

Diplomatarium Hornumense

Tingsvidner, breve og andre dokumenter

fra

Hornum herredsting,

Nibe og Nørholm birketing

1216-1636

Del 1

1216-1581

Ole Færch

Aalborg 2004

Diplomatarium Hornumense
Tingsvidner, breve og andre dokumenter
fra
Hornum herred,
Nibe og Nørholm birk
1216-1636

Bind 1 (2)
1216-1581

© Ole Færch
Forlag: Ole Færch
Tryk: Viborg Bogtryk
Trykt i 200 eksemplarer
ISBN 87-986657-3-1 (Papirudgaven)
ISBN 87-986657-5-8 (Nærværende CD-ROM)

Indholdsfortegnelse

Forord	4
Om diplomatariet	5
Hornum og Hornøg herred	6
Herreds- og birketingssegl	9
Tingstederne	10
Herredstingets funktion	12
Tingfolk og herredsfoged	12
Tingsvidner	14
Dokumenternes indhold	14
Dokumenternes udformning	15
Pergament, papir og besegling	16
Sproget	18
Stævning, dele, høring og dom	18
Retsforfølgning	20
Tingbøger	20
Tingskrivere	20
Arveembeder	21
Diplomatariet	22
Litteratur	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Forkortelser	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Register	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.

Forord

Personal- og lokalhistorikeren, postmester Carl Klitgaard (1868-1957) skriver i sin bog ”Nibe bys historie indtil 1728”, at han ville ønske, at medarbejderne ved de historiske årbøger var opmærksomme på de gamle tingsvidner, når de stødte på dem spredt omkring i de forskellige arkivalier og medvirke til, at de kom frem i dagens lys. Dette ønske har jeg haft i tankerne ved mine studier omkring de ældste led af min egen slægt, som længst tilbage nævnes i Færke i Vokslev sogn, Hornum herred o. 1600, i øvrigt første gang beskrevet netop af Carl Klitgaard. Endvidere har Hans Gjedsteds uddrag af Hornum herreds tingbøger, der starter 1636, hvor diplomatariet slutter, i høj grad også tjent som inspiration til udarbejdelsen.

Jeg har da søgt at samle flest mulige tingsvidner og andre dokumenter fra Hornum herred, som herredet antages at have været længst tilbage i tiden, herunder Nibe og Nørholm birk og Hasseris. Hensigten er at give et - om end begrænset - billede af noget af det, der har rørt sig på tingene og i området og herigennem bidrage til personal- og lokalhistorie i perioden før ting- og kirkebøger, der ikke er let tilgængelig. Endvidere gives en oversigt over herredets historie og funktion. Det har oprindeligt været tanken også at medtage et afsnit med personalhistoriske oplysninger over herreds- og birkfogder samt tingskrivere indtil o. år 1800, men grundet det i forvejen meget store omfang er det besluttet at udgive dette selvstændigt.

Jeg takker Poul Christensen, Lokalhistorisk arkiv for Støvring Kommune, Ø. Hornum for hjælp med flere tingsvidner og interesse for sagen, seniorforsker, dr. phil. Ole Degn, Det Nørrejske Landsarkiv i Viborg for fagligt gennemsyn af manuskriptet, genealog Anton Blaabjerg for råd ved udgivelsen, Det nordjyske Landsbibliotek, Aalborg for fleksibel udlånspolitik og fremskaffelse af mængder af litteratur, Københavns Universitet, Institut for Navneforskning for hjælp ved udnyttelse af Landbohistorisk Selskabs adkomstregistreringer, cand. mag, dr. phil. M.J. Driscoll, Det Arne-magneanske Institut, for hjælp ved brug af diplomsamlingen, Rigsarkivet for hjælp ved benyttelse af arkivmaterialet, særligt arkivbetjent Palle Sigaard uden hvis dybe kendskab til samlingerne det ofte ikke havde været muligt at finde relevante dokumenter.

Jeg har haft stor glæde af at indsamle dette bidrag til Himmerlands historie.

Udgivelsen er muliggjort gennem bidrag fra Statens Humanistiske Forskningsråd, Kjems-Fonden, Alfred Good's Fond og Det Obelske Familiefond, som jeg bringer min bedste tak.

Aalborg den 6. november 2004.

Ole Færch.

Om diplomatariet

Det geografiske område er Hornum herred, som det antages at have været længst tilbage i tiden, herunder Nibe og Nørholm birk samt Hasseris.

Der er medtaget materiale, der har karakter af enkelt dokumenter, i hovedsagen tingsvidner, lovhævd, skøder, sognevidner og domme, som antages at have været behandlet på herreds- eller birketing, mens fx større jordebøger o.l. generelt ikke er medtaget. Udeladt er fx Aalborghus lens jordebog 1562, 1601 og 1618, Hald lens jordebog 1543 m.fl. år.

Dokumenterne er søgt længst muligt tilbage og dækker perioden fra Viborg domkapitels besiddelse af Nørholm 1216 til 1636, hvor tingbøgerne foreligger for Hornum herred, om end rækken ikke er komplet. Tingbøgerne findes i Landsarkivet for Nørrejylland, B40A, Hornum herred (fra 1636), B39A, Nibe birk (fra 1631) og B40E, Nørholm birk (fra 1670).

Dokumenterne opstilles i datoorden. Indeholder et dokument afskrift af ældre tingsvidner o.l. er der under de pågældende datoer afskrift og henvisning til det dokument, hvoraf det er uddraget. Udaterede indførsler i Herredagsdombøger og Rigens Forfølgingsbøger jf. bl.a. Troels Dahlerup er placeret efter først nævnte dato i indførslen.

Dokumenter indledes med et resume, dog udeladt, hvor ”originalteksten” er let forståelig, fx uddrag af Kancelliets Brevbøger o.l. Herefter dokumentbeskrivelse. Først arkivsted- og signatur for original eller mest originale afskrift. Originaler angives ved nogle dokumenter med A1. afskrift med a og afskrifter heraf med a1 osv. Herefter størrelse, hvis det er kendt, eller noteret, materiale (pergament eller papir), oprindeligt antal segl/bomærker i kantet parentes med beskrivelse af de bevarede, nummereret fra venstre og rækkevis. Så følger påtegninger og litteratur mv., hvor dokumentet omtales. Anvendes ”originaltekst” fra trykt litteratur angives denne afslutningsvis med kursiv. Dokumenter, som jeg selv har afskrevet, gengives så nær op af originalerne, som edb gør det muligt m.h.t. stavemåde, orddeling, versaler, forkortelser, overstregninger m.v. Dette er sket for at lette andres tekstgenkendelse og identifikation af mine fejl og for at gengive den himmerlandske dialekt, som jeg mener at registrere i dokumenterne. Kommaer og punktummer er indsat efter skøn. Grundet materialets omfang har det desværre ikke overalt været muligt at gå tilbage til originaldokumenter og ”originalteksterne” har derfor desværre en lidt uens fremstillingsmåde. Til slut originaltekst afsluttet med segl/bomærker. Segl kendt gennem Danske Adelige Sigiller og Danske Gejstlige Sigiller er ikke eftersat på originalerne og er kun medtaget for personer bosat i herredet.

Dokumenter er søgt i efternævnte arkiver. Rigsarkivet: Kongens Retterting, Lensregnskaberne, Torstedlund gods, Aalborg Helligaandskloster og div. privatarkiver, specielt Gyldenstjerne. Det Nørrejske Landsarkiv, Viborg: Pergamentssamlingen, Restrup, Lundbæk, Nørlund og Buderupholm gods, Viborg og Aalborg bisp, lensregnskabet for Aalborghus samt Viborg landstings ting- og dombøger. Landsarkivet for Fyn: Hverringes gods. Det Arnamagneanske Institut: Diplomsamlingen.

Fra Viborg landsting er grundet de ældste tingbøgers tilstand kun medtaget sager fra dom- og tingbøger, der er nævnt i de håndskrevne registre hertil, er truffet i forbindelse hermed eller er fundet ved gennembladning af tingbøgerne. For Aalborg byting er medtaget sager fra tingbog 1625 (NLA, B37-1), delvist baseret på Hans Gjedsteds sagsuddrag.

En del tingsvidner m.v. er uddraget af den trykte litteratur. Det er i hovedsagen Ældste Danske Arkivregistratur, Danske Magazin, Kronens skøder, Kancelliets Brevbøger, Kr. Erslev og W. Christensen, Repertorium diplomaticum regni Danici mediaevalis 1. og 2. række, Molbech & Petersen, Udvalg af hidtil utrykte danske diplomer og breve, Lindbæk og Steman, De Danske Helligaandsklostre, Troels Dahlerup, Det kongelige retterting og rigens forfølgninger, Kolderup Rosenvinge, Gamle Danske Domme, E. Reitzel Nielsen, Danske Domme, Poul Rasmussen, Viborg Landstings dombøger 1616-18 og Viborg landstings skøde- pantebog 1624-37. Ved disse gengivelser angives litteraturen samt den eventuelle originalkilde, der henvises til med kursiv.

Segl er efter håndskitser optegnet i Corel Draw 7.0. Der er ingen tvivl om, at en øvet segltegner kunne få mere ud af seglene, ligesom et fornyet gensyn og sammenligning af seglene kunne frembringe flere detaljer og en mere sikker identifikation. Der er ikke skelnet skarpt mellem benævnelserne bomærker/segel. Tekst er skrevet i Microsoft Word 2000XP.

De benyttede forkortelser fremgår af liste bag i bogen.

Hornum og Hornøg herred

Det første spor af herredet findes i kong Valdemars II's jordebog fra 1231. I Himmersyssel nævnes Rinds, Slet, Gislum, Hornum, Hornøg, Fleskum, Hellum og Hindsted herred. Herrederne er sikkert af meget ældre dato. Allerede i de islandske sagaer tales i tiden før år 1000 om herreder.

Det første spor af et ting i området findes i fru Gros testamente fra 1268, hvor det nævnes, at hun havde været på Himmersyssel ting og sluttet overenskomst med sine slægtninge om hendes jordegods, bl.a. Buderupholm. Hvor Himmersyssels ting har ligget, kan der ikke siges noget om.

Tolkning af kong Valdemars jordebog, der kun foreligger i en senere afskrift, er bl.a. foretaget af Svend Aakjær i Kong Valdemar den II's Jordebog, og Johs. Steenstrup i Studier over kong Valdemars jordebog. Efter jordebogen havde kongen i Hornum herred Stenuælæ vad og en mølle i Ougstrup og i Hornøg herred Wakslev (Vokslev) med en halv fjerding, som var 5 mark guld værd. Vokslev ligger nu i Hornum herred. Aakjær nævner, at ordet Hornøg herred kan være forkert placeret ved afskriften, og at Stenuælæ vad og Ougstrup mølle da skal henføres til Slet herred. I Slet herred nævnes Skivum og Veggergaarde i Skivum sogn, nu begge i Aars herred. Aars herred nævnes første gang 1345. Styænellwad er sikkert vadestedet ved Stenild, der endnu findes og nævnes 20.6.1480 og 8.7.1511 i tingsvidne af Aars herred, Dipl. Viberg. nr. 90 og 177. Jordebogen skal sikkert tolkes sådan, at Hornum herred har ligget omkring og haft navn efter et tingsted ved Vester Hornum, mens Hornøg herred lå omkring og havde tingsted ved

Ø. Hornum. Måske er byen Hornvarp, (nu Hvorvarp ved V. Hornum), der nævnes 8.7.1511 også et fingerpeg i den retning. Dipl. Viberg., s. 111.

Mellem 1231-1345 er herredsinddelingen ændret. Skivum og Veggergaarde m.v. er flyttet fra Slet herred til Vester Hornum herred, som efter flytning af tingsted til Aars har fået navn herefter. Hornøg herred har beholdt den udstrækning, det havde af Arilds tid, men navnet er i tidens løb er blevet til Hornum. Herredet strakte sig da fra Limfjorden i nord til Sønderup å i syd, fra Støvring i øst til Halkær i vest. Østgrænsen dannes af de store dale med Østerå, Skiveren og Lindenberg å, mens sydgrænsen følger Sønderup å og Halkær å. Herredet omfattede da Nørholm, Sønderholm, Frejlev, Ellidshøj, Svenstrup, Ø. Hornum, Buderup, Gravlev, Aarestrup, Sønderup, Suldrup, Veggerby, Bislev og Vokslev sogne inkl. Nibe.

Nørholm sogn ejedes 1216 af bispestolen i Viborg, der 16.4.1440 fik birkeret. Dette skete sikkert ved kong Christoffers hyldning 9.4.1440 i Viborg. I Viborg kapitels nye statutter af 8.6.1440 nævnes, at provsten skal holde en foged i Nørholm birk. P. Severinsen, Viborg Domkirke, s. 299.

Hasseris lå efter kong Valdemars jordebog 1231 til Fleskum herred. 1546 påbød Christian III ”menige almue, som bygge og bor på Egholm, Gjøl og udi Sundby, skal søge deres ret og ting til Aalborg byting”. Han påbød samtidigt Hasseris mænd at holde søndre tingstok på Aalborg byting, hvortil Hasseris havde ligget af Arilds tid. Aalborgs byfogde skulle sætte Tyvestenen. Jyske Saml. 1,2, s. 162. Ved sammenlægningen 1687 nævnes, at Hasseris hører til Hornum herred, men søger sin ret i Aalborg.

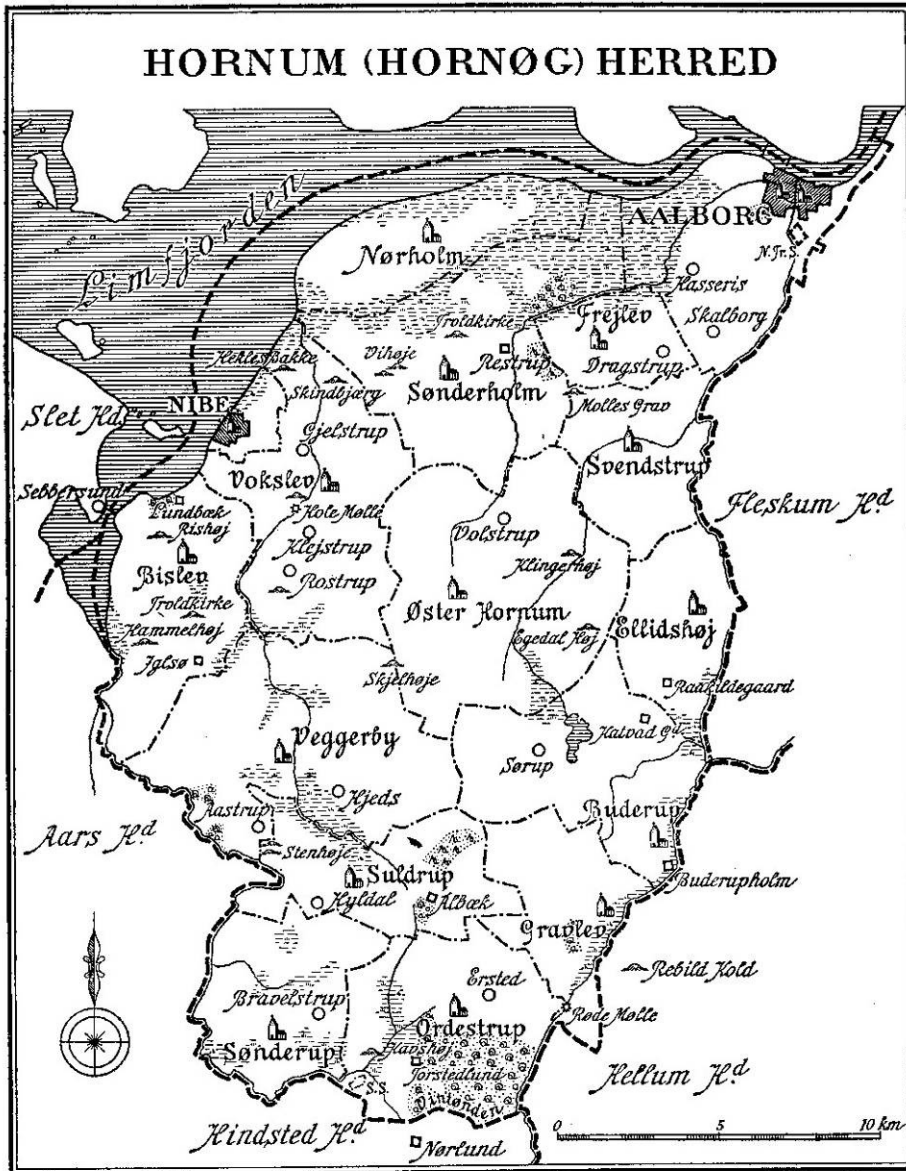
Chr. III gav 19.2.1545 Nibe by birkeret, og byen udskiltes af Hornum herred. Torstedlund-Lundbæk-Pandum birketing blev 15.4.1687 udskilt. Hornum og Fleskum herred, Nibe, Storvorde, Nørholm og Mou birker blev 26.11.1687 lagt sammen. Nibe blev købstad 19.12.1727 og fik da egen byfogde.

En del af Torstedlund og Albæk birk blev 8.3.1814 lagt under Hornum og Fleskum herred. Lundbæk og Pandum birk blev 20.11.1833 igen indlemmet. 6.11.1844 kom Fleskum herred med undtagelse af sognene Ferslev, Dall og Volsted under byfogedembedet i Aalborg samt Aalborg birk. Ved lov af 18.1.1878 blev de nævnte sogne på ny overført til Fleskum herred. Ved bek. af 26.5.1885 kom Skivum, Giver, Blære, Ejdrup, Sebber, St. Ajstrup sogn fra Aars-Slet herred til Hornum herred.

1919 nedlagdes herrederne. Jurisdiktionen blev til retskreds nr. 66, fra 1956 nr. 73, mens den lå under politikreds nr. 47. 1927-43 var kredsen forenet med retskreds nr. 65, Løgstør købstad m.m. Lov af 21.3.1956 overførte Farstrup, Gundersted og Lundby sogn fra retskreds nr. 65 hertil, mens Ellidshøj og Svenstrup sogn kom til retskreds nr. 67, Aalborg købstad m.m.

Hornum herred lå fra middelalderen til Aalborghus len, fra 1660 Aalborghus amt og fra 1793 Aalborg amt. Det var oprindeligt en del af Viborg stift, men blev ved kgl. anordning af 15.11.1922 lagt under Aalborg stift. Indtil 1812 var det et provsti for sig. Det blev 11.7.1812 en del af Hornum, Fleskum, Helligum og Hindsted herredsprovsti. Efter kgl. resolution af 22.7.1828 blev det 1832 sammen med Fleskum herred et provsti for sig.

HORNUM (HORNØG) HERRED

Hornum herred, efter Th. Gravlund, Herredsbogen

Herreds- og birketingssegl

Det først kendte segl fra Hornum herred er jf. Trap fra 1584 og viser to horn. Et segl fra 1648 viser jf. Trap et oksehoved med horn. Herredsnavnet skal sikkert forbindes til ordet horn. En okse med horn ses også i Aars herreds segl fra 1610. Birketingssegl fra Nibe og Nørholm birk er ikke påtruffet.

1584

1648

Kimbrene, som netop formodes at have holdt til i området Hornum og Hornøg herred, de senere Hornum og Aars herreder, dyrkede efter den romerske forfatter Plutarch tyren som et helligt dyr. Det enestående sølvkar, Gundestrupkarret, der i 1891 blev fundet i Gundestrup i Aars herred viser bl.a. også et tyremotiv, som kan tænkes at have været en inspiration til herredets navn.

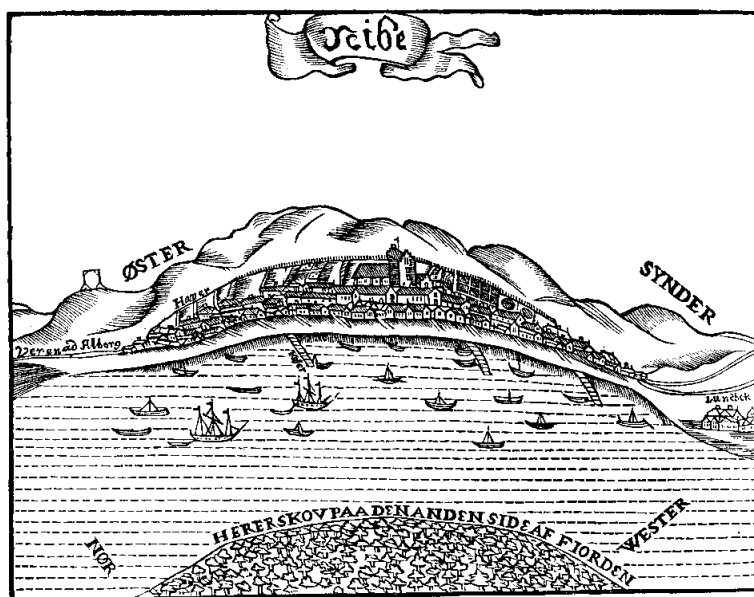
Tyremotivet fra Gundestrup karret

Tingstederne

Hornum herreds ting blev fra gammel tid holdt øst for Ø. Hornum by ved den store Tinghøj, der ligger mellem Guldbæk og Hornum heder ved den gamle oksevej eller hærvej mellem Viborg og Aalborg. Tinget blev holdt i et stort hul på vestre side af Tinghøjen. Nær tinget lå de nu sløjfede Galgehøj og Kaghøj. Trap, s. 1051. 1688 blev tinget henlagt til Bonderup i Ellidshøj sogn. En tid var det derefter i Guldbæk i Ø. Hornum sogn. Ved reskript af 1.2.1734 blev det flyttet til Nibe.

Tingdag var på Hornum herredsting mandag så langt tilbage tingsvidner kendes, dog onsdag i nogle få tingsvidner fra 1518, 1519 og 1520. Første tingdag efter julen kaldtes snapsting eller drikting og holdtes på første tingdag efter Helligtrekonger. Jyske Saml. 1,1, s. 66. Efter M.R. Usin, Stiftsstadens Viborg, s. 267 er snaps måske en gammel latinsk forkortelse for Session Novi Anni Primæ, dvs. det første ting i det nye år.

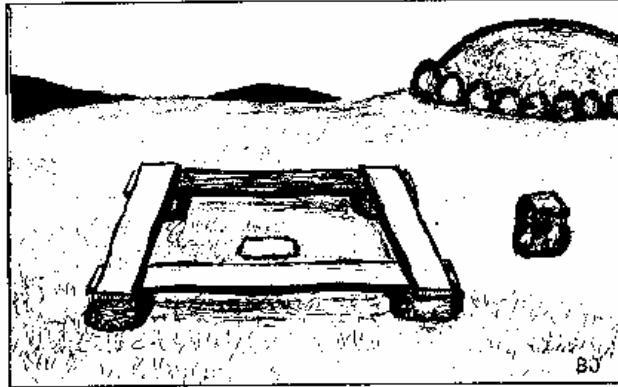
Nibe birketing var først inde i byen. 3.8.1590 fik lensmanden på Aalborghus ordre til at flytte det udenfor byen, dog indenfor birket, da folk ofte mødte berusede ”så der holdtes uskikkelighed og ond tingfred”. Det flyttedes da norden for byen under bakkedraget. På bakken var rejst en galge, som ses på Peder Hansen Resens prospekt fra 1677 nedenfor.

I 1673 var tinget dog atter inde i Nibe by. Tilbageflytning synes sket allerede inden 1632. På Nibe birketing var tingdag lørdag. Klitgaard, Nibe, s. 263. Af et synsvidne af Nibe birketing 1672 fremgår, at tingstokkene var hver 10 alen lange.

Tingstedet bestod af en firkantet, vist almindeligvis noget langstrakt

stensætning på hvilken der lå planker, de såkaldte tingstokke, for at der kunne være siddepladser. På forsædet sad herredsfogden og skriveren med et bord – tingskiven - foran sig og til siderne sad tinghørerne. På tingskiven blev fremlagt de dokumenter der "irettelagdes". På de øvrige pladser sad folk, der havde noget at forrette på tinget. I midten lå tyvstenen, hvor den anklagede stod. Omtrent som vist nedenfor må tinget vist have set ud.

Tingstedet efter tegning af nu afdøde skovejer Bernhard Jacobsen, Restrup.

Nørholm birketing blev afholdt ved kirken. Tingdagen var her fredag så langt tilbage i tiden, som tingsvidnerne kendes.

Et tingsted efter den svenske ærkebiskop Olaus Magni, Historia de gentibus septentrionalis, Historia om de nordiske Folken, 1555.

I diplomatiets tidsperiode blev tinget overalt afholdt uendørs.

Herredets samlede areal udgjorde i 1961 42.037 ha. Folketallet var 6154 i 1801. I middelalderen har folketallet været noget lavere.

Herredstingets funktion

Tinget var herredsmændenes retlige forsamling, men herredsinddeling var både juridisk, administrativ, skattemæssig, militær og kirkelig.

I kong Eriks Sjællandske Lov II. 48 fastsættes tingordningen således: ”Thet scal man oc witæ at thing scal thru hauæ: Stathin oc timæn oc folkit.....” I nutidigt sprog: ”Det skal man vide, at ting skal tre have: stedet og timen og folket. Stedet er det rette, som kongen har givet, og de alle har givet ja ved, der er i herred, det må og ikke anden sted skydes uden med alle herredsmænds vilje og kongens ja. Timen, det er deres lagdag, som de har haft af Arilds Tid, og den dag skal være fra midmorgen, og ej må den længer være end til midaften, og ej må mindre ting være end 12 mænd.”

Det vil sige, at tre forhold skal være iagttaget, for at et ting er lovligt: det lovlige tingsted, den lovlige tingdag, og det nødvendige tingfolk. Tingstedet er bestemt af kongen med herredsmændenes samtykke, og kan flyttes, når der er enighed herom. Tingdagen er af Arilds tid. Ingen har givet den, og ingen kan forandre den. Efter Jyske Lov var 7 mænd dog nok til at holde ting og udstede tingsvidner. Jyske Saml. 4,3, s. 368.

Tingfolk og herredsfoged

Tingfolket var folket fra herredet, og domsmagten udøvedes i ældre tid af de ældste og mest ansete mænd. En kongelig embedsmand var unødvendig jf. Jyske Lov II. 96. Efterhånden som den offentlig-retlige virksomhed øgedes, blev en kongelig embedsmand eller hans stedfortræder dog det sædvanlige. Allerede på Jyske Lovs tid var ombudsmanden vel snarere lensmand, med flere herreder under sig, hvorfor sikkert hans fuldmægtig, (undersøker eller undersøknær) optrådte på tinge. Han var altså oprindelig ikke medlem af tinget og havde ingen dømmende myndighed, men han fik det efterhånden som herredsfoged, selv om man først i Kr. I's forordning fra 1466 finder et hverv som dommer og tingleder nævnt.

I Christoffer II's håndfæstning 1320 bestemmes, at enhver ombudsmand (advocatus) i hvert herred skulle indsætte en bonde (bondo), dvs. en selvejer, som sin official, dvs. fuldmægtige stedfortræder, og deres opgave skulle være at skikke hver mand lov og ret uden vild (uden partiskhed). I Olufs håndfæstning 1376 bestemmes, at også en troværdig (autenticus) forvalter eller bryde (villicus) kan være official. Retten til at udnævne herredsfogder lå ved lensmændene på hovedlenene. Kr. Erslev, Danmarks len og lensmænd. På den tid var det ikke vanskeligt at finde emner. Senere, da antallet af selvejerne gik dramatisk ned og kun udgjorde nogle få procent af bønderne, blev det sværere. Yderligere skulle bonden være vederhæftig, dvs. have tilstrækkelig økonomisk formåen og kunne betale for den skade, han havde forvoldt, hvis han afsagde forkerte domme.

Efter 1660 udnævntes herredsfogderne af kongen, der formelt set

kunne udnævne, hvem han ville. Også borgere udnævntes, og fremmede, udenherreds folk rykkede ind, samtidig med den begyndende herredssammenlægning (forordningen 1688). Med Chr. V's Danske Lov I 16.1 af 1683 blev det herredsfogden, der udnævnte de 8 sandemænd blandt herredets lovfaste bosatte dannemænd. Jyske saml. 4,3, s. 371. Danske Lov fastlagde også herredsfogdens og skriverens lønninger, en gård på en halv snes tønder hartkorn til den første og en på ca. 6 til den sidste. Jyske Saml. 5,2, s. 169. Med Danske Lov, 1683, bortfaldt bestemmelsen om, at herredsfogden skulle være en selvejer. Fra 1821 fordredes juridisk embedseksamen.

Op igennem tiden mindskedes tingmændenes deltagelse i retsplejen mere og mere, men endnu i det 17. og 18. årh. deltog de dog i afsigelsen af dødsdomme, og de forskellige nævningeinstitutioner som ransnævninger, der svor om (dvs.: dømte om) ran, sandemænd, der afsagde kendelse om manddrab, markskel, voldtægt mm. Kirkenævninger, der dømte i trolldomssager, må ses som en levning fra ældre tids retspleje.

Fremmøde var oprindelig en ret og pligt for hver fri mand, men et almindeligt fremmøde af alle herredsmænd har ikke fundet sted. På den anden side var det ikke små forsamlinger. I et tingsvidne af 31.5.1484 nævnes, at 88 mænd vidnede. Desuden mødte sagsøger, stævned og andre, så det har måske været en forsamling på over 100. I 1801 var folketallet i Hornum herred 6154. I middelalderen har det været noget lavere, så det har været et forholdsvist stort fremmøde. Tinget var virkelig et sted, hvor der foregik noget. Fremmødet op igennem tiden var dog i jævn aftagen. Det er fra andre ting kendt, at det kunne være nødvendigt at skrive otte mænd "til stokke" for en periode, så tinget altid kunne være handledygtigt. Folk fra herredet træffes naturligvis også på naboherredsting. Således nævnes Therbern i Bwderup 3.9.1461 i et vidne af Hindsted herred. Rep. II nr. 1343.

Også sammensætningen af tingfolket ændres, idet adel og gejstlighed efterhånden skiller sig ud. I den katolske tid kunne man vente, at gejstligheden med dens særlige retsforhold i gejstlige sager ikke ville være stærkt repræsenteret. Forholdet er, at gejstlige ofte er til stede, hvad der sikkert til dels må forklares derved, at det var den eneste skrivekyndige stand. Efter reformationen træffes derimod sjældent præster. De kan forekomme som vidner blandt de otte mænd, men næsten aldrig blandt udstederne.

For adelen vedblev herredstinget med visse undtagelser at være det personlige værneting, men det personlige fremmøde hørte op omkring 1500. Standsforskellen blev i løbet af det 16. årh. så stor, at adelsmanden nu lod sig repræsentere ved sit "wisse budt". De sager, hvor herredstinget ikke var adelens personlige værneting, var livs- og æressager, i hvilke forhold adelige kun kunne søges for kongen og rigsrådet, jf. forordningen af 1.9.1466 § 6. Til æressager regnedes i lang tid alle sager, hvorunder adelige sagsøgte til at efterkomme brev og segl. Danske Domme, bd. 4, s. 91.

Tingsvidner

Jyske Lov fra 1241 siger i kap. 38 om tingsvidner: ”Tingsvidne vil sige, at de gode mænd, der var til stede på tinget, aflægger vidnesbyrd om, hvad de hørte og så. Færre end 7 mænd kan ikke holde ting. Så mange mænd udgør også et fuldt tingsvidne” Oftest var der dog 8 mænd. Med deres virksomhed sker der i det 15. årh. en stor ændring. Forskydningen ses måske ved at inddele tingsvidnerne i tre grupper. Der er tingsvidner, hvor de otte mænd vidner om, hvad der er dem vitterligt og bekendt, hvad de mindes eller modsat aldrig har hørt eller spurgt. Her optræder de otte mænd som primære vidner i en for herredet kendt sag. Der er tingsvidner, hvor de otte mænd vidner om, hvad der tidligere fandt sted på tinget. Her optræder de otte mænd som primære vidner i en for tinget kendt sag. Endelig tingsvidner, hvor de otte mænd vidner om, hvad der foregik for deres øjne samme tingdag. Her optræder de otte mænd som sekundære handlings- eller sagsvidner, det primære vidnesbyrd er aflagt af andre, enten i forvejen samme dag på tinget eller tidligere uden for tinget og her igen bekræftet.

Efter ca. 1500 optræder de otte mænd ikke som primære, officielle herredsvidner og kun meget sjældent som primære, officielle tingsvidner. De otte mænd rykker med andre ord ned til kun at blive et formelt sekundært bevidnelsesled i tingets forretningsudøvelse. Herved fik tingsvidnet et grundskud. Dets troværdighed og vidnekraft svækkedes i samme grad, som adgangen til at erhverve det blev lettere. Det blev kun et vidne om et vidne, og der var næsten ingen grænse for, hvad man kunne få vidne på. Et citat fra 18. årh.: ”gamle Folk vidste at fortælle mig, at mange Bønder i forrige Tider, da de skulde give 1 Rdl. i Skat af en Gaard, gik til Tings og tog Vidne, at de var øde, og dermed blev ganske fri for den Rdl.”

Dokumenternes indhold

Tingsvidnerne drejer sig i meget vid udstrækning om jordegods. Efter loven skulle ejendomstransaktioner offentliggøres på tinget. Det er skøder, pantsætning, mageskifter, gaver på gods, markskel, færdselsret, ulovligt brug af anden mands jord, vejadgang m.v. Et stort antal sager drejer sig om fiskerettigheder i Limfjorden, der var en meget vigtig indtægtskilde. Meget hyppigt forekommer tingsvidner om lovhævd på gårde, marker eller enge. I en tid, hvor tingbøger, matrikelnumre og matrikelkort ikke eksisterede, var et vidne om lovhævd vigtigt for opretholdelse af ejendomsretten. Vedkommende mødte da op på tinget og ”indvorde med lovhævd” den pågældende ejendom med gamle breve og tingsvidner og fik de ældste og viseste i herredet, ofte 24 dannemænd, til at bevidne dette. Det kunne naturligvis også forekomme, at nogen søgte at tilvende sig ejendom med nye lovhævder, men her fastslog retspraksis, at ejendom ikke kunne vindes med nye tingsvidner imod gamle skøder og breve.

Grundet manglen på tingbøger, matrikelnumre og kort var der ofte

strid om skellenes beliggenhed. I disse sager udmeldte tinget et antal mænd til at syne skellet ud fra gamle tingsvidner og breve, som blev dem forelagt. Man mødtes da på åstederne efter indvarsling og eftersøgte skelmærkerne, typisk sten eller pæle. Hvor disse eventuelt manglede, genetableredes de. Det var marksten, som man rejste op på højkant. For at skelne dem fra andre sten nævnes hyppigt, at der blev lagt flintsten og trækul nedenunder. Nogle gange blev 3 sten sat sammen til en såkaldt ”trebunden sten”.

Ved afsætningen kunne anvendelse af tov eller reb finde sted og i hvert fald i et enkelt tilfælde nævnes, at rebet var opmålt med Aalborg bys alen. Meget ofte følger skellene naturlige afgrænsninger som åer, bække, veje, grøfter eller Limfjorden. Når skellet var afsat, udstedte sandemændene et sandemændstov(tog) herom og svor det for ret markskel. Sandemændstovet blev fremlagt på tinget, hvor sandemændene kundgjorde tovet og vedstod dette. At markskel var en uhyre vigtig sag ses bl.a. af, at det ofte var adelsmænd selv, der deltog heri. I flere tilfælde ses, at kongen udmelder et antal adelsmænd hertil. I et enkelt tilfælde ses kongen selv at have ”redet ret markskel mellem Restrup og Hasseris”. Især ejendom ved herredsskellene gav store problemer. Blandt steder, der i tidens løb gav anledning til næsten utallige stridigheder, kan nævnes Dyvelstrup i skellet mellem Hornum og Aars herred, Vintønden i samme herredsskel mellem herregårdene Torstedlund og Nørlund og Hasseris-bøndernes strid med Restrup om Hasseris enge.

Kun få af tingsvidnerne er egentlige domme. Ved siden af tingsvidner om jordegods findes et mindre antal sager om fx drab, vold, trolddom, falsk vidnesbyrd, tyveri, kristeligt levned, forarmelse og øde gods. Endelig er der for de øvrige dokumenters vedkommende i meget høj grad tale om kongelige befalinger og embeder til præster.

Dokumenternes udformning

De bevarede tingsvidner er i meget høj grad udformet efter nogenlunde faste konventioner. Først en indledningsformular, herefter navnene på udstederne, år og dag, hvem der begærer tingsvidnet, navnene på dannemændene, som bevidner, at vidnet udstedes, navnene på de, der vidner, deres vidne, samt afslutningsformular og besegling.

Indledningsformularen er i ældre tingsvidner typisk ”Alle mænd dette brev se eller hører læse hilser vi (de 7 eller 8 udstedere) evindelig med Gud. År ... og ... dag var skicket for os og flere dannemænd, som var ...” Eller ”I Jesu navn, amen. Alle mænd som ...”. Senere ses typisk en mere knap form, der blot indledes med navnene på de 7 eller 8 udstedere med herredsfogden som den først nævnte.

Omkring år 1600 ses oftest kun 4 mænd nævnt som udstedere, nemlig herredsfogden og 2 andre ansete mænd samt skriveren. Her er formuleringen typisk som fx ”Christen Smed i Svenstrup, herredsfoged, Peder Nielsen i Svenstrup, Søren Andersen i Suldrup og Povl Skriver gør vitterligt, at år .... efter guds byrd var skicket for os ... Dannemænd”, der bevidner, at

nogen får et vidne. Dannemændene var typisk 7, 8, 12 eller 24 af de ældste og mest ansete mænd i herredet.

Ofte nævnes, at de der vidner, ”stod her i dag for tings dom”. Vendingen bruges i mange forskellige sammenhænge og ikke kun i forbindelse med domme men fx også, hvor et dokument bliver læst og påskrevet. En standardformulering ved afgivelse af vidner er, at ”hver særdeles vidnede med helgens ed og oprakte fingre”. Ofte vidnes der også ved ”min sjæls salighed”. Hyppigt nævnes, at de, der vidnede, stod ”inden alle 4 stokke” – altså stod indenfor de 4 tingstokke.

Tingsvidner og andre dokumenter afsluttes ofte med ”til vidnesbyrd har vi trykket vort segl her neden for”, ofte efterfulgt af de latinske ord, ”Datum ut supra” – ”Dato som nævnt ovenfor” - og ”In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt impressa. Datum anno, die et loco quibus ut supra etc.” – ”I guds navn bevidnes, at vore segl er trykket her nedenfor. Dato år og sted og ... som ovenfor osv.” Afslutningerne ses dog også i den kortere form ”Datum anno die et loco supradictis” – ”Dato år og sted som nævnt ovenfor”.

Domme fra både herredsting, landsting og retterting synes også udformet efter en nogenlunde fast skabelon. Først dommerens(nes) og skriverens navn, eventuelt i margin og kun med initialerne. Herefter indledningsformular, sagens parter, sagsøgerens tiltale, sagsøgtets svar, sagsøgerens gensvar osv. Herefter dommen, der henviser til tiltale, svar og gensvar og sagens omstændigheder (lejlighed), hvorefter det afgøres, hvad der findes for ret. Som indledningsformular anvendes oftest ordene ”for os var skikket på den ene side ... og havde i rette stævnet på den anden side ...”. Selve dommen sidst i dokumentet, indledes som regel med en standardformulering, som endog ses forkortet til blot bogstaverne M. T. ”Med flere ord og tale imellem dem var. Da (Tha) efter tiltale, svar og gensvar, og sagens omstændigheder”. Herefter dommens præmisser og afgørelsen.

Også andre dokumenter er i høj grad baseret på standardformularer. De kongelige breve indledes næsten altid med ”Vi kong ... med guds nåde Danmarks, Norges, Goters og Venders konge, hertug i Slesvig, Holsten, Stormaren og Ditmarsken, grev i Oldenburg og Delmenhorst gør vitterligt”. I de lidt senere kongelige breve ses dog også indledningsformularen ”Vor synderlige gunst tilforn”.

Pergament, papir og besegling

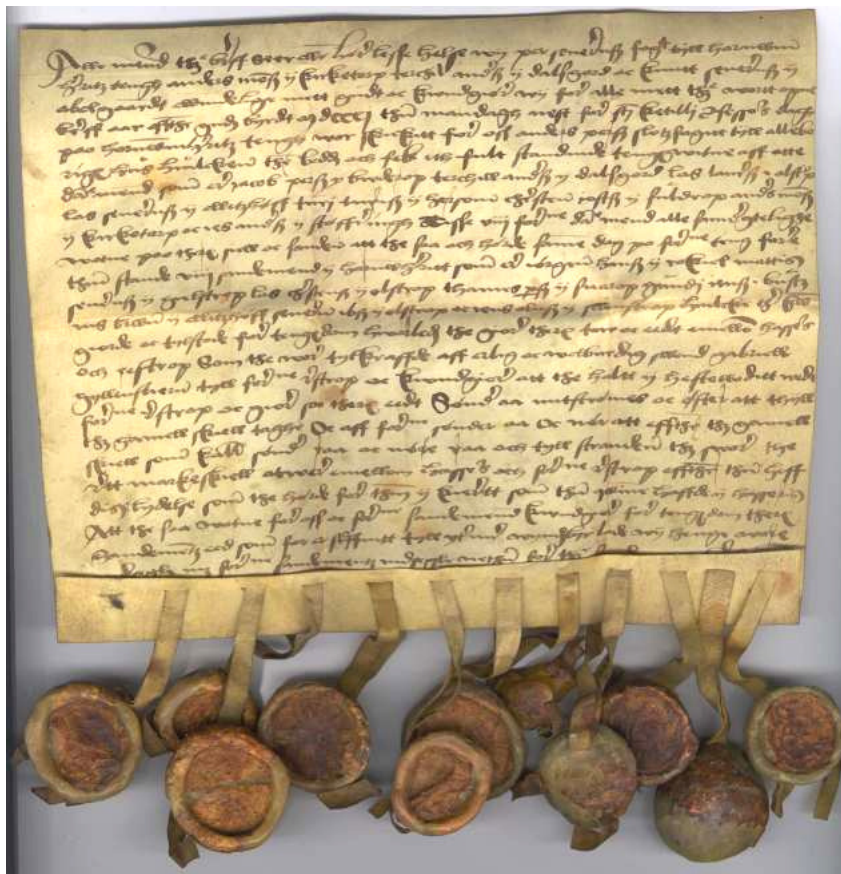
Tingsvidnerne og breve m.v. findes både på pergament og papir. Der kan være tale om ganske store dokumenter, i nogle tilfælde helt op til ca. 400 x 600 mm. Når dokumentet var færdigt, blev den nederste kant, kaldet plica, på ca. 10-30 mm ombukket, og der blev herefter med en pennekniv skåret et antal snit i dobbeltlaget, hvorigennem der blev trukket pergamentsremme, typisk 5-8 mm bredde og 60-80 mm lange.

En opvarmet klump af voks med diameter typisk 20-30 mm blev

formet omkring seglremmen sådan, at enderne stak ud af klumpen, der efter afkøling ikke kunne fjernes fra dokumentet. I voksen satte udstederne deres segl, som de havde i en rem i bæltet eller om halsen eller som en signetring. Rækkefølgen er normalt den samme i hvilken, man nævnes i teksten. Nogle gange svarer antal segl dog ikke til tekstens. I nogle tilfælde har en udsteder ikke haft et segl eller har glemt det, og her ses i stedet et fingeraftryk. I et tilfælde ses 2 næsten ens seglaftryk, sikkert et udtryk for lån af et segl. I et enkelt tilfælde ses seglene indfattet i en lille læderpose for at forbedre holdbarheden. I et tilfælde ses voksseglet forsynet med et overtræk af lak.

På papirsbrevene er beseglingen foretaget med lak på papiret. Lakken er typisk rødlig eller grønlig, men farverne er formodentligt undergået en ældningsproces i tidens løb. Også papirsbrevene er typisk forsynet med en ombukket kant, plica, der da skjuler og beskytter seglene. I nogle tilfælde er plica trykket ned i den varme lak. I andre tilfælde er et stykke papir trykket ned i lakken, og seglet herefter trykket ned i papiret.

Tingsvidne, 10.7.1531, Det Arnamagneanske Institut, Dipl. Dan. XI.

Sproget

De ældste dokumenter er på latin, og dette holdt sig til o. år 1400. Det første dokument skrevet på dansk, er Peder Andersen Munks skøde af 28.9.1401 til dronning Margrethe på bl.a. Klæstruplund. Latinske breve ses dog også senere, især i de kirkelige breve.

Sproget i tingsvidnerne er ikke gjort til genstand for videre undersøgelser. Ud fra den himmerlandske dialekt, forfatteren har hørt bønder i Tøtterup i Sønderup sogn i hjertet af Himmerland tale i 1950-erne, er det dog forfatterens opfattelse, at tingsvidnerne fra diplomatiets område i hele diplomatiets tidsperiode vidner om, at skriverne og dermed også befolkningen har talt et himmerlandsk ikke meget ulig dette. Et enkelt tingsvidne synes dog tydeligt at vidne om, at skriveren er vendelbo.

Stævning, dele, høring og dom

Hvis nogen mente at have et krav mod en anden, kunne vedkommende stævnes til at møde på tinget. Stævningen blev af 2 stævningsmænd givet vedkommende ved hus og bopæl med et varsel på 8 dage.

I nogle tilfælde blev der ikke benyttet stævning men derimod fordeling. Vedkommende blev delt eller fordelt. Fordeling synes at være en fremgangsmåde, hvor sagsøgers krav havde en særlig klar karakter, fx ved at være støttet i et gælds brev (vitterlig sag). Virkningerne af fordeling var, at den fordelte var afskåret fra for fremtiden at optræde som sagsøger og fra at kunne aflægge partsed med medesmænd. Hertil kom i 1500-årene, at fordeling kunne være grundlag for eksekution af kravet ved fogden.

Ifølge V.A. Secher behandledes de såkaldte vitterlige sager ved en særlig procedure, nemlig lovdagsdele eller høringsdele, således kaldet, fordi proceduren på Jyske Lovs område dreves med de såkaldte høringer. Når der var tvivl om, at en sag var vitterlig, måtte fogden træffe afgørelse derom. Den kendelse, han afsagde herom, skulle ikke være nogen endelig dom, den afgjorde kun, om sagen kunne behandles med fordeling eller ikke. Var vitterligheden således fastslået, blev sagsøgte på jysk retsområde fordelt med høringer. Fordelingen fandt sted på fjerde ting, efter at sagsøgte til dette og tre foregående ting var blevet stævnet på lovlig måde. Mellem 1. og 3. ting var der sædvanligvis 3 uger. (3. tingdag efter 1. ting)

Sagsøgerne kunne benytte sig af 2 formler. Hvis han ville have dom, hedder det i tingbogen "NN hans stævningsmænd stævnedes NN for dom", men ville han fordele sagsøgte hedder det "NN hans stævningsmænd i dag 8 dag gav NN. varsel for dele". Høringsdele kunne kun anvendes mod den, der vil "hverken sette eller rette". I forbindelse med høring ses betegnelsen "lagdags lovhøring". I forbindelse med tvangsfuldbyrdelse af en herredstingsdom ses vendingen "undte fyllest", hvilket er udtryk for at sagsøgeren nu kunne gøre udlæg i sagsøgtes bo.

Et særligt problem var der i forbindelse med ubestridte eller ubestri-

delige krav, hvor en indstævnt ikke ville rette for sig på tinge, enten fordi han udeblev, fordi han undlod at opfylde et krav, han vedkendte sig, eller uanset en fældende dom havde pålagt ham at fyldestgøre domhaveren.

Efter Jyske Lov II: 60 havde man gjort sig skyld i lovløshed, hvis man ikke rettede sig efter en dom. Havde en part opnået dom ved herreds- eller landsting, og modparten ikke ville opfylde dommen, kunne sagen indbringes for kongen, der da med kongebrev befalede vedkommende at rette for sig inden 15 dage. Disse breve kaldtes oprindeligt påmindelsesbreve, senere lovdagsbreve. Rettede vedkommende forsat ikke for sig, sendte kongen andet lovdagsbrev med 10 dages frist og herefter tredje lovdagsbrev med 5 dages frist. Mødte man efter 4. stævning ikke på kongens retterting - også kaldet Rigens ret - var man lovsøgt og havde herefter ingen bevisret i sagen, hvilket altså vil sige, at sagsøgeren får dom for sine krav.

I ejendomssager indledtes tvangsfuldbyrdelse efter 4. lovdagsbrev ved, at kongen udstedte et ridebrev til 4 mænd om at sørge for, at sagsøgeren blev sat i korporlig besiddelse af godset. En anden og senere benyttet fremgangsmåde i forbindelse med kongebreve er den såkaldte forfølgning til lås, som også har til formål at sikre domhaveren den fulde ejendomsret til en ejendom. Undervejs i en låsebrevsforfølgning kunne sagsøgte tage et genbrev, der havde opsættende virkning og gav sagsøgte mulighed for at forsvare sig, inden forfølgningen med kongebrev fortsatte. Forfølgning til lås forudsatte, at ejeren var i ukæret besiddelse af godset.

I nogle tilfælde ses, at en mand blev fæld eller lovfæld, hvilket måske var ensbetydende med at være lovsøgt. Der ses også udtrykket, at en mand var lovforuden, hvilket formodentligt også betød at være lovsøgt.

Oprindeligt havde tingfolket domsmagten, og dette lod sig gøre, da bevisførelsen var rent formel, lovbestemt. De foreskrevne bevismidler var afgørelsesmidler, og når disse beviser (i det væsentlige befrielsesed) forelå, stod tilbage kun at fastslå denne bevisførelses udfald, og dermed var så sagen afgjort. Men da ombudsmanden eller hans stedfortræder, dvs. senere fogden, blev fast knyttet til tinget, blev vedkommende også dommer. Denne ændring omtales første gang i Kr. I's forordning for Nørrejylland 1466.

I selve bevisførelsen skete der ingen ændringer før Danske Lov 1683, og i de regulære sager, der krævede dom, havde dommeren ingen vanskeligheder. De blev inden for jysk ret afgjort ved sandemænd. Dom i ældre tid var af en anden art end nutidens. Den var en konstatering af, om det førte bevis for skyld var fyldestgørende eller ej, og kendtes den pågældende skyldig, skete strafudmålingen i henhold til loven, og der var almindeligvis kun tale om bøder, fredløshed og livsstraf. Fængselsstraf kendtes ikke.

Men uden for disse områder dukkede der - som livsforholdene blev mere komplicerede - en mængde tilfælde op, som ikke kunne afgøres på den måde. Her vandt den materielle bevisførelse frem. Sagen måtte drøftes, pro et contra, og så meldte vanskelighederne sig. Ofte kvier dommeren sig ved at fælde en endelig dom, men udskyder sagen, trækker den i langdrag eller afsiger en uendelig dom, skønt sådanne blev forbudt. Ved en uendelig

dom blev vedkommende dømt, indtil sagen lovligt rejstes på ny. Herredstingsdomme blev ofte ført videre frem, idet kendelsen enten affattedes som en henfindelsesdom til behandling andetsteds eller også blev appelleret til landsting eller kongens retterting. Herredstinget blev med andre ord i en række tilfælde underinstans, hvad det oprindeligt ikke var.

Efter reformationen blev denne underordning styrket derved, at sandemænds kendelse, der førhen kunne appelleres til et kollegium af biskop og 8 gode bygdemænd, nu i stedet for skulle appelleres til landstings prøvelse, Jyske Lov II. 3. Ved recessen 1547 blev det pålagt herredsfogderne at granske og forfare vidnesbyrdene på begge sider og dømme, efter som de fandt retfærdigt. Også landstingets afgørelser kunne ankes videre til det kongelige retterting, som blev afholdt enten af kongerne selv på rejser rundt om i riget eller af kongens justitiar, senere af rigens kansler.

Retsforfølgning

Retsforfølgningen var i høj grad privat. Var man fx. blevet bestjålet, måtte man selv fange tyven og afholde omkostninger ved fængsling og retsforfølgning, og lød dommen på ”galge og gren”, måtte den, der foretog retsforfølgningen selv sørge for at få tyven hængt. Hængningen foretoges vist endnu først i 1600’erne som oftest af tingmændene selv uden medvirken af nogen mestermand eller rakker, men senere anvendte man sådanne.

Tingbøger

Kongen gav ved Den Dronningborgske reces af 21.12.1551 nøje anvisning på føring af de enkelte sagstyper i tingbøgerne, hvilket blev gentaget i den Koldingske reces 13.12.1558 art. 11. Kongen gav 30.3.1568 en ny forordning, at herredsskriverne straks skulle indtegne i tingbogen vidnesbyrd, domme og breve og oplæse dem lydeligen på tinget, inden de forlod det og lade tingbøgerne indlægge i ”Fjerdings-kirken eller Landekisten” i hvert herred. Regesta 1. rk., nr. 2486. Bestemmelserne blev åbenbart ikke taget tilstrækkeligt alvorligt, og i et åbent brev af 29.3.1578 beklagede kongen sig over vidneforklaringer, domme eller breve, der ved deres fuldkomne mening osv. ikke straks var indført i tingbogen. H&K, 1997, s. 9.

Tingskrivere

Oprindeligt var der ingen tingskrivere, idet der ikke blev ført tingbøger. Ved Christian III’s håndfæstning § 34 bestemtes, at lensmændene skulle ansætte faste tingskrivere I lensordningen 1557 hedder det, at tingskrivere skulle være gode, gudfrygtige og ærlige lovfjerne mænd. Ved kgl. missiv af 7.5.1625 blev det forbudt degne at være tingskrivere.

Arveembeder

Foged- og skriverembederne blev ofte bevaret i de samme familier i generationer. Herredsfoged Niels Wærre i Busted var gift med Karen Christiensdr. Hørby. Deres søn var vist herredsfoged Søren Nielsen i Volstrup. Hans søn Peder Sørensen Ridemand, herredsfoged, var sikkert gift med en datter af Jep Brun i Ellidshøj, der også var herredsfoged og hvis søn Niels Brun var herredsskriver.

Jep Bruns efterfølger, Jens Jebsen, var utvivlsomt hans søn. Peder Ridemands efterfølger, Jacob Pedersen, var sikkert hans søn. Efter Jacob Pedersen følger Christen Jensen (Pig) i Suldrup, gift med en datter af fru Inger i Suldrup, der i et tidligere ægteskab var gift med Bertel Andersen Hørby, utvivlsomt en slægtning til Niels Wærres hustru.

Christen Jensen efterfølges af sønnen Jens Christensen, hvis søn utvivlsomt var efterfølgeren Christen Smed. Christen Smed efterfulgtes af Lars Nielsen Kras, hvis moder, Anne Bertelsdr. Hørby, var datter af nævnte Bertel Andersen Hørby. Christen Smeds enke i andet ægteskab blev gift med Lars Nielsen Kras' søn Laurids Nielsen Kras.

Christen Smeds efterfulgtes o. 1632 af Peder Gundesen. Denne var søn af herredsskriver Gunde Jensen og var gift med en datter af Jacob Jensen i Svenstrup, formodentlig søn af herredsfoged Jens Christensen. Peder Gundesens datter blev gift med efterfølgeren Oluf Nielsen Munk. Også for skriverne var forholdet det samme. Baltzer Thamesen efterfølges af sønnen Poul Baltersen, og Peder Nielsens Gjelstrups søn, Michel Pedersen Gjelstrup, bliver også senere herredsskriver. Ikke underligt at lensmanden på Hald, Henrik Blome, i en strid med Peder Ridemand klager over, at han ikke kan komme nogen vegne på tinge, da tingsvidnerne alle var Peder Ridemands svogre, måger og venner.

På Nibe birketing ses også familiær efterfølgelse, men ikke i samme omfang, sikkert fordi Nibe som fiskerleje med mange fremmede fiskere og handlende var et mere dynamisk samfund. Heller ikke på Nørholm birke-ting ses den samme familiære efterfølgelse.

Hvor en ny mand af anden slægt træder ind, kan han følges mange år forud som deltager i retsplejen på tinge, fx som medudsteder af vidner. Det var nødvendigt gennem deltagelse og selvoplevelse at lære processen at kende, og herved bevaredes kontinuiteten.

Diplomatariet

31. maj 1216

Pave Innocens III stadfæster Viborg kapitels besiddelse af kirkerne i Lime, på Fur, i Helstrup, Fredbjerg, Nørholm, Storvorde og Sejlflod.

Kgl. Bibl. Ny kgl. Saml. 497a Fol. A: tabt, a: tabt afskrift af Søren Lintrup (+ 1731). a1: AM. Apographa, Diplomata Danica II. b: Afskrift i Viborgbogen, tabt. bl: Bartholin, Collectanea A p. 105, brændt 1728. Reg. efter a: Ny kgl. Saml. 497a Fol.: 1216 31. Maii. Innocentius-præposito et conuentui Wibergensi de Limum, de Phur, de Helfstorp, de Frebiargh, de Norholm, de Worthegh et de Saewælfia ecclesias uobis de parrochianorum ¹⁾ (consensu) episcopali auctoritate concessas - confirma-mus - Perusii II. calendas iunii pontificatus 19. med tilføjelsen Ex apographo Lintrupiano; efter bl: Bartholin, Annales, under år 1215: Jnnocentius papa III præposito et conuentui Wiburgensi ecclesiarum possessionem de Limum, de Phur, de Helfstorp, de Frebiargh, de Norholm, de Worthegh et de Sæwælfija auctoritate apostolica confirmat. Perusii 2. kalendas iunii pontificatus anno 19. Ms. membraneum (=b). A. 105 (=Collectanea A). - Reg. Danica nr. 621; Potthast nr. 5116; Rep. Danicum 1,1 nr. 89. Tryk: Suhm IX 745 (udtog); Münter, Mag. f. Kirchengeschichte I 384; Bull. Danicum nr.106. Omtalt i P. Severinsen, Viborg Domkirke, s. 299. *Diplomatarium Danicum*.

Innocentius ²⁾ episcopus seruus seruorum dej dilectis fjliis præposito et conuentui Wibergensi salutem et apostolicam benedictionem. Iustis pententium desideriis dignum est nos facilem præbere assensum et uota, quæ a rationis tramite non discordant, (e)ffectu ³⁾ prosequente compler(e) ⁴⁾. Eapropter, dilecti in domino filii, uestris iustis postulationibus grato concurrente(s) ⁵⁾ assensu de Limum, de Phur, de Helfstorp, de Frebiargh, de Norholm, de Worthegh et de Sæwælfia ecclesias uobis de parrochianorum (consensu) episcopali auctoritate concessas, sicut eas iuste et pacifice possidetis, auctoritate apostolica confirmamus et præsentis scripti patrocínio communimus. Nulli (ergo) omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis infringere uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare præsumserit, indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursum. Datum Perusii ii. calendas iunii pontificatus nostri anno nono decimo.

¹⁾ parrochianorum efter overstreget parroc. Reg.- (consensu) mangler Reg., jf. ndfr.

²⁾ Innocentius] Innocentius.

³⁾ a1. (e)ffectul affectual.

⁴⁾ compler(e)] complerial.

⁵⁾ concurrente(s)] concurrentea1.

Kong Valdemars jordebog. Himmersysse.

Rinds herred. Vindblæs er 2 mark guld. Slet herred yder 60 mark penninge. Skivum 10 fjerding, som vurderes til 40 mark guld. Vegger mølle er vurderet til 8 mark guld. Peder Ulkes mølle har været på 4 mark guld, men er nu ødelagt. Gislum herred yder 20 mark rent sølv foruden kværsæde. I Tisted har kongen 6 bol, der er vurderet for 60 mark guld. Hornum herred. Stenild vad er 2 mark guld. En mølle i Oustrup er 2 mark guld fra draget 1 mark sølv. Hornøg herred. I Vokslev ½ fjerding på 5 mark guld. Fleskum herred yder 70 mark penninge. Tranders yder 2 mark sølv. Aalborg af møllen og af byen 24 mark sølv. Af selve byen og Gjøl 24 mark sølv i ledning. Hasseris er 9 mark guld. Hellum herred. I Bælum fjerding i kværsæde 12 mark sølv. Hindsted herred. Rold fjerding 16 havner og i kværsæde 8 mark sølv. Kongens jord i Rold er 1 bol og 1 fjerding, der er vurderet til 26 mark guld. Tveden mark er 14 mark guld.

Olaf Nielsen, Kong Valdemars Jordebog, s. 5-6 og 94-95.

T Himbersysse

C Rinshæreth

Winblæsæ . ii . mr auri.

C Slætæhæreth. lx mr den. Skithum . x . fiathring que

ualore excedunt . xl . mr auri. **C** Item Vkar molen

dinum . viii . m auri ualens. **C** Molendinum autem petri

ulke ualuit . liii . mr auri sed iam destructum est.

C Gislumhæreth . xx . m puri preter quærsæt. **C** In tysta

the habet dominus Rex sex mansos et valent . lx . m auri

- C Hornumhæreth.** **C** Stenwædlæ wat . ii . m auri. **C** molen
dinum in ofhogstorp . ii . m auri mr arg minus
- C Horneghæreth.** **C** Jn waxlef dim fyathing . v . m auri.
- C Flæskiumhæreth.** . lxx . m den. **C** Trannes . ii . m arg.
Aleburgh. De molendino et de uilla . xxiiii . m arg.
C Jtem de ipsa uilla et de Giol . xxiiii . m ang. pro
expensis. **C** Hasseris . ix . m auri.
- C Hellymhæreh.** Beflumfiarthing . . xxv . . hafnæ. **C** Item
lyungbu fiarthing de quersæt . .xii.. mr arg.
- C Hethænstathæhæreth** Roldæ fiarthing . xvi . hafne
et quersæt .vii . m arg. **C** Terra domini regis in rolde
vnus manus et vnus quadrans ualens . xxvi . m auri. **C** Item
tweftmark ualet . xiiii . m auri.

Før 18. november 1268

Esbern Vagnsen (Vognsen) tillader sin hustru, fru Gro at gå i kloster og meddeler, at hun indtræder i Roskilde Clara Kloster, til hvilket hun giver en række ejendomme, bl.a. gods i Hornum herred. Blandt godset er bl.a. dele af Buderupholm og en vandmølle i Støvring. Efter Esbern Vognsens død 1268 har hustruen skrevet sit testamente, der foreligger i 2 udgaver, se nedenstående under 1268. Esbern Vognsen menes at være en tiptipoldesøn af Skjalm Hvide. Fru Gros søster Margrethe var gift med Iver Tagesen (Saltense), kong Abels marsk. Blandt Iver Tagesens frænder var Harald Olufsen, marsk, gift med Christine Ebbesdr. Hvide, datter af Ebbe Sunesen. Harald Olufsen, marsk, var søn af Oluf Skammelsen, der var søn af Skammel i Thy, der formodentlig var gift med en datter af Oluf Haraldsen, der 1135-43 var modkonge i Danmark.

*Det Anamagnæanske Institut, Københavns Universitet, Diplomsamlingen LII, 25. Pergament. 13,5 x 11,5 cm. [5] segl. 1. Fragment af Esbern Vagnsens segl af ufarvet voks, A. 36. 2. Pergamentsrem i hvilket vides at have siddet A. 38. 3. Fragment af Niels Krogs segl af ufarvet voks, A. 39. 4. og 5. seglsnit. Påtegning på bagsiden: de licencia ipsus mariti secum atulit monesterio sancte Clare Roskildis. Dokumentet er registreret i Roskilde Clare klostres registrant, trykt i ÆA V, s. 567. Tykt i udtog i Rep. I nr. 384. Efter Gros testamente, se 18.11.1268, i hvilket der med ordene "de licencia et assensu beniuolo quondam mariti mei predicti" - "med min elskede afdøde Mands fulde Tilladelse og velvillige Samtykke" må hentydes til nærværende brev, der er derfor affattet før 18. nov. *Diplomatarium Danicum* 2,2.*

Uniuersis presens scriptum inspecturis. Esbernus Wængsun. salutem in domino sempiternam. Quoniam oculis discrecionis considerauimus misere carnis fragilitatem. et mundi instabilitatem. placuit nobis scilicet michi et uxori mee de conmmuni consensu mundum inmundum antequam nos omnino abiciat quodammodo declinare. et animabus nostris uita commite preuidere. Proinde uestre significo discrecioni. me dilecte uxori mee. Gro. liberam licenciam dedisse intrandi religionem cum concensu domini Arusiensis Tuconis ac suorum cognatorum uoluntate. scilicet domini Gunni Kætilsun. Petri Palnisun. Nicolai Pipping. et dilecti generi sui Nicolai Crok. qui tune presentes erant. Insuper scitote quod spiritu sancto inspirante se offert deo ac claustro sancte Clare Roskildis. cum istis bonis. scilicet una curia in Styfnæ. et curia orientaliin Barthæthorp. et una curia in Styfring cum molendino ibidem. et duabus culriis in Høstrild et ut istud firmiter permaneat sigillo meo ac supradictorum uirorum presentes roborauimus. Datum anno domini. m^o. cc^o. lx^o. viii^o.

Oversættelse jf. *Danmarks Riges breve nr. 121.*

Esbern Vagnsen, til alle, der ser dette Brev, Hilsen evindelig med Gud. Efterdi vi med Visdommens øje har set Kødets ulyksalige Skrøbelighed og Verdens Ustadighed, har vi - jeg og min Hustru - enigt besluttet til en vis Grad at forlade denne urene Verden, førend den ganske svækker os, og at sørge for vore Sjæle Resten af Livet. Følgelig erklærer jeg for Eder, gode Mænd, at jeg har givet min elskede Hustru Gro fri Tilladelse til at gaa i Kloster med Samtykke af Aarhusbispen Herr Tyge og med hendes Frænders Vilje, nemlig Herr Gunde Kjeldsen, Herr Peder Pallesen, Herr Niels Pipping og hendes elskede Svoger Herr Niels Krog, som dengang var til stede. I skal dertil vide, at hun opfyldt af den Helligaand overgiver sig til Gud og den hellige Claras Kloster i Roskilde med følgende Gods, en Gaard i Stevn, Borup Østergaard, en Gaard i Støvring med Møllen sammesteds og to Gaarde i Østerild; for at dette kan staa fast, har vi bekræftet dette Brev med mit og de fornævnte Herrers Segl. Givet i det Herrens Aar 1268.

Før 18. november 1268

Esbern Vagnsens enke, fru Gros testamente, 1. udgave. Testamentet knytter sig til ovenstående 1268 før 18. november og nedenstående 18. november 1268, hvor testamentets indhold er nærmere beskrevet.

*Det Anamagnæanske Institut, Københavns Universitet, Diplomsamlingen LII, 26. Perg. Latin. 17,5x 11,5 cm, plica 1 cm. [6] segl. 1. og 2. seglsnit. 3. Pergamentsrem med seglfragment af ufarvet voks. 4.-5. seglsnit. 6. Pergamentsrem med spor af segl. Påtegning på bagsiden: ordinacio bonorum et solucio debitorum sororis Gro (herefter udraderet ante) relicte quondam domini Esberni Waghnszsn ante religionz ingressum. Dokumentet er registreret i Roskilde Clara klostres registrant. Omtalt i ÆA V 575 og i Franz Blatt og C.A. Christensen Corpus Diplomatum Regni Danici Atlas nr. 134. Udtog i Rep. I, Udaterede breve nr. 156. Den latinske tekst findes bl.a. i Diplomatarium Danicum, 2,2 nr. 123, men her gengives alene oversættelsen jf. *Danmarks Riges Breve, Amtsudg. nr. 122.**

Gro, Datter af Herr Gunde kaldet Vint, til alle, der ser dette Brev, Hilsen evindelig med Gud. Ingen klog Mand kan med Føje bebrejde en anden, at han vil bytte sig Evigheden til med Forgængeligheden, efterdi alle Mennesker dør, og ingen i det andet Liv modtager mere, end han hernede har bortgivet for Guds Skyld. Derfor gør jeg vitterligt for Eder alle med dette Brev, at jeg Gro, som var Herr Esbern Vagnsens Hustru, ikke tvunget af Frygt eller forledt gennem Overtalelse, men paa Helligaandens Indskydelse og med Guds Moders Marias Bistand af fri Vilje har fordelt min Ejendom paa efterskrevne Maade.

Til Søstrene i St. Clara Kloster i Roskilde har jeg skænket 5 Gaarde, nemlig min Gaard i Stevn, Gaarden i Borup, Gaarden i Støvring med Møllen sammesteds og to Gaarde i Thy i Landsbyen Østerild. Disse fem Gaarde med hele deres Tilliggende, løst og fast, og med ovennævnte Mølle har jeg skænket til det ovenfor omtalte Kloster. Om nogen frarøver Klosteret disse Ejendomme, maatte da Gud berøve ham et Liv i Naade nu og et Liv i Hæder i Fremtiden. Min elskede Søster Fru Margrete, Herr Iver Tagesens Enke, skylder mig 100 Mark Penge, som jeg frit overlader og skænker hende. Min anden elskede Søster, Fru Bodil, Niels Krogs Hustru, har jeg givet min Gaard i Buderup, som har en Værdi af hundrede Mark Penge, med Undtagelse af to lange Stuehuse, som jeg ikke har givet hende. Stuehuset vest for Gaarden skal Nonnerne i Aalborg have, den paa den modsatte Side Nonnerne i Hundslund. Og Niels Krog, min kære Svoger, har købt to Gaarde af mig, en i Buderup mod Øst og en anden i Gravlev for en passende Pris. En Gaard af mine i Gunderup har jeg givet til min Pige Karen, den er 50 Mark Penge værd. Tre af mine Gaarde, nemlig en i Borup og to i Viveterp, udsætter jeg til Betaling af min Gæld og mine Udgifter og min Moders Gæld. Af Prisen for de nævnte Gaarde udsætter jeg tyve Mark Penge til Betaling af min Moders Gæld og 14 Mark Penge skænker jeg til 14 Hospitaler i Jylland. Til Klosteret i Vestervig og Sebber, Ø Kloster, Vrejlev Kloster, Børglum Kloster, Klostrene i Aalborg, nemlig Nonnerne og Brødrenes, Klosteret i Glenstrup, Klostrene i Randers, Nonnernes og Brødrenes, Klostret i Essenbæk, Brødreklostret i Aarhus, alle Klostre i Viborg, nemlig Kannikernes, Dominikanernes, Franciskanernes og Nonnerne i Asmild hinsides Søen, Klostret i Alling, Klostret i Tvillum, Brødreklostret i Horsens, Klostret i Øm, Klostret i Vore, Klostret i Vissing, til de to Klostre i Hardsyssel, Stubber og Gudum - til hvert enkelt af de ovennævnte Klostre skænker jeg to Mark Penge af Prisen for de ovennævnte Gaarde, til Munkeklostret i Odense to Mark Penge, til Klostret i Dalum det samme, til Brødrene i Svendborg to Mark Penge, til Altret i Vile, som min Herre Esbern Vagnsen lod opføre, giver jeg to Mark Penge, til Grindeslev to Mark Penge, til Helligaandshospitalet i Roskilde giver jeg tre Mark Penge, til Klostrene i Roskilde - Dominikanernes og Franciskanernes - hvert to Mark Penge, til Brødrene i København to Mark Penge, til Brødrene i Næstved det samme, og til Brødrene i Kalundborg det samme, til min elskede Broder Peder Pallesen Jord i Thy til en Værdi af 20 Mark Penge, min uægte Broder Torkil Gunnensen Jord i Thy som har en Værdi af 16 Mark Penge, min Frænde Gunde Kjeldsen tolv Mark Penge, til Østerild Kirke en Mark Penge, til Kirken i Gravlev en Mark Penge, til Kirken i Vive skænker jeg to Mark Penge. Velsignet være Herren i alt i al Evighed. Amen. Hospitalsbrødrene i St. Hans Kloster i Antvorskov 8 Mark (Tilføjelse: "Hospitalsbrødrene ...8 Mark" med anden hånd).

18. november 1268

Roskilde. Esbern Vagnsens enke Fru Gros testamente, 2. udgave og formodentlig sidste udgave. 1. udgave, se ovenstående, Før 18.11.1268.

Fru Gro testamenterer gods til Skt. Claras kloster i Roskilde, hvor hun selv har indgivet sig. Det drejer sig om bl.a. en gård ”mod øst” i Borup (Gravlev sogn), en gård med en mølle i Støvring. Endvidere testamenteres en del af en gård i Buderup til søsteren Bodils mand, Niels Krog, som i øvrigt har købt en gård i Buderup ”mod øst”, og en gård i Gravlev af fru Gro. Hun skænker penge til en lang række kirker, bl.a. Gravlev kirke. Den nævnte mølle i Støvring er formodentlig det ”møllestedt vesten vit Støeu-ring beck”, som Anders Beck i Støvring 28.12.1469 skødede til biskop Knud i Viborg. I 1975 blev der udgravet en vandmølle umiddelbart vest for Støvring – formodentlig fru Gros og Anders Bæks vandmølle. Støvring Vandmølle, Hans Gjedsted, H&K, 1987, s. 41.

Testamentet har været behandlet på Himmersyssels ting. Efter Aage Brask, Tordrup og Marsk Stigs slægt, s. 31 var Esbern Vognsen af slægten Udsen. Efter Trap s. 1054 var fru Gro datter af Gunde Vind. Trap formoder, at det var gården Buderupholm, der testamenteredes til søsteren Bodil.

Det Anamagnæanske Institut, Københavns Universitet, Diplomsamlingen, LII, 24. Perg. 28,5 x 23 cm, plica 1,7 cm. [9] segl. 1. Pergamentsrem. 2. Seglsnit. 3. Magister Vilhelms, DGS. s. 18. 4. Kannik Jakob Tukonis (Jakob Tygesens) segl af ufarvet voks i pergamentsrem, beskadiget, G. 198. 5. Seglsnit. 6. S' FRM som omskrift om et helgenbillede, voksstump i pergamentsrem. 7. Seglsnit. 8. Clare klostres segl af ufarvet voks i pergamentsrem, beskadiget, G. 425. 9. Fru Gros segl af ufarvet voks i pergamentsrem, beskadiget, A. 37.

Påtegning på bagsiden foroven: tantum est solutum de testamento isto sororis Gro. Gunni filio Ketillo(!) vi marcas denariorum. Nicolao dicto Pyping. iiij marcas denariorurn. Ecclesie Budethrop. iiiii^{or} marcas denariorum. Ecclesie Graueloes. unam marcam denariorum (rasur). Fratribus minoribus in Randres. unam marcam denariorum. Fratribus minoribus in Nestwit. duas marcas denariorum. Fratribus minoribus in Svineburg (overstreget m) due marce denariorum. Paa midten: testamentum sororis Gro relicte quondam Esberni Waghnsun super bonis distributis inter suos heredes et collatis monasterio sancte Clare Roskildis antequam religionem intrauit.

Registreret i Roskilde Clare klostres registrant. Omtalt i *ÆA*. V 579. Atlas nr. 134. Reg. Dan. nr.1180. Suhm X, 995. Rep. I nr. 382 og 384. *K. Erslev Testamenter, nr. 14.*

In nomine patris et filii et spiritus sancti, amen. Quoniam humane fragilitatis condicio ad mortis januas prolabitur incessanter, nec quicquam incertius sit mortis hora, utile, immo necessarium est indesinenter manu valida et constanti meritis eumulandis instare in tempore, unde bravium retributionis divine percipiatur in eternitate. Ideoque ego Gro, uxor quondam domini Esberni Wagnsun, anime mee salubriter omnimodis providere disponens et spretis mundi divitiis transitoriis in habitu sancte religionis meo creatori decetero deservire decernens pro deliciis eternaliter permansuris, in bona mentis et corporis validudine constituta, de bonis michi

Deo collatis, de licencia plena et assensu benivolo dilecti quondam mariti mei predicti, ordinare decrevi in hunc modum: In primis noverint universi, me in placito, quod dicitur Ymbersusyl, taliter disposuisse cum michi attinentibus titulo parentele, quod se habebant pro pacatis, michi et meis omnibus ab ipsorum omni impetitione in posterum libertatem omnimodam publice et firmiter promittentes. Me autem et quinque curias meas cum omnibus suis attinenciis, mobilibus et immobilibus, quarum scilicet curiarum una est in Styhfnø, alia in Bahrthorp ad orientem, tertia in Styfhring, cum molendino ibidem, relique due in Thyud villa Høstrlid, do libere et confero, quas et scotavi in predicto placito et super altare sancte Clare Roschildis, presentibus dominis Petro preposito, Petro archydyacono, magistro Wilhelmo³, magistro Nicolao Thrugoti, Jacobo Tuconis⁴ et Arnwido, canonicis Roschildensibus, et aliis quampluribus clericis et laycis, dedi inquam et scotavi claustro sororum ordinis sancte Clare Roschildis reclusarum, cum quibus et recludi volo et in ipsarum habitu pro divini nominis honore disciplinis regularibus vite mee tempore insudare. Preterea dilecta soror mea domina Margareta, relicta domini Iwar Thachisun, tene tur michi persolvere centum marcas monete usualis, quas sibi relinquo libere et condono. Alteri dilecte sorori mee domme Bøtheld, uxori Nicholai Croc, dedi curiam meam in Budorp, valentem centum marcas denariorum, exseptis duobus longis rathelangi, que sibi non dedi. Nam illud rathelang ad occidentem curie confero moni alibus in Alburg, illud vero, quod stat ex opposito, monialibus in Hunslund. Nicolaus vero Croc, dilectus socer meus, duas curias a me comparavit, unam in Budorp ad austrum et aliam in Gravelhøu pro precio competenti. Unam curiam meam in Gunørstorp dedi ancihle mee Katherine, valentem marcas monete usualis Insuper xiiij hospitalibus in Jucia confero xiiij marcas denariorum. Item claustro Westerwich duas marcas denar. Claustro Sybørhu tantum. Claustro Hø tantum. Claustro Wrælehf tantum. Claustro Bøurlaund tantum. Claustro monialium in Alburg tantum. Fratibus minoribus ibidem tantum. Claustro Glønstorp duas marcas denar. Claustro monialium in Randrus tantum. Fratibus minoribus ibidem tantum. Claustro Hescønhbec tantum. Fratibus predicatoribus in Arus tantum. Claustro canonicorum Wibergis duas marcas denar. Fratibus predicatoribus ibidem tantum. Fratibus minoribus ibidem tantum. Claustro monialium ibidem tantum. Claustro Hasmøtid a) ultra stagnum tantum. Claustro Al- fing tantum. Claustro Twilum duas marcas denar. Fratibus

minoribus in Horsnes tantum. Claustro Høm tantum **b**). Claustro Wising tantum. Claustri in Hafhesilh **c**), Stubthorp et Ghuthum, cuilibet eorum duas marcas denar. Claustro monachorum in Høtønsøn **d**) duas maroas denar. Claustro Dalum tantum. Fratribus minoribus in Svyneburg tantum. Altari in Welø, quod construxit maritus meus, quondam dominus Esbernus Wagnsun, duas marcas denar. Claustro Gnindescløt tantum. Hospitali sancti spiritus Roschildis tres marcas denar. Fratribus predicatoribus ibidem duas marcas denar. Fratribus minoribus ibidem tantum. Fratribus minoribus in Hafen tantum. Fratribus minoribus in Nøstwet tantum. Fratribus minoribus in Kalundeburg tantum. **e**) Hospitalariis sancti Johannis in Anduordskøh viij marcas denar. **e**) Ecclesie Høstrøld marcā denar. Ecclesie Grafløf tantum. Ecclesie Wifø duas marcas denar. **f**) Pro predictis vero persolvendis dedi et scotavi tres curias alias, unam videlicet in Barthorp ad occidentem et duas in Wipthorp, claustro sancte Clare memorato, quas quidem cunias dictum claustum recepit, hac tamen conditione, ut de redditibus annuis harum trium et aliarum quinque, quas ipsi claustro contuli, dictarum cuniarum mee expense in ingressu meo et mea debita ac mea donatio hic conscripta de anno in annum fideliter persolvantur, exceptis duntaxat xij marcis denariorum vel circa de eisdem redditibus summendis, qui ad sustentationem mei oedent in usus claustri. Nec volo ipsum claustum inclamari a quoquam vel molestari occasione hic conscriptorum, sed bona fide de anno in annum, ut dictum est, solventur omnia, prout facultas claustri suppetet et sororum necessitates patientur, sed et sicut terra dederit fructus suos. De predictis etiam curiis tribus deputo xx marcas denariorum pro debitis dilecte matris persolvendis **f**). Ceterum Petro Palnisun, diecto germano meo, do terram in Thyudh valentem xx marcas denar. Putativo fratri meo Thorkillo Gunnerson terram in Thyudh valentem xvi marcas denar. Consanguineo meo Gunni Kethelsun xij marcas denar. **g**) Dominus Nicolaus Croc gener meus tenetur michi in iiij marcis denar. pro annona, quam duas confero nutrici mee Thyry in Thudessusyl, alias duas in Thostorp ad sanctam crucem. Ad majorem vero predictorum certitudinem ac firmitatem presentem literam sigillis supradictorum dominorum prepositi, archydiaconi et canonicorum ac sororum dictarum ordinis sancte Clare Roschildis et fratrum minorum ibidem necnon meo proprio sigillo feci consignari. Actum Roschildis anno domini millesimo ducentesimo lxvij^o xiiij^o kal. decembris.

a) Sst.: Hasmøld. **b**) Sst. indskydes: Claustro Høør. **c**) Sst: Hathesilh; over t er skrevet: r. **d**) Sst.: Hotænsøu. **e**) står sst. som en tilføjelse med anden hånd allersidst efter: Amen. **f**) Sst. står i stedet: Tres curias meas, unam videlicet in Barthorp et duas in Wipetohtp, pono pro debitis meis et expensis et debitis matris mee; de preciiis dictarum curiarum pono viginti marcas denariorum pro persolvendis debitis matris mee.

I Faderens og Sønnens og den Helligaands Navn Amen. Efterdi det er den menneskelige Skrøbeligheds Vilkaar ustandseligt at glide hen imod Dødens Porte, og intet er mere uvist end Dødens Time, er det nyttigt, ja nødvendigt, med fast og stadig Haand uafsladeligt at arbejde paa i Tide at samle gode Gerninger, saa at man i Evigheden kan modtage Sejrsprisen som Gengæld fra Gud. Idet jeg Gro, fordum Herr Esbern Vagnsens Hustru, derfor paa enhver Maade vil drage Omsorg for min Sjæls Frelse og med Foragt for Verdens forgængelige Rigdom i Fremtiden vil tjene min Skaber i den hellige Ordensdragt for at opnaa den evigt varende Lyksalighed, har jeg - i Besiddelse af min fulde legemlige og aandelige Karskhed med min elskede afdøde Mands fulde Tilladelse og velvillige Samtykke - besluttet at handle paa følgende Maade med det Gods, Gud har givet mig.

For det første skal alle vide, at jeg paa Himmersyssel Ting har sluttet den Overenskomst med mine paarørende, at de skulde holde sig for tilfredsstillede og offentligt og uden Forbehold love mig og alle mine Frihed i enhver Henseende for ethvert Krav fra deres Side for Fremtiden. Jeg giver og skænker frit mig selv og mine fem Gaarde med alt deres Tilliggende, løst og fast, af hvilke en ligger i Stevn, en anden i Borup mod øst, en tredje i Støvring med Møllen sammesteds og de sidste to i Thy i Landsbyen Østerild, hvilke Gaarde jeg har skødet baade paa fornævnte Ting og over St. Claras Alter i Roskilde i Nærværelse af Herrerne Provst Peder, Ærkedegn Peder, Magister Vilhelm, Magister Niels Truedsen, Jakob Tygesen og Arvid, Kanniker i Roskilde, og mange andre gejstlige og verdslige. Jeg har altsaa givet og skødet dette til det Kloster, der tilhører den hellige Claras Ordenssøstre i Roskilde, i hvis Kloster ogsaa jeg vil indtræde, og i hvis Ordensdragt ogsaa jeg Resten af mit Liv vil underkaste mig Klostersugt af Ærefrygt for Gud. Fremdeles er min elskede Søster Fru Margrete, Enke efter Herr Iver Tagesen, pligtig at betale mig 100 Mark gængs Mønt, som jeg frit overlader og skænker hende. Min anden elskede Søster, Fru Bodil, Niels Krogs Hustru, har jeg givet min Gaard i Buderup, som har en Værdi af 100 Mark Penge, med Undtagelse af to lange Stuehuse, som jeg ikke har givet hende; thi Stuehuset ved Gaardens vestlige Side skænker jeg Nonnerne i Aalborg, og den deroverfor beliggende til Nonnerne i Hundslund. Min elskede Svoger Niels Krog har købt to Gaarde af mig, en i Buderup mod Øst og en anden i Gravlev, for en passende Betaling. Min ene Gaard i Gunderup, som har en Værdi af 50 Mark gængs Mønt, har jeg givet min Pige Karen. Fremdeles skænker jeg til 14 Hospitaler i Jylland 14 Mark Penge, fremdeles til Vestervig Kloster to Mark Penge, til Sebber Kloster lige saa meget, til Ø Kloster ligesaa meget, til Vrejlev Kloster lige saa meget, til Børghlum Kloster ligesaa meget, til Nonneklosteret i Aalborg lige saa meget, til Franciskanerne sammesteds lige saa meget, til Glenstrup Kloster to Mark Penge, til Nonneklosteret i Randers ligesaameget, til Franciskanerne sammesteds lige saa meget, til Essenbæk Kloster lige saa meget, til Domi-

nikanerne i Aarhus lige saa meget, til Kannikernes Kloster i Viborg to Mark Penge, til Dominikanerne sammesteds lige saa meget, til Franciskanerne sammesteds lige saa meget, til Nonneklosteret sammesteds lige saa meget, til Asmild Kloster hinsides Søen ligesaa meget, til Alling Kloster ligesaa meget, til Tvilum Kloster to Mark Penge, til Franciskanerne i Horsens lige saa meget, til Øm Kloster lige saa meget, til Vissing Kloster lige saa meget, til hvert af Klostrene i Hardsyssel, Stubber og Gudum to Mark Penge, til Munkeklosteret i Odense to Mark Penge, til Dalum Kloster ligesaa meget, til Franciskanerne i Svendborg lige saa meget, til Altret i Vile, som min afdøde Mand Herr Esbern Vagnsen har bygget, to Mark Penge, til Grindeslev Kloster lige saa meget, til Helligaandshuset i Roskilde tre Mark Penge, til Dominikanerne sammesteds to Mark Penge, til Franciskanerne sammesteds lige saa meget, til Franciskanerne i København lige saa meget, til Franciskanerne i Næstved lige saa meget, til Franciskanerne i Kalundborg lige saa meget, til Johanniterne i Antvorskov 8 Mark Penge, til Østerild Kirke en Mark Penge, til Gravlev Kirke lige saa meget, til Vive Kirke to Mark Penge; til at udrede fornævnte har jeg givet og skødet tre andre Gaarde, en i Borup mod Vest og to i Viveterp til nævnte St. Clara Kloster, hvilke Gaarde nævnte Kloster har modtaget paa det Vilkaar, at af de aarlige Indtægter fra disse tre og de andre fem Gaarde, som jeg har givet Klosteret, skal mine Udgifter ved min Optagelse, min Gæld og min her optegnede Gave Aar for Aar udredes med Troskab, dog med Undtagelse af 12 Mark Penge eller deromkring, som skal tages af samme Indtægter og tilfalde Klosteret til mit Underhold. Og jeg vil ikke, at Klosteret skal indklages af nogen eller hindres i Anledning af hvad her er optegnet, men som sagt skal alt Aar for Aar troligt betales, saavidt Klosterets Ydeevne rækker og Søstrenes Tarv tillader det, men ogsaa saaledes som Jorden giver Afgrøde. Af de nævnte tre Gaarde bestemmer jeg ogsaa 20 Mark Penge til Betaling af min elskede Moders Gæld. Iøvrigt giver jeg min elskede Broder Peder Pallesen Jord i Thy, som har en Værdi af 20 Mark Penge, min uægte Broder Torkil Gunnensen Jord i Thy, som har en Værdi af 16 Mark Penge, min Frænde Gunde Kjeldsen i 2 Mark Penge. Herr Niels Krog, min Svoger, skylder mig 4 Mark Penge for Korn, af hvilke jeg giver to til min Amme Thyra i Thysyssel, de andre to til det hellige Kors i Thostorp. Til større Sikkerhed for fornævnte og til Forvaring har jeg ladet dette Brev besegle med Segl tilhørende de fornævnte Herrer Provsten, Ærkedegnen, Kannikerne, de nævnte Søstre af St. Claras Orden i Roskilde og Franciskanerne sammesteds, og ogsaa med mit eget Segl. Forhandlet i Roskilde i det Herrens Aar 1268 den 18. November.

Omkring 12. juni 1278

Tingsvidne af Lø herred. Provst Erik af Himmersyssel m.fl. indbygere i Lø herred erklærer over for ærkebiskop Trued af Lund, at vandløbet fra Aasebro til Mogens Bentsens mølle i Visby i mands minde har haft

samme forløb uden at nogen Ribebisp, før den nuværende har klaget herover. Provst Eriks forbindelse til Løgum kloster og evt. forbindelse til Hornum herred kendes ikke.

Diplomatarium Danicum 2,2, s. 274. Tabt original. Afskrift i Løgum klostres kopibog, s. 583. Omtalt i Telma Jexlev i "Herredstingene i middelalderen" i Festskrift til Knud Prange, 1990.

1292

Mageskifte om gods i Sønderholm og Overvording (Storvorde?)

ÆA III, s. 28, Register paa breffue paa Olborghusz anno 1573, F13.

Ett mageschiffte breff paa nogen jord j Synderhollms marck och Ofuerworthing marck. 1292.

2. december 1314

Niels Thygesen af Klapæthorp (Klæstrup) vidner om 2 bol i Geslev, som Johannes Jacobsen skænker Esrom Kloster.

Regesta nr. 1800. A. Perg. [6] segl. Esrom Kl. Arkiv; senere i Anti-kvitetsarkivet i Stockholm. Afskr. i Benzelstjernas Saml. Acta Scanica Vol. I i Upsala Universitetsbibliothek, E, 164 (her efter Dipl. Svec. III, 192) og af Langebek 1754: L. Dipl. IX - Aa. Afskr.: Esrombogen (efter Orig. og efter en vidisse 25.2.1329). Codex Esrom. 225. Rep. I nr. 1084.

Nicolaus Tuuysun de Klapæthorp, Andreas Pæthersun de Boldrop et Nicolaus Jacobsun de Harthakær "religiosis viris dominis abbati et conventui in Esrom duo bool in terris in campo Geeslef, cum eorundem fundis ibidem sitis, quæ Johannes Jacobsun eisdem dominis in testamento suo legavit", resignant. Lundis, feria secunda post diem beati Andreae apostoli.

1342

Kong Valdemar Atterdag tager borgerne i Aalborg og Hasseris under sin beskyttelse og giver dem en række privilegier samt stadfæster de privilegier, de har fået af tidligere konger. Gengivet i uddrag.

Kgl. Bibl., Aditamenta, 8° 21f. 118r, afskrift fra 16. årh., Erik Kroman, Danmarks gamle købstadslovg., 1952, II, Nørrejylland, s. 271.

Wi Woldemar, meth gudtz naade Danmarckis oc Sclauorum koning, hertog y Estlandt, greffue y Holdsten oc Stormarn helsse them alle, som seer thette breff oc leserit, oc alle fogder oc embitzmendt, som er skickit y wor riige, kierlig meth gudh och wor naade. Wiider att wy haffuer taghet oc anammet thisze breffuiisere, oss elskelige borgere oc bymendt aff Olborg oc Hadseriis, under wor Beskiermelsze besønderliige at forsuare them till alle Rette. ....

Theroffuer wille wy, att samme borger och bymendt y Olborg och Hadzeriis schulle haffue, nyude oc beholde frii naade och skonzell, friiheder, rectter oc preuilegier oc gunster, huilche som the aff hogborne første oc koninger, wore forfeder, haffuer forhuerffuith | | aff gammble tiidt, effter som theris breffue oc preuilegiier bedst oc fuldkommeligste indholder oc udwiiser, oc stadfesther wy alle szamme priuilegier meth thette wort obne breff attbliffue weth theris fuldkomlige macht. ....

Screffuit y Olborg under guds aar mcc... oc paa theth andith.

1346

Et latinsk brev, at Steffen i Svenstrup har skødet halvdelen af en ejendom ham tilhørende i Svenstrup til Peder Nering. Peder Nering har formodentligt givet navn til Nering bro, som nævnes senere.

ÆA II, s. 302, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K.94.

Item eth latins breff ludindis at Staphen aff Suenstrup haffuer skot Per Nering halff hans egen(dom) i Suenstrup. Datum mcccxlvj .... beatj Ambrosij.

1347

Vidisse, at Peder Ludvigsen gav Niels Bugge pant i 2 parter i Hald.

ÆA II, s. 202, A10, 11 og 12 indeholder kong Valdemars stadfæstelse af 1346 på Hald gods m.v., som Peder Ludvigsen (Eberstein) havde købt af søsteren Margrethe, Peder Ludvigsens skøde af 1346 til Niels Bugge på Halds underliggende gods i Nørlyng, Sønderlyng, Middelsom, Lysgård, Hids, Fjends og Rinds herred samt Peder Ludvigsen pantbrev af 1357 til Niels Bugge på de ham tilhørende 2 parter i Hald. Sidstnævnte indført i Hornum herreds register. Forbindelsen til Hornum herred kendes ikke, men Else Christiansdr. Vendelbo af Støvringgaard skænkede 20.3.1442 Aalborg Helligaandshus Kalstrup gård og mølle. Hun var datter af ridder, marsk

Christern Vendelbo og Elne Bugge, datter af Niels Bugge. Peder Ludvig-sens far var kong Erik Menveds og Valdemar Atterdags marsk, Ludvig Al-bertsen, hvis far, Albert Eberstein, var gift med Mariane, datter af Esbern Vognsen (Hvide) gift med Gro Gundesdr. Vind, se 1268. Eberstein-slægten var måske yderligere knyttet til Vokslev sogn, se 26.3.1380. Formodentligt er der tale om fru Gros gods, som var på Himmersyssel ting, se 1268.

ÆA II, s. 302, K95. Viborg Stifts breve, Hornum herred. Diplomata-rium Danicum 3,2, s. 378 og DAA 1890, s. 135.

Item enn latins videsse luidendis at P[er Loduisszen] haffuer pantsat Niels Bugi two par[ter som hannum] tilhørde v[ed] Hald. Datum mcccxlviij re[peritur] in Nørløngherrit inter reliquas de b[onis Hald con]tinentes.

1348

Biskop Peder i Viborg og andre kannickers brev, at Peder Nielsen, sognepræst i Blenstrup på sit yderste skænkede Vor Frue Kloster i Aalborg det ham tilhørende pant i en gård i Hasseris og en gård i Klæstrup.

ÆA III, s. 22, Register paa breffue paa Olborghusz anno 1573, B10.

Bisp Peders i Wiiborig och nogen andre canckers breff, att her Per Nillszen, sogneprest till Bligstorp kircke, gaff till wor froe closter j gordt i Haszrysz och j wdj Klapethorp i sitt yderste, som hanum erre panttsatte. Anno 1348.

21. maj 1363

Laurids Ovesen (Hvide), ridder, (oldebarn af marsk Stig), køber af Knud Hagensen (Vesterbølleslægten) en del gods, bl.a. alt dennes gods i Ellidshøj. Knud Hagensen fik pant for 120 mark sølv i godset, som skulle tilbageskødes, hvis betaling ikke faldt inden 8. sept. Knud Hagensens søn, Hagen Knudsen, udstedte 29.9.1388 (Rep. I nr. 3666) pantebrev på 120 mark til sin fasters søn Kjeld Kjeldsen, idet han for pantet henviser til det af Laurids Ovesen udstedte pantebrev. Dette er sikkert udtryk for, at betalingen ikke er erlagt, og at Laurids Offesen er død før 1388. Knud Hagensen og Kjeld Kjeldsen nævnes igen den 23.6.1397 (Rep. I nr. 4123), 13.6.1401 (Rep. I nr. 4437), den 2.9.1406 (Rep. I nr. 4820), den 7.9.1406 (Rep. I nr. 4831) og den 17.9.1406 (Rep. I nr. 4841 og 4843). Refereret efter Aage Brask, Tordrup og Marsk Stigs slægt, s. 33 og s. 88 samt Repertoriet.

RA, NKR nr. 907. Perg. [3] segl. 3. A. 559 Anders Ovesen (Hvide). L. Dipl. Vidisse 15.4.1414, Rep. I nr. 5387 jf. 29.9.1388, Rep. I nr. 3666 og 23.6.1397, Rep. I nr. 4123. Rep. I. nr. 2694.

Laurencius Offæssen M. Recognosco, me viro honesto Kanuto Huginssen in 120 mr. argenti esse obligatum, videl. turonensibus, sterlingis et lybycensibus, in festo nativit. Marie prox. persolvendis, pro quibus ipsi omnia bona sua, que michi in placito generali Wibergensi scotavit, videl. 3 curias cum una colone in Ælsburg in Lysgart H., 2 curias in Wra et una cholone, 1 curiam in. Stabel cum cholone in par. Pæderstærp in Lyng H., in Riins H. in par. Wlbierugh 2 curias, in Getstet 1 curiam, in par. Westerbølugh ifl Knutsterph curias, in par. Westerbølugh 2 curias cum terra desolata ibid. et in Hornum H. omnia bona mea in Heluershøu, in pignero pro usibus suis ordinanda familiamque iustuendi et destituendi, donec redimantur. Si in dicta summa antedicto termino deficero [!], obligo me ei bona rescotare. Sig. meum cum sig. nobilium virr. Dn. Erlardi [!] Kaaf et Dn. Andree Offæssens³, MM. Datum die pentecostes.

1380

Væbner Niels Sleths gavebrev på en gård i Klæstrup til bispen i Viborg. Niels Slet, væbner og ejer af Gudumlund i Fleskum herred, var død 1406, hvor kong Erik gav arvingerne 10 dage til at oplade hans gods i Sejlflod til Viborg kapitel, M.R. Usin, Stiftsstadens Viborg, s. 146. Brevet antages fejlagtigt placeret under Rinds herred. Se også Rep. I, nr. 4790.

ÆA II, s. 245, Viborg Stifts breve, Rinds herred, F 89.

Item Niels Sleth aff vabenn skiøde (gaffue) breff paa enn gaard y Klaptrup til bispdommith. Mccclxxx.

26. marts 1380

Niels Jensen (Panter) til Klæstruplund bevidner, at have givet Peder Andersen kaldet Munk pant i gods i Djørup, Bislev sogn, for 3 mark guld.

Brevet medbeseglet af Ritgert Henriksen, præst i Vokslev, Thyge Torbernsen af slægten Munk, DAA 1905, s. 295 og Iver Nielsen (Yari Nicolai) af Truelstorp. Truelstorp er efter Th. Thaulow, Lilje-Juulernes slægtsbog, s. 44, identisk med Troelstrup i Blære sogn, der formodentlig ejedes af slægten Munk. Der er sikkert tale om Peder Andersen Munk til Hedegaard i Bislev s., der nævnes 1401. Peder Andersen Munk var efter DAA 1905, s. 295 af slægten Tornekrannds. (Hedegaard findes også i Ovdrup s., Slet h. jf. ÆA II, M60, s. 335). I Hedegaard nævnes 1406 Anders Munk, måske en søn. Peder Andersen Munk nævnes igen 23.6.1397 i et dokument, der medbesegles af Laurencii, præst i Bislev og 9.11.1394 om gods i Hemdrup i Salling. En Peder Andersen kaldet Munk medbesegler 7.1.1399 et brev, hvor Peder Sommer og Thomas og Peder Trugilsen (Truelssen) kaldet

Gjedsted, pantsætter deres gods i Rinds herred til hr. Christiern Vendelbo. Peder Munk vedkendte sig i slutningen af 1300-tallet i biskop Ibs tid i Viborg at have lånt Halkær af bispen, og at gården og Skørbæk efter hans død skulle komme tilbage til bispedømmet, ÆA II, Viborg Stifts breve, Aars herred, s. 268. Thiset antager jf. seddelregistraturen, RA, at Niels Jensen var af slægten Eberstein, der nævnes i relation til Hornum herred 1347.

RA. Håndskrifter, Langebechs Dipl. [Original med segl. Senere til kongens arkiv]. Vidisse 15.4.1414, Rep. I nr. 5387. *Rep. I, nr. 3286.*

Niclaus Jønssen de Klestrøplund. Noverentis, me discr. viro et honesto Petro Andree dicto Munk 3 bona mea vulgariter dicta bool, 1 eidficatum et 2 desolata, in Dyurdorp ex parte occidentali fluvii pro 3 mr. puri, videl. alibis denariis, sterlingis et lubicensibus, in placito Hornu H. fer 2. pascha per 3 annos inpignorasse, ita quod infra 3 annos redimi non debent. Quando circa f. pascha Nicolaus Jønssen bona redimere voluerit, antea placito f. Andree dicto Munk debeat intimare. Si Munk bona edificiis melioraverit stabit ad dictum duorum suorum amicorum. Sig. meum cum sig. virr. discr. Rutgeri sacerdotis in Woxløue, Tukonis Thorberni necnon Yuari Nicolai de Truelstorp. Datum fer. 2. pasche.

5. april 1385

Niels Jensen (Panter) til Klæstrøplund bekræfter at have pantsat Klæstrøplund for 30 mark sølv til (Peder Andersen) Munk af Hedegaard. Brevet medbeseglet af bisp Jacob i Viborg, præsterne Niels Mobeck, Ritgert Henriksen i Vokslev og Peder Kamp samt Thyge Torbensen og Jon Viffertsen (Viffert) til Torstedlund.

RA, NKR, nr. 1322. Gl. signatur: Nørrejylland 104a. Perg. [7] segl. 1. Niels Jensen (Panter), A. Bxij, se 3.8.1401. 2. G. 675, bisp Jacob af Viborg. Årstallet afrevet. Senere til kongens arkiv jf. 28.9.1401, Rep. I nr. 4468. Vidisse 24.2.1414. ÆA I 10. L. Dipl. *Rep. I nr. 3470.*

Nicolaus Johannis¹ de Clæpstorplund. Noverint presentes et futuri, me a viro discr. et honesto Munk de Hethægarth 30 mr. argenti bone monete et dative, videl. in grossis, sterlingis et lybicensibus, ratione veri mutui sublevasse, pro quibus sibi Clæpstorplund ac omnia bona mea in Hornu[m] H. jacentia inpignero tali conditione, quod quando cumque bona redimere voluero, ei diem sulotionis in proximo placito ante f. purific. Marie declarabo et sequenti festo s. Mikaelis bonn redimantur. Insuper nulli alteri asto [] aliquam potestatem in bonis habere, donec redimantur. Sig. meum cum sigiloo Dn. [Jacobi] episcopi Wiburgensis², Dn. Rytkeri, Dn. Niccolai Mobec, Dn. Petri Kamp, sacerdotum, [Thuconis] Therbernssen et Jone Wifritthssen. Datum 4. fer. pasche.

29. september 1388

Hagen Knudsen, søn af Knud Hagensen af Vesterbølleslægten, udsteder et pantebrev på 120 mark sølv for pant i en større mængde gods til sin fasters søn Kjeld Kjeldsen, idet han for pantets vedkommende henviser til et af Laurids Offesen (Hvide) i 1363 udstedte pantebrev. Dette pantebrev omfattede bl.a. alt Knud Hagensens gods i Ellidshøj. Se 21.5.1363.

Rep. I, nr. 3666. A. Perg. [4] Segl. 1. A. 886. Senere (jfr. 2.9., 7.9. og 17.9.1406, se Rep. I) til Kongens arkiv (RA. Nørrejylland 108 c). L. Dipl. Aa. Vidisse 15.4.1414. Jfr. 23.6.1397, se Rep. I. Refereret efter Aage Brask, Tordrup og Marsk Stigs slægt, s. 33 og s. 88.

Haquinus Knwtss.¹ Recognosco, me viro discr. et honesto Ketillo Ketillss., filio sororis patris mei, in 120 mr. argenti esse obligatum, pro quibus sibi omnia bona mea, que pater meus Kanutus Haqunss. bone memorie habuit inpignerata a Dn. Laurencio Offess. M., prout in litteris ipsius Laurencio Offess. (Se 1371 uden dag, Rep. I nr. 2694) continetur, inpignerasse. Sig. meum cum sig. virr. discr. Dni. Trugilli Jenss. prepositi in Slæt H., Johannis Pauelss. et Boecii Thomess. Datum die Michaelis.

1390

Johan Lauridsen af Ferslev kaldet Skytte, hans skøde på 2 gårde i Ferslev, en i Ellidshøj, et bol i Hasseris og et bol i Guldbæk.

ÆA III, s. 23, Register paa breffue paa Olborghusz anno 1573, B14.

Johan Lauritzens aff Ferslöff, som kalldis Skytte, skiöde paa ij gaarde i Ferslöff, bygde, j wbygd, en i Ellwerskow och ett boell, en i Haszerisz och j wdj Gulldbeck. 1390.

4. juni 1391

Niels Torstensen, ridder, Jens Nielsen, kannik i Ribe, og Palle Nielsen (Panter) bevidner, at de har skødet Klæstruplund til Niels Jensen (Panter) i Klæstruplund. Bevidnes af præsten Jens i Viborg, prior Niels i Ø Kloster og præsten Peder Nielsen til Tamdrup.

RA, NKR nr. 1482. Gl. signatur: Nørrejylland. 104 c). Perg. [6] segl. 1. A. 739, Niels Torstensen (Panter). 2. G. 853, Jens Nielsen. 3. A. 954, Palle Nielsen (Panter). 6. A. 955, Peder Nielsen Tamdrup. Senere (jf. vistnok 3.8.1401, Rep. I nr. 4454) til kongens arkiv. L. Dipl. *Rep. I nr. 3802.*

Nicliolus Thorstanssen¹ M., Johannes Niclissen² canonicus Ripensis et Palno Niclissen³. Recognoscimus, nos discr. viro Nicholao Jenssen in Clæpstroplund omnia bona nobis per ipsum scotata ad dies suos dimisisse, ut redditus annuatim percipiat et familiam in bonis instituendi et destituendi et ad usum suum ordinandi habeat potestatem. Sig. nostra cum sig. discr. virr. Dn. Johannis prepositi Wibergensis, Dn. Nicholai prioris in Øø et Petri Niclissen⁶ in Tamdorp. Datum dnica. 1. post oct. trinitatis.

23. september 1391

Trugil Jensen, provst i Himmersyssel, Ritgert Henriksen, præst i Vokslev, Thyge Torbernsen, Johannes Hamyng, Johannes Iversen, Jens Nielsen (Munk) af Låstrup, broderen Christiern Nielsen (Munk), Peder Hvid, Niels Pedersen af Hornum, Niels kaldet Lille Munk, Johannes Rank, Johannes Torstensen og Peder Andersen Munk (af Hedegaard) nævnes i brev om gods i Gislum hrd.

RA, A. Perg. [12] segl. 2. G. 700, Ritgert Henriksen. 3. A. 957, Tyge Torbensen (Munk). 4. A. 958, Johannes Hanyng. 6. A. 959, Jens Nielsen af Låstrup (Munk). 7. A. 960, Christiern Nielsen (Munk). 10. A. 961 Niels Munk (af Haubro) (S' Nisse Nighelson). 11. A. 962, Johannes Rank. Senere til kongens arkiv, (RA, Nørrejylland 63 b). L. Dipl. Aa. Vidisse 15.4.1414. *Rep. I, nr. 3815.*

Trugillus Jenssen prepositus in Hymbersysæl, Rotkerus² in Woxløff sacerdos, Tuco Tærbærnsen³, Johannes Hamyng⁴, Johannes Yurssen, Johannes Nicclæssen⁶ de Lawstrop, Christiernus Nicclæssen⁷ frates, Petrus Hwiid, Nicolaus Pæterssen de Hornum, Nicolaus dictus Lyllæmunk¹⁰, Johannes Rank et Johannes Thorthssen. Notum facimus, [quod] placito nostro Gyslum H. post f. Mathei vir discr. et honestus Wythy Wythyssen et cinsors ipsius Elyzabet consam uxor Thærkilli Pæterssen testimonium placiti produxerunt, quod bona Thærkilli inter eandem Ælsuf et pueros suos divisia secundum consensum con[junc]torum et amicorum. Insuper Withy et Ælsuf in eodem placito viro discr. et honesto Petro Anderssen dicto Munk curia[m] Hesæl cum collonis et aliis adjacentibus pro 100 mr. lybic. videl. in grossis turonensibus, sterlingis et lybicensibus, inpignoraverunt et recognoscentes se propter pennuriam hungærthrongh dictam fecisse, quod premissum [est], tali conditione quod Petro Anderssen redditus et servitium de bona sublevatit, donec redimatur. Sig. nostra. Datu, etc.

Ritgert Henriksen

8. december 1392

Anders Glob til Brøndumgaard giver Peder Andersen, kaldet Munk, til Hedegaard pant i gods i Ø. Ørbæk, Næsborg, Ovdrup og Tolstrup for 14 mark sølv. Medbeseglet af abbed Peder Andersen i Vitskøl, præsterne Ritgert Henriksen i Vokslev og Trugil (Jensen) af Mjallerup, Thyge Torbensen og Paul Bossen.

RA. NKR nr. 1519. A. Perg. med 6 segl 1. A. 992, Anders Glob. 2. G. 722, Peder Andersen. 3. G. 700, Ritgert Henriksen. 4. G. 701, Trugil af Myllerup. 5. A. 957, Thyge Torbensen (Munk). 6. A. 991 Poul Bossen (Lange). Senere jfr 28.9.1401 til kongens arkiv (RA. Nørrejylland 66) L. Dipl. Aa. Vidisse 24.2.1414 (Reg.* 3418), Rep. I, nr. 3882.

Andreas Gloob¹ A. Recognosco, me viro discr. et hon. Petro Andree dicto Munk de Hedegaard in 14 mr. argenti esse obligatum, pro quibus sibi bina mea, videl. Østerhørebek pronunc desolata et bona mea in par. Neesburgh videl. 1 curiam (Johannes Rood) cum omnibus terris aliis ibid. desolatis, et Owdrup sita exepta Tholstrop impingnero, tali conditione quod terminus redimendi placito post f. Michaelis semper erit, placito ante f. pasche intimetur. Quidquid Munk in bonis edificaverit, arbitrio 4 virorum discretorum ex utraque parte eligendorum stabit; si autem in compositione dictorum virorum contentari noluerimus, libera facultas Petro Andree cedat sua edificia in eisdem fabricata amovendi. Sig. meum cum sig. virr. discr. et venerabilium. DDn. Petri Andree abbatis Vitescole², Rotgeri in Woxløf³, Trugilli de Myelthrup⁴, sacerdotum, Thuconis Therbernssen et Pauli Bossen. Actum et datum die concept Marie.

9. november 1394

Anders Glob (til Brøndumgaard) vedkender gæld på 30 mark lybske til Peder Andersen kaldet Munk, høvedsmand på borgen Hedegaard (Bislev s.), og at have givet pant i gods Hemdrup i Salling. Medbeseglet af Ritgert Henriksen, præst i Vokslev, Thyge Torbensen (Munk) og Poul Bossen.

RA. A. Perg. [4] segl. 1. A. 992, Anders Glob. 3. A. 957, Thyge Torbernsen (Munk). senere (jfr. 28.9.1401) til kongens arkiv, (RA Nørrejylland 72a). - Aa. Vidisse 12.3.1414. L. Dipl. *Rep.I, nr. 3956*.

Andreas Gloob¹. Rocognosco, me viro discr. et honesto Petro Andree dicto Munk capitaneo castris Hædegord in 30 mr. lubic. esse obligatum, sibi infra f. Michaelis prox. persolvendis, pro quibus sibi bona mea desolata omnia in Hemthorp in par. Salyng in pignero tali conditione, quod quocumque anno bona placito Slæthe H. ante f. Michaelis redimere voluero, sibi placito ante dnicam. quadragesime debeam prevavere. Insuper obligo me sibi pro repartitione domorum, si bona melioraverit, secundum relatum nostrorum amicorum ex utraque parte indemnem conservare. Sig. meum cum sig. virr. discr. Rotgeri sacerdotis in Woxløe, Tuconis Thærberson³, Pauli Boossen. Datum die Theodori.

3. august 1401

Niels Jensen (Panter) af Klæstruplund skøder Klæstruplund til Mogens Munk, høvedsmand på Aalborghus, på dronning Margrethes vegne. Medbeseglet af Ritgert Henriksen, præst i Vokslev, Jon Viffertsen (Viffert) til Torstedlund, Niels Andersen af Laage, Peder Andersen kaldet Munk til Hedegaard, Niels Gris, Niels Ged, Laurids Ged og Lille Niels Munk til Haubrogaard.

RA, *NKR. nr. 1885. Perg. [9] segl. 1. Bxij 3 Niels Jensen af Klæstruplund (Panther). 2. G. 700, Ritgert Henriksen, præst i Vokslev. 3. A 1077, Jon Viffertsen (Viffert). 4. Lxv 55, Niels Andersen af Laage. 5. A 988, Peder Andersen (Munk) af Hedegaard. 8. Lj 39, Niels Munk (Lille Munk til Haubro) (. NES.. MVNK). Vidisse 24.2.1414. Reg. nr. 3064. Rep. I nr. 4454. Molbech & Petersen nr. 88.*

Alle the thettæ breff hörer æller seer Hielsar Jak Nisse Jenssøn af Klæpstorplund¹ ewindelich quæthi meth gudh. Thet skal alle mæn witerlicht ware, the som nw æræ oc her æfter kommer, at iak hauer, skøøt oc vplatit en Hiederlik man oc erlikæ Herræ Magnus Munk, riddare oc Høuætzman på Alborghws, alt mit goz som er Klæpstorplund i Hornumhæret, oc all annarstath, e hwar thet ligger mæth alle sin tilligelse, wat oc thiwrt, ænktæ vndentakit, på en Hiederlike fyrstynnes weghnæ, som er fru Margrethe, drotning i Swerike, Norghe oc Danmark oc hauer hanom på heunæ weghnæ alzthinges oplatit oc kennes mik æller nokor minæ arwingæ ængin rææt her æfter i thet fornempde goz at hauæ meth thettæ nærwærinde breff. In cujus rei euidenciam et cautelam firmiorem sigillum meumna cum sigillis virorum discretorum videlicet Rytgeri² sacerdotis, Jone Wifferdzson³, Nicolai Andersson⁴, Petri Andersson dicti Munk⁵, Nicolai Griis, Laurencij Geed et Lille Munk⁸ presentibus est appensum. Datum anno do-

mini Millesimo quadringentesimo primo feria quarta proxima post diem beati Petri ad vincula.

1. Niels Jensen (Panter)
i Klæstruplund

2. Ritgert Henriksen
præst i Vokslev

5. Peder Andersen Munk
i Hedegaard

28. september 1401

Rettertinget, Lund. Peder Andersen kaldet Munk, af Hedegaard, skøder dronning Margrethe alt Anders Globbs gods i Slet herred, som han havde i pant for 70 mark, samt hovedgården Klæstruplund i Vokslev sogn, som stod i pant for 30 mark. Anders Glob på Brøndumgaard ejede fæstegårde i Næsborg, Hemdrup, Løgsted. Han døde insolvent i 1397, og 34 af hans 48 gårde var da øde. Politikens Danmarkshist., 4. bind, s. 308. Trap, s. 1071.

RA, NKR nr. 1890. Perg. [8] segl, 1. Peder Andersen Munk, A. Hxlvij 9. 2. Bisp Lage Glob i Viborg, G. 678. 3. Mogens Munk, A. 1110. 4 Jacob Bild, A. Liv 21. 6. Jacob Kalf, A. 1011. Påskrift: Munkes breff aff Hethegardh meth huilket han lader myn frue Klæpstorpelund oc lader henne mere gots som han hafthe til pant aff Anders Glopp. Aa Vidisse 24.2.1414, Rep. I nr. 5337. Reg. nr. 3720, ÆA I, 10. Rep. I nr. 4468. Rep. I nr. 3470, 3619, 3882, 3945 og 3956 jf. Rep. I nr. 4454. *Molbech & Petersen, nr. 90.*

Jakh Pather Andersøn som calles Munk, aff Hethæ garth Kennes thet meth thettæ mit opnæ breff for allæ, som nw æræ oc æn her æfter kommæ sculæ, at jak meth ja oc goth wiliæ hafuer vp ladit oc afhent mechtigh förstinnæ min nathighe fruæ drotning Margretæ alt thet gots, e hwar thet helst liggar, bothe j Slætehæreth oc anner stæth, Huilkit mik til pant stoth af Anders Gloob for halffierdhesintyughe lyubischæ mark, meth all breff oc rætichet som jac ther vpa haver haft eller hawer, oc ther til hauer jac afhænt oc vpladit fornefndæ min fruæ Klæpstorplund meth al breff ok rætichet, som jac ther til hauer haft eller hafuer, Huilkit mic til pant stoth for thrætyughe lødlich mark. Ok kennes jac at mic for alt thætte forscrifnæ swa fult oc alt ...giort er, Swa at mic fullelicæ oc wel at nøyer, oc thy kennes jac meth thætte breff, at jac eller minæ arwinger engin Ret eller til talen til noghot af thettæ forscrifnæ j nokræ matæ hafue oc ey hafue sculæ j nogræ madæ. Oc til mere bewaring allæ thisse forscrne stücke, tha hauer jac mit Incigle meth wiliæ oc witscap ladit hengis fore thettæ breff, oc hafuer jac

bethit erlige fadher oc men, sosom er Bischof Laghe aff Wiborgh, Her Magnus Munk, Her Elef Elefsen, Her Jønes Eskilssøn, Her Jacop Calff, Riddere, Drage oc Pæther Gylling awapn lade theræ Jnciglæ til witnesbyrth henges fore thettæ breff. Datum Lundis anno Domini M cd primo profesto beati michaelis archangeli.

Peder Andersen Munk i Hedegaard

1406

Rettertinget, Aalborg. Kong Eriks brev, at Anders Munk i Hedegaards skøde til dronning Margrethe kendes magtesløst. Anders Munk havde købt godset af Kjeld Kjeldsen, der arvede det efter Knud Hagensens søn, Hakun Knudsen og fru Bodil af Bølle (Vesterbølleslægten). Godset er ikke angivet placeret i Hornum herred. Hakun Knudsen solgte 21.5.1363 solgte gods i Ellidshøj. Hedegaard formodes at ligge i Bislev sogn.

ÆA I, s. 26, Kalundborgske registratur.

Item koning Eriks breff giffuit pa rettherting vdi Aleburgis at Anders Munck aff Hethegard skøte dronning Margrethe al thet gotz han hafde aff Keld Keldsøn vdi arffwegotz effter Knut Haquonssøns Haquon Knutzsøns och frwe Botilds aff Bolle døth, met vij andre breff, som lude pa thet gotz.

13. maj 1406

Rettertinget, borgen Aalborg. Kong Erik tildømmer kronen Hedegaard samt gods i Nibe og Klæstruplund i Vokslev sogn. Det er sikkert Hedegaard i Bislev sogn. Til stede var bisperne Bo i Århus, Peder i Børglum og Lave i Viborg samt Peder Nielsen Gyldenstjerne til Aagaard, Jens Nielsen Løvenbalk til Aunsbjerg, Erik Nielsen, Johannes Skarpenberg, Stig Munk, Jakob Kirt og Palle Kirt, Thomas Mogensen (Sefeld), Jens Nielsen (Munk?) og Christian Nielsen (Munk?) og kongens justitiario Jens Svendsen Bryms.

RA, NKR nr. 2044. Gl.sign.: Nørrejylland 104e. Perg. Rettertings-segl. Påskrift: translatum est. Kongens ark. Omtalt i ÆA I, s. 24: Item eth breff giffuit pa rettertingh i huilcketh kronen tildømes Hethegardh, Nypæ-

gotz oc Clæpstorplundh. (Aleborgs læen). Dat. Aleburgis anno ut supra. L. Dipl. og Harry Christensen, Nibe, s. 12. *Rep. I nr. 4766.*

Ericus rex. Crast. Nerei et Achillei Aleburgis in placito nostro justituario coram nobilibus et discr. DDn. Boecio Arusiensi, Petro Burglanensi, Lawone Wiburgensi episcopis, Petro Nicolai de Agard, Johanne Nicolai de Awendsberg, Erico Nielszen, Johanne Scarpenberg, MM., Stigoto Munk, Jacobo Kirt, Palnone Kirt, Thoma Magni, Johanne Nicolai, Cristerno Nielszen et aliis, ipsi placito presidentibus, ex antiquis apertis litteris compertum est, bona Hethegard, Nypægots, Clæpsterplund corone Dacie pertinere. Nos eidem dicta bona adjudicamus, inhibentes etc. Datum etc. nostro ad causas sub sig., teste Johanne Swenonis Bryms justituario nostro.

6. september 1406 (1)

Rettertinget under forsæde af kong Erik. Mogens Munk, høvedsmand på Aalborghus, skøder dronning Margrethe Mølgaard og møllen derved i Hornum hrd., som han havde købt af Erik Iversen. Endvidere Gammelvads mølle, en gård i Astrup og en landbo, købt af brødrene Lars Ged og Jens Ged, der havde arvet godset efter Jens Kannæ, samt hans rettigheder i Gjerding. Det er Mølgaard i Ø. Hornum sogn, og møllen er utvivlsomt Ridemands mølle.

RA, NKR nr. 2089. Gl. signatur: Nørrejylland 111a. Perg. [8] segl. 1. A. 1110, Mogens Munk. 2. A. 1043 Folmer Jepsen (Lunge). 4. L 27, Jep Truelsen (Benderup). 5. Lv 11, Stig Munk. 6. A. 1119 Johannes Bryms. 7. Lv 62, Niels Krabbe. 8. Lxv 55, Niels Andersen af Laage. Påskrift: Magnus Munks breff vm Gamblæwatz mølle oc Mølle gardh etc. oc mere gots j Hornumhæreth, at han skøter drotnyng Margretæ thet. translat est. Vidisse 3.5.1414, *Rep. I nr. 5427 (NKR nr. 2500).* Omtalt i *Rep. II nr. 4826.* C.J. Quist, Enestegårde i Ø. Hornum sogn. *ÆA I, s. 29,* Kalundborgske registratur, tekst: Item eth koning Eriks breff giffuit pa retterthing, at her Magnus Munk skõtæ drotnyng Margrete en gard som kallis Møllegardh i Hornumherret, oc en møllæ ibd., och Gamble watz mølle, och i gardh met i landbo, och alt then ret han hadde i Byrdinge. (Aalborg læen) Datum Alleburgis, anno mcdvi. *Molbech & Petersen, s. 277.*

Jak Magnus Munk, Riddare kundgør oc kennes meth thettæ myt opnæ breff, at jak then gardh, som heder Møllægardh j Hornwmhæreth liggende, meth møllen som thær til ligger, oc meth al thæs tilliggelsæ oc ræti-chet, som jak fik aff Her Erik Ywerssøn, oc then mölle Gamblawatzmölle, oc een gardh oc een landbo, som jak fik aff Jens Geet oc Lassæ Geet brøth-ræ, oc the tilforen ærfde æfter een som heet Jens Kannæ, meth all oc hwor besynderlich thettæ fornempdæ gotzes tilhøring oc tilligge, engte vndan taget, e hwat thet helst heder eller ær, skøt hafwer oc vplader oc affhænder

fran mic oc mynæ arwinger mæktich førstynnæ myn nadhigæ frwæ Drotning Margrethæ oc hænnæs arwinge oc æfterkommæræ eller hwem hwn thet vnnæ eller ladæ wil, til ewerhelich eyæ. Ok kennes meth thættæ sammæ breff, at mic for alt thættæ forscifnæ, gardhæ, møller oc gotz, aff fornempdæ myn nadhighæ frwæ Drotning Margretæ swo fullelicæ fwlt oc alt sche oc giort ær æfter myn wilyæ, ssswo at mic fullelicæ oc wæl at nøgher, ok kennes jak mic eller mnæ arwingeæ engen rættichet eller til talen til alt eller noget af thættæ forscifnæ nogen tiidh at hafwæ eller hafwæ sculæ j nogæ madæ. Ok tilbynder jak mic oc mynæ arwyngæ at frij oc hembler fornempdæ myn nadhigæ frwæ oc hennes arwingeæ oc æfterkommæræ, eller hwem hwn thet vnnæ eller ladæ wil, alt thættæ forscifnæ for allæ the som thet meth tættæ wppa talæ kunnæ. Item kennes iac meth thettæ sammæ myt opnæ breff, at jak eller mynæ arwingeæ engen rættichet eller talen haffwæ eller nogen tiith hafwæ sculæ i nogræ madæ til Bordhinghe i Byugholmslæn liggende, eller til nogot thet, som ther til hører, Thy at mic wæl witerlicht ær, at fornempdæ myn nadhighæ frwæ Drotning Margretæ oc konungdømet hafwæ tær ræt til. Til mere bewaring allæ thisse forscifnæ styckes, tha hafwer jak fornempde Magnus Munk, Riddare, mit jncigle meth wilyæ oc witscap hengt for thætte breff. Oc til witnesbyrdh wælborne mæntz, swosom ær Her Folmar Jæcopssøns, Her Jens Nielssøns aff Awæntsbergh, Jæyp Throwelssøns, Stigh Munks, Jens Swenssøns Bryms, Niels Krabbes oc Niels Andersøns aff Logha awapns jncigle. Datum Alæborgh Anno Millesimo cd sexto, secunda feria proxima ante festum natiuatatisbeate marie virginis gloriose.

6. september 1406 (2)

Samme indhold som ovenstående 6.9.1406, (1).

Ericus rex. Fer. 2. ante f. nativit. Marie Dn. Magnus Munk M. Alburgis in placito nostro justituario Dn. Margarete regine curiam Møllegard in Hornum H. cum molendino ibid., que bona habuit a Dn. Erico Ywerss., Gamble Watzmøllæ et 1 curiam cum uno landbo, que bona habuit de Johanne et Laurentio Ged, fratribus, omne jus suum in Bordingæ, quod habuit ab heredibus Dn. Yvari Lykkæ, pro pleno pretio percepto scotavit. Datum etc. nostro ad causas ¹ sub sig., teste Johanne Swenonis Bryms nostro justituario.

RA. A. Perg. Rettertingsseglet. Kongens Arkiv. (Gl. sign.: Nørrejyll. 111 b). L. Dipl. Aa. Vidisse 3.5.1414. Repertoriet henviser her til 7.5.1406, Rep. I nr. 4761, men dette omhandler *Mølgaard* i Aars herred. Der kan være tale om en sammenblanding af de to gårde med navnet Mølgaard. Se også 6.9.1406, Rep I nr. 4826. Omtalt i *ÆA. I, 29. Rep I nr. 4827.*

7. september 1406

Hr. Mogens Munk (bjælke i våbnet), skøder dronning Margrethe en del gods i Vesterbølle sogn, som han købte af Kjeld Kjeldsen og som tidligere tilhørte Knud Hagensen og fru Bodil af Bølle. Godset, der for hovedparten må være forskelligt fra de af Munk af Hedegaards skøde af 28.9.1401 omfattede ejendomme, omfattede Nedre Hovgård med en mølle i Vesterbølle, 9 gårde, en mølle og 3 øde bol sammesteds, 3 gårde i Knudstrup i samme sogn, 1 øde gård i Torup, 1 gård i Østerbølle, 1 bebygget og 1 øde gård i "Osløff" (Vokslev) sogn og 1 gård, pantsat til Jon Vifertsen, i "Ælweshowe, Ellidshøj. Dr. Margrete får endvidere arvingerne efter Vesterbølleslægten, Kjeld Mikkelsen, Marine Ebbesdr., enke efter Bjørn Eriksen, hendes søster Cecilie Ebbesdr., til at overdrage hende en mængde gods, først og fremmest de allerede i Mogens Munks skøde omtalte ejendomme herunder 1 øde gård i Svenstrup og 1 gård i "Aluershøj".

RA, NKR nr 2904. A. Perg. Rettertingsseglet. Kongens Arkiv. Gl. sign.: Nørrejyll. 108 h. Aa. Vidisse 15.4.1414. Jfr. Rep I nr 4820, 2.9.1406. Omtalt ÆA. I, 23, L. Dipl. M&P, s. 292 men med datoen 17. september og i Aage Brask, Volstrup, s. 28. Rep. I nr. 4831.

Ericus rex. Vig. nativit. Marie Aleburgis in placito nostro justituario Dn. Magnus Munk M. coram nobilibus et discr. DDn. Boecio Arusiensi, Petro Burglanensi, Lawone Wigburgensi episcopis, Johanne Nicolai de Awendsberg, Jacobo Kalff, MM., Nicolao Strangess., Petro Høk, Jacobo Kirt, Palnone Kirt, Cristerno Nielss., Stigoto Munk. Nicolao Krabbe Dn. Margarete regine Næther Hoffgard cum loco molendini in Wæsterbøly, 9 curias edificatas in Wæsterbøly (quelibet 1 oram annone), molendinum ibid., in Wæsterbøly 3 mansus desolatos, 3 curias in Knutstorp ejusdem par. (qualibet 1 oram annone), curiam desolatam in Togethorp in Rinds H., 1 curiam in Østerbøly, in Osløff sokn curiam edificatam et unam desolatam, in Ælweshow curiam, quam Jon Wifferdss. habet in pignere, que bona de Kættillo Kælss. habuit et Kanutus Hakenss. et Dn. Botild de Bøly condam possiderunt, pro pleno pretio percepto scotavit. Datum profesto nativit. virg. nostro ad causas sub sig., teste Johanne Swenonis Bryms.

1407 (1)

Jens Andersens gavebrev på en gård i Grydsted og en gård i Vokslev, Vokslev sogn til Nørre kloster i Viborg.

ÆA V, s. 723, Register paa Mariagger closters breffue, OO. 5. Samme omtalt i RA, Håndskriftssamlingen VI G 5, Frans de Thestrups samlinger vedr. Mariager, s. 83, nr. 005.

Jens Andersens gaffuebreff till Nørre closter paa 1 gaard i Grydsted och en gaard i Woxløff. 1407.

1407 (2)

Skødebrev, at Troels Nielsen har skødet Jørgen Nielsen af Ferslev den sønderste gård i Bonderup. Se også 1435.

ÆA II, s. 301, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K. 81.

Item skødebreff at Trogels Nielsszen haffuer skøt Iogenn Nielsszen aff Fiersløff enn gardt sønderst i Bundrup. Mcdvij mandag nest e[ptcr] Martinj.

1407 (3)

Et Tingsvidne om noget gods som tilforn Hospitalet i adskillige byer so Nibe, Vegerby, Voxlef, Hasseris etc. dat. 1407

NLA, Aalborg bisp, C1-1, Fortegn. på ældre gavebreve, fas. 2 nr. 17.

1410.

Skøde på 2 gårde i Bonderup fra Peder Kiempes, prior i Aalborg, til biskop Lage i Viborg.

ÆA II, s. 306, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K121.

Peder Kiempes prior j Olborg skiøde breff till biscop Lauge i Wiborg paa tho gaarde j Bunderup. Mcdx.

6. maj 1410

Johannes Mogensen Nist, væbner, pantsætter sine ejendomme i Nørholm, Hornum h. til Viborg Kapitel. En Niels Nist i Klaptrop (formodentlig Klæstrup i Vokslev sogn) vidnede 3.7.1469 på Gjerlev herreds ting, hvor Oluf Mortensen Sefeld af Refsnæs (Hellum Herred) fik tingsvidne.

NLA, Viborg Stiftsarkiv, Kuriøese Papirer, Nr. 17. Perg., spor af 7 seglremme uden sigiller. Rep. II, nr. 5092. Dipl. Viberg., s. 22.

Omnibus presens scriptum cernentibus Johannes Magni dictus Niist, armiger, salutem in domino sempiternam. Nouerint vniuersi presentes et futuri, me exhibitoribus presencium honorabilibus viris et discretis dominis preposito et capitulo ecclesie Wybergensis suisque suocessoribus in triginta marchis argenti puri et datiui teneri et esse veraciter obligatum, pro quibus quidem triginta marchis omnia et singula bona mea in Nørholm sita prouincie Hornum hæræth, que quidem bona Iohannes Laghæssen de Culdorp bone memorie post mortem sororis sue domine Marine quondam uxoris Iohannis Gwnnæssen iure hereditario acquisiuit, predictis dominis preposito et canonicis inpignero per presentes, tali condicione, quod priefatj domini de dictis bonis fructus et redditus annuatim percipiant in sortem principalis debiti minime computandos, donec per me uel meos heredes legitime redimantur. Insuper obligo me et heredes meos memoratis dominis preposito et canonicis suisque suocessoribus priefata bona disbrigare et apropiare ab impeticione omnium quorumcunque. In cuius rej testimonium sigillum meum vna cum sigillis virorum discretorum, videlicet Petri Nicolai auditoris placiti generalis Wybergensis, Nicolai Jenssen Skatheland, Laurencii Tychonis, Petri Nielssen dicti Riighe, Petri Knapssen et Nicholai dicti Kraagh, consulum ibidem, presentibus est appensum. Datum anno domini m^occc^ox^o ipso die beati Iohannis ewangeliste ante portam Latinam.

4. maj 1416

Gamle Ove Ovesens (Mur-Kaas) pergamentsbrev på Gravlevgaard, 2. feria post festum inuentionis sancte crusic. Ove Ovesen Kaas (Mur-Kaas) havde 1416 Gravlevgaard i forlening af Viborgbispen. Sønnen Lange Jens Ovesen (Kaas) skrives 1424-30 af Gravlevgaard, og dennes søn Thomes Jensen Kaas skrev sig 1461 og 1464 til Gravlevgaard. *Trap, s. 1057.*

ÆA II, 215, Register over Viborg Stifts Breve, Liusgaard heritt.

Item eth gammell Owe Ouisszens perckmitz breff paa Gralodt gardt. Datum mcdxvj 2. feria proxima post festum inuentionis sancte crusic.

1418 (1)

Tingsvidne af Hornum herreds ting, at ingen har bedre ret til den søeng, som ... giver kære på end Bislev kirke.

ÆA II, s. 304, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K108.

Item ett tingsvinde aff Hornwmherritzting [att ingen] haffuer bedre rett till thenn sø eng s... giffuer kiere oppo end Bisløff kyrcke. [Datum mcdx mandag nest for sancti Iohannis baptiste d[ag].

1418 (2)

Thomas Thomsen (Sehested) nævnes som ejer af Lyngbjerggaard i Svenstrup sogn. Formodentlig havde han skænket gården til Ø Kloster for sin sjæls frelse. 25.11.1462 mageskiftede Ø Kloster med Helligåndshuset i Aalborg og afgav en gård i Svenstrup, en øde gård i samme egn, som kaldes Topsgaard, og et bol i Ellidshøj mod en gård i Lørsted, 2 bol i Holmsøe og et bol i Altrop, Hanherred. Gården i Svenstrup var sikkert Lyngbjerggaard, der 1490 og 1493 nævnes sammen med Topsgaard.

Danske Magazin 4,5, s. 238. Om den danske Sehested-Linies navn og oprindelse. Omtalt i C.J. Quist i H&K 1986, s. 71.

1421

Malte Nielsen til Pandum, skødebrev på en gård i Vokslev.

ÆA II, s. 300, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K77.

[Jtem Malty] Nielsszens aff Paanums skødebreff paa [en gard y V]oxløff. Datum millesimoquadringentesimovicesimoprime.

1422

Jep Jensen (Benderup) til Tustrup skødede 1422 2 gårde i Gravlev til hr. Niels Eriksen Banner til Asdal.

Kgl. Bibliotek, Thotts Manuskripter 4°.1888, Viffert Seefelds Ahner, s. 64. Omtalt i DAA, 1888, s. 42, Benderup og note s. 424.

Om Else Nielsdatters (Benderup) aner:

Denne Tuord Jepsen Benderup waar Jep Jensen Benderups Søn. Jeg haffuer Seet paa Reffsnees et Pergemenntiss Schiøde, som forne Jep Jensen tiil her Niels Erikssøn aff Assdall haffuer udgiffuit paa tho gaarde wdj graffløff under dett Aars tall Anno 1422, Huilket schiøde med hannom tiil Witterlighed haffuer forseglet Maltj Nielssøn Aff Pandom, Mads Jenssøn aff Wissborg Och Lass Thommessøn, Webnere.

5. juni 1426

Vi Lave Biskop i Viborg, Ritgert Henriksen, Præst i Voxløf, Jens Trudsøn, Præst og Provst i Næs, Hans Knudsen, Hans Tuesen, Hans

Reinebov, Anders Kampy og Laurents Jensen, Præster, har Ons. efter Guds Legems Dag i Aalborg i Vor Frue Kirke set ædle Høvding Erik Eriksøns Brev, beseglet med hele Indsegl, var og selv nærværende og det samme Brev stadfæstede med sin egen Røst: (Rep. I nr. 6246, som er Erik Eriksen, høvedsmand på Aalborghus og hans hustru Maren Hartvigsdr.s brev af 23.4.1426 på 300 mark til Sct. Anna alter i Vor Frue kirke i Aalborg). Vore Indsegl. Skrevet og forseglet osv.

RA, [Original i Viborg Bisps Arkiv]. Afskr. efter Bircherod: L. Dipl. og RA, Top. Saml. på papir, Viborg 242 g.1; af Thestrup: Ny kgl. Saml. 4 to, 747 b. *Rep. I, nr. 6261.*

1429

Tingsvidne, at Niels Nielsen i Sørup på vegne af Gravlev kirke skødede Lars Svendsen den jord, som gamle Rouer skænkede kirken.

ÆA II, s. 301, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K87.

Jtem et tings vinde ludindis at Nis Nielsszen i Sørup skøtte Las Swensszen paa Graueløff kirckis vegne then iord som gammell Rouer otte. Datum mcdxxix mandagg nest epter posche vge (B: skiøde som gamell Rorer gjorde Graffløff kircke. War hoifuidsegel med flere segelfran. Vnder datum mcdxx).

13. juli 1429

Peder Skadeland og andres vidne om Lyder Holks lovhævd på Vestergaard i Klæstrup, Kalstrup og et møllested i Veggerby sogn.

[Original, senere i Aalborg Helligaandshus arkiv]. Vidisse se nedestående 26.10.1442, Helligåndsklostre nr. 37. *Rep. II nr. 6412.*

Pæder Skadelandh o.fl. om Lyder Holks Lavhævd paa Wæstergord, Kalstrup og et Møllested i Wygerby S.

1434

Troels Nielsen, skøde til Jørgen Nielsen i Ferslev på en mølle ved Nering bro og en gård i Bonderup. Se år 1407.

Neringbro nævnes 10.11.1488 i tingsvidne af Fleskum herred om jord, der hørte til Michel Andersens gård i Ferslev, og var sikkert en bro

over Østerå ved Findelstrup mellem Ferslev og Dall. 1469 og 1470 havde Niels Jonsen i Ferslev pant i Neringbro mølle. 1470 skødede Niels Jonsen Neringbro mølle til Michel Vognsen. *ÆA II*, s. 311. Rep. II, nr. 6363.

ÆA II, s. 303, *Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit, K101*.

[Jtem Trogel]s Nielsszens skøtbreff tiill Iogenn Nielsszen (B: Peder Nilszen af Fersleff. - Jon er vist det rette) oc hanss ..... [paa it]t mølsted ligindis huss Nering bro oc [en gard y B]onderup i Hornumherrit. Datum mcdxxxiiij.

1435

Pergamentsbrev af Hornum herred, at Kay Persdr. Hvide, datter af Per Møllumsen af Komdrup, Hellum herred, skødede en gård øst for kirken og et møllested i Komdrup til Morten Swan, der var gift med hendes søster. Hornum herred er muligt en fejl, da det drejer sig om gods i Hellum herred.

ÆA III, s. 25, *Register paa breffue paa Olborghusz anno 1573, C6*.

J gammelltt pergamentz breff aff Hornum heritt, att Kay Persdatter Huide, Per Møllumssøns datther aff Komdrup, skiøtte Mortten Swan af Komdrup hindis søster hadde, en gord nest østen kircken och j møllested med dam och damsbund samme stedt. 1435.

16. april 1436

Peder Nielsen Roed skænker en jord i Skt. Peders sogn til Helligaandshuset i Aalborg, som også for 140 år lejer hans arvejord i Hasseris mark for 1 sk. årligt, som han dog skænker til fattiges ophold og vedligehold af bygninger. Peder Nielsen Roed døde før 12.8.1443, se denne dato.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr.1, Biskop Bircherods afskr. (Gl. sign. Top. Saml., Papir, Aalborg e1). L. Dipl. Rep. I nr. 6816.

Peder Nielsen Rødh gav anno 1436 secunda feria proxima post Dominicam, qva cantatur officium Misæ quasimodogeniti til Alborg Helliggejsthus en Jord i Aalborg i St. Peders Sogn imellem St. Peders Jord, hvilken Claus Bierig paaboede, og Niels Erichsens jord. Item gav, hand til Clostrets fattige deris ophold for sin egen, sine Forældres og Sødskindes Sjæle, ald den Jord, som ham arvelig war tilfaldet paa Hasseriis Mark, at Hellig Aands huus motte nyde den i Leje i 140 Aar, for en Skilling Grot. hvert Aar, hvilken Skilling Grot hand ogsaa Aarlig vilde give til Klosters bygning og Messer at styrke. Og wilde de efter de 140 Aars Forløb framde-

lis beholde samme jord i Leje, skulde det staa dem frit; dog saa at de selv skulde udgive deraf Ledingen og Bispgiæfven. Forseglet til Witterlighed af Detmar Hendriksen og Matthis Bork, Raadmænd, Saa og af Hr. Hans Reimbo, Hr. Lokke af Woxløf, Hr. Henicke Hemmingsen, Hr. Peder Jeibsen, Hr. Claus Hemmingssen, Præster.

16. april 1440

Brev fra ærkebisp Johannes af Lund til Viborg Domkapitel, Sabbatho prioximo ante Dominicam, qva cantatur officium jubilate, lørdag før 3. søndag efter påske. Brevet i Viborg domkapitels statutter, se 8.6.1440.

Pontoppidan Annall. eccles. Dan. II. p. 573-74. [Tabt original i Viborg Kapitels Arkiv]. *Rep. II nr. 7073*, der henviser til Regesta nr. 3644. Optaget i Repertorium nr. 7086 dvs. 8. juni 1440. Omtalt i Lars Frederiksen, Bidrag til Nørholm sogns historie, s. 32.

Johannes, Dei gratia Archiepiscopus Lundensis Sveciæ Primas, sedisqve Apostolicæ Legatus, nec non ad infra scripta ab eadem sede Apostolica unicus Commissarius deputatus, Venerabilitibus in Christo Fratribus Dominis, Ulrico Arhusiensi et Torlavo Viburgensi, eadem gratia Episcopis, salutem & Sinceram in Domino caritatem atqve nostris infrascriptis mandatisimo verius Apostolicis firmiter obedire. Dudum ordine Canonicorum S. Augustini in Ecclesia Viburgensi per bonæ memoriæ Lundensem Archiepiscopum nostrum Predecessorem immediatum, dictæ sedis auctoritate suo proprio non expresso nomine, sed tanquam. ratione dignitatis unico Commissario delegata, certis de causis in selicis recordationis Domini Martini Papæ V. bulla contentis, servatis servandis, suppresso, ac in ipsa Viburgensi Ecclesia Collegio seu Capitulo Canonicorum secularium, prædicta auctoritate erecto, sructuum, proventuum reddituum portionibus inter seculares ipsius Ecclesiæ Præbendatos, æquali moderamine dividendis remanentibus: indivisis tandem ad nostram audientiam tam ex certa relatione, qvam ex probata experientia deducta qvod de dicta Viburgensi Ecclesia, qvæ inter Fratres Capitulares servari debeat, exulabat dilectio, atqve ea inolescat invidiæ rubigo si in brevi ipse portiones dividendæ inter dictos præbendatos seu beneficiattos non suerint æqualiter distributæ Ut autem qvibusvis exulantibus discordiis reviviscat intet proximos flamma genuinæ charitatis qvodqve unicuiqve eorum, qvi in supra dicta Viburgensi Ecclesia Domino Deo militare debeant, per statuta decentia et patibilia debiti injungatur limitatio regiminis, qvibus cunqve abusibus extra mundi terminum prosugatis de vestra providentia consisi, qvam plurimum circumspecta vobis auctoritate, qva supra bona, fructis, redditus, et proventus dicti secularis Collegii, in singulas portiones singulis prælaturis, et præbendis assignandas, cum distinctione scilicet trium Prælaturarum, videlicet Præposituræ, Archidiaconatus et Cantoriæ ac XII. Mensarum, vocatis ad hoc vocandis,

prout melius secundum Deum et domus ejus decorem expedire videritis, ac quanto citius commode poteritis. Super quibus conscientias vestras oneramus æqualiter dividendi, statuta rationabilia condendi et confirmandi reliquaque, quæ tam piissimum concernunt negotium, libere disponendi; Contradictores quoque per Censuram Ecclesiasticam compensendi plenariam committimus potestatem proviso tamen, quod Canonicis, qui apud memoratam Vibergensem Ecclesiam sine fraude residentes, chorumque divorum temporibus devote visitantes fuerint, certi redditus seu proventus, qui in promptam pecuniam commutari possunt, pro manualibus seu quotidianis distributionibus assignantur, ut sic quotidiana portantes diei et æstus pondera, gaudeant se quotidiana recipisse præmia, sactique laboris solamina meruisse. Datum Arhus. Anno Domini Mcdxl. Sabbatho proximo ante Dominicam, qua cantatur officium jubilate. Nostro subsigillo.

8. juni 1440

I de nye statutter for Viborg kapitel nævnes bl.a. besiddelser og præbender i Hornum herred. Først herligheden af den bedste gården i Nørholm for en læst korn. ¹⁾ Ligeledes to læster korn af byen Nørholm med udbyttet af en ålegård sammesteds kaldet Aalegaard. Der beskikkes en birkedommer til et birketing sammesteds. Ligeledes en mølle kaldet Gudskift Mølle for en læst mel (Gudskift mølle i Vokslev sogn nu kaldet Huul mølle lå 1649 endnu under provsten i Viborg). Ligeledes en gård kaldet Volstrup med en øde mølle sammesteds for en læst korn (gården Volstrup i Rørbæk sogn), byen Nørholm med en læst salt ²⁾ fra Læsø. Herefter følger præbenderne og her nævnes:

Tiende præbende som er Klitgaard, med en læst korn af Nyrup og Klitgaard: til bordet besiddes en læst korn af Nyrup og Klitgaard med en halv læst salt fra Læsø.

Elvte præbende, som er Hornum, besidder en gård kaldet Soruum (må være fejlskrift for Goerim eller Godrim) i Sønderholm for en læst korn: til bordet en læst korn i Nørholm, med en halv læst salt fra Læsø.

Ligeledes, kirken i Nørholm, med kaldsret til tilliggende annex

Pontoppidan Annall. eccles. Dan. II. p. 571-85. [Tabt original i Viborg Kapitels Arkiv, ³⁾] Omtalt i Rep. II nr. 7086, Reg. nr. 3649. Afskrift: Resens Atlas VI, 181. Herefter Bartholin K, 73, hvorefter Pontoppidan. Andre afskrifter: Thott Fol. 737, s. 419; 4to, 1452, 2028, Gl. Kgl. Saml. 4to, 3177. L. Dipl. Omtalt i P. Severinsen, Viborg Domkirke, s. 299.

Statuta Collegii Wiburgensis. (Indledning, ca. 2 sider oversprunget)
Herefter følger afskrift af dokumentet 16.april 1440, se denne dato.

Post quarum quidem literarum præsentationem et receptionem nobis et per nos sactam, ad earundem executionem, vocato adhoc prædicto Ven-

erabili dictæ Vibergensis Ecclesiæ Capitulo, atqve propterea in nostra præsentia personaliter constituto procedendum, svadente justitia, processimus juxta directam et memorato Reverendissimo Domino Episcopo dictæ sedis Apostolicæ delegato, traditam nobis sormam, nec non et qvædam bona fructus reditus et proventus, cum ipsorum pertinentiis dicti Venerabilis Capituli, in status secularis proprietate et possessione persistentis, in XV portiones, tribus Prælaturis et XII Præbendis canonicatibus, prædicta autoritate apostolica, in eadem Ecclesia Vibergensi erectis et ordinatis, sigillatim assignandas, dividenda seu dividendas sere censuimus. Atqve unicuique Prælatorum et Canonicorum præsatæ Ecclesiæ status æqualitate et decencia considerentes divisimus et assignavimus hunc in modum: ita videlicet, qvod tres Prælaturæ pro singulis videlicet dignitate, corpore Præbendæ atqve Mensæ, nec non et XII Præbendæ pro corpore et Mensa singula. bona et distinctos reditus, sive proventus habeant. Qvarum Prælaturarum post Episcopatum

Prima est Præpositura qvæ pro dignitate habeat curiam principalem in Nørholm pro una Lasta annonæ. Item duas Lastas annonæ de villa Nørholm cum qvadam captura argvillarum ibidem, dicta Aalgaard. Nec non delegare habeat Balivo Laico jurisdictionem temporalem placiti, dicti Birchting ibidem, qvi faciet justitiam cuilibet in dicto placito conqverenti: ita tamen, qvod omnes & singulæ pænæ pecuniariæ, ad qvos servitores rustici & coloni Prælatorum & Canonicorum in ipso placito mulctandi suerint, cedant Prælato vel Canonico cui serviunt, seu cujus bona inhabitaverint. Item Molendinum dictum Gudtsgift Mølle pro una Lasta farinæ. Item pro Residentia sua Præpositus curiam, qvam Episcopi alii Viburgenses pro tempore inhabitaverant, prope stagnum in Parochia S. Nicolai Vibergæ. situtatam, cum suis campis, agris, pratis, pomariis & humoleto. Sed pro corpore Præbendæ ipsi Præposituræ annexæ, habeat curiam qvandam dictam Volstrup cum Molendino desolato ibidem pro una, Lasta annonæ in eadem villa Nørholm ac una Lasta salis de Lessøe. Officium quoqve Præpositi speciale est, qvod sit os & Responsalis Capituli.

... (et større stykke, der ikke vedrører Hornum herred oversprunget)

Decima Præbenda qvæ est Klitgaard, pro corpore habeat unam Lastam annonæ de Nystrup & Klitgaard: sed pro mensa habeat unam Lastam annonæ de Nystrup & Klitgaard, cum dimidia Lasta salis de Lesøe

Undecima Præbenda qvæ est Horuum, pro corpore habeat curiam dictam Soruum in Synderholm, pro una Lasta annonæ: sed pro mensa unam Lastam annonæ habeat in Nørholm, cum dimidia Lasta salis de Lessøe

Item, Ecclesia in Nørholm, pleno jure sit annexa Præposituræ

(et større stykke, der ikke vedrører Hornum herred oversprunget)

- 1) En læst rug eller byg var 24 tønner, en læst havre 48 tønner.
- 2) En læst salt var 18 tønner.
- 3) Tilhørte siden Resen (saml. Thott Fol. 72, 4to, 1450).

2. dag 1441

Et Thingsvidne om Østergaard i Svenstrup og Møllen, som tilhører Niels Vikersøn, dat 1441.

RA. Aalborg Bisparkiv, Fasc. 2, nr. 10. Registratur. Udtog efter Orig. Senere jf. 2. dag 1446 i Aalb. Helligaandshus arkiv]. Rep. I nr. 7209.

2. juni 1441

Væbnerne Jes, Jeppe, Hans og Mathis Bagge skænker Helligaandshuset i Aalborg en gård og et bol i Taarup i Vokslev sogn. Brevet er underskrevet på Ellinggård ved Frederikshavn, hvor Hans Bagge var foged for Mourids Nielsen Gyldenstjerne til Aagaard. Efter påskriften synes der som delvis modydelse givet en gård i Svenstrup. Der er sikkert tale om De jyske Bagger jf. DAA 185, s. 24 og Festskrift til Troels Dahlerup, s. 195.

RA, NKR nr. 3372. [2] segl]. Påskrift: Pa Thorpæ i Voxleff soghen og Thette godz ær bort skifft for 1 gardt i Sønstørup. Omtalt i Jexlev, Gejst.ark. II, s. 133, Rep. II nr. 7173s. Helligåndsklostre, nr. 33.

I Jhesu Christi nawn amen. Alle men, thettæ bref see hellær høræ læsæ, helsæ wi Jessæ Baggi, Jæppæ Baggi, Hans Baggi ok Mattis Baggi, thær wabin æræ, kiærleghæ met Gwdh ok kwndgiøræ, ad wi met jen kiærleghæ frii wiliæ ok samdrechteleghed ok i wor walmod giwæ foræ wor siæls nytæleghedh ok foræ wor fadhers ok modhers ok forældæris ok foræ allæ kristinæ siælæ til then Heleghandes hws i Aleborgh til ewærdheleghæ eg-hædom wor jordh, som wi hawæ liggindæ i Thorpæ i Woxløf soghn i Himmærsysil, saa som ær jen gaardh ok jet bool i thet samæ stædh met allæ theræ rættæ tilliggilsæ, saa som ær agær ok æng, wot ok thiwrt, lidid ok meghid, intæ vndintaghid, ok tilbindæ wi os met woræ ærwingæ ad frii hemilæ ok tilstandæ the forsawde goz ok tilliggilsæ til forsawde then Heleghandes hws foræ hwær manz tiltalæ. Datum Ælinggaardh anno domini 1441 ipsa sexta feria post festum sancti Nichomedis martiris gloriosi nostnis sub sigillis.

1442 (1)

Bisp Torloff i Viborg, viddise ang. stift og kapitels privilegier og frihed på Asmild birk, Viskum, ... p, Kreyberg, Nørholm, Læsø og Gudingholm.

ÆA II, s. 305, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K113. og ÆA II L155. Omtalt Dahlerup 1, s. 121.

En landztingsvidisze biscop Torloulf j Wiiborg haffuer tagitt effther nogen kongelig breffue liudindis paa priuelegier och friiheder paa alle the bircker som hører till Wiborg stigt och capittell och theris tilliggindis gotz. Vnder Datum mcdxlij.

1442 (2)

Jens Lauridsens Gavebrev til Hospitalet paa alt det Gods, han ejede, 1442.

RA, Aalborg Bispearkiv. Fasc. 2, Nr. 3, 11, Registratur. Udtog efter [Orig. Aalborg Helligaandshus Arkiv]. Rep. II, nr. 7296.

1442 (3)

Et tingsvidne om Kalstrup og en gård i Klæstrup. Er muligt nedestående 20.3.1442.

Et gammelt Thingsvidne om Kalstrup og en Gaard i Klaptorp, som importerer intet, dat. 1442.

RA, Aalborg Bispearkiv. Fasc. 2, Nr. 3, 11, Registratur. Udtog efter [Orig. Aalborg Helligaandshus Arkiv]. Rep. II, nr. 7297.

20. marts 1442.

Else Christiensdr. (Vendelbo) af Støvringgaard skænker Aalborg Helligaandshus Kalstrup gård og Kalstrup mølle i Veggerby sogn, mod årlig gudstjeneste. Hun var datter af ridder, marsk Christern Vendelbo og Elne Bugge, den berømte Niels Bugges datter. Hun var første gang gift med Axel Jepsen (Thott) af Støvring og anden gang med Lyder Holk.

RA, NKR nr. 3396. Perg., [8] segl, 7 seglremme skåret ud af samtidigt dansk brev. Påskrift: Om Kalstrop ok Kalstrop møllæ d. mcdxlii // Jeppe Axilss om Kalstrop. Udtog af bisp Bircherod, i RA, Håndskriftssaml. VI. 6, nr. 2. Omtalt i Rep. II nr. 7231, Jexlev, Gejst. ark. II, s. 133. Helligåndskl., nr. 36. Dahlerup 1, s. 121. Danske Mag. 5,2, s. 183-84.

J Ihesu Christi naffn amen. Alle men, som thette breff see aller høre læsæ, hælser Elssa Cresternsdater aff Steffringh kyærligh met gud ok kungyører, ath iech aff kyærlighet ok frij villie ok i myn velmod giffuer, skyøther ok aff hander met alle rættæ met thette mit oppen breff fraa migh ok myne arwinghe en myn gaard, som hedder Kalstropp ok Kalstrop mølne,

liggendis j Wygerby sogn, som Mikel Nielssen nw j boer, met ager och ængh ok mcInestet, met dam ok damsbund ok met alle ræthet, som jec hauer jnnen Vigerby sogn , wat ok thyrt, lit ok miget, enthe vntaget, ehwath thet helst ær, tiil then helgandis hws i Alborgh tiil ewerdehigh egedom ffor myn syæls nyttehigheyt ok myn forellers ok myn hosbundis ok myne børns, bothe leuendis ok døde, ok alle cristen seulle, tiil ath stærke ther met messer ok gudz theneste ok fatigfalks føthe ok oppholdde, the som ther nw ære ok met gudz help en hær effther komme maghe, ok j sodan mode, ath the aff forde then helgandis hws lathe migh ok myne foreller, hosbunde ok børn effther war død fire time om arith begaa met messer ok vigiliis, sosom ær then vghe nest efther jwel och nest efter pasche, nest effther pinzedagh ok then nest effther mikelsmessæ; ok tilbinder iec migh met mylle arffinge ath frij, hemle ok tilstande thenne forde gaard ok mølnestet ok dam ok damsbond, som liggendis ær j Wyborg biscop dome j forde Wygerby sogn, tiil forde then helgandz hws tiil ewerdehigh egedom, them ther nw j ære, ok them ther effther kumme, ath nyde ok at bruge tiil there nyttæ ok gaffn j the mathe, som fore ær saffth, wigenkallehigh aff noger oeh forbiuder vnder gudz heffnet noger hær jmod ath hindre. Tiil ythermere foruarelz ok stadfestelsæ hengher jec forde Elsæ Cresternsdater aff Steffringh myt yncegl nethen for thette breff met andre gothe mens, som jec hauer ther fore met bedet, som ær Nis Eriksøns, ther wapn ær, hødisman pa Alborhws, Thames Gørikssen, borgmester i Alborgh, Olaff Maltissen, Matis Bork, Jes Pederssen, Per Nielssen ok Swen Ornigh, radmen j thet samme stet; ythermere thil vitnisbyrd ok forwarelse haue wy hength ware yncegle nethen for thette breff, som ær giffuet ok screuen effther gudz bōrd mcdxlijo aar j Alborgh paa sancti Benedicti afften.

26. oktober 1442

Aalborg Rådstuetings vidisse på Lyder Holk af Støvrings lovhævd af 13.7.1429 på Klæstrup (Vestergaard) i Vokslev s., Kalstrup og Kalstrup mølle, udstedt til Aalborg Helligaandshus efter Lyder Holks enke, fru Elses ønske. Se også 20.3.1442. Nævnte Niels Jensen i Nysum nævnes 31.1.1489 sammen med Anders Bæk og Søren Jensen i Gravlev, Rep. II nr. 6431.

RA, NKR nr. 3422. Aalborg Helligåndskloster. Perg. Beskadiget. [8] segl. Lidt yngre påskrift: Laffhefd breff aff Lydher Holk på Kalstrop. Om-talt i Jexlev, Gejst. ark. II, s. 133. Rep. I nr. 6412s. Dahlerup 1, s. 122. Hel-ligåndskl. nr. 36.

Allæ mæn som thette breff see eller høræ læsit, hielsse wii Niels Ericsson, høuetztnan pa Alhurghs hws, Thøtmer Henricsson, Thames Gøricsson, burghemestere i Alburgh, Olaff Maltissøn, Matis Borck, Jessæ Pædheresson, Pædher Nielssøn oc schipper Byørn, radhmen i thet same sted, kerlighe meth Guth och kungøre, at aar effter Guths byrd 1442 then fredagh

nest effter the helge elffuæthusændhe jomfruer dagh war schicket føre oss pa wort radhus en beschedhen man Henric, ffrue Elsuffls swen aff Støftringh, met eth breff, som forneffnde ffrue Elsuff sændhæ till os oc lyddhæ pa Kalstrop oc Klæpstorp, oc at hun war thes begherende aff oss. at wii skulde giffuæ the personer till then Helgheandhs hus her i Alburgh thet-te forscreffne breffs lyddelsse vdhi en skriff vnder vore incigle, thy at hun hafdhe giffuet Kalstrop oc møllstedhet, till forscrefhue then Helgeandhs hus, oc at hun sielll wildhe gyømæ houæth breffuæt thy at thet lyddhæ pa meræ gosz. Huilket breff wii grannelighe mærthe, hørde oc saghe oc war wskrabet oc wskorn oc wsmyttæth met all wlaflighe smyttæ oc lyddhe ordh fra ordh, som her efter følger: Alle mæn, thette breff see eller høræ læses, huelssse wii Pædher Swenssøn Skadelandh, Mekil Krusæ, Jeppe Jenssøn aff Byenropp, som wæpnære ære, Lasse Owessøn foghet pa Alburgh hus, Nis Mekilssøn hærisfoghet pa Hornum hæris thingh, Symæn i Fyærkildh. Nis Nielssøn i Astrop, Mekil Skyærff i Kongs Thisted ewinnelighe meth Gudhi; wii kungøre alle mæn, som nu ære oc kumme schulle, et aar efter wors herræ føsthelsar mcdxx pa thet ix then onsdagh nest effter sancti Kyeldhs dagh at wii nerwærendes ware i en gord, ther hedher Wæstergord i Klæptorp liggendæ i Hornum hæret i Wøxløff soghn i huilk[en] g[ord] [L]asse Olaffsøn i boer, oc en gord. ther hedher Kalstrop oc eth mølnæstedh i Wygherh soghn, Huilken gord i boær Nissæ Lauessøn, oc hørde oc saghe, at en welbyrdigh man Lyder Holk aff Steweringh war i the forscreffne gorde oc mølnæsted selff tholtæ vberuchtæ dondhemæn so. ær Jeppe Heggedaal oc Lawe Moghenssøn aff ....orsysell, Gunni Yuerssøn. Nis Perssøn Swingelbergh, Erik Matisssøn, ther wæpnære ære oc boo i Hymmersysell, Jessæ Pouelssøn i Kyelstrop, Jes Moghenssøn i Sk...orp, Pæther Moghenssøn i Fyærkil, Nis Jenssøn i Nysom, Acer Pætherssøn i Hadhersløff oc Laghæ Jenssøn i .....gh, ther bønder ære oc boo i Hymmersysell, meth huilke gode beschedhne dondhemen forscreffne [Lyd]er Holk tillwanth sigh ræthelighe oc schiellighe the forneffnde gaardhe oc mølnæstedh m. lawhæfdh, so som hannum war for rettæ tillfundhen at weriæ fore rigesens raadh i Randhers, at thet war her Cristern Wennebozs ræthæ gotz met alle synæ tilliggelsse oc hans rette kiøptæ k. oc f[æ]k thet aff rettæ eyeræ oc gaff for fa.. oc fult wærdh oc fæk thet met ja oc viliaæ. Thuette hørde wii oc saghe oc withnæ wii meth wore inciglæ hængde fore thette breff nerwerendes ..... som til fornsæ staar. Quod vidimus et audivimus in verbo veritatis coram omnibus p..... pro..... in cuius rei testimonium et cautelam pleniorum sigilla nostra communi consensu presentibus sunt appensa. Actum et datum [anno di]e et loco supradictis.

1443

Jon Viffertsens tingsvidne af Hornum herred, at hans far Viffert Jon-
sen havde en gård Hjeds, ulast og ukæret og hans arvinger ligeså.

ÆA III, s. 24. Register paa breffue paa Olborghusz anno 1573, BB5.

Ett things widne aff Hornum herritt, Jon Wiffertzen thog, att hans fader Wiffert Jonszen haffde en gaard i Hietze i hafuende werre wlast oc wkierd, at hans arffuinge bør thend ey at omberre. 1443.

12. august 1443

Peder Nielsen Roed, som var jordet i Helligåndshuset i Aalborg, havde før sin død skænket en arvejord i Hasseris mark efter sin moder. Se 16.4.1436. Thomas Thorsen, sikkert også af slægten Roed, havde bemægtiget sig jorden, og hans søn skødede den til Ø Kloster. Prior Anders Bork fremlægger ved Aalborg byting et tingsvidne om Helligåndshusets adkomst.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 3, Biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. [Orig. i Aalborg Helligaandshus'arkiv]. Rep. I nr. 7353 men med dato 19. august 1443.

Peder Nielsen Røød, som var jordet i den Hellig Aands Huus, hafde førend sin død givet til samme Closter en jord i Hasseris Mark, som hand haffde arvet efter sin Moder. Denne jord bemægtigede Thomas Thordsen sig siden, og hans Søn skiødte den derefter til Øø Closter, endog den l: ut modo dictum:l hørde den Hellig Aands Huus til med rette. Herpaa lod Broder Anders Bork, Mester i den Hellig Aands Huus, føre Tingsvidne i Aalborg, udsted af Velb. Christiern Styggie, foget paa Aalborghuus, Thomas Hendriksen og Thomas Giørthrenchen Borgmestre i alborg, Wolf Maltisen, Matthis Bork, Søren Worri, Morten Therbensen og Peder Nielsen Raadmænd. Anno 1443 die lunæ post assumption. Mariæ.

7. marts 1445

Anders Nielsen i Buderup skænker Aalborg Helligaandshus det halve af Hyllested by, Veggerby sogn.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr.4, Biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. [Orig. i Helligaandshusets arkiv]. Udtog i L. Dipl. XIV A 25. Helligåndskl nr. 43. Rep. I nr. 7481.

Anders Nielssen i Buddrop gaf og bebrevede den Hellig Aands huus i Aalborg anno 1445 Dominica proxima ante festum St. Greorii half Hyllested, som ligger i Wiggerby Sogn i Himmer syssel med al sin tilleg.

15. marts 1445

Torben Jensen i Fjellerad giver Helligaandshuset en halv gård, et halvt bol i Svenstrup og et halvt møllested mellem byen og Svenstrup vad.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 5, Biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. [Orig. i Aalborg Helligaandshus'arkiv]. Udtog i L. Dipl., XIV A 25. Helligåndskl. nr. 44. Rep. I nr. 7486.

Torben Jenssen i fiælroff gaf til Closteret en half, men øde gaard liggende i Svenstrup, item et halft Bool ibidem, og et half Møllested liggende imellem forne Svenstrup Wad og Svenstrup bye i hornsherred for sin, sin Moders og Mormoders, sin Husfrues og børns Siele. Dat: 1455 feria secunda Pasionis Dmi. forseglet af Thøtmer henrichsen og Thomas Giørichsen, Borgemestre i Aalborg, Oluf Maltisen, Mathis Bork og Skipper Biørn Raadmænd ibidem.

3. april 1445

I en strid mellem ridder Henrik Knudsen Gyldenstjerne til Restrup og abbeden i Øm kloster om kaldsretten til Sønderholm og Frejlev kirker giver pave Eugenius den Fjerde i en bulle abbeden befaling om at bekræfte Henrik Knudsen Gyldenstjernes kaldsret, da det oprindelige privilegium er gået tabt.

RA, NKR nr. 3523. Gl. signatur: Hornum H. 51. Perg. med bulle i hampesnor. Påtegning på plica: Registrata gratis pro Jo. de Collis. Aa: Udateret vidisse i Arnemagneanske Institut, Dipl. III, 6. Omtalt i Acta Pontificium bind 3 nr. 1869. Rep. I, nr. 7492.

Eugenius episcopus servus servorum dei abbati monasterii in Eem Arusiensis diocesis. Humilibus supplicum votis libenter annuimus *etc.* Exhibita nobis nuper pro parte nobilis Henrici Kanuti M. Arusiensis diocesis petitio continebat, quod licet progenitores sui fuerint ac etiam hodie ipse existat patroni parrochialium in Sonderholm et Fredeloff Vibergensis diocesis ecclesiarum ac in possessione juris presentandi singulas personas ydoneas ad singulas earundem, tamen propter guerrarum turbines et alios sinistros eventus, qui partes illas preteritis temporibus afflixerunt, ipse per privilegia forsán casualiter amissa de jure patronatus ecclesiarum hujusmodi fidem facere non potest, quare nobis fuit supplicatum, ut super hoc suo statui providere dignaremur. Nos igitur de premissis certam notitiam non habentes discretioni tue mandamus, quatinus te informes et, si repperis predictum H. ejusque heredes dictarum ecclesiarum patronos esse debere, decernas, prout de jure fuerit faciendum. Datum Rome apud s. Petrum 3. non. aprilis pontific. nostri anno 15.

5. juli 1445

Biskop Thorlars i Viborg, Erik Nielsen Gyldenstjerne til Tim, hovedsmand på Aalborghus, Niels Eriksen, Erik Eriksen, Peder Eriksen og Jens Madsen udsteder vidne, at Jep Axelsen (Thott) lovede at lade Aalborg Helligaandshus uhindret nyde Kalstrup og Kalstrup mølle.

RA, NKR nr. 3534. Tidligere Aalborg Helligåndskloster. Perg. [6] segl. Efter Danske Magazin:1 seglfragm. og 5 pergamentremme. Efter Rep. II, 7523: 1. Utydeligt. 2. [Gxvi17 Gyldenstjerne] 5. [Gxvi20]. Efter L. Dipler 2, 3 og 5 Gyldenstjernes våben. Omtalt i Helligåndsklostre nr. 46. Jexlev, Gejst. ark. II, s. 133. Rep. II nr. 7523. Danske Mag. 5,2, s. 185.

Alla men, thette breff see heller høra læses, helsa wy Thorlaff, met guds nadhe biscop i Wyborgh, Erik Nielsson aff Tiim, riddaræ och hõwitzman pa Alborghus, Niels Ericson, Eric Ericsson, Pædher Erikson och Jess Mattisson, riddæra, kerlig met gud oc kungøre, at aar epter gudz børdh mcdxl pa thet fempta then mandagh nest epter war frwæ dagh visitacionis wara wy och manghæ andhræ gothe mæn skikkade i grabrødhre closter j Alborg, hørde och saghæ, at walboren man Jæpp Axelsson fullelighe tilstodh och aldhelis staducht och fast holde vilde, thet helghandzhuset j forne Alborg matte whinderlige nydhe och hawa Kalstrop, som ligger j Wygherby sogn j Hymersyssell, met mølle stedh j thet sama steth met thera tilliggilssæ j alla madhe, som fordis Jæppe Axelsons keræ moder, frw Elsø aff Stoffringhe, thet til forne gifuit hafde. Jn quorum omnium et singulorum fidem et testimonij euidenciam sigilla nostra presentibus sunt appensa. Datum et actum anno, die et loco supradictis.

9. august 1445

Tingsvidne af Aalborg byting, at abbed Niels Mogensen i Vitskøl Kloster mandag før Laurentii dag på Aalborg byting skødede lydeligt på klostrets vegne med tørv og træ til biskop Torlav i Viborg og hans domkirke en gård sønden for S. Bothelss kirkegård, Sønder Alstorp og Alstorp fang og en øde gård i Hasseris i forskrevne St. Peder sogn med al dens tilliggelse. Sønder Alstorp var en gård, der lå tæt ved Aalborg. Niels Wærre, der omtales som bymand i Aalborg, er uden tvivl den senere foged på Aalborghus og endnu senere herredsfoged i Hornum herred.

Arnemagneanske Institut, Dipl.III, 7, Viborg Bisps Arkiv. Perg. [8 segl]. Udtog med år 1440: Danske Magazin I, s. 183. H&K 1979 s. 14 også med år 1440. Trap s. 1034. I Rep. I nr. 538 angives et udateret brev med samme indhold og med angivelserne: [Orig. Viborg Bisps Arkiv]. Bircherods Afskr.: L. DipL foran 1442. Der synes klart at være tale om afskrifter af nærværende brev, men med fejlagtige dato.

Lasse Awessen Foged paa Alborghshws, Morten Laurensen Sparch Domprovst, Jens Ingworsen Præst, Mattes Bork, Pæther Nielssen, Ingwor Pætherssen og Swen Orningh, Raadmænd i Alborgh, og Buddy Haghensen i Hasseriis. Mand. før Laurensse Dag paa Alborghs Bything fik Hr. Thorlaff Biskop i Wiborgh et Thingsvidne af 8 Dannemænd: Eric Nielssen af Broyskow, Palne Jonssen og Jon Wiftherhsen, W., Jes Pætherssen, Eric Jensen, Nis Laurensen, Nis Werræ og Mechil Smeth, Bymænd i Alborgh, hvilke udginge, beraadte dem og kom inden alle 4 Stokke igen og vidnede, at de havde set og hørt, at Broder Niels Mawnssen Abbed i Witschiffie paa Thinget samme Dag og paa Klosters Vegne skødede med Tørv og Træ Biskop Thorlaff og hans Domkirke den Gaard, som havde tilhørt hans Kloster, næst sønden ved s. [Bot]hels Kirkegaard og et Jordsted uden Westræ Port i s. Pætherss Sogn, Søndræ Alstorpp og alt Alstorpp Fang og en øde Gaard i Hasseriis i forne. s. Pæthers Sogn og vederkendte sig fuldt at have fanget derfor. Vore Indsegl. Givet osv.

7. september 1445

Tingsvidne af Hornum herred, Vor Frue aften nativitatis. Broder Anders Bork i Aalborg Helligåndshus fik vidne, at den østreste gård i Taarup tilhører Helligåndshuset, og at Benedites Dall, der var foged på Restrup for Hr. Henrik Knudsen (Gyldenstjerne, til Restrup), uberettiget havde taget en del af marken, der hørte til gården. Gården fik Helligåndshuset af brødrene Bagge, se 2.6.1441.

RA, NKR. Tidl. Aalborg Helligåndskloster. Perg. [7] segl. Påskrift: En gårdh i Thorpe er bort skiftt for ien gårdh i Sønrop. Omtalt i Rep. II nr. 7538s, Jexlev, Gejst. ark. II, s. 133. Helligåndskl. nr. 47.

Allæ mæn, som thettæ breff see ellær høræ læsit, hielsse wii Pouel Jenssøn, thingh foghet i Hornumhæret, Nis Jenssøn i Wæsterriis, som wæpner ær, Acer Jenssøn i Byennerop, Hintze Anderssøn i Moldbergh, Jes Pædherssøn i Thyristrop, Pædher Pouelssøn i Wolstrop och Thames Gerleffsøn kerlighe meth Gudh oc kungøre, at aar effter Guts byrd 1445 vpa wor frwe affthen nativitatis war schicket for oss och flere godhe mæn, som tha nærwerenes wore oc thingh søchte pa Hornumhæris thiingh, renliuædhæ man brodher Anders Bork, gardhsmæster i then Helgeandhs hws i Alburgh, huilken eth fult stanendæ things withne æskædæ, fic oc framledæ aff otte beschedenæ dondemæn, som ære Morten i Swldrop, Twri Postel, Mathes Pædherssøn. Jessæ Farssøn i Hietze, Jes Nielssøn i Dyrdep, Pædher Nielssøn ibidem, Nis Acerssøn i Hedægardh oc Søwren Nielssøn i Æstrop. huilke forscrefne otte dondhemæn samdrechtelighe meth beradhen raaadh, sameldæ hendhuer oc thørre frii wilie swo withnædæ och saghdæ vpa thørre sannen oc godhæ tro, at then østerste gardh i Torpe i Woxleff soghn ær rættælighe oc schieligihe guien till forneffnde then Helgeandhs

hws i Alburgh aff rætt eghere meth alle synæ tillggelsse, oc ma enghen then forneffnde gardh æller gardhs tilliggelsse hindre eller brughæ amodh thørre wylie i forneffnde then Helgeandhs hws. Vtermere withnedæ these same forscrefne otte mæn swo then same tiidh, at Torpæ oc Torpæ mark war rebæth och skifft nu i fastæ war, i firæ delæ, oc then fyærdæ dell aff marken war lacht till forsaghde then østerste gardh i Torpe meth rette, oc ther ouer togh her Henric Knutssøns foghdæ Benedictus Dall thridie parten burth aff then forscrefne fyærdell jordh, som then Helgeandhs hws tillhør oc laghdæ then till her Henrics jordh amodh rette. Framdelis withnædæ the oc swc vdhi thet same, at forsaghde broder Anders Bork oc hans wisse budh hafde wærit thry thingh nest fore sancti Johannis dagh nu war midhsommær vpa forsaghde thingh oc laste oc kyærdhæ, at forsaghde jord war thøm for aardh oc saadh amodh thørre wylie oc amodh rette, och forbødhe the noghen at føre then agrødhæ ther vtaff, førræ en thet worthe ardelt anthen meth rnyne æller meth rætte. Quod vidimus et audiimus in verbo veritatis, coram omnibus publice protestamur per presentes. In cuius rei testimonium sigilla nostra cum consensu presentibus sunt appensa. Actum et datum anno, die et loco supradictis.

1. februar 1446

Niels Wilder og broderen Torben Jensen i Fjellerad skøder Aalborg Helligaandshus fjerdeparten og halvparten af et møllested, en gård og et bol i Svenstrup syd for åen. Endvidere giver de til de fattiges underhold den årlige afgift af godset, som de havde arvet efter søsteren Kayæ, som døde i Vadstena kloster i Sverige. Hun var ikke den første fra egnen, der tog ophold i Vadstena. 1436 gav Niels Eriksen, borger i Aalborg en jord i Skt. Peders sogn til Helligaandshuset. I dokumentet nævnes søsteren Katherine Eriksdatter i Vadstena klosteret. Hun døde her 18.5.1481. Danske Magazin 5,2, s. 182. (Læsø antagelig fejltolkning af Barsø, Baarsø, nu Marsvinsholm i Skåne, Skåne jf. P. Severinsen Viborg domkirke s. XXX og Dipl. Viberg. s. 367).

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 8, Biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. [Orig. i Helligaandshus's arkiv]. I RA, Aalborg Bispearkiv Fasc. 2, nr. 23, et udtog med teksten: Niels Villertsøns i Lessø hans Skødebrev på Østergaarden og Møllestedet i Svenstrup til Hospitalet, dat. 1446. Udtoget er grundlag for Helligåndskl. nr. 48 og Rep. I nr. 7653.

Nis Wilder giver, oplader og afhænder fra sig og sine Arvinger til den Hellig Aands Huus i Aalborg fierde parten i et Møllested, Dam og Dambund, og i en Gaard og i et Bool, som ligger i Svenstrup, Sønden til Aaen; ligesom hans Broder Therbern Jenssen i fiello har ogsaa givet og be-brevet til samme Hellig Aands Huus halvparten i forne Møllested og gotz, saa haver de og begge givet, hvad for denem Aarlig tilfalden er efter deris

Søster Kayæ, som døde i Wathstenæ, i forne Møllested, gaarde og bool, til uigienkaldelig eyendom, at styrke dermed Guds tieniste, og fattige folks føde og ophold. Til witterlighed forseget af Thetmar Henrichsen, og Thomas Giøderichsen Borgmestre, Oluf Maltisen; Matthis Bork, Søren Øren Raadmænd i Aalborg. Dat. Alburgi d. i Febr. Ao 1446.

28. september 1446

Nis og Jes Svænixen i Raakilde i Ellidshøj sogn, bønder, samt deres moder og søster giver den jord i Svenstrup, som de havde arvet efter faderen Svænike Nielsen, til Aalborg Helligaandshus

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 7, Biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. [Orig. i Aalborg Helligaandshus'arkiv]. (Gl. signatur: Top. Saml. på papir, Aalborg 7). L. Dipl. Helligåndskl. nr. 49.

Anno 1446 den 28. Septembr. gaf Nisse Svænixen og Jesse Svænixen af Raakilde, Bønder, samt deres Moder og Søster til Helligaandshuus i Aalborg deres Jord som de hafde udi Svenstrup, og waar dem af deres Fader Svænike Nielsen Arvelig efterladt.

1447 (1)

Jens Niensens Skødebrev i Volstrup paa et Bol i Svenstrup til Hospitalet, dat 1447.

RA, Aalborg Bisp. Fasc. 3, nr. 19, registratur. Udtog efter [Original i Aalborg Helligaandshus arkiv]. Helligåndskl.nr. 53. Rep. I nr. 7752.

1447 (2)

Tingsvidne, at Axel Axelsen og hans hustru Agnes Jensdatter har boet 7 år i Rumdengaard og har 3 fællesbørn.

ÆA II, s. 305, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K.110.

Tingswintne att Axell Axelszen och Agnes Jensdotther, hans høstrue, haffuer boed j Rumdengard j vij aar och haffde samen thre echte konebørn bode med gudz log och landz loug. Mcdxlvij

5. juni 1448

Biskop Torlav i Viborg, prior Peder Winther, priorinde Mette Pedersdr. og konventet i Aalborg Frue Kloster tillader Jon Viffertsen (Viffert til Torstedlund) at bruge Karup mark og skov i hans livstid mod 1 pund korn årligt til jul.

RA, NKR nr. 3656a. Tidl. signatur: Torstedlund nr. 1. Perg. [3] segl. 3. G. 714* s. pet[ri] ... forbogstavet p. Peder Jensen Vinther, prior ved Frue Kloster i Aalborg. Hjelm med 5 påfuglefjer og 4 hejrefjer, Utydeligt. (Det i DGS, G 714 gengivne segl er fra et dokument fra 1398). *Rep. II nr. 7792.*

Vi Thorlaff Biskop i Wiborg, Pædher Vinther Prior i vor Frue Kloster i Alborgh, Mætte Pædhersdøtter Priorisse og Konventet sstds.³ under Jon Vifferdssen Karorpp Mark og Skov i hans Dage at bruge, i saadan Maade, at han skal hvert Aar inden Jul give Klostret 1 Pund Korn og ydermere være os til Vilje. Datum Alburgh die Bonifacii.

3. marts 1449

Tingsvidne af Fleskum herreds ting, udstedt af bl.a. Chr. Michelsen (Tornekrands), foged på Aalborghus, at Lars Jensen i Hasseriis fik et vidne af 8 dannemænd, der vidnede, at Poul Pedersen, som levede og døde i Hasseriis solgte Lars Jensens fædrene gård i Lillevorde og delte værdien med Lars Jensen.

RA, Fleskum Herred. L.Dipl. Perg. med [8] segl. Rep. II nr. 7856.

Cristern Michilssen a. w., Foged paa Olborgh, Jes Andherssen Foged i Flesk[um H.], Trud Persssen i Powelstrop, Nis Ørth, Clemen Michilssen, Jes Tordhssen, Henrik Solberigh, Per Mogenssen i Gundrop. Første Man[dag] ... Faste paa Fleskum H.s [Thing] fik beskeden Las Jensen af Hasseriis et Thingsvidne af 8 Dannemænd: Henrik Bree, Per Gundrop, [lille] Joen, Nis Ørth, Per Mowenssen, Henrik Solberigh, Jep Nielssen i Nøslingh og Per Swenssen, hvilke vidnede, at de saa og hørte, at Powel Persssen, som boede i Hasseriis, hvis Sjæl Gud have, solgte Las Jensons fædrene Gaard i Lillæ Wordum og oppebar fuldt Værd, lige Halvdelen med Las Jensen. Med vore Indsegl. Datum et Datum et actum.

13. februar 1452

Peder Madsen (Vognsen af Stenshede) i Boller (Bollu i Taars sogn, Vendsyssel), væbner, gav en jord i Nibe til Aalborg Helligåndskloster.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr.10, Bisp Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. [Orig. i Helligaandshusets arkiv]. (Gl. signatur Top. Saml. Papir, Aalborg e 10). Omtalt i L. Dipl. Helligåndskl. nr. 65.

Peder Matsen i Bollu, Wæbner, gaf og legerede an. 1452 den Søndag nest for Valentini dag en Jord i Nijbe til den Hellig Aands Kirkes bygning i Aalborg og til Guds Hæder og tieniste og fattige folkes i Klosteret ibidem føde og ophold. Forseglet til witterlighed af hr. Peder Esgisen sognepræst i Thaars, Jøs Nielsen og Thomas Nielsen, Wæbner.

8. august 1452

Niels Jepsen af Svenstrup, bonde, skænkede 1452 næst efter Skt. Petri dag 3 af sine agre til Helligåndsklosteret i Aalborg.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 11, Biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. [Orig. i Aalborg Helligaandshus arkiv]. (Gl. sign. Top. Saml. Papir, Aalborg e 11). Omtalt i L. Dipl.

Niels Jeibsen af Svenstrup, en bonde, gaf til Hellig Aands kloster i Aalborg 3 af sine agre an. 1452 ♂ tirsdag nest efter S. Petri dag ad vincula, da Oluf Andersen (!) vaar Prior ibidem.

1453 (1)

Et brev af Viborg landsting, at Jon Viffertsen (Viffert) til Torstedlund er tildømt en gård i Hjeds, og at alle Jens Stars breve kendes magtesløse.

ÆA III s. 27. Register paa breffue paa Olborghusz anno 1573, E4.

Ett breff aff Wiiborig landtztting, Las Jepszen landtzttingsschriffuer wdgaff med andre adell, huar wdii Jon Wifferttsøn er tilldomptt thennd gaard i Hedtze, och Jes Stars breffue alt werre machtelösz. Anno 1453.

1453 (2)

Vidisse, at 6 mænd har set et beseglet brev udstedt af ridder Niels Bugge til Hald, hvori han har skænket de fattige gods i bl.a. Vokslev sogn.

ÆA II, s. 245, Register på Viborg Stifts Breve, Rinds herrit, F94.

Item enn vidisse aff vj menndt haffuer sieth eth breff meth henn-
gende inzegell saa lydenndis, atth her Niels Bugge riddher haffuer giffu[itt]
till fattigfolck thette effterne [gotz]: y Louertzøsle y Winstr[up (Ungstrup)
sogenn y Wertrup by], item y Hymmer[zøsle y Huornumherritt y Woxloff,
item y saling Hiercke, jtem y Harsøsle, mett mere. Anno mcdliij].

7. maj 1453

Tingsvidne af Hornum herreds ting, at Anders Bork, prior i Helli-
gaandsklostret i Aalborg, mageskiftede klostrets gård i Taarup, Vokslev
sogn mod en gård i Sørup, Buderup sogn med Jens Nielsen Frost. Den i
tingsvidnet nævnte Poul Jensen i Hornum vidner måske 15.8.1454 på Hind-
sted herreds ting jf. Rep. II nr. 388. Familien Frost var allerede da kendte
på egnen. 1281 gav Aage Frost en gård til Brorstrup kirke, formodentlig
den senere præstegård her jf. Pontoppidans Danske Atlas V, s. 25. I Hald
lens regnskab 1545-46 nævnes Jens Frost i Vokslev.

*RA, Perg. Saml. Aalborg Helligåndskloster. [10] segl. 7. og 8. ulæse-
lige rester. Udtog af bisp Bircherod, i RA, Håndskriftssaml. VI. 6, nr 13.
Omtalt i Jexlev, Gejst. ark. II, s. 135. Rep. II nr. 243. Helligåndskl. nr. 70.*

Alle men thette brefft se eller høre læses kungiøre wi Nis Werræ,
hæretzfoghet i Hornum hæret, Nis Jenssøn i Vesterrriiss, Las Maltson, Hin-
rik Luno, ther waben ære, Morten i Suldorpe, Per Smid (i) Hetze, Therkil
Tordssøn i Bondorp, Seuerin Perssøn i Støffring, Tygi i Wolstorp ok Per
Tvrissøn i Swenstorp met thette wort obne breff, at aar effter Gudz bvrð
1453 then mandagh nest for helligh torsdagh po Hornum hæretz thingh war
skikkit for oss och mange dannemen tha nerværendes ok thingh søkte,
regelbwnden man Broder Anders Bork, prior i then Hellighandz huss i Al-
hurgh, huilkin som logligh esket, fek ok framledde eth fult och loglight
thingxwitnæ aff ottæ beskedhne dannemen, sossom ware Pouul Jenssøn i
Hornum, Per Pouelssøn, Pouel Matissøn, Jes Owssøn i Wegerby, Sywert
Maltssøn, Per Pouelssøn i Abeldgord, Seuerin Perssøn ok Per Bonde i thet
same stet, huilke forscreffne men alle ottæ met ændrecteligh røst ok
[sam]jelfeste hender witnede po there siæll och sannend, at them so Gud
hielpæ, athe sowæ ok hørde po then same dagh oc vppo thet same thingh
forneffnde prior først skiøde Jes Nilssøn Frosti jen then Hellighandz rettæ
frii gord, som liggendes er i Torpe i Woxloff sogn, huilkin Hommel Øll nu
vti boor, met ager och engh ok alle sinæ tilliggelse til ewige eyædom; item
tha strax skiftte ok sk[iød]de then same Jes Nilssøn then forneffnde prior
ther for amod igen jen hans gord, huilkin han nu sielff vti boor ok er lig-
gendes i Siørup i Hornum sogn i forneffnde Hornum hæret met alle sinæ
tilliggelse, som er ager ok engh, fægangh oc fiskewatn, lidet ok myghet,
inthet undtaget, til forneffnde then Hellighandz huss til ewerdeligh eyedom
ok tho i so made, at then same Jes Nilssøn skal tage til sigh til then same

gord i Torpe, som han igen fek, sodan ledingh ok bøndervtrettzell ok alle koningligh skat ok theneste, som han til forne war woon vt at giøre aff then forscreffne gord i Siørup, ok at then gord, som then Hellighandz huss igen fek i Siørup, skal wære so frii [som then] same gord i Torpe til forne war. Ok i so made tha tillode herre Knut Hinrikssøn, riddere och høuitzman po Alburghuss, som thet læn [t]ha i wære hade, po koningens wegne och bønderen ok legssmen i samme forneffnde hæres, at thet skiffæ skulle so tilgaa [oc] biuæ [stadfest] til ewigh tiid. Huilkit wi hørde och sowæ, thet so gik ok foor innen fire stokke po forscreffne Hornum hærets thingh, thet witne wi framdelis po tro ok sanne oc haue til witnesbyrd ladet henge wore indzegell for thette breff. Datum anno die et loco supradictis.

25. januar 1454

Michel Jensen af Haverslev udlejer for 14 år sin jord i Døvelstrup til Jon Viffertsen på Torstedlund, da han ikke kan betale en gæld på 12 mk. Jf. Trap s. 1061 var Døvelstrup, Dyvelstrup, en nu forsvunden landsby i Aarestrup sogn, der nævnes endnu 1688. Den har sikkert ligget på grænsen til Aars herred jf. tingsvidne af Haverslev kirkegård 4.2.1476, se nedenfor. Kronen skødede 28.5.1476 Dyvelstrup i Aars herred til Jon Viffertsen på Torstedlund. Byen har måske haft jorder i begge herreder.

RA. Perg. saml. Torstedlund gods, nr. 2. Perg. [3] segl. Omtales i Restrup gods, NLA, G141-1, Designation på adkomstbreve 1763, Torstedlund nr. 43. med teksten: "Michel Jensøns af Haverslev, Skiøde og Leyde Brev til Velb. Jon Viffert, paa Dyvelstrup. Dato 1454 er". Efter påskrift i margin med nyere hånd angives datoen 25. januar. Rep. II nr. 314.

Michil Jenssen i Haddersleff. Vederkender jeg mig skyldig at være velbaarne Md. Jon Vifferssen 12 Mk., som nu landghanss er, for hvilke jeg under ham min Jord i Døulstrvp norden Vejen, 2 Gaards Eje, i 14 Aar i Leje at have. Naar disse Aar fremgangne er, skal mit Gods fri være til mig igen foruden alle Penge. Medb. af flere gode Mænd Hr. Niels Thuressen Sognepræst ibid. og Marthen Mattissen i Hadersleif. Datum Hadhersleff die Pauli ap.

1455

Jon Viffertsen (Viffert) i Torstedlund tildømmes en gård i Hjeds.

ÆA III, s. 25, Register paa breffue paa Olborghusz 1573, C3.

Kong Cristens dom, att Jon Wiffertzen er tilldomptt thend gaard i Hedtze. 1455.

21. april 1455

Tingsvidne af Hornum herred. Per Smed, herredsfoged, Nis Eyssen, væbner, Morten i Suldrup, Gunde Madsen, Niels Pedersen i Hæsum, Ove Esgesen og Peder Povelsen, bønder, vidner, at Jon Viffertsen (Viffert) til Torstedlund fik et vidne af Jens Ovesen i Veggerby, Niels Suldrup, Peder Mortensen i Byrsted, Anders Neb i Pandum, Per Glad, Niels Mikkelsen, Peder Povelsen og Niels Jensen i Volstrup, der vidnede, at Jon Viffertsen på 3 ting lod læse beviser på alt sit gods i Torsted og 2 gårde i Aarestrup beboet af hhv. Jens Pedersen og Laurids Mikkelsen, og afkrævede Las Maltesen, Jep Dionisens og andres bevis på det nævnte gods. Der fremkom da ingen bedre beviser, hvorfor herredsfogden og menige herredsmænd dømte ham til at gøre lovhævd på godset. Det gjorde han da med riddere og bønder. Der er sikkert tale om Lars Maltesen (Viffert) til Gunderstedgaard, og Jep Dionisen er sikkert søn af Dynnes Pedersen Galskyt, søn af Peder Mortensen Galskyt til Møldrup.

RA, Perg. saml. Torstedlund gods. [7] segl 5. Niels Pedersen i Hæsum, gult voks. 7. Peder Povelsen i Volstrup, underlag af gult voks, overlæg af grønt lak. Omtalt i H&K 1934, s. 355. Rep. II nr. 1412.

Per Smid Herredsfoged i Hornum H., Nis Eyssen a.w., Morten i Suldrup, Gunni Matissen, Nis Perssen i Hærssum⁵, Owæ Esgersen og Per Powelssen⁷ Bønder. Mand. før Jøriens Dag paa Hornum H.s Ting fik velbaaren Svend Las Wiffertssen et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Jes Owsssen i Wegerby, Nis Suldrup, Per Mortensen i Byrsted, Anders Neb i Pandum, Per Glad, Nis Mikilssen, Per Pouelssen i Wolsted og Nis Jenssen sstds.; disse vidnede, at de saa og hørte, at velbaaren Md. Jon Wiffertssen paa forskrevne Ting i 3 Tingdage lod læse sine Bevisninger paa alt det Gods i Torsted og paa 2 Gaarde i Aaritztorp, og i de 3 Tingdage paaæskede Jon Wiffertssen Las Maltissøns og Jep Dinussøns Bevisning, om de der nogen paa havde, eller hvo som der havde Bevisning paa; og ej der kom nogen Bevisning eller bedre herforinden paa forskrevne Gods end, som Jon havde. Dermed tildømte Fogeden og menig Tingsdom ham til sin Lovhævd paa forskrevne Gods at gøre, hvilken Lovhævd han gjorde med gode Riddermænds mænd og ”erffwæ bønder”, som ham burde, først paa alt det Gods, i Torsted ligger, og siden paa de 2 Gaarde i Aaritztorp, som Jes Perssen og Las Mikilssen i boer. Over hvilken Lovhævd forskrevne Jons ”loghøring” var paa forskrevne Ting og Dag og mælte den ved Magt at blive. Sig. nostra. Datum etc.

5. Niels Pedersen i Hæsum

7. Peder Povelsen i Volstrup

6. juni 1455

Johanne Andersdr. af Asdal, enke efter Hr. Niels Eriksen Banner, giver Helligaandsklostret i Aalborg en gård i Veggerby. 21.1.1456 mageskiftedes gården af prior Anders Bork til Niels Jensen af Vesterris, se denne dato.

RA, Perg. saml. Aalborg Helligåndskloster. [4] segl jf. Rep. 2. Skrådelt skjold, forskelligt fra Lxxii 21-23 (Anders Nielsen Banner til Kokkedal). Jon Mortensen 1751 i L. Dipl. og i Ny kgl. Saml. 4 to 747a: "Quatuor appendent sigilla flavi coloris prorsus illæsa" Omtalt i Rep. II nr. 495, Helligåndskl. nr. 74, Jexlev, Gejst. ark. II, s. 135. *Danske Magazin.* 5,2, s. 190.

J Ihesu Christi nawn amen. Alle mæn, thettæ breff seer heller hører læsæ, hielser iæk Iahannæ Andersdotter aff Aasdal, her Nyels Erikssens æffterleue, kiærlich met gudh oc kungiøre, ath iæk aff en kiærlichæ oc frij williæ oc j myn walmod hauer giuet oc æn giuer, vnder oc oplather oc met alle rettæ affhender met thette mith obnæ breff ien myn gardh, hwilken Matz Tamssen hær tilfornæ j bodæ, oc ær ligghendis j Wiggerby, j Hornumhæret, j Wyborgis bisskopsdom, met agær oc engæ oc allæ sijn rettæ eghæ oc tilliggelsæ, til then helghandzhws i Alborgh til ewærdelich eghædom til then samæ helghandzkirkis oc husæs byggheningæ j thet stet oc ther vthi ath styrkæ gudz hiether oc thenistæ oc fattughæ folkis fødæ oc klædæ oc vpholdh, for myn siæls nyttæliched oc myn kiæræ faders oc moders oc forælders oc sydskens oc bøørns oc for allæ kristnæ siæls. Thenne samæ forde gardh met allæ forde tilliggelsæ tilbinder iæk mægh oc mynæ arwifigæ met thette mith obnæ breff ath frij, hiemlæ oc tilstandæ til forde then heligandzhws til ewighæ eghædom for hwær manss hinder oc atalæ, efftær som lown wdwiser. Til forwaringæ oc stadfæstelsæ allæ thessæ forskrefnæ thing tha hauer iæk met williæ oc witskab lat hengæ mith jntzeil nethen for thette breff, oc til samthyckæ oc windisbørdh tha hauer iæk biedis mynæ kiære sønners intzeil for thette breff met mith, so som ær her Anders Nyelssen aff Kockedaal, ridders, Mickel Duwes af Thorp oc Offæ Nyelssens, ther wæbenær ære. Datum anno dominj m^ocdlv feria sexta infra octauam corporis Christi in opido Alburgis.

16. september 1455

Tingsvidne af Aars herreds ting om Torstedbro mølle, som der senere tages tingsvidner om på Hornum herred. Tingsvidnet nævner Nis Werræ, der havde været herredsfoged i Hornum herred og var bosat i Busted.

RA, Perg. saml., Torstedlund gods, nr. 4. [10] segl. 2. Utydeligt skjold. Rep. II nr. 520.

Terkil Brems, Foged i Aarss Herred, Las Jonssen, Per Geedh, der webner er, Nis Perssen i Hwamme, Wogen Jenssen, Nis Werræ, Jes Stinger i Aarss, Symon Jeybssen i Krostorp, Jellu i Mædelby og Swenningh i Giuer. Tirsd. før Mauricii Dag paa Aarss H.s Ting fik velbaaren Md. Jon Wiffertssen et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Jes Stinger i Aarss, Nis Nielsen i Blæær, Jes Nielssen i Giuer, Symon Jeybssen i Kroxstorp, Jon i Skorup, Per Winter i Owstorp, Kjeld Ørn og Jes Twessen; disse vidnede, at dem vitterligt var, at Torstedbro Mølle havde Wiffert Jonssen i Væрге ukæret sin Tid ud, og var hans rette Gods, og siden arvede Jon Wiffertssen den Mølle og Møllested efter sin Fader ligervis, som han arvede andet ret Arvegods efter ham, og har Jon siden haft den ukært til denne Tid. Vore Indsegl. Datum etc.

1456

Viborg landstings dom 10.11.1599 om vragnet af Fur med citat af Viborg kapitels privilegier 1239 og birkeretsbrev på Fur og Nørholm 1456.

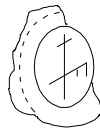
... Thernest framlagde Stormectige, høgborne førstis, høgluolig Ihu-komst konning Christians beseglitt Pergamendts breff wnder sin datum 1456 wdj huilcken hans Matts. haffuer fuldbørdt oc samtyct til Euig tidt hederlige mendt her Proust, Erkedegn, Cantor oc menige Capitel wdj Wiborig Theris birck oc birckiret i Fur, Nørholm oc anderstedts som the aff Arrild tiidth hagde haffuer. ...

21. januar 1456

Væbner Niels Jensen af Vesterris afstår en gård i Torpet (Saltum s.) mod at få Aalborg Helligaandsklosters gård i Veggerby. Vesterris, Bislev s. tilhørte fra gammel tid Vitskøl Kloster og nævnes 11.8.1470 i tingsvidne af Gislum herred, Rep. II nr. 285. Kongen gav 1.6.1554 abbed Anders lov til at beholde fiskeriet ud for Vesterris, Regesta 1. r. nr. 1243. Vesterris kom 1624 under Lundbæk. Gården i Veggerby er den samme som nævnt under 6.6.1455. Las Dan var 1462-66 høvedsmand i Han hrd. J.E. Olesen, Rigsråd, kongemagt, union 1434-1449, s. 546.

RA, Perg. saml. Aalborg Helligåndskloster. [7] segl. 1. stump, Niels Jensen, M71, utydeligt. 5. H. XLV 3, Las Dan, Væbner. 6. Mathias Bork. Omtalt i Jexlev, Gejst. ark. II, s. 135. Helligåndskl. nr. 77.

I Ihesu naffn Amen. Alle men thetæ breff see elle høre læse hiælser iach nis jenssen af Westerris ther waben er kiærligh met gudt oc kundgøiør ad iach hauer giord eeth maghskiffæ mz brodh anders bork prior i thenn helghandshus i alborgh och conuents i the samæ sted i so made ad iæch hauer unt ther til forde thij helghandshus en gaardh til effuindelig eghedom mz alle sine rettæ eghe oc tilliggelse huilcken gardh som iæch hauer ligghend i thorpt i saltusoghin i børlum bispdom huilcke Simo Hebet ih tilforn ibode oc haffdæ af mæk for een anen gardh gardh som the hauc vnt megh ihien til elberdelihje eghedom mz alle sine rettæ eghe oc tilliggelse huilcke gardh the fingæ aff frue iohanæ aff aasdal och ær ligghendes i Weggerby i Wiborg bispdom Thij forde gardh i thorpi i saltusoghj mz alle sine tilliggelse sosom ær ager oc engh wot oc thørt lidt oc megt inth mz vntaghij tilbinder iæch mæch oc minæ arffingæ mz thete met obne breff ad frij hiemlæj oc tilstande til forde thij helghanshus for enhuar mands hinder oc atale. Ith om so hend sægh noghe tijd ad thij forde gardh Hosp. windes met rettæ fra thij same helghandshus mz wor lands loff tha tilbinder iæch mæch oc myne arffuinge ad frij then sogod én gardh igien som thij ær eller oc thij forde gardh i Weggerby vdn alle hinder oc igienselse til windesbørth these forskreffnæ thing hauer iæc lad hengæ mit intseil nedhn for thete breff mz ander hiedlighe menss intsicle so iæch hauer bedhe th for mz mit sosom ær las matesen, ies ericssen, kristern mickelssen oc las dand thze waben ær iohan smeds thze borgmester ær i alborgh och matte borks⁶ radman i the samestz. Datum anno dm mcdlvj^o die bte agnete vnglglose.

1. Mathias Bork, prior

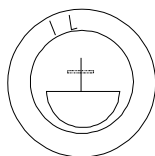
9. februar 1456

Pergamentsbrev af Hornum herreds ting Flæske mandag (Fastelavns mandag). Beskeden mand Jens Larsen, foged på Restrup, æskede på velbyrdige fru Anne Mogensdr.s (Munk) vegne tingsvidne, om nogen gav last eller kære på det skifte, som hr. Henrik Knudsen (Gyldenstjerne) gjorde med beskeden mand Niels Kalsen i Binderup. Henrik Knudsen Gyldenstjerne fik Binderup gård og mølle mod arvegods dersteds, som svarer fuld skat og leding.

NLA, perg. sam., udt. af Lundbæk gods, oprindeligt i Restrup gods; [13] seglsnit. 6 segl i lysegult voks. 1. Jens Ovesen i Veggerby. 2. tabt. 3. Morten i Suldrup. 4. og 5. tabt. 6. Peder Smed i Hjeds, utydeligt. 7. tabt. 8. Brudstykke, forside afslidt. 9. Peder Turisen i Svenstrup, 10. og 11. tabt. 12. Søren Pedersen i Støvring. 13. tabt. H&K1912-14. Rep. II, nr. 571.

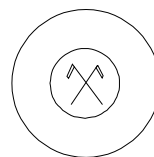
Alle men thette breff se eller høre læses kundgiør wi Jes owssen vti Wegerby¹, nis werræ i budsted, morten i suldrop³, Simon i tøttorp, owæ esgissen i Hietzæ, p smid⁶ ibid., gwnni matissen i wolstrop, oluff anderssen i swenstrop, p turissen⁹ ibid., terkil tordssen i bondorp, lass jædher i støffringh, seuerin perssen¹² ibid. og nis Perssen i hærsom mz thette wort obne breff at aar effter gudz byrd mdlvi pa flæsk mandag war skicket for oss och mange selfegerbønder pa hornum hæretz thing beskedhn swend jes lassøn fogeth aff reffstorp pa welbørdigh kvindes wegne fraa Annæ moghensdotters og spurdee da oss ath och monge bønder i forne herreth, som tha hooss war om wi gavæ nogh last eller kiær vpaa the skiffatæ, som fore hinrik knutssen huess siæll gud nade giorde mz beskedhen ma. nis kalsen i biendorp Tha suarde wi forne oc the menige bønder i forne hrd ther ner er som for er sagdh att wi nerwerendz hooss war paa forne hornum hæretz thing soghe oc hørde at forne welbørdigh md. Hre. Hinrik Knutssen aff reffstorp rid. giorde eth logligt oc wenligt skiffte mz forne nis kalsen i biendorp, saa at Hre. Hinrik Knutssen oc hans arffuingee skulde have biendrop gord og biendorp mølle mz alle thes tilliggelsæ, ok wederlagde forne Hre. Hinrik aff sit arff gotz igen til Kronen thr fuld skat och leding giver i the same stedh, Svo at oss well orges och nøges er i alle made, Att so er gangen och fardi the witnærr wi po wo tro oc rettæ sannæ oc hauæ til ens stadfestelsæ ladet hengæ wo Indziegell nædhn for thett breff. Datum anno die et loco supradictis.

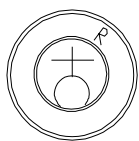
1. Jens Ovesen i Veggerby

3. Morten i Suldrup

6. Peder Smed i Hjeds

9. Peder Turesen i Svenstrup

12. Søren Pedersen i Støvring

11. marts 1456.

Kong Christian befaler fogden på Aalborghus og magistraten i Aalborg m.fl. at lade Aalborg Helligaandsklosters marker i Hasseris rebe, da borgere i Aalborg og bønder Hasseris bruger dem mod klostrets vilje.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr.14 og 15, Bisp Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. [Orig. i Helligaandshusets arkiv]. Gl. sign.: Top. Saml. Papir, Aalborg e 14 og 15. Rep. II nr. 580. Helligåndskl. nr. 78.

Wii Christiern, meth Gutz nathe Danmarkis, Norgis, Wendes oc Gotes koning, greve i Oldenborgh oc Delmenhorst, gøre viterlight, at Prior aff then Helgheands hus i Aaleborgh haver beræt for oss. at ther ær noghit ødhe gotz oc jord, som ær Ager oc Æng, liggende i Hatzeriis mark, giffuet til forn: Helgheands hus, hvilken jord, Ager oc Æng somme aff Borgerne i Aaleborgh oc bønder i Hatzeriis brughe emoth forn: Priors oc Closters myne, them til stoor skade oc forfang, emoth rette, hvilket Wij ey tilstæde wele eller mue. Thi bethe Wij ether oc strengelighe biuthe Wor foget pa Aaleborghs Huus, Borgemestere oc Radh i samme Stædh, Lasse Dan, Jon Wiffardssen, Morten i Sulthorp oc Thorkil Thordssen i Bunthorp, at I lade tilsighe the, som eyghere ære oc lodh haue i forn: Mark, oc taghe ther tiidh til meth them at rebe oc skiffte forn: Mark mellom them, effter thii som Loghen udwiiser, suo at thet æy offtere gøris behoff at komme for Oss, oc farer ther meth, som i wele antsware for Gudh oc wære bekend for oss. Oc forbiuthe Wii nogher Man forn: Prior eller Helgheands huus her emodh at hindre i nogher made under Wor Kongelighe heffn oc Wrethe. Datum in Rostok feria qvinta post dominicam Letare Nostro sub secreto presentibus dorso tenus impresso, Anno Dni. MDC quinqvagesimo sexto.

Denne Kongl. Befaling blev eod. an. 1456 d. 12. November fuldkommenlig efterlevet af Hans Lercke, foget paa Aalborghus, Las Dan, Jon Wiffertssøn, Webnere, Johan Smedh, Søren Eskildsen, Borgmestre i Aalborg, Matthias Borck, Per Nielsen, Povl Povlsen, Nis Eriksen, Christiern Winther, Raadmænd, da de samtlige waar paa Hatseris Mark, og lode i Wedkommendis præsens alle deris Reebning og deling Ske, wed de af Kongen udnefnte tvende Mænd Morten i Suldorpe og Terkild Thordsen i Bondorpe, som deres skriftlige attest her om formelder dat. d. 4. December ejusd. anni. Men som Kieren og Engen Waar da fulde, saa blev deres rebning per eosdem. 2 Viros til nestfølgende Aar opsat. (Den nævnte attest er Rep. II nr. 664 og Helligåndskl. nr. 78.)

1459

Anders Jepsens skøder en gård i Grydsted i Vokslev sogn til Maria-ger kloster. Måske Anders Jepsen (Grubbe) af Sejerslev. Se 27.5.1460.

ÆA V, s. 72, Register paa Mariagger closters breffue, OO4. Omtalt i RA, Håndskriftssaml. VI G 5, Thestrups saml. vedr. Mariager, s. 83, 004.

Anders Jepsens skiøde till Mar. closter paa en gaard i Grydstedt i Woxløff sogen. 1459.

27. maj 1460

Anders Jebesen af Særslev skænker Aalborg Helligaandshus en gård i Gjelstrup mod en gård i Øby i Refs hrd. samt sjæle-messer. Anders Jebesen var jf. Rep. af slægten Grubbe. og nævnes 1.9.1465 i Rep. II nr. 1941. Han var 12.3 1469 væbner, havde da tidl. boet i Særslev og gav en gård i Asmindrup til Luci kirke i Roskilde mod sjælemesser. Rep. II nr. 2566. I Særslev nævnes Jacob Andersen, gift o. 1400 med Ingeborg, som var af Strangeslægt. Særslev nævnes på Fyn og Sjælland, men er aktuelt sikkert Sejerslev på Mors. Se også 1459. Øby omtales jf. Rep. 2640.

Helligåndskl. nr. 89. [Original i Aalborg Helligåndsklosters arkiv]. Lindbæk og Stemann, De Danske Helligåndsklostre angiver, at dokumentet var af pergament med 8 segl, hvor våbnene er ukendelige, men det findes ikke efter undersøgelse 15.6.2000 på RA. Rep. II nr. 1139.

I Jesu Christi naffn. Alle men thette Bretff see eller høre læsæ, hielser jech Anders Jeibssen aff Særsløff, ther waben ær kerligh met Gudh och kungiøre, at jech aff jen frii wille ok vælmoth haffuer vnth ok oplathet ok æn vnner ok oplathter ok met alle rette affhender met thette mit opne breff fra mech ok myne aruingæ til then Helgands hus i Alborgh til ewerdeligh eghedom een myn gardh, som jech haffuer liggendis i Gielstorp i Woxløff soghen i Hornum hæret oc i Wiborghs bispdom, huilken gardh Per Eriksen nw iboor ok giffuer til aarlighe skyld een tynne sild, først i saa made for een gardh som priern i forde then Helgands hus oc conuent i thet same stet haffue giffuet mech ther amoth, huilken gardh the fingæ af Michel Lawrissen i Strandbygardh, ok Nis Grijs nw iboer ok ær liggendis i Øøby i Thydyh ok i Ræffs hæret iblant annet mit gods ok giffuer til aarlighe skyld 2 pund korn, ok til ewerdeligh eghedom. Item hvatt som then gardh i forde Gielstorp, ther skylder 1 tyn sild, ær bæther æn then, som skyller 2 pund korn, thet haffuer jech giffuet til then same Helgands hus for mynn siels nyttelighed ok fur myn kiere husfroes ok for alles theres siæle, som hær effter staar oprægnid, først Lawe Grummrssøn, som bodhe i Ørum, ok hans husfrok theres børn, Nils Bratze ok hans husfro frw Aase, som bodhe i forne stet ok begges theres børn, Otte Strangissøn ok hans husfro frw Mette som bodhe i Fyyn, ok theres børn, Jep Anderssøn ok hans husfro Ingeborgh, som bodhe i Sælland, ok begges theres børn. Otto Jebssøn, Per Jebssøn, jomfro Annæ, Henrik Hindzsøn ok hans husfro frw Johannæ ok begges theres børn ok for alle cristne siæle. Item haffuer fordle prior ok conuent i forde then Heligands hus jæt mech paa theres godhe tro,

at the ok theres effterkome i thet stet wile ok skule lathe holde begegelse een tiid hwært aar til ewighe tiid, som ær annen daghen sancti Wolborg-dagh, ok vm afften tilforne met vigilis met so mange klerke, som tha nærværindis ære, ok annen daghen met messer, ok vm ther noghet loffligt hinder ifølle pa then daghm ok at thet jo skal skeetha i then vge nest effer vthen hinder. Item thenne forde gardh i Gielstorp met alle sin ræt eghe tilliggelse, so som ær ager ok engh oc thiwrt, lithen og mygghet, incte vnagen, ehwat thet helzst næffnes kan, tilbinder jech mech ok myne aruinger at frii, hiemle ok tilstande til forde Helghens hus til ewerdeligh eghedom eghe skulendes i alle made, som forær sagdh. Til vthermere stadfestelse alle these forscreffne thing tha haffuer jech lat henghæ mit intzeil for thet breff met andere ærewerdighe menss intzeile, som jech haffuer bedhet ther til met mit windisbørth, so som ær her Per Winters officialis i Aborgh, her Lauris Waltersøns sogneprest i Woxløff, Kristern Winthers borghmesters i forde Aalborg, Johan Smeds, Per Nielsen, Cord Godetids, Henrik Babanders, ther radmen ære i forde Alborgh. Datum Alburgs anno domini 1460 feria tertia octavas ascensionis domini.

1461 (1)

Mogens og Christen Michelsen (Tornekrannds) tilskifter Lars Maltesen og hans broder gården Pandum og det dertil liggende gods.

ÆA II, s. 301, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit, K89.

[Jtem Mo]genns Michelsszens (B nævner Christiern Mishelszen først), Cristenn Micelsszens oc Niels [Michelsszens] magskiffit breff (B: huor vdj the tilskiffter Lauritz Malthiszen och hans broder Pandom och Pandom gotz med mere gotz) paa gotz i Panum [Datum mc]dlxi mandag nest Katerine dag.

1461 (2)

Et Tingsvidne af Hornum herredsting, at Svenstrup Mølle tilhører Hospitalet med ald sin Rettighed. 1461.

NLA, Aalborg Bispearkiv Pk. 1, Ældre Reversaler, Fortegnelse over ældre Gavebreve Fasc. 2 nr. 14, registratur fra 18. årh. Udtog heri efter [Original i Aalborg Helligaandskloster arkiv]. Rep. II, nr. 1387.

1461 (3)

Broder Anders Bork købte Ao 1461 til den Hel. Aands huus i Aalborg en øde Gaard i Siørup i Hornum sogn af Nis Jenssen i Volstrup.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr.21, Bisp Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. (Gl. signatur Top. Saml. paa Papir, Aalborg e 21). [Orig. i Helligaandshusets arkiv]. Omtalt i NLA, Aalborg bisp., Fortegn. på ældre gavebreve, fasc. 3. nr. 20. H&K 1948, s. 254. Helligåndskl., nr. 92.

15. marts 1461

Bonden Anders Beck af Støvring skænker Aalborg Helligaandshus sine rettigheder i Søgårds mose nord og vest for Støvring sø, som han havde arvet efter forældrene, undtaget en eng der øst for. Anders Beck, Niels Jensen i Nysum, Morten i Rold og Jens i Gravlev vidnede 31.1.1489 om, hvad de havde hørt i Gråbrødre klostres stue i Aalborg jf. Rep II, nr. 6431.

RA, Perg. saml. Aalborg Helligåndskloster. Til 1946 i NLA. [3] segl. Udtog af Jens Bircherod, biskop i Aalborg, i RA, Håndskriftssaml. VI. 6, nr. 20. Omtalt i Jexlev, Gejst. ark. II, s. 137. Rep. II nr. 1288.

I Jesu Cristi Navn Amen. Jeg Anders Bek af Støffringh, der Bonde er, giver til den Helligaands Hus i Alborgh til Guds Hæders Formerelse og Fattigfolks Forbedrelse al min Rettighed i den Mose, som kaldes Siøgards mose, som mig er tilfalden til Arv efter mine Forældre, min Eng undtagen, som der ligger østen for. Og ”umwel” har jeg givet til den Helligaands Hus 40 Favne fra det, som den samme min Mose begrebet har, og til ”dybes”. Denne Mose strækker sig vester og ”norre” fra Støffring siø. Medb. af andre hæderlige Mænd Gundi Matssen i Gulbek og Marten i Suldrup. Datum dnica. letare.

1462

Malte Lauridsen af Gundersted, skøde på en gård i Vokslev til bisdommen i Viborg.

ÆA II, s. 304, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K. 104.

Jtem Lass Maltisszens skødbreff (aff Gundeztetz) paa enn gard i Voxløff till bispdompt. Datum mcdlxij paa sancti Thomis affthen.

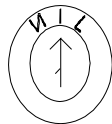
1. februar 1462

Tingsvidne af Hornum herred om lovhævd på Torstedlund. Jeppe Buddisen, herredsfoged, Niels Wærre i Busted, Morten i Suldrup, Gunde Madsen i Guldbæk, Terkil Tordsen i Bonderup, Oluf Andersen i Svenstrup, Peder Poulsen i Volstrup og Peder Turisen i Hæsum vidner, at Jon Viffertsen til Torstedlunds visse bud fik vidne af Niels Miche1sen, Peder Nielsen,

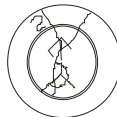
Niels Jensen, Peder Nielsen i Hæsum, Terkil Tordsen, Laurids Poulsen, Kristen Lifferdsen og Laurids Andersen, at Jon Viffertsen bød lovhævd til 3 ting på Torstedlund, som hans fader havde før ham selv, og da fandt fogeden og herredsmændene, at Jon Viffertsen havde lovhævd, og hans lovhøring kundgjorde indenfor de 4 tingstokke, at Jon indvordede gården og gjorde sin lovhævd, og at ingen havde del heri undtagen Aarestrup kirke, hvis del han vil respektere, hvis den kan bevises.

RA, Perg. saml., Torstedlund gods. [8] segl. 2. Niels Wærre i Busted, itu, tolkning usikker. 3. stump. 6. stump. 7. Peder Povelsen i Volstrup. 8. Peder Turisen i Hæsum. Rep. II nr. 1412.

Jæp Buddissen, Foged paa Hornwm H.s Ting, Nis Wær² i Budste, Morthen i Suldroph, Gundi Matessen i Gulbæc, Tærkil Tordssen i Bundrop, Wolu Anderssen i Swænsstrop, Per Powælssen⁷ i Wolstroph og Per Thwrisøn⁸ i Hersom. Paa "kiørmesse afthene" fik velbaaren Md. Jon Wifferdssøn hans Bud et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Nis Michelssen, Per Nielssen, Nis Jænsen, Per Nielsssen i Hærsom, Terkil Tordssen, Las Powælssen, Kristhern Lifferdssen og Lass Anderssen hvilke vidnede, at de hørte og saa' paa forskrevne Ting, at Jon Wiferdssen og hans myndige Bud bød Lovhævd til 3 Ting paa Jon Wiferdssens Gaard Torstelundh, som hans Fader i Væрге havde og nu han selv i Væрге har, og da fandt Fogeden og menige Herredsmænd Jon Wiferdsøn til sin Lovhævd, hvilken Jon gjorde med gode "riddermats mæn" og Jordejere; og kundgjorde hans Lovhøring inden alle 4 Stokke, at de hørte og saa', at Jon "wordæ" Gaarden og gjorde sin Lovhævd, saa at ingen havde Del med ham i Gaarden undtagen Orestroph Kirke; det svor han ej bort, og ej han kendtes sig, at hun havde nogen Del med ham, "æn" kan det findes sig, at Kirken nogen Del har deri, vil han gøre hende der "likt" for. Og mælte de hans Lovhævd ved Magt at blive. Vore Indsegl. Datum ut supra.

2. Nis Wærre
i Busted

7. Peder Poulsen
i Volstrup

8. Per Turisøn
i Hæsum

23. juni 1462

Kirsten Christensdr. (Hørby) i Busted, enke efter Nis Wærre, tidl. foged på Aalborghus og herredsfoged i Hornum hrd., tilbageleverer Aalborg Helligaandshus Søgaard i Hjeds, som hendes mand havde tilegnet sig. Medbeseglet af Anders Jepsen i Hørby.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr.22, biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. (Gl. sign. Top. Saml. Papir, Aalborg e 22). [Orig. i Helligaandshusets arkiv]. L. Dipl. Afskrift fra 1474 i Rep. II nr. 3563. Helligåndskl. nr. 93.

Alle Men, thette breff see eller høre læse, kundgiør jeg Kirsten Christensdoter i Budsted l:sive Budstrup:| Nis Worris Effterleverske, met thette mit opne breff, at then Aabygge, som jeg oc myn hosbund haffde i Lije oc Laan aff Regelbunden Man prior Anders Bork i then Helghe Aands huus i Aaleborghe, som kaldis Siøgaard, liggende i Hietz synderst i byen for en ørte Korn til Aarlig skyld, then stund hand kunde tale theris mynne; nu haffuer myn Hosbund maneth meg i hans dødsseng for Gudz skyld oc Vor Herris døds skyld, at jeg skulde lade thet gotz komme til then Helghe Aands Huuss igien, som thet sig bør af rette, saaframdt som jeg wil have hans Siæl oc myn behiulpen, oc war thet hans største Klawe oc Kiære paa hans Siæles Wegne, at han forde thet gotz i træde, oc kom thet under leding, som thet ey før vor, end then tiidh hand vor foget paa Alborghuus. Nu effter hans yderste Willie oc Mundh, oc efftersom jeg selffwer Weeth, ther Sandhed er, andtworder jeg fra mig oc myne Arvinge forn. Gotz oc til forn: then Helghe Aands Huus igien at være til ewindelig eydom, oc kiendis jeg meg oc myne Arvinghe ingen lod eller deel at haffue i forn. Gotz i nogen maade. Til witnisbyrd henger jeg mit indzegele netthen for thette mit opne breff, met andre gode Mentz indsegl, som jeg tilbether besegle met meg, som ære Berthil Henrichsen, myne børns rette laveverge, hr. Niels i Nørstrup, ther hørde min Hosbunds rede oc Wiste hans Wiliæ, Anders Jebssen i Hørby oc Gregers Matsen i Gulbeck. Dat. Bustet Ao. Dni. MCDLXII virgilia Sti. Johannis Baptistæ.

25. november 1462

Anders Borck, prior i Aalborg Helligaandshus, mageskifter med prior Gerlof Martinsen og priorinde Eddele i Ø Kloster og får en gård i Svenstrup, den øde gård Topsgaard sst. og et bol i Ellidshøj mod gods i Han hrd.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 23, Bisp Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. (Gl. signatur: Top. Saml. paa Papir, Aalborg e 23). [Orig. i Helligaandshusets arkiv]. L. Dipl. jf. ÆA III, 120-21. Helligåndskl. nr. 94.

Gerlof Martinsen, prior ØØ Kloster, og Eddele, Priorissa ibidem, gjorde paa egne og sambtliige Convent-søstres vegne Mageskifte med Broder Anders Bock, Prior i Hellig Aands Huus i Aalborg, og Convent ibidem, saa at hine overlod til den Hel. Aands huus en, gaard i Svenstrup, item en øde gaard i samme egn, som kaldis Topsgaard, og et boel i Ellershøy, med ald deris tilleg. Finge der imod af Prior Anders og den Hel. Aands Huus no-

get gotz til Wederlag i Hanherret, nemlig en Gaard i Lørsted, 2 boel i Holmsøe og et boel i Altrop. Dat. i Øø kloster an. 1462 die ste. Katerine virgiris et martyris gloriose.

1463

Sandemænds tov på Lyngsø og Lille Svenstrup. Se også 1464.

ÆA II, s. 295. Register på Viborg Stifts Breve, Hornomheritt. K 28.
Må antages at være samme som *ÆA III, s. 56. Register paa breffue som fandis paa Olborghusz anno 1578, L55.*

Item sandmmentz toff paa Liøngsø oc Lydl suentzstrup gardsted. Datum mcdlxij thenn mandag nest effther then første søndag i faste.

6. april 1463

Skifte efter Erik Nielsen (Gyldenstjerne) til Tim og hustruen Gørvel Andersdatter (Lunge) mellem børnene Niels Eriksen af Langtind, Erik Eriksen, Kirstine Eriksdatter, Anders Eriksen og Peder Eriksen. Kirstine Eriksdr. repræsenteres af ægtefællen, Anders Nielsen (Banner) af Kokkedal, ridder. Anders Eriksen er død og hans datter Beate repræsenteres af Jachim Johansen (Bjørn) af Nielstrup. Peder Eriksen er også død, og hans søskende optræder da på hans børns vegne. Af godset tilfaldt Niels Eriksen fædredegården Tim samt alt fædrende og mødrende gods i bl.a. Hornum herred. Godset er desværre ikke specificeret.

Rep II nr. 1596.

3. maj 1463

Mageskifte mellem Jon Viffertsen (Viffert) til Torstedlund og Oluf Povelsen, præst og prior i Vor Frue Kloster i Aalborg, der afgiver en gård i Hjeds i Veggerby sogn og får Karup mark og lund.

*RA, Perg. saml. Torstedlund gods, nr. 6. Perg. [7] segl. 2. Vor Frue Klosters segl, G. 712. Omtalt i ÆA III, s. 30, Breffue som fandis paa Olborghusz anno 1573, G 10: Mageschiffte emellum Jon Wiffertzszön aff Tostelund, att wor frøe closter schall haffue aff hanum Korup marck och lund, therforre haffuer hand bekommett j gord i Hamerheritt ¹⁾ i Hesz wdi Wegerby sogn. 1463. ¹⁾ Sic. Skal være Hornumheritt. *Rep. II nr. 1607.**

Kundigør vi Oleff Pouelssen Præst og Prior i Vor Frue Kloster i Aalborg, Priorisse og Konvent²sstds. os paa forskrevne Klosters Vegne at have

gjort Mageskifte med velbyrdig Md. Jon Viffertssen om en Klosters øde Mark liggende hos hans Gaard kaldes Karwp Mark og Karwp Lund, for hvilken Mark og Lund Klostret fik til Vederlægning af Jon en Gaard i Hornum H i Wegerby Sogn i Hees (Nis Pæderssen). Mit Indsegl med Konvents Indsegl med gode hæderlige Mænds Indsegl: Hr. Niels Jenssen officialis, Hr. Mikel Pæderssen Sognepræst ad Vor Frue Kirke, Hr. Vilkind Nielssen ad s. Bodils Kirke, Johan Smid Borgemester og Per Nielssen Raadmand i Alburg. Datum die invenc. crucis.

1464

Tingsvidne om et byggested, som kaldes Lille Svendstrup, og tilhører Sørup kirke ved Støvring. Se også 1463.

ÆA II, s. 298. Register paa Viborg Stifts Breve, Hornomherrit, K.52.

Jtem et sogne vinde ludndis paa eth... bøgisted kaldis Lydell Suendstrup liigindis (B: till Sørup kircke) [wii]t Stouerfittgj; Datum mcdlxiiij (B: mdlxij) crastino sanctorum Simonis et I[u]de].

1464?

Pantebrev på bl.a. engen Toldal i Veggerby sogn.

ÆA II, s. 303, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K102

.... ymsszens pantbreff paa enn eng som..... ardis eng huss Toldall i Vegerbøi sogenn .....lxiiij crastino sancti Laurencij.

1465

Skt. Hans kloster i Viborg, skøde på en gård i Sønderup.

ÆA II, s. 379. Register på Skt Hans kloster i Viborgs breve, Slettheritt, Hornumherritt och Fleskomherritt. O. 7.

Enn skiøde paa enn gard j Huornum herritt j Synderup sogenn och bye. Mcdlxv.

4. februar 1465

Aalborg bytingsvidne, at Niels Pedersen i Klitgård, Nørholm s., skø-

dede hans og hustruen Trwent Nielsdrs. rettighed i Hasseris by og mark, som hun havde arvet efter hendes fader og næste frænder, til Las Jensen i Hasseris.

RA, Privatark., kronolog. række. Perg. [9] segl 1. Utydeligt. 5-8. Bomærker. L. Dipl. (ufuldstændig). Rep. II nr. 1851.

Nis Jonssen, Tinghører i Alburg, Hans Jwde, Johan Smid Borge-mestre, Per Niellssen, Pouel Pouelssen, Jes Erikssen, Robert Dwffe Raad-mænd, Griis og Las Claussen Borgere i Alburg. Mand. efter Kyndelmisse Dag paa Alburg Byting fik Las Jenssen i Hastetriis et Tingsvidne af 8 Dan-nemænd: Anders Kellerswen, Hans Rødh, Per Trwetssen, Oleff Arnfast, Anders Hennikssen, Per Terkilssen, Per Jenssen og Jep Trold; hvilke vid-nede, at de saa og hørte, at Nis Pæderssen i Klytgord samme Dag paa for-nævnte Ting skødede Las Jenssen al hans og hans Husfrue Trwent Nielsdo-ters Rettighed i Hastetriis og Hastetriis Mark, som Trwent var med rette tilfalden til Arvegods efter hendes Fader og næste Frænder. Cum sig. nostris. Datum etc.

1466 (1)

Peder Thorsen i Hæsums gavebrev på Clausbolet og Hyllegaard i Svenstrup til Aalborg Hospital.

NLA, Aalborg Bisparkiv, Pk. 1 (Ældre reversaler) Fortegn. på æl-dre Gavebreve Fasc. 2 Nr. 6. (registratur fra 18. årh). Udtog heri efter [Ori-ginal i Aalborg Helligaandsklosters arkiv]. Rep. II nr. 2221.

Peder Torsens Gavebrev udi Hessum på Clausbolet og Hyllegaarden i Svenstrup til Hospitalet.

1466 (2)

Sandemænds tov på Toldal samt kirken i Veggerby sogn. Ligeledes omtales en gård i Aastrup i den sydlige del af Veggerby sogn.

ÆA II, s. 299, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K 62.

[Item sandmen]tz toff paa Tuoldall i Vegerbøi sogn ... vi mandag for sancti Michels dag (sandmendz breff paa Wegerby kircke liggindis i Aastrup, jtem en gard med huer thredie deell offuer all Aastrop marck, item en endeell som er steenitt och stabbelitt. Mcdlxxvj).

1467 (1)

Sandemænds brev, at de havde svoret et bol i Klæstrup til Nibe mark. Se også år 1518, Coptofte.

ÆA II, s. 303, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K103.

[Item sa]ndmentz breff ludindis atthii suorre thet gardsted [y Captofft ... feri]ng tiill offuer alle Nybe march. Datum [mcdlxvij then] otensdag nest epter posche.

1467 (2)

Tingsvidne, at Søgaard (ved Hjeds i Veggerby sogn) aldrig har givet skat eller leding til Aalborghus, men har fulgt Viborg stift.

ÆA II, s. 297, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K48.

Jtem eth tingx vinde at Siøgard haffuer aldrig giffuit skat eller leding till Alburghuss (men thett haffuer fuld Wiborg stigt). Datum mcdlxvij in crastino Andree apostoli.

1467 (3)

Anders Beck bekender, at Søgaard i Bonderup tilhører bispedømmet, og at han og hans arvinger ingen rettigheder har heri eller i søen.

ÆA II, s. 296, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K39.

Jtem Anders Bechs kendelsbreff at S[øgard y Bunderup hør till] bispdomt oc hanss arffuinge eng[en rett att haffue?] i then heller sø. Datum mcdlxvij d ...

1467 (4)

Sandemænds tov på en tofte, som ligger mellem Lars Hofmand og Søren Hofmand i Grydsted i Vokslev sogn.

ÆA II, s. 295, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K33.

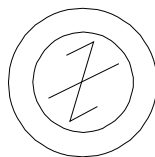
Jtem sandmentz toff ludindis paa then tofft som liger mellom Lass Hoffman oc Seurin Hoffman i Grydsted marck then sore thii ind til biscopdompt. Datum mcdlxvij thenn mandag nest for iull.

23. november 1467

Væbneren Jon Viffertsen (Viffert) af Torstedlund skænker en gård i Gjelstrup i Vokslev sogn til Helligaandsklostret i Aalborg.

RA, Perg. saml. Aalborg Helligåndskloster. Perg. [6] segl. 5. Brudstykke. 6. Bomærke, omskriften ulæselig. Udtog af biskop Jens Bircherod i Aalborg, i RA, Håndskriftssaml. VI. 6, nr. 24. Omtalt i Rep. II nr. 2321. Jexlev, Gejst. ark. II, s. 138. Helligaandskl. nr. 106.

I Jesu Christi naffn amen. Alle men, som thette hreff seer heller høre læsæ, hielser jak Jon Wiffertsøn aff Torstelwnd, ther waben er, kierligh met Gwd, oc kungøre jak met thette mith obne breff, ath jak met min frii wilhæ oc i min walmod met min kiære hosfrues raad, williæ oc samthøkiæ hawer giwith, wnth oc vpladhet oc en giwer, wwner oc vpladher oc met alle retthe afhendher fraa mik oc mine arwinghe met thette mith obne breff jen min gaard, som jak hawer ligindis i Gelstrop i Woxlof soghen i Hornwm herreth i Wiborgz biskopsdom, hwilken gaard nw iboor Niss Swensøn oc giwer til arligh skøld jen øre koorn oc anneth, som ther bøør met retthe aff ath gaa, til then Heligands hwss i Alborgh ath størkke ther meth Gwtz hiedher oc theneste oc fatughe folckz fødhe oc cledhe oc nøtthørteligh vphold then Heligand til hiedher for min siels salighieth oc min kiære hosfrues Kierstin Kresterens dotthers oc føre vore børns oc foreldhres. Thenne fornæffnde gard met agher oc engh oc met alle sine retthe eghe oc tillegils, i hwath thet helsths (!) nefnis kaan, tilbindher, jak mik, fornæffnde Jon Wiffertsøn, oc mine arwinghe ath frii hiemle oc tilstandhe met thette mith obne breff til fornæffnde then Heligands hwss til ewerdeligh egedom eghe skullendes for hwar mands hindher oc retthe tiltale. Til wdermere oc forwaringh oc stayfestels tha hawer jak met williæ oc wiidskab lath henghe mith ingheseyel nedhen for thette breff, oc hawer jak lath beddhe andhre erwerdughe mendz her fore met mith til windidbørd, solum er her Oloff Pouelssøn, som prior war i War frue closter i Alborgh, her Nils Jensøn, sogne presth ath sancti Bodils kirki ibidem, min kiære brodher Lass Wiftherthson, Niss Eriksøn oc Griiss, radmen i Alborgh. Scriptum anno domini 1467 curia mea Torstelwnd die sancti Clementis.

6. Griis, rådmænd i Aalborg

1468 (1)

Anders Beck i Støvring vedkender sig, at han og hans arvinger ingen rettigheder har i en gård kaldet Aasig.

ÆA II, s. 299, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K61.

[Jtem Anders] Beck] (B: j Støffring) kender seg oc syne ariffuinge engenn [rettighet att haff]ue till Aasigegard (B: Aasig gardsted) eller hindis tillegels (B: men thend hører bispdom till). [Datum mcd]lxviiij feria sexta post dominicam cantate

1468 (2)

Sognevidne, at Albæk kirke var sognets rette kirke, som folk søgte.

ÆA II, s. 298, Register paa Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K58.

Jtem sogne vinde paa Albeck kyrcke var tette sogne kyrcke oc søcthe till hind etc.

1468 (3)

Tingsvidne om 2 tofter og 1 gård i Grydsted og i Gjelstrup.

ÆA II, s. 298, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K59.

Jtem eth tings vinde paa ij touffthe eth garsted i Grydstedt oc ... lstrup. Datum mcdlxviiij mandag nest for sti S ... nj dag.

1469 (1)

Brev på alt Viborgbispens gods i Nibe.

ÆA II, s. 302, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K90.

...orne till bispdoms koue (Eller kone. Dette brev har B ikke) alle thenn ...m haffuer leyenn till bispgard i Nybe ... dage. Datum mcdlxxv paa posce affthen). [Item eth andet] (B: paa allt biscopsgotz j Nybe) vnder sadant datum lxix mandagh ...[var fr]ue dag purificationis etc.

1469 (2)

Anders Beck i Støvrings skøde på et møllested ”vesten ved Støvring bæk” til biskop Knud i Viborg.

ÆA II, s. 300, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K71.

Item Anders Beck i Støuering skødebreff (B: till bisp Knud j Wii-borg) paa et mølstedt (B: j Støffring) vestenn vitt Støueringbeck. Datum mcdlxix die sanctorum innocentium.

8. maj 1472

Peder Buddisen i Hasseris vedgår et lån på 20 mark fra Aalborg Helligaandshus mod pant i sin gård i Hasseris, som han har arvet efter faderen, og ejer sammen med Per Overskærer i Aalborg. Samme Peder Buddisen måske nævnt 15.8.1454 på Hindsted herredsting jf. Rep. II nr. 388.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 27, Biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. [Orig. i Aalborg Helligaandshus' arkiv]. (Gl. signatur Top. Saml. Papir, Aalborg e. 27). Helligåndskl. nr. 123.

Per Buddisen i Hasseriis bekender sig skyldig at være til den Hellig Aands Huus i Aalborg 20 mark Lybsch udi guld og steeperpenninge, for hvilken sum Penge hand pantsetter Closteret ald den rettighed og deel, som hand efter sin Fader har arvet i den Gaardsted i Hasseriis i Fellig med Per Offuerskærer, Borger i Aalborg, liggende næst Norden til den Gaard, Per Olufsen iboer, at Closteret skal nyde og beholde bem. Gaard til et frit brugeligt Pant, indtil den af ham eller hans Arvinger igien bliver indløst. Forseglet af Hr. Oluf Henningsen, Official, Per Overskærer og Matthis Remsnider, Borgere i Aalborg. Dat. Anno 1472 fer. 6. post Ascensionis.

11. maj 1472

Kirsten (Eriksdr.) Krogs i Aalborg giver jord i Hasseris, som hun havde arvet efter forældrene, til Aalborg Helligaandskloster.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 26, Biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. (Gl. sign. Top. Saml. paa Papir, Aalborg e 26). [Orig. i Helligaandshusets arkiv]. L. Dipl. Afskr. af Frands de Thestrup af Udtoget: Ny kgl. Saml. 4to 747 a. Er Rep. II nr. 1471 (dvs. 31.5.1462, der henviser til Reg. nr. 4432, men retter datoen til 11.5.1472. Reg. 4432 synes dog at være en fejllhenvisning). Rep. II nr. 3096. Helligaandskl. nr. 124.

Kirsten Krogs i Aalborg haver givet, skiødt og afhændet til den Hellig Aands Kloster ibidem en half fiering jord, liggendis i hvert fald i Hasse-riis Mark, med den halve Gaardsted der i byen, som hun hafde arvet efter sine Forældre, til evindelig Eyendom, dog ea conditione, at, om hun nogen- sinde blev Siug og Wanmægtig og hafde da ingen hielp eller trøst, skulde de tage hende ind i den Hellig Aands Huus og lade hende der nyde ligesom andre fattige og Syge Mennisker, sin nødtørftig ophold. Samme brev l: hvorudi hendes broder hr. Hans Erichsen vaar Nefnet: l waar forseglet af hr. Oluf Henningsen, Præst og Bispens Official i Aalborg. Las Wivertsen, Prior i Vor Frue Closter ibid., Johan Smedh og (tom plads) Griis, Raad- mænd ibid. Dat. Alb. Anno 1472 feria 2da infra Octavam Ascensionis Do- mini.

1473

Kong Christians dom 1473, at Svenstrup mølle med fiskevand, dam og åløb skulle vedblive at tilhøre Aalborg Hospital.

NLA. Aalborg Bispearkiv, Pakke I (Ældre Reversaler), Fortegn. paa ældre Gavebreve Fasc. 3 Nr. 1. (Registratur fra 18. Aarh). Udtog heri efter [Orig. Aalborg Helligaandskl. arkiv]. Rep. II nr. 3367.

Kong Christierns Domb, at Svenstrup Mølle schulle med Fiskevand, Dam og Flod blive til Hospitalet. Dat. 1473.

1474 (1)

Malti Nielsens lovhævd på Pandum by og Tangholm eng i Byrsted.

ÆA II, s. 294, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K18.

Jtem en laghefft paa Paanum bøi (B tilføjer: Pandum mølle och en eng i Birsted marck, kaldis Tangholm) som Malti Nielszenn gjorde. Datum mcdlxxiiij mandag sancti Chetilli dagh.

1474 (2)

Fru Abel Lauridsdatters gave- og skødebev på en gård i Sønderup til Skt. Hans kloster i Viborg.

ÆA II, s. 379, Register på Skt. Hans kloster i Viborgs breve, Slet- theritt, Hornumheritt och Fleskomheritt. O. 8.

Frw Abbel Lauritzdotthers gaffue och skiøde breff paa enn gard i Søndrop j Huornumherritt. Mcdlxxiiij.

1474 (3)

Væbner ... e Dideriksens skødebrev på en .... i Djørup, Bislev sogn.

ÆA II, s. 300, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K75.

Jtem .....e Dyricszens vepner skodebreff paa enn ..... y Diurdup. Datum mcdlxxiiij die ..... (B: Jep Suendszens skiøde tiill Lasz Wiferszen paa en gaard j Dyrdrup. Mcdlxxiiij).

1474 (4)

Kirsten Christensdr. (Hørby) (i Busted), afstår Søgaard i Hjeds, som hun og hendes mand havde lejet af Aalborg Helligaandshus. Hun, enke efter Niels Wærre, havde tidligere tilbageleveret Søgaard, se 23.6.1462.

NLA. Aalborg Bispearkiv, Pk. 1 (Ældre Reversaler), Fortegn. paa ældre Gavebreve Fasc. 2 Nr. 29. (Registratur fra 18. årh.). Udtog efter [Orig. Aalborg Helligaandskl. Arkiv]. Udtoget kan ikke antages at bero på en forveksling med Rep II nr. 1482, 23.6.1462, da dette brev anføres i samme registratur Fasc. 3 Nr. 25 - med mindre da et af udtogene skulle være efter en urigtig dateret afskr. Rep II nr. 3563.

Chirstine Christensdaatter Afstaaelse paa Siøgaarden, som hun og hendes Mand havde lejet. Dat. 1474.

2. juli 1474.

Kong Christian I udsteder på Viborg landsting 3.6.1542 en vidisse af et brev af 2.7.1474 om en lovhævd, som Hr. Jens Nielsen, prior i Helligaandsklostret i Aalborg, havde ladet taget i en markskelssag om Lyngbjerggaard og Topsgaards skel.

RA, Byarkiver på papir, Aalborg Hospital, nr. 85. Afskrift i L. Dipl. Omtalt i C.J. Quist, H&K 1986, s. 71. Helligåndsklostre nr. 136, s. 47.

Fore alle mendt, thette breff seer eller høre lesze, kundtgiør Niss Sale, landztingshører i Nørjutlandt, Erick Erickszenn aff Awensbierrig, ridder, Cristienn Eस्कildtszenn, Jess Knutszen, Niss Griiss, webnere, Pouell Abildtgaardt, burgemester, Eueert Lauritszenn, webner, Lass Rasck, rad-

mandt, Peder Lauritszen oc Niels Scriffuere met thette wort obnne breff: aar epher Gutz biurdt 1474 die visitationis Marie virginis gloriose paa Wiborg landzting wor sckickit hederliig oc renliiffuit mandt, her Jens Kielszenn, prior i thend Hellighandz closter i Aalborg oc lodt lesze ther et got laugheffdz breff szaa lydendis, at handt hagde loughliig induordt mett laugheffdt szelff tolfthe fra thend skelsteenn, som stander liige øster fra oc szaa liige wester till aaenn widt thend tue, szom enghenn hagde werit slawgenn tiill, oc brugit paa Topgaards wegne mere endt i tredige aar thet ther norden fra tiill marckeskiell oc øster tiill marckeskiell jordt, agger oc engh for Topgaards ene diell oc ther syndenn fra, till Gullebeck marckeskiell kommer, oc øster tiill Suennstrup markeskiell jordt, agger oc eng oc liungbierrit, induorde mett szinn eedt tuo deelen aff thennd forskreffne jordt, agger oc enng oc liungbierrit til Topzgaardt, wndertagit thet øde gaardtstedt, szom nu kaldis Agardt, oc thennd tredie dieell, szom ligger i forskreffne jordt, agger oc eng och liungbierrit, szom forskreffne er, oc forskreffne priors loughørinng sagde hannom lough aff hinde oc melthe hinde stadiig at bliiffue, huilckenn lough som fest oc fundenn svor paa heristing aff fogeden oc gode mendt oc loughliig tilbodenn oc ythermere, szom thet breff wdtwiszer. Item lodt handt lesze et tings witne szaa lydendis, at sandemendt hagde giort marckeskiell oc fuldt forskreffne laugheffdt oc ythermere, szom thet breff wduiszer. Ther paa szagde wii szaa for rette, at forskreffne laugheffdt bør widt magt at bliiffue, oc forskreffne thend Helligandz closter forskreffne gotz at haffue, nyde, bruge och beholde, liige szom forcreffne laugheffds breff indeholder, saa lenge forchreffne laugheffdt ryggis met biscop oc beste wuildiige bygdemendt epher loughen. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt impressa. Datum anno, die et loco quibus vt supra etc.

31. oktober 1474

Peder Jensen, borger i Aalborg, skænker med sin husfrue Anne Kortsdatters godkendelse al den del og rettighed, hun havde i en gård i Hasseris, som hun havde arvet efter sin fader Kort Bertelsen og hendes moder Inge, til Aalborg Helligaandshus.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr.29, Biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. (Gl. sign. Top. Saml., Papir, Aalborg e 29). [Orig. i Helligaandshusets arkiv]. Rep II nr. 3537. L. Dipl. Helligåndskl. nr. 137.

Peder Jensen, Borger i Aalborg, med sin Husfruis (aa staar her saavelsom i alle gamle breve paa de tiider) Anne Kortsdatters Wvillie og samtycke, gaf til den Hellig Aands Huus i Aalborg aald den Deel og rettighed, som bem. hans Hustru waar tilfalden efter hendes fader Kort Berthil og Moder Inge, udi den Gaard, som de hafde i Hasseriis, med ald sin tilligelse etc. Til witterlighed forseget af Jess Tavesen, Anders Persen, Pavel Dant-

zer, Nis Proust og Per Jacobsen. Dat. Aalborg an. 1474 omnium Sanctorum.

22. november 1474

Jes Jebsen i Dall, Fleskum herred, skænker Aalborg Helligåndskloster 2 stykker eng i Svenstrup, dog undtaget ålegården og fiskerettigheden i åen, mod sjælemesser for hans og hans husfrue, Gertrud, samt hendes og hans søskendes, hans faders, moders, oldefaders og oldemoders sjæle.

Palle Thomsen, der medbesejler, nævnes 1483 som præst i Gunderup i Fleskum herred. Han var senere official i både Fleskum og Hornum herred jf. Kirkehistoriske saml. 7,4, s. 193.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 30, Biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. (Gl. signatur Top. Saml. paa Papir, Aalborg e 30). [Orig. i Aalborg Helligaandshus' arkiv]. L. Dipl. Helligaandskl., nr. 138

Jes Jebsen i Daal giver til den Hellig Aands Kloster 2 stykker Eng i Svenstrup Kiær, dog Aalegaarden og fiskerettigheden i Aaen der hos sig selv og sine Arvinger forbeholden, ea conditione, at der for hans, item hans husfrues Gertruds, sambt hendes og hans Sødskindes, item hans Faders, Moders, Oldefaders og Oldemoders Siæle, skulde holdis ibid. en høytidelig begiengelse hvert Aar den torsdag nest efter St. Johannis dag Midsommer med vigilier, og anden dag derefter med Messer og Gudstieniste, som der tilhører. Forseglet af hans Sognepræst hr. Palle Thomassen, Hr. Anders Adzerscn i Aalborg, Christiern Nielsen i Dall, Per Nielsen og Johan Smit Raadmend i Aalborg. Dat. die Ste Cecilie Virginis Ao 1474.

1475 (1)

Et sognevidne, at Søggaard i Hjeds tilhører Aalborg Hospital. Dokumentet angiver Hvitse, givetvis fejl for Hjeds.

NLA. Aalborg Bispearkiv, pakke 1, Ældre Reversaler, Fortegnelse paa ældre Gavebreve Fasc. 2 Nr. 15.r. (registratur fra 18. årh). Udtog heri efter [Original i Aalborg Helligaandsklosters arkiv].

Et Sognevinde, at Siøggaard i Hvitse tilhører Hospitalet. 1475.

1475 (2)

Malte Nielsen skrives 1475 til Pandum efter nedenstående, men kilderne hertil har ikke kunnet opspores.

RA, *Thisets samlinger og Trap*, s. 1074, jf. Th. Thaulow, *Lillie-Juulernes slægtsbog*, s. 316.

?dag ?1476

I sag ved rettertinget i Aalborg mellem prior Peder Jensen i Aalborg Helligåndskloster og Gabriel Gyldenstjerne til Restrup fremlægger Peder Jensen et 61 år gammelt brev, at Axel Jepsen (Thott) til Støvring havde givet en gård i Klæstrup og en gård i Vokslev til Aalborg Helligåndshus. Brevet antages efter indholdet forskelligt fra brevet af 30.4.1478. Se 20.4.1537.

RA. *Herredagsdombog nr. 1, 1537, fol 45v-46r, dom 20.4.1537 6. fer. post misericordia dni*. I dommen omtales den nu tabte original i Aalborg Helligaandskl. arkiv. Rep. II nr. 3951. *Dahlerup 1, s. 122*.

Ett breff lxi aar gammelltt, att Axell Ibssen tiill Støffring hagde gif-
fuitt i liige maade en gaardt i Klestrup oc etth bygge thertiill ligende mett
en gordtz eye i Woxleff tiill heligestes.

1476

Kong Christian I bekræfter et mageskifte med Jon Viffertsen (Viffert) til Torstedlund, som får Døvelstrup, som er bondejord, mod at aflevere en gård i Nysum (Hindsted herred) til kronen. Mageskiftet fremgår også af et brev udstedt af Jon Viffertsen til kongen, C. F. Wegener, *Diplomatarium Christierni Primi*, Kbhvn. 1856, s. 324. Døvelstrup angives her i Aars hrd.

NLA, *G141-1, Restrup gods, Designation på adkomstbreve 1763, Torstedlund nr. 56*.

Kong Christian den første, hands Confirmations Skiøde til Joen Viffertzøn paa Torstedlund, paa Dyvelstrup – Bonde Jord, som han imod en Gaard i Nysom er Opladt ved Mageskifte. Dato 1476.

4. februar 1476

Sognevidne af Haverslev kirkegård, at Axel Jepsen (Thott) til Støvringgaard har haft et byggested i Døvelstrup mark og et byggested i Krage-
lund ukæret i 40 år. Døvelstrup var beliggende i Aarestrup sogn, se 25.1.1454. Kragelund lå i Haverslev sogn, Aars herred. Døvelstrup nævnes igen 25.6.1476 og 20.1.1478 i tingsvidner af Aars herred jf. Rep. II nr. 3870, 4158.

RA, Perg. saml., Torstedlund gods nr. 8. [5] segl. 1. Utydeligt. 2. Bomærke. 3. Skjold, hvori et dyrehoved (?) 5. Bomærke. Senere (jf. 1.5.1477) til Torstedlund gods, RA. Rep. II nr. 3800.

Lawrens Anderssen, Sognepræst i Hadersløff, Nis Morthenssen ibid., Jes Wynther, Las Michelssen og Pally Palnsen. Sønd. efter Vor Frue Dag purificac. paa Hadersløff Kirkegaard fik velbyrdig Md. Axel Jeebsen paa Støffringard V. et Sognevidne af 12 Dannemænd, Nis Morthenssen i Hadersløff, Jes Vynther ibid., Jes Jenssen, Las Olvffssen, Per Henricssen, Nis Perssen, Per Therkelssen, Jes Jenssen Blegvadh, Tames Odher, Nis Jenssen, Jahan Jenssen og Las Nielssen; disse vidnede, at de har hørt af gode gamle Danne-mænd og deres Forældre, og er dem selv vitterligt, at Axel Jeebsen paa Støffringh har et Byggested i Dylstrvp Mark sønden ved den gamle Hulvej og et Byggested i Kragelwndh Mark, og har fornævnte ”bygystet ligget til Støifringard i 40 Aar og mere ukært. Med vore Indsegl.

28. maj 1476

Kong Christians skøde til Jon Viffertsen (Viffert) (til Torstedlund) på kronens bondejord Døvelstrup, som Jon Viffertsen havde mageskiftet med kronens bonde Jens Mikkelsen i Arden, der i stedet fik hans gård i Nysum. Se også 4.2.1476.

RA, perg. saml. Torstedlund gods, nr. 9. Perg. [1] segl. Udtog anført i Rettertingsdom 3.5.1537, Torsdag efter cantate, mellem Eloff Jenssen i Harssløff og Jon Matssen i Tostelundt; Brevet fremlægges af den sidste til-lige med ”twende andre breffue, som framfarne konninger i Danmarch hagde wtgiffuit, lydende, at the hagde Sambtyckit, bewilligit oc i alle maa-de stadfestett samme magskiffte wedt fulde magt at bliffue etc.” og ”ett sywnssbreff lydende, at gode mendt hagde witnet, at samme bynder oc kro-nen hagde altingeste fangit fylleste i alle maade etc” Afskr. efter Konzept (?) til Rettertingsdomme i RA. Herredagsdombog 1537ff. (Nr. 1) Bl. 44 a. Rep. II nr. 3853.

Cristiern Konge. Jon Wifferdssen vor Mand og Tjener og Jes Mi-keldsen i Erdendorp vor og Kronens Bonde har nu været for os begærende et Mageskifte mellem dem om vor og Kronens Bondejord Døwelstorp og i Gaard i Nyswm, som Jon Wifferdssen tilhørte; og beviste Jon Wifferdssen og Jes Mikeldsen, at Kronen og Bonden fanger Fyldest med Nyswm gardh for Døwelstorphs Jord, og har Jes Mikeldsen selv ladet sig dermed nøje og sagt sig at have Fyldest og vedertaget at gøre deraf fuld Skat og Tynge til Kronen, som tilforn har ganget af Døwelstorp. Thi gør vi efter vore Raads Rand, som nu til Stede er, saadant Mageskifte med Jon Wifferdssen og skøder fra os og Kronen til Jon Wifferdssen Døwelstorp Jord liggende i Aars H. i Aaleborgs Len hos hans Gaard. Datum in castro nostro Aaleborgh

fer. 3. infra oct. ascens. dni. nostro sub secreto. Ad relacionem Dn. Jacobi episcopi Burglanensis et Mauricii Nicolai.

1477 (1)

Lars Lunov (til Kollerup), høvedsmand på Aalborghus slot, at kronen er fyldestgjort for Bonderup. (Bonderupgaard). Se nedenstående 1477.

ÆA II, s. 299, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K64

Item Laass Lonoffs (B: høffuitzmand paa Olborg) breff ludindis at kronenn haffuer fuldist for Bunderup. Datum mcdlxxvij sabbato sancte trinitatis

1477 (2)

Johan Langs mageskifte med biskop Knud i Viborg om et øde byggested kaldet Søndergaard i Bonderup.

ÆA II, s. 297, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K50.

Item Johann Langx mageskiift met biscop Knud paa eth øde bøggestedt Syndergardt i Bwndrup. Daatum mcdlxxvij sabbato ante trinitatis.

1477 (3)

Jon Madsen (Viffert) til Torstedlunds, brevfortegnelse fra o. 1553. Heri et sandemænds brev om Vintønden. Vintønden var en dal, der for en del dannede Aarestrups sogns og dermed også Hornum herreds sydskel. Vintønden bæk er nu et sideløb til Sønderup å ca. 500 m nord for Nørlund slot. Gudmund Schütte omtaler navnet i Danske Studier 1906, s. 55. Vin i stednavne tolkes normalt som græsgang. Efter overleveringen har Vintønden dog sit navn efter vandets farve, der kan minde om en rosévin.

RA, perg. saml., Torstedlund gods nr. 101.

Item et sand mendtsbreff om wintønden dat mcdlxxvij.

? dag 1477

Sandemænds brev af Hornum herred om markskel mellem Albæk og Karup kær, skov og mark og kær. Her nævnes Vintønden. Se 3.1.1553.

RA, Rettertingsdombog 3.1.1553. [Original]. Udtog anført i rettertingsdom 3.1.1553, tirsdag efter nytårsdag i en sag mellem mellem Jørgen Lykke til Overgaard på vegne af hans søster Fru Kirstine Lykke til Nørlund og Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund. Rep. II nr. 4129.

Et sanmendsbreff aff Hornum herritzting wnder datum mcdlxxvii, lydende, att sanmendtt ibidem hagde sorett rett skell emellom Alsbeck kier, skoff och marck och Karup kier, skoff och marck, ephther som Jon Wiffertsen thennom hagde tilfuldtt, fyrst synder neder wedtt aen mellom Asbeck och Karup, saa nør till then lyngholm, som then skell stander, saa nør till Lilduadt till then skelsten, som sanmendt sate ther, och saa østher att then wey, som nest sønen løber till Winthønen, suo till then tueruei tager, som løber fra Asbeck marck, saa met samme wei neder i Winthønen etc.

24. juni 1477

Hr. Laurids Waltersens af Nibe, skøder hr. Axel Lagesen (Brok til Clausholm) Skt. Silvestri og Tome alters mølle, som kaldes Svendsbromølle, som nu er øde. Møllen blev givet til de nævnte altre for Hr. Axel Lagesens oldefaders, Niss Jensens, sjæl.

Skødet nævnes i fru Eline Gøyes jordebog som gods arvet efter moderen, Mette Albrechtsdr. til Torbernfeld, Løgismose, Clausholm, Græse og Gunderslevholm, gift med rigshofmester Mogens Gøye til Krenkerup, Skjærsø, Torsø, Aunsbjerg, Blæsbjerg og Kjeldkær. Mette Albrechtsdrs. morfar var Axel Lagesen til Clausholm. Svendsbromølle lå i Voldum sogn, Galten herred og hørte under Clausholm. (Trap, Randers amt, s. 817).

Fru Eline Gøyes Jordebog, s. 273.

Frwe Mettis Møderne Gods, wdi Haldherrit:

Suendsbromølle.

Jtem ith breff, att her Lauritz Wolterszøn aff Nibe oc perpetuus vicarius y Aarss skøder her Axel Lageszøn sanctj Siluestrj oc Tome alters mølle, som kaldis Suendsbromølle, som nu er øde, for wederlag, huilchen forskreffne mølle som bleff giffuett till forskreffne altere for forskreffne her Axell Lageszøns oldefaders, Niss Jennszøns, siæll. Datum Aarss sancti Johannis Baptiste dag mcdlxxvij.

11. juli 1477 (1)

Borgmestre og råd i Aalborg kundgør, at fru Hilleborg (Skinkel), Knud Henriksens (Gyldenstjerne), enke har anmodet præsten Ove Jensen om midlertidigt at betjene Sønderholm og Frejlev kirker, indtil tvisten om kaldsretten hertil blev afgjort, men det ville han ikke inklade sig på.

NLA, perg. saml. nr 374, Udtaget af Restrup gods, G 141. [9] segl. 3. Utydeligt. 4. Udslidt, formentlig bomærke. Rep. II, nr. 4061.

Alle men thette breff See ellr høre læss kundgiør wii borgemestre oc Raadhmen i aleborgh mz thette wort obne breff at for oss war schicket hedherligg oc welbyrdigh quinde frue Hylleborgh, Hr. Knuth Hinricssøns effterleve pa alborgh radhus oc spurde Hr. owe jenssen prest om han hadhe macht at kome synderholms og fredløffs kirker af forbudh, som han hadhe wdi komet mz biskopens breff. Tha swardhe han hene, at wilde hun og soghnefolket aname hanom for soghneprest til forne kirker tha haffde han macht at kome them af forbudh. Tha bodh Fru Hylleborgh swo til, at wilde han officere kirkern, swo lenge the worte ouerdelt mellom biskop knuth og Hinric Knutss., huilke som ræt haffue til forne kirker, tha skulde kirkedørn oc ornamenta stande ham obne oc redhe, for war the swo, at biskop knuth findes kirkerne til, tha wilde hun oc allt soghnefolket aname hanom for theire soghnepræst, fune thett segh oc swo, at Hinric Knutss. hadhe ret til forne kirker effter hans forældre, tha wilde hun løne hano for som thieniste oc umagh, som han hadhe hafft i forne kirker, tha wilde han thet ey gøre mz andre made, æn hun wilde strax aname hano for soghneprest; thez thorde hun ej forweye segh at gøre, vden hun radhe mz henes søn forne Hinric Knutss. og flere hendes wener. at swo gick oc foor thet witne wij mz wor Insigle. Datum alburgh Anno mcdlccvij die btd Ketilli afessore.

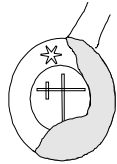
11. juli 1477 (2)

Borgmestre og råd samt en del borgere i Aalborg vidner, at så længe de kan mindes, har Henrik Knudsen (Gyldenstjerne) og Knud Henriksen (Gyldenstjerne) haft kaldsretten til Sønderholm og Frejlev kirker.

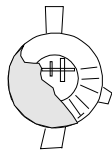
NLA, perg. saml. Udtg. af Restrup gods, G141. [24] segl. 1., 7., 8. 12., 13., 15., 18., 21., 22., 23., 24. bomærke. 3., 4., 6., 9. ubetydelige brudstykker; 10. og 20. udslidte bomærker. Rep. II, nr. 4062.

Alle men thette breff See ellr høre læs kundgiør wij Hans Jwde¹ oc Robbert Duwe² Borgemester i Aleborgh, pedher nelss³, seuren Eskilss⁴, Cort godtiid⁵, jes griis⁶, p swenss⁷, gørik tammess⁸ oc michel thuriss⁹ Radhmen, pedher ouskeer¹⁰, anders kellerswen¹¹, strange thorstenss¹², brodhr Michelss¹³, anders Hemichss¹⁴, nis nielss¹⁵, p Buddiss¹⁶, symon win-

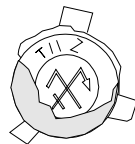
ter¹⁷, pael anderss.¹⁸, hans swan¹⁹, hans woghnfør²⁰, p therkilss²¹, jep laurentss²², p ienss²³ oc Ewrt laurens²⁴ borghr samests mz thette wort one breff At aar effter guds byrd mdlxxwij fredaghn som war std ketilli dagh, pa alborgh radhues war schicket hedhrlig oc welbyrdigh quinæ fru Hilleborg, Hr. Knuth Henricssøns efterleve oc ludelig atspurde om noghn aff oss kunde mijnes ellr wide, at noghn sogneprest haffue væreth til synderholms og fredløffs kirker uden the, som Hr. Henric Knutss Ridder, hwes Siel gud haffue, oc hans slecht haffue unt oc giffuet forne kirker. tha ær the oss borgemester, radhmen oc menighedn som forskrefet stande fulvederligt, at witne oc seghe pa wor gode tro oc sanæ at som aff oss lengst mijnds kune, some aff oss vdi i lxxx aar, some i lxx og some i xl aar oc vdi fir werdighe fæders biskop i wibergh theres tiidh, som ær Hr. biskop Lawe, biskop Hermen, biskop thorlaff oc nu i biskop Knuths tiidh, tha haffe forne Hr. Henric Knutssen oc Hr. Knuth Henricssen oc theris forældr hafft Juspatronath til forne kirker oc haffue unt oc giffuet them hvilken prest, som the wilde, ulast oc ukierd i swo lang tidh som forsreffnuit staar til thenne dagh At swo ær sandheet som forsreffnuit stander tha henge wij wor Indsigle nedehn for thes breff til witnesbyrd. Datum anno die et loco quibus supra.

7. Peder Svendsen

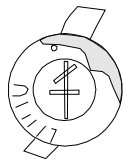
8. Gjørrik Thamissen

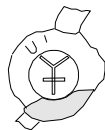
12. Strange Thorstensen

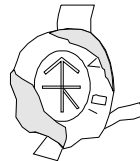
13. Broder Michelsen

15. Niels Nielsen

16. Peder Buddisen

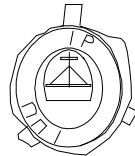
17. Simon Winther

18. Hans Svan

21. Peder Terkelsen

22. Jeppe Lauridsen

23. Peder Jensen

14. juli 1477

Tingsvidne af Hornum herred om kaldsret til Frejlev og Sønderholm. Fru Hilleborg Ottesdr. (Skinkel), Knud Henriksens (Gyldenstjerne) enke på Restrup, fik tingsvidne af 24 dannemænd, at de to sogne altid havde ligget til Restrup, der altid havde givet de to menigheder præst uden at spørge bi-

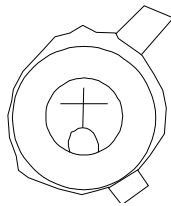

skop eller domkapitel, og at ingen biskop i Viborg havde kaldet præster der før nu biskop Knud. Sagen var 11.7.1477 på Aalborg Byting, se denne dato, Rep. II, nr. 4061 og 4062. På Aalborg Byting spurgte fru Hilleborg Hr. Ove Jensen, om han havde magt til at løse de 2 kirker af det forbud, bispen havde udstedt, og han svarede ja, hvis sognefolkene ville antage ham til præst. Hun tilbød da at åbne kirkerne for ham og at han virkede som præst, til striden var afgjort. Vandt bispen, ville hun antage Hr. Ove som præst, tabte han, ville hun aflønne præsten for hans tjeneste. Præsten ville antages uden vilkår. Så lod hun forsamlingen vidne i sagen. Nogle huskede 80, andre 70 år, andre 40 år tilbage i tiden; men alle erklærede, at så langt tilbage de kunne huske havde ætten Gyldenstjerne haft kaldsretten til kirkerne.

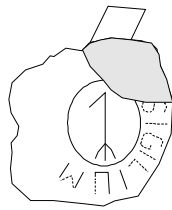
NLA. Perg. Saml. nr. 375. Udtaget af Restrup gods, G-141. [11] segl i hvidgult voks. 1., 2., 9., 10. og 11. tabte. 3. Peder Turisen i Hæsum. 4. og 5. utydelige bomærker. 6. Jes Jude i Busted. 7 Utydeligt bomærke. 8. Jess Steffensen. Omtalt i H&K 1939, s. 112. *Rep. II nr. 4063.*

Alle men thette breff see ellr hør lesse hiælse wij oue henricssen tingholder pa hornum herritz tingh then Dag, Andhers beck, pethr thørisen³, andhers [b]wss, lass andherssen, jess jwdhæ⁶, jess perssen i wolstrvp, jess steffenssen⁸, pether thordssen, andherss palssen og lass brwn kierligh meth gud kundgiørd for alle meth thes vort obne breff Aath aar effter guds byrd mcdlxxvij then mandagh efter Stc kittille dag pa hornum hertz tingh var schicket for oss Och mange fler Menig dandi men, som tha neruerend var Hetherligh och welbyrdige quine frwue Hylliborgh ottisdathr Her knud henricssens efftherleffuerske lydelighen ath spurde mene Hertzmen, som tha til stede var inen alle fire stocke, hwr them withrligh var i sandingen och framdeliss haffdhe hørd och spurd af there foreldhr, om Her Henrik Knwdssen och hans forældhr och arvinghe haffuer haffd tou sogn lighends for Resstrvp porth, søndhrholm och freerløff, i thers frijhed aff arrildtid ud ath schicke ther sogne prest til effthr thes villie och becuemelighed eller och biskop aff wiborgh schulle schicke ther prest til i mod Her Henrich Knwdssen foreldhrs huille ellr hans arvinghes Villi ellr samtøcke och beddi frue Hilleborgh et uilduligh wine Hr paa aff thee dande men som, tha til stede war pa forne tingh tha worth thr ud niffnd inni alle fire stocki fire och tyffue wueldulighe dande men, konninghens men och andhr dande mend ther i hornwm heret boued, huilki som war pether thwrissen i herswm, andherss beck, lass brwn, jess jwdhe, lass andherssen, niss maghenssen, pether thordssen, andherss bwss, jess nielssen i moldbergh, matts gregherssen, bertil lawrenssen, lass mijchelssen, mijchel thamessen, jess jenssen, andherss palssen, pether thamessen, pether lawrenssen, jepp kath, wdh matssen, anders nielssen, jess perssen i wolstrvp, jess cristiernssen, lass nielssen, lass nielssen i thostrvp huilcke forne xxiiij dande men sandrechtelighen winth pa there thro och Retthe sandighen Ath them fuld vitherligt er och aldrih haffuer aneth hørd spurd aff theres foreldhr i firssindestiuffue vintre oc lenghr eller af noghn sandma, Anneth enz the ii forne sogne haf-

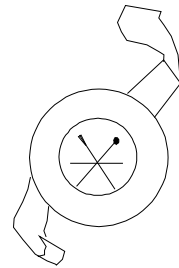
fue lighet til Resstrvp i Her. Knwd Henricssen och hans foreldhrs tidh aff arild tidh och vdi hanss arvinghs tidh, ath forne forlee forne sogne og schicke thr sogne prest till effthr thers villi. Och framdeles er thes oss och fuldvitthrlight och aldrig haffuer hørd ellr spurd the noghn biskop af wi-borgh haffue noghn schicket ther prest til i modh Hr. Henrich Knwdssens foreldhrs eller arvinghe villi for nu, biskop Knwd schicket prest til forne sogne i mod Hr. Knwd Henricssens børnss villi, oc haffue aldrig hørd, ath noghn prest, the forshreffne kirker haffue haffd, haffue suard andhr ens them til Resstrvp. Ath the so wondi for oss the hørdi wij och saue och framdiles suardi meni Heretsmen, som tha til stede war ath gjorde the Hr. Knwd Henricssen børn ydhrmer behoff om forne erinde, tha villi thee meth flere dandi men i forne i Herreth wine och sighe meth forne børn, hvor behoff giords. Hiss til winedsbyrd haffue wij ladhet wor indsejel henghe nedhn for thes breff. Giuffet och schreffuet Aar och dagh som for schreffuet staar.

3. Peder Turisen
i Hæsum

6. Jess Jude
i Busted

8. Jens Steffensen

1478

Anne, enke efter Lange Jon, og datteren May Jonsdatter, skøde på en Søndergård i Bonderup til biskop Knud i Viborg.

ÆA II, s. 293. Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K9.

Samme omtalt i *ÆA II, s. 298, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K57.* med år 1488 og teksten: Jtem May Jogensdatter hindis skødebreff(B: till bisp Knud) paa Søndergard i Bunderup. Datum mcdlxxxviiij (B: 1478). Jj første szegel er aff forne breff) die sancti Theodorj.

Jtem Iahann Iogens, Laue Ions efftherleffuer oc May Iogensdatter skødebreff paa en gard i Bwmdrup. Datum mcdlxxviiij vigilia Simonis et Iudo etc. (B: tings wintne at Anne Jons, Lang Jons efftherleffuer, och May Jons dather the oplod biscop Knud aff Wiiborg Syndergard i Bundrup. Mcdlxxvij).

20. januar 1478

Tingsvidne af Aars herredsting, at Jon Viffertsen (Viffert) fik et fuldt tingsvidne af de 12 viseste og bedste dannemænd, som "bygge og bo" i Aars herred, at de havde hørt af deres forældre og selv vidste, at en øde mark, som kaldes Kragelunds mark i Haverslev sogn og et gårdseje i Døvelstrup sønden til hulvejen med ager og eng, hede og kær, det var Hr. Vendelbo rette gods, og hans arvinger arvede det efter ham og har ligget til Støvringgaard i 40 år og mere ulast og ukæret. Der tages både før og senere på Hornum herredsting tingsvidner om Døvelstrup.

RA, Perg. saml., Torstedlund gods, nr. 13. Pergament. [6] segl.

30. april 1478

Væbneren Axel Jepsen (Thott) af Støvring giver Helligaandsklostret i Aalborg en gård i Klæstrup, Vokslev sogn.

RA, Perg. saml. Aalborg Helligaandskloster. [8] segl. Udtog af Jens Bircherod, biskop i Aalborg, i RA, Håndskriftssaml. VI. 6, nr. 32. Omtalt i Jexlev, Gejstl. ark. II, s. 138. Rep. II nr. 4206. Helligaandskl. nr. 155.

Alle men, thette breff seer eller høre læse, hielser jek Axel Jeibssøn aff Støffryng, wapn, ewynneligh met Warherre, kongiøre met thette mith opne breff, ath jek af myne frye willye och i mith walmo haffuer wnth och giffuet och ennw wndher och giffuer och opladher och afhendher fra migh och myne arfuingh for myn syels salighedh och alle myne foreldhres och eftherkommynnes sleyth och for alle cristne syelle tiil then Helligantz hws i Alleburgh tiil ewynneligh eydoom ey skullynnes jen aff myne gardhe, som liggheer i Cleptzstrop i Voxløf soghen i Hornum herreth i Wiburgh bysdom som Las och Anders nw wthi boor, met sodhan skiell: jek skal sielfuer i och aff setthe tyenere i then forsawde gordh efther myne vyllie, och alle then skyldh, som af forsawde gordh haffuer gongeth oce goor, skall komme frye tiill then Heligantz hws wforhynderth hwart ardh, och efther myn døyth tha skal forsawde gordh være tiil then Helligantz hws frye och qwith met alle rettheheydh, och ey myn arfuingh skal beware them medh forsawde gordh i noget madhe efther then tiidh, och særdielles thi ath styrcke then Helligantz messæ, som nw dagligh synghes, ath hwonn maa fram maa (!) holles tiill ewigh tiidh. Thy tiilbyndher jek migh och myn arfuingh ath frye och frelsse och tiilsto forsawde then Helligantz hws forsawde gordh i Cleptzstrop met agger och englh, woyth och tyerth, emmthet wntaghet, for hwer mans tiiltale, som po kan tale met rettæ. Tiil wthermere forwaringh och bedher stadhefestels ladher jeg henghe myth enzegel nedhen for thette breff met andhre gode mens inzegel, som jek haffuer ladhet bethet ther tiill, som er Las Lowno, konghens embetzman po Alburghws, Erich Anderssøn aff

Kockedall, Hans Judhæ, Roberth Dwe, burgemesther i Allehurgh, Jahan Smedh och Cristiern Wynther, radmen i thet samme stedh. Datum anno domini 1478 vigilia Philippi et Jacohi apostolorum.

7. december 1478

Tingsvidne af Hornum herred. Jep Buddisen, herredsfoged, Peder Povelsen, provst i Hornum herred, Jens Andersen, foged på Restrup, Mads Skytte i Nibe, Peder Tordsen i Guldbæk, Peder Nielsen i Volstrup og Niels Jensen i Volstrup vidner, at Joen Viffertsen (Viffert), Torstedlund, fik vidne af Peder Nielsen, Mads Skytte, Peder Tordsen, Niels Nielsen i Moldbjerg, Søren Nielsen i Volstrup, Mads Michelsen i Guldbæk, Niels Jensen og Michel Jebesen i Svenstrup, der vidnede, at Vintønden hørende til Joen Viffertsens (Viffert) gård, har hørt dertil fra gammel tid med dam, damsted og dambund, så længe nogen kan mindes, og at Viffert Joensen (Viffert) havde den grund i hans tid ukært, og Joen Viffertsen har haft den i 40 år ukæret til i år, hvor Ludvig Marssøn (Munk) til Nørlund gav kære på den.

RA, Perg. saml., Torstedlund gods, nr. 14. [7] segl. 4. Brudstykke. 6. Bomærke (Ulæseligt!). Udtog uden dato i Rettertingsdom 3.1.1553, se her. Her efter RA. Herredagsdombog 1549-57 Bl. 189a jf. Rep. II nr. 4322.

Jæp Budissen Foged paa Hornum H.s Ting, Pedher Pouelssen Provst i Hornurm H., Jes Anderssen Foged paa Ræstrop, Mates Skyth i Nybe, Per Tordssen i Gwlbæk, Per Nielssen i Volstrop og Nis Jenssen ibid. Mand. næst Nicolai Dag paa forskrevne Herredsting fik velbyrdig Md. Joen Wiffertsøn et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Per Nielssen, Mates Skyt, Per Tordssen, Nis Nielssen i Molberegh, Seueren Nielssen i Wolstrop, Mates Michelssen i Gulbæk, Nis Jensssen og Michil Jebssen i Swenstrop; hvilke 8 Dannemænd af de ældste og bedste vidnede, at det var dem vitterligt, at en Grund liggende hos Joen Wiffertsøns Gaard i hans Enemærke, som kaldes Wyntynnen, har været af gamle Dage Dam og Damsted og Damsbaand, saa længe som nogen Mand kan mindes, og havde Wiffert Joenssen den Grund i hans Tid ukært, og nu har Joen Wiffertssen haft den i Væрге i 40 Aar ukært til nu i Aar, Lodwygh Marssøn gav der Kære paa. Sig. nostra. Datum ut supra.

1479 (1)

Tingsvidne af Hornum herreds ting, at Vor frue Kloster i Aalborg har en fjerding jord i ager og eng i Volstrup mark i Ø. Hornum sogn.

ÆA III side 22, Register paa breffue paa Olborghusz anno 1573, B8.

Ett things wiidne aff Hornum herritt, att wor froe closter haffuer i fiering jord i ager och eng offuer all Wollstrup mark. 1479.

1479 (2)

Fru Kirstens (Lykke) brevfortegnelse fra omkring 1553. Heri kongens rettertings dom om Vintønden 1479.

RA, perg. saml., Torstedlund gods nr. 101.

Fru Kirstens breffue..... Item et rigens stadfæstelse om wintønden dat mcdlxxxix.

1479 (3)

Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund, brevfortegnelse fra omkring 1553. Heri et landstingsbrev om Vintønden år 1479.

RA, perg. saml., Torstedlund gods nr. 101.

Item et breff aff landsting om wintønden dat mcdlxxxix.

1479 (4)

Fru Kirsten Lykke til Nørlund. Brevfortegnelse fra omkring 1553. Heri et tingsvidne 1479, hvorledes Ludvig Mars (Ludvig Munk, kaldet mars dvs. marsk) bød lov for lovhævd ... tirsdag før Skt. Mikkelsdag.

RA, perg. saml., Torstedlund gods nr. 101.

et tings winde ~~paa~~ mclxxxix hurorleds loduig mars bød loff for laugheffuedt tiesdag for S: mijchelsdag.

?dag 1479 (1)

En lovhævd af Hornum herreds ting 1479, at Joen Viffertsen (Viffert) til Torstedlund havde indvordet en grund og et damsted kaldet Vintønden, så langt og bredt, som sandmænd havde gjort deres markskel.

RA. Herredagsdombog 1549-57 Bl. 189a, som er en afskr. efter koncept til den nu tabte originale dom af 1479. Udtog af dommen i rettertingsdom af 3.1.1553, RA, Torstedlund gods nr. 78, se 1477 ?dag. Omtalt i 1477 ?dag, Rep. II nr. 4129. Rep. II nr. 4532.

Æn lagheffdt af Hornum Heritzting wnder datum mcdlxxix, lydende, att Joen Wiffertssen havde induordtt met lagheffdt en grundt och damstet, kalis Winthønnen, saa langtt och brett, som sa[nne]mendtt havde tilforen giortt markeskell etc.

?dag 1479 (2)

En lovhævd, at Jon Viffertsen (Viffert) til Torstedlund havde indvordet Kragelund mark og Sønder Døvelstrup.

RA. Herredagsdombog 1549-57 Bl. 189a, som er en afskr. efter koncept til den nu tabte originale dom af 1479, der formodentligt har beroet i Torstedlund godsarkiv. Udtog i rettertingsdom af 3.1.1553 i RA, Torstedlund godsarkiv, se 1477 ?dag, Rep. II nr. 4129. *Rep. II nr. 4533*.

En lagheffdt wnder datum mcdlxxix wdgiffuit paa Wiborig landsting, lydende, att Jon Wiffertsen havde induordtt met lagheffdt Kragelundt marck fra mølledeming och øster alle fiire wegne till marckemode oc Synder Dyuelstrup fra thet marckeskell, sanmendtt gjorde mellom Nørlundt och forne Dvuelstrup met alle theres rette tilligelse etc.

?dag 1479 (3)

Dom af Viborg landsting, at sandemænd af Aars herred 2 år efter, at sandemænd af Hornum herred havde gjort deres tov, var gået ind på samme grund og havde gjort et tov helt modsat Hornum sandemænds tov. Der afsiges dom om, at sandemændstovet fra Hornum herred skal stå ved magt.

RA. Herredagsdombog 1549-57 Bl. 189 b, som er afskr. efter koncept til den nu tabte originale dom af 1479, der har beroet i Torstedlund godsarkiv. Udtog i rettertingsdom 3.1.1553, RA, Torstedlund gods nr. 78, se 1477 ?dag, Rep. II nr. 4129. *Rep. II nr. 4534*.

En dom aff Wiborig landsting wnder datum mcdlxxix, lydende, att sannemendt aff Aars herrit tuo aar, ephther forne sannemendstog aff Hornum herritz ting giortt wor, havde gangit ind paa samme grundt oc soret ther tuert emodt, oc thet første thog bør wedt magt at bluffe, och thet siste sannemendstog ingen til skade at komme etc.

25. september 1479

Dom af Viborg landsting, udstedt af landsdommer Oluf Mortensen, mester Kjeld kantor, Jens Christiensen, Officialis, Erik Eriksen, ridder etc., at Joen Viffertsen (Viffert til Torstedlund) beviste med tingsvidne af Aars

herredsting, at han og hans fader Viffert Jonsen (Viffert) havde haft Torstedbro mølle ukæret i 50 år og mere, og hans fader byggede møllen på sin egen grund, og spurgte om han bør den at nyde bogløst". Der afsagdes dom, at Jon Viffertsen skulle beholde møllen "bogløst".

RA, seddelregistratur, godsarkiver, Torstedlund nr. 15. Der tages senere tingsvidne om Torstedbro mølle ved Hornum herredsting.

27. september 1479

Vidne af Hornum hrd. mandag før Mikkels dag. Jep Buddisen, herredsfoged, Laurens Waltersen, Peder Povelsen, præster, Niels Tordsen i Doldrup, Peder Nielsen i Volstrup, Anders Bæk, Peder Turisen og Laurids Pallesen, vidner, at Jon Viffertsen fik tingsvidne af Peder Nielsen i Volstrup, Søren Nielsen i Volstrup, Niels Tordsen i Doldrup, Laurids Pallesen, Anders Mortensen, Anders Bæk, Per Turisen og Hans Henriksen, der vidnede, at Jon Viffertsens far Viffet Joensen byggede Torstedbro mølle på sin egen grund, og at Viffet Jonsen og Jon Viffertsen har haft den ukæret i mere end 50 år. Tingsvidne om møllen blev 25.9.1479 læst ved Aars herredsting, Rep. II nr. 4496, se ovenfor. Laurens Waltersen er sikkert kapellan i Nibe og Peder Poulsen provst i Hornum herred og præst i Veggerby.

RA. Perg. saml., Torstedlund godsarkiv, nr. 16. [8] segl. 5. Utydeligt bomærke, sikkert identisk med bomærke nr. 5, 4.10.1479, *Rep. II nr. 4497.*

Jæp Budissen, Foged paa Hornum H.s Ting, Laurens Waltersøn, Per Pouelssen, Præster, Nis Tordssen i Doldrup, Per Niellssen i Wolstrop, Anders Bæk, Per Twressen og Las Palssen. Mandag før Michaelis Dag paa Hornum H.s Ting fik velbyrdig Md. Joen Wiffertssen et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Per Nielssen i Wolstrop, Seueren Nielssen *ibid.*, Nis Tordssen i Doldrop, Las Pallesen, Anders Mortenssen, Anders Bæck, Per Twressen og Hans Henricssen; hvilke vidnede, at de har hørt af deres Forældre, og dem vitterligt er, at Torstedbro Mølle lod Wiffert Joenssen, hvis Sjæl Gud have, bygge og dæmme paa sin egen Grund og ingen anden Mands og havde den i sit eget Væрге hans Tid ud, og siden arvede Joen Wiffertssen den efter sin Fader, og har Wiffert Joenssen og Joen Wiffertssen haft Møllen i Væрге i 50 Aar og mere ukært. Sig. nostra. Datum ut supra.

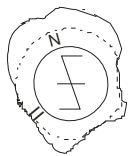
5. Anders Bæk

4. oktober 1479

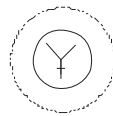
Tingsvidne af Hornum herred, mandag efter Mikkelsdag. Jep Buddisen, herredsfoged, Peder Poulsen, provst i Hornum hrd., Niels Tordsen i Doldrup, Peder Nielsen i Volstrup, Anders Bæk, Laurids Pallesen i Ellidshøj, Laurids Andersen i Volstrup og Michel Pedersen, vidner, at Jon Viffertsen til Torstedlund, fik et tingsvidne af Peder Nielsen, Jon Jebsen, Laurids Pallesen, Jens Jude, Mads Michelsen, Turi Pedersen, Stig i Estrup og Laurids Andersen, der vidnede, at Jon Viffertsens lovhøring på tinget kundgjorde, at de så og hørte, at Jon Viffertsen indvordede med lovhævd Torstedbro mølle med tilliggende syd og nord for dammen, som hans far og han har haft i hævd i 50 år ukæret, at møllen var et enemærke, hvilken hævd var bevidnet af riddermænd og selvejere og havde været fremført på 3 ting, uden at nogen kom med breve eller krav herpå, hvorfor hævden var dømt at stå ved magt, så længe ikke andet var bevist efter loven.

RA, perg. saml. Torstedlund gods, nr. 17. [8] segl. 1. Jep Budisen. 2. Peder Poulsen, præst i Veggerby, provst i Hornum hrd., s' petri psuli presbeteri, Bogstavet n. G. 707. 5. Anders Bæk, på hovedet. Rep. II nr. 4501.

Jep Bwdissen¹, Foged paa Hornum H.s Ting, Per Powælssen² Bispens Officialis i fornævnte Herred, Nis Thordssen i Doldrup, Per Nilssen i Wolstrup, Anders Bæk⁵, Lass Palissen i Ellærshøw, Lass Anderssen i Wolstrvp og Michil Perssen. Mand. efter Michaelis Dag paa Hornum H.s Ting fik velbyrdig Md. Jon Wiffærtssen et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Per Nilssen, Jon Jeibssen, Lass Palssen, Jes Jwdæ, Mates Michilssen, Twri Perssen, Sty i Æstrvp og Lass Anders; hvilke vidnede, de saa og hørte, Jon Wiffærtssens Lovhøring paa førnævnte Ting kundgjorde, de saa og hørte, at Jon Wiffærtssen worde med Lovhævd Thorstedbro Mølle og al Møllens Tilliggelse baade sønden Dammen og norden, som hans Fader og han har haft i Hævd i 50 Aar ukært, og wordæ han alle Mænd ud af Del og Fællig fra sig med gode Riddernændsmænd og "eyær bondher" hvilken Hævd var lovlig tilbudet 3 Ting, og ingen aabne Breve eller Gensvar derimod kom, og var "tilræt" af Fogeden og menig Herredsmænd at gøre sin Lovhævd, og mælte de ham Lov af Hænde og stadig at blive, saa længe hun rygges efter Loven. Med vore Indsegl. Datum ut supra.

1. Jep Buddisen
herredsfoged

5. Anders Bæk

? dag 1480 (1)

Lars Viffertsen (Viffert) til Rebstrup, lovhævd på en gård i Guldbæk, fremlægges 1542 i en sag ved rettertinget mellem Morten Roed til Vaarstgaard og Malte Lauridsen (Viffert) til Rebstrup. Morten Roed fremlægger et brev af 1492?dag. Malte Lauridsen (Viffert) fremlægger lovhævden og en udateret stadfæstelse heraf udstedt af kong Hans.

RA, Herredagsdombog 1541-43 Bl. 45a, Rettertingsdom 12.6.1542, Mandag efter Barnabe dag, hvori udtog af [Originaldom]. Rep. II nr. 4740.

En laghefftt under Guds aar mcdlxxx, lydende, atth samme gordt i Gulbeck met mere gotts vor indvordtt fore hanns (dvs. Malty Laurensen) foreldernis rettegotts oc eygendom etc.

? dag 1480 (2)

Brev, at slotsfogden på Aalborghus m.fl. i henhold til et af kong Christiern i Rostock udgivet brev havde rebet Hasseris marker.

RA, Herredagsdombog 1537 ff. (Nr. 1) Bl. 33a, rettertingsdom af 20.4.1537 (6. post dnicam. miserec. domini). Dommen indeholder et udtog af den nu tabte original. Teksten her efter Kolderup Rosenvinge, Domme II, 19 jf. Rep. II nr. 4787. Brevet i Kolderup-Rosenvinge angives at være 57 år gammelt i 1537 og er identisk med 4.12.1456, se her.

26. oktober 1480

Rigsretsdom. I dommen nævnes et tingsvidne vedr. Drommerup og Drommerup fang udstedt af Jep Smed i Hornum, sikkert herredsfoged Jep Buddisen. L. Dipl. har år 1470. Da Karl Rønnow først blev bisp i Odense 1474 og Niels Glob ikke før 1478 var bisp i Viborg er året sikkert 1480.

RA, L. Dipl. A 10 L nr. 10 jf. Kolderup Rosenvinge, Gl. Danske Domme I, 9. Omtalt i Regesta 1. r. nr. 4406. Rep. II nr. 4712. Heilskov.

Wi Christiann mett Guds Naade &c., gjøre Alle vitterligtt, att Aar ephther Gudz Biurd MCDLXX denn N. Dag for oss paa vort Retterting paa vortt Slott Kallundborge i Vor egenn Neruerelsse, neruerendis oss elskl. Høigverdige Fader Erchebiscop Jens Brostrup udi Lund, Biscop Olluff Mouridzøn udi Roschilde, Biscop Jens udi Aarhus, Biscop Jens udi Bør-lum Biscop Karl i Ottensse, Biscop Niels Glop i Viborigh, Her Erich Ottesøn, Vor elskl. Hoffmester, Her Claus Rønnow, Vor Marskalk, Her Niells Erichssøn, Her Johann Oxe, Her Strange Niellssøn, Her Knudt Trudsøn,

Her Axell Lauridzønn, Her Erick Aggessønn, Her Jens Due, Her Daud Hack, Her Eshill Gøie, Her Niels Thønissenn, Rider, Holgier Hendrichsenn, Mouritz Niellssøn och Claus Brysche och mange flere gode Mend ther tha neruerendis, var skickitt velbiurdig Mand, Her Anders Niellssønn aff Assdall, Ridder, och Olluff Mortenssønn, vor Landzdommer udi Nør-Judlandt paa then ene Side, och Hendrich Meinstrup, vor Landzdommer i Siellannnd paa then anden Slide om Thrette och Dielle, de sammenn hagde, da loed forne Hendnich Meinstrup læse itt nytt Thingsuidne, som Jep Smidt hagde udgiffuitt aff Hornumherritz Ting om Kyndelmøsse nu vor, liudendis, att XII Mend haffde vonditt, att Drommerup oc Drommerups Marckefang haffde verritt ildtt och kiertt aff Henning Olesen och hans Fader, thill huilckett forne Her Anders Nievesøn och Oluff Mortenssøn suaridt, att forne Fang hagde verritt udi dieris Forældris Vere udi LXXX Aar och miere, och gangit udi thuinde eller trende Skiffte, thi och thieris Slegtt haffde arffuitt samme Guodz, then ene ephther then anden, och satte de udi Rette, om saadanne nye Tingsuidner, som nyeligen thagen er, kunde haffue Magt nogett att hindre thennem udi thieris Heffdt; therom sagde vi saa for Rette att huilcken, som haffde Eigendombs - Guodz udi saa lang Tid, att hand bør att niude dett i rolig Heffdt eller och maa vedgaa mett Laugheffdt ephther Lougen, da kunde saadanne nye Thingsuinder icke hindre dieris Heffdter, det udi Vere haffuer, eller deimom thil Skade att komme udi nogre Maade. Datum Ut supra.

6. november 1480

Tingsvidne af Hornum herred, mandag før Mortens dag. Jep Buddisen, herredsfoged, Peder Turisen, Laurids Andersen, Peder Thorsen, Søren Spegher, Niels Pedersen i Nibe, Michel Pedersen, Anders Mortensen og Therkil Jude vidner, at Laurids Viffertsen (Viffert), væbner, fik et tingsvidne af Peder Turisen, Laurids Andersen, Peder Thorsen, Søren Spegher, Niels Pedersen, Mads Michelsen, Anders Mortensen og Niels Jensen, der vidnede, at de så og hørte samme dag på tinget, at Laurids Viffertsen havde sine lovhøringe inden alle 4 tingstokke, hvor de kundgjorde, at Laurids Viffertsen med lovhævd havde indvordet Rebstrup, hvor Laurids Viffertsen selv boede, Plejlstrup og Plejlstrup mølle, ligesom sandemænd har gjort deres tov tilforn mellem Rodsted mark og Plejlstrup mark fra Tøtterup bæk indtil ”hodomssagern, hodomssagærn” ud, så ned til åen til Gris’ krog og engen vesten for åen neden og oven, som Jep Dionysens (formodentlig Jens Dionysen Galskyt til Strandbjerggaard) brev udviser. Ligeledes indvordede han Munkholm, 1 gård i Sønderup (Gregorius), 1 gård i Hyllested (Per Mogenssen), 1 gård i Brasted (Nis Throelsen), 1 gård i Hjeds (Jes Olufsen), halvdelen i Nerop med sin rette tilliggende i marken og i søen, 1 gård i Guldbæk (Laurids Andersen), 1 gård i Djørup (Jens Jensen), 1 bol i Djørup (Michel Pedersen), 1/3 af et bol i Djørup (Mads Christensen), hele Hjedsbæk (Per Andersen), hele Albæk, Hyllegård i Aarestrup (Laurids Pedersen),

Bjerregård i Aarestrup, (Søren Nielsen), 1 gård (Peder Suder), 1 gård (Jens Pedersen), 1 gård (Mads Therkildsen), 1 gård (Peder Olufsen), 1 bol (Therkild Jude), 1 bol (Søren Hjulmand), 1 bol (Hans), 1 bol (Ingh), 1 bol (Laurids Skrædder). Ligeledes vidnede de, at Laurids Viffertsen gjorde sin lovhævd, som fogeden og herredsmændene fandt, var gjort efter loven, og hans lovhævd var fremført på 3 herredsting, og hans lovhøring var indenfor alle 4 tingstokke og krævede lovhævden at være ved magt.

Gårdene i Aarestrup er omtalt i H&K 1932, s. 384-449. Hodomsager er det sted, hvor flere agre støder med enderne og Wrattmol er det sted, hvor pløjningen vender ved sammenstød af flere agre jf. Dipl. Vib. s. 391, 393.

RA, Perg. saml. Torstedlund gods, nr. 18. [9] segl. Rep. II nr. 4718.

Jep Bwdissen Foged paa Hornum H.s Ting, Per Thwrissen, Lass Anderssen, Per Thorssen, Seurin Spegher, Niss Perssen i Nybæ, Michil Perssen, Anders Morthensen og Therkil Jwdæ. Mand før Martini Dag paa fornævnte Ting fik velbyrdig Md. Lass Wiffærtssen V. et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Per Thwrissen, Lass Andersen, Per Thordsen, Seurin Spegher, Nis Perssen, Mates Michilsen, Anders Morthensen og Niss Jensen; hvilke vidnede, at de saa' og hørte samme Dag paa fornævnte Ting, at Lass Wiffærtssen havde sine Lovhøring inden alle 4 Stokke, hvilke kundgjorde, at L. W. havde "indword" med Lovhævd Ræpstrup, som L. W. selv i boer, og Pleiælstrvp og Pleyalstrup Mølle, ligesom Sandemænd har gjort deres Tog tilforn imellem Raadstedh Mark og Pleiælstrvp Mark fra Tøkrup Bæk indtil "hodomssaghern, hodomssagærn" ud og saa ned til Aaen til Grisæss krogh og Engen vesten til Aaen neden og oven, som Jep Dinsæns Brev udviser. Item "indhwordæ" han Mwnkholm, i Gaard i Syndrup (Gregorius), i G[aard i H]yllæstet (Per Magnssen), 1 Gaard i Brastrvp (Nis Throwelssen), 1 Gaard i Heetz (Jes Olofssen), Halvdelen i Nerop med sin rette Tilliggelse baade i Marken og i Søen, 1 Gaard i Gul[b]jek (Lass Anderssen), 1 Gaard i Durdup (Jes Jenssen), "jen" Bol ibid. (Michil Perssen), ib[id. 1 Tr]jediedel i "jet" Bol (Mates Cresternssen), Hiæsbæk (Per Anderssen), al Albæk, Hylgardh i Ardestrvp (Lass Perssen), Berægard ibid. (Seurin Nilssen), 1 Gaard (Per Swdher), 1 Gaard (Jess Persen), 1 Gaard (Mates Therkilsen), 1 Gaard (Per Olossen), "eth" Bol (Therkil Jwdæ), "jeth" Bol (Seurin Hiwælman), "jet" Bol (Hans), "jeh" Bol (Ingh), "jet" Bol (Lass Skredher). Item vidnede fornævnte Dannemænd, at Lass Wiffærtssen gjorde sin Lovhævd, som Fogeden og Herredsmænd funde ham for Rette, og var hans Lovhævd tilbudet i 3 Ting, og var hans Lovhøring inden alle 4 Stokke og mælte hans Lovhævd stadig. Med vore Indsegl. Datum ut supra.

1481

Niels Munks skøde til Lars Viffertsen (Viffert) på et bol i Djørup.

ÆA II, s. 301, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K88.

Item Nis Moncks skødebreff tiill Las Vifferdsszen liudindis paa thet boell y Diwrdup. Datum mcdlxxxi.....festum sancti Kanuti.

21. juni 1481

Et brev, at hr. Laurits Waltersen, kapellan i Nibe, har undt hr. Axel Lagesen (Brok til Clausholm) en jord i Nibe tilhørende Skt. Josts kapel i Nibe at bygge på og beholde i sin og hustruens livstid, men derefter skal både jord og hus tilbage til Skt. Josts kapel.

Godset er efter Axel Lagesen arvet af datteren Pernille, gift med Albrecht Engelbrechtsen til Torbernfeld, fra hende til datteren Mette, gift med rigets hofmester Mogens Gøye til Krenkerup og optræder i hans jordebog fra 1532 over eget og hustruens gods. Jordebog er afskrevet i datteren Eline Gøyes jordebog af 1552. Godset måske blandt det gods, som Mogens Gøye 4.5.1537 anklagede Peder Ridemand for ikke at have taget vare på.

Fru Eline Gøyes Jordebog, s. 273.

Frwe Mettis Møderne Gods i Himmersyssel, wdi Hornnherrit (!), Nibbe:

Item ith breff, att her Lauritz Walterszøn, capellane i Nibe, haffuer vnnedt her Axell Lageszøn enn sancti Jostess capelles jord i Nibe att byge oc nyde sinn og sin hustrugis lifftid, og sidenn skal bode iord og huss til sancti Jostes capell igenn. Datum guds legoms dag mcdlxxxj.

11. december 1481

Hans Friis skøder Aalborg Helligåndshus de dele af 2 gårde i Hasseris, som han havde arvet, samt div. gods i Aalborg. Se også 21.2.1499.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr.33, Afskr. og Uddr. af Breve vedr. Aalborg Helligaandshus af biskop Jens Bircherod i Aalborg. [Orig. i Aalborg Helligaandshus'arkiv].

Anno 1481 Tirsdagen post festum Lucia, gaf, skiødte og bebrevede Hans Friis, Borger i Aalborg til den Helligaandshus ibid. ald den Broderlod, som hannem waar tilfalden i Hatseriis og Hatseriis Mark, nemlig tven-de Gaarde i Hatseriis med halffierde fijering jord over ald Hatseriis Mark, item efterskrefne købstadsjord og Eijendomme i Aalborg: Den Jord og Huus, som hand self nu iboede, liggende i St. Botulphi Sogn Norden fra

Torvet, nest Østen til den gaard Peder Nielsen nu iboede, fraa herre=Strædet og saa Nør ned til Planken; item hans deel i de 2 Jorde der nest Østen for, som Peder Nielsen og afgangne Peder Nielsen paaboede; item hans deel i den Woning og jord, som Mette Thordsen nu paaboede, liggende i St. Botulphi Sogn nest Synden og Vesten op til Heste-broen paa fiorendt; item hans deel udi den jord og Waaning, som ligger neden Vester Port i Lycken, Norden til Jens Wogensens; item hans deel i den gard uden Wester port Norden til Herrestrædet, og nest Norden til Esgi Bryndis jord, fram med de gamle Grave Lige til Westen af den Hellig Aands Huus. Dette forskrevne legerede hand til bemd. den Hel. Aands Huus, med saa skiæl. at der for St Leonardi Alter i samme Hellig Aanes Kirke skulde uforsømmelig holdis en Aarlig Siælemesse, og om fredagen af Wor Herris Jesu Christi Hellige 5 Saar og Wunder, med en Ærig begiengelse for for hannom og hans forældre, Søddskinde, Slægt og Venner; Saa og at hand self skulde have sin kost i forne den Hellig Aands Huus i Convents Stuen hos Præstebordet, saalænge som hand levede. Forseglet af Robert Due og Jens Olufsen Borgm. i Aalborg, Søfren Eskildsen, Peder Svendsen, Peder Christensen, Michel Thuresen Raadmænd ibidem.

1482

Sognepræsten i Veggerby, Peder Poulsen, lovhævd på Vor Frue Kloster i Aalborgs gård, Toldal i Aastrup i Veggerby sogn.

ÆA II, s. 296, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K38.

Item her Per Pouelsszens lagheffdt paa Told[al i] Vegerbøi sognen. Datum mcdlxxxij mandag ...sancti Michels dag (B:en gamell muszedt lauheffd paa wor frues gaard j Aastrup at huer thredie deell offuer all Aastrup marck hører till samme gard, jtem en eng liggendis neden for dalen)

1482?

Brev at en gl. selvejerbonde havde indværgt Hasseris kær og enge.

RA, Herredagsdombog 1537, nr. 1, s. 33a, rettertingsdom 20.4.1537 (6. post dnicam. miserec. domini). Teksten her gengivet efter Kolderup Rosenvinge, Gl. Danske Domme II, 19. jf. *Rep. II nr. 5133.*

Udtog af den nu tabte original fremlægges i en sag mellem Knud Pedersen (Gyldenstjerne), rigsråd, på Hasseris lodsejeres vegne og Gabriel Gyldenstjerne til Restrup. De første fremlægger nærværende, breve af ?1480 og ?1484, se ovenfor. Datering kendes kun ved, at de siges at være 55, 57 og 53 år gamle.

15. maj 1482

Rigsrådsdom udstedt af Jens Brorstrup, ærkebiskop i Lund, og menige medlemmer af rigsrådet, hvorved de stadfæster Viborg landstings lov-hævdsbrev for Jon Viffertsen (Viffert) på Kragelund mark, det gods han fik af Axel Jepsen (Thott) med gårdsted og Sønder Døvelstrup, og det gods i Haverslev han fik af sin broder, og specielt det gods han fik af Axel Jepsen (Thott) og som Jep Axelsen (Thott) ejede før da.

RA, seddelregistratur over godsarkiver, Torstedlund nr. 19.

1483

Jon Madsens (Viffert) til Torstedlund. Brevfortegnelse fra omkring 1553. Heri et tingsvidne på Vintønden, år 1483.

RA, perg. saml., Torstedlund gods nr. 101.

Item et tings winde wintønden mcdlxxix.

1483-1497

Kong Hans' s andet privilegium for Aalborg, hvorved pinsemarkedet i Nibe, der her har været holdt af Arilds tid, nedlægges. Købmænd må kun opholde sig i Nibe og andre fiskelejer i fisketiden. Gengivet i uddrag.

Kolderup-Rosenvinge, Samling af gamle danske love, Kbhvn. 1827.

Wii Hans meth Gudtz Naade Danmarcks, Noriigis, Wendis oc Gottis Konning, udualdh Konning til Sueriigh, Hertog y Sleswiig &C. giøre alle witterligt, att, wii aff wor sønderlig Gunst och Naade hafr undt oc tilladit oc nu meth thethte wort ohne Breff unde oc tillade wore Borghere y Olborg, oc wille wy:

1. At theth Marckith, som hertil udi Niibe om andhen Pintzedagh holdit er schal hereffter aldelis were nederlagdt, oc ey ydtermeer ther holdis, men schal frambdelis hereffter bliiffue holdit oc holdis her udi Olborg huer aarligh aars udi tre sambfoldt Dauge y Pintz-Ugge; liigesomn theth hertil aff Arrildtziidt udi Niibe holdit er.

2. Item schal och ingen Borger eller Kiobmandt boe eller ligge udi Niibe eller paa noghen andhen Fiskeleyge her neruerindis omkring Byen lengher endt Fiiskeriie paastander.

3. Item schal thisligeste oc inghen Sandmendt udi Olborg steffnis heraff Byen for Biscop oc Bymendt eller anderstedtz, men stande til Rette her udi Byen for Saghen, som ther skieidt er, och inghen anden taghis eller upsteunis for Bymendt offuer them, endt besiddende och iordheygne Borghere her udi Byen.

4. Thisliigeste wille wy, ath huilcke Embitzmendt, Borgere her y Olborg, som Kiobmandschab bruge wille, skulle skatte bode for theris Embidde oc for theris Kiøbmenskauff, eller om thy theth icke giøre will, tha schulle the encthen theris Emhedhe eller Kibbmandschaffaffgiiffue.

5. Och ey helder nogher Borger y Oiborgh schal tage Bundens Penninghe at gange thermeth udi Tydskens Bode oc kiøbslaa Bunden til Guode oc sin Mettborger til Skyde.

6. Sambledes wille wy oc, att wore Undersodtte, Borgere her udi Olborgh, och alle ander, ehuo ths heldsth er eller were kunde, schulle hereffther udgiiffue oc giøre til til wort Slott Olborgh sodane Toldh, som the mett Rette plictig ere oc aff Arildtztidt udgiiffuit haffue, och ey Borghere tage schal til seg Bønders eller Mendtz Goutz, thermeth att undrøcke oss wore oc Krouffnens Toldh.

Dierffuis nogher emodh noghen aff fornefnte Artickle at giore, tha schal handh for huer Artickle, som han emodh giore, haffue Forbrodt XL Mk. Pendinge emodh osz och Kroffnen, och saa tisligist XL Mk. till Byenn.

3. marts 1483

Tingsvidne af Hornum herred, mandag efter midfaste. Søren Nielsen, herredsfoged, Peder Poulsen, præst i Veggerby og provst i Hornum herred, Peder Turisen, Anders Bæk, Laurids Brun, Christen Mortensen, Oluf Jensen og Laurids Andersen, vidnede, at mandag før midfaste fik Joen Viffertsen (Viffert) et tingsvidne af Anders Bæk, Laurids Pallesen, Laurids Andersen, Christen Mortensen, Niels Pedersen i Nibe, Anders Mortensen, Mads Gregersen og Bertel i Hæsum, der vidnede, at Torstedbro mølle havde Viffert Joensen og Jon Viffertsen ukæret i 50 år til nu i år, hvor Ludvig Marsen gav der kære derpå. Ligeledes vidnede dannemændene, at de aldrig havde hørt af deres forældre eller af andre, at Viffert Joensen (Viffert) gav Hr. Palle Marssen nogen leje af mølle, hverken smør, mel eller anden afgift.

Palle Marsen, Munk, med Vinranke, opkaldt efter farfaderen Palne Jensen (Munk) til Østrup, Valdemar Atterdags marsk, ejede Østrup og Nør-lund, der arvedes af sønnen Ludvig Munk. DAA 1905, s. 296.

RA, Perg. saml. Torstedlund gods, nr. 20. [8] segl. Rep. II nr. 5184.

Seuren Nielssen Foged på Hornum Herredsting, Per Poulssen, Præst, Per Twrissen, Anders Bæk, Las Brwn, Crestern Mortenssen, Oluff Jebsssen og Las Anderssen. Mand. før Midfaste paa Hornom H.s Ting fik velbyrdig Md. Joen Wiffersen et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Anders Bæk, Las Pallesen, Las Anderssen, Crestern Mortenssen, Nis Perssen i Nybe, Anders Mortenssen, Mates Gregerssen og Bertill i Hærswm; hvilke vidnede, og dem vitterligt er, at Torstetbro Mølle, som hun nu er forefunden og har været i 50 Aar, havde Wiffert Joenssen og Joen Wiffertssen i Værge ukært i 50 Aar til nu i Aar, Lodwich Marsen gav der Kære paa. Item vidnede forskrevne 8 Dannemænd, at de aldrig havde hørt af deres Forældre eller af andre uvildige Dannemænd, at Wifferth Joenssen gav Hr. Palli Marssen nogen Leje af forskrevne Mølle, Smør eller Mel eller anden Skyld. Sig. nostra. Datum Ut supra.

? dag 1484

En Hasserisbonde pantsætter Aalborg Helligåndshus nogle engstykker. Se også ? 1482.

RA, Herredagsdombog 1537 ff. (Nr. 1) Bl. 33a. Her omtales den nu tabte original i Aalborg Helligaandsklosters arkiv. Mulig identisk med 31. marts 1490. Udtog se 1482? dag. Gengivet efter Rosenvinge, Domme II, 20. jf. *Rep. II nr. 5578.*

? dag 1484

Lars Viffertsens (Viffert) lovhævd på 2 gårde i Sønderup. Fremlægges i sag ved rettertinget, 22.2.1545, se denne dato.

En gamell lagheffdth wnder Gudz aar mcdlxxxiiii, lydende, att Laurens Wiffersen aff waben hagde indwardth met lagheffdth mett riddhermendzmendth och gode selffeygher thwo gaardhe wti forne Synderop by mett all theres tiiligelse wtl indmarck och wdmарck alle fire wegne tiill marckmodhe, inthet theraff wndertagitth etc.

1484 (1)

Anders Nielsen (Banner) til Asdal, ridder, gav Skt. Hans kloster i Viborg bl.a. en gård i Djørup i Hornum herred mod messer for ham, hustru og børn.

ÆA, IV side 269, Registratur over Antvorskov Klosters breve, XX7.

Annders Nielszönn till Aasdal ridder gaff till s. Hanns closter vdj Wiborg thisze effterschreffne gaarde liggendisz vdj Morsz i Synder herridt, som er først ij gaarde i Ørding, jtem enn gaard i Sillersløff, jtem enn gaard i Wilsz, jtem enn gaard vdj Dorup i Bislöff sogenn vdj Hornumherrit i Hammersyller (Hemmersysse), for huilche forne gaarde prioren och ganndsche conuent vdj forne closter schulle holde mesze for hannem, hansz høstru och dierisz bornn thill euig tidt. Daterit anno 1484.

1484 (2)

Malte Nielsens lovhævd på Pandum og det dertil hørende gods.

ÆA II, s. 292, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K3.

Jtem en lagheffdt som Malty Nielsszen haffue giort paa Paanum oc Paanwmss gotz. Datum mcdlxxxiiij mandag nest for sanctorum Keld oc Knuds dag.

1484 (3)

Sandemænds brev på Toldal i Veggerby sogn.

ÆA II, s. 301, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K86.

Item eth gammelt sandmentzbreff paa Toldall i Vegerbøi sogenn. Datum mcdlxxxiiij loffuerdag nest effther misericordia domini.

16. maj 1484

Kong Hanses dom, at engen Bosdal, som Malte Nielsen til Pandums forældrene havde givet til Nibe kirke for messer, men som Malte Nielsen havde taget tilbage, da forpligtelsen ikke blev holdt, atter skal gives til kirkeherre Jens Brun i Nibe,

RA. Perg. saml. Viborg Stiftsarkiv, Nibe, Hornum Herred, Nibe kirkes arkiv. Stærkt medtaget. [1] segl. Påtegning: Leest paa Hornom heridz thing denn 29 Martj 1647. Grunden til dokumentets tilstand fremgår af en på Hornum herredsting den 29.3.1647 udstedt vidisse af herredsfogeden Peder Gundesen i Ellidshøj m.fl. på forlangende af præsten i Nibe, Hr. Niels Pedersen, hvori det hedder, at tingmændene så og hørte, at præsten lod oplæse et brev af Kong Hans, ”huilchet breff wdj forledenn suenske feyde

thid, saa och wdj dj kayserske dieris indfald wdj jordenn waar forgraffuit och der for paa forseyllingen waar forhaffuen och wdj pergament noget brøden, dog læseligt” (dog havde tingmændene misforstået det). Vidisse i Nibe kirkes arkiv, RA. Omtalt i Rep. II nr. 5454. Afskrift i Viborg Bispearkiv, C2-101, Stiftsbogen 1690, s. 71. Dommen gengives i tingsvidne af Hornum herred 7.9.1646 udstedt af herredsfoged Peder Gundersen, LA, Viborg Bispearkiv, Nibe/Vokslev kald 1484-1803, C2-180. Papir. Ingen segl. Teksten jf. Dipl. Vib., der dog fejlagtigt har dato 2.5.1484. *Dipl. Vib. s. 79.*

Wij Hans, meth Gudz nade Danmarks, Norges, Wendes oc Godes koning, vduald till Suerige (osv.) gøre witterligt, at aar effther gudz byrd mcdlxxxiiij pa biscopsgarden i Wiborg søndagen nest fore jnuencionem crisis, nerwærendes oss elskelige werduge fæthre her Jeip j Burglom, her Niels j Viborg, biscoppe, her Erick Ottssen, her Strangi Nielssen, her Niels Ericssen, her Niels Knussen, riddere, oc Oluff Morthenssen, wor landdommere i Nørrejutland, wore elskelige men oc rad, oc mange andre wore gode men, som her tha tilstede wore, war skicket i rette fore oss her Jenss Brun wor elskelige capellan oc kirckeherres i Nybe bud pa then ene oc Malti Nielssen pa then annen sidhe om æn æng, Boosdall, som Malti Nielssen hade thagett hannom fran. Ther till suarede han, at hans forældre hade giffuet forne æng till Nybe kircke, pa thet at soghnepresten i forne kircke skall haffue them i hans minne (?) i messer oc aff predike stoell, oc thet skede nw ey, thij thogh [han] swodan æng igien. [Tha] worde swo pasagt, at fornee her Jenss Brun oc hans efftherkommer prester i Nybe kircke skulle nyde, bruge oc beholde strax forne æng oc gøre ther fore her effther forne thieneste, om hans forældre then swo sticthet hade. Oc ther pa vplodh oc owercaff forne Maltj Nielssen forne æng fran sigh oc sine arffuinge, oc sadhe sigh ey atwele eller skulle beuare sigh noghet meth forne æng i nother made. Thij forbiude wij theg, Maltj Nielssen, eller nother pa thine wegne noghet atbeuare segh meth fornee æng effther thenne dagh, effther som thet segh bør. In cuius rei testimonium secretum nostrum inferius est appensum. Datum anno, die et loco quibus supra.

29. maj 1484

Vidne af Gislum herredsting. Anders Teymath, af våben, at de aldrig kan spørge eller mindes andet end at den mark, som sandemænd svor fra Haverslev og til Nørlund, har ligget til Haverslev, indtil Hr. Ludvig Mars (Munk) fik Aars herred i værge og krævede sandemænd derpå. Ligeledes at de har hørt og spurgt i rette sandhed af deres forældre før dem, at før Nørlund var bygget, da blev det bygget til et røverskjul og ej til herresæde, og derfor lod dronning Margrethe det nedbryde.

RA, seddelregistratur over godsarkiver, Torstedlund, nr. 21.

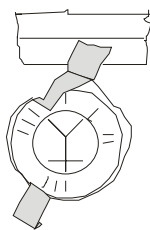
31. maj 1484 (1)

Tingsvidne af Hornum herred, mandag før pinsedag. Søren Nielsen, herredsfoged, Jep Buddisen, Anders Bæk (Beck), Peder Turisen, Mads Gregersen, Jens Jude, Peder Nielsen, Laurids Brun, Peder Rimmer og Søren Spegher vidnede, at Jon Viffertsen (Viffert t. Torstedlund) fik et tingsvidne af 12 gamle dannemænd, som var Jep Buddisen, Peder Nielsen, Søren Madsen, Jens Jude, Stig i Estrup, Niels Jensen, Anders Simonsen, Niels Laursen, Bertel i Hæsum, Christen Knudsen, Mads Gregersen og Søren Christensen, der vidnede, at de aldrig havde hørt af deres forældre eller af nogen mand eller kvinde, at sandemænd i Aars herred gjorde noget tov på Torstedbro mølle eller på Vintønden i nogen mands minde, førend Jon Viffertsen (Viffert) opkrævede sandemænd i Hornum herred, og de gjorde markskel og skovskel syd for Vintønden. Ligeledes vidnede de 12 dannemænd, at de mænd, der stod i Haverslev for kongen og vidnede imod, at de mindes, at sandemænd af Aars herred skulle gøre deres tov på Torstedbro mølle, hvilket de ikke gjorde med rette og aldrig kunne det bevise.

Jens Jude boede i Busted og var søn af N.N. Jude og Christine Christensdr., datter af Christiern Jensen Hørby og Mette Stigsdr. Hvide. Hustruen var første gang gift med Niels Wærre i Busted, herredsfoged i Hornum herred.

RA. Perg. saml. Torstedlund gods, nr. 22. Perg. [8!] segl. 3. Anders Bæk, på hovedet. 8. Utydeligt. Udtog i rettertingsdom 3.1.1553, se 1477 ?dag. Afskr. jf. RA. Herredagsdombog 1549-57, s. 190a. Rep. II nr. 5484.

Sewren Nielssen, Herredsfoged paa Hor[n]um H.s Ting, Jæpp Bud-dyssen, Anders Beck, Per Turessen, Matis Greerssen, Jes Jyde, Per Nielsen, Las Broon, Per Rimmer og Sewren Speggher. Mand. før Pinsedag for os og flere Dannemænd, som Tinget søgte, fik velbyrdig Md. Jon Wifferdsen et Tingsvidne af 12 gamle Dannemænd Jæpp Buddisen, Per Nielssen, Søffren Matissen, Jes Jude, Stii i Æstrvp, Nis Jenssen, Anders Semenssen, Nis Laurensen, Bertell i Hersum, Cristiern Knutssen, Matis Greerssen og Sewren Cristiernssen; disse vidnede paa Hornum H.s Ting, at de har aldrig hørt af deres Forældre eller af nogen Mand eller Kvinde, at Sandemænd i Aars H. gjorde noget Tog paa Torstebro Mølle eller paa Wiintønne i nogen Mands Minde, førend Jon Wifferdsen opkrævede Sandemænd i Hornum H., og de gjorde Markskel og Skovskel sønden til Wiintønne. Item er det forskrevne 12 Dannemænd vitterligt, at de Mænd, som stod i Hadersløff for Kongen og vidnede imod, at dem mindes, at Sandemænd af Aars H. skulde gøre deres Tog paa Torstebro Mølle, huilke de gjorde ej med Rette og kan det aldrig bevise. Med vore Indsegl. Datum ut supra.

3. Anders Bæk

31. maj 1484 (2)

Tingsvidne af Hornum herred. Søren Nielsen, herredsfoged, Jep Buddisen, Anders Bæk, Peder Turisen, Mads Gregersen, Jens Jude, Peder Nielsen, Laurids Brun, Peder Rimmer og Søren Spegher vidner, at Jon Viffertsen (Viffert) fik et tingsvidne af 12 gamle dannemænd, som var Jens Jude, Peder Nielsen, Søren Madsen, Jep Buddisen, Stig i Estrup, Niels Jensen, Anders Simonsen, Niels Laursen, Bertel i Hæsum, Christen Knudsen, Mads Gregersen og Søren Christensen, der vidnede, at så længe de kunne huske har den mark, som sandemænd svor fra Haverslev til Nørlund, ligget ukæret til Haverslev, indtil Ludvig Marss (Munk) fik Aars herred og opkrævede sandemænd. Ligeledes at de har hørt af deres forældre, og det også er vitterligt for dem, at før Nørlund var bygget, da var der et røverskjul og ikke noget herresæde, og derfor lod dronning Margrethe det nedlægge.

RA. Perg. saml., Torstedlund gods, nr. 23. Perg.. [8] segl. Tilsvarende vidne af Gislum herredsting 29.5.1484, se her og Rep. II nr. 5479, 29.5.1484. Rep. II nr. 5485.

Sewren Nielssen Herredsfoged i Hornum H., Jæpp Buddyssen. Anders Beck, Per Turissen, Matis Greerssen, Jes Jude, Per Nielssen, Las Broon, Per Rimmer og Sewren Speggher. Mand. før Pinsedag for os og mange andre Dannemænd fik velbyrdig Md. Jon Wiffertdssen et Tingsvidne af 12 Dannemænd af de ældste og viseste i Hornum H.: Jes Jude, Per Nielsen, Sewren Matissen, Jepp Buddyssen, Stii i Æstrup, Nis Jenssen, Anders Semenssen, Nis Laurensen, Bertell i Hersum, Cristiern Knutssen, Matis Greerssen og Sewren Cristiernssen; hvilke vidnede, at dem aldrig længere ”mindhers”, eller de kan høre af deres Forældre enten af Mand eller Kvinde, end den Mark, som Sandemænd svor fra Hadersløff til Nørlundh, har ligget og været brugt til Hadersløff ukært i mange Aar, til Hr. Lodwiig Marss fik Aars H. i Værge og krævede der Sandemænd til. Item vidnede forskrevne 12 Dannemænd, at de har hørt af deres Forældre, og dem vitterligt er, at tilforn Nørlund var bygt, da ”worttes” det bygt til et Røverskjul og ej til noget Herresæde, og derfor lod Dronning Margarete det nederlægge. Sig. nostra. Datum ut supra.

13. juni 1484

Sognevidne af Haverslev kirkegård Trinitatis søndag. Michel Nielsen, sognepræst i Haverslev, Peder Turisen, Jep Sørensen Poul Simonsen, Peder Troelsen, Anders Iversen og Chresten Laursen vidnede, at Jon Viffertsen (Viffert) fik et sognevidne af 12 dannemænd, som var Peder Turisen, Niels Jensen, Søren Mikkelsen, Laurids Sørensen, Peder Troelsen, Peder Therkildsen, Peder Sørensen, Chresten Jensen, Poul Simonsen, Peder Troelsen, Anders Iversen og Chresten Laursen, der vidnede, at de ikke vidste andet fra deres forældre, end at Torstedbro mølle var Viffert Joensens (Viffert) rette arvegods, og at ingen havde del eller fællig deri, heller ikke Hr. Palli Marsk eller nogen af hans forældre, og at Viffert Joensen ikke gav Hr. Palli Marsk eller nogen på hans vegne nogen skyld eller leje af møllen. Ligeledes vidnede dannemændene, at hverken Hr. Palli Marsk eller nogen paa hans vegne lod gøre sandemandstov på mølledammen, og at det eneste tov, der var gjort på mølledammen eller Vintønden, var det tov, som Jon Viffertsen lod gøre syd for Vintønden. Endelig vidnede dannemændene, at Kraglund og et gårdseje i Døvelstrup syd for hulvejen var Axel Jepsen (Thott) af Støvringgaards rette arvegods. Nogle af vidnerne er formodentlig fra Hornum herred, fx Peder Turisen.

RA. Perg. saml. Torstedlund gods nr. 24. Perg. [9!] segl. 5., 6. og 8. bomærker. Udtog anført i Rettertingsdom 3.1.1553 Rep. II nr. 4129. Gengivet efter RA. Herredagsdombog 1549-57 Bl. 190 a. Rep. II nr. 5496.

Michil Nilssen Sognepræst i Hadhersløff, Per Twrissen, Jep Seurinssen, Pouel Symonssen, Per Trowelssen, Anders Ywerssen og Crestern Laurensen. Trinitatis Søndag paa Hadhersløff Kirkegaard fik velbyrdig Md. Jon Wiffærtssen et Sognevidne af 12 Dannemænd: Per Twrissen, Nis Jensen, Seurin Mikilssen, Lass Seurinssen, Per Trowelssen, Per Therkilssen, Per Seurinssen, Crestern Jenssen, Pouel Symonssen, Per Trouelssen, Anders Ywerssen og Crestern Laurensen; hvilke vidnede, at de ej kunde spørge af nogen deres Forældre andet, end Torstedbro Mølle var Wiffært Jonssens ret Arvegods, og ej nogen havde der Del eller Fællig i, enten Hr. Palli Marsk eller nogen hans Forældre, og ej Wiffært Jonssen gav Hr. Palli Marsk eller nogen paa hans Vegne nogen Skyld eller Leje af Møllen. Item vidnede fornævnte Mænd, at Hr. Palli Marsk eller nogen paa hans Vegne lod [!] gøre noget Sandemandstog paa fornævnte Mølledam, thi at ingen havde Del eller Fællig i uden Wiffært Jonssen; og aldrig der var gjort Sandemandstog i nogen Mand[s] Minde enten paa fornævnte Mølledam eller Wintønnæn uden det Sandemandstog, som Jon Wiffærtssen lod gøre sønden Wintønnæn. Item vidnede fornævnte Mænd, at Kraglund og et Gaardseje i Døvelstrup sønden Hulvejen var Axel Jeibsonns af Stæffring ret Arvegods. Med vore Indsegl. Datum ut supra.

1485 (1)

Jon Viffertsen (Viffert) af Torstedlunds brev, at når han dør, skal Ellidshøjgaard blive ved Aalborg Helligåndskloster til evig tid.

ÆA III, s. 24, Register paa breffue paa Olborghusz anno 1573, BB2.

Jon Wiffertzön breff aff Tostelund, att nar hand dör och affgaar, skall Ellershyg gardt bliffue till kloster till euighijd. 1485.

1485 (2)

Mads Jonsen (Viffert) til Torstedlunds pantebrev på en gård i Lyngsø i Veggerby sogn.

ÆA II, s. 295, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K27.

Item Matis Iogensszens pantbreff paa enn gard y Liøngsø. Datum mcdctoagesimoquinto inprofesto beati Petrij.

1485 (3)

Malte Nielsens skøde til biskob Niels Glob i Viborg på en gård i Pandum.

ÆA II, s. 295, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K25.

Item Maly Nielsszens skødbreff (B: til bisp Nils Glob i Wiiborg) paa enn gard y Paanwm. Datum mcdlxxxv feria 2a ante festum natiuitatis Cristi.

1485 (4)

Malte Nielsen (til Pandum) vedgår, at biskop Niels Glob i Viborg må indløse 2 gårde i Pandum af Griis i Hersom. Der er sikkert tale om Hæsum i Ø. Hornum sogn.

ÆA II, s. 295, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K26

Item Maly Nielsszens møndig at biscop Niels moo indlesse ij garde i Paanwm aff Griis y Hersom. Datum millesimoquadringsimoctoagesimoquinto octaua sancti Martinj.

7. oktober 1485

Et brev, at Axel Jepsen (Thott) på Støvringgaard skøder hr. Axel Lagesen (Brok til Clausholm) 1 hus og jord i Nibe. Godset er efter Axel Lagesen arvet af datteren Pernille, gift med Albrecht Engelbrechtsen til Torbernfeld, fra hende til datteren Mette, gift med rigens hofmester Mogens Gøye til Clausholm og optræder i hans jordebog fra 1532 over eget og hustruens gods, hvilken jordebog er afskrevet i datteren Eline Gøyes jordebog af 1552. Godset er muligt blandt det gods, som Mogens Gøye 4.5.1537 anklagede Peder Ridemand for ikke at have taget vare på.

Fru Eline Gøyes Jordebog, s. 273.

Frwe Mettis Møderne Gods i Himmersyssel, wdi Hornnherrit (!), Nibbe:

Jtem ith breff att Axell Jepszøn paa Steffninggaard skøder her Axell Lageszøn itt huss og iord i Nibe. Datum Tebistrup freddag for s. Dionisij dag mcdlxxxv.

23. december 1485

Et brev, at Axel Jepsen (Thott) har givet hr. Axel Lagesen (Brok, til Clausholm) brev på, at hvis han afhænder 2 gårde og 1 bol i Nibe, skal Axel Lagesen have forret til at købe dem. Se også 4.12.1486.

Godset er efter Axel Lagesen arvet af datteren Pernille, gift med Albrecht Engelbrechtsen til Torbernfeld, fra hende til datteren Mette, gift med rigens hofmester Mogens Gøye til Krenkerup og optræder i hans jordebog fra 1532 over eget og hustruens gods, hvilken jordebog er afskrevet i datteren Eline Gøyes jordebog af 1552. Godset er muligt blandt det gods, som Mogens Gøye 4.5.1537 anklagede Peder Ridemand for ikke at have taget vare på.

Fru Eline Gøyes Jordebog, s. 273.

Frwe Mettis Møderne Gods i Himmersyssel, wdi Hornnherrit (!), Nibbe:

Jtem ith breff, att skall Axell Jepszøn affhende sig de ij gaarde og it boel i Nibe, da skal her Axel Laugeszøn were nest. Datum Randers jullaff-tens afftenn mcdlxxxv.

1486 (1)

Jep Svendsens brev på en gård i Nibe til Vor Frue Kloster i Aaborg.

ÆA III, s. 28. Register paa breffue paa Olborghusz anno 1573, F12.

Jep Swendszens breff paa en gordt i Nybe till wor froe closter j Olborig. 1486.

1486 (2)

12 dannemænds sognevidne af Sønderup kirkegård, at Niels Pedersen og Christen Nielsen vedgik aldrig havde haft noget enemærke i Sønderup mark, hverken Møgelhøjs vang eller noget andet, før Per Bunde og hans medarvinger havde gjort krav derpå og ville have det til deres endel, og at ingen har haft noget enemærke da det er ”gribs” jord.

RA, Herredagsdombog nr. 5, 1545-49, Bl. 25 b, udtog af den originale dom, se 22.2.1545. [Orig. Las Viffertssøn Vifferts Arkiv?]. Se også 1484 uden dag, Rep. II nr. 5579.

Ett gamelt sognewitne aff Synderop kyrckegaardth wnder Gudz aar mdlxxxvi [!], lydende, att xii dannemendh hagde witnetth, att Niels Perssen och Christiern Nielssen, bynder wdi Synderop, kendes thennom aldrig at haffue noger enmercki wti Synderop marck, anthen Møgelhøgs wanng eller noghen andhen endell, førre endth Per Bunde och hans metarffuinge thale therpaa och wilde haffue samme jordth tiill theres endell, och att noger mandtt ey haffuer hagdt ther endell, thi thet er gribs jordh etc.

1486 (3)

Skiftebrev mellem Peder Nielsen Gyldenstjerne til Tim og hans søster, fru Inger Nielsdr., enke efter Niels Timmesen Rosenkrands til Tim, om arven efter deres far hr. Niels Eriksen Gyldenstjerne til Tim og deres moder fru Mette Jensdr. Banner. Blandt godset nævnes en gård i Sønderup.

Konrad Barner, Familien Rosenkrantz, s. 165.

Item wndertaget soo møget ødhe gotz, som wy haffue i Sötterop i Hemmersøsel, ock soo møget øde gotz, som wy haffue i Sønderop i same søsel, naer wy kwnne fange thet bygget, thaa skall thet skifftes emellwm oss, som thet sech bør.

4. december 1486

Et brev, at Axel Jepsen (Thott) har givet hr. Axel Lagesen (Brok til Clausholm) brev på, at hvis han afhænder 2 gårde og 1 bol i Nibe skal Axel Lagesen have dem. Se 23.12.1485.

Fru Eline Gøyes Jordebog, s. 274.

Frwe Mettis Møderne Gods i Himmersyssel, wdi Hornherrit (!), Nibbe:

Jtem ith breff, att Axell Jepszøn haffuer giffuit her Axell Lageszøn, liudendis, att skall hand heller hans arffuinge affhende sig de ij gaarde oc it boel i Nibe, da skal her Axel Lageszøn haffue dennem oc ingenn anden. Skeer dett saa, att forskreffne Axell Jepszøn panntsetter heller skøder samme gods bortt, da skall dett ingenn macht haffue, oc skulle tha her Axell heller hanns arffuinge haffue magtt att kalde dett igenn. Datum Torderup sancte Barbare dag mcdlxxxvj.

1487 (1)

Sognepræsten i Gunderup og provst i Fleskum herred, Palle Thomsens lovhævd på en gård i Aarestrup.

ÆA II, s. 299, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K68.
Omtalt H&K 1934, s. 355.

Jtem her Pally Thamisszens laghe[fft paa] enn gard i Ordestrup met synn [tillegels]. Datum mcdlxxxvij then mand[ag] ...sancti Seuerinj dagh.

1487 (2)

Sognepræst i Gunderup og provst i Fleskum herred, Palle Thomsens lovhævd på den søndre gård i Bonderup og Neringbro mølle. (se også 1434, hvor Nering bro også nævnes).

ÆA II, s. 303, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K99.

Jtem her Pally Thamisszens (B: Nilszen (vist en Skrivefejl, sogneprest till Gunderup)) laghefft paa thenn søndergard y Bonderup (B: och Neringbroes mølle). Datum mcdlxxxvij thenn mandag for sti Seurinj dag.

1487 (3)

Sandemænds tov om et øde gårdsted i Brasted, vesten for bækken mellem Per Lauridsens gård og ... Knudsens gård.

ÆA II, s. 304, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K107.

Item ett tingsvinde at sandmenn theris tog [haffuer] giord paa ett øde gardsted y Brasted [ligindis vesten till] bekenm mellom Per Laurissens gard oc .....Knudssens gard (B: och en endeels toift som er jndsteenitt och jndstablitt med mere. Datum mcdlxxxvij then.....sancti Iohannis ante portam latinam (Er nogit edt aff musz offuen till etc).

1487 (4)

Sandemænds brev på Toldal i Veggerby sogn.

ÆA II, s. 296, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K37.

Jtem sandmentz toff paa Toldal (B: Taldall). [D]atum mcdlxxxvij⁰ mandag for sancti Seuerinj dagh.

1487 (5)

Sandemænds tov på en gård i Aastrup tilhørende Veggerby kirke.

ÆA II, s. 295, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K32.

Jtem sandmetttz toff paa enn gard i Astrup till Vegerbøi kyrcke (B: at thend schall haffue huer thredie deell offuer all Aastrup marck, oc paa en tofft norden fran garden etc., jtem en eng neden for dalen.) met tofte oc engi. Datum mcdlxxxvij mandag for hellemsidagh.

1487 (6)

Malte Nielsens skødebreve til biskop Niels Glob på en gård i Pandum.

ÆA II, s. 295, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K29.

Item Maltz Nielsszens skødbroff (tiil bisp Nils Glob i Wiiborg) paa enn gardt y [P]anwm. Datum mcdlxxxvij (B: mcdlxxxvj) dominica letare.

16. februar 1487

Per Skriver, foged på Restrup, nævnes som tingsvidne sammen med flere rådmænd i Aalborg ved et forlig mellem præsten Jens Hansen, dennes moder Kaye og søskende på den ene og Hans Andersen på den anden side ang. et hus i Aalborg.

RA, Perg. Saml., Aalborg Helligåndskloster. [9] segl. nr. 5 måske Peder Skriver. Rep II nr. 6034.

19. marts 1487

Tingsvidne af Hornum herred mandag før midfaste. Søren Nielsen, herredsfoged, Jep Buddisen, Anders Bæk, Peder Turisen, Søren Jensen i Gravlev, Mads Gregersen, Jost i Guldbæk og Posk i Støvring vidner, at Jon Viffertsen (Viffert) fik vidne af Jep Buddisen, Anders Bæk, Peder Turisen, Mads Gregersen, Jost i Guldbæk, Bertel i Hæsum, Søren Jensen i Gravlev og Posk i Støvring, der vidnede, at de aldrig havde hørt af deres forældre, at Haverslev kirke havde endelsskov i Torsted skov nord for Sortemose, og at ingen i 50 år har gjort krav herpå på Hornum herredsting. Søren Jensen i Gravlev nævnes 31.1.1489 sammen med Anders Bæk og Niels Jensen i Nysum (sikkert herredsfoged i Hindsted) jf. Rep. II nr. 6431.

RA. Perg. saml., Torstedlund gods, nr. 25. [8] segl. 3. Ulæseligt. Rep. II nr. 6048.

Seurin Nilssen, Foged paa Hornum H.s Ting, Jep Bwdissen, Anders Bæk, Per Thwrissen, Seurin Jenssen i Graffloff, Mates Grerssen, Jost i Gwlbæk og Posk i Stæffringh. Mand, før Midfaste paa Hornum H.s Ting fik velbyrdig Md. Jon Wiffærtssen et Tingsvidne af 8 Mænd: Jep Budissen, Anderss Bæk, Per Thwrissen, Mattes Grerssen, Jost i Gwlbæk, Bærtel i Hærsom, Seurin Jenssen i Graffloff og Posk i Stæffring; hvilke vidnede, at de har aldrig spurgt af deres Forældre, at Hadhersloff Kirke skulde have eller har haft nogen Endelsskov i Torsted S[k]ov^a norden til Sorthmosæ, og ej nogen til Hornum H.s Ting paa Kirkens Vegne i 50 Aar har givet Kære, at fornævnte Kirke skulde have nogen Fællig eller Del i fornævnte S[k]ova. Med vore Indsegl. Datum ut supra.

a) Orig.: sloff.

23. maj 1487

Axel Jepsen (Thott) til Støvringgaard bekræfter, at han har solgt bl.a. en gård i Gjelstrup i Vokslev sogn til ridder Lage Brok. Den i brevet nævnte fru Kirstine er uden tvivl Kirsten Jensdr. Kaas, enke efter Erik Hvas til Ormstrup, + 1483.

RA. Perg. saml. Gl. Estrup Gods. [2!] Segl: 1. Lxviii 33 (Thott). 1847 til Historisk-genealogisk Arkiv jf. dettes journal s. 25, RA. Omtalt: Adel. Brevkister s. 40, L. Dipl. Aa. Vidisse 12.2.1492. Ab. Optaget i 14.5.1492. Rep. II nr. 6087.

Axel Jeipssen¹ i Støffringh. Jeg er vel forligt med hæderlig og velbyrdig Md. Hr. Lawe Brock R. om dette efterskrevne Gods, som han nu i Væрге har og jeg ham derpaa mine aabne beseglede Breve givet har, som er Kardeholm og Nyholm, som er hans rette Køb, item Ryddymarck med 3 Gaarde i Wendzsysell og i Gaard i Gelstrop i Hemersysell, som han har gjort mig godt Vederlag for, som mine aabne Breve derpaa indeholder, saa at jeg lader mig vel nøje med, og det Gods, som Fru Kirstine i Wormstrop har til Vederlag i hendes Tid, som jeg har i mit Brevs Lydelse, hvilket Gods jeg kendes mig at have til Vederlæggelse og hans aabne beseglede Brev derpaa har, til saa længe han kan fri mig det Gods igen, som Fru Kirstine har, som mit Brev indeholder. Thi tilstander jeg Hr. Lawe Brock forskrevne Køb og Vederlag for hver Mands Tiltale, som paa kan tale, som hans aabne Breve indeholder paa forskrevne Gods. Tager Hr. Lawe Brock nogen Skade eller Tæring eller har taget over forskrevne Gods, som han har af mig, bepligter jeg mig at holde ham det uden Skade. Findes nogle Breve eller Skrifter andre, end her stander benævnte, siden vi kom i Køb sammen, skal de alztिंगesta magtesløse være. Mit Indsegl. Datum Haffnis vig. ascens. dni.

28. maj 1487

Per Skriver, indgiven broder i Aalborg Helligaandshus, tager på prior Knud vegne på Hornum herreds ting lovhævd på Helligaandshusets ejendomme i Sørup, Gravlev, Hjeds, Byrsted og Kalstrup, Veggerby, Nibe, Gjelstrup, Guldbæk, Bonderup, Svenstrup og Hasseris.

RA. Perg. saml. Aalborg Helligåndskloster. [8 eller 9] segl. Påtegning: Læst på Hornum herredsting 22.6. og 23.9.1607 og 20.6.1608. Udtog af bisp Bircherod, i RA, Håndskriftssaml. VI. 6, nr. 36. Omtalt i Jexlev, Gejst. ark. II, s. 140. Rep. II nr. 6089. Helligaandskl. nr. 188.

Alle men. thette breff see eller høre læsis kungjøre wii Seuerin Niels-
søn, foghet pa Hornum heritzthing, Anders Beck, Jes Perssøn i Wolstrop,
Per Thordssøn i Snarop, Per Nielssøn, Jes Therkilssøn, Mattis Mortenssøn,
Jost Mortenssøn oc Nis Jenssøn i Suldrop met thette wort obne breff, at aar
effter Gudz byrd 1487 mandagh nest fore pinzdagh pa forscrefne thing war
schicket beskeen man Per Scriffuer, ingiffuen brodher i then Helgheandz
hws i Alhorgh, loghligh esket oc fick et vwildught thingswithne aff these
effterscrefne 8 dandemen, som ære Severin Spiger, Cristiern Lauritssøn,
Per Thordssøn, Jes Perssøn, Bertil i Hersom, Per Remmer, Nis Anderssøn
oc Las Beck, hwilke 8 dandemen endrechtelighe wothne pa therris gode tro
oc sannæ, at the hørde oc saaghe oc them fulwiderlight ære, ath her prior
Knuth i then Helgheandz hws hans loghøringe stode innen alle fire stocke
pa forscrefne thing oc ludelighe kungiorde, at forscrefne her prior giorde
syn lagheffd met syne ingiffne brødhere oc godhe selffeyghere pa alt thet
gotz, som forscrefne then Helgheandz hws haffuer i Hornum herit, bygd oc
vbygd, effter thi som fogheden oc mene thingsdom hanom for rette tilfun-
ne. Først inwarde han Sørp met all syn tilliggelse, bygd oc vbygd, vnden-
taghen kirkens gotz, item en gardh i Graffløff, som Jes Grubbissøn vdi
boor, en gard i Hietze, som Nis Tamessøn vdi boor, en gardh i Wigerby,
som Jes Bertilssøn i boor, vndentaghen wor nadige her kongis leding, item i
same soghen Kalstrop oc Kalstrop mølle met dam oc damsbond, flod oc
flodgyde, for closters frii endeell, item i Byrstet marck agger oc æng stwgh
jord, som closters breffue inneholder oc vdwiser, item all then toff oc an-
nen rettighet, som then Helgheandz hws haffuer i Niibe, bygd oc vbyghd,
som Anders Nielssøn oc Willatz Suder nw vpa boor met fleræ clostens
thienere, item 2 gardhe i Gelstrop, som Per Ericssøn oc Mette Nisses i boo,
met theris tilliggelse, item agger oc æng pa Gulbeck marck, som Guny
Matssøn gaff til forscrefne then Helgheandz hws, liggendis mellom Thorn-
høw oc nør til Swenstrop marck skiell, item i Bundrop marck agger oc æng,
som closters breff inneholder oc ther vpa vdwiser, item 4 gardhe i
Swenstrop, som Jes Beck, Per Perssøn, Per Jenssøn oc Jep Nielssøn nw i
boo, oc then tofft, som Per Thuressøn i Hersom gaff til then Helgheandz
hws oc forscrefne Jep Nielssøn bygd haffuer, Topsgardz mark met syn til-
liggelsse oc all then deell oc rettighet, som closteret haffuer i forscrefne
Swenstrops mark, oc 3 aggere, som Nis Jeibssøn gaff til then Helgheandz
hws, item Swenstrop mølle met dam oc damshond oc met all syn rettighet,
item 3 gardhe i Haszeriis, som Jes Glad, Per Mattis, Budde Jenssøn nw i
boo, hwer met syn tofft. Item thette forscrefne gotz inwande forscrefne her
prior met all syn tilliggelsse agger oc æng, fortæ oc feledh, innemarck oc
vdmark, wot oc thywrt, alle 4 weghne til markemod, engte vndentaghet, for
then Helgheandz huses rette gotz oc eyndom, oc forscrefne hans loghøringe
stode innen alle 4 stocke oc melte hans lagheheffd, som han logligh giorde i
laghe tiid, wedh syn fulle macht oc ey til faldz i nogre made oc sagde ha-
nom logh aa hende, som thet segh burde. At these 8 men swo wothne, som
forescreffuit staar, thet withne wii met wore insigle hengendis nedhen for
thettæ breff. Datum anno, die et loco supradicti.

17. juli 1487

Tingsvidne af Aars herredsting, at Jon Viffertsen (Viffert) fik et fuldt tingsvidne af 12 mænd, at de aldrig havde hørt, at nogen havde været på tinget på Haverslev kirkes vegne og givet last og kære på, at kirken skulle have nogen del i Torsted skov norden for Sortemose før end nu i år. Ligeledes at de aldrig havde hørt, at nogen på tinget havde taget lovhævd på eng ved Tørildvad ¹⁾ eller nogen ager i Vesterby mark ²⁾ før nu i år.

RA, seddelregistratur over godsarkiver, Torstedlund nr. 26

- ¹⁾ Tørildvad (Tøllevad) på Torstedlund mark mellem ind- og udmark
²⁾ Vesterby mark i Haverslev sogn, Aars herred. Kong Hans afsagde 23. eller 30.5.1489 dom, hvorved Jon Viffertsens lovhævd på en tredjedel af Vesterby mark bekræftedes. RA, Perg. saml. Torstedlund gods, nr 28.

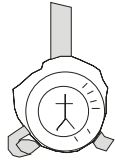
29. oktober 1487

Tingsvidne af Hornum herred, mandag før helmis dag. Søren Nielsen, herredsfoged, Jost Mortensen, Anders Bech, Peder Nielsen, Søren Spegher, Per Turisen og Niels Jensen i Suldrup, vidnede, at Joen Viffertsen (Viffert) fik et tingsvidne af 8 dannemænd, som var Peder Nielsen, Lars Bech, Niels Pedersen, Niels Nielsen, Niels Laursen, Lars Nielsen og Christen Laursen, der vidnede, at de har hørt af deres forældre, at skylden på 1 øre korn af den gård i Aarestrup, som Per Smed ibor, den skænkede Joen Viffertsens nu afdøde farfar, som også hed Joen Viffertsen, til kirken. Ligeledes vidnede de, at Joen Viffertsen, hans far og farfar har haft denne gård i al deres tid, og nu Joen Viffertsen i 50 år efter dem ukæret, og ingen biskopper eller provster har givet kære derpå før nu Hr. Palli. Endelig vidnede de, at Aarestrup skov er fællesskov, og ingen har noget enemærke der. Per Smed boede måske i Ørnsgaard, jf. H&K 1934, s. 412.

RA, Perg. saml. Torstedlund gods. [7] segl. 1. Søren Nielsen i Volstrup, herredsfoged, utydeligt. 2. Jost Mortensen?. Rep. II nr. 6148.

Seuren Nielssen¹, Foged til Hornum H.s Ting, Josth Marthenssen², Anders Bech, Per Nielssen, Seren Spegher, Per Twrissen og Nis Jenssen i Swldrop. Mand, før ”hellemis dagh” paa fornævnte Ting fik velbyrdig Md. Joen Wifferssen et Tingsvidne af 8[!] Dannemænd: Per Nielssen, Las Bech, Nis Perssen, Nis Nielssen, Nis Laurensen, Las Nielssen og Cresthern Laurensen; hvilke vidnede, at de har hørt af deres Forældre, og dem vitterligt er, at den Gaard i Ordhestrvp, som Per Smedh i boer, den Skyld, som gaar af fornævnte Gaard, som er i Øre Korn, gav Joen Wifferssen hans ”alfadher”, som hed og Joen Wifferssen, hvis Sjæl Gud have, og nyde fornævnte Gaard og sætte i og af efter deres egen Villie, og Kirken fornævnte

Skyld[!]. Item er os og vitterligt, at Joen Wifferssen hans Fader og ”alf-fadher” har haft fornævnte Gaard al deres Tid ud, og nu Joen Wifferssen i 50 Aar efter dem ukært, og ej nogen Biskopper eller Provster har givet der Kære paa det førend nu, Hr. Palli kærede paa det. Item vidnede fornævnte Mænd, at det er dem vitterligt, at Ordestrvp Skov er rette Fællesskov, og ingen Mand har der særdeles Enemærke i. Med [vore] Indsegl. Datum ut supra.

1. Søren Nielsen
i Volstrup, herredsfoged

2. Som 9.12.1493 nr. 6.

16. november 1487

Per Jensen, borger, sælger med samtykke fra sin husfrue, Anne Hermandsdatter, til Aalborg Helligaandshus 3 stykker eng i Hasseris kær, som ligger op ad en eng, der tilhører Aalborg Helligaandshus.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 37, Biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. [Orig. i Helligaandshusets arkiv]. (Gl. signatur Top. Saml. Papir, Aalborg e 37.) Rep. II nr. 6156. Helligåndskl. nr.192.

Per Jepsen Borger, med sin Hosfrues Anne Hermensdotters samtykke, soldte og bortskiødte fra sig og sine Arvinger til den Hellig Aands Huus i Aalborg 3 stykker eng, liggende i Hatzeriis kiær, nest op til den Hellig Aands Eng. Brevet waar tillige med hannem forseget af Hr. Niels Andersen, Sognepræst i Tranders, hr. Christiern Nielsen, Peder Christiernsen, Raadmænd i Aalborg. Dat. Ao. 1487 feria 6ta post festum S^{ti} Martini.

26. november 1487

Niels Lauridsen i Hasseris vedgår et lån hos Aalborg Helligåndshus mod pant i en eng på Hasseris mark vest for Stolpedal, 2½ fjerding jord på Korsmynd bakke samt en eng ved fjorden. Medbeseget af Peder Buddisen og Laurids Thomsen i Hasseris.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 38, Biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. [Orig. i Helligaandshusets arkiv]. (Gl. signatur Top. Saml. Papir, Aalborg e 38). Rep. II nr. 6160. Helligåndskl. nr. 193.

Nis Lafrensen i Hatzeriis kjender sig skyldig at være til den Hellig Aands Huus i Aalborg et stycke Medelbusch eller Medelbusth: og 9 mark 4 sk. i penge, for hvilket Klæde og Penninge hand pantsetter Klosteret 2 ½ feijring jord paa Hatzeriis Mark Westerst i Stolperdaal og 2½ feijring Jord paa Korsmynd backe, og dertil hans øverst Eng i Wester Eng fra Fiorden, liggende nest vesten op til den Hellig Aands eng, at nyde og beholde i 10 aar uigienløst og siden, indtil saa lunge pengene bliver betalt. Forseglet til witterlighed af Peder Christensen, Lazarus Thomessen, Raadmænd i Aalborg, Peder Jacobsen, byskriver ibidem, Peder Buddissen og Lavrs Thomessen i Hatzeriis. Dat. Ao. 1487 crastino B. Catharinæ Virginis.

1488 (1)

Malte Nielsens skøde til biskop Niels Glob i Viborg på 2 gårdbol i Pandum med en mølle samt Øster Pandum mark.

ÆA II, s. 292, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K11.

Jtem Malty Nielsszens skødebref (B: till bisp Nils Glob) ludher paa ij garde bolle i Paanum met en mølle oc Øster Panwm marck. Datum mcdlxxxviiij octaua corporis Cristi.

1488 (2)

Per Knudsens, Bertel Knudsens og Pær Jensens Gavebrev til Hospitalet paa Svenstrup Mølle. 1488.

NLA, Aalborg Bispearkiv, pk. 1, Ældre Reversaler, Fortegnelse paa ældre Gavebreve Fac 3 Nr. 7, Registratur fra 18. århundrede. Heri et udtog af [Original i Aalborg Helligaandsklosters arkiv]. Rep. II nr. 6408.

19. april 1488

Et brev på det gods i Tørring len som biskop Glob købte og bortskiftede for Hedegaard. (Antages at være Hedegaard i Bislev sogn).

ÆA II, s. 269, Register på Viborg Stifts Breve, Arsherrit H 68.

Item eth breff ludindis paa thet gotz i Tørning leen som biscop Glob køffte oc biskop Friis bortskiffte for Hethegaard. Datum mille simoquadringentesimooctgesimooctauo sabbato ante dominicam misericordiam domini.

1489 (1)

Malte Nielsens skøde (med et forbehold) til bisp Niels Glob i Viborg på alt hans gods i Pandum by og Pandum mølle.

ÆA II, s. 292, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K1.

Jtem Malti Nielsszens skødebref (B: till bisp Niels Glob aff Wiborg paa allt hans gotz j Pandom och Pandom mølle Med jtt holl paa) liudindid paa Panum bøj mett møllenn. Datum mcdlxxxix domini reminiscere etc.

1489 (2)

Tingsvidne om skøde til Vokslev kirke på 4 gårde, nemlig en gård i Vokslev by og ”den” gård i Klæstrup.

ÆA II, s. 292, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K12.

Jtem eth tingx vinde som lyder paa iiij garde (B: en gard i Woxleff och thend gard j Klestrup) till Voxløff kyrcke i forne Voxløff. Datum mcdlxxxix mandag mandag nest effther køndelmiss.

1489 (3)

Tingsvidne, at præsten i Vokslev årligt skal give 10 mark i penge til kirken og holde to messer ugentligt af møllen og kirkegodset.

ÆA II, s. 297, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K51.

Jtem eth tingx vinde at preste(n) aff Voxløff skulle giffue huert (aar) x marck (B: x marck pendinge) till kyrckenn (och lade holde tho meszer i huer vge i Woxleff kircke aff møllen och gotzit). Datum mcdlxxxix secunda feria pentecostes.

1489 (4)

Sandemænds tov på en eng tilhørende Vokslev kirke.

ÆA II, s. 296, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K35.

Jtem sandmentz toff paa enn eng tiill Voxløff kyrcke. Datum mcdlxxxix die Viti et Modesti.

1490 (1)

Lars Lunov af Kollerups brev, at han har en gård i Nibe i lån og leje af Vor Frue Kloster i Aalborg.

ÆA III, s. 29, Register paa breffue paa Olborghusz anno 1573, G3.

Las Lonos breff aff Kollerup, att hand haffuer en gord i Nybe i lon och leye aff vor froe closter. 1490.

1490 (2)

Simon Lauridsen (Viffert) væbner, skødebreff på en gård i Aarestrup. Simon Lauridsen var søn af Lars Viffertsen (Viffert) til Rebstrup i Sønderup sogn, se også 1498. DAA 1901, s. 452, H&K 1934, s. 355.

ÆA II, s. 299, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K66. Samme i NLA, Restrup gods, G141-1, Designation på adkomstbreve 1763, Torstedlund nr. 43. I margin heri med nyere hånd datoen 21.3.1498

Item Symenn Laurisszens vepner skødebreff ludindis paa enn gard i Orestrup i Hornumherrit. Datum mcdxc Cecilie virginis.

1490 (3)

Stig Vestenie i Hersoms pantebrev på en gård i Guldbæk. Han var søn af Laurids Vestenie til Søbygrd. og Marg. Munk, ~ Maren Juel t. Her-sumgaard, skrives 1461 til Hesselbjerg, Estvad s., Ginding hrd., 1471-85 til Holmgrd., Skals s., Rinds hrd. og 1496-1504 til Hersomgrd., Rinds hrd. Solgte 1506 Erumgård, Bislev s. til Viborgbispen. DAA 1932 s. 184.

ÆA II, s. 294, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K23.

Item Sty Vestenis pantbreff paa enn gerdt i Gulbeck. Datum mcdlxxx die proxima post dominicam palmarum.

1490 (4)

Sandemænds brev om herregården Nørlunds holm.

ÆA II, s. 305, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K116.

Sandmendz breff paa Narlundz holm. Mcdxc.

1490 (5)

Tingsvidne at fru Johanne i 40 år har haft Skøvling bro, broen over Lindenberg å på vejen mellem Aalborg og Hobro.

ÆA II, s. 303, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K100.

Item ett tingxvinde aff Hornwmherrit paa Skiuffling [ro mølle] at thenn haffuer werit y frw Iahann af ..... y xl ar. Datum mcdxc thenn mandag nest..... Peders dag ad vincula.

30. marts 1490

Peder Olufsen, bonde i Hasseris, overdrager en jord i Hasseris mark som pant i 10 år for gæld til prior Knud Nielsen i Aalborg Helligåndshus.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 40, Biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. [Orig. i Helligaandshusets arkiv]. Omtalt i Helligåndskl., s. 78. Rep. II nr. 6702.

Anno 1490, feria 3ta proxima ante Dominicam Palmarum, pantsatte Peder Olufsen i Hasseris, Bonde, til hr. Knudt Nielsen, Præst og Prior i then Hellig Aands Huus i Aalborg, for 8 mark Lybsch, som hand til bem. Prior waar skyldig, et stycke jord paa Hassriis Mark liggende paa Korsmestback, hvilken forne Prior og Klosteret skulde have, nyde og bruge til et frit brugelig Pant i 10 Aar, Men efter den tiid motte han eller hans Arvinger logligen igienløse det.

31. marts 1490

Jens Pedersen, selvejerbonde i Hasseris vedgår at være skyldig 4 ½ mark lybsch og 8 mark og 2 skilling for en hest og noget klæde, som han havde købt af prior Knud Nielsen, samt broderen Budde Pedersens gæld og pantsætter derfor en eng i Hasseris kær til Aalborg Helligåndshus.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 39, Biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. [Orig. i Helligaandshusets arkiv]. (Gl. signatur Top. Saml. Papir, Aalborg e 39). Helligaandskl. nr. 208. Rep. II nr. 6704.

Jens Pedersen, en Bonde i Hasseris, hafde kjøbt af Hr. Knudt Nielsen, Præst og Prior i then Hellig Aands Huus i Aalborg, en Hæst for half-fembte Mark lybsch, for hvilke bem. 4 ½ mark lybsch, saa og for 8 mark og 2 sk. for 20 alne blommet klæde og 3 alne medelbusth, som hans Sal. Broder Budde Pedersøn til bem. Prior skyldig waar, item for et pund Rug, som

hans fader gav til Siæle-gave, og for 2 mark, som stod endnu ubetalt paa en Kaabe, pantsætter hand til meerbem. Prior en sin Eng, liggende i Hazeriis Kiær; saa at Prioren og Klosteret skal nyde bem. Eng til et brugelig pant, indtil forn. Summa penge igien bliver betalt. Dat. Anno 1490 feria quarta ante Dominicam Palmarum.

1491 (1)

Et Tingsvidne om Priores laghevd paa Svenstrup Mølle og et hus i Svenstrup, Hospitalet tilhørendis, dat. 1491.

NLA, Aalborg bispearkiv, C1-1, Fortegn. på ældre gavebreve, fasc. 2, nr. 18. og fac. 3 nr. 10.

1491 (2)

Palle Thomsens lovhævd på Pandum og dertil hørende gods. Palle Thomsen var præst i Gunderup og provst i Hornum og Fleskum herred.

ÆA II, s. 300, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K76.

[Item her P]ally Tamisszens laghefft paa Panwm oc [Panum gotz]. Datum mcdxcprimo die beati Ketilli.

1491 (3)

Stig Vestenie, væbner, pantebrev på en gård i Guldbæk.

ÆA II, s. 298, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K55.

Jtem Sty Vestenis pantbreff paa enn gard i Guldbeck. Datum millesimoquadringentesimononagesimoprime feria quarta ante dominicam palmarum.

21. februar 1491

Jens Pedersen i Hasseris vedgår gæld på 5 mark rede penge til Aalborg Helligåndshus og gæld efter sin afdøde broder Budde Pedersen og pantsætter derfor 3 agre i den vestlige ende af Stolpedal i Hasseris.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr.41, Biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. [Orig. i Helligaandshuses arkiv]. (Gl. signatur Top. Saml. Papir, Aalborg e 41). Helligaandskl. nr. 213.

Jes Pedersen i Hasseriis bekiender sig skyldig at være til Prior Hr. Anders Persen og den Hellig Aands Huus i Aalborg 5 mark rede penge og pantsætter dem derfor 3 Agre inden et fald Westers i Stulperdal paa Hasseriis Mark, i 14 Aar at bruge og beholde og efter den tiid af ham eller hans Arvinger imod pengens erleggelse igien l:om ham eller dennem saa lyster: at indløsis. Til Witterlighed forseget af Peder Nielsen Raadmand i Aalb., Peder Skytte, Willatz Laursen Borgere ibidem. Dat. Ao. 1491 in profesto Sti Petri ad cathedram.

28. marts 1491

Anders Pedersen, prior i Aalborg Helligåndskloster, tager på Hornum herreds ting synsvidne på Svenstrup mølle.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 43, Biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. [Orig. i Aalborg Helligaandshus' arkiv]. (Gl. signatur Top. Saml. Papir, Aalborg e 43). Helligaandskl. nr. 214.

Anno 1491 Mandagen nest for Hellig Torsdag waar Hr. Anders Persen, Prior i den Hellig Aands Closter i Aalborg, paa Hornum Herrids ting, hvor hand tog et Siuns=vidne, Svenstrop Mølle angaaendis.

17. maj 1491

Kongen pålægger Mourids Nielsen (Gyldenstjerne, lensmand på Aalborghus) at hjælpe hans skriver Niels Clementsen til erstatning af dem, der borttog de garn, som Jes Stub havde sat i Sebbesund på kongens vegne, og at forsvare Jes Stub, så at der ikke sker ham uret på kongens fiskeri.

RA, Privatarkiver, Mourids Nielsen Gyldenstjerne. Papir med rester af 1 brevlukkende segl: K. 88. Trykt: Danske Magazin 3,3, s. 277 Nr. 17. Reg. *8126. W. Christensen, Missiver fra Kongerne Christiern I's og Hans Tid, G.E.C. Gad, 1912.

Sincere nobis dilecto Mauricio Nicolai, aduocato castris nostri Alborgh. Johannes Dei gracia Da[cie, N]oruegie etc. rex, Suecie [electus], dux Sleswiicensis ac dux Holsacie, Stormarie et ..... Premisso nostro sincero fauore. Wii bede ether oc wele, at i were Nis Clemenssen, wore scrifuere, behielpelig, at han fangher wandel aff the men, som toghe wore garn bort vdi Søberswndh, paa wore vegne, som Jes Stwb haffde satt ther paa wore vegne. Wele xvii oc swo, at i forsware forne Jes Stwb, at hannom inghen wrette skyer paa wort fyskerii aff nogher i nogher made, oc ladher thet enghenlunde. Ln Christo valet. Ex castro nostro Haffnensi fferia tercia post dominicam infra octauas ascensionis domini anno eiusdem etc. nonagesimo primo nostro sub signeto.

8. juli 1491

En gård i Klæstrup, Vokslev sogn tildømmes Aalborg Helligaandskloster. Se 12.1.1492 (2).

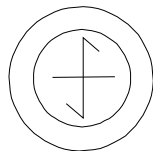
Helligaandskl., nr. 214a.

11. september 1491

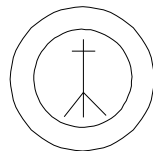
Sognevidne af Skt. Jost kirkegård i Nibe, søndag efter Vor Frue dag. Palle Pallesen, præst i Nibe, Lars Mogensen, Lars Jensen i Nibe, Anders Smed, Peder Skriver og Tord Gransse i Aalborg vidner, at beskeden svend Oluf Skriver fik et vidne af 12 dannemænd, Thames Andersen i Nibe, Anders Pallesen, Jens Smed, Jens Kiemp, Peder Madsen, Esge Farsen, Peder Skriver, Michel Sudher, Poul Sur, Jens Jebesen i Klæstruplund, Niels Esgesen og Peder Mortensen i Grydsted, at Clement Bugge kom til Nibe fjerde dag efter påske og tog vare på Mourits Nielsens (Gyldenstjerne) fiskeri og salteri til Skt. Hans dag og ikke var borte fra byen i den periode.

RA, privatarkiv nr. 5505, Mourids Nielssøn Gyldenstjerne. Papir. [5]! segl eller rester af segl påtrykte forneden. 1. som bomærke på dokument 23.11.1467. 3. findes tilsvarende på 2 dokumenter i RA, perg. saml. Torstedlund gods, 25.9.1479 og 29.5.1484 og Aalborg Hospital 19.4.1507. Omtalt i L. Dipl. Rep. II, nr. 6975.

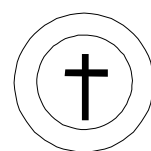
Palli Palssen Præst i Nibæ, Las Moghensen, Las Jenssen i Nibæ, Andhers Smidh, Per Scriffuer og Tordh Gransse i Alborgh. Sønd. efter Vor Frue Dag nativit. paa s. Jostes Kirkegaard i Nibe fik beskeden Svend Oloff Scriffuer en Sognevidne af 12 Dannemænd: Thames Andhersen i Nibe, Andherrs Palssen, Jes Smidh, Jes Kiemp, Per Matissen, Esgi Farsen, Per Scriffuer, Michel Sudher, Pouel Swr, Jes Jebssen i Lwndh, Nis Esgissen og Per Morthensen i Gridstet; hvilke vidnede, at dem vitterligt er, at Clemeth Buggii kom til Nibe 4. Dag efter Paaske i Aar og var her i Nibe Søndag efter Paaske og den Uge ud og indtil s. Johannes Dag Midsommer, og tog han Mawritz Nielssen fiskindh oc saltri Vare den Stund, og aldrig vi kunde høre, at Clemet Buggi kom af Nibe lønlig eller aabenbarlig mellem 4. Dag Paaske og Midsommer. Med wor Indsegl. Datum ut supra.

Nr. 1

Nr. 3

Nr. 5

21. november 1491

Ove Lauridsen, sognepræst ved Budolfi kirke i Aalborg, skænker en gård i Hasseris til Aalborg Helligåndshus. Han nævnes 21.1.1499 i forbindelse med afhændelse af en gård i Hasseris, se nedenfor.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 42, Biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. [Orig. i Aalborg Helligaandshus' arkiv]. (Gl. signatur Top. Saml. Papir, Aalborg e 42.) Helligaandskl., nr. 216.

Hr. Ove Lauridzen, Sognepræst til St. Bodilds Kirke, gaf Aar 1491 die presentationis Mariæ Virginis fra sig og sine Arvinger til den Hellig Aands Huus i Aalborg, til at styrke Messer og Guds tienisie og til de Fattiges ophold der inde, en Bondegaard i Hasseriis, som hand hafde arvet efter sine Forældre. Til witterlighed forseget af hr. Jens Knudsen, Prior i Vor Frue Kloster i Aalborg, Hr. Niels Jensen, Sognepræst til Hornum kirke, Claus Wogn, Lazarus Thomessen, Borgemestere i Aalborg, Jens Svendsen, Peder Nielsen, Raadmænd ibidem.

1492 (1)

Mads Jonsen (Viffert, til Torstedlund) giver biskop (Niels) Glob i Viborg pantebrev på en gård i Nibe.

ÆA II, s. 300, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K73.

Item Matis Jørgennsszens pantbreff paa een gard y Nybe tiill biscop Glob. Mcdxcij die beate Dorothee.

1492 (2)

Proces enlangendes Sognewidne om noget jord i voxlef mark, som haver tilforn vestergaard i clestrup, dat. 1492.

NLA, Aalborg bispearkiv, C1-1, Fortegn. på ældre gavebreve, fasciculus 2, nr. 19.

12. januar 1492 (1)

Kong Hans giver på rettertinget i Randers prior Anders Pedersen i Helligaandshuset i Aalborg bekræftelse på, at Axel Jepsen (Thott) har skænket en gård i Gjelstrup til Helligaandshuset. Anders Pedersen får ligeledes bekræftelse på et afgiftsbrev udstedt af sognepræst og provst Palle Thomsen i Gunderup. Se også nedenstående 12.1.1492.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 44, Biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. [Orig. i Aalborg Helligaandshus'arkiv].

Anno 1492 feria quinta proxima post fesum Canutis Ducis, waar Kong Hans i Randers, og for ham Prior Hr Anders Pedersen, som da tog Kongens confirmat. paa obenbem. Axel Jeipsens donationsbref, item paa et Afgiftbreff, af Hr Palle Thomssen i Gunderup an. 1491 udgiven.

12. januar 1492 (2)

Kong Hans rettertingsdom hvorved han tildømmer Aalborg Helligåndshus en gård i Klæstrup efter 2 breve som prior Anders fremlagde. Først fremlagdes et brev af 30. april 1478, at væbneren Axel Jepsen (Thott) af Støvring giver Helligaandsklostret i Aalborg en gård i Klæstrup. Det fremlagte, en original på perg., [8] segl, der nu alle er tabte, findes i Aalborg Hospitals arkiv, RA. Dokumentet er nævnt under 30. april 1478, Lindbæk og Steman Diplom nr. 155.

Dernæst fremlagdes et brev af 1491, at Niels Munk til Halkjær havde fået pant i ejendommen. Da brevet er senere end brevet til Helligåndshuset, tildømmes Aalborg Helligåndshus gården, og Niels Munk henvises til at tale med Axel Jepsen arvinger om sagen.

RA, Perg. saml. Aalborg Helligåndskloster. Segl tabte. Omtalt i Rep. II nr. 7052. Jexlev, Gejst. ark. II, s. 141. Helligaandskl. nr. 217.

Wii Hans, meth G[uds] nade Danmarckis, Norgis, Wendes oc Gotis koningh, wduald koning tiill Sueriges rige, hertug i Slesuig, i Holsten, Stormarin oc i Ditmerschen, hertugh, greffue i Oldenborgh oc Delmenhorst, gjøre witherligt, at fore oss wor skicket hetherligh man her Anders Perssøn, prier i then Helgantz huss i Olborgh, meth twenne opne beseglede breffue. Først et dokument: Se 30.4.1478.

Item thet annet breff, som her Palli Thomessøn i Gundrop, biscop Nicolaus Globbs officialis i Fleskomherit oc Hornumhert, hage wdgifuet oc besegit meth flere, aar effther Gudz bund 1491 feria sexta proxima post festum visitacionis Marie, ludendis, at fore hanum i sancte Bodels kirke i Olborgh meth flere, ther nerwerendis ware, møtte Nis Munck i Halkier pa Oluff Friisses wegne pa then enæ oc forscrefne her prier pa then annen side om forscrefne gard i Cleptzstrop; tha hage forneffnde Nis Munck eth pante breff pa forneffnde gard, som Axel Jeipssøn hage giffuet Oluff Friiss, oc forneffnde her prier hage eth eyedomps breff aff Axel Jeipsøn pa samme gard, som wor eldre end thet pante breff. Tha effther the breffue wort forscrefne her prier pa then Helgantz huss wegne tiildømppt forneffnde gard tiil ewinnelig eye i alle mode, som thet eyedomps breff inneholler, oc

forscrefne Nis Munck pa Oluff Friisses vegne at tale Axel Jeipsøns arffuinge tiil then dell, som thet pante breff inneholler, meth flere ord oc articlæ, the breffue ther vdvise. Huilke breffue wii nw stadfeste oc wed theris fulde mact dømme wed alle ord oc articlæ, som inneholle, forbyudendis alle, ehuo the helst ære eller wære kunnæ, forscrefne her prier eller hans efftherkomere pa then Helgantz huss wegne pa forscrefne gard hindre eller segh ther meth at beuare mod theris mynnæ i nogher made, swo lenge nogher kommer føre oss meth breff beuisning pa wort rettæ tingh. Datum Randers feria quinta proxima post festum Kanuti ducis passionis anno domini 1492 nostro ad causas sub sigillo teste Johanne Kettilli justiciario nostro dilecto.

22. maj 1492

Ærkebiskop Jens i Lund og 5 biskopper udsteder afladsbrev til gunst for Skt. Mauritius' kirke i Buderup, Gravlev sogn med tildeling af 40 dages indulgens for udøvelse af en række fromme gerninger.

RA, Perg. saml. Buderup kirkes adkomst.[7] segl. Gl. sign.: Hornum h. 4-L 125-1. Omtalt i Jexlev, Gejst. ark. II, s. 191. Rep. II, nr. 7142.

Johannes archiepiscopus Lundensis, Karolus Ottoniensis, Nicolaus Glob Vibergensis, Hartwicus Ripensis, Nicolaus Skaffue Roskildensis, Nicolaus Stygge Bwrglanensis et Nicolaus Arusiensis ecclesiarum episcopi. Pia mater ecclesia de animarum salute sollicita etc. Cupientes igitur, ut ecclesia s. Mauricii et sociorum eius in Budrop Vibergensis diocesis congruis habeatur reverencia et honore et a Cristifidelibus frequentetur, omnibus penitentibus et confessis, qui ipsam ecclesiam causa devocionis, oracionis seu peregrinacionis visitaverint, vel qui missis, predi. cacionibus, matutinis, vesperis et sepulturis mortuorum aut aliis divinis officiis ibid. interfuerint, sive qui corpus Cristi aut oleum sacrum, dum infirmis portantur et reportantur, sequuti fuerint vel in serotina pulsacione secundum modum curie Romane flexis gernibus ter Ave Maria dixerint aut cimiterium ecclesie pro animabus corporum inibi jacentium et omnium Cristifidelium defunctorum oracionem dominicam cum salutacione angelica aliasque devotas oraciones exorando circumierint, necnon qui ad fabricam, lumina, ornamenta aut alia ecclesie necessaria manus porrexerint adjutrices, vel qui in eorum testamentis aut extra aurum, argentum, vestimentum aut aliud caritativum subsidium ecclesie donaverint aut donari procuraverint, seu qui pro nostro tociusque cristianitatis ac universalis ecclesie statu felici devote Deum exoraverint aut quinquies Pater noster et tociens Ave Maria coram imagine crucifixi ibid. legerint, missam celebraverint vel celebrari fecerint, vel qui recitato in fine ewangelii s. Johannis verbum caro factum est et auditis sacrosanctis nominibus Jesu Cristi ac virginis Marie genua aut capita flexerint, quocienscumque aliquid premissorum compleverint, singuli nostrum 40 dies indulgeriarum de injunctis eis penitentiis relaxamus, dummodo dio-

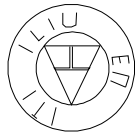
cesani ad id accesserit consensus. Datum Haffnis fer. 3. post dnicam. cantate nostris sigihlis subappensis.

6. juli 1492 (eller 13. juli)

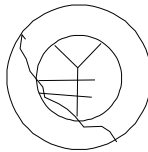
Vidne af Nørholm birketing, at en eng i Hasseris kær i mere end 80 år har ligget til Hasseris, og at ingen har køret på den før nu fogeden Josep Eriksen på Restrup. Sagen tages op på Hornum herredsting 24.9.1492.

RA, Privatarkiver på papir, Kronologisk række, pakke 3. Dato 6. eller 13. juli 1492. Papir. [6] segl. 1. Tabt. 2. Delvist tabt. 3. Niels Laursen. 4. Per Thamesen. 5. Niels Bertelsen. 6 ulæseligt. Tidl. signatur: Topografisk samling, Papir, Hornum herred, Aalborg Budolfi Landsogn, Hasseris. Rep. II nr. 7169.

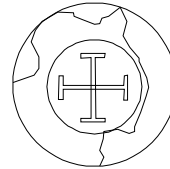
Nis Gudmundsøn, Foged på Nørholm Birketing, Mickiel Tamesen, Nis Laurensen³, Per Thamesen⁴, Nis Bertilsen⁵ og Thames Nielsen. Fredag før Margrethe Dag på forskrevne Ting fik beskeden Mads Laurensen i Hasstheris et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Jep Persen, Nis Bertilsen, Per Laurensen, Hans Nielsen, Chresten Jensen, Tøgher Chrestensen, Markwardh Jebsen og Per Nielsen, hvilke vidnede, at dem vitterlig er, at den Eng, som de har i Forsvar til Ræsstorp, som ligger vester i Hasstheris Kær, har ligget fra Stranden op til Skelstenen, som stander mellem Hassteris Kær og forekrevne Eng, som de har til Ræsstorp, sønden til Skelsten har Kær og Eng ligget til Hassteris ukæret i 80 aar og mere, det dem mindes, som døde er, end forskrevne Eng og Kær har ligget i Hassteris, og er det dem vitterlig, at forskrevne Eng har ligget for en studeeng i deres Tid, og var der aldrig gjort Trætte paa, førend nu Josep fører der trætte paa. Med vore Indsegl Datum etc.

3. Niels Laursen

4. Per Thamesen

5. Niels Bertelsen

29. juli 1492

Sognevidne af Vokslev kirkegård, udstedt efter ønske af Anders Pedersen, prior i Aalborg Helligaandskloster, at en fjerding jord i Vokslev mark har ligget til Vestergaard i Klæstrup, hvor Lars Terkelsen bor, så længe vidnerne kan huske.

RA, Perg. saml, Aalborg Helligåndskloster. [4] segl. Udtog af biskop Bircherod i RA, Håndskriftssaml. VI. 6, nr. 45. Omtalt i Jexlev, Gejst. ark. II, s. 142. Rep. II nr. 7181. Helligaandskl, nr. 220.

Alle mæn, thette breff see eller høre læse, helser jek Henrick Skeell, sogneprest i Synderholm, Palli Persøn aff Pandomgord, Josep, foghet pa Resstrop, och Andres Mogensøn i Voxleff kiærligh met Gud. Kungjøre wi met thette worth opne breff, ath aar effther Gutz bønd 1492 sancti Olai dag regis pa Voxleff kergord war skicketh for oss herligh man her Andres Persøn, Prior i then Helegantz hwss i Alburgh, loffligh esketh, feck och framledde jeth wvilighe sogne vithne aff 12 dannemæn, som er Per Laurissøn, Andres Polsøn i Voxleff, Axel ibidem, Andres Monsøn, Mas Jensøn ibidem, Per Jensøn i Raystrop, Jes Jebsøn, Jes Eskesøn i Ludh. Per Langh i Benerop, Las Kalby, Andres Kalby och Mas Axelsøn, hwilke forsawde 12 dannemæn vothne endrecteligh paa theres sele oc sanden, ath thet them fulvitherlicth er i sandhed, ath then feringh jordh och engh, som liggheer i Voxleff mark oc hør till Vesthergord i Klestrop, som nw Lass Terkelsøn iboer och jorden i vær haffuer, hauer leyd till Vesthergord wlasth och wkerd i wor tiid oc saa lenghe, som vi kunne haffue spord, och hauer leyd vnder jen skyldh till forsawde gord. In cuius rei testimonium sigilla nostra inferius inpena. Datum die et loco vt supra.

30. juli 1492

Tingsvidne af Hornum herred, at Hr. Anders Pedersen, prior i Aalborg Helligaandshus, har ret til den i sognevidne af 29.7.1492 omtalte jord i Vokslev mark, som altid har ligget til Vestergaard i Klæstrup.

RA, Perg. saml, Aalborg Helligåndskloster. [7 segl]. Udtog af bisp Bircherod, i RA, Håndskriftssaml. VI 6, nr. 46. Omtalt i Rep. II nr. 7182. Jexlev, Gejst. ark. II, s. 142. Helligaandskl., nr. 221.

Alle men, thette breff see eller hører læsis, kungjøre wii Seuren Nielssøn, foghet pa Hornum hieritzthing, Jon Wiffertssøn, Mattis Jonssøn, som wepnere ære, Jes Jude, Per Rymmer, Mattis Greyerssøn oc Seuren Speger met thette wort obne breff, at aar effter Gudz byrd 1492 mandaghen nest effter sancti Oleffs dagh pa forscrefne thing war schicket hedherligh man her Anders Perssøn, prior i then Helgheandz hws i Alborgh, logligh esket oc feck et vwildiight thingswithne aff these effterscrefne 8 danne-men, som ære Jes Jude, Mattis Greyerssøn, Pael Perssøn, Nis Nielssøn, Michel Perssøn, Per Thordssøn, Per Rymmer oc Seuren Speger, hwilke 8 men endrectelighe wothne pa theris gode tro oc sannæ, at them ful widerlight ære i Gudz Sanhhet, at then feyring jord i Woxloff mark liggendis, som haffuer wærit brughet til Vestergardh i Clestrop oc ænnw brughes, haffuer aldrih wærit lagd fra forscrefne gardh anten for bols jord eller i andre

made, men forscrefne fæyring jord haffuer warit brught i Woxloff marck til forscrefne Westergardh i Clestrop, baadhe agger oc æng met fægang, tørffgryfft, lyngslæt oc met all annen syn rettighet, ehwat thet helzt ær eller neffnis kan, vlast oc vkerd, swo lenge som noghre lengst mynnes kan, oc ær thet forscrefne gardz rette jord oc haffuer leyet under en skyld til forscrefne gardh. At thesse 8 menn swo wothne, som fore ær rørt, thet withne wii met wore insigle. Datum anno, die et loco supradictis.

?dag 1492

Hans Henriksen i Raakilde vedgår ingen ret at have til en byggetofte ved åen i Annerup og en eng kaldet Celiplot i strid med Henrik Knudsen (Gyldenstjerne), ridder til Restrup, som har indvordet godset med lovhævd.

RA. Aarhus bisp, Henrik Knudssøn Gyldenstjernes Arkiv. Perg. [11] segl. Omtalt i L. Dipl. og H&K 1944, s. 174. Rep. II nr. 7339.

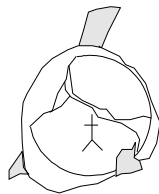
Hans Henricssen i Raakiold. Den Ager, som velbyrdig Md. Hr. Henric Knutsssen R. og jeg har haft Trætte om, liggende i hans "aabyggestoffte" i Androp, og en Eng, som kaldes Celiplot, hvilke han har "inword" med Lovhævd, der kendes jeg mig ingen Rettighed i at have. Medbeseglet af andre Dannemænd, Seuren Nielsssen Herredsfoged i Hornum H., Per Thurussen, Anders Beck, Jost Mortenssen, Michel Perssen, Las Brun, Anders Symonssen og Seuren Jenssen, som Sandemænd er, Tames Beck og Anders Lang. Datum anno 1492.

24. september 1492

Tingsvidne af Hornum herred givet Josep Eriksen, foged på Restrup, at hans lovhøringe Per Rimmer og Jost Gregersen på tinget bekendte, at de tirsdag før Matei dag hørte Josep Eriksen i Hasseris kær på vegne af Henrik Knudsen (Gyldenstjerne) til Restrup gøre lovhævd på en eng i Hasseris kær.

Anemagneanske Institut, Dipl. Dan. VII. nr. 8. Oprindeligt i Restrup godsarkiv. Perg. [11] seglklumper af lysegrønt voks med overtræk af gult voks hvori seglene er indtrykte. 1. Søren Nielsen i Volstrup, herredsfoged. 2. Jens Jude i Busted?. 3. Mads Gregersen, 4. Peder Rimmer. 6., 7., 8. Tabt. 9. Jens Rimmer. 10. Jost Gregersen. 11. Peder Jacobsen. Påskrift fra 16. årh.: Laagheffdt paa Fiurdttengen y Hasseriis kiier etc. Udtog anført i Udtog af Stadfæstelse 27.10.1540 (vig. Simonis et Jude) af Kongen (dvs: Rigskansleren), givet Gabriel Gyldenstjerne. RA. Rigens Forfølgningssbog 1536-43 Bl. 119a. Rep. II nr. 7223.

Alle men thette breff Sier eller høre læse kundgiør wij seuren nielsen, fogeth til hornum h.s thing, jes jude, mattis greyersssen, p rymir, Esgy faarssen, seuren spiger, tames beck, cristern laurssen, jes rymir, jost greyersssen oc pr jacopssen met thette wort obne breff aar effter guds byrd mandaghn nest efter stc mathei dagh pa forne thing war schicket beskeen suend joseph ericssen, fogit pa Resstrop, loglig eschet oc feck et wioldight thingsvithne af thesse efterschr.ne viij dandemen som er tames beck, cristern laurssen, pally palsen, cristiern flesk, jes seurensen, jes trolbergh, jes rymir og pr ascerssen huilcke viij dandemen sandrechtelige wothne pa theris gode troo oc ræte sanhet, at de sa og hørte oc er them fuldwitherligt er, at forne josep ericssøns laghøringe, som war p rymir og jost greyersssen ,standhe inden alle iiij stocke pa forne thing oc ludelight kundgiorde oc tiilstodhe, at the werd haffuer med then tiirsdaghn nest for sancte mathei daghn i Hatzeriis kier hørte og saa, at forne josep ericssen giorde lagheffd i lagthriide daghn pa welbyrdigh mants wegne Hr. Henric Knutssøns pa Repstrop, rider, og inuorde en ængh ligndis i Hatzeriis Kier, som er lxxxiiij faghne bred øster oc wester og pa Lenghn fra fiurden indhe aan med riishug oc thagh skyrd lighe bredhe ved engen og aan til mietstrømme for Hr. Henric Knutssøns rette ærf oc æye. Oc wonthne forne viij men, at them fuldwitherligt ær, at then same æng haffuer lejjet til Resstrop ulast oc ukært i gamel Hr. Henric Knutssøns tiid oc i Hr. Knuth Henricssøns tiidh og swo længe, som noghn lengst mijndes eller spørís. Oc war forne lagheffd logligh tilbodhn wdj iij samfeld thing och logligh tilfunen aff fogeden oc herritsmen, oc Josep upa esket Inden alle iiij stocke, om noghn haffde breff, eller beuvisning ther emodh, oc forskreffne ... laugheffd tha kamj thr huerken bispen ellr herrisfogn. Wothne i so made at forne laghhøringe miælte hans reth oc lagheffd wed fuld mach at bliffue, swo lwngge ...ges af biskop oc uwildighe bygdhemænd. Ath thesse viij sandmen soo wotne, thet winthne wij och wor Insegle hengend nedhn thette breff. Datum ut supra.

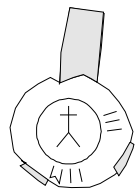
1. Søren Nielsen
i Volstrup, herredsfoged

2. Jens Jude
i Busted?

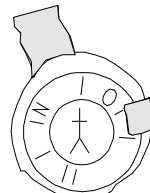
3. Mads Gregersen

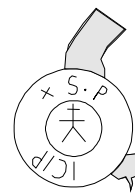
4. Peder Rimmer

9. Jens Rimmer

10. Jost Gregersen

11. Peder Jacobsen

1493 (1)

Sandmændsbrev om retten til fiskeri i Busted sø. Fremlagt i sag ved Viborg landsting april 1625. Se dette år.

Och framblagde et sandmends breff wdgiffd till Huornum herits ting Aar j493, Som Indeholder sandmends windisbørdt at haffue kundgjord the-
ris tough, som dj War thilkreffd emellom Hieds beck march och budsted
march Och emellom Hieds march och budsted mk. Paa theend lie ... fra
thend som stander vesten Pelen i østend paa dalen, Och Saa Wedt medt
thend gamle march schiell, saa ligeud medt thend thend Nørr side i Dalen,
och saa wdj Søen til mittstrøm och saa søndr wdj Søen til Aagang Wedta-
ger, och saa i øster mz Aaen op thill den gamell schielstien, som stander i
engi Imelom Hiedsbech mark och bue(sted) mk., som same sandmends
breff wtløfftig formeldr.

1493 (2)

Jon Viffertsen (Viffert) til Torstedlunds skødebreve på al skyld og landgilde af en gård i Aarestrup til Aarestrup kirke.

ÆA II, s. 301, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K82.
Omtalt i H&K 1934, s. 355.

Jtem Iogenn Vifferdsons skødebrev [paa (B: all skyld och landgilde
aff) en] gard i Ordestrup tiill Ordistrup (kircke). Da[tum mcd]xcij feria 6ta
ante festum epiphanie.

1493 (3)

Peder Poulsen, sognepræst i Veggerby, indvordede en gård i Brasted i Veggerby sogn.

ÆA II, s. 306, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K.119.

Laugheffd paa en gard i Brasted her Peder Pouelszen jnduorde. Da-
tum mcdxcij

1493 (4)

Stig Vestenies forhøjelse af pantebrev i en gård i Guldbæk.

ÆA II, s. 294, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K20.

Item Sty Vestenis pantbreff luder paa enn pant som bleff forhogiit paa thenn gard y Guldbeck. Datum mcdxliij (Bør vist rettes til mcdxciiij) octaua corporis Christi.

15. juli 1493

Prior Anders Pedersen i Helligaandsklostret i Aalborg, lovhævd af Hornum herreds ting på klostrets del i Topsgaard og Lyngbjerggaards mark.

RA, Schimmelmanske Papirer Pakke. 75. [Original med 26 segl i Aalborg Helligaandsklosters arkiv]. *Aa.* Afskr. fra 18. årh., attesteret af G. v. Pentz, stiftsbefalingsmand over Aalborg Stift 1719-26 og F. Thestrup, biskop over Aalborg Stift 1709-35. *Ab.* Udtog (med år 1493) af afskriften af Jens Bircherod, biskop i Aalborg, i *RA, Håndskriftssaml. VI. 6, nr. 47.* (Gl. signatur Top. Saml. Papir, Aalborg e 47). Helligaandskl., nr. 231. *Rep. II nr. 7463.*

Sørren Nielssen Foged paa Hornum H.s Ting, Henrich Schiel Sognepræst i Synderholm, Mikel Lauridssen sstds., Las Mattissen, Niels Lauridssen i Hornum og Palli a) i Gravlev. Aar 1490 b) Mand. efter Knud og Kiels Dag paa Hornum H.s Ting fik Hr. Anders Persen, Præst og Prior i den Helligaands Kloster i Aalborg et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Nis Lauridssen, Las Sørenseen, Christen Lauridssen i Wolstrup, Nis Nielssen, Mickel Laurusseen, Per Anderssen, Christiern Flesk og Las Matisseen i Molbierig; hvilke vidnede, at de saa og hørte samme Dag paa fornævnte Ting, at Sandemænd af samme Herred kundgjorde deres Tog, som de har gjort om Topsgaards Mark og Liungberg Mark, at de svor Topsgaards Mark til Endel til den Helligaands Kloster og Liungberig Todelen og til den Helligaands Hus og den tredie Del til Aagaards Bygsted, som hører s. Mortens Kirke til i Swenstrup. Item vidnede forskrevne 8 Dannemænd, at Fogeden og menige Herredsmænd tilstod, og vitterligt er, at forskrevne den Helligaands Hus har brugt i rolig Hævd Topsgaard Mark for sin Endel og 2 Dele af Liungberig til den Helligaands Gaard i Swendstrup, som Jeppe Nielsen i boede, siden Per Jenssen gjorde sin Lovhævd paa Topsgaard og Liungberig. Med vore Indsegl. Datum anno, die et loco ut. c)

- a) I *Aa* er ladt plads åben til efternavnet.
- b) Dette år er utvivlsomt urigtigt, idet brevet øjensynlig er identisk med det under *Ab* anførte.
- c) *Aa* tilføjer efter Afskriften 6 Gange: L. S.

1. december 1493

Sognevidne af Aarestrup kirkegård første søndag i advent om grænsen mellem Torsted og Rodsted mark. Jens Pedersen, sognepræst i Aarestrup, Jeppe Jonsen, Niels Jonsen, Niels Vendelbo, Peder Smed og Lars Knudsen vidner, at velbyrdige mand Mads Jonsen (Viffert) i overværelse af dem og flere gode mænd fik et vidne af 12 dannemænd, som var Lars Pedersen, Søren Andersen, Jeppe Jonsen, Niels Jonsen, Peder Krage, Lars Jensen, Niels Vendelbo, Søren Nielsen, Peder Hansen, Palle Terkelsen, Niels Hermansen og Jens Pedersen, der vidnede, at de havde hørt af deres gamle forældre, at Torsted mark fra Arilds tid har gået så langt nordpå som til det gamle markskel, som sandemænd bekræftede på Hornum herreds ting, at de havde gjort deres tov om, og at aldrig nogen fra Rodsted har haft hverken lod, del eller fællig sydligere end til det nævnte gamle markskel eller i Uldkær, og at ingen brugte jord i Uldkær sydligere end nævnt, uden at det var efter Joen Viffertsens tilladelse. Se også 9.12.1493.

RA, perg. saml., Torstedlund gods nr. 29. Ca. 250 x 140 mm, plica ca. 20 mm. [6] segl. En stort set ordret gengivelse, måske efter en kopi findes i Danske Magazin 5,2, s. 34, Olav Nielsen, Levninger af Stubbergaards arkiv. (Sevel sogn). En del af arkivet synes at stamme fra familien Krabbe.

Alle men, thette breff seer eller hører lesse, helsse wi Jens Perssen, sogne presth i oredstrop, Jep ionssen, nis ionssen, nis wynelbo, p smed och lass knudssen ewynnelig meth gud. Kungøre wi alle men, som nu ære och kome scal, ath aar effther gudz byrt mcdxiiij pa then førstæ søndagh i aduenthz tha war skickedh for oss oc for andre fler ghode men, som tha nerwerendes hoss ware pa oredstrop kirkigard, welbyrdigh man matts ionssen, huilken ther loglige esketh, fek eth fulstannende sogne wynne aff xij danne mend, som ware Lass perssen, Seuren Anderssen, Jep ionssen, nis ionssen, p kraghe, lass jenssen, nis wynnelbo, Seuren nielssen, p Hanssen, palli terkelssen, nis Hermynssen och jes perssen, huilke forne xij danne men wunne pa theres ghode troo, siell oc retthe sanne, ath the haffde hørdh oc spwrd aff therres gamle foreldræ oc thenom selffue fulwitteriigt ær i gudz sanheit, ath torsteth mark haffue ganghet saa langth nør aff areldz tiidh sa som til thet gamle markskell, som sannemen kungiorde och til stode til hornum herrethz tingh, ath the haffde giord theres toff, och aldrig noghræ aff radsted haffwer haffd anten lodh, deel eller fellig syndernn æn til thet forne gamle markskeel eller vdi wlkier, oc aldrig noghen brugthe noghet vdi forscrefne wlkier syndernn æn som fore ær sagd, wden the haffe thet i Joen wifferdsens myne, i noghræ made. In cui rei testimonium sigilia nostra presentibus jnferius sunt appenssa. Datum anno, die et loco quibus ut supra.

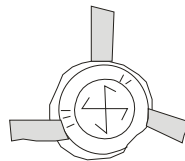

9. december 1493

Tingsvidne af Hornum herred om sandemænds tov om skel mellem Rodstrup og Torsted mark mandag efter Nicolai dag. Søren Nielsen, herredsfoged, Poul Pedersen i Hæsum, Niels Jensen i Suldrup, Niels Bæk i Svenstrup, Thames Bæk i Støvring, Peder Rimmer, Michel Laursen i Sønderholm, Jost Gregersen i Guldbæk og Lars Madsen i Moldbjerg vidner, at Mads Joensen (Viffert) af Torstedlund fik et tingsvidne af 8 dannemænd, som var Niels Nielsen i Moldbjerg, Niels Jensen i Suldrup, Thames Bæk, Niels Bæk, Thames Markvordsen i Estrup, Poul Laursen i Estrup, Jens Sørensen i Hornum og Niels Andersen i Hjeds, der vidnede, at de hørte og så samme dag på tinget, at sandemænd i Hornum herred kundgjorde deres tov mellem Rodsted og Torsted mark; først satte de en skelsten østen op til kærret mellem Rodsted og Braulstrup mark, og så til den anden skelsten, som de satte øst for adelvejen, og så østpå til de 4 gamle skelstene, som de fandt trækul og flintsten under, og afsagde dette for ret gamle markskel.

RA, Perg. saml. Torstedlund gods nr. 30. Perg., [8] ! segl. 1. Brudst. 2. Siddende dyr i sigilfeltet. 6. Bomærke. 7-8. Utydelige. Rep. II, nr. 7514.

Seueren Nielssen Foged paa Hornum H.s Ting, Pouel Perssen i Hærswm, Nis Jenssen i Suldrop, Nis Bæk i Swenstrop, Thames Bæk i Steffring, Per Rymmer, Michel Laurensen i Synderholm, Jost Greerssen i Guldbæk og Las Matessen i Moldbereg. Mand, efter Nicolai Dag paa Hornum H.s Ting fik velbyrdig Md. Mattes Joensen af Torstedlund et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Nis Nilssen i Moldbereg, Nis Jenssen i Swldrop, Tames Bæk, Nis Bæk, Thames Marquordssen i Æstrop, Powel Laurensen ibid., Jes Seuerenssen i Hornum og Nis Anderssen i Hietz; hvilke vidnede, at de hørte og saa' samme Dag paa forskrevne Ting, at Sandemænd i Hornum H. kundgjorde deres Tog, som de havde gjort imellem Radsted Mark og Torsted Mark; først satte de en Skelsten østen op til det Kær, som ligger imellem Radsted Mark og Brauelstrop Mark, og saa kundgjorde de deres Tog til den anden Skelsten, som de satte østen til Adelvejen, og saa forviste de deres Tog øster ad de 4 gamle Skelstene, som de funde "kwoll och pynnestenæ" under, og "fwlsynthe" Gerning for ret gamle Markeskel imellem Radsted Mark og Torsted Mark. Sig. nostra. Datum ut supra.

Bomærke nr. 6, som 29.10.1487 nr. 2

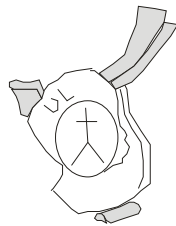
23. december 1493.

Tingsvidne af Hornum herred mandag efter Sct. Thomas apostol. dag om Mads Jonsen (Viffert) til Torstedlunds lovhævd på Torsted og Aarestrup byer, og Braulstrup i Sønderup sogn. Søren Nielsen, herredsfoged, Peder Poulsen, præst og provst i Hornum herred, Niels Laursen i Hornum, Erik Pedersen i Ellidshøj, Lars Madsen i Moldbjerg, Søren Spegher og Niels Jensen i Suldrup vidner, at Mads Joensen af Torstedlund, fik et tingsvidne af Michel Laursen i Sønderholm, Niels Laursen i Hornum, Lars Madsen i Moldbjerg, Niels Bæk i Svenstrup, Lars Halkær, Ove Andersen, Chresten Laursen i Volstrup og Thames Knudsen, der vidnede, at Mads Joensens lovhøring var indenfor de 4 tingstokke samme dag på tinget og bekendte, at de var i Torsted, da Mads Joensen gjorde lovhævd med riddere og selvejere, som fogden og herredsmændene fandt, var lovligt gjort. Først indvordede han Braulstrup med tilliggende jord som sit enemærke så langt vestpå, som sandemændene havde svoret af gammel tid mellem Sønderup mark og Braulstrup mark, derefter nordpå i kæret mellem Braulstrup mark og Rodsted mark til midtstrøm. Ligeledes indvordede han til Torsted så langt nordpå til de to skelsten, som sandemændene satte østpå op til det nævnte kær, og så østpå ind til de 4 gamle skelstene, så østpå fra de nævnte gamle skelsten og så østpå i Ulvekær til Aarestrup mark, så sydpå i kæret til midten af åen mellem Aarestrup mark og Torsted mark. Disse 2 byer med alt tilliggende indvordede han for sit arvegods, frasagde enhver del eller fællig heri undtagen hans arvinger. Denne lovhævd var lovligt fremført på 3 ting, og af fogden og herredsmændene funden lovligt gjort efter loven, og lovhøringene meldte hans lovhævd at stå ved magt.

RA, Perg. saml. Tordstedlund nr. 30. Papir. [7] segl. Danske Magazin 5.2, s. 34. Olav Nielsen, Levninger af Stubbergaards arkiv. Strubbergaard i Sevel sogn. En del af arkivet synes at stamme fra familien Krabbe.

Alle men, thette breff see eller høre læses, helse wij Seueren Nielsen, foghet paa Hornum herretz ting, Per Poulsen, prest och officialis i Hornwm herret, Nis Laurissen i Hornwm, Erich Perssen i Ellishyff, Las Matissen i Moldberig, Seueren Spegher och Nis Jensen i Suldorp ewinnelig meth Gud och kungijøre meth thette wort oben breff aar ynder Gutz byrd mcdxc 3° then mandag nest effther sancti Thome apostoli dag paa Hornum herretz ting tha wor skiket for oss och flere gode men welbyrdig man Mattis Joensen aff Torstethlund, huilken lowlig esket, fæk och framlede eth fult tingswinne aff viij danne men, som ær Michel Laurissen i Synderholm, Nis Laurissen i Hornum, Las Matissen i Moldberig, Nis Bæk i Swenstrop, Las Halker, Owe Andersen, Crestern Laurissen i Wolstrop och Tames Knwdsen, huilke forskrefne viij danne men vonne och sawde paa theres godhe tro och ret sannen, ath the saa och hørde och them fulwiterlict ær, at fornæfnde Mattis Joensen hans lowhøring wore jnnen alle iiij stocke same dag paa forskrefne ting, huilke ther lydelig kwndgiordhe och tilstwdh, at

the nerwerendes huos ware i Torsteth, saa och hørde, at forskrefne Mattis Joenssen gjorde sin lagheffdh meth ridermentz men och selffeyer, som fogdhen och herretzmen hanum tilfandh for rette. Fyrst jndwordhe han Brauelstrop meth alle sin ret tilligels for sith enmærki saa langt wæsther, som sannemendh hawer jndsoret aff gamle tiid emellom Syndrvp mark och Brawelstrop mark, sydhen nør i thet kiær, som ligher emellom Brauelstrop mark och Radsteth mark och kiærreth til mitstrøme. Item jndwardhe han til Torsteth saa langt nør jnd till the two skielstene, som sannemen sette østhen wp til forskrefne kiær, och saa østher jndh til the iiij gamle skielstene, som sandemen forwiisde theres toff ath, ok saa østher fraa the forskrefne gamle skielstene och saa vdi Wlffkiær saa langt østher i forskrefne kiær, til Ordestrvp mark kan fynnes meth rethe, och saa synder meth kiærredh vdi aen och kiærredh til mit strøme emellom Ordestrop mark och Torsteth mark. Thesse forskrefne ij byer meth alle theres ret tilligels i ordh och artichell, som for staa screffuet, jndwordhe han for sith arwff eye, och worde han hwer man aff diell och fellig fra seg vden seg ok sine arwinghe. Hwilke forskrefne lawheffdh lowlig war tilbodhen iij samfoldh ting, lowlig tilfwnnen aff fogde och herretzmen och lowlig giordh effther loffuen, som for staa screffuet, och mælthe forskrefne lowhøring hannum loff aff hendhe och hans eedh wedh sin fuld mackt at bliifue i alle madhe. In cujus rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt appensa. Datum Ut supra.

Nr. 4

1494?

Anders Bæk i Støvrings pantebrev på Søgaards eng til sognepræst Palle Thomsen i Gunderup.

ÆA II, s. 300, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K72.

Item Anders Beck i Støuering pantbreff paa Siøgards eng. Datum mcdlxxxiiij (B: till her Pallj Tameszen, sogneprest j Gunderup) sabbato ante dominicam. oculi.

?24. august 1494?

Lars Viffertsen (Viffert) til Rebstrup stævnes til Viborg landsting af Henrik Knudsen (Gyldenstjerne) til Restrup ang. et byggested i Albæk mark kaldet Tyvedal. Lars Viffertsen, der ligger på sottesengen, repræsenteres af hustruen, Gyde Lauridsdatter Krag. Henrik Gyldenstjernes foged, Josep Eriksen, har taget nye lovhævder på byggestedet ved Hornum herredsting, men Lars Viffertsens hustru fremlægger en ældre lovhævd udstedt af herredsfoged Jep Buddisen. Landstinget afgør, at Lars Viffertsen skal beholde byggestedet, da ingen kan vinde jord eller ejendom med nye tingsvidner mod tidligere tingsvidner eller lovhævd. Se også 21.9.1494.

RA. MS. Domssamling C, nr. 246. [A. Orig.^j med 1 Segl^j. Las Viffertssøn Vifferts Arkiv?^k Aa. Afskr. fra c. 1600: RA. MS. Domssamling C Nr. 246 (nævner ikke nogen vidisse, men er måske alligevel efter Ab). [Ab. Vidisse 20.5.1598 af Viborg Landsting, givet Hanneball Gyldenstjerne til Restrup.] Afskrifter efter Ab: Aba. Gl. kgl. Saml. Fol. 1140 S.345 (fra 1. Halvdel af 17. Aarh.); Abb. Gl. kgl. Saml. Fol. 1141 Bl. 241 b (fra c. 1600). Omtalt i Danske Domme bd. 1, s. 127, dateret 24. februar. *Rep. II nr. 7723*.

August 24.? (Aar?). Hans Konge. 1494^a Mand. Bartolomei Dag^a for os paa vort Retterting i s. Johanis Kloster i Horsens, nærværende Biskop Niels Glob af Viburg, Holger Erickssen, Peder Brockenhuse ”vor” Mænd og Raad, Henicke Jennssenn, Peder Therckelssenn af Føuling, Offe Skram, Hennrich Pederssenn med flere, var velbaarne Md. Hr. Hennrich Knudzenn R. vor Mand og Raad og havde med vor egen Stævning hid stævnet velbaarne Md. Las Wifertzen om et øde Byggested, kaldes Thyuffdall, i Albeck Mark, og Las Vifertzens Husfrue Fru Gye^b mødte og sagde, at hendes Husbond ligger paa Sotteseng og ej kunde komme, og dermed vilde hun gøre vor Stævning fuldt og staa til Rette i Sagen med Fuldmagt og i Rette lagde et Brev, som Jep Budissen^c Foged til Huornum H.s Ting havde udgivet og beseglet med flere Aar 1480 Mand. efter Morthenns Dagd, lydende, at Las Vifertzenn har ”innduartte” al Albeck Mark med sin Lovhævd, som var funden og ”fests” til Tinge, for sit rette Gods; med mange Sognevidner og Tingsvidner, at det er hans rette Gods, og aldrig har hørt, at der var nogen Byggested i Albeck Mark, som hed Thyuffdall, før Jossep Foged til Reffstrup gav det saadant Navn.

Derimod i Rette lagde Hr. Hennrich Knudzenn et Brev af Huornum H.s Ting lydende, at Jossep hans Foged til Reffstrup havde ”innduartt” med Lovhævd forskrevne Byggested Thyuffdall og en Fjerding Jord i Albeck Mark for Hr. Hennrichs rette Ejedel; med mange Sognevidner og Tingsvidner, at forskrevne Byggested og Jord er hans rette Oldleve og hører ham af Rette til og har i mange Aar været kæret; hvilket Brev, Lovhævdsbrev og andre, er nys givne (inden)^e 2 Aar; med mange Artikler, de Breve, de paa baade Sider i Rette lagde, indeholder.

Derom ”vortts”saa for Rette sagt, at Las Vifertzen bør at beholde al Albeck Mark efter (hans) ^f Lovhævdsbrevs Lydelse, saa længe hans Brev ^g rygges for Bisper og Bygdemænd uvildige; og den Lovhævd, Jossep siden gjort har, og de ny Tingsvidner og Sognevidner, han har taget, ej kunde hindre Las Vifertzen paa hans Lovhævd; thi ingen kan vinde Jord og Endel med ny Tingsvidner og ej (h)eller ^h sværge sig noget Jord og Endel til med Lovhævd. Datum ut supra ⁱ nostro ad causas sub sig., teste Joane Ketili justiciario nostro.

- a-a Mangler i Aba, Abb. – Helgen- og ugedag passer ikke det opgivne år 1494, og den nævnte rigskansler Hans Keldsen har, så vidt vides, ikke beklædt dette embede så sent som i august 1494; Året er da formentlig urigtigt.
- b Aba, Abb: Gyde.
- c Aba, Abb: Budissen.
- d Er mulig Rep. II nr. 4718, som dog er af 6.11.1480
- e Således Aba, Abb: Aa: ”menn”.
- f Således Aba, Abb; mangler i Aa.
- g Aba, Abb: Lovhævd.
- h Således Aba, Abb; Aa: eller.
- i-i Mangler i Aba, Abb.
- j-j Således Aba. Abb.
- k Således efter indholdet; Vidissen Ab må antages at stamme fra modparten Henrik Knudsen (Hannibal Gyldenstjernes farfaders) gård Restrup arkiv.

21. september 1494

Rettertingsdom udstedt af kong Hans. Henrik Knudsen (Gyldenstjerne) til Restrup har ladet indvorde et stykke jord i Albæk mark, som kaldes Tyvedal, men da Jon Viffertsen til Torstedlund har lovhævd derpå, tildømmes han godset, og det fastslås, at man ikke kan vinde ejendom med nye tingsvidner eller ved at sværge. Se også 24.8.1494.

RA, herredagsdombog 1595-99 s. 336 b [A. Orig. Las Viffertssøn Vifferts Arkiv]. Aa. Udtog se Rep. II nr. 2339. RA. Herredagsdombog 1595-99 Bl. 336 b (Referat herefter: Secher, Kongens rettertings domme 1595-1604, s. 213) og den under Rep. II nr. 2339 citerede originale dom (her med urigtigt år 1500). Jf. Rep. II 7723. Rep. II nr. 7731.

En salig och høglofflig ihukommellssle konning Haniss dom daterit sancti Matthei apostoli dag mcd nonagesimo quarto, liudende, affgangne her Hendrick Knutzenn ath haffue i retthe steffndt Lass Wiffertt for en bøggestedt i Albeck marck; handt haffde induordt alldt Albeck marck for ssinn endeell ath uære, huoremodt her Hendrick Knutzenn formeenthe, ath hans fogidt till Wibtorp a) haffde laditt induordtt ett bøggestedt i Albeck marck, kahledis Thidffdall, och 1 fiering jordt i Albeck marck alle fire uegne till marckeskiell, och da er ssaa bleffuen derpaa affsagtt for retthe, ath

forne Las Wiffertt och hans arffuinge burde ath nyde och beholde alldt Albeck marck effther hans laugheffdtbreffs liudellssle, saa lenge hans laugheffdt røggis for bisp aff b) bygdemendt wuilldige, och denn laugheffdt, Jossep ssiden giortt haffde, och dett thingsuinde och sogneuinde, handt haffde thagitt emodt Lass Wiflertt, (c- ey kunde hindre Las Wiffertt -c) paa hans laugheffdt, thi ath ingen kunde winde jordt och eyendeell met nye thingsuinde och ey heller suerge slig nogenn jordt och eyendeell tihl medt laugheffdt.

- a) Den i Aa nævnte originale dom: Wiffue.
- b) Den i Aa nævnte originale dom: och.
- c-c Således den i Aa nævnte orig. dom; mangler i Herredagsdombogen.

1495 (1)

Sandemænds tov på noget gods og byggesteder, som tilhørte kronen.

Kgl. bibl. NKS, folio, 495, Nørre=Jylland. Nr. 210

Sanemænds Toug paa noget Gods og Byggesteder i Hwornum herret Kronen tilhørende 1495.

1495 (2)

Iver og Jesper Lunov, stadfæster, at deres svoger og søster har givet Mariager kloster en gård i Hornum.

ÆA V, s. 723, Register paa Mariagger closters breffue, OO 2. Samme omtalt i RA, Håndskriftssamlingen VI G 5, Frans de Thestrups samlinger vedr. Mariager, s. 83, 002.

Iffuer och Jesper Lunow theris stadfestelsze paa en gaard i Huornum, theris suoger och syster haffde giffuit til Mar. closter. 1495.

1495 (3)

Forlig mellem Peder Brockenhus og sognepræst og herredsprovst Peder Poulsen i Veggerby om en ejendom i Ostrup (?Aarestrup) mark.

ÆA II, s. 305, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K115.

Ett forliigelsze emellom Per Brockenhusz och her Peder Pouelszen biscopens official om en eyendom i Ostrup marck som schulle wdleggis till forthe och fellitt. Mcdlxxxv.

1495 (4)

Mads Jonsen Viffert til Torstedlund, pantebrev på en gård i Lyngsø i Veggerby sogn til biskop Niels Glob i Viborg.

ÆA II, s. 299, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K63

Item Matis Iogensszens (B: j Tostelund pantsætter bisp Nils Glob) pantbreff ludindis paa en gaard i Liøngsø y Vegerbøi sogn. Datum mcdxcv inprofesto sancti Pauli conuersionis.

21. april 1495

Henrik Skeel, sognepræst til Sønderholm kirke, pantsætter et hus og 2 boder i Aalborg til Henrik Skeel, borger i Aalborg, for 26 mark penge. Sidstnævnte er sikkert Lybækkeren Hans Skeel jf. Poul Enemark, Studier i toldregnskabsmateriale i beg. af 16. årh., bind I, s. 287, Århus 1971.

RA, Perg. saml., Aalborg Helligåndskloster. Perg. 4 segl og bomærker bevaret. Påskr. (16. årh.): Til the 10.000 ridderess altære til en messe om odensdaghen. Tidl.signatur: Ålborg hospital 48. Omtalt i Rep. II nr. 7881. Jexlev, s. 142.

12. maj 1495

Samfrændeskifte efter Jon Viffertsen (Viffert) til Torstedlund mellem enken Kirsten Christensdr. (Tårnskytte), Niels Eskildsen (Høeg) i Filshave, Markvard Juul i Bækmark på deres hustruers vegne, Mogens Jonsen (Viffert) på egne vegne og Mads Joensen (Viffert) om alt arve-, købe-, pante- og møllegods, hus og jord og bopenninge, som Jon Viffertsen havde efterladt. Mads Jonsen fik for en broderlod udlagt Torstedlund, Torsted mølle, Kraglund syd for åen og øst for mølledammen, Døvelstrup, Karuplunde, 8 gårde i Torsted, 2 gårde i Braulstrup, 1 gård i Lyngsø, 1 gård i Haverslev, 3 huse i Nibe, der hver gav 1/4 tønne sild, samt en mark til årlig rente af det store øde hus. Jon Viffertsens datter Kirsten var gift med Niels Eskildsen Høeg til Filshave og datteren Mette gift med Markvard Juel til Bækmark. Mogens og Mads Jonsen Viffert var sønner af Jon Viffertsen.

RA, Perg. saml., Torstedlund gods, nr. 32. Perg. [9] segl. 2. Brudstykke. 3. Gxvii 6. 5. G. 682. Omtalt i Restrup gods, NLA, G141-1, Designation på adkomstbreve 1763, Torstedlund nr. 51, med teksten: Lodsæddel og Afkald efter Joen Wiffertzøn i Torstedlund, hvorved Mads Jonsøn er tildelt Torstedlund, Atten Gaarde i Torsted, Torsted Mølle, Kragelund, Dyvelstrup, Karuplund med videre. Dato 1450. I margin står der med nyere hånd: 12.5.1495. Rep. II nr. 7897.

Vi Kyersten Crestiernsdathther, Jowen Wiffertsens Efterleverske, Niels Eskilsen i Fylshaffe, Marquart Jwel i Beckmark paa begges vore Hustruers Vegne, Magens Jownsen paa mine egne Vegne har med vore Samfrænder siddet over Søskeneskifte eimellem os og velbyrdig Md. Mattes Jowensen om alt Arvegods, Købegods og Pantegods, Møllegodts, Hus og Jord og alle andre Bopenge efter velbyrdig Md. Jowen Wiffertsen i Tostedlwnd; og har vi tilskiftet Mattes Jowensen for en Broderdel: Tostedlwnd, Tosted Mølle, Kraglwnd sønden Aæn østen til Mølledammen, Døwlstrop, Karoplwnde, 8 Gaarde i Tosted, 2 Gaarde i Brawlstrop, i Gaard i Lyøngsøø (Pynd), 1 Gaard i Hadersløff (Jes Olusen), de Huse i Nybe, som Las Geretsen, Per Magensen og Las Olusen i boer, giver hver i Fjerdingtønde Sild og 1 Mark af det store øde Hus ibid. Og vederkendes vi os derfor at have fanget fuld Vederlag og ret Søskeneskifte efter vor Nøje. Thi lader vi ham kvit for alt ydermere Krav af os om forskrevne Søskeneskifte, og giver vi ham fuld Afkald. Afvindes noget af dette Gods ham, bepligter vi os at vederlægge ham inden 6 Uger med saa godt og velbeleyglit Gods. Medb. af flere gode Mænd, Biskop Niels Glob i Wigborigh, Las Viffertsen [i] Rebstrop, Oluff Persen i Spittrop, Niels Krabbe i Tannerop og Nis Saale i Introp. Datum in Spittrop die Nerei et Achillei.

1496 (1)

Roskildekannikken Peder Dideriksen skøder for ... og 100 mark en gård i Grydsted og 2 bol i Vokslev til biskop Niels Glob i Viborg. Peder Dideriksen er uden tvivl den senere præst eller kapellan i Nibe.

ÆA II, s. 298, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K54.

Item her Per Dyricszens (B: Peder Dirichszen canick i Roskilde opladelsze breff till bisp Nils Glob j Wiiborg) vederkende[lsbreff paa] ..... oc c marck for enn gard i Grysted (Giested - Grysted et vist det rigtige.) [oc ii boll y] Voxløff. Datum mcd nonagesimo sexto proximo.

1496 (2)

Stig Vestenie i Hersoms pantebrev på en gård Guldbæk.

ÆA II, s. 294, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K21.

Item Sty Vesteni i Hersom pantbreff paa en [gard y?] Gulbeck. Datum mcdxcvj quinta feria proxima. . . . . festum purificationis.

22. oktober 1496

Laurids Viffert og hans frue, Gyde Lauridsdatter (Krag), skænker Aalborg Helligåndskloster 2 bøndergårde i Nibe mod messer og gudstjenester for deres og deres forældres sjæles frelse.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 49, Biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. [Orig. i Aalborg Helligaandshus' arkiv]. (Gl. signatur Top. Saml. Papir, Aalborg e 49). Helligåndsklostre nr. 250.

Welbr. Lafritz Wiffert og hans Frue Gyde Laursdatter legerede, bortskiødte og forærede til Prior Hr. Anders Persen og den Hel. Aands Huus i Aalborg 2 Bøndergaarde i Nibe i Woxlef Sogn, med ald sin tilleg, ea conditione, at den Messe, som bem. Lafritz Wiffert tilforn en dag om ugen hafde stiftet for St. Leonardi Alter i den Hellig Aands Kirke, skulde des ydermeere holdis med den Guds tieniste, som der giøris daglig og Natterlig, for dennem og begge deris forældris Siæle. Dat, Anno 1496 in profesto St. Severini. Forseglet af Hr. Ove Laursen, Sognepræst til St. Bodilds Kirke, Hr. Peder Thomesen, Sognepræst til Agersborg, Peder Christensen Raadmand ibidem til witterlighed.

29. november 1496

Velbyrdige Malthe Munk af Rodsted skænker til Aalborg Helligåndskloster en gård i Brasted, Veggerby sogn, mod årlige messer for ham og hustruen Aiyne Jebsdatter. Den nævnte Palle Pedersen (Glob) var indsat som foged på Pandum af slægtningen, Viborgbispen Niels Glob.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 50, Biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. [Orig. i Helligaandshusets arkiv]. (Gl. signatur Top. Saml. Papir, Aalborg e 50). Rep. II, nr. 826. Helligåndskl. nr. 252.

Welbr. Malthi Munk af Raatsted gav an. 1496 vigilia St. Andreae en sin Gaard liggende i Bradsted i Wegerby sogn til Prior Anders Pedersen og Meenige Convent i den Hellig Aands Huus i Aalborg, saasom hand hafde udvalt sig sit Leyersted i bem. Closter, og vilde derfor, at der skulde for hans og hans Hustruis l: saaledis staar her: Aiyne Jeibsdotters Siæle holdis Aarlige Messer og Vigilier. Til witterlighed forseglet af hans Broder Niels Munk i Halkier og welbr. Palle Persen i Random (fejl for Pandum), item Hr. Peder Povelsen i Wegerby.

?dag 1497,

Et Sandemænds Toug af Hornum Herrets Ræt over Marke Skiællene imellem Grafløff og Fløe Marker Dato 1497.

NLA G141-1 Restrup gods, Desination over Adkomst Breve Angaaende Restrup, s. 60, nr. 160 og i pakken Reversaler, s. 54 nr. 161, heri udtog af [Orig.]. Rep. II nr. 8518.

1497 (1)

Niels Maltesen til Spøttrup (hvis far var Malte Nielsen til Pandum), skøde til bisp Niels Glob i Viborg på en gård i Horsens, en gård i Hellum Sønderskov, Hellum herred, en gård i Blære og 2 dele i en gård i Djørup.

ÆA II, s. 285, Register på Viborg Stifts Breve Hellum herrit. J101.

Jtem Niels Maltiisszens skødebreff (B: til bisp Niels Glob til) ludindis paa en gard i Horsnes, en gard y Hellum Sønderskou met eth øde bøge, en gard y Blere oc ij dell y enn gard Dyrup i Hornumherrit. Datum mcdxcvij sexta feria post beati Pauli conuersionis.

1497 (2)

Niels Maltesen i Gundersted erkender at være Niels Glob skyldig 92 mark, siden han solgte bispen gods i Hornum og Hellum herred.

ÆA II, s. 306, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K122.

Niels Maltheszens j Gundersted breff, huor vdi hand bekiender sig att were bisp Nils Glob viije marck schyldig siiden hand solde bisp Niels Glob thett gotz j Huornumherritt och Hellom herrit. Mcdxcvij.

25. marts 1497

Mads Jonsen (Viffert) af Torstedlund, sælger til i Helligaandsklostret i Aalborg en øde mark kaldet Fløe i Gravlev sogn.

RA, Perg. saml. Aalb. Helligåndskl. Perg. [6] segl. 3., 4., 6. ulæselige. Omtalt i Jexlev, Gejst. ark. II, s. 141. Rep. II nr. 8263. Samtidig påskrift: Summa 45 ryngsyldhen, sywsisthywe marck och jen hesth, so godh som 40 marck. Helligåndskl. nr. 254.

Jech Matis Jonsson aff Torstelundh, wæpner, kwndgører for alle met thette mith obne breff, at jegh wetherkendes megh met mine frii wilie oc welmacht hawer aldiels sold opladher ok affhendher fraa megh oc mine arffwinge oc hederlig man her Anders Perssøn, prest oc prior i then Helgeands hws i Aleborg, och miænige conuent i samme stet oc theres

æfftherkomere en min ødhe march, som kalles Fløe, liggendes i Hornnw-heret i Graffwelløff sogen, met syn rette tilleggsse ager, æng fægang, thorregræfft, wott ok thywrt, rørendes ov vrørendes, enthet wndertagendes, alle 4 wegne til marcke moodh, at hawe, nyde, brwge oc beholle til ewinnelige egedom; oc wetherkendes jegh megh meth myn kiære hwsfrwes samtycke penninge ok fwlt werdh ther føre at hawe opboret. Ok kendes jegh megh eller minæ arffwinge engen ydermere diell eller rettiigheedh at hawe i forscreffnæ gotz æffther thennæ tiidh i nogher made. Item skeer thet ok swo, at fornæffnde gotz wordher forscreffne closther affwunnen for nogher retth, thaa tillbindher jegh megh oc minæ arffwinge at wetherlegge them swo got gotz igen oc swo well beleggen oc holle them the wthen all skade. Thii tilbindher iegh megh oc mine rettæ arffwinge at frii oc frelzse, hiemle oc tilstande fornæffnde prior och miænige conuent i fornæffnde closter oc theres æfftherkommere fornæffnde gotz till ewiig tiidh vgenkallendes i alle made som tilforne ær rørdh, for hwer mantz hinder oc rette tiltale, som therpaa kan tale met rette. Till ydermere forwaringe ok stadfestelzheedh ær mith indsegell hengd nethen for thette breff met hederlige mentz indsegelle, som jeg hawer her tilbedhet ok bedher, som ær her Per Tammessøn prest, her Owe Laurensøn sogen prest at sancte Bodels kyrcky i Alhurg, her Hans Knyfttz prest, Maltii Laurensøn i Ræbzstrwpp ok Jens Jyde i Bwdstet. Sub anno domini 1497 in vigilia pasce.

? dag 1498

Palle Juels (? til Udstrup) lovhævd på Rodstrup i Vokslev sogn.

RA, Herredagsdombog 1541-43 Bl. 38 b, rettertingsdom 12.6.1542, Mand. efter Barnabe Dag, mellem Hr. Peder Jenssen Forstander for det almindelige Hospital i Aalborg og Erich Nielssen til Kollerop; den sidste fremlægger nærværende brev og et udateret stadfæstelsesbrev af Kong Hans. Heri udtog af ?[Orig. Palle Juels Arkiv] Rep. II nr. 8702.

1498 (1)

Sognevidne om 4 gårde til Vokslev kirke samt Palle Juels lovhævd på Rodstrup med alt tilliggende indtil Vestergaards enge begynder, en gård i Klæstrup med en ?favn jord i Klæstrup mark. Lovhævden fremlægges i sag ved rettertinget 12.6.1542, se denne dato.

ÆA II, s. 294, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K14.

[Jtem et so]genn vinde paa iiij garde till Voxløff [kyrcke. Da]tum mcdlxxxix søndag nest for .....ss-etc.

Æn lagheffdt under Guts aar mcdxcviii, lydende, att Palle Juell hagde induordt Radstrup mett sinn tilligelse alle iiii vegne till marckmode sted fra stedt, tiill Vestergordts engi vedttager, oc en gordt i Clestrup met en fang jordt offuer all Kledstrop marck met mere etc.’

1498 (2)

Et gammelt pantebrev på en gård i Aarestrup, som Simon Lauridsen gav biskop Glob i Viborg. Simon Lauridsen var søn af Lars Viffertsen (Viffert) til Rebstrup. Se også 1490. DAA 1901, s. 452 og H&K 1934, s. 355.

ÆA II, s. 294, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K.13.

Jtem eet pantbreff som Symenn Laurisszen giorde biscop Glob paa en gard y Oristrup i Hornumherrit. Datum mcdxcviiij in crastino beati Georgij martins.

21. marts 1498

Simon Lauridsen, (Viffert) væbner, sælger brødrene Erik, Christen, og Jens Sommer en gård i Aarestrup, som Morten Andersen ibor, sikkert den gård, som Simon Lauridsen gav biskop Niels Glob i Viborg pant i jf. ovenstående 1498, *ÆA II, s. 294*. Simon Lauridsen var søn af Lars Viffertsen (Viffert) til Rebstrup.

RA, Perg. saml, Torstedlund gods, nr. 33. Perg. Plica delvis ødelagt. [mindst 3 segl]. Rep. II nr. 8553.

Jeg Symen Lawrissen V. sælger og skøder til velbyrdig Svende Erich Somer, Cristern Somer og Jens Somer en min Gaard i Hornnw H. i Ordestrup i den samme By (Morten Anderssen, 4 Ørte Korn og 3 Pd. Smør, Høns, Gaas, Lam og Skovsvin, naar Olden er, med andre ”beedhe”, som der bør af at gange med Rette). Og kendes jeg mig Penge og fuldt Værd derfor op at have baaret. Afvindes Gaarden E. S., C. S. og J. S., tilpligter jeg mig at fri dem saa god en Gaard igen paa Rente og Skyld og saa ”wel beylelig” i forskrevne Herred. Medb. af .....den Helligaands Hus i Randers, Jens Jensen Sognepræst i Biergraff .....er, Cristern Blak, Jep Mongssen Borgemestre i Randerss ..... die Benedicti.

1499 (1)

Tingsvidne om gæsteri af noget gods til Vokslev kirke.

ÆA II, s. 297, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K45.

[Jte]m eth tingx vinde aff Hornwmherritztingh [lu]dindis paa noget gotz gesterij till Voxløff kyrcke.

1499 (2)

Bisp Knud mageskifter en gård i Bonderup med Lange Jons hustru.

ÆA II, s. 297, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K44.

Item biscop Knudz mageskiift met Lange Iogens (B: Long Jons) hostru paa enn gard i Bonderup. Datum nullum.

1499 (3)

Sognepræst Palle Thomsen i Gunderup overlader biskop Niels Friis i Viborg et pantebrev på en gård i Veggerby, udstedt af Vestenie Lauridsen. Efter DAA 1902 var Vestenie Lauridsen Viffert, søn af Lars Viffertsen (Viffert) til Rebstrup i Sønderup sogn.

ÆA II, s. 297, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K. 43.

Item Pally Tamisszens (B: sogneprest till Gunderup) opladels breff (B: till biscop Nils Frisz i Wiiborig) paa eth pant aff Vestenj Laurisszen paa enn gard y Vegerbøj. Datum mcdxcix crastino Lucie virginis.

21. februar 1499

Peder Andersen skøder Helligaandshuset i Aalborg den del, han havde i den nordligste gård i Hasseris, som kaldes fru Karines gård. Han stadfæster endvidere forældrenes salg af en del af gården til Helligåndshuset jf. Hans Friis og Ove Lauridsens breve derom. Hans Friis solgte 11.12.1481 de dele i 2 gårde i Hasseris, som han havde arvet, se ovenfor. Ove Lauridsen, sognepræst ved Budolfi kirke, skænkede 1491 en gård i Hasseris til Helligaandshuset i Aalborg.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 51, Biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. [Orig. i Aalborg Helligaandshus'arkiv].

Peder Andersen haver afhændet fra sig og sine Arvinger til den Hellig Aands Hus i Aalborg ald den deel og rettighed, som hand hafde i den Nordest Gaard i Hasseriis, som kaldis Fr. Karines Gaard, og kiender hand sig derfor fyldist at have oppebaaret. Stadfæster dertil ald den deel i forne Gaard, som hans forældre hafde unt og giort til forne: den Helligaands

Huus, som Hans Friisis og Hr. Ove Lauridsens breve ydermere indeholde og udviis, med saa skiæl, at den Aarlige Guds tjeneste som derfor lovet er, og forne breve indeholde, skal aldels holdis og blive wed magt til evig tiid. Og haver saaledis hand og hans Arvinger ingen mere deel eller lod i forne Gaard eller gods, ey heller nogen deel eller rettighed i nogen Jord eller Waaning i Aalborg, som Prior Anders Pedersen eller hans forældre i Værin hafde haft af hans forældre til bem: Hellig Aands Huus, undtagen de Jorde, som forne: Hr. Ove Lauridsen i værin hafde, som det bref udviiste, huilcket hand bem. Prior og Convent i den Hellig Aands Huus derpaa giordt hafde. Thi bepligtede hand sig at hiemble etc. Til witterlighed underskrevet og beseglet af Hr. Jens Nielsen, Sognepræst til Ingstrup, Hr. Peter Thomsen, for-dum Sognepræst i Aggersborg, Lazarus Thomsen, Borgmester i Aalborg, Pether Christensen og Per Nielsen, Raadmænd ibidem. Dat. 1498 profesto Beati Petri ad Cathedram.

24. april 1499

Simon Lauritsen, (Viffert), væbner, vidner, at han har gjort et venligt skifte efter sin kære fader Lars Viffertsen, med sine brødre og svogre, som er Vestenie Lauritsen, Malte Lauritsen, Vogn Mortensen, Niels Jensen og Maren Lauridsdatter, og at have fået 3 gårde i Aarestrup, 1 gård i Albæk, og en gård i Tostrup, hvorfor han kvitterer. Ligeledes vedkender han at have solgt alt sit mødrende gods til sin broder Malte Lauritsen.

RA, Perg. saml., Torstedlund gods, nr. 34. Perg. [8] segl. 8. Lxv 37 (Viffert). Rep. II nr. 8.797. Omtalt i NLA, G141-1, Restrup gods, Designation på adkomstbr.1763, Torstedlund nr. 48, med tekst: Simon Lauridzøns Skifte Brev paa nogle Gaarde i Aarestrup, Albæk med videre. Dato 1499.

Jeg Simen Laurensen Væbner har oversiddet et Skifte med mine Søskende, Brødre og "swawer", som er Westeni Laurensen, Malti Laurensen, Woghen Martenssen, Niels Jenssen og Marin Laurensdater, efter min Faders Død Las Wifferssen, og vederkender jeg mig at have fuld "lødh" efter min Fader i Jordegods, som er i Gaard i Ordestrvp (Marten Laurensen), 1 Gaard ibid. (Per Swder) og 1 ibid. (Matz Terkilssen), 1 Gaard i Albæch (Michel Bwndh) og 1 Gaard i Tostrvp (Per Bassi). Og takker jeg dem for godt Skifte, og gør jeg dem en fuld "akaldh". Item vederkender jeg mig at have solgt og skødet min Broder Malti Laurensen alt mit mødrene Gods, som mig er "til lyndet" med Ret. Medbeseglet af Westeni Laurensen, Malti Laurensen, Woghen Martenssen, Niels Jenssen, Marin Laurensdater, Fru Gyde og Matz Jonssen. ⁸ Datum in profesto s. Marssii.

11. november 1499

Tingsvidne af Hornum herredsting givet Niels Pedersen, prior i Aalborg Helligaandskloster om klostrets ejendomsret til et byggested i Vokslev og seks stykker jord i Bonderup mark (Ellidshøj sogn) og et stykke eng.

RA, Perg. saml., Aalb. Helligåndskl. Beskadiget. [9] segl. Omtalt i Rep. II nr. 8933. Jexlev, Gejst. ark. II, s. 143. Helligåndsklostre, nr. 274.

Alle men, th[ette breff see] eller hører lesse, helsse wi Seuerin Nils-søn, fowet pa Hornum hærris tingh, Pouel Persøn i Hersum, Las Ma... Mol...., Las Brun i Ellersshøff, Seuerin Speger ibidem, Per Olleffsøn i Swenstrup, Jes Seuerinssøn ibidem, Thames Beck i Støringh oc Cristhen Andherssøn i Swenstrup, kunngører wi met thette wort obne breff, at aar effter Gudz byrd 1499 then mandag nesth for sancti Briccii dag tha war skeket pa forscrefne ting hedherlig man oc besskedhne preste oc Prior i then Heligheans hws i Alhurch prior Nils Pedherssøn, hwilken som lowlig esskede, feck oc framledhe jet fult standhen tinx winne aff 8 beskedhne dandemen, som ere Jep Brun i Ellersshøff, Thames Beck i Støringh, Pouel Perssøn i Hersum, Las Matis i Molberre, Nis Nilssøn ibidem, Michel Laur[idsøn] i Søndherholmm, Matis Gregerssøn i Byrsthe oc Jes Remer ibidem, hwilke forscrefne dandemen jentrætellig vonne pa forscrefne tingh pa theris gode tro, seell oc ræthe sandhen, athem fulueterlet er i Gudz sandhet, at forscrefne prior aff then Heliglieans hws i Alburgh hawer jet bygisthe i Woxslæ nestli hoos Axzel Kori, som legher jen hyeel feringh jordh til ower alle Woxslæ mark. Sameligh er thet them fulueterlet i Gudz sandhet, at prior aff then Helighans hws i Alhwrgh hawer sex støker jordh i Bondrop marck oc jet støki engh. Thet so er i Gudz sandhet som for stanner skrewen, til ydhermere staffeesth oc windnisbyrd hynge wi wore insinglle nedhen for thette breff. Datum anno, die et loco supradictis.

19. november 1499

Jens Lauridsen Hoffman, borger i Aalborg, og hustruen Karen Pedersdr. har til Helligåndshuset i Aalborg solgt hendes del af en gård i Hasseris, som hun havde arvet efter forældrene, Peder Ibsen og Anne Pedersdr.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 52, Biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. [Orig. i Aalborg Helligaandshus'arkiv].

Jes Lafridsen Hoffman Borger i Aalborg og hans Hustru l: hosfrue: Karine Pedersdatter haver for nøjagtig betaling soldt til den Hellig Aands Huus i Aalborg ald den deel og rettighed, som hende efter hendes forældre Peder Ibsen og Anne Pedersdatter Arvelig waar tilfalden, i en Gaard i Hasseris med ald sin tilleg, Ager og Eng etc. Forseglet til Witterlighed af

Lazarus Thomssen Borgm. i Aalborg, Peder Mogensen, Morten Giærtsen, Niels Pedersen, Niels Koedt, Raadmænd samme steds. Dat. Ao. 1499 feria 6ta ante festum S. Katerinæ Virginis.

1500 (1)

Vestenie Lauridsens (Viffert) skøde på en gård i Veggerby til Lazarus Thomsen, borgmester i Aalborg.

ÆA II, s. 292, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K6.

Item Vesteni Laresszens skødebref paa en [gard] i Vegerbøi til Lazarus Tamisszen borgm[ester] i Alburg. Datum søndag sti Fra [nciscj].

1500 (2)

Niels Maltesen af Spøttrup pantebrev på Pandumgaard og Pandumby til Mads Jonsen (Viffert) til Torstedlund.

ÆA II, s. 296, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K41.

Item Niels Maltisszens aff Spittrup pantbref paa Paanwm gard oc Paanwm bøi tiill Matis Iogenszen. Datum md sabbato ante dominicam quasi modo geniti.

1500 (3)

Michel Christensens sognevidne, at Tangholm, som ligger mellem Pandum og Byrsted, aldrig har været brugt af Byrsted bymænd eller andre.

ÆA II, s. 296, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K40.

Item her Michel Cristens vinde (B: sogenwintne) at Tongholm, som ligger mellem Paanwm oc Børsted (B: Birsted) haffuer aller werit brugit till Børsted eller anderstedt. Datum md søndag nest for sancti Hans dag met-somer.

1500 (4)

Forbud udstedt af Restrups ejer mod fiskeri ved Dannesøe, græsning i Restrup kær og tørvegravning eller lyngslet på Restrups ejendom. Dannesøe var et fiskested i Limfjorden ud for Restrup, som af Arilds tid havde

tilhørt gården. Rosenkrantz-Levetzau opførte 1784 Dannesøe, og nær her ved lå den røde bod. På Generalstabens kort 1:100.000 fra 1894, Nibe, ses Dannesøminde på fjordens sydside ud for øen Egholm. H&K 1954, s. 188.

NLA, Restrup gods, G141-1, Design. på adkomstbreve ?1769, nr. 43.

Forbud at ey nogen maa fiske ved Dannesøe, lade deres Qvæg gaa udi Restrup Kiær, grave Tørv eller slå Lyng udi Restrup tilhørende Ejendomme, af Aar 1500de.

19. februar 1500

Barbara Mikkelsdatter (Hans Kocks enke i Aalborg jf. Rep. II nr. 8887) pantsætter en bod i sin gård til Henrik Skeel (præst i Sønderholm) for 17 mark rede danske penge.

RA, Perg. saml., Aalborg Helligåndskloster. Pergament, beskadiget. [4] segl, alle tabte. Rep. 9033. Senere til Aalborg Helligaandskloster. Telma Jexlev, s. 143.

19. marts 1500

Inger Buddisdatter, Jens Larsens enke i Hasseris, giver med samtykke fra sønnen Budde Jensen en fjerding jord i Hasseris mark til Aalborg Helligaandshus.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 54, biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. [Orig. i Aalborg Helligaandshus'arkiv].

Inger Budisdaatter, Jens Larsens Enke i Hatseriis, gav, med sin Søns Buddi Jensens Raad og samtykke, til den Hellig Aands Huus i Aalborg, for hendes Søns, sambt hendes Broders Peder Budissens, og alle deris forældris Siæle, en feijring Jord over ald Hatseriis Mark til evindelig Eyendom. Brevet dat. Aalborg Ao. 1500 feria 6 proxima ante annunc. Mariæ Virginis. Beseglet af Peder Michelsen, Borgmester i Aalborg, Peder Nielsen, Peder Mogensen, Hans Andersen, Raadmænd ibidem.

22. juni 1500

Tingsvidne af Hornum herredsting mandag før Sankt Hans dag om sandemænds tov mellem Hornum og Aars herred og mellem Sønderup mark og Mosbæk mark. Søren Nielsen i Volstrup, herredsfoged i Hornum herred, Niels Jensen i Suldrup, Esge Farsen i Nibe, Lars Madsen i Mold-

bjerg, Chresten Mortensen i Tyrrestrup, Jens Rimmer i Byrsted, Chresten Andersen i Svenstrup og Malte Laursen, væbner, vidner, at Jens Nielsen i Giver fik et tingsvidne af Niels Jensen i Suldrup, Niels Jensen og Poul Poulsen i Snorup, Lars Madsen i Moldbjerg, Jens Hansen i Byrsted, Niels Nielsen og Niels Hanning i Moldbjerg og Chresten Mortensen i Tyrrestrup, som vidnede, at de så og hørte, at sandemænd i Hornum herred kundgjorde deres tov mellem Hornum og Aars herred og markskel mellem Sønderup og Mosbæk mark, først fra det "sandskree" mellem Smorup og Sønderup og så ned af åen og midt i denne til en stage, så ned til adelvejen mellem Sønderup og Mosbæk. Sandemænd kendte dette for ret markskel og herredsskel, østsiden til Sønderup den vestre til Mosbæk.

RA, Perg. saml., Torstedlund godsarkiv, nr. 35. Perg. [7] ! segl. Seglremme i 1., 3., 4., 5. og 6. Rep. II nr. 9108.

Sewrin Nielssen i Wolstrvp, Foged paa Hornum H.s Ting, Nis Jensen i Swldrvp, Esgi Faarsen i Nibe, Las Matzen i Molberegh, Crestern Mortenssen i Tøristrvp, Jes Rymmer i Byrsted, Crestern Anderssen i Swenstrvp og Malti Laurensen "wæpner". Mand. før s. Hiens Dag Midsommer paa Hornum H.s Ting fik Jes Nielssen i Gyffuer et Tingsvidne af 8 [!] Dannemænd: Nis Jenssen i Swldrvp, Nis Jenssen i Snardup, Poel ibid., Las Matzen i Molberegh, Jes Hanssen i Byrsted, Nis Nielssen i Molberegh, Nis Haningh ibid., Poel Poelssen i Snardup og Crestern Mortenssen i Tøristrvp; disse 'vidnede, at de saa' og hørte paa forskrevne Ting, Sandemænd i Hornum H. kundgjorde deres Tog, som de gjorde mellem Hornum H. og Ars H. og Markeskel mellem Søndrvp Mark og Moosbæch Mark, først fra det "sandskree" mellem Smordup og Søndrvp og saa ret "løbendh aa" ned ad Midtstrømme og saa ned til den "staghe", som de gjorde deres Ed, og saa ned til den Adelvej, som ligger fra Søndrvp til Moosbæch. Saa kundgjorde forskrevne Sandemænd deres Tog for ret Markeskel og Herredsskel paa den øster Side til Søndrvp og til vester Side til Moosbæch. Med vore Indsegl. Datum ut supra.

4. oktober 1500

Sognevidne af Sønderholm kirkegård Skt. Francisci dag. Henrik Skeel, præst i Sønderholm, Josep Eriksen i Klitgaard, Michel Laursen i Sønderholm, Peder Skriver på Restrup, Thames Jebsen i Tostrup, Anders Langh i Nyrup og Anders Laursen vidner, at Chresten Christensen på vegne af Mouritz Nielsen (Gyldenstjerne, til Aagaard) fik et sognevidne af 12 dannemænd, som var Lars Andersen, Chresten Skrædder, Søren Jebsen, Anders Laursen, Villads Svendsen og Lars Knudsen i Sønderholm samt Lars Svendsen, Clement Ytsen, Søren Andersen, Nis Winther, Anders Langh og Jes Brun i Nyrup, der vidnede, at Michel Laursen i Sønderholm mandag før Sct. Jobs dag for et år siden gav Anders Enersen lovlig varsel i

Sønderholm kirke på vegne af Henrik Knudsen (Gyldenstjerne) til Restrup og stævnete ham til Hornum herredsting for penge, han havde modtaget og var bortrømmet med, da han tjente Henrik Knudsen, og at han senere var stævnet til landsting, ligesom der var ”brudt” 3 kongebreve over ham til Hornum herredsting.

RA, Privatarkiv nr. 5505, Mourids Nielsen Gyldenstjerne. Papir. [6]! segl. 1. Henrich Skeel, tydet anderledes end G 707, 2. Josep Eriksen i Klitgaard, foged på Restrup. 3. Michel Laursen i Sønderholm. 4. Peder Skriver på Restrup. 5. og 6. ikke identificeret. *Rep. II nr. 9171.*

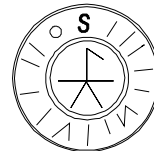
4de Oktober 1500: Hr. Henric Skeel¹ Sognepræst til Synderholms Kirke, Josep Eriksen² i Klitgaard, Michel Laurensen³ i Synderholm, Per Skriver⁴ på Reffstrup, Tames Jebesen i Tostrup, Anders Langh i Nyrup og Anders Laurensen: Søndag som Sct. Franscisci Dag paa faldt, paa Synderholms Kirkegaard fik beskedne Svend Crestern Cresternsen paa velbyrdige Mands Mouritz Nielsens vegne et Sogne vidne af 12 Dannemænd: Lass Andersen, Crestern Skrædder, Soeren Jebesen, Anders Laurensen, Villats Swensen, Lass Knudsen i Synderholm, Lass Swensen, Clement Ytsen og Soeren Andersen, Nis Winther, Anders Langh og Jes Brun i Nyrup. Hvilke vidnede, at dem vitterligt er, at Michel Laurensen gav Anders Enersen lovlig advarsel til Synderholm Kirke paa velbyrdige Mands Hr. Henrich Knudsens vegne Ridder til Reffstrup, og siden fordelte ham til Hornum Herreds Ting, Mandagen før Sct. Jobs Dag, nu var 1 aar siden, for tjeneste, han havde gjort Hr. Henric Knudsen og for penge, han oppebar og rømte bort med, og anmeldte ham siden for Faldsmaal og til Landsting baade for Hovedgæld og Falsmaal, og er det os vitterligt, at der er brudt trede Kongers Breve over ham til Hornum Herredsting for samme sag. Sig. nostra. Datum 4de Oktober 1500.

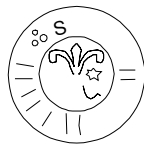
1. Henrik Skeel
præst i Sønderholm

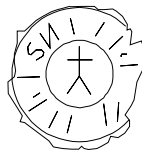
2. Josep Eriksen
i Klitgaard, foged på Restrup

3. Michel Laursen
i Sønderholm

4. Peder Skriver
på Restrup

5.

6.

1501 (1)

Mads Jonsen (Viffert) til Torstedlunds skøde til biskop Niels Friis i Viborg på 2 gårde i Lyngsø i Veggerby sogn og 2 gårde i Nibe.

ÆA II, s. 294, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K17.

Item Matis Iogensszens aff Torstelundtz skødebreff (B: till bisp Nils Friisz i Wiiborg) paa ij garde i Liøngsø i Vegerbøi sogenn oc paa ij garde y Nybe. Datum millesimtoquingentesimoprime die sanctorum Fabianj et Sebastianj.

1501 (2)

Gøye Lauridsdr Krag, enke efter Lars Viffertsen Viffert) til Rebstrup, skøde til biskop Niels Friis i Viborg på en gård i Djørup.

ÆA II, s. 294, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K22.

Item Gøye Laurisdatters (B tilføjer Lasz Wifertz) skødbreff (B: till bisp Nils Friis i Wiiborg) paa hindis rettighet y en gard i Dy]rup i Bisløff sogenn (B: med jtt holl paa). Datum mdj domin.....

1501 (3)

Mads Joensen (Viffert) til Torstedlund overdrager biskop Niels Friis i Viborg det pant i Pandumgaard og Pandum by, han fik af Niels Maltesen.

ÆA II, s. 298, Reg. på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K60.

Item M[at]isj Iogensszens aff Torstelundt opladadels breff (B: till bisp Nils Friis j Wiiborg.) paa thet pant aff Niels Maltisszen paa Paanum oc Panwm bøi. Datum mdprimo inprofesto sanctorum [Fabi]anj et Sebastianj.

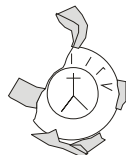
6. september 1501

Tingsvidne af Hornum herred mandag før Maries fødsel. Søren Nielsen i Volstrup, herredsfoged, Mads Joensen (Viffert) i Torstedlund, Otto Henriksen, væbner, foged på Restrup, Michel Laursen i Sønderholm, Lars Brun i Ellidshøj og Esge Farsen i Nibe vidner, at Malte Laursen (Viffert) i Rebstrup fik et tingsvidne af Michel Laursen i Sønderholm, Peder Olufsen i Svenstrup, Anders Simonsen i Støvring, Lars Brun i Ellidshøj, Niels Nielsen i Moldbjerg, Lars Madsen i Moldbjerg, Jens Sørensen i Hornum og

Thames Markordsen i Estrup, der vidnede, at Malte Laursen samme dag lod læse et sognevidne med 6 segl af Aarestrup kirkegård søndag før Maries fødsel, at 12 dannemænd vidnede, at den jord, ager og eng til det bol i Aarestrup, som Brøydh påbor, har ligget dertil af Arilds tid og aldrig til Hyllegård eller nogen anden gård. Ligeledes at der ikke i mands minde har ligget anden ager og eng til Hyllegård, end det gården nu har. Lille Jens Brun i Ellidshøj nævnes som kronens tjener i Hald lens regnskab 1545-46.

RA, Perg. saml., Torstedlund gods, nr. 37. Perg. [6] segl 1. ulæseligt. 2. tabt, 3. Flvii 49, Otte Henriksen, væbner, foged på Restrup. 4. Michel Laursen i Sønderholm. 5. Lars Brun i Ellidshøj. Rep. II nr. 9421.

Sewren Nielszen i Wolstrvp¹, Foged paa Hornum H.s Ting, Matz Jonssen i Torstetlwndh, Otte Henricissen³ Foged paa Restrvp "wæpner", Michel Laurens⁴ i Sønderhollum, Las Brvn⁵ i Ellishøff og Esgi Farsszen i Nibe. Mandag før nativit. Marie paa Hornum H.s Ting fik velbyrdige Svend Malti Laurenszen i Ræbstrvp et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Michel Laurenszen i Sønderhollum, Per Ollufssen i Svenstrvp, Anders Simenszen i Støffringh, Las Brvn i Ellishøff, Nis Nielszen i Molberegh, Las Matzen ibid., Jes Sewrenszen i Hornum og Tammes Markordssen i Estrvp; disse vidnede, at de saa og hørte samme Dag paa forskrevne Ting, Malti Laurenszen lod læse et velbeseglet Sognevidne med 6 Indsegl, udgivet paa Ordestrvp Kirkegaard Søndag før nativit. Marie, lydende, at 12 Dannemænd vidnede, at dem vitterligt er, at den Jord, Ager og Eng, som ligger til den Bol i Ordestrvp, som Brøydh nu i boer, har ligget dertil af Arilds Tid og aldrig har ligget til Hyllegardh eller nogen anden Gaard andet end har været brugt til forskrevne Bol. Item vidnede forskrevne 12 Mænd, at dem vitterligt er, at der har aldrig ligget andet Ager og Eng til Hyllegardh mere end, som nu ligger til, i nogen Mands Tid. Med vore Indsegl. Datum ut supra.

1. Søren Nielsen
i Volstrup, herredsfoged

3. Otto Henriksen,
foged på Restrup

4. Michel Laursen
i Sønderholm

5. Lars Brun
i Ellidshøj

8. december 1502

Gavebrev, dateret Nibe, anno domini 1502 die beate marie virginis conceptionis, på et bol i Bislev, østen gaden, fra Stig Vestenie i Hersom (Rinds herred) til Sct. Annas alter i Bislev kirke, medbeseglet af Las Stigsen hans søn, hr. Peder Poulsen, sognepræst i Bislev, Christen Mortensen i

Tyrrestrup og Esge Farsen i Nibe. Gavebrevet indeholdt i Kong Chr. III's kanslers åbne brev 5.12.1547 se denne dato. Omtalt i *ÆA*, II, s. 304, K116. Jexlev, Gejst. ark. II, Bislev kirkes adkomstbreve, s. 191. Rep. II nr. 9728.

Jegh Stij westenij i hessom wepner gjør witterligt met thette mit opne breff, at Jeg mett mijn frij willie haffuer wnt och giffuett till vaa frue kircke i bissle och till St. ane althr ibid ett boell ligendes i bissle østen gaden, som gundi hansen nu ibor tiill euindelig eigendom, och giffuer till aarlig renthe iij pundt smør, ij høns, en gaas, ett lamb oc v skill for meg oc for Iis[?] oc wor foreller for messer och guds thienest oc mett Eusdem schell, att jeg oc mijne Arffuinger schal wer forsuar for forne boell och Setth i oc att epther wor tycke, oc thage ther gesterij aff oc Scoffsuin, och tilbinde Ieg meg Och mijne Arffuinger att frij och frælse forne kijrcke och eller forschreffne gaffue och tieneste for huer mandts tiltaller, som paa kandt tale. tiil wdermere stadfestelse och bedre windisbijdrt tha henger Iegh mijt Indsell neden for thette breff, mett flere gode mends Indsigell, som Ieg haffuer them Kierligg tilbedett att besegle mett megg, som er las stissen mij kier ssøn, hr. per pouelssen Sogen presth i bissle, Christiern mortensen i tørrstrup och eski farssen j nibe. ano dej .... ipso die beate marie virginis conceptionis” his auditis v uifis sigo meo ad tomr luinde protestamur dat haffina altera die Barbara ano dej mdxlvij.

1503

Thomas Roeds brev på to gårde, en i Vokslev og en i Askildrup.

ÆA II, s. 290, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit J138.

Tames Rodesz breff paa ij gaarde, j vdj Woxleff och j vdj Askedrop. Anno 1503. ¹⁾

¹⁾ Henviser til pantebrev som Thomas Roed 1502 gav borgmester Lasarus Thomsen i Aalborg på en gård i Askildrup. jf. *ÆA II*, s. 290.

6. februar 1503

Maren Jensdr., enke efter borgmester i Aalborg Lasarus Thomsen, skøde på en gård i Veggerby, hun købte af Vestenie Lauridsen (Viffert).

ÆA II, s. 296, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit K34.

Item Marenn Iensdatters (Lazarus Thomeszens efftherleuer) skodbreff paa enn gard y Vegerbøi som hwinn køffte aff Vesteni Laurisszen. Datum mdiij die ste Dorotee.

17. april 1503

Lovhævd på en gård i Nibe, hvor Ove Pedersen bor.

ÆA II, s. 294, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K19.

Jtem laffheffth paa en gard y Nybe (Oue Perszen iboer). Mdiij and-henn dag posche.

1504

Stig Vestenie i Hersom (Rinds herred), skøde på en broderdel af Holmgaards mark og en tredjedel af en broderdel af Holmagers mark i Bislev sogn til biskop Niels Friis i Viborg.

ÆA II, s. 292, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K10.

Jtem Sty (B: Styge) Vestenis i Hersom hanss skødebreff paa enn brodher dell offuer Holomgardtz marck (B: till bisp Nils Friisz i Wiiborg) paa en broder deell vdi thend thredie parti offuer all Holmagers marck i Bisløff sogenn. Datum mdiij feria quarta post Mauricij.

1. december 1504

Biskop Niels Friis i Viborg mageskifter en gård i Hjeds, Veggerby sogn, til Aalborg Helligaandshus mod at få klostrets gård i Guding i Fleskum herred.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 55, biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. Gl. signatur Top. Saml. Papir, Aalborg e 55. [Original i Helligaandshusets arkiv]. Omtalt i ÆA II, s. 319. Helligåndskl. nr. 312 og Rep. II nr. 10.203. Også omtalt i NLA, Aalborg bispearkiv, C1-1, Fortegn. på ældre gavebreve, fasc. 2, nr. 27 med teksten: Et Mageskifte brev formedlest gods i Hieds i Vegby sogn, som biskop Niels Koes overlod til Hospitalet for noget gods i Guding, dat. 1509.

Biscop Niels Friis i Wiborg gjorde Mageskifte med Hr. Laurs Thorsen, Præst og Prior i den Hellig Aands Huus i Aalborg, og Meenige Convent ibidem, saa at hand gav dem en Stiftets og Kirkens Gaard liggende i Heeste i Wegerby Sogn i Hornum herrid, med ald sin tiileg etc, og deriomod bekom hand af dem til Wederlag en Klosters Gaard i Gudingholm i Gudingh Sogn i Fleskum herrid i Guding bye. Forseglet icke alleene af bem. Biscop, men ogsaa af Hr. Jens Jensen, Prior i Vor Frue Closter i Aalborg og Canick i Wiborg, hr. Palle Thomessen, Sognepræst i Gunderup og

Canick i Wiborg, og Hr. Simon Mortensen, Sognepræst i Brøndum. Dat. Brøndum Dni. MD4 (an. 1504 vel 1509) Dominica Adventus. ¹⁾

¹⁾ I margin står: dvs. 1504.

1505 (1)

Niels Jensen (Sefeld, til Refsnæs i Komdrup sogn, Hellum herred), udsteder pantebrev på en gård i Gravlev til Gunderup kirke.

ÆA II, s. 299, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K65

Item Nis Ienssens pantbreff til Rebnis paa enn gard i Graffløff till Gunderup kyrcke. Datum mdv die beati.

1505 (2)

Sognepræst Peder Poulsen i Bislevs lovhævd på Sønderup kirkes gård i Sønderup, som hr. Peder Lauridsen ibor.

ÆA II, s. 295, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K31.

[Jtem (B: her Per Pouelszens) lau]gheffdt paa enn gard y Sonderup [her Per?] Laurisszen ibor (B: hand jnduorde tiill Synderop kirke). Datum mdv mandag Tyburtj.

1505 (3)

Skiftebrev på Hedegaard og al dens tilliggende fra kong Hans til biskop Niels Friis. Det antages, at det drejer sig om Hedegaard i Bislev sogn.

ÆA II, s. 268, Register på Viborg Stifts Breve, Arsherrit H 66.

Item koning Hansis skyffthebreff met [biscop Niels] Friis ludindis paa Hede gard oc hin[dis tillegelse]. Datum mdv søndag nest effther....

1505 (4)

Simon Nielsen bekræfter, at Aalborg Hospital skal beholde Søgaard (i Hjeds), som hans forældre gav hospitalet. Simon Nielsen er sikkert søn af Niels Wærre og Kirsten Christensdr. Hørby i Busted, som 1462 var enke efter Niels Wærre, tidligere foged på Aalborghus og herredsfoged i Hor-

num hrd., og gav da Helligaandsklostret i Aalborg Søgaard, som hendes mand uretmæssigt havde frataget klostret.

NLA, Aalborg Bispearkiv, Pakken, Ældre Reversaler, Fortegnelse på ældre gavebreve Fasc. 2 nr. 21.(Registratur fra 18.århundrede). Udtog efter [Original i Aalborg Helligaandsklosters arkiv]. *Rep. II nr. 10.519.*

Simon Nielsons Confirmation paa, at Siøgaard, som hans Forældre havde givet til Hospitalet, skulle endnu blive dertil. Dat 1505.

28. oktober 1505

Jens Ebbesen i Nøvling, som før boede i Rold, bekender at være skyldig 80 mark danske til Laurids Mule, prior i Aalborg Helligåndskloster og sætter en gård i Hyllested, Suldrup sogn, i pant til Aalborg Helligåndskloster for gælden.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 55, bisp Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. Gl. sign.: Top. Saml. Papir, Aalborg e 56. [Original, Helligaandshusets arkiv]. *Rep. II nr. 10.463. Helligåndsklostre nr. 317.*

Jens Ebbesen i Nøulig, som før boede i Rold, bekiender sig skyldig at være til Hr. Laurids Mule, Prior i den Hellig Aands Huus i Aalborg, og Meenige Convent ibidem penge 80 mark danske; pantsetter dem derfor ald hans deel og rettighed i en Gaard i Høldested i Suldrop sogn i Hornum herrid, at nyde og beholde til et brugelig pant i 60 samfelds Aar, men siden staa for ham eller hans Arvinger til Løsen. Brevet dat. Ao. 1505 d. 28. Oct. Forseglet af Peder Nielsen, Borgemester i Aalborg, Abraham Hogensen, Morten Biørentsen, Raadmænd ibidem.

29. oktober 1505

Jens Pedersen i Hasseris erkender at være skyldig 40 mark til Aalborg Helligåndshus og pantsætter den gård som, Terkild Brun ibor i Hasseris, og som han har arvet efter faderen Peder Buddisen, farbroderen Lille Peder Buddisen og fasteren Inger Buddisdatter.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 55, biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. Gl. sign. Top. Saml. Papir, Aalborg e 57. [Original i Helligaandshusets arkiv]. *Rep. II nr. 10.464. Helligåndskl. nr. 318.*

Jens Persen, Peder Budissens Søn i Hasseriis, bekiender sig skyldig at være til Hr. Lauridz Thordsen, Prior i den Hellig Aands huus i Aalborg, og Meenige Convent ibidem penge 40 mark, som nu gyld og gieue er i Nør

Jølland, og setter dem derfor til pant ald den deel og Rettighed, som hand haver i den Gaard i Hatzeriis, som Terkild Brouen iboer, hvilken ham tilkom med rette og Arv efter hans fader Peder Budissen, hans farbroder liden Peder Budissen og hans farsyster Inger Budisdatter, at nyde og bruge i 40 samfelde Aar uigienløst med Agger og Eng, Moese og Kiær, og hvad som heldst dertil med rette ligger. Men efter de 40 Aars forløb maa hand eller hans Arvinger forne Gaard, imod bem. Summa pengis Erleggelse, indløse, og skal da aldeelis intet fra Hovedsummen dragis etc. Til Witterlighed med forsegle af Peder Nielsen, Borgemester i Aalborg, Abraham Hogensen, Martin Giverdsen, Raadmænd ibidem, Niss Thøgersen, Christiern Sommer, Borgere ibidem. Dat. Aalborg Ao 1505 altera die Simonis et Judæ.

1506 (1)

Stig Vestenies skøde til biskop Niels Friis i Viborg på et øde byggested på Bislev mark og Erumgaard byggested og mark. Erumgaard var en nu forsvunden gård i Bislev sogn. Stig Vestenie var søn af Laurids Vestenie og skrives til 1485 til Holmgaard, Skals sogn, Rinds herred, og nævnes 1504 i et skøde på Hersomgaard, Rinds herred.

ÆA II, s. 292, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K4.

Jtem Sty Vestenis skødebreff (B: thi bisp Nils Friisz paa jtt øde byggested i Bisløff sognen j Bisløff marck, och Eromgardz marck med sit bøggested) paa Erum gard y sogenn oc bøgistedt. Datum mdvj sancti Egidij afthenn.

1506 (2)

Præsten Peder Poulsen i Bislevs lovhævd på en gård i Vokslev og en eng i Simested i Vokslev sogn.

ÆA II, s. 292, Register på Viborg Stifts Breve, Hornom herrit. K 7.

Jtem paa en gards lagheffdt i Vox [løff oc en] eng y Semested marck (B: som her Peder Pouelszen jnduorde). Datum md[vj] nest sti Iohanis baptiste dagh.

1506-1515

I rigsråd Niels Clementsen til Aunsbjergs gælds bog 1506-1515 nævnes et tilgodehavende hos Jens Pors i Viborg i form af et stykke klæde som betaling for, at Niels Clementsen havde fået sandemændene i Hornum her-

red til at sværge manddød over en karl ved navn Klode, som havde dræbt Jens Pors' slægtning i Vokslev. Posten står nævnt under Hellum herred, så Niels Clementsen eller hans skriver har åbenbart ikke været lokalkendt. Jens Pors var 1503 og 1514 rådmænd i Viborg. Niels Clementsens datter Kirsten var gift med Christen Harbou, hvis moder var Maren Skadeland. Denne slægt også brugte navnet Pors. Jens Pors fik jf. Helligåndsklostre, diplom nr. 331 den 10.11.1506 af kong Hans lovning på Sct. Jørgens Hospital udenfor Aalborg, når fru Gyde Krag, Lars Viffertsens enke til Rebstrup var død. Fremgår også af Rep. II nr. 10.697.

Jyske samlinger 2,1, s. 211.

Ies Porss i Wibvrgh iet styckæ klede, for iegh hialpp hannum till at sandmennen i Hwornum herrit swore then karl mandød pa, som slog hans frende ehell i Wøgsløff; Klode hedhe karllen, som gerningen gjorde.

13. december 1506

Per Olufsen i Svenstrup skænkede Aalborg Helligåndskloster en grund og jord i Aalborg mod sjælemæsser.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 58, biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. Gl. signatur Top. Saml. Papir, Aalborg e 58. [Original i Helligaandshusets arkiv]. L. Dipl. Helligåndskl. nr. 334.

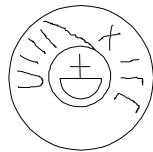
Per Olufsen i Svenstrup gaf An. 1506 die St. Luciae Virginis til den Hellig Aands Huus i Aalborg en Grund og Jord sammesteds, med saadan Vilkor, at der i bem. Kloster skulde Aarligen holdis Siæle Messe i den Uge nest efter Michels dag for hannem, hans Sødskinde og børn.

19. april 1507

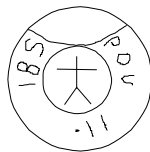
Tingsvidne af Hornum herred, givet Laurids Thordsen, prior i Helligaandshuset i Aalborg, at Helligaandshuset i over 40 år har ejet Sørup i Buderup sogn og Sørup fang, og at intet byggested der har andet navn end Sørup.

RA, Perg. saml. Aalborg Hospital. [10] segl. 3 bomærker og 7 pergamentremme. Bomærke nr. 6 findes også på 25.9.1479 og 29.5.1484 i RA, perg. saml., Torstedlund gods, og 1.8.1520, se her. Vidisse af Viborg snapsting 1558 til hospitalets forstander. Udtog i RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 59, biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. Omtalt i Jexlev, Gejst. ark. II, s. 145. Rep. II, nr. 10.794. Helligåndskl. nr. 336.

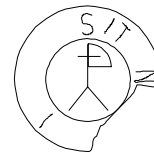
Alle mend thette breff see eller høre læses, helse wii Jost Jebsen, foghet paa Hornum herritz ting, Seuren Nielsen i Wolstrop, Nis Jensen i Pandom, Owe i Bundrop, Jess Persen⁵ i Abildgaard, Per Ollufsen⁶ i Swenstrop, Per Seuren⁷ i Gulbeck, Jepp Brwn i Eylershøff, Christen Laursen i Volstrop oc Thomis Persen i Biendrop ewinnelig met Guth, kwndgiorendes mett thette vortt opne breff, at aar effther Gutz byrd 1507 mandag nest for sancti Georgii martiris dag tha vor skicketh for oss oc menige herritzmen paa forsescreffne ting hederlig oc renliffueth man her Lauris Tordsen, prior i then Heligeandz Hwss i Alborgh, huilchen som esketh, fick oc framledde eth fult wwildugt stockeneffn oc tingswitne aff 24 wwilduge tro dannemen oc eldste herritzmend, som er Matz Matsen i Graffløff, Lass Nielsen ibidem, Nis Jensen i Hørsom, Anderss Oluffsen i Estrop, Jepp Laursen i Støffring, Jes Wred i Byrstet, Thomis Persen i Biendrop, Per Seuren i Gulbeck, Seuren Nielsen i Wolstrop, Christen Laursen ibidem, Per Oluffsen i Swenstrop, Per Persen ibidem, Christen Persen i same stet, Jepp Brwn i Eylersshøff, Jes Persen ibidem, Jess Ericson ibidem, Owe i Bundrop, Nis Jensen i Pandom, Michil Andersen ibidem, Esgi Farsen i Nybe, Mouris i Bradstet, Jes Laursen i Hornum, Jess Farsen i Bradstet oc Per Christensen i Tostrop. Huilche forscreeffne 24 dannemend witnedhe samle dag endregteligh paa theres gode tro, siæl oc rette sandhedh, oc them fuldwitherliigt er i Gutz sandhedh, at Siørop i Buderup sogn i forscreeffne Hornumherrit oc alt Siøroppss fang till alle fire marckemode haffuer wæretit till then Heligandz hwss i Alborgh i fyretyffue aar oc mere i roelig heffd, wlast oc wkierd aff hwer man i al thenne tiidh, oc them oc fuldwitherliigt er, at prior i forscreeffne Heligeandz hwss haffuer giord syn lawheffd paa forscreeffne Siørop, oc tiilswor oc indworde forscreeffne Siørop tiil alle fire marchemode tiil then Heligeandz hwsess rettighedh oc eyedom oc ingen ander man therwti noget lodh eller deld at haffue, wthen en gardz eye, som bispen haffuer paa kirkenss wegne. Item wunde oc forscreeffne 24 dannemen, oc met them tiilstod menige herritz men, at the ey anthen haffuer noget tiidh hørd eller spwrth noget bygge stet i Sjørop eller Sjøropss marck oc fangh haffue ander naffn end Sjørop. Ath the saa wunne for oss oc menige herritz men saa tiilstodh, som forscreeffuet staar, thet witne wii met wore indsigle hengendes nethen for thette breff. Datum anno die et loco suprascriptis.

5. Jens Pedersen
i Abildgaard

6. Per Olufsen
i Svenstrup, som nr. 3 1.8.1520

7. Peder Sørensen
i Guldbæk

30. maj 1507

Sognevidne, at Per Bundes toft hører til Sønderup præstegård.

ÆA II, s. 302, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K93.

Item eth soigne vinde ludindis paa enn ager Per Bunde hans tofft till Sønderup prestegard. Datum mdvijo dominica trinitatis.

30. juli 1507

Præsten Jens Nielsen fra Viborg Stift får sognekirken i Sønderholm med annekset Frejlev, som er ledigt efter hr. Henrik (Skeel), som er død.

Acta pontificium Danica nr. 4124.

Alias parrochiali ecclesia de Sondtvolin cum eius annexa Hieleff Vibergensis diocesis per obitum Henrici de N. vacante, Johanne [dvs: -ni] Nicolai prebitero Burglanensis diocesis de eadem parrochiali ecclesia et eius annexa per loci ordinarium provisum fuit, possessione per eum forsan subsecuta. Cum antem dubitet provisionem predictam viribus non subsistere ac dictam parrochiale alias, quani ut prefertur, vacavisse et vac are, supplicat igitur, quatenus sibi beneficium predictum [fructus 4 mr] de novo conferre. .. dignemini. Concessum in presentia pape. P. Interamnensis. Datum Rome 3. kal. aug. anno 4. Suppl. 1256 fol. 89.

26. september 1507

Mageskiftebrev, søndag før Mikkelsdag, mellem Karin Jensdr. (Vognsen til Boller (Taars s.), Mogens Joensens (Viffert) enke og fru Elne Jensdr., enke efter Mads Joensen (Viffert) til Torstedlund på hendes børns vegne. Fru Elne får en gård i Lyngsø mod en gård i Sønderup, som Jesper påbor. Medbeseglet af Peder Lauridsen, sognepræst i Sønderup, Malte Laursen (Viffert) i Rebstrup, væbner og Otte Unger, væbner (Otto Philipsen af slægten Bøistrup).

RA, Perg. saml., Torstedlund gods, nr. 38. Perg. [4] segl. 4. Otte Unger (Bøistrup), L I 81 (s otte philipj). Omtalt i, NLA, Restrup gods G141-1, Designation på adkomstbreve 1763, Torstedlund nr. 59 med tekst: Et Mageskifte Brev fra Mogens Joensøns Enke i Bolle til Mads Joensøns Enke i Torstedlund paa en Gaard i Lyngsøe og en Gaard i Sønderup. Dato 1360. Tilføjet i venstre margin med nyere skrift: er 26.9.1507. Rep. II nr. 10.868.

Jeg Karine Jensdotter, Mogens Jonssens Efterleverske i Bolle, har siddet over et Mageskifte paa mine Børns Vegne med hæderlig og velbyrdig Kvinde Fru Elne Jenssdotter, Matz Jonssens Efterleverske i Torstetlundh, paa hendes Børns Vegne, at Fru Elne skal have den Gaard i Liøngssøø, som skylder 3 ørte Korn, i Pd. Smør og andre Beder, og jeg skal have den Gaard i Syndervp, som Jesper i boer (3 ørte Korn, i Pd. Smør og andre Beder). Medb. af andre gode Mænd Pether Laurissen Sognepræst i Syndervp, Malti Laurissen i Repstrop og Otte Vngher⁴ vepner. Datum i Torstetlund Sønd. før Michaelis.

Februar 1508

Mageskifte mellem Aalborg Helligåndshus og væbner Vogn Mortensen, der fik en gård i Gærum mod en gård i Hyllested, Suldrup s. Vogn Mortensen var af slægten Vognsen af Stenshede, søn af Morten Nielsen og Mette Eriksdr. (Rotfeld) og var gift med Kirsten Lauridsdr. (Viffert), datter af Lars Viffertsen (Viffert) til Rebstrup og Gyde Lauridsdr. Krag. DAA 1936, s. 96.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 60, biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. Gl. signatur Top. Saml. Papir, Aalborg e. 60. L. Dipl. Helligåndsklostre nr. 341.

Anno 1508 in Febr. gjorde Prior Laurids et Mageskifte med Wogn Mortensen, Wæbner, saa at denne skulde have en Klosters Gaard i Gerom Sogn og By i Wensyssel og derimod give Prioren og hans Convent til wederlag en Gaard Hyldested i Suldrup Sogn i Hornumherid i Hemersyssel. Til witterlighed forsejlet af Hr. Niels Pedersen, Prior i Hundslund, Hr., Peder Knudsen Prior i Vor Frue Closter i Aalborg, Hr. Ib Oboo, kong Hansis Capellan, Jesper Thorsen af W., og Willads Nielsen, Tolder paa Skauen.

2. juli 1508

Sognepræst Peder Poulsen i Veggerbys lovhævd på en gård i Sønderup, som bebos af Peder Lauridsen (præst i Sønderup).

ÆA II, s. 296, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K42.

Jtem (B: her Peder Pouelszens j Wegerby) laghefft som lyder paa thenn gard Syndrup (B:j Synderop) Per Laurisszen ibor (B: och, en eng ther samestedz). Datum mdvij mandag nest effther var frue dag visitationis.

1509 (1)

Et skødebrev, at Ellen Jensdr., enke efter Mads Joensen (Viffert) til Torstedlund har tilskødet Ø Kloster 2 gårde i Braulstrup i Sønderup sogn, den ene beboet af Jens Michelsen, den anden af Mads Poulsen.

ÆA III side 124. Register paa breffue paa Olborghusz 1578, Z106.

Item ien skøde breff paa thuenne gordt, att Elle Jens dette, Mas Ionssens effter leuerske aff Torstelundt, haffuer skött till Økloster ii gorde i Hornum heret i Sønderup sognen i Brönderstorp, then iene Iens Mickellssen wdj bode, oc then anden Matz Pouelssen wdj bode. Mdix.

1509 (2)

Malte Lauridsens (Viffert) pantebrev på en gård i Djørup.

ÆA II, s. 294, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K16.

Item Malty Laurisszens pantbreff paa en gard y Dyrup. Datum mdix die beati Antonij.

1509 (3)

Ove Skram til Hammergaard, skøde til Mariager kloster på en gård kaldet Bjerregaard i Gjellerup. Formodes at være Gjelstrup i Vokslev sogn.

ÆA V, s. 723, Register paa Mariagger closters breffue, 003. Samme omtalt i RA, Håndskriftssamlingen VI G 5, Frans de Thestrups samlinger vedr. Mariager, gods i Hornum herred, s. 83, 003.

Offe Skrams till Hamergaardt skiøde paa en gaard kaldis Bieregaard, i Giellerup till Mar. closter.

1509 (4)

Skøde fra Vestenie Lauridsen (Viffert) til Ø Kloster på et bol i Nibe. Fremlagt i sag ved Viborg landsting 20.1.1557, se denne dato.

Och ij rette lagde enn skiøde wnder guds aar Mdix die beate virginis wij huilckenn enn wid naffen vesteni Lauridtsen bekiend seg att haffue skött Ø closter enn boell ligends ij Nibe.

1509 (5)

Skøde fra Vestenie Lauridsen (Viffert) til Ø Kloster på et øde byggested i Nibe. Skødet fremlægges i en sag ved Viborg landsting 20.1.1557, se denne dato.

Ther nest enn anden skiøde wed same aars dagen die Michaelis wij huilcken Maltij Lauritsenn bekendr seg att haffue sold tiill Ø closter enn øde byge sted som liger ij Nibe.

15. april 1509

Palle Pedersens skøde på en gård i Grydsted og en gård i Vokslev til biskop Erik Kaas i Viborg. Det er uden tvivl Palle Pedersen Glob, foged på Pandum, hvis datter Karen 1564 boede i Nibe. Palle Pedersen Glob var en slægtning til Viborgbispens Niels Glob, der tidligere besad Pandum.

ÆA II, s. 292, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K2.

Jtem Pally Persszens pantbreff (B: eyendoms breff) paa ij garde, en y Grydested, en andhen y Voxløff (B: sold bisp Erich till Wiborg bispdom). Datum feria post dominicam quasi modo genitj.

13. august 1510

Skøde fra borger Søren Jensen i Aalborg på et hus i Nibe til hr. Jens Rød (Roed). Se også 21.11.1510.

ÆA II, s. 299, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K69

Jtem Seuerenn Iogensszcns (B: Jenszens) borger i Alburgh skøde paa eth huss y Nybe (B: till her Jens Rød), Datum mdx⁰ feria 3a infra octauas sancti Laurencij.

21. august 1510

Vidne af Aars herredsting udstedt af bl.a. herredsfoged Dines Olufsen om sandemænds tov mellem Haverslev og Døvelstrup.

RA, seddelregistraur, godsarkiver, Torstedlund nr. 39. Perg., 6 segl.

21. november 1510

Hr. Jens Roeds skøde til biskop Erik Kaas i Viborg på en gård (et hus) i Nibe. Se også 13.8.1510.

ÆA II, s. 297, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K46.

[Jtem] her Jens Røø (B: Rød.) hanss skødebreff (B: till biscop Erich Kaasz.) paa enn gaard (jtt husz) [y Nybe]. Datum mdx^o feria sexta post presentationis Marie.

25. november 1510

Biskop Erik Kaas i Viborg mageskifter med Niels Clementsen om en gård i Veggerby.

ÆA II, s. 301, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K85.

Jtem biscop Erich Koissis mageskyfft met Nis Clemitsszen ludindis paa enn gard y Vegerbøi (B: Winge by) i Himmersosell. Datum mdx^o die Katherine virginis.

1511

Et mageskiftebrev mellem Malte Lauridsen (Viffert) (skrev sig 1509 til Gunderstedgaard, Slet herred) og hans broder Vestenie Lauridsen.

NLA Aalborg Bispearkiv, Pk 1, (Ældre Reversaler) Fortegnelse paa ældre Gavebreve Fasc. 3 nr. 25. (Registratur fra 18. årh heri udtog af en tabt original, formodentlig i Aalborg Helligaandsklosters arkiv.)

Et Mageskiftebrev imellem Malthe Lauridsøn og hans Broder Vesteni Lauridssen. Dat. 1511.

?1511

Vestenie Lauridsen i Voxtrup (Ovdrup) skøde på en gård i Hjeds til bisp Niels Friis i Viborg. Der er sikkert tale om Vestenie Lauridsen (Viffert). Årstallet er sikkert urigtigt, da Niels Friis var død før 1511.

NLA Aalborg Bispearkiv, Pk. 1, (Ældre Reversaler) Fortegnelse paa ældre Gavebreve Fasc. 3 nr. 21, registratur fra 18. årh. [Original senere jf. Rep. II nr. 10.203 jf. ovenstående 1.12.1504 til Helligaandsklosters arkiv].

Westen Lauridsen i Voxtrup hans Schiødebrev til Biscop Niels Friis i Viborg og hans Efterkomere paa en Gaard i Heydtz i Vegerby Sogn. 1511.

25. november 1511

Vestenie Lauridsen, væbner, (Viffert) skænker Aalborg Helligaands-
hus en gård, som kaldes Fløe i Gravlev sogn, som Jens Tamdrup ibor, mod
forplejning og bolig i klostret på livstid og sjælemesse for Leonardi alter.

RA, perg. saml., Aalborg Helligåndskloster. [8] segl. 8 pergaments-
remme, nogle beskrevne. Rep. II nr. 11.968. Omtalt i Jexlev, Gejst. ark. II,
s. 145. *Helligåndskl. nr. 362.*

Alle mend thette breff see eller høre læses, kwndgiør jeg Vesteni
Laurissøn, væbnere, met thette mitt oppne breff, at jeg nw wti myn velmact
met myn frii viliæ oc samtycke for myn serdeles liiffss nyttørfftelighet oc
myn siælss bestandelse oc salighed haffuer giord en endelig contratt oc
endræt met hetherlig oc regelhunden mand prior Lauris Mwle oc menige
conuentzbrødre i then Heligeandz hwss i Aleburg i saa maade, at the skulle
indtage meg tiil them i theress closter oc forsee meg ther redelig oc wfor-
sømelig oc en dreng tiil meg, som meg skal tiæne, met hwss, ild oc varme.
øll oc madh, ligerwiss som presterne oc brødrene fortærer, oc ryg[te] paa
myn sywgesæng, saa lenge som Guth vnder meg at leffue her i verden,
som theres breff vtwiszer, the meg ther paa giffuet haffuer. Oc forscreffne
prior, brødre oc closter skal haffue aff meg ther fore en myn gaard, som
kalles Fløø, som jeg fick til mageskyffte aff forscreffne closter, liggendes i
Hemmersøsel i Hornumheret i Graffløff sogn, som Jes Tamdrop nw i boer,
oc giffuer tiil aarlig skyld tre ørte korn, too pund smør, 1 marck tiil gesterii,
skoffswin, dagsgeringe met andre retzle, som ther pleyer aff at gaa, met
alle syn rette tiillegelssse. som thii breffue indholler oc wdwiser, som jeg
fiek ther paa aff forskreffne closter, oc jeg antworder forsereffne prior oc
brødre igen tiil ewind[elig eyendo]m eye skullendes, oc ther tiil skal
forscreffne prior oc brødre oc theres effterkomere, men verden staar, holle
en messe hwer torsdagh aff thet verduge Gutz legomme for sancti Leonardi
altare i forscreffne closter for myn siæl oc myne foreldress, som begraffne
er hooss same altære, hwor [nw] oc wtwal[d] er mitt leydestet, nar Guth vil
kalle meg, oc for myne syskendes siæle oc vænnerss oc slegtes siæle oc alle
cistne siæle. Thii kiendes jeg meg oc myne arffuinge ingen deld, eyedom
eller rett at haffue i forscreffne gord, som kalles Fløø, anthen i hwss eller
jord eller noghet forscreffne gaardz tillegelse, effter thenne dag i noger
maade: men jeg tiilbinder meg oc myne arfftiinge at frii oc frelse, hemle oc
tiilstaa forscreffne then Heligeandz hws i Aleburg forscreffne gord met
henness tillegelss oe rente tiil ewinnelig eyedom, som fore er rørt, for hwer
man, ther paa kand tale, anthen kiøb, eydom eller pant i noger maade met
rette. Tiil ydermere forwaringh oc bedre stadfestelss, at saa skal holles,

henger jeg met wiliæ oc widskaff mitt indzegele nethen fore thette mitt opne breff met flere æreactighe oc hetherlig dandemen, som jeg kierlige bether besegle met meg, som er erlig oc velburdig man her Mogenss Gøye, strenge ridder tiil Clausholm och høffuertzman tiil Alburghwss, her Per Nielsøn, bispenns officialis i Alburg oc sogneprest tiil Vor frwe kirke ibidem, Anderss Wlff, prior i Vor frwe closter ibidem, Abraham Hagensøn oc Seuerin Jensøn, burgmestere, Pouel Andersøn oc Morten [G] ywrdsøn, radmen i same stet. Datum Aleborgh anno domini 1511 ipso die sancte Katherine virginis et martiris gloriose.

1512

Tingsvidne, at Malthe Nielsen har gjort breve på en gård i Borup, Pandum og Pandum mølle, Keldal og Keldals mølle, Langdal og 2 gårde i B... med mere, som ligger i Hellum og Fleskum herred, magtesløse.

ÆA II, s. 331, Registratur over Viborg Stifts Breve, M33.

Item et tinnings vinde at Malti Nielsszen haffuer gordt magtelöss alle thii breffue, som hand [haffde] paa enn gard y Borup, paa Pandum oc Pandum [mølle], Keldall oc Keldals mølle, Langdall, ij gard y B..... [met mere] gotz som lyger y Hellumherrit oc Fleskum [herrit. Datum mdxij] torsdag epter kondermessz.

10. maj 1512

Tingsvidne af Hornum herreds ting mandag efter Johannes dag givet Lars Brun i Ellidshøj om 3 agre i Guldbæk. Jens Hansen, herredsfoged, Niels Pedersen², præst og provst i Hornum herred, Jacob Hansen, præst i Hornum, Jost (Mortensen) i Suldrup, Søren Nielsen i Volstrup, Thomas Bæk i Støvring, Thomas Pedersen og Christen Flæsk i Byrsted vidner, at Lars Brun i Ellidshøj fik tingsvidne af 24 dannemænd, som var Lars Sørensen i Ellidshøj, Ove i Bonderup, Peder Jensen i Volstrup, Jens Sørensen, Jost i Lunden (Klæstruplund), Michel Svendsen, Christen Flæsk, Mogens Christensen, Jørgen Pedersen, Peder Mogensen, Christen Tamdrup, Lars Halkær, Per Spegher, Søren Andersen, Niels Jensen i Svenstrup, Christen Pedersen, Søren Laursen i Estrup, Thomas Pedersen i Binderup, Lars Michelsen, Mourids i Brasted, Per Bonde, Søren Brun, Jens Eriksen, Peder Sørensen i Annerup, der vidnede, at 12 selvejere var udtaget til at dømme om 3 agre i Guldbæk mark, som Peder Sørensen, Anders Andersen og Peder Ytsen nu har. De dømte da, at de 3 agre havde hørt til Peder Nielsens gård i Guldbæk som kronens rette ledingsjord og havde været det, så længe nogen kunne mindes, indtil Niels Høg fik Aalborg len. De 12 selvejere

dømte, at det var kronens og bondens ledingsjord, men bonden havde alligevel ikke fået jorden tilbage. Endvidere vidnede de 24 mænd, at Niels Høgs præst på Hornum herredsting lovede Lars Brun, at jorden skulle komme tilbage til gården, men at det ikke var blevet opfyldt.

RA. C 6, Adkomstbr. Landgods Nørrejyland. Papir med 5 [!] segl, påtrykte forneden. 1. Jens Hansen i Moldbjerg, herredsfoged, utydeligt; 2. G. 708*, Niels Perssen, præst i Buderup, meget utydeligt tolkning meget usikker. 3. Ødelagt. 4. Just Mortensen i Suldrup. 5. Søren Nielsen i Volstrup, utydeligt aftryk af det ødelagte segl i plica. *Rep. II nr. 12.197.*

Jens Hanssen¹ Foged til Hornum H.s Ting, Niels Perssen² Præst og Officialis i Hornum H., Jacob Hanssen Sognepræst i Hornum, Jost i Suldrup³, Seueren Nielssen⁴ i Volstrup, Thomess Bek i Støffring, Thomess Perssen og Cristiern Flesk i Byrstet. Mand. efter Johannis Dag ante portam latinam paa forskrevne Ting fik Lass Brun i Ellitzhøff et Tingsvidne af 24 Dannemænd: Lass Seuerenssen i Ellitzhøff, Owe i Bondrvp, Per Jenssen i Volstrup, Jess Seuerenssen, Jost i Lunden, Michel Swendssen, Cristiern Flesk, Maghenss Christernssen, Jørgen Perssen, Per Magenssen, Cristiern Tamdrvp, Lass Halkier, Per Spegher, Seueren Anderssen, Niss Jenssen i Swenstrvp, Cristiern Perssen, Seueren Lauerssen i Estrvp, Thomess Perssen i Bindrvp, Lass Michelsen, Mawritz i Brastet, Per Bonde, Seueren Bron, Jess Ericsen, Per Seuerenssen i Andrup; disse vidnede, at det er dem vitterligt, at 12 Ejere var tiltagen at dømme om 3 Agre i Guldbek Mark, som Per Seuerenssen, Anders Anderssen og Per Ytssen nu i Værgen har; da dømte 12 Ejere de 3 Agre til den Gaard i Guldbek, som Per Nielssen i boer, og at være Kronens rette Ledingsjord, som det har været, saa længe nogen kan mindes, indtil den Tid Hr. Niels Høg havde Aleborgs Len; da kom de fra Bondens Gaard til de forskrevne 3 Gaarde; og siden 12 Ejere havde dømt det til Bondens og Kronens Ledingsjord, har det været holdt og brugt til de 3 Gaarde, og ikke Bonden kan faa det igen. Deslige vidnede forskrevne 24 Mænd, at Hr. Niels Høgs Præst paa Hornum H.s Ting lovede Lass Bron, at den Jord skulde komme fri til den samme Bondegård igen, og har dog intet faaet af Jorden, men har ofte kæret, at den Jord er saa taget fra Kronens Ledingsgods og holdt ham for, siden hun er ham tildømt af 12 Ejere. Vore Indsegl. Datum ut supra.

1. Jens Hansen
i Moldbjerg, herredsfoged

2. Hr. Niels Pedersen
i Buderup

4. Jost Mortensen
i Suldrup

5. Søren Nielsen
i Volstrup

7. juni 1512

Tingsvidne af Hornum herred. Jens Hansen, herredsfoged, Søren Nielsen og Chresten Lauridsen i Volstrup, Jost i Klæstruplund, Thames Bæk og Niels Brems vidner, at Lars Brun fik et tingsvidne af 8 dannemænd, Søren Nielsen i Volstrup, Jost i Klæstruplund, Peder Olufsen, Jens Jensen og Chresten Pedersen i Svenstrup, Ove i Bonderup, Søren Brun i Rodstrup og Chresten Flæsk, der vidnede, at Peder Sørensen i Guldbæk ofte på Hornum herreds ting i både lensmand Niels Høgs og Mogens Gøyes tid gjorde lov-hævd på sin gård i Guldbæk, Anders Andersen gård, og på 2 agre, den ene ligger til Peder Sørensens gård, og den anden til Anders Andersens gård, og at 12 selvejere havde dømt, at agrene var kronens ledingsjord.

RA. C 6, Adkomstbr. Landgods Nørrejyll, læg 3 pakke 17. Papir med 5[!] segl påtrykte forneden: 1. Utydeligt; 2. Søren Nielsen i Volstrup, utydeligt. 3., 4. og 5. utydelige. *Rep. II, nr. 12.216*

Jens Thammessen Foged til Hornwm H.s Ting, Søffren Nielssen² i Wolstrup, Crestiern Laurissen *ibid.*, Jost i Lwndhen, Thammess Beck og Nielss Bræmss. Mand, efter Trefoldigheds Søndag paa forskrevne Ting fik Lass Brwn et Tingsvinde af 8 Dannemænd: Soffren Nielssen i Wolstrup, Jost i Lwndhen, Per Oluffssen i Swenstrup, Jess Jenssen *ibid.*, Crestiern Perssen sstds., Ove i Bwnrup, Soffren Brwn i Raadstrup og Crestiern Flesk; disse vidnede, at Per Soffrensens i Gwlbeck har ofte staaet paa Hornwm H.s Ting baade, den Tid Hr. Nielss Høg havde Lenet, og siden Hr. Mogenss Gøye fik Lenet, og budet Lov for Lovhævd paa den Gaard, han i boer, og den Gaard i Gwlbeck, Anderss Anderssen i boer, og særdeles paa 2 Agre, den ene, som ligger til den Gaard, Per Soffrinsens i boer, og den anden, der ligger til den Gaard, Anderss Anderssen i boer, og 12 Ejere svor fra de forskrevne 2 Gaarde til "krowenss ledinge jorde". Med vore Indsegl. Datum ut supra.

29. august 1512 (1)

Pergamentsskøde på en gård i Gravlev by fra Palle Madsen (Viffert) til Torstedlund til morbroderen Niels Jensen (Sefeld) til Refsnæs. Af brevet ses, at Jens Mortensens (Sefeld) datter, Elne, søster til Niels Jensen Sefeld, har en søn Palle Madsen (Viffert) med Mads Joensen (Viffert) til Torstedlund, der søn var af Joen Viffertsen til Torstedlund. Se også 29.8.1512 (2).

Kgl. Bibliotek, Thotts Manuskr. 4°, 1888, Axel Urne, Viffert Seefelds Ahner, s. 23a. Axel Urne har i uddrag afskrevet det nu tabte skøde, der da befandt sig på Refsnæs. Kortere udtog uden dag i *Kgl. Bib., Thott 4°, 1889 Bl. 23.* Omtalt i *Pers. Hist. Tidsskr. 6,4, s. 214* og *Rep. II nr. 12.267.*

En pergementess schiøde, huorwdi Palle Madtzøn til Torstedlundt schiøder sinn morbroder Niels Jensøn til Reffsnes en gaard i Graffløff bye sub dato Reffsness anno 1512 die decollationis Johannis baptistæ. Aff huilchett siste breff ochsaa kanndt forfares Jens Mortensøns daatter Niels Jensøns søster Elne Jensdaatter at haffue hafft en søn, som hedte Palle Madtzøn, med sin hosbonde Madtz Jonsøn til Torstedlund, huilcken waar John Wiffertzøn til Torstedlundt hans sønn.

29. august 1512 (2)

Palle Madsen (Viffert) af Torstedlund bekender at have fået fuldt vederlag af sine brødre, Joen Madsen og Mads Madsen for den del af Torstedlund, han arvede efter sin fader Mads Joensen (Viffert). Medbeseglet af Peder Knudsen, provst på Næs (Lindenberg), Niels Nielsen, sognepræst i Skibsted, Anders Mikkelsen, sognepræst i Skørping, Niels Jensen (Sefeld) i Refsnæs, væbner og Jens Thomsen (Sehested), Viborgbispens køgemester. Se også 29.8.1512 (1).

RA, Perg. saml., Torstedlund gods, nr. 40. Perg. med 6 segl. 1. Lxv 42 (Viffert). 2. G. S.90. 3. G.708*. Niels Nielsen. 4. G. 708, Anders Michelssen. 5. Flviii 16 (Seefeld). 6. Flvii 19 (Sehested). Omtalt i: Restrup godsarkiv, NLA, G141-1, Designation på adkomstbreve 1763, Torstedlund nr. 46 med teksten "Palle Madsøns af Torstedlund, Afkald til sine Medarvinger, for hands til dennem afhændede Arvedele i Torstedlund. Dato 1303." Med nyere hånd er i margin tilføjet: 29.8.1512. *Rep. II nr. 12.268.*

Jeg Palli Masen¹ af Tostedlwnd V. har fanget Fyldest af mine Medarvinger Jon Masen og Mattes Masen for al den Rettighed, som mig tilfalden var af ret Arv i Tostelwndh efter min Fader Mattes Jonsen. Thi forbyder jeg nogen mine Arvinger Jon heller Mattes Masen herimod dele for den forskrevne Ejendom, som mig kunde tilfalde, og giver jeg Jon og Mattes "akalh" for al ydermere Tiltale for samme Ejendom. Medb. af hæderlig og velbyrdige Mænd Hr. Per Knutssen² Officialis [i N]eess, Hr. Niels Nielsen³ i Skibstet, Sognepræst, Hr. Anders Michelsen,⁴ Sognepræst i Skørping, [Niel]s Jensen⁵ i Reffs, V., og Jenss Thamiesen,⁶ Bispens Køgemester af Wiborigh. Datum Reffs die Johannis decollac.

1513

Tingsvidne, at et stykke skov, som ligger vest for for Torstedlund, kaldes Kirkeskov og er endelsskov og tilhører Aarestrup kirke.

ÆA II, s. 298, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K53.

Jtem eth tingx vinde at thet styeke skou so[m ligger] vestenn wiit Torstelund (B: Tostedlundz kircke weyer, kaldis Kirckeschouff) er kyrckens (Ordestrups prestegardz och kirckens) [rette] endels skouff. Datum mdxiij .....then første hele vge i fast.

23. maj 1513

Klerken Niels Friis fra Ribe stift får ærkedegneembedet i Viborg og sognekirken i Nibe, der er ledig efter Jacob Krumpen.

Acta pontificium Danica nr. 4368.

Cum archidiaconatus ecclesie Vibergensis ac parrochialis ecclesia Nibe Vibergensis diocesis ex eo, quod quidam Jacobus Krumpen assertus clericus archidiaconatum et parrochiam predictos una cum parrochiali ecclesia N. dicte diocesis per aliquos annos contra constitutionem Execrabilis nulla desuper dispensatione apostolica suffultus, detinuit et detinet de presenti, vacent ad presens, supplicat Nicolaus Fris clericus Ripensis diocesis, de nobili genere ex utroque parente procreatus, quatenus sibi de archidiaconatu et parrochiali ecclesia prefatis [fructus insimul 10 mr.] providere dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii..... Et quatenus parrochialis ecclesia prefata fuerit de jure patronatus laicorum, etiam nobilium, cum oportuna illius derogatione....Datum Rome 40. kal. junii anno 1. Supp.- 1406 fol 212.

25. juli 1513

Kong Christian overdrager kaldsretten (jus patronatus) til Vokslev kirke og Skt. Josts kapel i Nibe til biskop Erik Kaas i Viborg mod kaldsretten til et kannikeembede og Bartum præbende under Viborg domkirke.

RA, Suhms Nye samling I, 1. hæfte, s. 55. Brevet er fra gammel tid overstreget i den originale registrant, Chr. II's registre 1513-23, blad 109.

Her Erick kaas, biscop vti wiborgh ffick breff at myn nade herre hafuer giordt en wænlig contract oc skiffte met hannem i swo made, at han haffuer vndt oc vpladit till min herres nade oc efftherkommer konninger i danmarck Juspatronatus oc presenteren till enn cannickdom oc prebend vti wiborg domkircke som kalles bartwm prebend Swo at myn herre oc hans nades efftherkommer konninger mw oc skulle herefter indtill ewige tiidt nær som helst forne prebend faller oc vaccer ther till schicke oc presentereen-god dwlig clærke till forne biscop vti wiborg, hwilken han oc hans efftherkommer effter myn herres presentationem annamme skulle oc forne bartwm prebende met alle hennes rette tilliggelse oc rettighedt conferer oc

haffuer myn herre for thenne wenlig skiffte oc vpladelse till forne presendis Juspatronatus til wederlag vndt oc met thette wort obne breff vnde oc forladt fran oss oc vore effterkommer konninger i danmarck oc indtill forne weduge fader oc hans effterkommer biscooper vti wiborg all then rettichedt Juripatronatus som myn herre oc hans nades forfædre framforne konger i Danmarck haffuer haffd till woxløffhed kirke i hornunherret oc sancti Jodici capell i nibe i samme soghn met all kirckens tilliggelse oc godz som til henne oc prestbord haffuer tilligget af arrildz tiidt Swo at forne biscop aff wiborg oc hans effterkommer mw oc skulle nu her effter forne kirke vaccer oc siiden indtil ewige tiidt then selff met all rett forseet met sognepest dog at the lade ther vforsømligen vpholde swodan gudztieneste oc messer som ther funderit er. datum hafnie die jacobi apostoli anno mdxii. Ad principis proprium mandatum.

1. november 1513

Anders Mogensens lovhævd, at ingen må bruge noget af Holmgaard mark (Bislev s.) uden tilladelse fra biskoppen i Viborg.

ÆA II, s. 298, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherret. K56.

Item Anders Mogensszens laffhefft paa Hollumgardtz marck (B: Forbudz breff alt jngen schulle bruge nogitt j Holumaggers marck vden the haffue thett j bispens minde) Datum mdxiiij feria quarta post omnium sanctorum.

22. november 1513

Ærkedegn Jakob Krumpen i Viborg, ny provision på Vokslev kirke.

Acta pontificium Danica nr. 4398.

Alias parrochiali ecciesia in Vaxloff Vibergensis diocesis, que de jure patronatus laicorum, videlicet regis Dacie forsan ratione regni Dacie seu alicuius domini, existit, vacante, tunc rex Dacie et dominus dicti domini ad illam Jacobum Kruwmpen archidiaconum Vibergensem, de nobiii genere ex utroque parente procreatum, infra tempus debitum presentavit, institutione et possessione forsan subsecutis. Cum autem dubitet presentationem et, si que sit, institutionem huiusmodi viribus non subsistere ipsamque parrochiam ecciesiam adhuc vacare, et, si dicta parrochialis ecclesia archidiaconatui dicte ecclesie Vibergensis, qui inibi dignitas non tamen post pontificalem maior aut personatus, administratio vel officium existit, et quem dictus orator obtinet, quamdiu illum obtinuerit dumtaxat, uniretur, profecto ex hoc ipsius oratoris commoditatibus oportune consuleretur, sup-

plicat igitur, quatenus ... parrochiam ecclesiam predictam [fructus 5 mr.] dicto archidiaconatui, quamdiu prefatus orator illam obtinuerit dumtaxat, ita quod liceat sibi corporalem possessionem etc. dicte etc. [dvs: ecclesie apprehendere, licentia ordinarii] minime requisita, unire dignemini. Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii...Et de consensu patroni. Et quod littere in forma nove provisionis, surrogationis, etiam quoad possessionem, gratie [etc.], etiam cum expressione invaliditatis prioris tituli, ... expediri possint...Datum Rome 10. kal. dec. anno 1. Suppl. 1427 fol. 5.

30. november 1513

Malte Lauridsen (Viffert), får ved mageskifte med Aalborg Helligåndshus en gård kaldet Fløe i Gravlev sogn mod en gård i Sønderup.

FLA, Hverringe gods, perg. nr. 19. Gengivet efter RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 62, biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. Gl. signatur: Top. Saml. Papir, Aalborg e 62. Omtalt i NLA, Aalborg Bisp, Ældre revers. 1441-1741. Helligåndsklostre nr. 376.

Malti Lauridzen til Ræbstrup, Wæbner, med sin frues Anne Albretsdaatters fuldbyrd, mageskiftede sig til fra Hr. Lauridz Tordsen, Prior i then Hellig Aands Huus i Aalborg og Meenige Convents Brødre en Gaard i Grafløf sogn i Hornumherrid, som kaldis Fløe, og gaf Klosteret til Wederlag derfor en gård i Sønderup i Hornumherrid. Denne Contract og Mageskifftebref er daterit i Aalborg die St. Andreae Apost. Ao 1513. Til Witterlighed underskrevet af Biskop Erich Kaas i Wiborg, Niels Kaas i Sibber Closter, Las Skeel, Webner, Hr. Peder Nielsen, Official i Aalborg, Abraham Hogensen og Severin Jensen, Borgmestre ibidem.

1514

Kong Christians stadfæstelse på skiftebrev på Hedegaard, som hans fader kong Hans havde skiftet til bisp Niels Friis i Viborg i 1505.

ÆA II, s. 268, Register på Viborg Stifts Breve, Arsherrit. H 67.

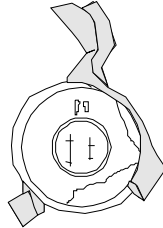
Item koning Hansis skyffthebreff met [biscop Niels] Friis ludindis paa Hede gard oc hin[dis tillegelse]. Datum mdv søndag nest effther....

8. februar 1514

Skøde fra Elné Jensdr. (Sefeld) af Stubberup, Mads Joensens (Viffert) efterleverske, til velb. svend Jens Thamesen (Sehested) på en gård i

Torsted i Aarestrup sogn, som Christen Kjeldsen ibor, skyld 3 ørte korn, 2 pund smør, høns, gås, lam gæsteri, skovsvin og andre småbede, til vederlag for den gård han for hende udlagde til Mogens Joensens (Viffert) børn, hvilken gård tilfaldt hende og blev udlagt af købegods efter hendes salige husbond Mads Jonsen (Viffert). Medbeseglet af hendes bror, Niels Jensen Sefeld på Refsnæs. Malte Lauridsen (Viffert) af Torstedlund, Jens Thygesen Sefeld i Dalsgaard, væbner, Hr. Christiern i Testrup og Hr. Niels Pedersen i Buderup. Mogens Jonsen Viffert var Mads Jonsens halvbroder.

RA, seddelregistratur over godsarkiver, Torstedlund, nr. 41 med enkelte tilføjelser jf. bl.a. originaldokumentet. [6] segl. 3. tabt. 5. stump.

6. Niels Pedersen, præst i Buderup

20. april 1514 (27.) april

Provst Jacob Krumpen i Thyholm får ny provision på embede og sognekirken i Vokslev samt Nibe kapel forenet dermed for sin levetid mod årlig pension til den tidligere provst Jens Sørensen. Se også 15.12.1514.

Acta pontificium Danica nr. 4429.

Cum - Johaines Severini canonicus ecclesie Ripensis omni juri sibi ad preposituram ruralem in Tusholm Burgianensis diocesis quomodolibet competenti in manibus s. v.....sponte cedit, supplicat tam dictus Johannes quam Jacobus Krumpen prepositus dicte prepositure in Turholm, quatenus... preposituram huiusmodi, que in ecclesia Burglanensi vel extra eam forsitan dignitas, non tamen post pontificalem maior, seu personatus vel officium existit [cuius et illi annexorum insimul fructus 8 mr.], eidem Jacobo conferre ... nec non prefate prepositure quandam parrochiale ecclesiam in Wexlove cum eius filiali capehia in Nibe Vibergensis diocesis, quam... Jacobus ... obtinet..., ad vitam eiusdem oratoris dumtaxat unire, ita quod liceat sibi per aliquem idoneum vicarium dictam parrochiale unitam gubernare ... diocesani loci vel alterius licentia super hoc minime requisita, et, ne prefatus Johannes nimium dispendium patiat, pensionem annuam 15. duc. auri de camera super fructibus dicte prepositure ac illius annexorum, quorum tertiam partem licet dicta pensio excedat, tamen me-

dietatem non excedit, per dictum Jacobum et eius successores singulis annis in civitate Ripensi ac in quolibet festo pasche resurrectionis domini Jesu Christi predicto Johanni, quoad vixerit, vel procuratori suo legitimo sub penis, sententiis et censuris in similibus apponi solitis integre persolvendam .....reservare dignemini .... Concessum in presentia pape. P. cardinalis s. Eusebii ... Et cum derogatione regularum de viginti diebus et publicandis resignationibus latissime extendenda, attento quod resignans est absens. Datum Rome 12. kai. maji 4) anno 2. Suppl. 1468 fol. 281 (283) og (II) 292 (294).

2. juni 1514

Jes Jude i Busted overlader velbyrdige svend Bertel Jensen (Hørby) i Skovbo den del af et pant, han fik efter moderen Kirsten Christensdr. (Hørby), som er det pant, som ridder Thomas Mogensen (Sefeld) gav "vore forældre" Jes Persen Hørby, som er Skovbo og en gård i Tobberup.

RA, privatarkiver på pergament, læg 2, pakke 257. Refereret efter RA, Thiset, seddelregistratur i skuffer. Omtalt i DAA 1898, Hørby, s. 247. Adkomstreg. U 1514-054.

Jess ydhe i busted oplader velbyrdige svend bertil Jensen i Skovbo, wæbner, al den Deel, som ham var tilfalden efter sin moder Kersthen crestensdotter, chresthern Hørbys Datter, som er i det Pant, som her Thomas magnussen, ridder, havde givet "wor foræller" Jes Perssen Hørby, som war paa Skovbo med med alle hendes retigheder og paa en Gaard og et Boel i Tobross. Skovbo den fredag nest for Pindsedag. Widner de dannemænd Jep Andersen i Hørby og Jost Jebsen i Bryndom.

15. december 1514

Klerken Jakob Krumpen fra Aarhus Stift får Vokslev kirke, der ledig efter Peder Thøgersens død. Se også 20.4.1514.

Acta pontificium Danica nr. 4497.

Vacante parrochiali ecclesia in Voxsloff Vibergensis diocesis per obitum Petri Theodorici, fuit ad illam Jacobus Teumpen (!) clericus Arusiensis diocesis ac in artibus magister per illustrem principem regem Dacie presentatus. Cum autem dubitet presentationem huiusmodi cum inde secutis viribus non subsistere dictamque ecclesiam adhuc vacare, supplicat prefatus Jacobus, qui de nobihi genere ex utroque parente procreatus existit, quatenus ..... oratorem ad dictam ecclesiam [fructus 6 mr.] instituere et de illa providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et

in litteris, que in forma † aut nove provisionis, gratie [etc.] expediri possint
... Datum Rome 18. kal. jan. anno 2. Suppl. 1469 fol. 10 v.

6. februar 1515

Jens Pedersen i Hasseris, Peder Buddisens søn, havde solgt et pant i en jord i Hasseris, som hans søstre Anna og Kirsten Pedersdr. ejede, til prior Laurids Thordsen i Aalborg Helligaandshus. Søstrene har herefter lånt yderligere 8 mk. af Laurids Thordsen mod underpant i ejendommen, som Helligaandshuset får til brugeligt pant, indtil pengene er betalt.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 65, biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. [Original i Helligaandshusets arkiv].

Paa det Pant som Jens Persøn, Peder Budissens Søn i Hasseriis haffde soldt til Hr. Lauridz Thordsen, Prior i Menige Convent=Brødre i Aalborg Hellig Geist=Huus, fick siden hans Søstre Anna Pedersdaater og Kirsten Pedersdatter, atter 8 mk reede Penge til Laans af bem. Hr. Lauridz Thordsen, og derfor bebrevede de hannem og Klosteret paa ny, til underpant baade disse, saavel som de obenbm. penge, deres Ager og Eng i Hasseris Mark, at Klosteret samme til urøggelig og brugelig Pant motte beholde, indtil bem. Summa Penge l: efter deris Broder Jensis og deris breffs lydelse Til Witterlighed forseget af Peder Severinsen, Borgem. i Aalborg, Christen Maduig og Jens Thomssen, Raadmænd ibidem og Claus Bardsker, Borger ibid. Dat. an 1515 die S. Dorotheæ Virginis et Martyris.

23. februar 1515

Klerken Jacob Krumpen fra Aarhus Stift får ny provision på sognekirken i Vokslev, som er ledigt efter Peder Thøgersen (Theoderici) og til-ladelse til dermed at forene to ellers dermed uforenelige embeder, hvoraf dog kun det ene må være en sognekirke.

Acta pontificium Danica nr. 4509.

Vacanti parrochiali ecclesia in Vogsloff Vibergensis diocesis per resignationem Petri Theoderici, fuit ad illam Jacobus Kremepen (!) clericus Arusiensis diocesis per regem Dacie presentatus. Supplicat igitur orator prefatus, qui de nobili genere ex utroque parente procreatus existit, quatenus oratorem predictum ad dictam ecclesiam [fructus 4 mr] instituere .. dignemini, ut una cum dicta parrochiali ecclesia alia duo curata quecunque seu alias invicem incompatibilia, dummodo tamen ultra duas par rochiales non sint, beneficia, dignitates aut personatus retinere possit. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et cum clausula gratificationis, quatenus

non [dvs: opus] sit ... in litteris, que [in] forma † aut nove provisionis, gratie [etc.] expediri possint. Datum Rome 7. kal. martii anno 2. Suppl. 1477 fol. 129.

7. maj. eller 24. september 1515

Tingsvidne af Hornum herred, at Henrik Knudsen (Gyldenstjerne) til Restrup ved sin foged Josep Eriksen lod indværgge en eng i Hasseris kær. Søren Nielsen, herredsfoged, Jep Jude, Mourids Gregersen, Peder Rimmer, Eske Farsen, Søren Spiger, Tammes Beck, Christen Torup, Jes Ridemand, Jost Gregersen og Peder Abildgaard vidner, at Josep Eriksen, foged på Restrup, fik et tingsvidne af 8 dannemænd, som var Tammes Beck, Christen Laursen, Palle Pallesen, Christen Flesk, Jens Støvring, Jens Voldtersen, Jens Rimmer og Peder Espensen, der vidnede, at Josep Eriksens lovhøring Jens Rimmer og Jost Gregersen indenfor alle 4 stokke på tinget vedstod, at de var nærværende tirsdag før Skt. Mathæus i Hasseris kær og hørte, at Josep Eriksens gjorde lovhævd på vegne af ridder Henrik Knudsen (Gyldenstjerne) til Restrup og indvordede en eng i Hasseris kær, som er 84 favne bred fra øst til vest og fra fjorden ind til åen med rissig og en stufjord ligeledes ved engen og åen som Henrik Knudsens rette arv og ejendom, og som de vidnede har ligget til Restrup ukæret i salig Knud Henriksens (Gyldenstjerne) tid og i øvrigt så længe, nogen kan huske, og lovhævden var fremført i 3 ting, uden at nogen havde gjort indvending.

NLA, Restrup godsariv, G141-1. Dokumentet er en kopi, der sammen med 2 andre med dato 10.7.1531 og 29.5.1534 er indført på samme ark. Påskrift bagpå: No 76. Omtalt i RA forteg. over arkivalier på NLA før 1559.

Alle mend thette breff Seer eller hører lese Kundgiør Sørin Nielsen, Foget thill hornum herritsting, Jep Jyde, mouris gregersen, per Remmer, Eskij Farssen, Søren Spiger, tammis beck Christen torup, Jes Riemand, Jost gregersen och per Abeldgaard met thete wortt Obne Breff, att Epther guds Biurd mdxv den Mandag nesh epther Sanctij martij dag paa forne ting war skicket Erlige Svend Josep Ericksen, Fogit paa Restrup, lovlig eskede och fick ett uvildigt tingsvidne aff these Epthersk otthe dannemend, som er tammes beck, Christen Laursen, palli pallisen, christen flesk, Jøs Steffring, Jøs Voldtersen, Jøs Remer och per Espensen, hvilcke otthe dannemend sandrechtelig Vonne paa theris gode tro, sell och sanne, att the saa och hørde och them fuld Vitherlig er, at forne Josep Erichsens Loughøring, som var jep Rimmer och Jost greiersen stande Imellom alle iiij stocke paa forne ting och lydelig kundgiorde og till Stande, attj neruerinh hoss var thend tiesdag nest for Sanctij matthij dagh i hatzeris kier hørde och saa om forne Josep Erichsens gjorde louheffuid i tamppids dag paa velbyrdige mands vegne her hendrich knudsen paa Restrup, Rider, och Indvorde en engh ligindis i hatzeris Kiær, som er lxxxiiij faune bred øster och vester och paa Lengden fran fiorden och Ind till Aaen med Riissiig och en stuffjord ligele-

des ved engen og Aaen till midtstrøms for hr hendrich knudsens Rethe Arff och eye och wonde forne otthe mend, att them fuldwitterlig Ehr, att thend samme Eng haffer liget till Restrup vlast och vkierd ij gammel hr hendrich knudsen tid og i SI Knud hendrichsens tid och saa lenghe, som nogen kand lengst mineh eller Spiøres, och var forne lougheffuid lovlig tilboded wdj thre samfulde ting och lovlig tilfunden af foget och herritzmend, och forne Josep Esked, som Inden alle iij stocke, om nogen haffde Breff huads Beuisning der Emodtt i nogen moede: Och forne loughøringe melthe hans toug och laugheffde med fuld macht att bliffue, Som the althi har Eigis af Ristrop och Evendelige Ejigdom. att thisse otthe dannemend de so wonde, the widne wij med woris Indzige hengenh neden for the breff. dat ut supra.

28. september 1515

Kong Christians Brev til alle Bønder og ”menæ Allmwe” om en almindelig Landehjælp i Anledning af de Udgifter, som vare foraarsagede ved hans Bryllup med Fru Elisabeth og hendes Kroning. Slot Callingborg, Fredagen nest fføre S. Michelsdag.

Regesta 1. serie, s. 652.

21. oktober 1515

Borger Anders Andersen i Aalborg skøder sine rettigheder i et bol i Hasseris til Aalborg Helligaandshus.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 65, biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. [Original i Aalborg Helligaandsklosters arkiv].

Anders Andersen, Borger udi Aalborg, soldte, skiødte og afhændede fra sig og sine Arvinger til den Hel. Aands Huus i Aalborg ald den deel, eyndom og reet, som han hafdee i et Boel i Hatseriis, med tilliggende Agre., Mark og Eng, bekomendis sig derfor at have faaet fyldist og god betaling. Dat. Aalborg die 11000 Veiginum an. 1515. forseget til Witterlighed af Hans Aalborg og Christen Maduig, Raadmænd, item Bardsker og Poul Winther, Borgere i Aalborg.

1. november 1515

Brev, hvorved Kong Christian efter Overenskomst med Rigets Raad forbyder at fiske med ” illerwsæ, Bondtrelde, Radgarn, Lenckegarn, Pulssewadtt eller Krognedh” paa Agersborg Grund, i Agersuintt, Sebersundt, ved Halsse eller Eynsse, Sneckerdybett eller nogensteds udenfor nævnte Sunde.

Alborg, supremo die omnium sanctorum.

Regesta 1. serie, s. 654, nr. 5967.

11. november 1515

Kong Christians Brev, hvorved det forbydes Præster og Bønder i Nørjudland og Fywn at skyde Dyr eller holde noget Slags Jagthunde eller Jagtredeksker, ”Reffuestampæ” undtaget. Aars, sancti Morthens Dag.

Regesta 1. serie, s. 655, nr. 5978.

1516 (1)

Kong Christians brev, hvori han vedkender sig at have fået fuld værdi af biskop Erik Kaas for Hedegaard, som Niels Friis fik af kronen.

ÆA II, s. 304, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K109.

Jtem koning Cristierns breff ludindis [att hand beken]der seg at hafue fangit fuldiste oc [fuld werd aff] biscop Erich Koiss for Hedegards .....[som biscop] Niels Friis skiffte kronenn aff. Datum [mdxvj]

1516 (2)

Malte Lauridsen (Viffert) (Gunderstedgaard), skiftebrev med biskop Erik Kaas i Viborg på Gunderstedgaard og et bol i Djørup.

ÆA II, s. 300, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K78.

Jtem Malty Laurisszens skyfftebreff (B: (med) biscop Erich Kaasz) paa Gunderstedt gard, item paa eth boell i Dyrup (B: Diuerup) Datum mdxvj ipso die beati Marcij euangeliste.

1516 (3)

N.N. Jensdatter i Stubberup skødebrev lydende .... .. lydende ..... derup, ligeledes 2 gårde i Mastrup med ....., 2 bol sammesteds, 2 gårde i Støvring, 1 gård i Nibe, som skylde 1 tønne sild. Der er givetvis tale om Elne Jensdr. (Sefeld), Mads Joensens (Viffert) enke.

ÆA II, s. 297, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K47.

.....Iensdatters i Stuberup skødebreff ludendes .....Iudendis .....
derup item ij garde i Mastrum met ..... ij boell ibidem, item ij garde i
Steuringh, item en gard i Nybe, som skyller i tønne hørste sild. Datum
mdxvj sanctorum Tiburcij et Valerianj.

10. februar 1516

Kong Christian 2. forbyder at salte sild andre steder i Limfjorden
end i Aalborg og Løgstør samt at salte og udføre rusesild til steder uden
for riget.

*RA, RA. Danske Kancelli. Christian 2.s register f. 16v med overskr.:
Kopstademen vdi Sielandh, Skaane, Iutlandh, Fyen, Laalandh och Fal-
ster finge saadanth breff. Tryk: Original tabt Omtalt i Suhm, Samlinger
II 141. Reg. Dan, nr. 6020. Erik Kroman, Danmarks gamle køb-
stadslovgivning, 1952, bind 2, Nørrejylland, s. 284.*

Gjøre alle vitherligh, ath vore køpstedemen aff Iutland, Sielandh,
Loland, Falsther oc Skone haffue nw varit her hoss oss oc vort raadh oc
giffuet oss tiill kendhe, hurledes then ene køpstedesman laa then
andhen tiill skadhe oc forderff i Lymfiordhen ath købe oc salte sildh.
Tha paa thet ath sodan skade, forderff oc twedract skall her effther blif-
fue tiill bage, haffue the nw samdirectiligen ydmygeligen bedet oc bege-
ret oss oc vort elskelige raad ther om ath gjøre een skielligh skickelse,
huilcken vii vdi saa maadhe giort haffue, ath inghen vore vndersotthe,
Danmarcks indbyggere, som viille ladhe salthe sildh vdhi Lymfiorden
om voren eller om høsten, mwge eller skulle nogher anderstedes effther
thenne dag ligghe ath salthe sildh vthii Lymfiordhen end vdi twenne
stedher oc fiskelegere, som ær Aaleborgh oc Lysterøre, och alle andre
ffiskelegere skulle være aldeles aflagde at salte vdii, som ære Nybe, Se-
berswnd, Gøl, Klitthegaardh i Loghen eller noghen steds i Lymfiordhen
offuen Aaleborgh. Sameledes ville vii, ath inghen rwse sildh skall saltes
oc vdføres tiill stederne vdhen riget ffor køpmandz goodz vndher gaadt-
zens mystelse. Datum Haffnis anno etc. mdxvi die Scolastice uirginis.

27. januar 1517

Rettertingsdom udstedt af kong Christiern i overværelse af kannik
Peder Mogensen i Roskilde, imellem Hr. Peder Lykke, ridder og rigsråd, og
Niels Jensen (Sefeld) i Refsnæs på vegne af Mads Jonsens (Viffert) børn,
som han er værge for, om halvdelen af Torstedbro mølle samt en gård, der
kaldes Brogaard, der skulle være Hr. Lodvig Marsks rette arvegods, og
hvortil Johan Bjørnsen havde solgt Hr. Peder Lykke retten. Niels Jensen
(Sefeld) beviste med gamle lovhævdsbreve og tingsvidner, at møllen og

Kragelund havde været i Mads Jonsens forældres værgе i lang tid, og at den nævnte gård aldrig blev kaldt Brogaard, men Kragelund. Hans lovhævd kendes ved magt og godset tildømmes hans myndlinge.

RA, seddelregistratur, godser, Torstedlund nr. 42. [1] ulæseligt segl.

Mellem 14. november 1517 og 26. juli 1521

Anne Knudsdr. Gyldenstjerne, * før 5.2.1494, + 26.7.1521, gift med Peder Torbernsen Bille til Svanholm, + 1508, datter af Knud Henriksen Gyldenstjerne til Restrup, + 1467, og Hilleborg Skinkel til Iversnæs, + 1494, beder samfrænder undersøge, om skiftet efter forældrene er korrekt gennemført. Hun mener, at broderen Henrik Knudsen Gyldenstjerne, + 14.11.1517, gift med Karen Bentsdr. Bille, + 1540, har holdt en del gods udenfor skiftet. Kun forhold vedr. Hornum herred er refereret.

RA, privatarkiv nr. 758 på papir, Knud Henriksen Gyldenstjerne.

Anne Knusdatter Gyldenstjerne, Hr. Knud Henrichsens Datter, Sl. Peder Bildes frue, Hr. Eskes Moder.

Thesse efftersch. ne brøster bekiener jeg anne Knuesdotter att haffue vdj rett syskine skiffte effter mijn fader och moder Hr. Knueh henrikssen och ffrue Hildeborg hues siel gud nade, Och at mijn Kier broder Hr henrick Knuessen ick nær haffuer giort mig skell och fyllist wdj rett søskin skiffte, som mig for een søster bør att haffue till arff effter mijn Kiære fader och moder, Och beth Jeg ther for Kierligen och gerne mijn Kiær broders husfrue frue Karin och mijn brodrs børn, at the vile rette thenom sielffue emod mig och gjør mig Ieffunit och fyllist i forne søskene skiffit effter logen, so som the vile antsuare for then alsomictigste gud oc at the her wdj vile bemerk mijn broders och thieris egen siels salighet, som the for gud pligtige er. Bedhr ieg och gierne och Kierligen oc alle thee gode menn wor samfrænder ... som nu till tethe mode utaugne er paa alle sider, at the vile the brøster som ieg Kends at haffue bemerk och offueruinge och forne arff och brøsth ligne och rette suo thier maa gange skellige och retferdige till, som thet met rette bør at uære vdj thett søskene skiffte effthr logen, som the oss paa all sider pligtige er och, som the vile antsuor for gud thet Som ieg, mijne børn och suogre met thenom gerne forskulle och forsuare, huor wij kunn. Fførst Kierer iegh mig v aurlodh vdj Iuersnes hoffuitgard oc vdj Iuersnes skoug met alle sijn anligende at ieg ick haffuer fanget fyllist och Ieffnit ther for som thet sig burde aff rette. (Oversprunget ca. 3 sider om gods på Fyn). Item oc Ths. gots som ligger wtj nørriutland Iegh kiends ingen min lod wtj at ... icke ...de skell Oc arffue. Item reffstrups hoffuit gardt kom aldrig til skiffte ellr noghen the skoffue oc mousse ther til liger sameds Kiend ieg mig Oc v arvlod i al then dielle som paa reffstrop, som migh

burdhe att haffue effter mind ffader oc moder, boo oc boskop, øxenn, fee, øøgh, gedr, suin, ffaar oc aldls i huad the wær kand ath iegh ffuick thenem aldrig noght aff. Item reffstrup mølle kom icke heldr til skifft, som skylder ix pd meell. Item bijnderupp mølle skylder xix pd. meell, som ick heldr til skiffte oc skyldr hun x ørte. Item iiii garde i arestrup ffald mig ter i lod, gif-fuer iii ørte korn i pd. smør medh andre beder, thenne sate mijnd broder indh thil hans søsterss brøllop wort oc ... thønner haffuer pantt gaff medt. .... Item er ther och mange ugedags bøng. Oc gadehuss till reffstrop som icke kom til skiffte. Item liger ther eth Kier nedhen ffor reffstrop, som the haffuer i lije i nørholm, som skylder aarlig aarss xvj marck pendinghe lxxvj dags arbedtt oc x sk haffur giesterij. Kom icke til skiffte. Item en ~~gardh~~ eng som liger nedhen ffor bijnderup skylder iii marck oc ick kom til skiffte, som ..... haffuer. Item thet gods som ligger til graa brødre i aalleborgh, som er ij leste korn The Korn ydte iiii mendt i gislum hrd. j lester aff oc ydher viij pd. smør til reffstrup giffuer sagffald, gard, ffestengh och andeth. Item sønderholm Kircke oc ffredløff Kircke haffuer ffru Karen atte ssætte huem hun well Och migh inth Ther i modh. Item x gaarde som ligger til sønderholmp, giester Oc til St. niclaffs, thenom haffuer ff.e karen pandt-satt gudstienste, giesteri, sagefald oc alt andh thr emodt haffur iegh inthet. .... Item x læs eng i binderups mølle haffuer dømpt foran matts langs gaard i binderup. .... Item er migh till widendes wordet, at thr skall wære mer gods oc nu vskifft som iegh ick oc nu Kan fange rede paa thij ~~beplicth~~ ieg mig begere ieg att huor suodant gods hr. efter findes som vskifftht er, at thet maa kome til ret søskin skiffte som thet sig bør effthr logen.

1518 (1)

Sandemænds brev om skel mellem Pandum og Rodstrup, mellem Pandum og Klæstrup og mellem Pandum og Simested,

ÆA II, s. 292, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K5.

Item sandmentz breff emellum Paanwm och Rostrup mellum Paanum oc Klestrup oc mellum Paanwm oc Semitstedt. Datum mdxviii othensdag effther Clementis dag.

1518 (2)

Sandemændsbrev om skel mellem Nibe, Gjelstrup ..... og Grydsted.

ÆA II, s. 300, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K79.

Item sandmentz breff mellum Nybe, Gelstrup .....oc Grydstedt. Datum mdxviiij (B: mcdxviiij) var frue dag conceptionis.

1518 (3)

Sandemænds tov, at de til bispedømmet havde indvordet en tofte til en gård nord for Nibe kaldet Copstofte. Se også år 1467.

ÆA II, s. 300, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K.70.

Item sandmenlz tog (B: att the induorder en tofft liggindis norden till Nybe till jtt gardsted, kaldis Coptoffthe, som ligger till bispdomitt.) som luder Captofft. Datum mdxviij var frue dag conceptionis.

16. februar 1518

Niels Jensen (Sefeld) til Refsnæs, Hellum herred, skøde på en gård i Blære og en gård i Gravlev til biskop Erik Kaas i Viborg.

ÆA II, s. 264, Register på Viborg Stifts Breve, Arssherrith, H33.

Item Niels Iensszens tiill Reffnis skøde (B: till bisp Erich Kaasz) paa ij garde en ligindis y Blere sogenn oc bøi i Arsherrit, en andhen i Hornumherrit y Grauløff bøj. Datum mdxviij^o altera die Iuliane virginis.

10. marts 1518

Kongen overdrager Hans Bartholomæussen Tolder i Aalborg gods, som har tilhørt rigsråd Niels Clementsen til Aunsbjerg, indtil han selv kommer til Jylland, bl.a. Hedegaard, Aars herred. Der er antageligt tale om Hedegaard i Bislev sogn.

Suhm Nye Samlinger I 3b, s. 279 jf. Adkomstreg.

Hans tholder aalborg fick saadant breff. Giøre alle witterligt at aff wor synderlige gunst och nade haffue wii nu undt oc befalet met thette vort obne breff undes och befale oss elskelige hans bertholomeissen, wor borgemester och tholder udi aalborg, at annamme the efftherne Niels Clementsens gods, som er først vdi rindsherredt vti huamme tii gaarde, item rebstropgaard, item tree gaarde i torderup, item tree gaarde i høyrup, item two gaarde i bieregraff, item two gaarde vdi hersom, item een gaard udj vesterbøll, item een gaardt udi skaels, item holrisgaardt, alle i rindsherrit liggendis, item bonderup gaardt i gislomherridt, item hegaard i arsherrid, item two gaarde i windsblæss i Slætherrit, item een gaardt vti hyllumherridt met hues andet godts vti forne herridt, som niels clementsen tilhører oc thet at haffue nyde bruge och beholde vti wærn och forswar, indtiil thes wii først i nørre Jutlandt kommendes worde tha at gøre oss clar beskeedt och

vnderviisninge, huad samme gods rentter och at gjøre oss gode rede och re-genskap paa huis han samme godts fangendes och vpbærendes worder. cum inhibitione folita & confuenta. giffuett paa wort slot kjøbenhaffn otthens-dagen nest effther søndag ocali aar mdxviii vnder wort Signet.

23. april 1518

Kongens Brev til Borgerne i Nybe, at de maatte salte og sælge Sild som forhen, under Betingelse at ”forvisse Eiler Bryske 6 Lester” til Kon-gen. Haffis, d. Georgii mart.

Regesta, 1. række, nr. 6378 Suhms Nye Samlinger I, s. 285.

1. september 1518

Tingsvidne af Hornum herred, onsdag efter decollacionis Johanis baptiste. Søren Povlsen, den dag tinghører, Thames Pedersen, foged på Re-strup, Peder Sørensen i Guldbæk, Simon Andersen i Svenstrup, Mads Mou-ridsen i Brasted og Jens Andersen i Sønderholm vidner, at Laurids Nielsen, prior i Helligåndshuset i Aalborg, fik vidne af Anders Mogensen i Kirke-terp, Peder Sørensen i Guldbæk, Lydick Thamesen i Hjeds, Jens Vred i Byrsted, Thames Pedersen på Restrup, Peder Rimmer i Byrsted, Michel Nielsen i Taarup og Simon Andersen i Svenstrup, der vidnede, at Helli-gåndshuset havde haft Sørup, så længe nogen kunne mindes, og at Mads, Lars og Peder Sørensen aldrig havde haft et byggested i Sørup eller på Sø-rup mark. Mads, Lars og Peder Sørensen er sønner af Søren Nielsen (Frost), tidl. herredsfoged i Hornum herred. Peder Sørensen kaldet Ride-mand blev senere herredsfoged. Korrekt årstal er muligvis 1519. I Hald lens regnskab 1545-46 nævnes Jens Frost i Vokslev.

RA, Byakiver på papir, Aalborg Helligaandskloster. [6] ulæselige bomærker. Påtegning: Læst på Hornum herredsting 1596 og 1598. Omtalt i Jexlev, Gejst. ark. II, s. 147. K. Værnfeldt i H&K 1948, s. 256. Helli-gåndskl. nr. 439.

Alle men, thette breff see eller hører læsse kwndgiører vii Seuerin Pouelsøn, som then dag tinghører var tiil Hornum heritsting, Thames Per-søn aff Restrup, Per Seuerinsøn i Gwldbek, Symen Andersøn i Swenstrvp, Matis Mourissøn i Brastet oc Jens Andersøn i Sønderholm ewindeligh met Gwd, oc kwndgiører wi i thette vort obne breff, at aar effter Gwdz bōrd 1518 then otthensdag nest effter decollacionis Johanis baptiste vor skicket for oss oc mennighe heritzmen, som then dag ting søcthe, erlig oc renliffuit man her Lauris Nielsøn, prier i then Heligeandz hwss i Aalborg, esket oc fick eth wildwghe, loffue fast tings vittne aff 8 loffast danemen, som er

Anders Moghensøn i Kirketorp, Per Seuerinsøn i Gwldbeck, Lydick Thamesøn i Hietz, Jes Vred i Byrstet, Thames Persøn aff Restrup, Per Rymmer i Byrstet, Michel Nielsøn i Torup oc Symen Andersøn i Swenstrvp. Tiisse forskreffne 8 danemen vottne endrectelig paa theris rette troo, sielff oc sandehed, at them fwld vitterlict er i Gwds saneheed, at then Heligeandz hwss i Aalborg haffuer haffde Syørup oc alle hendis tiillegelse wlast oc vkierd indhen alle 4 marke mode, lengher en nogher aff oss kan mynde tiil thene daghe. Item vottne ocsaa forskreffne men, at them fwldvitterlict er i Gwdz saneheed, at Matis Seuerinsøn, Las Seuerinsøn oc Per Seuerinsøn aldrigh haffuer haffde nogher byggestet i Siørup eller Siørups mark anthen i hand eller hæffd i nogher made, tiil nw thenne tret er komen ther paa. At the saa vottne, thet vittne vii met vor inzegell trøckendis nedhen paa thette breff. Datum anno, die et loco quibus supra.

1519 (1)

Tingsvidne af Hornum herred om udlægning af en ager i Binderup som kirkevej til Vokslev kirke. Fremlagt af Palle Pedersen i Binderup i sag ved Hornum herreds ting 9.6.1684.

NLA, Hornum herreds tingbog B40A jf. Hans Gjedsted, Hornum hrd.

Peder Pallesen i Binderup framlagde i Retten edt tingswinde Angaaende binderup Kirckewej, som af Peder lauridssen i Woxleff schall were nedpløjjit; dernest It gl. tingsvinde effter Et laghefds breff daterit Hornumheridsting 1519, som eblandt andit seir, At der war wdlagt en Agger paa woxleff til binderup Kirckewej, Och war peder pallessen effter En skrifftligg Steffning formelding och tings winders Indhold dom begierends. Da effter tiltale och d..... ..... och søren pedersen afsage, at saa som peder pallesen i binderup beuiste med tings winder at deris Kircke weij til Woxleff Kirce schall were om pløjning og i andre maader af Peder Lauritsen i Woxleff for andrit och spilt anderledis end denn hafuer werit af Arilds tiid Da? Gerding ej Krelegr? end at hand jo effter Louens tredie boges 15 Capitel bør at bøede, som er att legge weien udgie och gjøre denn och fær dig igien, som den war tilforn og der foruden bøed huer treij lod salt og .... effter dombes forkyndelse eller siden lide wider tilltalle effter lougen Hr .... at betalle denne..... paa førte .... ting penge fire Rdl eller for.. at lide ....

1519 (2)

Lovhævd på kronens og fælles gods i Hornum herred, som ligger til Aalborg slot, 1519.

Kgl. bibl. NKS, folio, 495, Nørre=Jylland. Nr. 223.

Laugheffd paa alt Kronens og fællets Gods i Hwornumherret, som ligger til Aalborg Slot 1519.

1519 (3)

Lovhævd på præstegården i Aarestrup, Bislev og mere gods i Hornum herred. Lovhævden skal sikkert ses i sammenhæng med et, udaterede brudstykke af Viborg bispestols jordebog fra de sidste katolske tider, sikkert fra bisp Niels Kaas' tid, gengivet nedenstående jf. *Dipl. Viberg nr. 269*. Omtalt i Valdemar Andersen, *Hald Hovedgård*, s. 23.

ÆA II, s. 292, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherret. K8.

Item en laghefft paa prestegard i Ordestrup, Bisløff, met mere gotz y Hornomherret. Datum mdxjx votensdag nest effther var frue dag visitationis etc.

Jordebogen: Bvdervp sogen. En gard i Siørup, Jes Olufsen i boer, xx skipper big, en marc gesteri, skowswyn... (her mangler det øvrige af siden). - En gard i Steffring, Michil Peerssen i boer, xxiiij sk gesteri, skowswyn, cetera ad ecclesiam. - Et boel ibidem (i randen: bort), 1 marc gesteri, skowswyn hwert andet aar, cetera ad ecclesiam. - Prestegarden i Buderop (½ side mangler) - Grafleff sogen. Biscop garden, Jes Peerssen oc Las Palnssen i boer, iiij pund hammelt korn, rog oc big, v marc, iiij sk minus, gesteri, ij skowswyn. - Item ij gadehwss til forne gardt. - En gard ibidem, Poffuel Beck i boer, xx sk gesteri, skowswyn, cetera ad ecclesiam. - Oluff Anderssen ibidem j marc gesteri, skoffswyn. - Bordup gardt, j marc gesteri, cetera pro sacerdote, suem. - Skifflingbro mølle xx pund meill. - Vegerby sogen. En gard i Tooldall, Anders Nielssen i boer, iij ørtug hammelt korn, ad ecclesiam, i pund smøer, ij marc gesteri, skowswyn. - En gard i Liøngsiø, Owe Skynd i boer, iij marc til skild, xxiiij sk gesteri ... (en linie mangler) øre korn, j marc gesteri, skowswyn, et pund smøer. - Item en gard, Nis Vilatssen i boer, tantundemn. - En gard i Vegerby, Jep Laurissen i boer, iij marc til skild, j marc gesteri, skowswyn. - En gard ibidem, Martin Owsen i boer, ii ørtug hammell korn, et pund smøer, j marc gesteri, skowswyn. - En gard, Niels Michilssen i boer, j øre korn, et pund smøer, j marc gesteri, skowswyn. - En gard til kirkin, j marc gesteri, skowswyn, cetera pro ecclesia. - Kirkitorp, prestegarden iiij pund hammelt korn, ij pund smøer, gesteri, skowswyn. - Et boel i Vegerby j pund korn, j marc gesteri, er kirkens boell. - En gard i Breste j marc gesteri, skowswyn, cetera ad ecclesiam .... (½ side mangler) Bisleff sogen. - Prestegarden i Bisleff iij pund hammelt korn, xxvj sk gesteri, skowswyn. - Et boel, Jens Skowbo i boer, er... (½ side mangler) Dirdup: En gard, Anders Gied i boer, iij marc penning eller j tønne sild, xij sk gesteri, skowswyn. En gard, Anders Jbssen i boer, iij marc xij sk gesteri, skowswyn. - Et boel, Jes Vinther i boer, xxiiij sk eller j fierding tønne sild

ad ecclesiam, vj sk gesterj. Solgard i Dirdup ... (her mangler den øvrige del af siden). Et gadehus i Dirdup, Jep Bwnd i boer, ij marc. Et hws, Jes Bremssen i boer, j marc. Et hws, Oluff Troid i boer, i marc (Tilføjet: Siden engen laffdes til Halkier, giffuer hand ix sk) Et hws, Anders Farssen iboer, j sk grot. Et hws, Anders Peerssen iboer, xij sk) Tilføjet: oc nu ix sk) ... (½ side mangler) Ordestrvp sogn. En gard i Ordestrup, Cristiern Knutsen i boer oc Magens Anderssen, j ørtug [rug], ij ørtug big, j ørtug haffre, ij ... (½ side mangler) Prestegarden ibidem xxiiij sk gesterj, skowswyn, met en jendielss skow, som kaldis Kirki skow, cetera pro sacerdote ... (½ side mangler) Sønderop sogn. Prestegarden ... (½ side mangler) Svldrop sogn. Prestegarden, Peder Seuerenssen i boer, j marc gesterj, skowswyn, cetera pro sacerdote ... (½ side mangler). Elesthøff sogn. En gard i Bunderup, Peder Brwn i boer, j øre korn, j pund smør, ij marc gesterj, skowswyn ad Abburgum (!). En gard i Elesthøff, Nis Brwn i boer, j øre korn, xx sk gesteri, suem. Cetera ad ecclesiam (i randen med en anden hånd: til presten, og over korn: ad Alburgum). Et boell, Jep Brwn i boer, xx big ad ecclesiam, xij sk gesteri, suem alternatim ... (½ side mangler). Sønderholm sogn. Prestegarden i Sønderholm, som presten i boer ... (½ side mangler). Hornom sogn. En gard i Abildgard, Knut i boer, xxiiij sk gesteri, skowswyn, cetera ad ecclesiam.- Et boel i Hornom, Oluff Jenssen i boer, j marc gesteri, cetera pro ecclesia (i randen: j swyn. Ydelserne af Arre ere i dette sogn tilføjede i randen) ... (½ side mangler) En gard i Molberg ... boer, xvij sk gesteri, j ørtug arre, cetera ad ecclesiam, suem. - En gard i Fremdrop, Jahan i boer, xxx sk gesteri, skowswin, cetera pro ecclesia. - En gard i Vostrup, Nis Lawrissen i boer, j ørtug arre, xxiiij sk gesteri, skowswin, cetera ad ecclesiam. - En gard ibidem, Thames Jenssen i boer, j øre korn, et pund smør, skowswin, xxiiij sk gesterj. - En gard i Guldbek, Nis Anderssen i boer, j øre korn, et pund smør, xxiiij sk, skowswin (I randen: pant). - En gard ibidem, Mogens Nielssen i boer, j ørtug arre, xxiiij sk gesterj, cetera pro ecclesia. - Svenstrvp sogn. Et boel, Nis Peerssen i boer, xij sk gesteri, cetera ad ecclesiam (Tilføjet: j swyn). - Swenstrnp mølle xj pund meell ad ecclesiam. - Et boel, Oluff Perssen i boer, xij sk gesterj, suem, cetera ad ecclesiam. - En gardt, Jens Lawrissen i boer, xiiij sk gesterj, cetera til biscopgarden Alburgis (Tilføjet: iij ørtug korn, j skoffsuyn) - Et ... ibidem, Mauris Lifferssen i boer, et fierdiell sild. - Voxleff sogn. En gard i Gridstedt iij marc eller en j tønne sild, xij sk gesterj, skowswyn hwert andet aar. - En gard i Nybe, Owe Pederssen i boer, iij marc eller en j tønne sild. - En gard, Anders Bendssen i boer, iij marc. - En gard, Nis Mattissen i boer, iij marc.- En gard, Hanss Homelmester i boer, xxiiij sk. - Et hwss, Jens Frøst i boer, xij sk.- Et hwss, Jep Ericssen i boer, i marck ... (½ side mangler) xvij skipper big, et pund rog, j marc gesteri, skowswyn. - Et boel ibidem, Nis Ritgerdssen i boer, ij marc oc j marc gesterj. - Biscopdommet haffuer et møllestedt norden Snardup. - Pandom (Tilføjet: haffuer Christen Glob). Hoffuegarden en tønne høstesild oc j tønne wore sild met en besønderlig eng, hieder Tingholm... (½ side mangler) Jtem Østergard ibidem iij ørtug hamelt korn, rog oc big, ij pund smør, ij marc gesteri, skowswyn.

Pandom Mølle. - Olbvr. Biscopgarden i Alburg met jendiels marc oc eng etc. - En gard i Hasseriss, Jespar i boer ... (½ side mangler).

1519 (4)

Sandemænds tov om 2 indstenede jordstykker jord i Gjelstrup mark.

ÆA II, s. 295, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K 24.

Jtem sandmentz togh effther sandmenn ludindis paa Gelstrup marck (B: sandmendz breff paa ij stycker jord, sandmend haffuer jndsteenit vdj Gelstrup marck). Datum mdxix thenn votonsdag effther Iohanis baptiste.

1519 (5)

Et Skiøde til Jens Tomasøn paa Den Gaard i Torsted i Aarestrup Sogn. Dato 1519.

NLA, G141-1, Restrup gods, Designation på adkomstbreve 1763, Torstedlund nr. 49.

25. juli 1519

Maren Jonsdr. i Svenstrup erkender at skyldte 10 mark til Aalborg Helligåndshus og pantsætter en mark ved hendes gård til Helligåndshuset.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 68, biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. Tidl. signatur Top. Saml. Papir. Aalborg e 68. [Original i Helligaandshus arkiv]. Helligåndsklostre, nr. 446.

Maren Jonsdatter i Svenstrup kjender sig skyldig at være til prior hr. Lauridz Olufsen (!) 10 mark reede penge, pantsetter ham og den Hellig Aand Huus for samme penge den jord og Grund, som ligger neden for hendes Gaard, i 20 samfulde Aar at nyde, bruge og beholde uigienløst. Dat. Aalborg Ao 1519 die St. Jacobi Apostoli.

17. august 1519

Tingsvidne af Hornum herred, onsdag efter Vor Frue dag assumptio. Jens Hansen, herredsfoged, Niels Pedersen, sognepræst i Buderup og herredsprovst, Lars Brun og Jep Brun i Ellidshøj, Søren Jensen i Gravlev, Chresten Laursen i Volstrup, Jens Andersen i Sønderholm og Jacob Peder-

sen i Buderup vidner, at Brødh i Aarestrup på vegne af Malte Laursen (Viffert) fik et tingsvidne af Lars Madsen i Moldbjerg, Niels Pedersen i Sønderup, Peder Sørensen i Hæsum, Lydik Thamesen i Hjets, Jens i Støvring, Søren Andersen i Støvring, Peder Sørensen og Oluf Andersen i Guldbæk, der vidnede, at de samme dag på tinget hørte Malte Laursens lovhøring Peder Sørensen og Anders Mogensen kundgøre, at de var til stede, da Malte Laursen med lovhævd indvordede del og fællig i Ulkjær og alle hans endels enge, som ligger til Bjerregaard, en gård som Peder Sørensen ibor, en gård som Mads Christensen ibor, et bol som Søren Thamesen ibor, et bol som fru Elne ibor, et bol som Jens Pedersen ibor, en eneste-eng fra en rende mellem hestehaven og Maltes eng og op i hestehaven til Jens Nielsens eng, del og fællig i fællesskoven fra Jens Nielsens eng, sydpå i skoven til tværhulvejen og sydpå til Sortemose, som Jon Viffertsen (Viffert) udlagde Lars Viffertsen (Viffert) i søskendesките og Malte Laursen har brugt siden faderen døde, dog undtaget fru Elnes del. Og lovhævden var lovligt fremført på tinget og fundet lovfast af foged og herredsmænd og fremført på tinget for bønder og gode selvejere, som det sig hør og bør, og lovhøringene meldte hans hævd at stå ved magt, så længe den vedligeholdes efter loven.

RA, Perg. saml. Torstedlund gods, nr. 43. [8] segl i lysegult voks. Nr. 4 og 7 bevaret, men ulæselige. Påskrift bagpå: Nr. 159. Lest i Kieret for sandmænd widt .... 87 then 2 dag augustj. Torstedl. 36. lest paa Hornum herritsting mandagen then 5. maj 94. lest paa hornum herrids ting mandagenn thenn 27. maj 94 twende steuningsmænd hiembled. 1519. 7. No. No ~~jj~~ ~~Nø~~ 119. en laff hæffd opaa ordestrup skoff. lest paa ordestrup Engij for sandmendt wundett ...xxviij dag aar 1562. las vefffertsenns laffhæffd lest paa hornum Hrs. tingh then 21 Januarij 74 for sandmendt

Alle men thete breff ser ellr hør læsse helsse wij jess hanssøn, foget tiil Hwornum Hrs thingh, niels perssøn, soghn prest tiil budrop kijrki, och official j forne Hrtdt, las brun i elisshøff, jep brun ibid, seuren jenssen j graffløff, chresten laurssen j volsstrup, jens andersen j sønerholmlm och jacob perssen j budrop æweneligh met gud oc kune gøre wij alle met thete wort obne breff, ath ar effter guds byrd mdxix Then odhenss dagh nest effthr wor frue dagh assucionis paa forne thing thne breff wiiser brødh j ordestrup paa velburde ma malti laussens wegne, hwelke som ther loffligh eskit fik och fram lede jeth fuld things vine met viij daneme. som war las matsen i molberigh, nis perssen i søndrop, p seurensen j Heersum, lidijk tamessen j hets, jes j støffringh, sewren andersssen ibid, p seurinssen j gulbek och volo anderssen ibid, Huelcke forne viij danemen alle jendræcteligh vone och saffde pa theris gode tro sijel och rette sanden, ath thij saa och hørde same dagh pa forne thingh forne malti laussen hans laffhæffds loffhøringh, som war p seurenen och anders moghensen, ath thij kune giorde och tiil stodh, ath thij nerd tiil stede war hwoss malti laussen sa och hørde so, ath forne malti jndh vorde met laffhæffdh, som her effther føleghr, først diel och feligh j vl kijer och alle hans jendielss enge, som leghr tiil bijre-

gord och tiil then gord, som p seurenssen ibor, jen gord som mats christensen j boor, jeth boel som seuren tamessen j boor, jet bol som frue elnæ jbor, jeth bol som jes perssen j bor, thet jndh worde han segh ath then rinde, som legher j mellem hest haffn och maltis engh och saa hæste haffn op lige ath jens nielssens engh, tisse forne enge worde han jndh hwer man vdh aff diel ellr feligh, och saa op ath offuer for ies nielssens engh, som skoffn vedh tager och skoffn op reth søner apo tiil tverss holweij, och sa fra twerss holweij och søner op lige j swrt moosse, then forne skoff worde forne malti laussen segh jndh j dijel och feligh for dej fellisseskoff, som jon veferdssen laffde las weferdssen vdh j søsskin skiftt j tæth fellis skoo thene forne skof worde han jndh ligerviss, som hans fader haffde brught j hans tiidh och som forne malti laussen haffuer sijden sijelffue brught, sijdhn hans fader døde, som han haffuer hafft j hans haffinde wære vlast och vkijerdh (tilføjet over linien: vntags thn diel som fru Elnæ...) och war forne laffhæffdh lofflig tiil bodhn fest och fundn aff foght och Herrs men, och giorde han sin laffheffd j lagtedax met bøner och gode sijelffue eijer, som thet segh bør, och forne hans loffhøringh melte hans heffddh wed sin makt, saa lengi ath hvn røge som loghn vdh wiis. Atht sa er ganghn oc farn j alle mode, som for stor schreffuet, thet vine vij met wor jndsegel neghen for thet breff datum ut supra etc.

24. august 1519

Tingsvidne af Hornum herreds ting onsdag Skt. Bartholomæus dag, givet Malte Lauridsen (Viffert) i Albæk ang. sandemændstog om Sortemose, som sognepræsten hr. Christen i Testrup havde opkrævet. Jens Hansen herredsfoged, Niels Pedersen, præst i Buderup og herredsprovst, Lars og Jep Brun i Ellidshøj, Søren Jensen i Gravlev, Chresten Laursen i Volstrup, Jens Andersen i Sønderholm og Jacob Pedersen i Buderup vidner, at Malte Laursen i Albæk fik tingsvidne af Søren Jensen i Gravlev, Chresten Laursen i Volstrup, Jørgen Hansen i Raakilde, Anders Mogensen i Kirketerp, Peder Sørensen i Guldbæk, Jost i Klæstruplund, Niels og Jacob Pedersen, der vidnede, at de hørte sandemændene kundgjorde deres tov om markskel, som Hr. Chresten havde opkrævet, begyndte i Sortemose, hvor de satte den første sten, hvor vejskellet begynder, så til sydenden af ”maess” mose, hvor de satte en sten, op ad den grønne vej til Knabehøj, tværs over højen, vestpå over tværvejen til enden af et dige, hvor de satte en sten i østre ende, så fra den vestre ende af diget ned til kæret, hvor græsset begynder, så ned til åen, dette kundgjorde de for ret markskel, og svor ingen mand af del eller fællig.

RA, Perg. saml., Torstedlund gods, nr. 37. [8] segl i gult voks. 1., 3. og 8. ulæselige. 7. stump. Påtegning bagpå: Nr 166. 1519. Torstedl. 37. sannemens togg paa ordestrup och ... No 49. lest ... ting ..... Lest i ..... 87 den 22 martiij. lest hornum Hrs. .... No 130 No 49. L9. N = 14 34 45.

Alle men thete breff ser ellr hør læsse helsse wij jess hanssøn, foget tiil Hwornum Hrs thingh, niels perssøn, soghn prest tiil budrop kirki och official j forne Hrdt, las brun i elisshøff, jep brun ibid, seuren jenssen j graffløff, chresten laurssen j volsstrup, jens andersen j sønerholmlm och jacob perssen j budrop æweneligh met gud oc kune gøre wij alle men met thete wort obne breff, ath ar effter guds byrd mdxix Then odhenss dagh pa Sancte Aph bartholomæ dagh pa forne thingh tha war skickit erligh och velbørdigh ma malti laussens j albek, hwelken som ther loffligh esskit fik och fram lede jeth fuld things vine met viij danmend, som war seuen jenssen i graffløff, chresten laursen i volstrup, jøren hanssen i rakijld, anderss moghenssen i kivrkitorp, p seurensen j gulbek, jost i Lunddn, niss pssøn och jacob pssøn, Huilcke forne viij danemen alle jendræcteligh wone och saffde pa theris gode tro sijel och rette sanhe, ath the sa och hørde same dagh pa forne thingh, at sanmen j forne Herdt kune gjorde och til stod theris togg och eedh, som Hr. Chresten i tesstrup haffde laeth thenn tiil tilkeffen tiil marke skiael, først wij svorte moose, som the satte then første steen, som wij skeel vedh taghr och sa søner ændhen aff maess mosse, som thij saath jen stijen och hues the bøgh och sa op ath then grøne vej tiil Knabe høff och twert offuer Knabe høff och sa ligge wester offuer tuers veghn och sa lige ath endhen ath then twikast dig, som thij satte jen stien j then øster ende och sa fraa then væster endhe aff same digi och lige neder ath keret, som thij greess thij grønis och sa lige neder tiil aaen och kune gjorde thij theris togg tiil rette markeskiel och swor thij inghen maij aff diel eller fæligh. ath the sa gik och fwore j sanhet, som for stor screffen, the winer wij met wor jntseghel neghen for thet vort obne breff datum anno die et loco ut supra etc.

31. august 1519

Tingsvidne af Hornum herreds ting, givet Søren Mus i Torstedlund på vegne af Joen og Mads Madsen Viffert til Torstedlund ang. markskel og skovskel mellem Torstedlund og Aarestrup skov og mellem Vraa skov og Aarestrup skov. Onsdag efter Skt. Augustini dag.

Jens Hansen, herredsfoged, Las Brun og Jep Brun i Ellidshøj, Jost Mortensen i Suldrup, Povl Jensen i Gravlev, Jørgen Hansen i Raakilde og Chresten Flesk i Byrsted vidner, at onsdag efter Sct. Augustini var Søren Mus i Torstedlund på vegne af Jon og Mads Madsen (Viffert) på tinget og fik et uvildigt vidne af 8 dannemænd, som var Lars Madsen i Moldbjerg, Jens Pedersen i Sønderup, Peder Sørensen i ... , Ludvig Thamesen i Hjeds, Søren Andersen og Jeppe Andersen i Støvring, Peder Sørensen i Guldbæk og Oluf Andersen i Mastrup, der vidnede, at de var på tinget samme dag og hørte, at herredets sandmænd kundgjorde deres tov om skel mellem Torstedlund og Aarestrup, først nord for Torsted mose, hvor de satte en sten og så nord på, hvor de fandt en gammel sten med flint og pindsten under, så nordpå til den søndre ende af ”marss” mose, hvor de satte en sten ud

for midten og så fra nordenden af ”marss” mose og til en sten, som de satte i en vej, som løber til ”toozss” huller, og der fra til den øster ende af den store ”twikast” dige, hvor de satte en sten, og vestpå efter samme dige til vestenden heraf, hvor de satte en sten, så ned ad mod kæret til en gammel sten og sydøst ned til åen til fire sten, som de satte efter hinanden, hvilket de kendte for ret mark- og skovskel mellem Torstedlund skov og Aarestrup skov og mellem Vraa skov og Aarestrup skov.

FLA, Hverringe gods, perg. nr 20. [7] segl. Ulæselige. Påtegn. bag-på: Sandemends Breff emellom torste lund och ordestrup. Lest paa Hornum herrits ting mandagen thenn wj maj 94. No. 90.

Alle men thette breff ser ellr hør læsse helsse wij jeb Hanssen, foghet tiil Hornum Hrs thingh, las brun i elitshøff, jep brun ibid, jost mortenssen i suldrup, povl jenssen i graffløff, jørgen hanssen i rakiold och chresten flesk i byrstet ævendeligh met gud oc kund gøre wij alle met thette vort obne breff, ath ar effthr guds bijrdh mdxix odhenss dagh nest effthr Stc augustini dagh pa forne tingh tha war skickit then breff viser seuren mwss i torsth Lund pa jon matssen och mats matssen vechne, Hwelke som thr loffligg es-skit och fik jet fuldt uvildigt thingsh vine ens viij logfast dannemen, som var las matssen i molbierigg, iess perssen i søndrop, p seurensen i ..., lo-duig tamessen i hetts, seuren anderssen i støffringg, jeb anderssen ibid, p seurinssen i gulbek och volo anderssen i mastrop. Hvelke forne viij dannment alle jendræcteligh wone och sagde pa theris gode tro och rette sanhet, ath thij nerd hvos var same dag pa forne thingh sa och hørde, att sandmendh j forne Hrdt. thij kund giorde och tilsto theriss toogh och eedh och tiil stodh, ath thij giorde markt skiel jmellom torsth Lundh och ordestrup, som thii var tiil kraffuit om ath skilie. først giorde thij theriss togg norden fra torste mosse, som thij satte en stien och sa nør som thij satte och fand en gamel stien met flijnt och pind stien vnder och sa nør tiil then søndr ende aff marss mosse, som thij satte en stien pa lige mist ath forne marss mosse och sa fra then nør ende af forne mazss mosse och tiil en stien, som thij satte j en weij, som løber tiil toozss holle och sa thr fra och tiil then øster ende aff then store twikast døgij, oc som thij satte en stien och væster met same døgi tiil then væster ende, som thij och satte en stien och neder ath kjeræth ath thij woo gamel stien och südvost neder tiil aaen ath fire stien, som thij satte effthr huer ander. och kund gjør de forne sandmend ath thij hafde giord reth marke skiel och skoo skiell j mellm torste Lundh skoo och ordestrup skoo j mellom vroosko och ordestrup skoo. ath thette sa gik och fwar i alle mode, som for stor screffuet, thet vine vii mez vort jndzegel henginds nedhen for thet wort obne breff. datum ar och dagh som forscref-fuet star ref.

7. september 1519

Sandemænds tov mellem Aarestrup kirkes og bys skov.

ÆA II, s. 294, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K15.

Jtem sandmens toff mellom Oristrup endels kyrcke skouff oc mellom Oristrup bøis felle skou. Datum mdxviiiij var frue afthen natiutitatis etc.

Oktober 1519-april 1520

Et sandemændsbrev til Gunde Jensen i Busted, at han skal være sandemand i Hornum herred.

RA, Danske Kancelli B7, Registratur over udgåede brev fra Chr. II jf. Lars Sjödin, Handlingar till Nordens Historia III s. 260.

it sandmands breff tiill Gundy Jensøn i Buedstæde saa hann skall wære sandmanne vdj Hornwm Heridt.

Oktober 1519-april 1520

Chr. II's åbne brev til selvejerbønder og kronens tjenere, at de skal være Hans Bartholomæussen (Tolder), lensmand på Aalborghus hørige og lydige og køre kalk og andet til Aalborghus, når de bliver varskoet herom.

RA, Danske Kancelli B7, Registratur over udgåede brev fra Chr. II jf. Lars Sjödin, Handlingar till Nordens Historia III, s. 260.

it aabit breff tiill bønder och menige kronene tiænere vdj Aalborg læene at the wære Hans Berthelmeussøn hørige. lyduge och folgatige at aghe tiill slottit kalck, steene, wid och alt andit, effther som hann them vnderuisendis worder, och at the Jngelunde lade saa frampt at the ey wele haffue forbrudt theris frij bonde godts och lide ther fore straff.

6. november 1519

Tingsvidne af Hornum herred onsdag før Vor Fru Dag Præsentationis, at Thames Pedersen, foged på Restrup, indvordede med lovhævd Overgaard og Nedergaard i Binderup, Binderup mølle, et bol i Vokslev, en ager i Vokslev mark, Møldrup gårdsted og møllested og 3 gårde i Nibe, som fru Karen, Henrik Knudsen Gyldenstjernes enke og hendes børns rette arv og ejendom. Møldrup er Mølgaard i Guldbæk i Ø. Hornum sogn.

Jens Hansen, herredsfoged, Peder Munk i Rodsted, væbner, Lars Madsen i Moldbjerg, Anders Mogensen i Kirketerp, Jacob Pedersen i Busted, Christen Flæsk i Byrsted, Peder Sørensen i Guldbæk og Esge Farsen i Nibe vidner onsdag efter Vor Frue Åbenbarelse, at Thames Pedersen, foged på Restrup fik et tingsvidne af 8 dannemænd, som var Lars Madsen i Moldbjerg, Jost Jebsen i Klæstruplund, Christen Pedersen i Svenstrup, Jacob Pedersen i Busted, Lars Sørensen i Volstrup, Esge Farsen i Nibe, Niels Pedersen i Sønderup og Anders Mogensen i Kirketerp, der vidnede, at Thames Pedersens lovhøringe Las Brun og Mads Henriksen i Ellidshøj var på tinget og bekendtgjorde, at de var nærværende i Binderup tirsdag før Vor Frue Dag Præsentationis og hørte Thames Pedersen indvordede først Overgård i Binderup, som Lars Svendsen og Mads Langh ibor med 4 fjerding jord i Binderup mark, engen Bastrupholm, engen "gode eng" 12 favne bred, engen "røni sig" vest for Binderup mølle, samt 4 engstykker nedenfor møllen vest for åen, Nedergård, som Thames Pedersen selv ibor, med 3 fjerding jord i Binderup mark, 2 enge som ligger i møllen ved åen og kaldes "gode eng", en eng som ligge syd for åen ved Peder Jensens eng, og en eng nord for den gamle å som kaldes "skøder", en eng, der kaldes "Wass" og som Josep Eriksens gård har lånt, og alle 3 enge øst for åen som de nu har med fiskeret, Binderup mølle med dam, flodgyde og fiskeret, som det har været fra Arilds tid, 1 bol i Vokslev, 1 ager på Vokslev (mark?) som var lagt til Binderup mark, Møldrup gård og mølle med dam og flodgyde, mark og fægang og fiskeret, som har ligget dertil fra gammel tid, 3 gårde i Nibe så gode som de bedste i byen, den ene Søren Nielsen ibor, øst herfor en gård som Jens Thamesen i bor, og endelig en gård der bebos af Anders Skrædder og går fra stranden og op til, hvor kæret begynder og med sin "strade och saa langh som hw fijndiss med otte aggr". Lovhøringene meldte lovhævden at være ved magt, så længe den vedligeholdes efter loven.

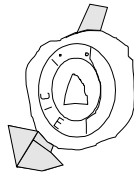
Binderup Nedergaard var åbenbart fogedgård for fogderne på Restrup, for her boede 1519 Thames Pedersen, senere Laurids Jensen, + 1595 og Anders Jensen, + 1649, alle fogder på Restrup.

NLA, perg. saml nr 235. Udtaget af Lundbæk godsarkiv, G139-1. Tidl. i Restrup godsarkiv. Perg. [8] segl i mørkegult voks. 1. Jens Hansen, utydeligt, forside delvist afskallet. 2., 3., 4., 5. tabte, 6. og 7. ulæselige, 8. tabt. Påtegning på bagsiden i 5 "foldefelter: Felt 1: No 28. Num 5. Lest paa hornum heritsting den 10. juni Ao 1631. Lest hornum herritsting ? 24. Januarij Ao 1631. Felt 2: No 256 laffheffd paa biinderup och biinderup marck. D. Lest hornum heritsting mandag then ... 1597. Lest paa hornum heritsting mandag then 3 aprilis 99 ..... Felt 3: Lest paa aastederne med sionsmendenes tilferdig 1 aprilis 38. Lest paa hornum hrs. Snapsting Anno 1618. Felt 4: II 1519. Felt 5: lest paa hornum herrids ting de første Augustus Anno 1653. omtalt i H&K 1912-14.

Alle md thet breff ser ellr hør læsse hælssse vij jens hanss, fogit tiil hwornum Hrs thingh, Peder Munk i rodsted, væbner, las matss ij molbe-

righ, anders moghenss i Kircketorp, jacop psen i budste, christen Flæsk i byrsted, p seurens j guldbek och eski farss i nijbe ævendelig mz gud och kund gjør vij alle nu mz thet wort obne breff, att ar effter gudz bijurd mdxix then odhens dagg nest for wor fru dagh præsentationis pa forne thingh tha war skicket for os och flere gode md, som tha meed hvos war, beskeden maij thames perss pa ræstrop, hwilken som thr loffligh eskit fik och fram lede jeth fuldt things wine ens viij dannemaij, som war las matzss i molberigh, jost ibss i Ludd, christen perssi swenstrop, jacob perss i budste, las seurens i wolstrop, eski farss i nijbe, nis perss i søndrop och andes moghenss j kijrkitorp. Huilcke forne viij danemaij alle jendræctelig wone och saggde pa theris gode tro siæl och rætte sanden, ath thij sa och hørde same dag pa forne thingh forne tames perss hanss laugheftds loffhøringh, som var Las Brun i Elishøff och mats henrichssøn i sæmestz, huilcken svarde och tiil stood, ath thij nerd hwos war i bijendrop then tiisdag nest for wor fro dagh, som for screffen stor, hørde och hwat, ath forne tomas perss foghit pa ræstrop indh worde, først offuergord i bijendrop, som las swenss och matz langh nw i boor mz iij fejeringh jord offuer alle bijendrop mark, itm en engh, som kallis bathstphollm, som las swendss och mats langh nw i wære haffur och xii faghen engh, som kallis gode engh, itm en engh, som kallis røni sigh widh bijendrop mølle, som las swendss och matz langh nw wære haffr liggind væsten der offn tiil bijendrop møl, itm iij støkiz engh wæstn der nedhen tiil bijendrop mølle, som lass swenss och matz langh nw i wære haffuer, itm neder gord i bijndrop, som tames perss nw i boor mz iij fejeringh jordh offuer alle bijendrop mark mz ij engi, som kallis gode engh, som ligger i møllen ved aaen, itm jen engh, so leger sønen aaen hwos p jenss engh, som tames perss nw i wære haffur, itm jen engh som kallis skøder nordn tiil then gamle aa, so tames perss nw j wær haffur, itm jen engh so kallis wass, josep erikssen Rette gord nw j loon haffur och alle thij engi østen aaen, som thij nw i wær haffr mz gord och gordbondhsel saa gangh fisken videdh gade och mark inth vndtaggh j hwat sa helst thr neffness kand, item bijendrop mølle mez dam och damss bond, flod och flodgtz so tiil haffur værit aff arilss tiidh och ith friidh fisskind tiil forne mølle, itm jeth bool i voxlff mz aggr och engh och siin rætte tiil leggesse, itm jen agger pa voxløff, so war laggd tiil bijendrop mark vey, itm jnd forne tames perss møldrop gordsth och mølstets dam och damsbond, flood och flodest gøde och mark fægang och fiske wand inth vnd tagghz aff then redthiedh, som tiil haffur været aff gamel tiid, itm iij gorde i nijbe lige gode medh thn bæste thr i byen och jen, som seuren nielss nw i boor, och nest østhen jen gordh, som jens tamiss nw i boor och Strandhi op tiil Kijærith wed taggr, item jen gord, so anders skrædder nw i boor mz sin strade och saa langh som hw fijndiss med otte aggr. forne gootz jnnd worde forne tames perss med laugheffd effter loughen for erlig och welbørdig frv Karen Hr Henrik Knudssens effther Leffuorske och Henrik Knudsens rette arffue och eijndom, och och swor han hwer maij med udh aff lodh och dijel fra then udhen theris rette mz arffuinge, och war forne laghefft loggligh tiil bo-di i iij samfeld ting fest och funden af foghen oc hz maij so thij schicket

war effter loghen och forne loffhøringg meldte hans hæffd vdstrakt so len-
gi, ath hw hollis mz ... och melden ..... the wine wi mz wort Indsegel
hengins nedhen thette wort obne breff. Datum anno die et loco supradictis.

1. Jens Hansen, herredsfoged

8. november 1519

Tingsvidne af Hornum herred, onsdag før Skt. Mortens dag, om kro-
nens lovhævd på gods i herredet, bl.a. Klæstruplund og 25 fæstegårde i
bl.a. Suldrup, Veggerby, Bislev og Vokslev sogn.

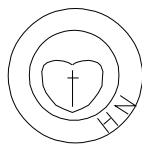
Jens Hansen i Moldbjerg, herredsfoged, Jost Mortensen i Suldrup,
Jørgen Hansen i Raakilde, Jost Jebsen i Klæstruplund, Christen Flesk,
Christen Laursen i Volstrup, Søren Jensen i Gravlev vidner, at foged Chri-
sten Friis på Aalborghus fik et vidne af Niels Jensen og Turi Turisen i Hæ-
sum, Søren Laursen, Peder Jensen og Las Laursen i Volstrup, der vidnede,
at de hørte Christen Friis' lovhøringe Lars Madsen i Moldbjerg og Christen
Laursen i Volstrup kundgøre, at de samme dag hørte Christen Friis tage
lovhævd på kronens gods: Klæstruplund, 1 gård i Gjelstrup med 1 fjerding
jord i Gjelstrup mark, 1 øde gård i Taarup med 1 fjerding jord, 1 gård i Ø.
Hornum med 1 fjerding jord, 1 gård i Guldbæk med 1 fjerding jord, 1 gård i
Myshøj med 2 fjerding jord, 1 gård i Hyllested i Suldrup sogn så god som
den bedste i byen, 1 gård i Dall med 1 fjerding jord, 2 gårde i Byrsted i
Veggerby sogn hver med 1 fjerding jord, 2 gårde i Veggerby hver med 1
fjerding jord, 1 gård i Ajstrup med 1 fjerding jord, 3 gårde i Djørup hver
med 1 fjerding jord, i Bislev sogn 1 gadehus som Christen Thordsen iboer,
2 gårde i Bislev så gode som de bedste i byen og 4 gadehuse, 1 gård der
kaldes Snorup i samme sogn bebos af Thames Jensen, 2 gårde i Grydsted i
samme sogn så gode som de bedste i byen, Klaffens gård i Veggerby sogn,
1 bol i Klæstrup, 5 gårde i Nibe så gode som de bedste i byen, nemlig An-
ders Bendtsens gård med 4 engskifter i Grydsted mark, Lars Giortsens, Mi-
chel Thybos, Marie? Stobs og Christen Andersens gård, som er bygget på
kronens jord, 2 huse som Niels Døstrup i Randers har, 1 hus som Niels
Bunde har, 1 hus som Birgitte Ulraads i Aalborg har, 1 hus som Niels
Hammer har, en øde jord som Jens Kæmpe påboede, 2 huse som Michel
Jepsen lod opbygge men som nu Mogens Gøye har. Dette gods med ager,
eng, skov, mark, hede, mose og fægang, fiskevand, tørt og vådt alle 4 vejne
til markemode, og et øde byggested i Skal nord for Gjelstrup indværgede
Christen Friis som kronens frie enemærke med andel i fælled. Lovhævden
var tilbudt i 3 ting og funden lovlig af herredsfogden og herredsmændene.

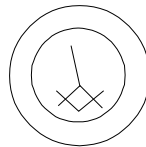
RA, C6 Adkomster Nørrejylland, 5. pk., nr. 223. Perg. ca. 279 x 209 mm. Delvist ødelagt af fugt. [7] segl i gult voks. 1. Jens Hansen, herredsfoget. 2. Jost Mortensen i Suldrup? 3. Jørgen Hansen i Raakilde. 4. Tabt. 5. Chr. Flæsk, som segl nr. 5 på 6.11.1536. 6. Chr. Laursen i Volstrup, utydeligt. 7. Søren Jensen i Gravlev. Påskrift bagpå: 83 No 223. Iauhæfft paa alle kronens oc felles goijs ij hornwm heret szom ligger tiil alborg slaatt. Afskrift i L. Dipl. Efter forlæg af Susanne Fogt, Institut for navneforskning.

Alle men thette breff see eller høre læsse kwngør wij jes Hanssen¹ i molbiergh, hrts ffoget til hornum Hre tiingh, jost mortensen² i Suldrup, Jøren hanssen³ i raakielde, jost iebsen i lundh, Christen flesk⁵, Christen Laurssen⁶ i wolstrup, seuren iensen⁷ i grawlew Ewindelig medh gud kwndgør wij medh thette wort obne breff for alle nær oc komenh, at aar æfter guds bijrd mdxix Onst Dagen nest for St martinj epi. Dag taa war skicket for oss paa forne hornum Hre. tingh i mange danemends nærwærelse beskeen swend Christen friis, slaats foget til aalborgh huwss, Oc logligh esket bedh fick oc fram lede iet fulth tings wijne aff tesse efthrscreffne viij Danemendh, som war nis ienssen i hærswm, twrij twrssen ibidem, seuren laurssen och p Jenssen i wolstrop, lass laurssen idm Huilcke forne viij danemend thr endrecteligh wonde oc sawde paa thiere gode tro siel oc Rethe sandingh, at thij ssaa oc hørde same dage paa forne hornum Hre ting oc thenem fuld witthrligh er i Reth gudz sandhet, at fforne Christen frijses lawheffdh lawhøringh, som war lass matssen i molbiærgh, christen lawssen i wolstrup var thi inden tingij lydeligh kwngiorde oc tilstod for menige tinge Dom, at thij Saa oc hørde same Dagh paa same tingh, at fforne christen frijss gaff sijn law hæffd low fuld oc aldh low tijdh dagg med bøndhrne oc gode jordeijere oc indhwarde med sin lawheffde paa kronens wegne thete efthrscreffne godz, som kronens frij enmerckij først klæstrup lwndh med al sin tilliglse i woxløw soghn oc eij gord i giælstrup met eij fijering Jord ofuer ald giælstrup marck, eij øde gord i taarup medh eij fijeringh Jord, Item eij gord i Hornum met eij fijering jord, Item eij gord i guldbeck medh eij fijeringh jord, Item eij gord i myshøw met ij fijeringh Jord, Item eij gordh i hyllyste i suldup soghn lige god wed then bæste i byen, ens eij gord i Dall ens med eij fijering Jord, Item ij gorde i byrste i wegerby soghn hwer med eij fijeringh Jord, ij gorde i wegerby, hwer med eij fijeringh Jord, eij gord i aijstrop i same soghn met eij fijeringh Jord, iij gorde i diordrop hwer med eij fijeringh Jord, i bijdsløw soghn i gadehws och som christen tordssen iboer, ii gorde i bijdsløw lige gode medh the bæst i byen Och iiij gadehwss, och eij gord kallis snarup i same soghn, som tames jessen ibor med al sijn tillegelse, ij gorde i grydste i same soghn lige gode wed thn bæste i byen er. Ite klaffwens gordsted med sijn tilligelse j weigerby soghn, iet boel i klæstrup med jorde j woxløw soghn, v gordz eije i nybe lighe gode med then bæst i byen er, iet anders bentssen paa bode oc er med iiij engij skjifte i grydste march, iet som lass giortssen paa bode, iet som mich tybo paa bode, ieth som maije stobs paa bor, Oc iet som Christen anderssen i bor, oc tesse efthrscreffne hwsse och saa meste som er bøget paa kronens, Item ii

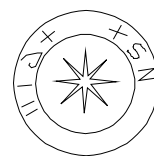
hwsse som niels Døstrop i randrs i wær haffr, iet hws som niels bunde och i wær haffue, iet hwss som berijthij wlraadz i aalborg i wæe haffue, iet hwss som niels hamer i wær haffue, en øde Jord som Jens kiempij paa bode, ij hws som mich jepssen lod wp bøge Oc Hr moghens giøij nw i wær haffu, tesse fforne garde Oc godz medh al thiere tilligelse i ager oc engh skow oc marck hiede oc mosse fææ gang oc fijske wath oc tyff werth alle iij wegne til marcke mode inth wndtaghn induarde forne cristen frijss paa kronens wegne medh sijne lawhæffde oc fulde wærn for kronens frij enmerckij med hwess fællijth, som thr haffuer til leijde aff arijldh tijdh, Item endh ieth øde bygeste lig i skallæ norden fraa giælstrup Oc war the lawhæffde loglig til bodij iij samfeldh tingh fest oc fwnden aff fowden oc Hre. mend effthr lowen. at saa er gangen oc ffaren i gudz sandhet som forne standr the wijnde wij med wor indzegel hengen ch neden for thette breff. Datum Anno Die loco quib sup dicte.

1. Jens Hansen
i Molbjerg, herredsfoged

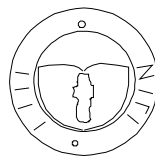
2. Jost Mortesen
i Suldrup

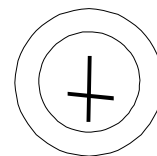
3. Jørgen Hansen
i Raakilde

5. Chresten Flæsk

6. Chresten Laursen
i Volstrup

7. Søren Jensen
i Gravlev

1520 (1)

Et papir tingsvidne at bispedømmets gods havde ?Brøst i Grydsted.

ÆA II, s. 306. Register på Viborgs Stifts Breve, Hornumherit. K120.

Papirs tings wintne att bispdoms gotz haffde brøst j Grested. Datum mdxx.

1520 (2)

Klage fra Skt. Hans kloster i Viborg fremlagt på Viborg landsting ang. klostrets gård i Sønderup, som uretsmæssigt bruges af andre.

ÆA II, s. 380. Register på Skt. Hans kloster i Viborgs breve, Slettherritt, Hornumherritt och Fleskomherritt. O.11.

Ett papiers klage breff aff landzling att thette efftherne gotzs brugis fran korszbrøder gard, som er itt gardssted och hindis eyendomme j Synderup, ... Datum mdxx.

1520 (3)

Viborg landstings dom, at en eng ved Hasseris hører til Restrup.

NLA, Restrup gods, G141-1, Revers. og papirsbr. ?1763, nr. 29, jf. Adkomstreg. Omtalt i K. Værnfeldt, De tre Hasserisser, H&K 1954, s. 187.

1520 (4)

Brevliste fra omkring 1553. Fru Kirstens breve. Et fjerde dombrev på markskel mellem Nørlund og Karup.

RA, perg. saml., Torstedlund gods, nr. 101.

Item et fierde dom breff paa thet marckskiell emellom nørlund oc Karup mdxx.

13. februar 1520

Klerken Johan Wulf fra Bremen stift får sognekirken i Sønderup, der er ledigt efter Palle Nielsens død.

Acta pontificium Danica nr. 4761.

Nuper parrochiali. ecclesia in Sundorpp cum suis annexis Vibergensis diocesis per obitum Palnonis Nicolai vacante, Johanni Wulff clerico Bremensis diocesis per Angelum Arciboldi in illis partibus legatum apostolicum de illa provisum fuit, possessione subsequuta. Et quia dictus orator dubitat provisionem predictam viribus non subsistere, supplicat, quatenus sibi de dicta parrochiali cum annexis [fructus 4 mr.] providere dignemini. Concessum in presentia pape. Jo. Casertanus. Et quod littere in forma nove provisionis [etc.]. Datum Rome id. febr. anno 7. Suppl. 1681 fol. 213 v.

1. august 1520

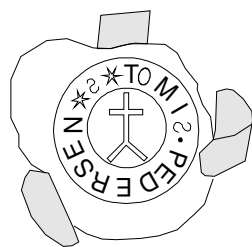
Tingsvidne af Hornum herred, Vincula Petri (Peders Fængsel), givet prior Laurids Nielsen, Aalborg Helligaandshus, om Helligaandshusets ret til Kalstrup mølle i Veggerby sogn og Langevads eng.

Jens Hansen, herredsfoged, Søren Munk, væbner, Thames Pedersen, foged på Restrup, Jost Mortensen i Suldrup, Anders Mogensen i Kirketerp, Peder Sørensen i Guldbæk, Michel Nielsen i Taarup og Mads Mouridsen vidner, at prior Laurids Nielsen i Aalborg Helligåndshus fik et stokkenævn af 24 dannemænd, som var Niels Jensen i Hæsum, Jost Mortensen i Suldrup, Gunde Jensen i Busted, Lars Brun i Ellidshøj, Søren Jensen i Gravlev, Jørgen Hansen i Raakilde, Jens Sørensen i Gravlev, Simon Bæk i Støvring, Jep Brun i Ellidshøj, Turi Turisen i Hæsum, Thames Pedersen i Snorup, Michel Nielsen i Taarup, Peder Thamesen i Hornum, Lydik i Hjeds, Lars Lauridsen i Volstrup, Peder Mogensen i Hyllested, Peder Rimmer i Byrsted, Stig Pedersen i Nibe, Lars Madsen i Moldbjerg, Anders Nielsen i Toldal, Jens Sørensen i Ø. Hornum, Peder Pedersen i Svenstrup, Peder Sørensen i Guldbæk i Jens Madsen i Guldbæks sted, der vidnede, at de samme dag på tinget hørte prioren stå indenfor alle 4 tingstokke og spørge Jens Mogensen og Christen Flesk, om de ville holde et skifte mellem klosteret og Jens Mogensens fader om et bol og et stykke eng. Dette svarede de nej til. Da spurgte prioren, hvor stor ejendomsret de havde i klosterets mølledam, og de svarede, at efter gamle breve ejede klosteret Kalstrups mølledam fra den gamle egepæl, som står i dæmningen til det høl lige ved og syd over til det andet høl, som ligger neden for det søndre bjerg, og det inden for har fra Arilds tid tilhørt klosteret og de havde ingen del deri. Ligeledes spurgte prioren Jens Vredt i Byrsted, om hans ejendomsret i Langvads eng. Da svarede han, at jorden fra det nævnte bjerg og sydpå ned til en remme og landing og til de gamle rødder i risbuskene ved landet og ned til den sydligste bugt i åen havde klosteret ejet fra Arilds tid, og han havde ingen andel heri. Nævnte Peder Mogensen i Hyllested er formodentlig identisk med Peder Mogensen i Suldrup, som nævnes 12.11.1519 i tingsvidne af Aars herred jf., Adkomstreg.

RA, Perg. saml., Aalborg Helligåndskloster. [8] segl i gult voks. 1. og 2. ulæselig stump. 3. Thamis Pedersen, foged på Restrup. 5. tabt. 6. Peder Sørensen i Guldbæk. 7. Ulæseligt. 8. Mads Mouridsen. Påskrift: Foræret af sekretær Thestrup 1745. Gl. signatur: Danske Selskabs membraner. Omtalt i Jexlev, Gejst. ark. II, s. 147. Helligåndskl. nr. 462.

Alle mendt thette breff sie eller hør lesses hielse wii Jenss Hanssøn, fogde tiill Hwornum herris tingh, Seuren Mwnk, vebner, Thamiss Persøn³ aff Restrup, Jøst Morthensøn aff Swldrapp, Andherss Mogensøn i Kerki-torpp, Per Seurensøn⁶ i Gwldbech, Michel Nielsøn⁷ i Tordwp oc Mattis Møwrissøn⁸ ewindelig med Gud, kwndgiørindis met thette wort obne breff, at aar effther Gudz birdt 1520 otthinssdagh, som var ad vincula sancti Petri,

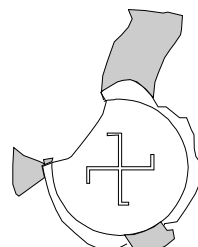
tha var skeket, for oss oc menig herris mendtt, then dag ting søgte, paa forscreffne ting hiederlig oc renliifuet mand her Lauris Nielsøn, prior i then Heligandz hwss i Alborgh, hwilche som esket fik och framled ett fwldt vwylldyge stokeneffn oc tingsvitne aff 24 vwilduge dannemendt, som ær Nis Jensøn i Hersom, Jost Morthensøn i Swldrupp, Gwndy Jensøn i Bwdstedt, Lass Broffwen i Eletzhøgh, Seuren Jensøn i Graffløff, Jørghen Hansøn i Raakielt, Jess Seurensøn i Graffløff, Symen Bek i Støffring, Jep Broffwen i Eletzhøgh. Twri Twrysøn i Hørsom, Thamess Persøn i Snardupp, Michel Nielsøn i Tordupp, Per Thamesøn i Hornum, Lydik i Hetze, Lass Laurisøn i Vollstrvp, Per Moghensøn i Høllested, Per Remer i Byrstedt, Sty Persøn i Nybe, Lass Matissøn i Molderup, Andhers Nielsøn i Tooldall, Jess Seurensøn i Hornum, Per Persøn i Swenstrvp, Per Seurensøn i Gwlbec udi Jess Mattis ibidem, hwilche forscreffne 24 dannemendt endrekelig votne, ath thii saa och hørde same dagh, at forscreffne her prior stod indhen alle 4 stoke oc atspore Jess Mowrisøn och Cristhern Flesk, om thii viilde hole then skywfft, som gonghen var imellom forscreffne closther oc Jess Mogenssøns fadher, som var paa eth bool oc eth støky ængh. Tha swarde forscreffne Jess Mowrisøn och Cristern Flesk oc saffde ther ney till. Tha sporde framdielss forscreffne prior forscreffne Jess Mowrisøn och Christern Flesk, hwor møgit och longit thii kiendis wed i closther mølge dam. Tha swarde forscreffne Jess Mowrisøn och Christern Flesk och lywdelig tiillstodt for tings dom, ath effther thii gamle breffuess liwdelss, closther haffwer paa same Kalstrvps mølless dam oc damss bwndt, at fraa then gamle iegy pell, som stor i demmynghen, och tiill thet høll ther strax hoss oc saa søndher ower tiill thet andeth høll, som ligghe nedhen for thet sønder bierigh, ath thet ther vdhen for ær och haffwer wereth aff arffwyldz tiid rette closther damss stedt, och kiendis thii thein them och theriss arftwingh inghen lod, dieell eller rettehiedt at haffwe therey i nogher madhe. Item samledis spordhe forscreffne prior same dagh och stedt Jess Vredt i Byrstedt, hwor longit hand kiendis ved i Longæwadz ængh. Tha swarde handh oc saffde lywdelig for mening herris mendt, at fraa forscreffne bierigh och saa søndher nedhen tiill then remme och landingh oc tiill thii gamle røødher udi rysbwsck ved landet och saa lijgge wd tiill then sønderst krog, som gaar aff aen, ther wdhen for alle thette nedhen oc i indhen forscreffne remær, bwsck, røødher och krog thet kiendis forscreffne Jess Vreed segh eller syn arffwynghe inghen diell, lod eller rettehiedt at haftwe therey i noghen madhe; men hand saffde, at thet haffwer veret gamle damss sted aff arffwyldz tiid. Ath thii saa tiillstod och thisse forscreffne 24 danemend saa wotne for meening herris mend, som forscreffne (!) stor, thet witner wii medt wore insigler hengyendis nedhen for thette breff. Datum anno, die, loco supradictis.

3. Thames Pedersen,
foged på Restrup

6. Peder Sørensen
i Guldbæk

8. Mads Mouridsen

10. august 1520

Chresten Jebsen i Hasseris erkender at skyldte 40 mark til Aalborg Helligåndshus og giver derfor pant i en gård, som hustruen Birgitte Jensdr. har arvet efter sin moder, Inger Buddisdr., og som Eskild Brun iboer.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr.69, biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus. [Original i Helligaandshusets arkiv].

Christen Jebsen i Hasseris bekiender sig skyldig at være til Hr Laurids Nielsen, Prior i den Hellig Aands Closter og Menige Convent ibidem. 40 mark Danske Penninge, som i Nør Jutland gange og gieffen ere, og for samme Penge pantsætter hand bem. Prior og Kloster den fiering Jord i Hasseris Mark som hans Hustru Birgitte Jensdatter har arvet efter sin Moder Inge Budisdatter, liggende til den Gaard i Hatzeriis, som Eskild Bruun nu iboer, at Klosteret skal i 40 Aar nyde og beholde samme fiering jord til et fri, brugelig og uigienløst pant, men dersom de eller deris Arvinger efter samme termin, vilde ved bem. 40 mks erlæggelse indfri jorden, og siden skulde blive tilsinds der igien at afhænde eller pantsætte, da skulde Closteret Wære den nærmist. Dat. Aalb. Anno 1520 die Laurentii.

22. august 1520

En lovhævd, at Niels Pedersen, sognepræst i Buderup sogn og provst i Hornum herred, havde indvordet Frendrupgaard med 2 fjerdinge jord, en gård i Moldbjerg og andet gods i herredet som Hornum kirkes ejendom.

ÆA II, s. 300, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K80.

Jtem enn laghefft ludindis at her Niels Persszen i Budrup haffuer in-duard Frendrup gard met ij ferig, enn gard i Molberg met andet i forne herrit tiill Hornwm kyrke. Datum mdxx then votensdag epter var frue dag assumptionis.

1521

I Hans Bartholomæussen Tolders regnskab over Aalborg len ses:
Indtægter: Peder Olufsen af Bonderup gik ran over, og idømmes en bøde på 18 skilling.

Item oppebar jeg 107 mark af Søren Munck i Roestedt (Rodsted) for 2 gårde, han løste af mig, som jeg havde i pant af ham på min herres vegne.

Udgifter: En bonde i Draustrup (Drastrup) 15 mark som min herre (kongen) gav ham igen til sagefald, som jeg tilforn oppebåret havde.

RA, Registrant 108A, pakke 8, Hans Bartholomæussen Tolders regnskab for Aalborg len 1521. jf. Michael Venge, Det gamle Aalborghus Told og skatter på Chr II's tid, s. 134 og 135 og H. Støvring-Nielsen, Hans Bartholomæussens regnskab 1521, H&K, 1962, s. 202.

22. februar 1522

Beskærmelsesbrev, Skt. Petri cathedra dag (Peders Stol) for Niels Pedersen, at han må have sin kirke Vokslev med sit anneks Skt. Jodici i Ni-be fri for al biskoppelig tyngde undtagen cathedraticum og visitatspenge.

Chr I's registrant 1513-23, s 171. Trykt i Suhm, nye saml. I 4. hefter, s. 376 jf. Adkomstreg.

1523 (1)

Brev, at Søren Munk skødede Østrup og Østrup møllested til søsteren Gertrud Munk. Uden tvivl drejer det sig om Østrup ved Suldrup. Dokumentet er nævnt i dom af 3.5.1537 (2), se denne.

1523 (2)

Skøde, at Gertrud Maltesdr. Munk skødede Ove Vincentsen Lunge til Tirsbæk 2 gårde og 1 bol i Østrup med et møllested, en gård i Sønderup, Hyldals mølle og gården Dalgaard i Aars herred. Nævnt i sag 1.10.1556.

eet skødebreff ~~paa pergamentt~~ met fire hengendis Indsegell wnder Datum Mdxiii lydends, att giertrudt maltis Datth. haffde Soldt skøtt och afhendt fra Sigh och Sine arffu. Och till Erlig och Erlig och velbør. mandtt Oue wincenstig till Tirsbeck, forne Niels Rosenkrantsis høstruis fader, och till hans arffinge ij gaarde och itth boell wtj østrup mett itth møllestedtt alle fire wegne till marckemode, Inthet wndertageitt Ligindis ij Huornumheritt och schylder Aarligen aar vj ørte Kornn, iii pdh smør, skoff Suinn, gjesterij

och Dages gierninng, Item en gaardtt ij sønderup skyller iij ørte Kornn ett pdh Smør mett andre bede. Item hølldals Mølle ij Same heritt skylder ij skiper miell huer vge. Item en gaardt wtj aarsheritt Kallis Daalgaardtt skyller ii ørte Korn Och ett boell wtj aars schyller en mark huert aar Som Same skøde ydermer wduiser och indholler.

1523-33

Ridebrev, at Joachim Lykke, Chresten Friis og flere gode mænd efter kong Frederiks befaling havde redet markskel mellem Restrup og Hasseris. De dømte da, at fra Hestevad og efter åen ud til Limfjorden var ret markskel. Nævnt i dom af 20.4.1537, se denne.

20. januar 1523

De Jyske Rigsraaders Befaling til samtlige Jyllands Indbyggere (Riddermændsmænd, Kjøbsteds mænd, Bønder og menige Almue), at de ufortøvent skulde komme dem til Hjælp med Vaaben og Værge imod Kong Christian. Viborg, Fabiani et Sebastiani Dag.

Hvitfeldt Danmarks Riges Krønike p. 1198 (Quartudgave Tom. VII p. 246-48 jf. Regesta 1,1, nr. 7161.

1524

Tingsvidne, at Fløe mænd havde taget brændsel fra Sørup mænd.

NLA, Aalborg bisp, C1-1, Fortegn. på ældre gavebreve, fasc.3, nr. 2.

Et Tingsvidne paa at de Mænd af fløe havde taget elding fra de Mænd i Sørup dat 1524.

9. juli 1524

Vidne af Ø birketing, givet foged Villads Andersen i Ø Kloster, at Johannes Pedersen, Alsbjerggaard, Lars Esgesen, Jep Nielsen, Jacob Skytte og Jacob Nielsen i Nørholm på Ø birketing vedstod, at have fisket i klostrets fiskevand og endnu 6 uger efter ikke havde gjort rede for sig. Fogden i birket, Poul Christensen medbesegler tillige med fire andre mænd.

RA, Byarkiver på papir, Aalborg Helligaandshus. [5] segl.

Alle men thette breff seer ellr hør lesse helsss Vij pouil Christenssen, fogit till øø bircke tingh, nis jenssen, iens bertelssen oc lass perssen Euindelg mez gudt. Kundgiør vij for alle aar efter guts burdh mdxxiii løffuers dag nest efter visitationis marie paa forne øø birche tingh war skickit for oss vellats anderssen foget i øø closter eschet och fich eth uilldig tings witne aff viii uillige Dane mend Som war Seuren stapenssen, chresten laurssen, jes laurssen, iens rød, Jacob ienssen, bertell tamessen, p tamessen oc bertell nielssen som for oss pa troo siel oc sandhen oc thenom alle fuld weterlig er at these effter skreffne mend Jachob perssen i alsbiørgordt, hans søn nils iacopssen, lass esgessen, Jep matssen, Jacob skøtt, Trud skøtt oc Jens Nielssen i nørhollum gaff forskreffne mend oc alle uoldt offuer suore till øø bircketing forti thi fesket ulofflig i closter endelss frij fiskeri emod Di i vi uger forgangen sijden thenom ... .. offuer oc po haffuer tallitj nogen ther for. Att soo uone for oss thet witne wij mez uor endsegell nedend under forsegleddit. Datum Die loco Ø birch wt supra.

13. juli 1524

Skifte efter Peder Torbernsen Bille t. Svanholm, + 1508. Kun gods i Hornum herred medtaget. Joachim Lykke var gift med Peder Torbernsen Billes datter Maren og Laurids Skinkel med datteren Hilleborg. Erik Billes lod arvedes af enken Johanne Henriksdr. (Sparre) på hendes børns vegne:

Bisp Ove Billes lod: 1 gård i Hæsum, Anders Lang, skyld 1 ørte rug, 1 ørte havre, 1 ørte byg, 1 pd. smør og skovsvin og gæsteri samt 2 boder i Nibe, Tyge Suder, 1 mark, Søren Kallesen i Nibe, 1 mark, alt som Laurids Skinkel fik som vederlag for Fyllesled mølle på Fyn, Laurids Andersen i Nibe, 1 tønne sild, som bispen fik til magelæg af Knud Bille for en gård i Fakse. Efterfølgende gods fik bispen til magelæg af Laurids Skinkel for Fyllested mølle: Anders Lang i Hæsum, skyld 3 ørte korn og 1 pund smør.

Knud Billes lod: Niels Pedersen i Brasted, 3 ørte korn, 1 pund smør og 12 sk. for gæsteri og skovsvin. Oluf Pedersen i Solgaard, 1 pund korn, 9 sk. æggepenge. Peder Knudsen i Solgaard, skyld 1 pund korn, 9 sk. æggepenge. Peder Tygesen i Taarup, 1 ørte rug, 1 ørte byg, 1 ørte havre. Laurids Andersen i Nibe, 1 tønne sild. Dette fik bispen af Århus (Ove Bille) til magelæg for en gård i Fakse, skylder 3 sk. gæsteri.

Fru Johannes lod: Poul i Frejlev, 1 pund rug, 1 pund byg, 1 pund havre, 17 sk. for sommerpenge og 1 pund smør lagt for 8 sk. Jens Jebsen i Drastrup, 1 pund rug, 1 pund byg, 1 pund havre, 17 sk. for sommerpenge og 1 pund smør lagt for 8 sk.

Mogens Billes lod: Mads Lang i Binderup, 1 pund byg, 1 tønne sild lagt for 4 mark. Søren Brun i Sønderholm, 1 ørte rug, 1 ørte byg, 1 ørte havre, 1 pund smør, 12 små redsel, disse beder er lagt for 2 mark 8 sk. Peder Jensen i Hornum, 1 ørte rug, 1 ørte byg. Jens Roed i Nibe, 1 mark,

Esge Billes lod: ... og skal hans lod her i Fyn forb... nogle gårde i Jylland, som her efter følger: Jesper Sørensen i Tostrup, 1 ørte rug, 1 ørte

byg, 1 ørte havre, 1 pund smør og 17 sk små redsel. Søren Kallesen i Nibe, 1 mark.

Esge Billes lod: Lars Gertsen i Volstrup, 1 ørte rug, 1 ørte byg, 1 ørte havre, 1 pund smør. Peder Degn i Nibe skyld 1 mark. Søren Thomsen i Drastrup, 1 ørte rug, 1 ørte byg, 1 ørte havre, 1 pund smør og 17 sk små redsel. Jens Sørensen i Nibe, 1 mark.

Jachim Lykkes lod: Tyge Suder i Nibe, 1 mark, Jens Ovesen i Solgaard, 1 pund korn, 9 sk.

Mogens Lauridsens lod: Anders Lang i Hæsum, 1 ørte byg, 1 ørte byg!, 1 ørte havre, 1 pund smør.

RA, privatarkiver på papir, nr. 5151 jf. Adkomstreg. 1524-043a.

5. november 1524

Kongen stadfæster Ø Klosters breve om fiskeri i Hagedyb i Limfjorden ved klosteret og forbyder andre at fiske uden priorens tilladelse.

Kr. Erslev, Fr. I's registrant, s. 61.

ØØ Kloster fik Stadfæstelse paa to Breve, det ene om noget Fiskeri i Hagediiff og mere Gods, det andet et Laasebrev paa samme Fiskeri m.m. Thi forbyder Kongen alle Fogeder og Embedsmænd og alle Borgere i Aalborg, Niffwe, Hemmersyssel og Hanherred at fiske der, uden de have Priors Minde. Aalborg, Lørd. efter alle Helgen Dag. III, 29; C, 169 b.

22. november 1524

Hr. Niels i Nibe fik Beskjærmelsesbrev og Fritagelse for al biskoppelig Tyngge; efter denne Dag skal han ej give nogen Tyngge til Bispen af Kroens Kirker Voxleff og Nybe uden alene Cathedratum, men holde dem, som vi om Vaaren tilskikke at salte Sild i Niibe til vort Behov, til Mad, Øl, hanns bierring till skellighedt, al den Stund han salter dér. Cum claus. consv. Riipe, 3. fer. prox. præsentationi Marie. Ad mandatum regis proprium. III, 30 b; C, 171.

Kr. Erslev, Fr. I's registrant s 62. Afskrift i L. Dipl. under 28.2.1524.

1525 (1)

Iver Michelsens skøde på Rodstedgaard til Joachim Lykke til Østrup. (Albæk s.) Lykke var 1491-1537 lensmand på Århus-bispegården Østrup.

NLA, G141-1, Restrup gods, Design. ?1769, Torstedlunds, nr. 61.

Iver Michelsøns Skiøde til Velb. Jachum Lyche paa Østrup, paa enn Gaard Kaldt Rostædgaard, med tilleggende Eyendom. Dato, Viborg 1525.

1525 (2)

Lovhævd af 1525 af Hornum herred, fremlagt på Viborg landsting af Christen Lykke til Buderupholm, som hævder, at vidnet af 24.5.1557 om Juelstrup mark er i strid med denne lovhævd. Se 26.9.1590.

1525 (3)

Gertrud Munks skøde til Ove Lunge på en fuld skødedel i Rodstedgaard. Nævnes i herredagsdom 3.5.1537 (2), se denne dato.

Item tisligeste forne jomfru Gertrudtz skiødebref lyden[des] att hun hagde skøtt forne her Oue oc hanss arffinge ien fuldt skiøde [!] deell i alle Rastedt gaarde oc godtz tiill euindelig eye.

1525 (4)

Skøde fra Jens Trugilsen og hustru Anne Maltedatter Munk til Ove Lunge på en fuld søsterdel i Rodstedgaard. Nævnes i herredagsdom 3.5.1537 (2), se denne dato.

Item ett andett skiødebref lydendes att welbyrdiig mandt Iens Trogilssen oc hans hustru frue Anne Mallthy Muncks datter haffde soldt, skødt oc affdelis [!] affhendt fran thennem oc theres arffinge oc tiill forne her Oue Lunge oc hans arffinge ien fuldt søster dell i alle Rassted gaarde oc godtz wnder gudtz aar 1525.

5. august 1525

I dom af Viborg landsting 12.8.1588 ang. skel mellem Binderup og Gjelstrup nævnes et sandemændsbrev af Hornum herred 1525 feria 2. post Olaj regis. Først satte de en sten ved korsvejen, så ned til en sten i Uldkær, så "hedoms ageren" ud til de sten, som de satte ved Nibevejen, herfra til "anhøfden" ved den røde bæk, som løber ud til stranden, det kundgjorde de for ret markskel mellem Gjelstrup og Nibe mark. Derefter stranden og ... det gamle åløb mellem Gjelstrup mark og Vokslev, ud ad det gamle løbende å til det gamle åløb, hvor de satte en stok, derefter ad åen op til Binderup

mølle, derefter hen til ... og møllens rettighed uforkrænket, fra rette adelå op til det gamle åløb begynder, op ad det gamle åløb og østen om begge holme, op ad åen til Lunde mark begynder, dette kundgjorde de for ret markskel, vestsiden til Gjelstrup og østsiden til Binderup og Vokslev.

Tingsvidnet er dateret 1525 feria 2^a post Olaj regis, dvs. 1525 2. ugedag efter Skt. Olaj dag (3. august), dvs. 5. august, som er en lørdag, der ikke var tingdag på Hornum herredsting. Dokumentet er formodentlig fejllæst ved indførslen i dommen. Rigtigt årstal er måske 1523, idet der omkring dette årstal findes nogle få tingsvidner, hvor tingdagen var onsdag.

itt Sandmendsbreff aff huornumherits ting Aar 1525 feria 2. post Olaj regis wdgiffnit for mellemst Sandmend i huornumheritt att haffuer Kundgiort touff, som the War til Kreffnit til gielstrup marck fire Wegne til Marckemode, først satte the en stien Wed Kors Weyen och siden neden till then stien som stander i Woldkier, saa hedoms ageren Wd til the stien, som the satte Wid nibe Weyen, siden hen fraa Weien til then Anhøffnit, som ligger Wid thend Røde beck, som løber Wd till stranden, the kundgjorde the for et marckschiell emellom gielstrup och Nibe marck, siden stranden och ... thend gamill Aagang som ligger imellom gielstrup marck och Woxlef, saa ud ad thend gamill løbende Aa till then gamill Aagang som satte Iet stogh, siden ... løbinds Aa op till binderup mølle, sehen hind tild... Och mølles rethehedt wdfor kierd, klagitt i alle moder Fran rette Adelaee op till thend gamill aagangs wed tager, siden thend gamill Aagang op øster om bag holmij, siden rete løbinds Aa op till Lunde marck W.. tager alle møller och mølsted theris rethied Wforkkier i alle moden, Thete kundgjorde the for Ret Marck skiell, paa then Wester side til gielstrup, paa then østre side til Binderup och til Woxløff.

1525-30

Mads Madsen (Viffert), som kaldes Mattis Jonsen, skøder broderen, Jon Madsen (Viffert), den ham tilfaldne del i Tostedlund, Torsted mølle og øvrige gods nemlig 6 gårde i Torsted, hvoraf hver skylder 3 ørte korn, 2 pund smør, 1 sk gæsteripenge, 1 skovsvin, med andre småbede, hvoraf tilhørte ham den halve part. Derimod fik han vederlag i gods på Hannæs, som Jon Madsen havde fået ved giftemål med sin frue, Anne Krabbesdr. Medbeseglet af Anders Christiensen, sognepræst til Øsløs kirke, Malte Lauridsen (Viffert) til Albæk, ... Lucas Krabbe, væbnere. Vesløsgaard.

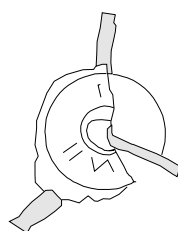
RA, seddelregistratur, godser, Torstedlund nr. 46. Perg. [?] segl, 1 segl bevaret. Original i RA, Torstedlund gods. Omtalt i NLA, Restrup gods, G141-1, Designation på adkomstbreve 1763, Torstedlund nr. 45, tekst: Mads Joensøns Skiøde til Joen Madsøn paa Torstedlund, Torstæd og halvdelen i Torsted Mølle. Dato 1325. I margin med nyere hånd 1525-30.

12. juni 1525

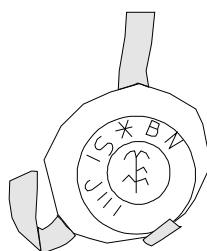
Tingsvidne af Hornum herred anden dag efter Trinitatis om skel mellem Torstedlund og Torsted bys mark. Jens Hansen, herredsfoged, Anders Mogensen, Anders Nielsen, Chresten Jensen, Lars Laursen, Peder Sørensen, Lars Madsen, Peder Remmer og Niels Skriver vidner, at Joen Madsen (Viffert) af Torstedlund fik et vidne af Anders Mogensen, Mads Pedersen, Peder Sørensen, Lars Madsen, Jens Andersen, Jens Madsen, Mads Laursen og Niels Skriver, der vidnede, at sandmændene inden alle 4 stokke kundgjorde deres tov om skel mellem Torstedlund mose og Torsted bys mose, først fra skellet som de gjorde mellem Aarestrup mose og Torstedlund mose og så efter bækken til Torstedlund, hvor de satte en sten, så med bækken til udløb i den stor å, det gamle møllested uforkrænket, og så med åen til Torsted vad, fra Tørrild vad til Døvelstrup vad, Karuplund mark fra Døvelstrup vad til det gamle skel, som var gjort neden for Vintønden.

RA, perg. saml., godsarkiver, Torstedlund nr 45. Papir, 253 x 114 mm, plica 13 mm. [8] segl i brunt voks, 2., 4., 5. og 6. tabte. Påtegning på bagsiden: Sandemends breff emellom torstedlund och tosted. N~~o~~ 105. Nr. 122. 38. L: I. 28 15. N=43. 20. 218. 1525.

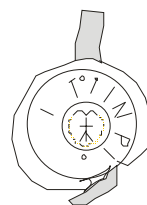
Alle mendt thette breff siier ellr hør lessæ hellsse wii jenss hansen¹, foget til hornum Hrs. tingh, ands mogenssen, ands nielssen³, Chresten jensen, lass Laurssen, p. seurenssen, las mattssen, p. remer⁸ och niels skriffuer, evuindeligen Mees gud sub anno domini mdxxv feria 2. post dom. trinitatis tha war skicked for oss oc flere dane mend po forne tingh velbyrdige suend Jon Matsen aff torstedlund huelcken tha loffligh esched oc feck eth fulth tings vinde aff viij dane mend som er ands mogensen, ?mattij persen, p seurenssen, las matssen, Jens andersen, Jens madssen, mats laurssen oc niels skriffuer, huilcke forne viij danemen alle sandrecteligh wonde po there gode troff, sell och rethe sandhen, ath thij saa oc hørde same dagh po forne tingh Inden alle iiij stocke, ath sandmend kundgjorde there toff thij gjorde rette marcke skiel i mellem torstedlund mose och torsted mose, først fraa the skiel som thij gjorde i mellem ordestrup mose oc torstedlund mose och saa ephther then riindind beck til torsted lundh, ther satte thij jen stien oc gjorde theres eedt och togh om retthe marckeskiell mellem torstedlund oc torsted marck, oc saa then rindind beck tiil mith strøme tiil hunn løber udhii then stor, aa the gamel møglsted vforkrencked, oc saa then stor aa tiil tiil torsted vadh tiil mith strøme, fraa tørrild vad oc saa tiil døvelstrup vad, Karuplund marck tiil mith strøme, fraa døvelstrup vad tiil the gamell skiel, som giord war nedhen ath Vintønen. Ath thij saa wonde for ossthet winder wij met wor Indseller hengind nedhen for thette wort obne breff. datum ut supra.

1. Jens Hansen
herredsfoged

3. Anders Nielsen

8. Peder Rimmer

31. juli 1525

Tingsvidne om skel mellem Gjelstrup, Nibe, Binderup og Vokslev.

NLA, Restrup gods Reversaler og papirsbreve 1515-1842. Nævnes i landstingsdom 12.8.1598, se denne dato.

11. september 1525

Lavrids Nielsen, prior i Aalborg Helligaandskloster, tager ved Poul Lauridsen i Klæstrup lovhævd på alt klostrets ejendom i Hornum herred.

Jens Hansen, herredsfoged, Jørgen Hansen, Knud Sørensen, Jens Andersen i Sønderholm, Jacob Pedersen i Buderup, Niels Buus i Lere, Ytti Pedersen i Nibe og Niels Jensen i Hæsum vidner, at mandag efter Vor Frues Fødselsdag var Poul Lauridsen i Klæstrup på tinget på vegne af Helligåndshuset i Aalborg og fik et tingsvidne af Jørgen Hansen, Peder Sørensen i Volstrup, Niels Jensen i Hæsum, Lars Lauridsen, Jens Sørensen og Per Jensen i Volstrup, Thomas Knudsen i Bonderup og Oluf Jensen i Hornum, der vidnede, at prior Laurids Nielsen i Helligåndshuset og hans lovhøringestod inden alle fire tingstokke, og prioren gjorde lovhævd på klostrets ejendom i Hornum herred, som var stadfæstet ved dom. Først en gård i Djørup, som Lars Bunde iboer, med en fjerding jord i Djørup mark og halvdelen af Mølleholms eng, som ligger i Veggerby sogn øst og nord for åen mellem Skivum og Astrup. En gård i Sønderup, som Morten Nielsen iboer med en fjerding jord i Sønderup mark, en gård i Hyllested, som klosteret fik ved mageskifte af Vogn Mortensen, og Mogens Pedersen iboer, med en fjerding jord. En gård i Hjeds, som klosteret fik ved mageskifte med bisp Niels Friis i Viborg, og som denne købte af Vestenie Lauridsen, og som Lars Mouridsen iboer, med en fjerding jord i Hjeds mark. En gård i Brasted, som Lars Simonsen ibor, med en fjerding jord i Brasted mark. En

gård i Hornum, som Søren Lauridsen iboer, med en fjerding jord over Hornum mark. Vestergaard i Klæstrup, som Poul Lauridsen iboer, som er et enemærke fra Arilds tid, og der til et byggested i Vokslev, som ligger mellem Jens Axelsens og Søren Axelsens gård, med en fjerding jord i Vokslev mark. To gårde i Hasseris på Skt. Jørgens kirkes vegne, nemlig en gård som Jens Thordsen nu iboer, med en fjerding jord og en gård som Jost Pedersen iboer med halvanden fjerding jord i Hasseris mark. Dette gods indvordede prioren som klosterets rette ejendom med ager og eng, forte og fællede, indemark og ydermark, vådt og tørt, hårdt og blødt, lyngslæt og tørvegrøft, hede og mark, fiskevand og fægang alle 4 vegne til markemode, som det nu er og har været fra Arilds tid. Og priorens lovhøringe stod inden for alle 4 stokke og meldte lovhævden, som han tog i "laghe tiidh" og som lovligt var tilbudt på tinget, at stå ved magt så længe den vedligeholdes efter loven.

RA, Perg. saml. Aalborg Helligåndskloster. [8] Segl. Stærkt beskadiget. Uddrag i RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 65, Bisp Bircherods afskr. vedr. Helligaandshuset. Jexlev, Gejst. ark. II, s. 148. Helligåndskl. nr. 496.

Alle menn. thette breff see eller hører læsis, kwndgiører wii Jens Hansøn, foghet tiil Hornumheritz thingh, Jørghen Hansøn, Knuth Seuerinsøn, Jens Andersøn i Synderholm, Jacob Persøn i Buderop, Nis Bwss i Lerrie, Ytti Persøn i Nybe oc Nis Jensen i Hørsom met thette wort obne breff, at aar vnder Gutz byrd 1525 mandag nest effter Vor frue dag natiuitatis vor skicket paa forschreffne ting Pouel Laurissøn i Clestrup paa then Helligeands hwss wegne wti Olehurgh, esket oc fick eth fult standendis tingswitne aff 8 wwildige logfastet dannemenn, som er Jørghen Hansen, Per Seurinsøn i Wolstrop, Nis Jensøn i Hersom, Lass Laurissøn i Wolstrop, Jens Seurinsøn ibidem, Per Jensøn ibidem, Tomess Knutsøn i Bunderup oc Oluff Jensen i Hornum, huilcke 8 dannemenn endrechelig wunne paa theris gode tro, siæl oc sannæ, at the hørde oc saa et them fwld witherligt er, at her prier Lauris Nilsen i then Helligeandz hwss i Alburg hanss loghøringhe stodh innen alle fire stocke paa forschreffne ting oc ludelig kwndgiorde, at forschreffne her prior giordhe syn lagheheffdh met syne prester, indgiffne brødre oc gode selffeyghere paa thette effterscreffne gotz, som forschreffne closter haffuer i Hornumherit, effter thi som fagedhen oc menighe tingsdom hanum for rette tiilfunne.

Fyrst indwardhe hann en gaard i Dyrdrup, som Lass Bwnde iboer, met en fering offuer all Dyrdrup march oc ther tiil halffi mølle holms eng, som liggendis er i Vegerby sogn østen oc norden met then aa, som løber mellem Skiffwom oc Astrop. Item en gaard i Synderop, som Morthen Nielsøn iboer met en fering jord offuer all Søndrop marck. Item en gord i Hyllestet, som same closter fick til magheskyffth aff Wogn Morthensen, som Moghenss Persøn iboer, met en fering jordh. Item en gaard i Hetz, som forschreffne closter fick til mageskyffth aff biscop Nielss Friiss aff Wiburgh, oc hann kiøfftæ aff Vesteni Laurissøn, som Lass Mourissøn iboer, met en fering jord ower all Hetz marck. Item en gaard i Bradstedh, som Lass Symensøn

iboo, met en fering jord offuer all Bradstet march. Item en gaard i Hornum, som Seurin Laurissøn iboer, met en fering jord over all Hornum marck. item Vestergaard som Pouell Laurissøn met syn rette jendield, som hwn kann findis aff arildstiidt, oc ther tiil eth byggestedt i Woxløff, som ligger mellom Jens Axelsønss gaard oc Seurin Axelsonss gaardh, met en fering jord offuer all Voxløff marck. Item too gaarde i Hatzerris paa sancti Jørghens wegne, som Jess Toordsen nw iboer, met en ferring jord oc Jost Persen met halffannen fering jord offuer all Hatzeris marck. Item thettæ førneffneth gotz indwardhe forscreffne her prior met alt syn tiiliggelsæ for thenn Heligheandz hwsess i Aalburg rette gotz och eyendom met ager oc eng, fortæ oc fæledh, indemarck oc wdemarck, wott oc tyrtt, haart oc bløtt, lyngslett oc torffgrofft, hede oc marck, fisk watn oc fægang alle 4 vegne tiil marckemodhe, som ther nw er tiil oc haffuer tiil wæreth aff arildstiidt. Oc forscreffne hanss loghøringhe stodhe innen alle 4 stocke oc meltæ hanss lagheheffd, som hann loglige giorde i laghe tiidh oc loghlig wor tilbuden oc tiilfunnen, widh syn fuld magt at bliffue, tiil hw kann ryggis offter loghen. At thi saa wunne for oss, som forscreffuith staar, thet witne wii met [wore] indsegle hengendis nethenn for thette wortt obne breff. Datum [anno, die et loco] supradictis.

1526

Kongens dom, at Ove Lunge og Søren Munk blev forligte, og at Ove Lunge på kongens forbøn opgav sin sag mod Søren Munk, der kunne beholde Østrup til Mikkelsdag. (Østrup, Suldrup sogn). Søren Munk forpligtede sig til ikke at gøre Ove Lunge hindringer på de to søsterdele i Rodsted, som hans to skødebreve lyder på. Nævnt i herredagsdom 3.5.1537 (2).

Item iett wor kierre herre faders dom, hues siell gudt haffue, screfuett paa pergmentt wdgiffuitt i Horsinss wnder gudtz aar 1526 lydendes att forne her Oue oc Søffren Munck bleff tha paa then tiidt saa endeligen forligtt, att førne her Oue fore wor kierre herre faderss bøn skyldt offuer gaff all then deelle oc gielde, som hannem oc forne Søffren Munck emellom wore, oc forne Seuren Munck skulle besidde østrup tiill sancte Mychels dag, ther nest ephther kom, oc icke lenger, oc ther mett skulle forne Seuren Munck icke ythermere gøre forne her Oue nogre hinder paa forne two systher deelle i Rastedhe giorde oe gotzetz effther forne her Ouis tuo skødebreffuys lydelse.

19. februar 1526

Tingsvidne af Han herred mandag før Cathedra St. Petri, at væbner Joen Mogensen skødede al sin arv efter faderen Mogens Joensen (Viffert) og broderen Jens Mogensen til Niels Jensen (Rotfeld) til Bratskov, nemlig

1 gård i Sønderup sogn og by, 1 gård i Svenstrup sogn og by 2 bol og et øde byggested i Bislev sogn og by og i Nibe et bygt og et øde byggested.

RA, privatark på perg., nr. 514, Niels Jensen Rotfelt, læg 6. Afskr. i L. Dipl. og K. Gjerdings hist. samlinger, Kgl. Bibl. jf. Adkomstreg.

1. november 1526

Kongen pålægger, efter samråd med rigsrådet, alle bønder, der har tilbageholdt landgilde, m.v. og leding og har ladet sig stævne derfor år efter år, at betale inden S. Apostoli dag, da deres gods ellers vil blive beskåret.

Kr. Erslev, Fr. I's registrant, s. 119. Danske Magazin IV, s. 256.

I Novbr. Vii Ffrederick met Gutzs naade & c. gjøre alle vittherliggt, att oss er forkomet, att mannge wore ock kronenns iordt eyere bønnder vdi Nørre Iwtlanndt sidde offwerhøriige och ey ville vdtgiffue theris rette aarlig skath, lanndtgiillde och andre tyngge, szom the och theris forelldere pleyghe och plectiig ere at vdtgiffue, vdi saadann maade, at naar szom bynderne haffue vdtgiffuitt theris ledinge, tha holde the sziidenn hoss thennum alldt anddenn theris rette och aarlig vdtgiffth och lade seg fordelle ther fore aar effther aar, oss och kronenn till awffdragtt, briistt och skade. Thi haffue vii nw met forne vortt ellskelige Danmareks riigis raadtzs raadt ther paa saadann skickellsze giordt och szamtycket, att huilckena iordt eyere bwndne, szom szaa offuerhøniig sidder met nogenn sin aarlig bwndne retzszell och ey vil vdtgiffue for S. Andree apostoli dag, tha mwe the, som vore och kronenns leen vdi vere haffue, lade skwre falldt vdi theris godtzs, szom seg ther met saa fortrycke effther S. Andree ap. dag, ligerwiiss och vdi alldle maade szom for theris ledinge. Giffuit vdi wor stadt Aars, ipso die omnium sanctorum, vnnder vortt signet. [Rel. Ienss Huass]. III, 2 b; C, 182.

1527 (1)

Thyge Mogensen Krabbe, til Østergaard, rigsmarsk, tilskifter Mariager kloster en gård i Nr. Kongerslev, Hellum herred og en gård i Vokslev.

ÆA V, s. 726 Register paa Mariagger closters breffue. RR. 16.

Her Thyge Krabbis skifftebreff til Mar. closter paa en gaard i Nørre Kongsløff i Hellum herrit och en wdi Woxløff wdi Huornum herrit. 1527.

1527 (2)

Kongens dom, at Ove Lunge skulle have, nyde, bruge og beholde 2 søsterdele i Rodstedgaard efter hans skødebreves indhold. Nævnes i Herredagsdom 3.5.1537 (2). Se denne dato.

Item ien anden wor kierre herre faders stadfestelse wti giffuit i Otthense wnder gudtz aar 1527 lydendes att forne her Oue hagde ther ladytt lese ien dom wdgiffuitt tiill Wiiborg landtziing oc beseqlitt mett 4 hingen-des indsiigeli wnder gudtz aar 1527, lydendes att forne her Oue skulle hafue, nyde, bruge oc beholdhe forne 2 søsther deell i Rosstedt gaarde epher hans skøde breffues lydelse, huilkett dom forne wor kierre herre fader paa then tiidt stadfestedt hagde wydt syn fulde m [a] gtt att bliffue i alle sin ordt oc articler, som hun wduiser oc indeholdher.

27. august 1527

Kong Frederik I giver præsten Ib Lauridsen i Ø. Hornum stadfæstelse på en lovhævd af 1520 af Hornum herredsting, som herredsprovst Niels Pedersen i Buderup tog på kirkens ejendomme, nemlig Frendrupgaard, en gård med en fjerding jord i Frendrup mark, som er Frendrupgaards enemærke, hvor ingen har del og fællig, undtagen bonden, som ejer en tredjedel, en gård i Moldbjerg med en fjerding jord, præstegården i Ø. Hornum, 3 bol i Ø. Hornum hver med en halv fjerding jord, alle de gadehuse som Ø. Hornum kirke har i byen, Harrildgaard, Abildgaard som et frit enemærke, en gård i Volstrup, som Niels Lauridsen iboede, med en fjerding jord og en gård i Guldbæk, som Mogens Nielsen iboede, med en fjerding jord.

RA, Hornum kirke, Gl. sign. Viborg bisp, Hornum h., Hornum kald 1-L 186. Perg., seglsnit. Påskrift: Frid. I brev om Huornum kierckis tillagte gaarde oc eyendømer, mig til stilled ved sogne præsten Her Jens Jensen den 16. Januar 1649. Omtalt i ÆA. II, s. 303. Jexlev, Gejst. ark. II, Ø. Hornum kirkes adkomstbr., s. 191. Adelige brevkister II, s. 303. Dipl Viberg. s. 165.

Wij Frederick, mett gwtz nade Danmarcks, Wendes oc Gottes koning, wdwooldt koning till Norge (osv.), gjør alle witterligh, att oss elskelighe her Jb Lawrissen, presth i Hornwm, haffwer nw haffth wissze bwdt hoess oss mett eth lagheheffdz breff wdgiffwett thi Hornwm herritzing, liwdendis, att her Nielss Perssen presth haffde mett lagheheffdt jndwordt Hornwm kirckis gotz oc egendom, som er først Fremdrvp gardh oc gardt bondt mett ij feyring iordt offwer all Fremdrwp marck mett agger oc eng oc fiske wandt, hede oc mosse, jnthet wnder tagen, oc ingenn mandt skall haffwe ther diell eller fellig wtj wdenn bwndenn, som eyer hwer tredjegreess. Jtem en gardt i Molbjerg mett en feyring iordt offwer all Molbjergs marck. Jtem presthegarden i Hornwm mett ij feyring iordt [offwer]

all Hornwm marck mett alle hinnis enge i Molbierts krog eller ander stedz. Jtem iij bole ibidem, hwertt thennom mett en half feyring iordt offwer all Hornwm, oc alle thee gade hwss, som forne kircke haffwer ther, mett alle theris tilligelsze. Jtem Harym gardt stedt mett alle hinnis tilligelsze oc besønderligen hinnis enge i lenge oc brede. Jtem Abbildt gardt mett sinne rette tilligelsze for en frij endiell alle fire wegne till marcke modt. Jtem en gardt i Wolstrop, Nis Lawrizen wtj bode, mett en feyring iordt offwer Wolstrop marck. Jtem en gardt wtj Gwldbeck, som Moghens Nielszen i bode, mett en feyring iordt ther samme stedz, mett agger oc eng, jntheit wndertagen etc., som samme lagheheffdz breffwe ydermere wdwissen oc indholde, hwilckett forne lagheheffdz breffwe wij aff wor sønderlige gwnst oc nade haffwe fwldbortt, samtyckett oc stafesth oc nw mett thette wortt obne breff fwldbode, samtycke oc stafeste wedt synn fwldmacth att bliffwe wtj alle sinne ordt, pwncter oc arthicler, szom thet indholder oc wdwissen, saa lenge then bliffwer lagelig ryggett, eller nogher kommer fore oss mett beder bewissninge. Giffuett i wor stadt Otthens Tisdagen nest efter sanctj Bart-holomej dag, aar etc. mdxxvij⁰. Wnder wortt signett. Relator Jens Hwasz.

1528

Kongens dom, at et forlig mellem Ove Lunge og Søren Munk ang. Rodstedgaard står ved magt. Se 1526. Dom jf. Herredagsdom 3.5.1537 (2).

Item then tredie wor kierre herre faders dom wdgiffuitt paa Nyborig slott wnder gudtz 1528 lydendes att hans node hagede dømppt tiill [!] forligelse wiide sin fulde magtt att som hans naade tiillforne i Horsens giffuitt oc giordt haffde om forne Rosted gaarde oc godtz, oc forne her Oue oc hans arffinge forne tho systerdeelle i forne gordt oc godtz att nyde og beholde i alle maade.

16. juni 1528 (1)

Frederik I's giver Niels Pedersen, sognepræst til Vokslev stadfæstelse på Vokslev kirkes og Nibe kapels ejendomme. Se 25.10.1550.

Kongen gør vitterligt, at Niels Pedersen har været hos ham med et tingsvidne af Hornum herred lydende, at Mads Sørensen i Dalsgaard havde taget lovhævd på Harrildgaard med 2 gårde ved vestsiden af diget, som skiller Hornum kirkes mark og eng fra Vokslev kirkes, så ud langs diget til en sig begynder, så sydpå til bækken, som kommer fra Harrildgaard. En eng til Søren Madsens gård i Klæstrup og to indstenede og indstablede holme ved Binderup mølle. En indstenet stykke eng i Rodstrup mark. To stykker indstenet eng i Gjelstrup mark, som hører til kirken, og som Michel Terkildsen i Vokslev har. En eng i Gjelstrup mark men hører til Nørgaard i

Klæstrup. Knud Nielsens gård i Gjelstrup med halvanden fjerding jord og et indstenet engstykke lige syd for vasen. Søren Trolbergs gård i Grydsted, med en fjerding jord. Tre gårde i Nibe hver med en fjerding jord, nemlig en gård, som Hr. Jens Bagge iboer (kapellanen), en gård, som Eske Farsen iboer, og en gård, som Jens Jensen iboer. Kongen bekræfter lovhævdten.

RA. Tidl. Viborg bisp, Hornum hrd., Nibe kald, Nr. 14. Perg. Seglet afrevet. Påtegn.: Lest paa Hornum Herredsting 3. maj 1619, 3 julj 1643, 29 marts 1647. Læst paa Nibe Birketing Snapsting 1626. Nibe Birketing Snapsting 1646. Under plica: dominus rex per se. Afskrift dateret 1.10.1648 i NLA, Viborg Bispeariv, Nibe/Vokslev kald, C2-180. Omtalt i Jexlev, Gejst. ark., II, Landsbykirker, Vokslev kirkes adkomstbreve, s. 191. Dipl. Viberg. s. 168 med rettelsel jf. Kr. Erslev, Frederik I's registrant, s. 158 f.

Wij Frederich (osv) gjøre witherligt, thet oss elskelige her Niels Pedersen, sognepræst tiil Woxløff, haffuer waret hoss os mett et tings witne vtgiffet paa Hornwm herritz tingh, lydendis, att Mattis Søffuerensen i Dalsgardt haffde endtwordt mett lageheffuedt Harrim gaardstedt mett ij gaardtz eye, som ligger vesthen wp till thet dige, som skiller Hornwm kyrckis marck oc engh fraa Woxløff kyrckis, och saa ud mett samme dighe, saa lenghe tiil Haffwersig wedt tager, siden fraa Haffuersig och sønder at till then løbendis bech, som komer nedr fraa Harrim gordstedt. Item en engh til Seuren Matzens gaardt j Clestruppe och the ij holme, som ligge nedhen vid Bindruppe mølle, som er indtstenett och indtstabelett. Item en stycke engh i Raastruppe marck, som ocsaa ere indtstenett. Item ij stycker eng, som hører till kyrcken, ligger i Gelstruppe marck, the ære ochsaa indtstenett, som Michel Terkilssen i Woxløff nw i wære haffuer. Item en engh vti Nørgaardt i Klestruppe, som ligger i Gelstruppe marck. Item en gardt i Gelstruppe, som Knuidt Nielssen boer vdj, mett halffue andhen ferdingh iordt offwer all Gelstruppe marck, agger oc engh, och ther till en stycke engh, som ligger nest synden wassen, thet er oc saa indtstenett. En gardt i Gridstedt, som Seuren Trolberg nw boer wdj, mett en fierringh iordt offuer all Gridstedt marck. Item iij gaarde vtj Nybe, en gaard, som her Jens Baggj boer vdj, en gaardt, som Eske Farsen boer vtj, och en gaardt, som Jens Jenssen boer vtj, huer these garde mett en fierringh iordt offuer all Nybe marck, agger oc engh, som samme tings witne ythermere wtviser och indtholler, huilcket vy aff wor synderlige gunst och naade haffue fuldbyrdt, stadtfest och sambetøckt och nw mett thette wort opne breff fuldbyrde, stadtfeste och samtycke vidt alle sine punther, ordt och article, szom thet indtholler. Thy forbiude vy alle, ehuo the helst ære eller wære kunde, serdelis wore fogther, embeszmendt och alle andre, forne her Niels eller hans eptherkommer, sogne presther tiil forne Woxløff kyrcke och Nybe capelle, paa samme gotz oc eghendom hinder eller forfangh at gjøre j noget maade vnder vort hyllest oc naade, tiil saa lenghe samme lageheffuedt bliffuer røgget epter loughen. Giffuet paa wort Slott Gottruppe tisdagen nest epter gudz leggems dag aar etc. mdxxvij. Vnder vort signet. Dominus rex per se.

16. juni 1528 (2)

Samme (Niels Pedersen, sognepræst til Vokslev og Nibe), fik Brev for i sin Livstid at være fri for den Salter, som plejer om Vaaren at ligge paa Nybe og salter Sild til Kongens Behov. Cum protectorio. Datum ut supra. Rel. Dns, rex per se. III, 53; C, 191 b (her overstreget).

Kr. Erslev, Fr. I's registrant, s. 159.

16. juni 1528 (3)

Mageskifte mellem Niels Pedersen, sognepræst til Vokslev og Nibe og mester Christian Hviid, sognepræst til Værum ang. deres kirker.

Kr. Erslev, Fr. I's registrant, s. 159.

Nestte forne her Niels Persszenn ffick och thesligiste stadfestellsze breff paa andre breffue, handt haffde paa Voxløff och Nybe kircker, liwdendis som her effther fylliger: Vii Ffrederick met Gutzs naade &c. gjøre alle vittherligt, at thendne breffwiiszere, oss ellskelige her Niels Persszenn, saagneprest i Voxløff, haffuer berett for oss, att oss ellskelige mestter Chrestiernn Hwiidt haffuer nogen tiidt szydenn her veritt hoss oss och bereett, thet handt haffuede giordt en contractt met forne her Niels, saa att forne mestter Christiern schulde haffue Voxløff och Nybe, och her Niels ther emodt schulde beholde Verum kircke, och vii paa forne mestter Christierns ordt vntte hannum vor presentatzs paa samme kircker, dog saa handt loffwet och tillsagde oss ellskelige mestter Claus Gortze, ercen vti Riipe, vor canceller, att hand met thet aller fyrste skulle skicke hannum thill honde thendt presentatzs, szom forne her Niels haffuede paa same kircker, huilcket handt tog icke giorde. Och noget tiidt her effther tha haffue paa thet nye igenn mageskyffwet met huer andre, saa att forne mester Christiern schulle igenn beholle Verum kircke, och her Niels schulle beholde Voxløff och Nybe, och mestter Christiernn schulle flye her Niels vor presentatzs ther oppaa, och her Niels schulde flye hannum igenn verdiige ffaders her Iwer Mwneks, biscop till Riipe, collatzs paa Verum kircke, hwilcket forne her Niels giordt haffuer, och ey fforne mestter Chrestiernn Hwiidt haffuer skicket hannum wor presentatzs, szom handt loffwede oc tillsagde hannwsn. Och haffuer forne her Niels nw haffdt her for oss tillstede hogborne fyrstis konning Christierns presentatzs paa same kircker och capelle, heell oc holddenn vti alle maade, huilckenn presentatzs vii aff wor sunderlig gunst och naade haffue fulldbivrdt, sambtyckt och stadtfest &c. cum clausulis consuetis. Och haffue vii aff samme gunst och naade vntt och tilladet och met thette wortt opue breff ynde och tillade, att forne her Niels Persszenn maa och schall nyde och beholde forne kircker och capelle quitt och frii met sin rentte och rettighedt effther konning

Christiernns breffs lydellsze vden alldt beswaaringe met subsidio, gesterii eller andre biscoplige tyngge, szom andre hans forfedre thendt samme kircke friistt nøtt och brugtt haffue, vndertaget aldenistte cathedaticum och visitationis pendinge, huilcke hand skall vdtgiffue, effther szom nw och aff gammell sedwaan veret haffwer. Thi forbiwde vii alle, ehwo the hellstt ere eller vere kwnde, andelige och verdtzlige, forne her Niels Persszenn her emoedt hindre eller forfang att gøre i noger maade under vortt hyllestt och naade. Datum tisdagen nest effther Gudtzs legomms dag, paa wortt slott Gottropp. Rel. Dns. rex per se. III, 52 b; C, 192.

1529 (1)

Tingsvidne af Hornum herred, at en gård i Sønderup, som tilhører Korsbrødrene i Viborg, er indstenet og ligger mellem 2 gårde sammesteds.

ÆA IV, side 269, Registratur over Antvorskov Klosters breve, XX 5.

Ett thingsvidne vdgaait thill Hornum herritz ting, att enn gaard vdj Sønderup, som ligger till korszbrøders gaard vdj Wiborgh, er jndsteenit emellom thuende andre gaarde der sammstedtz. Daterit anno 1529.

1529 (2)

Et sognevidne, at Stig Vestenie skødede en gård i Bislev og gården Erumkobe i Bislev sogn til Bislev kirke under bisp Niels Friis i Viborg.

ÆA II, s. 302, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K92.

Item eth sogne vinde at Stig Vesteni (B: ett papir sogenwintne att her Stij Westenij gaff en gard i Bitzleff til Bitzleff kircke. Mdxix) solde oc skøt till biscop Niels Friis i Viborg Erumkobe marck. Datum mcdxix sōndag sancti Kels dagh.

1529 (3)

Mogens Gøye, Erik Banner, Jens Hvas og Johan Friis' dom, at en gård i Sørup, som Peder Ridemand hævder, var hans forældres, har tilhørt Aalborg Hospital.

NLA, Aalborg bisp, C1-1, Fortegn. på ældre gavebr., fasc.3, nr. 2.

Mogens Gøies, Erik Banners, Jens Hvasis og Johan Friisis domb, at den gaard i Siørup, som Peder Rimand sagde at have været hans forældres haver tilforn Hospitalet tilhørd. 1529.

1529 (4)

To domme af 1529, den ene at Mogens Gøye, rigets hovmester, Erik Banner, rigets marsk, Johan Friis og Jens Hvas har dømt, at et tov af sandmændene i Hornum herred, hvorved de havde tilsvoret nogle bønder i Sønderup en jord i Sønderup mark som et enemærke, ikke var lovligt. Den anden dom som biskop og bymænd afsagde, at Malthe Lauridsen (Viffert), Baltser Maltesens fader var tildømt ejendomsret i Sønderup mark efter sin lovhævd. Fremlagt i sag ved rettertinget 22.2.1545, se denne dato.

en Dom Som godemend Hr. magens gøye then tiidth danmark riges hoffmester, Erich Banner, danmark riges marsk, Johan friis och Jens huas hagne wtgiffuith wnder dato Mdxix lydends, att Sandmendt ij Huornum Herith, som hagne rebith marckschell och tilsuortt forne byndr i Søndrop same iordth for retth enemerk paa forne Syndrop marck, och war the indt dømptt med føllig och the mend wtj the stockeneffnth tha ij retthe war laugdth lydends, att forne Sandmend icke hagne suortt marckschel, att bødhe mod bundhen och oss er, Dels epther en andhen dom, som bijskop och bygdemendh hagne wdgiffuitt wnder dat. Mdxix lydends, att malthi laurssen, forne baltser maltissens fader, war dømpt tiill att nyde sijn eijgendom wtj forne mark epther hanns laugheffds lydelse, och the loffue som forne byndhr hagne giffuitt, att the icke dreffue hans mark, war dømpt magtesløss er, Dels epther wortt egitt Stadf. breffue offuer forne Dom och andre breffue er.

26. april 1529

Vidne om Per Christensen i Sørups skøde på en gård i Abildgaard.

ÆA II, s. 297, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K49.

Jtem eth tingx vinde aff Hornumherrit effther Per Cristhenszen i Siøtrup skøde paa enn bundgard y Abilgard. Datum mdxxix feria 2a ante Filippi et Iacobj.

3. juni 1529

Ove Lunge til Tirsbæk, vidner, at han er blevet overens med Niels Lykke, som havde sin fader Joachim Lykkes fuldmagt ang. Rodsted. Ove Lunge sælger for 250 mark Joachim Lykke al ret, som Søren Munks søstre Gjertrud og Anne Munksdr. med sin husbond, Jens Trugilsen (Truelser), udstedte til ham på Rodsted efter Søren Munks skøde til Joachim Lykke på Rodsted.

RA, seddelregistratur, godsarkiver, Torstedlund nr. 47. Perg. [5] segl, heraf 1 segl og en voksklump bevaret. Original i RA, perg. saml. Torstedlund gods. Omtalt i NLA, Restrup godsarkiv, G141-1, Designation på adkomstbreve 1763, Torstedlund nr. 67 med tekst: Ove Lunge til Tyrsbæch hands Skiøde til Juchum Lykke paa Roestædgaard. Dato af Aar 1529.

1. november 1529

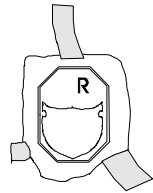
Hornum herreds ting, Alle Helgensdag, mandag. Sandemandsbrev på Vestergaard i Klæstrup. Peder Sørensen Ridemand, herredsfoged, Lars Efleusen, Svend Jensen i Brasted, Søren Jensen i Hjeds, Jens Andersen i Sønderholm og Lars Laursen i Ellidshøj vidner, at Laurids Nielsen, prior i Aalborg Helligåndshus fik vidne af Thomas Jensen i Buderup, Jacob Pedersen i Buderup, Anders Nielsen i Abildgaard, Niels Bonderup, Peder Dunn, Lars Laursen og Jens Andersen i Sønderholm og Anders Mogensen i Kirketerp, der vidnede, at sandemændene kundgjorde deres tov, først fra en sten i midt åen, så på vestsiden af åen og op ad bækken til en sten, som de satte ved bækken, så nord på ad en vej til de ”andihøffd”, hvor de satte en sten, så østpå langs ”andihøffd” til Kragehøjen, så sydøst til den gamle skelsten øst for bjerge” ved den anden bæk ... og ned i bækken ...ret ... som...

NLA, Perg. saml. nr. 236. Perg. [6] segl i gult voks. 1. Peder Sørensen Ridemand, utydeligt. 2. tabt. 3. Søren Jensen i Brasted, utydeligt, tolkning usikker. 4. Søren Jensen i Hjeds, utydeligt, tolkning usikker. 5. og 6. tabt. Tidligere i Lundbæk godsarkiv, G139. Omtalt i H&K 1912-14, s. 311.

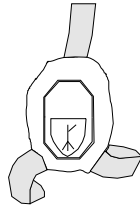
Alle mendt thette breff Ser ellr høre læse hilse wij Pieder seurens¹, fogeth tiil huornum heritz ting, lass Efleuss, Suend Jenss³ j brastdh, Seuren Jenss⁴ j Hietz, Jens Andersen j sønderholm oc lass Laurss ij ellidshøf Even- delig mz guth, kundgjør mz thette wort obne breff anno endz Gutz bijurd mdxxix then mandag som alle helghens dag saa war tha war skickith for oss paa forne huornum herrits ting oc for menige herritsmen som then dag ting søgte meth hethrlig maij hr Laurs nielss, prior i then helghands Huus wdj aalebürg, huilcken ther lofflig esket fick och framledde eth fult weel- digt tings vithe aff otte troo Dannemaij, Som er Thomas Jenss, Jacob pss j budrop, anders nielss j abildgaard, niels bundrup, p duun, lass laurss, Jens Anderss j sønderholm och ands moghenss, huilcke forne viij dandmen wonde oc sagde paa there gode tro siel oc sanden, at thi hørde oc saa henne alle fire stocki same dag paa forne ting sandmendt af forne huornum ht lu- delig kundgiorde oc tilstodh thir lougheeffdt som the logligh giorth haffur om vestergaard i Klestrup som the lofflig tillkreffuit war i saa maade, fførst en steen i mit strømme i aaen paa thn westside oc saa opp at hufit skyffte then beck vdj oppath til thn steen, som the satte offuen wed aff same grøft skyffti beck oc saa nør ath mz enn veij thil the andihøffd, som the satt then anen Stien oc saa øst mz andihøffd til Kragehøffen oc saa øster oc søndr til

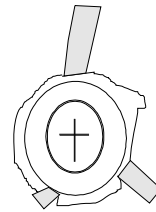
then gamle Skelsten, som the fand østen wed bergt hoss then anden beck mz fløet och welken wed som plovet fond? wed skilsten och nid i becken reth som thr oc sōndden for offr vilburdige mants Erick nielss af Kye hans egen Breffs ludelse ... thr til forne icke hølles gotz raedestrup ene deld Oc tils so nest norden for ett leyg joord thr til vestergord i Klestruplund rette endiel mz so alle ret ... haffue aff arld tiidt aff forne ?plov obent skreludelse Di thr til frij forlig og for... offuer all Klestrup marck som hel. aff gamel arilds tiidt haffue haffueth. at the saa wotne for oss oc at saa er gutz sandhed the witne wij ens wor Ind Segl henginds nethen for thesse wort obne breff. Date Anno die et loco supradictis.

1. Peder Sørensen Ridemand

3. Svend Jensen i Brasted

4. Søren Jensen i Hjeds

1530 (1)

Tingsvidne af Hornum herredsting, som Christen Pedersen i Svenstrup havde taget ang. Aalborg Vor Frue Klosters hus i Nibe.

ÆA III, s. 25. Register paa breffue paa Olborghusz ao. 1573, BB11.

Ett breff aff Hornumherridtzting, Cristen Perszen i Swenstrup haffuer thagitt, ett hus anrörendis, wor fro closter haffuer i Nybe. Datum 1530.

1530 (2)

Tingsvidne af Hornum herred, at Christen Pedersen i Svenstrup havde æsket sognepræsten hr. Niels (Pedersen) i Nibe ang. adkomst til tre huse i Nibe, men at der ingen adkomstbreve var fremlagt.

ÆA III, s. 25. Register paa breffue paa Olborghusz ao. 1573, BB12.

Ett things wiidne samestedtz (Hornum herreds ting) wdgiffuitt, lyder att Cristen Perszen haffuer eskitt her Nillszis i Nybe adkomme paa trij hus i Nybe och jngen fremkomme. Datum 1530.

1530 (3)

Tingsvidne af Hornum herreds ting, at Joen Madsen (Viffert, til Torstedlund) lå syg og ikke kunne møde på tinget.

NLA, G141-1, Restrup gods, Designation på adkomstbreve 1763, Torstedlund gods, nr. 265.

1530 (4)

I en rigens dom 25.5.1541 i sag mellem Jørgen Steen og bisp Jørgen Friis til Krastrup ang. en søsterdel i Rodstedgaard fremlægges Jørgen Steens brev af 1538, at han har modtaget betaling. Se 25.5.1541.

Tiisliigeste y rette lagde handt eth andet forne Iørghen Stens breff wnder gutzs aar 1530, lydendes at handtt hagde bekiendt seg vp at haffue baaret aff her Iørghen Fiiiiss 40 marck rede pendinge, eth stycke ledisk for 40 marck oc 4 kjør vti sin betalling fore thet gotz, hand kiøpte hannem aff oc lodt hannem oc hanss arffinge qwith oc frii fore samme pendinge y alle maade, som samme breffue ythernmerd wtuiser, och satte vti rette, om forne her Iørghen Friiss ey burde samme systherdeell y Rodstet met thet andhet gotz at nyde oc beholde ephther hans breffuis lydelse, ephtherthii thet hannem so skiøt wor, oc the hagde optagiit hans betallingh.

11. juli 1530

Jens Jebsen, den tid foged i Hornum herred, Jens Jensen, Peder Sørensen og Terkild Andersen udsteder 1530 die Ketilli conf. vidne, at Ebbe Pedersen var på Hornum herreds ting og fik tingsvidne af Anders Mogenssen, Jacob Pedersen, Laurs Laursen, Knud Pedersen, Peder Sørensen, Terkild Andersen og Niels Jensen, at han samme dag kundgjorde noget (ulæseligt) om jordegods tilhørende Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund.

RA, perg. saml., godsarkiver, Torstedlund nr. 48. Papir. Ca. 208 x 95 mm, plica 38 mm. [3] segl i grønt lak på papiret, meget beskadigede og delvist ulæselige. Påtegning på bagsiden: 1530. Nr 265. Wedel, Kolding.

Alle mend thette breff sier ellr høre lessæ helss wii iens ibssen,¹ then tiid foget tiil hornum Hrs. tingh, jens Jenssen, p seurensen atz wolstrup oc terkild anderssen euendelig met gud ... aar mdxxx die Kettill ffsstos ther var skicket for oss oc dannem. pa forne ting beskeden mai ebi pssen huilcken lofflig esket oc fick eth fult tings winnde af viij dandemen, som er anders mogenssen, jacob perssen, lass laurssen, jens jenssen, Knud piessen, p jenssen, terkil anderssen oc niels jenssen huilcke forne viij dandemend

samdirectelig wunde pa thris gode troff sell oc rette sandungen, atij thii saa oc hørde same dagh pa forne tingh ebii p.ssen stod for tings ~~winde~~ domb kundgorde, att velbirdigh mai jon matssen liger oppa hans fegang och ... hans ... huilcken sam hied oc juar for segg han andr steds fick gudts vilde han (papiret itu her) kome tiil hanss forletth ighen. In cuj rei teste ... mez indsignet impresse.

1. Jens Jebesen

2.

3.

26. august 1530

Biskop Jørgen Friis i Viborg, som 1529 forlagde residensen til Hald, kom 26.8.1530 til Viborg i anledning af en privat sag med den lutherske borgmester i Viborg og sandemændene i Hornum herred. Sandemændene stævnes ang. et syn af Sebberkloster, som de havde foretaget sammen med 6 sandemænd fra Aars herred og 6 sandemænd fra Slet herred.

Kirkehist. Saml. 5.bd 1869-71, s. 542. H.F. Rørdam og s. 762, A. Heise jf. Kr. Erslev, Fr. I's registrant, s. 239.

19. november 1530

Viborg landsting. Klage fra hr. Christen Mogensen, forstander i Aalborg Hospital, at en rebning ulovligt havde frataget hospitalet en fjerding jord i Vokslev mark, som hospitalet i over 11 år havde haft ukæret, at hjemmelsbrevene var indsat i Helligåndsklosteret, og landsdommer Jens Hvas havde forbudt ham at befatte sig hermed, før han og Axel Gøye kom tilstede. Rebsmændene mødte ikke. Jorden tildømtes hospitalet.

*RA, Byarkiver på papir, Aalborg Helligåndskloster. 2 huller i dok.. [2] segl. 1. F. XLIII. 28. 2. Omskrift: iens olufsen. Påtegn. på bagside: Nr 3. En Landstingsdom om Woxlef mark tildømt Hospitalet Anno 1530 (1540, udkrasset). Omtalt i Jexlev, Gejst. ark. II, s. 148, og NLA, Aalborg Hospitals revers. 1749-98 jf. Adkomstreg. *Helligåndskl nr. 527.**

Moghens Mwnck, landzdomere wti Nørjutland, Jens Scriffwer, landztingshører ibidem, gjør witterligt for alle mett thette wort obne breff, aar effther Gudz byrdt 1530 lefwerdagenn nest for sancti Clementis dag paa Wiburg landzting war skicket her Cristhenn, forstander tiill hospitall i Alburg, oc haffde hiid steffnet rebs menndt aff Hworwmherret for Woxleff

marck, thee repte och repte hospitall i Alburg en ferinngge jorde bort offwer ald Woxleff marck, som eyermenndt repte hendhe tiil i fiwffuer. Tisligiste bewiste hand mett leffwendis mendz røst, at [then] ferrinngge jorde haffwer werit tiil forchreffne hospitall w[last] oc wkierd i 40 ar oc mere. Oc beclagit forskreffne her Crist[henn, at]t hospitals breffue er indsatt i then Helleandz closther, oc hanum er forbodhen aff Jens Hwass att befatte seg mett samme breffue, fore end hand oc Axell Giø kommer tillstede. Och forskreffne rebs mendt sad offuerhörig hieme oc wille icke møde eller [skicke] nogenn paa theris wegne, som rett wille plege i then sag. Thaa sagdis ther saa paa for rette, att effther forskreffne hospitall bleff rep[t] en ferin[g jo]rde tiil i fiwffuer oc haffuer nw aldelis rep hende ther wdt ... effther forskreffne hospitals breffue er her Cristhenn forhindret hanum for[bodh]en, hand skall forsware hospitals gots mett, er thet reb giort mett wret oc bøør macteløss att were, oc forskreffne hospitall en ferinngge jorde bode wti agher oc eng offwer ald Woxleff mark at haffue, nyde, brwge oc beholle her effther som then till tissze, ssaa lengge nogenn kommer her mett betther bewissninge oc wille were i rette. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus inferius appenssa.

6. december 1530

Skifte efter Henrik Knudsen Gyldenstjerne, til Restrup og Iversnæs, + 1517, gift med Karen Bentsdr. Bille til Søholm, +1540. Godset deles mellem børnene Knud, Mogens, Jørgen, Otte, Christoffer, Gabriel og Margrethe Gyldenstjerne og moderen i 8 dele, idet søsteren og moderen arver lige med brødrene, dog ikke i hovedgårdene Restrup og Iversnæs.

RA, privatarkiv på papir, nr. 758. Knud Henriksen Gyldenstjerne. Omtalt i Th. Poulsen, Store Restrup. Hen angives, at Restrup tilfaldt Gabriel Gyldenstjerne, men dette synes ikke korrekt.

Wii Knudt gyldenstiernn, aff guds forsiunn Electus tiill fyensk bispedom, Magenns gyldenstiernn, ridder, høffuitsmand paa Agershuss Slott wdj Norge, Jørgen gyldenstiernn, kongelig mayestads Secreter, Otthe, Christoffer och Gabriel gyldenstjernn Giøre witterligt for alle mett thethe wortt obne breff, att som wij nu wdj the hellige trefoldighedts naffuen hafue holdit offuer et wenligt, Kierligt skjiffthe mett huer andre och skjiffthit och deelt thet som nu er wor Kiere faders, hanss Siell gudt naadhe, hans arffue godts Och ther Indt tiill oss anamitt wor Kiere Søster Margrethe gyldenstiernn wdj ligge skjiffte loedt, deell oc rettighedt wedtt oss brødre, bode i wor faderlige arffue godts, Kiøbe godts, pantt, løssøre, boe och boskaff, Inthet wnderthagen, dog wndertagen i begge hoffuit gaardene Iuersnes oc Reffstrop, om hun noghen tidt gifft worder, tha nyder hunn ther Endlig icke mere end sijnn anpartt. Thisligste oc ther effther skiffthet ther wdj met ligge Wore brøders parthe Bentthe och frannch huess siele oc gudt

naadhe Oc ther stenddig haffuer wor Kiere moder annamitt thier diell hendhe mett Otthe wor alfader Och wor søster haffue wij aff rett ther aff ligge partt och diell widt oss brødre.

Ther nest haffuer wij skiffthet thett Kiøbe gods oss alle emellom i Othe dele och huer fangit thend partt oc deell som lodenn hanom gaff. Ther effther haffuer wij endrecthelige giort oc beslutthet en thale oss alle emellom om Iuersnes hoffuit gaardt, ...?Okidt, ?obrandtsø, ?Sousbye, ?Spartornn, ?rigbro met alle theris retthe tilligglse, som ther nu tilligends er, Inthitt wndertaget fiskekerije ellr andht Ingen herlighedt skall nu paa thend tiidt bliffue wskijffthett. Och ther om saa i mijndelighedt handlett mett wor Kiere moder, att hun same forne Iuersnes gaardt met oc the andre forbenefuende godts oc eijndom skall haffue wdj beffalling att handle oc gør allers wor nytthe oc gaffuen ther wdj Oc andr ther aff regnskaff skal gøre antthen aff fijskerij oc alle andhn dell, som ther er wpboren oc wdgiffuen skal oss alle ligge emellem skifftes Oc tha wor moder oc søster thaa ligge wedt oss brødre aff same retthe oc forthe. Oc ther wdoffuer haffuer wij forne brødre mett willg oc fuldbiurdt bodh wor moder oc søsters giortt slig en endelig beslutning, samtycke oc fuldbiurdt oss emellom, som her effter følger, huilcken som wii nu alle huer besonderlignn stafesthe och fuldbiurdhe i krafft och magt thesse wort obne beseglett breff wedt fuldt magt at bliffue wdj alle sijne ordt, punnther och articelle, som huer effther følger Beplictends os ther tiill paa wor gode thro, ere oc loffue wdj alle maadhe ther saa wbrødelig at holdhe skulle, først att alle thend stæedt oc tiidt same forne Iuersnes mett oc altt thett forbenefnnde gods, eggendom oc rettighedt saa wpskijfft stander skulle wij alle oc eller och Ingenn aff oss haffue magt ther tiill, antthen at sellie, pantsethe, giffue lone, affhendhe, mageskiffthe eller i nogen andhen maade at forkome, forandre eller affhende, lidtt eller møgit tiill en eller andenn aff same gaardt, godts eller eijndom enthen wdj en maade eller andenn. Och huilcken aff oss heer emodt gørend Worder Tha beplicthe wij oss alle oc huer besønderlig wdj same wort obne breff thess Ingen nøffue eller magt at haffue wdhen huess ther wdj mett alles wor beuillige oc samtycke skie kuund. Oc ther offuer om noghen aff oss kome for noghen offuerfaldts skade, thet gudt almach theck naadelige wilde afuende, ther wort seg enthen emodt Kongelig Ma.ts eller noghen anden ther skall oc Ingen aff oss magt haffue enthen i Liidet eller møgit at forbrydhe tiill och eller andhen forgøre eller forkome aff forne godts eller eijgndom i nogle maadhe. Thij wij aff alredhe tilforen emodt huer andre forsagt haffue, at Ingen aff oss skall sielge eller Wedhe sijnn anpartt ther eblantt huer stor eller møgit thend neffnes Kandtt forr thet endelige skiffthe oss ther om emellom giortt bliffuer Och om noghitt enthen hiemlige eller obenbar erre emodt aff noghen aff oss giortt bliffuer bepligthe wij oss som forsrh. et stander thess wdj Ingenn maade magt at haffue.

Item haffuer wii brødre och wdj ligge tilfallen som for.ne stander sagt huer andere thill at suare aff oss skall ellr maa fuldmagt at haffue nogit af wort gods, som oss nu tilskifftet er eller heer effter tilskifftet kandt att selge, pantsethe eller i nogen maade att afhende føre endt hand finger sam-

tøcke wedt oss hanns søskenn.

Oc ther som noghen sidenn aff oss will affhende noghen aff same eijndom Tha bepligthe wij oss alle thiss eij at skulle giøre ennthn att Sellie eller pantsetthe forr hand loglig Lagbiuder hanns eggen syskenn thett først, Oc huess ther emodt giør skall aldeless Ingen magtt haffue.

Item the fellis skouffue oc fiskeuandt, som oss nu i fellidt emellom skjiffthe err, Tha skall Ingen aff oss magt haffue att brugge wdj same skoue enthen mett hug, oldensuijenn eller Jagt yddermer end som hanns fellig thaall oc tilsiger oc Tesligste oc wdj fiskeuandhen mett fiskerij oc thagsky-redt, huem heremodt giører, hand skall stande thenn andhen tiill retthe therfor oc haffue thess wdj hanns mijdne. Item om her effther findes noghit godts som nu paa thene tiidt icke haffuer werrett tiill skiffthe oc hører oss alle thill, tha skall thett same kome oss alle thill, oc skiffte oss emellem till godhe redhe. Giør oss noghen aff oss Kost ellr thæringe thiill at dele sliig godts Indt mett Tha giffuer hanom huer som loulig stander giæld igien ligge som hand thager i godtsett. Item om noghen aff same godts bliffuer noghen aff oss afuonden entthen met Kirkelog ellr landslog Tha bepligthe wij oss huer besønderligenn att wdlegge thenn som saa sijtt mister Inden sex ugger ther nest effter saa gott godts igienn bodhe i skyldt, egendom oc lejlighedt. Dog ther som noghen lader bortselge aff sin eijgdom for sam forsøvelse tha bliffuer thett hanns egen skadhe. Item ...sraberij skall oc overk.. skouff nyder huer sinn fellidt wdj ligge som thet .... er tilskijfft, och huer brugge ther wdj liggeruess som forscr.t stander. Skall oc Ingen aff oss forne kreffue noghen wpbørsell aff .... forne godts eller eijgdom oss emellomer skjiffit som forscr.t stander end affkalding er skeudt oss emellom. Till huess witnesbyrdt att saa er wdj sandhedtt som forsch.t staar haffue wij forne brødre Ladit henge wor Indsegle nedhen for thethe wort obne breff som gif-fuet paa Iffuersnes Sanctj Nicolaj Episcopi dag Aar Icendtrigesimo.

1531 (1)

Kongen befaler landsdommerne og bispen at stævne Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund og herredsfoged Peder Ridemand i Hornum hrd. for rettertinget i en sag om indførsel i Joachim Lykke til Østrups gods.

Kr. Erslev, Fr. I's registrant, s. 367.

Item her Iachim Lucke til Østrup schall haffue en beffalning til byspen aff Wyborch, Ienns Hwas til Kaes, Cristiern Sommer tiil Gendrup, Pouel Styesszenn til Trennerup och Cristiern Styge til Randrup, att the vdi retthe steffne for thennum met thet alderfurste Ion Matszenn mett alld hwes wytnishyrd, hand haffuer att bewyse met, szo hannd loglig och skellig lod lesze then vj wger steffning, vdgyffuen aff rygens canceler, met then ind-førsell, hand haffuer til forde her Iachim, som forde her Iachim formener sig, hand haffuer met wrettthe, och forde steffning icke loglig och skellig att

were lest, och thes lygiste att steffne Per Rydemann, herrisfoget till Her-nomherrett, och badhe the alle, som haffue borett wytniisbyrd met forde her Iachim och Jon Matszen om forscreffne steffning, att mødhe for thennom och tha grundeligen granske och forffare om forscreffne indførsell och steffning, och dømme thennom endeligen wdenn nogenn forhalinng och gyffuer bescreffuit, hwes the szo granskendis och forffarendis wordhe, som the wille answare for Gud och were bekend.

1531 (2)

Frederik I stadfæster Skt. Hans Klosters skøde på gård i Sønderup.

ÆA II, s. 380, Register på Skt Hans kloster i Viborgs breve, Sletther-ritt, Hornumherritt och Fleskomherritt. 09.

Enn kong Frederichs stadfestelsze offuer itt eyer mendtz breff paa enn gardsted j Synderup. Mdxxxj.

1531 (3)

Gabriel Gyldenstjerne får kongelig bekræftelse på, at han må fiske ved Binderup Hage, så vidt som hans grund rækker.

Fr. I's registrant, s. 361. jf. Adkomstreg.

Item eth breff ~~til~~ Gabriel Gyldenstjerne, att hand maa lade fyske i thet wandt for Bynderup hage, saa widt som hans grund recker. Rel. Her Otte Krumpen.

2. juli 1531

Følgebrev til Vor Frue Kloster i Aalborgs bønder og tjenere, at klosteret fremover hører under Aalborghus, og at de skal svare til Axel Gøye.

Kr. Erslev, Kong Fr. I's danske Registrant, s. 145. Omtalt i J.P. Stenholm Aalborg klosterhistorie, s. 61.

Axell Gøye fik Følgebrev¹⁾ til alle Bønder og Tjenere, som ligge til Vor Frue Kloster i Aalborg, at han skal annamme samme Kloster til sig, og at de ikke skulle svare eller høre andre end ham etc. Cum claus. consv. Huerringe, ipso die visitat. Marie. Dns. rex per se. III, 93 b*; C, 238; T, 5b.

¹⁾ I Tegnelsesbogen er brevet overstreget og det tilføjes: skal registreres.

10. juli 1531

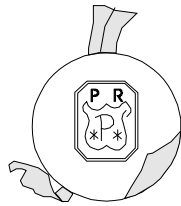
Tingsvidne af Hornum herred om sandemændstog mellem Restrup og Hasseris, Skt. Ketils dag. Peder Sørensen, herredsfoged, Anders Mogensen i Kirketerp, Terkild Andersen i Dalsgaard og Knud Sørensen i Abildgaard, vidner, at Anders Pedersen, slotsfoged på Aalborghus fik vidne af 8 dannemænd, som var Jacob Pedersen i Buderup, Terkild Andersen i Dalsgaard, Lars Laursen i Volstrup, Lars Sørensen i Ellidshøj, Turi Turisen i Hæsum, Christen Justsen i Suldrup, Anders Mogensen i Kirketerp og Jens Andersen i Støvring, der vidnede, at de hørte 8 sandmænd i Hornum herred, som var Jørgen Hansen i Raakilde, Mads Sørensen i Gjelstrup, Lars Christensen i Volstrup, Thomas Pedersen i Snorup, Gunde Jensen i Busted, Niels Brun i Ellidshøj, Søren Jebsen i Volstrup og Jens Olufsen i Svenstrup, der bekendtgjorde deres tov om skel mellem Hasseris og Restrup, som Gabriel Gyldenstjerne til Restrup havde krævet, og de havde da holdt i Hestevadet ved Restrup og gjorde så deres tov sydpå midt i åen og østpå til de gamle skel og nordpå til stranden og svor, at det var ret markskel.

Arnemagneanske Institut, Dipl. Dan. X nr. 1. Perg. [12] segl i grønt voks med overtræk i brunt voks. 1. Peder Sørensen Ridemand. 2. og 3. ulæselige. 4. Gunde Jensen Jude i Busted. 5. Jacob Pedersen i Buderup. 6. tabt. 7. Lars Laursen i Volstrup. 8. tabt. 9. Turi Turisen i Hæsum. 10. Chr. Justsen i Sulstrup, lånt af Jens Andersen ? 11. Anders Mogensen i Kirketerp. 12. Jens Andersen i Støvring. Påtegning på bagsiden: Sandmensbreff paa restrop kier. E. 44 Fascic 10 No. 1. ~~No 8.~~ Nr. 25. med nyere hånd: 1531. Kopi i NLA, Restrup gods, G141-1 og er sammen med dok. af 7.5.1515 og 29.5.1534 indført på samme ark. Påskrift bagpå: No 76. Omtalt i RA: Fortegn. over arkivalier på NLA-Vib. før 1559 og i Restrup godsarkiv, G141-1, Designation på adkomstbreve 1763, nr. 41.

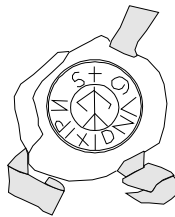
Alle mend thette breff seer ellr høre lesse helse wij per seuren¹, foget till hornum herits tingh, anders mogensen i Kircketorp, terchil andersen ij dalsgord och Knutt seuren⁴ ij abellgaardt ewindeligh mett gudt och Kundgiør wij for alle mett thette wortt opne breff aar epher guds byrdt mdxxxj then mandagh nest for stj Ketillj confions dagh paa hornumherits tingh war skickitt for oss anders perssen, slotsffogitt till ollborighshus, huilcken thr bedd och fick ith fult standends tingswitne aff otte dandemend, som er jacob persen⁵ ij budrop, terchill anderssen i dalsgord, las laursen⁷ i olstrup, las seuren⁸ ij ellitshøff, turi turissen⁹ ij hersom, christen jostsen⁹ ij suldrop, anders mogensen ij Kircketorp oc jes anderssen ij støffringh, These viij forne dandemend alle samdirectlighe wotne paa there siell och sanden, att the saa och hørde same dag paa forne ting fore them stande viij sandmend ij hornumherrit, som er iørgen hanssen ij roekiel, mattis seuren¹⁰ sen i gielstrop, las christensen ij olstrup, thomas perssen i snorup, gundj Jensen i busted, nis brun i ellitshøff, seuren ibsen i volstrup och iens olusen ij suenstrop, huilcke ther kungiorde och tillstode for tingsdom huorleds

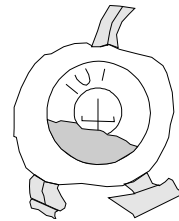
the gjorde theris thou och eedt, emellom hasseris och restrop, som the ware tillkreffde aff erlig och welbyrdige suend gabriell gyllensthiern till forne restrup och Kundgiorde att the haffe holt i hesteadit wedt forne restrup och gjorde saa theris eedt Sønder aa midtstrømis och østre att thiill the gamell skiell tagher, Oc aff forne sønder aa Oc nør att eppter the gamell skiell som Kallis .... sønder paa och nøre paa och till stranden, the suore the rett marckskiell att wære emellom hasseris och forne restrup effther then heffdis lydelse, som the hørthe for them ij Kieret, som the kune haffe ij hasseris. Att the saa wontne for oss oc forne sandmend kundgiorde for tingsdom theris Sandmends eed som for er schreuet. till ydermere windesbyrd lade wij henghe woris Indsegle mes forne Sandmends Ind Segle nethen for thett Sandmends Breff.

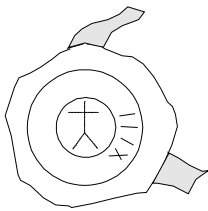
1. Peder Ridemand
herredsfoged

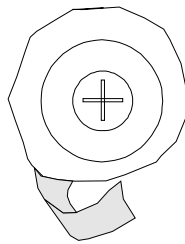
4. Gunde Jensen Jude
i Busted

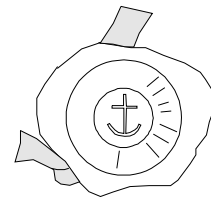
5. Jacob Pedersen i
Buderup

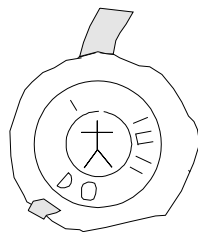
7. Lars Laursen
i Volstrup

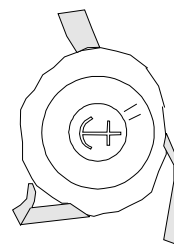
9. Turi Turisen
i Hæsum

10. Christen Justsen
i Suldrup, lånt?

11. Anders Mogensen
i Kirketerp

12. Jens Andersen
i Støvring (?lånt)

1532 (1)

En befaling at Ies Christiernszenn i Hornumherrit (Ovenover står: Niels Ienszenn, og derover filius [?])

Kr. Erslev, Fr. I's registrant, s. 382.

1532 (2)

Lars Sørensen og Terkild Andersen i Dalsgaard, Vokslev sogn m.fl. lod på Hornum ting Niels Jensen i Nibe hænge. Jens Jepsen i Vester Grynderup, måske den hængtes fader, får oprejsningsbrev, krav på mandebod og at afdøde inden 6 uger skal nedtages af galgen og begraves i indviet jord.

Kr. Erslev, Fr. I's danske registrant, s. 444-46.

s. 91b: Iens Jepszenn i Wester Grunderop opreyszning paa Niels Jenzenns død, som bleff hengd ved Hornwm herritz ting, till herritzing och landsting att forfylge. Rel. Jens Huasz. Jdem protectorium in communi forma.

s. 92: Jens Jepszenn i Vester Grunderop haffuer værilt for k. M. met en dom, wdgiiffuit i Randders fredagen nest effther S. Hans baptiste dag siist forleden [28. Juni], lydendis, att her Jacob Lycke, ritter, Marckor Lauriszenn i Sørop, Michell Nielszenn tiill Kellerop, Eric Nielszenn til Kye, Jep Hoffmand, borgemester i Randers, Jes Perszenn, raadmandt ther sammested, Nis Anderszenn i Fardrop, Cristiern Anderszenn i True, Jes Dall i Holltued, Jes Jenzenn i Rold, Nis Jenzenn i Stuetzstrop och Jens Simenzenn i Nyswm.

Niels Jenszen bleff hengd mett wrett och emodh logen och bør att komme i wide iordh och bødis for som for en christen inannd, och alle the, hannom stockett och blockett, och alle the, hannom grebe och dømde, och theris tilhenggere bør att bøde till bonden och kongen effther logen, och huad fall och boed, ther bør att bødis for, bør att staa till k. M. eller huem hans naade thet beffaller, [met flere i] som same dombreff yddermere vduiszer och indeholder, stadfestelsze. Rel. Jens Huasz

s. 94: Iens Ibszenn i Westergryndrup skall haffue et obent breff til thennom, som bygge oc boo vdi Hornom herritt oc ther omkring, som er Las Seuerinsszenn oc Terkill vdi Dalsgardt oc theris metfølghere, som lodt oc met vore at lade henge Niels Jenzszenn, som boede vdi Nybe, athe indhen sex vgher effther at thette breff er leset till herritzting, nedhertaghe oc føre vdi wighet iordt forne Niels Ienszens krop vndher theris høgest faldzmoll. Rel. Ienss Hwass.

1532 (3)

Biskop Stygge Krumpen og flere andre gode mænds dom mellem Jens Hansen i Moldbjerg og biskop Jørgen Friis i Viborg ang. en gård i Frenstrup mark, som tilhører Ø. Hornum kirke.

ÆA II, s. 305, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K114.

En biscop Styge Krompens och flere godemendz dom emellom bisp Jørgen Friisz aff Wiiborg och Jens Hansen i Molberg om en gard j Frenstrup marck, Huornum kircke tilhører. Datum mdxxxij.

1532 (4)

Tingsvidner af bl.a. Hornum herred, at det gods i herredet, som lå til Viborg bispedømme, nu på tredje år har ligget under Hald len, siden biskop Jørgen Friis flyttede fra Viborg.

ÆA II, s. 305, Register paa Viborg Stifts Breve, Nørliongherritz brefue. A7.

Item vj tingxunner, ij af Norliongherrit, ith aff Lysgardherriy, ith aff Arsherrit, ith aff Hornumherrit, ith aff Helumherrit, thisse forne tingxuintner luder (B: att allt thett guodtz som j same herrit haffuer legitt till Wiborg biskops gaard, thett haffuer legitt till Hald slott paa tridie aar, siden her Jørgen Frisz biiskop fløtt af Wiborg. Anno 1532) oppo thet gotz som haffuer legit til biscopdomt oc er delt under loss tiill [Hald aff] biscop Jørghen Ffriis (B mangler brevet fra Hornum herred).

1532 (5)

Tingsvidne, at der ikke havde været givet last og kære på en eng til Skillingsbro mølle, siden den kom til bispedømmet.

ÆA II, s. 302, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K91.

Jtem (B: Papirs) tings vinde paa enn eng till Skøling brois mølle (B: haffner (ther weritt) giffuitt last och kiere paa nu att were slagin och hen førd, haffuer weritt bieritt til forne mølle, s.n hun kom til bisp domitt). Datum mdxxxij søndag nest for Luce euangeliste.

1532 (6)

Niels Pedersen, præst i Nibe stævnes af rigshovmester Mogens Gøye for gods, han havde taget fra Vokslev kirke og Skt. Josts Kapel og lagt til præstegården og blev dømt pga. udeblivelse.

Kr. Erslev, Fr. I's registrant, s.418.

Her Maghens Gøye haffde steffnet her Niels vdi Nybe for noget gotz, hand haffde taghet ffraa Woxløff kircke oc sancti Iostis capelle vdi Nybe oc lagdt thet till syn prestgordt, oc bleff ther for nederfeldiget in contumaciam. Dns. rex per se.

1532 (7)

Niels Pedersen, præst i Nibe, stævnes af rigskansleren for nogle penge han skyldte denne, men ikke ville betale. Hr. Niels skulle møde inden 3 uger hos kongen, kansleren eller hans visse bud.

Kr. Erslev, Fr. I's registrant, s. 436. Danske Magazin 3,4, s. 211.

Item en steffningh offuer her Niels i Nybe for nogen pendinge, szom han er meg plictigh oc icke wille betale megh, at møde for myn herre, meg eller myt wissze budt, 3 vgger ephther steffningen er lest.

1532 (8)

I sag ved Viborg landsting 12.6.1542 om markskel om Vestergaard i Klæstrup i Vokslev sogn fremlægges dom af 1532 af Viborg landsting, at Erik Nielsen (Tornekrands) havde stævnet sandemændene i Hornum herred, da de havde svoret Vestergaard mark i Klæstrup for en endel, men havde været brugt i fællig fra Arilds tid, og marken var svoret fra Rodstrup. Da sandemændene ikke måtte sværge om jordegods, kendes deres tov magtesløst. Se også 1.11.1529 og 12.6.1542.

Item en dom aff Viborig Iantzting vnder guts aar 1532, lydendes at Erich Nielsen hagde dydt steffntt sandmend aff Huornum herriitt, for the hagde suoret Vestergordts marck i Klestrup till endell, som hagde veret brugt tiill fellig til Klestrup aff arildt, oc suoret hinde egendom tiill fra Radstrup. Tha epterti sandmend icke mo suære om egendom oc ey helder ved at gange emodt eedt, meden første eedt vedt magt staar, ta vor samme sandmends edt dømppt magtløse oc iche at komme Erich Nielsen til skade, och hannem at nyde sin egendom epter hans lagheffds lydelse, emeden then er vedt magt, eller noger komer met bedre beuisninger etc.

1532 (9)

Blandt fru Mette Albrechtsdr.s gods nævnes et hus i Nibe, sikkert gods efter Axel Lagesen Brok, arvet af datteren Pernille, gift med Albrecht Engelbrechtsen til Torbernfeld, fra hende til datteren Mette, gift med rigshofmester Mogens Gøye til Krenkerup og optræder i hans jordebog fra 1532, hvilken jordebog er afskrevet i datteren Eline Gøyes jordebog af 1552. Huset er muligt blandt det gods, som Mogens Gøye 4.5.1537 anklagede Peder Ridemand for ikke at have taget vare på.

Fru Eline Gøyes Jordebog, s. 273.

Frwe Mettis Møderne Gods i Himmersyssel, wdi Hornumherrit, Nibe:

Eth huss, ther aff giffuis huerтт aar (afgiften ej angivet).

3. august 1532

Viborg. Landstingsdom udstedt af Mogens Munk og Jens Skriver i en sag mellem Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund og Jellof Jensen i Haverslev ang. et øde byggested i Haverslev sogn kaldet Nørre Døvelstrup, hvoraf Jellof Jensen påstod, at en tredjedel i 1478 var skødet hans fader, Jes Jellofsen, af Jes Tamisen og havde været lovlig lovbudet til skøde, samt et kong Christian I's dombrev, at han havde tildømt Anne Nielsdr. forskrevne Døvelstrup. Joen Madsen (Viffert) fremlagde derimod Jon Viffertsens mageskifte med bonden Jes Mikkelsen om Døvelstrup imod en gård i Nysum med kongens konfirmation, hvorpå Døvelstrup tildømtes ham. Døvelstrup var ofte genstand for retssager ved Hornum herreds ting.

RA, seddelregistratur, godsarkiver, Torstedlund nr. 50. Perg. 2 segl.

1533 (1)

Hans Jensen i Molbjerg i Ø. Hornum sogn vedgår at have en gård i Frendrup i fæste af biskop Jørgen Friis i Viborg. Der er tale om en søn af herredsfoged Jens Hansen. I Aalborghus lens jordebog 1562 s. 133, nævnes Jens Hansen og Hans Jensen som bidragsydere til lægskøer i "Vesterleg".

ÆA II, s. 305. Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K118.

Hans Jenszens breff i Molbiereg huor vdi hand bekiender sig att hafue en gard j lon och leye i Frenderup aff biscop Jørgen Friisz och efftherkomendis biscooper for schyld och landgild. Mdxxiij.

1533 (2)

Sognevidne af (Bislev kirkegård), at der ikke var bygninger i Nedermarken i Djørup, før Niels Pind byggede hus for 32 år siden. Det drejer sig sikkert om Pindstrupgaard, der endnu eksisterer. Trap, s. 1072.

ÆA II, s. 306, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K123.

Ett papyrs sogenwintne att ther ey war husz eller husze sted, gard eller gard sted vdj Nermarck wed Dyrdrup før Nis Pind bygid thett husz paa wed xxxij aar siden. Mdxxxij.

1533 (3)

Sandemænds brev på Mølgaard i Djørup i Bislev sogn.

ÆA II, s. 300, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K74.

Jtem [sa]ndmentzbreff paa Mølgard i Dyrup (B: Dyrdrop). Datum [md]xxxij die Micaelis.

3. januar 1533

Pergamentsbrev, dateret Østrup. Niels Pedersen, sognepræst i Nibe, oplader fredag næst efter nytårsdag Hr. Joachim Lykke til Østrup (Albæk sogn) et hus i Nibe, som han købte af Villem Jensen, borger i Aalborg.

FLA, Hverringe gods nr. 21. [5] segl, brudstykke af 4. og 5. bevaret.

8. september 1533

Jørgen Friis, lovhævd på kirkens og bispedømmets gods i Hornum herred. Dokumentet nævner bl.a. Skt. Mortens mølle i Svenstrup, senere kaldet Vestermølle, og Aagaard i Svenstrup. Endvidere Solgaard i Djørup, der eksisterede endnu 31.10.1642 jf. Hornum herreds tingbog. Kovads mølle måske i Svenstrup sogn. (Dipl Viberg., s. 403).

NLA, Viborg Stift, Hornum hrd. i Almindelighed. Perg. med seglremme. Påtegning: Anno 1579 torsdagen, som er 8 octbris, bleff denne laudheffd læst for sandmend paa Kiercketorp marck. Omalt i ÆA II, s. 301, K84. Skal ses i sammenhæng med Brudstykker af Viborg Bispestols Jordebog i de sidste katolske Tider, jf. Dipl. Viberg. s. 197. Afskrift af dok. i NLA, Viborg Bisp, C2-101, Stiftsbogen 1690, s. 79. Dipl. Viberg., s. 187.

Alle mend, thette breff sier eller høre lesze, kwndgiøre vij efft terscreffne Peder Sørensen i Volstrup, fogitt poo Huormvm herritztingh, Las Laurissen, Søren Jbsen ibidem, Therkild Andersen i Dalszgaardt, Simen Justzen i Brastedt, Chresten Pedersen i Swenstrup, Las Sørensen i Ellishøff oc Jes Andersen i Støffringh ewindeligen met gud. Aar effter gudtz byrd mdxxxij⁰ mandagen, som var vor frue dagh natiuitatis, poo Huornwm herritts tingh var skickitt verdighe faders met gud her Jørgen Frisz, biscop til Viborigh, møndighe fogitt Anders Mogenszen i Kircktorp, huilken ther loffligen eskitt oc fick itt fullt tingsvindne aff viij dannemendt, som er Las Lauriszen i Volstrup, Terckel Andersen i Dalszgaard, Las Sørensen i Elishøff, Simen Justzen i Brasthedt, Nis Jenszen i Hersom, Jes Jenszen i Huornwm, Cristen Pedersen i Swenstrup oc Jens Pedersen. Tisze forne viij dannemend endrectheligen vondne oc sagdhe poo siell oc sandhen, att the saa oc hørde forne verdighe faders her Jørghen Friszes laffheffts loghøringh, som var Lydick Tamesszen i Longsøø oc Niels schriffuer i Vegerby, huilke tow dannemend ther lydeligen kwndgiordhe oc tilstod, att the var vttj Kircktorp torsdagen nest forleden, hørde oc saa forne verdighe fader her Jørgen Friis giord sin laffhefft met prester oc kirckemend, som hannom var tilfwnden aff ffogiden oc herritzmend, oc indworde hand bisdoms guodz oc eydom i Huornwm herritt.

Fyrsth indwordhe hand Kircktorp met alle sin retthe tillegelsze, som nw tilligger oc aff areldtztid tillegitt haffuer, fraa then stien, som stander norden wed Hyllisted søe, saa vester att, stien fra stien, som indstienitt oc indstablitt er, fram at Foldalsletthe til then stien, ther stander i Lønszehøff, saa nør att mølle veyn vdttil then stien, ther stander i sønder enden aff Tuerkier, saa røden (!) nieder til then stien vesten ved the gamle andhøffuit, saa østher att til gamle kirckispong att digitt vthj aen oc aen sønder wp att til mitthestremme, the indwordhe hand for kirckiens iennemerck oc en frij prestegaard til Vegerby kircky. Jtem Twoldall met alle sin rette tilligelsze met en frij iendielsz marck vesten vid gaarden oc huer tridie gresz offuer all Astrup march. Jtem tre gaarde i Lønsøø met fire ferings iord offuer alle Løngsøø marck. Jtem fire gaarde i Vegerby met en ferings iorde offuer alle Vegerby marck oc ett degenboell met sin retthe tillege. Jtem en gaard i Brastedt met en ferings iorde offuer alle Brastedt marck. Jtem Jlsøø for en frij iendiell til Bisleff kirckij. Jtem Holmagers gordested met all hindes retthe tilleg, Tornbecks mølle met sin tilleg, dam, damsbwnd, flod oc flodsted, inthet vndtagitt. Jtem Solgaard i Dyrup met alle hindes retthe tilligelsze bodh vttj marcken oc huer tridie gresz j nørmarcken. Jtem tow gaarde vttj Dyrdrup, huer met en ferings iordhe, ett buoill ibidem, Anders Pedersen ibuoir, met en halfferingh iordhe offuer all Dyrup marck. Jtem fem gadhusz ibidem. Jtem i Bisleff prestegaarden met sin tilleg, ij gaardhe ibidem, Jens Jull oc Jens Skoffbo ibuoir, ij gadhusz ibidem met thieris tilleg, Ermgaardz marck met alle sin retthe tilleg. Jtem en gaard i Grysted, Anders Trolberigh ibuoir. En gaard ibidem Nis Sørensen ibuoir. Jtem fire gaardhe i Nibe, huer thennom met en ferings iordhe offuer all Nibe marck.

Jtem ett buoll i Voxleff met en halfferingh iord offuer all Voxleff marck. Jtem ix stecker jord poo Gielstrup met en ager østen till then gaardt, Axell Yttzen ibuode, som aabyggij. Jtem en gaard i Mollbierigh mett en feringh iordh offuer Mollberigli marck. Jtem Fremdrup gaardsted med two feringh iorde offuer Fremdrup marck, til Huornwm kierckij. Jtem Molberigh krog. Jtem Abbildgaard, ett frij iennemercke til Huornwm kirkij met alle sin tillege, som hwn nw i være haffuer, eth gaardsted, kallisz Harim, met alle sin tilleg, till Huornwm kierckij. Jtem prestegaarden i Huornwm met two feringh jord offuer alle Hornwm marck i ager oc engh. Jtem iij feringh iordhe oc iij boil i Huornwm met the gaardhe husz oc theris tilleg. Jtem two gaardhe i Volstrup, huer en feringh iord offuer Volstrup marck. Jtem ij gaardhe i Gulbeck met theris rethed. Jtem en gaard i Swenstrup met en feringh jord norden aaen. Jtem ii buoil synden aaen met theris rette tilligelsz, Aagaard med sin tilleg, Sanct Morthens mølle, til Swenstrup kierckij. Jtem Koowadz møllestet met all sin retthed. Jtem en gaard i Bwnderup, Michel Cristenszen ibuor, met sin retthe tilleg. Jtem en prestegaard i Ellishøff oc ett buoill. Jtem en gaard i Steifring met en fering jord. Jtem en gaard i Bwdderup, her Niels ibuoir, met sin rettighed, hwn nw i være haffuer. Jtem j Bwrdrup en gaard, til Budderup kierckij. Jtem Julstrup tow gaard for frij iendiell met theris retthed. En gaard vtj Siørup met en feringh iorde. Jtem j Graffleff iij gaarde i Grafleff. Jtem Skiollingbroo mølle met the engij oc holme, ther tilleger, met alle hendis rettighed. Jten iij gaarde vtj Aardestrup met theris rettighed i skow oc marck. Jtem en gaard i Suldrup met sin rettighed. Jtem en gaard i Dalwm met huer tridie gresz offuer Dalwm marck. Jtem prestegaarden i Sønderup, her Peder ibuor. En gaard ibidem, Søren Mwnck ibuor. Thisze forne gaardhe oc guotz, byggitt oc wbyggitt, met alle theris eydom indwordhe forne verdighe fader met lagheff for kirckens oc bisocpdomens retthe guotz oc eydom, oc vortthe forne lagheff logligen tilboden, loglign tilfwnden oc logligen giordt efftter logen, oc melthe forne verdighe faders loffhøring hannom loff aff hendhe oc hans ied ved mack(!), saa lengij hwn fellis for biscop oc wwilliig bymend. Att the saa vondne for osz, thet vindne vij met vor indsegle. Giifuit aar, dag, tid oc sted vt supra.

9. september 1533

Jørgen Friis, lovhævd på kirkens og bispedømmets gods i Gislum herred, heriblandt en gård i Sønderup (Hornum hrd.!) med en fjerding jord.

Dipl Viberg., s. 190.

29. september 1533

Tingsvidne af Hornum herred, die Michaelis, om markskel mellem Mølgaard i Bislev sogn og Djørup i Bislev sogn.

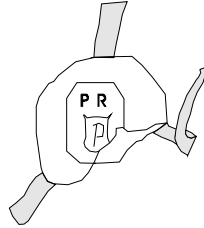

Peder Sørensen, herredsfoged, Jørgen Hansen i Raakilde, Gunde Jensen, Thames Pedersen i Snorup, Laurids Espensen og Søren Jebsen i Volstrup, Jens Olufsen, Laurids Brun, Christen Justesen og Jacob Pedersen i Svenstrup, Laurids Laursen i Volstrup og Niels Skriver vidner, at Chresten Eskildsen fik et tingsvidne af 8 dannemænd, som var Jens Hansen i Moldbjerg, Jens Vred og Esge Farsen i Nibe, Søren Jensen i Gravlev, Anders Sørensen og Søren Andersen i Støvring, Jens Ovesen og Mads Laursen i Guldbæk, der vidnede, at sandemændene havde stået for dem og kundgjort deres tov om skellet om Mølgaards mark ved Djørup nord for Dambækken, først fra kongens forstrand østpå ad Skjoldals bæk op til den sten, som tidligere var sat ved enden ad dalen, hvor bækken løber, så op til det gamle dige, sydpå langs diget over Kærshale, sydpå efter en agerrende til den lille Knoldhøj, hvor de satte en sten, så sydpå til vejen, så østpå ad vejen til det gamle dige, hvor de satte en sten ved vejen, så sydpå ad diget til en sten, som de satte i bakken ovenfor Dambækken, derefter øst om gården ned i bækken, med denne til kongens forstrand, dette svor de for Mølgaards rette ejendom.

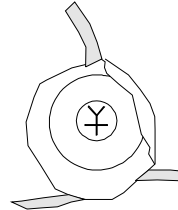
Arnemagneanske Institut, Dipl. Danica X nr. 6. [12] segl i grønt voks med overtræk af brunt voks. 1. Peder Sørensen Ridemand. 2. ulæseligt. 3. Gunde Jensen i Snorup, på hovedet. 4. og 5. ulæselige. 6. tabt. 7. og 8. ulæselige. 9. tabt. 10. ulæseligt. 11. tabt. 12. ulæseligt. Påtegning på bagsiden: Fascic. 10. No. 6. 1533. 26. 37°.

Kungior wii p seurenssen fogeth tiil Hornum Hrs. tingh, jørgen hansen i roekiæld, gunni Jenssen, thames pssen i snardrop, las esphenssen i volstrup, seuren ibssen ibd, jens vollessen i suenstrup, lass brun, christen jostssen, jacob pssen, lass laurssen i volstrup och niels skriffuer euendelig mz gud sub ano dom. mdxxxiii die michael. tha var skicket for oss oc fler dande mend po forne ting beskedhn man chresten eskelssen huilcken som lofflig esket oc feck eth fult tings vinde aff viij dandemen, som er Jens Hanssen i molbier, Jens vred, eskii farssen i nibe, seuren jenssen i graffløff, anders seurenssen i støffringh, seuren anderssen ibd, jens ousssen oc mats laurssen i guldbeck, huilcke forne viij dandemen alle samdirectelig vonde och saffde po theris gode troff, sell och rethe sandhen, ath thii saa oc hørde same dagh po forne tingh for thennom standhe sandmen i Hornum Hrt. Kungiorde theris toff och eed, som thii war loffligh tiilkræffuid mølgaards marck vid diørdrup nordhen dampst bech. Aafførst froo Konghens forstrand oc saa øster med skioldals bech op tiil then stien, som fore var sath ouer Endhen aff same dal, saa op tiil the gamel dighe, saa syndher mz forne dighe ouer then Kiershale, som och ligher same dighe Kiend syndhn Kierred, oc saa synder mz then ager ren tiil then lidell Knoldhøff, som oc thij sathe i stien, saa syndhr tiil veijen, saa østhr mz veijen tiil the gamel dighii som the sathe i stien vid veijen, saa syndhr mz forne dighii tiil then stien, som thii sathe oc som the ssthe po backen ouen for dampstbech, sidhen oc østen vid gordhen fraa then stien oc nedhr i becken och becken medhen

midtstrømme tiil Konghens forstrand vittagher mz rethe mølle mz alle hindis uforklauits dam och dampsbund, som huen kan støffue oc fløe oppo alts huis jurdhr oc for os forne paa suor thii tiil mølgord for hijndis rethe eijndom. ath thij saa vonde for os som fore stoer the vinder wii mz vor Indsegle hengind nedhn for thette vort obne breff.

1. Peder Sørensen Ridemand
i Volstrup, herredsfoged

3. Gunde Jensen
i Snorup, (på hovedet)

11. oktober 1533

Tingsvidne af Hornum herred, feria secunda post Dionysii, ang. Søgaard. Peder Sørensen, herredsfoged, Jens Hansen og Niels Laursen i Moldbjerg, Jacob Pedersen Buderup, Terkild Andersen i Dalsgaard, Las Laursen i Volstrup, Mads Laursen i Guldbæk, Lars Sørensen i Ellidshøj, Niels Laursen i Volstrup og Niels Skriver vidner, at Knud Christensen i Estrup fik et tingsvidne af 8 dannemænd, Terkild Andersen i Dalsgaard, Niels Laursen i Moldbjerg, Lars Laursen og Niels Laursen i Volstrup, Mads Laursen og Peder Nielsen i Guldbæk, Lars Sørensen i Ellidshøj og Peder Nielsen i Volstrup, der vidnede, at de så og hørte Knud Christensens lovhævds lovhøring, Jens Hansen i Moldbjerg og Jacob Pedersen i Buderup, bevidne, at de onsdag før Sct. Dionysii dag var på Søgaard og hørte, at Knud Christensen gjorde lovhævd på vegne af Gabriel Gyldenstjerne til Restrup sammen med fribårne mænd og selvejere og indvordede Søgaard, med tilliggende alle 4 vegne til markemode som Gabriel Gyldenstjernes arv og ejendom, at lovhævden var lovligt fremført på 3 ting og fundet i orden af herredsfoged og herredsmændene, og at Knud Christensen stod inden for alle 4 stokke og efterlyste breve og beviser derimod, men ingen fremkom.

NLA, G138-3, Buderupholm gods. Kopi af den nu formodentlig tabte original. Kopien angiver, at der var 10 segl. Afskrift af enten original eller kopi i Fussings samlinger i Institut for Navneforskning jf. Adkomstreg.

Copie. Alle Mænd Dette bref seer eller hører læse helse Wij Per Sørensen foged tiil Huornum Herids ting, Jens Hansen i Mollbierre, Niels Laurssen ibm, Jacob Pedersen Budderup, Terkel andersen i Dalsgaard, Las Laurssen i Volstrup, Mads Laurssen i Guldbech, Las Sørensen i Elledshøj,

Niels Laursen i Volstrup, oc Niels Skrifer Evindeligh med Gud, at Ao. Dni. Mdxxxij fer. 2a p. Dionysii, da var skiked for os oc flere Danne Mænd paa forne Ting bestoden imod Knud Christensen i Æstrup, Hvilken som lovlig æsched oc fich et fuldt Tingswidne af viij Danne Mænd, som er Terkel Andersen i Dalsgaard, Niels Laursen i Mollbierre, Las Laursen i Volstrup, Niels Laurssen ibm, Mads Laursen i Guldbech, Peder Nielsen ibm, Las Sørensen i Elledshøy oc Per Nielsen i Volstrup, huilcke forne viij Danne Mænd alle samdrægteligen vunde oc saude paa deris gode tro, siel oc rette sandhed, at de saa oc hørde samme Dag paa forne Ting for dennom stande Knud Christensens Laughæfdes Lovhøring, som war Jens hansen i Molbierre oc Jacob Persen i Buderup, huilcke der kundgiorde oc tillstod, at de imidertiid hos war, dend onsdag for Sct. Dionysii Dag paa Siøgaard iordsted, saa oc hørde, at forne Knud Christensen giorde Laufhæfd i Lovtiid dage paa Velbyrdige Svend Gabriel Gyldenstiern til Restrup med fri Baarne Mænd oc Self-Jord Eiger, som foged oc meenige Herids Mænd hannom med Rette tillstod, oc Indtworde Hand først Siøgaard Gaardsted, med alle sine Rette tilliggelse, som er Agger oc Eng, Fægang oc Fiskevand, tørve Grift oc Lyngslet rørende eller urørende, huad ded helst Er eller Næfnis kand, indted Undtagen alle iij Wegne Till Marche Mode, først til dend Skiørd, som ganger af liden Siø, saa op med samme Skiørd till Siøen, oc Siøen op til Mitstrømme, til Mosen wedtager, saa op Ad Mosen til dend Kast Dige, till dend store Siø wedtager, Saa Siøen till mitstrømme, till Mosen wedtager, saa op ad Mosen till Siigen wedtager, saa Siigen op til mitstrømme till dendd steen, som stander i Søndre ende aff samme Siig, saa Sydost fra sidste steen till dend steen, som stander nest Norden op till Volstrup Mølle weij, saa øst med Volstrup Mølle wej, till dend steen, som stander i dend backe Nør wed samme weij, saa dend skiørd fra samme steen oc till dend Kielle, som staar i dend bierge Nestte, saa Neder ad dend Dall, till dend wrathe wedtager, oc siden saa Langt Nør ad til Siørup Mark wedtager Med Rette, Dette Indworde hand med laufhæfd for Gabriel Gyldenstiernes Rette arf oc Eijndom. Item wunde oc forne wiij Danne Mænd, at denom fuld witterligt er, at dend Laufhæfd war lovlig tillbudet iij Samfuld ting oc war lovlig tillfunden af foged oc Herrids Mænd, oc forne Lovhøring meldte hans Lov oc Loufhæfd stadig fast oc ved fuld Magt, saa lunge hun Ryggis af Biscop oc Bye Mænd, oc gafue de hanom loff aff hende som ded sig biurde. Item wondt oc forne wiij Mænd, at forne Knud Christensen stod inden alle iij stocke Paa forne ting oc lovlig oppa æsked, om der war nogen breve eller beuisning der imod, at de skulle da lade dennom Forkomme førend hand giorde sin loufhæfd, da kom der Ingen brefve eller beuisning imod i nogen maade. Att disse wiij Danne Mænd saa wunde, som for er rørt, ded winder wij med wor Indsiellr hengend Neden for dette breff. Datum tiid oc sted som for er skreved.

Et genbrev udstedt af Peder Sørensen Ridemand, at han vedkender sig at have en gård i Tops mark i pant af Aalborg Hospital for et lån på 100 rhinske gylden. Fremlagt i en sag ved kongens retterting 26.2.1546. Omtalt i C.J. Quist i H&K 1986, s. 72. Kilden hertil synes at være Bjørn Kornerup og Vilh. Lorenzen, Aalborg Stiftshospital s. 116, der som kilde angiver Herredagsdombog 1545-49 fol 29-29b. Se 26.2.1546.

ett genbreff som p riidemandt selluff beseglet haffde wnder datum Mdxxxiiij lidends att handt hagde kend Seg att haffue then forne gaard ij Suenstrop wij pantt aff Hr lauris nelssen priier oc menige conuentt wij then heligannds hus wij aalborg Som Kallis topss marck for c rinske gylden gode aff Slag oc Wektt Oc ejj Kiend seg att haffue nogre andre rett thill same gaardt wden for ett pantt.

19. januar 1534

Tingsvidne af Hornum herreds ting, mandag før Skt. Pauli Conversio dag. Peder Sørensen, herredsfoged, Peder Ibsen, Laurs Laursen, Knud Espensen og Niels Skriver udsteder tingsvidne, at Ebbe Pedersen i Torsted fik et tingsvidne af Laurs Laursen, Knud Espensen, Laurs Pedersen, Terkild Andersen, Peder Sørensen, Mads Larsen, Søren Jebsen og Turi Turisen, der vidnede, at de samme dag på tinget hørte Ebbe Pedersen kundgøre, at han var på Aars snapsting og gav last og kære på Hr. Peder Lykke, i anledning af, at denne med magt havde taget Sønder Døvelstrup fra Joen Madsen (Viffert) til Torstedlund.

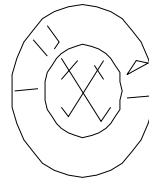
RA, Perg. saml., Torstedlund gods nr. 51. Papir, ca. 205 x 151 mm, plica ca. 22 mm. [5] segl i grønt lak, stort set tabte, aflæste i aftryk i plica, tolkning usikker. Påskrift på bagside: 1534. Er W. Torstedlund.

Kunngiør wii p. seurensen, foget tiil hornum Hrs. ting, peder ibsen, lass lassen, js Knud, Knud Esphensen⁴ oc niels skriffuer⁵ euindeligh mz gud sub ano dej mdxxxiiij mandag nest for Sti. pauls dag conversio ther var skickit for oss oc dand. mend pa forne ting beskeden mai ebii prss. huilcken som ther loffligh eskit och fich eth fuelth tings vinde aff viij dandm, som er las lassen, Knud Esphenssen, las pederssen, terkil andssen, p. seurensen, mats larssen, seuren ibssen och turi turissen, huilcke forne viij dand. mend alle samdirectelig vonde pa theris gode troff oc rette sandhen, athj saa oc hørde same dagh for tingsdom ebij pssen i torsteh stod och kundgiorde saa, ath han var aars Hrs. tiing po snapstingh och gaff ther last oc kiere oppo Hr. peder Lyckii for ath han haffuer taghet jon matsen synder døffuelstrup fraa och held hannem ther for met macht, oc effther han eth tings vinde ther epther som hans ord var, tha var ther noghen mend, som ther suorede saa han

huer thes ickii i nogen mode thet var han ..... till i dagh. in cui rei teste sigele nedhen paa ..... impresse. Datum in loco ut supra.

4. Knud Espensen

5. Niels Brun, skriver

26. januar 1534

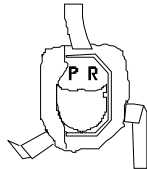
Tingsvidne af Hornum herred, altera die sti pauli conversio om Hr. Joachim Lykke til Østrups lovhævd på Rodsted gård med Holkesgaard, Buderup, 2 gårde i Mastrup og 2 bol og 2 gårde i Støvring, Vildrup, 2 gårde og 2 bol i Gravlev og 1 gård i Oplev.

Peder Sørensen, herredsfoged, Malte Lauridsen (Viffert) til Albæk, væbner, Lars Christensen, Søren Ibsen og Lars Laursen i Volstrup, Jens Olufsen i Svenstrup og Mads Mortensen i Brasted vidner, at beskeden mand Jacob Pedersen i Buderup fik et tingsvidne af 8 dannemænd, der var Anders Mogensen i Kirketerp, Mads Mortensen i Brasted, Niels Jensen i Hæsum, Ebbe Pedersen og Jens Olufsen i Svenstrup, Søren Ibsen i Volstrup, Lars Sørensen i Ellidshøj og Terkel Andersen i Dalsgaard, der vidnede, at de samme dag på tinget hørte Lars Christensen og Lars Laursen i Volstrup, som var Jacob Pedersen i Buderups lovhævds lovhøring, på vegne af velbyrdig mand og strenge ridder Hr. Jackim Lykke på Østrup, kundgøre, at de var i Buderup nu i dag så og hørte Jacob Pedersen på Jackim Lykkes vegne i overværelse af gilde mænd, gæve bønder og gode selvejere tog lovhævd på ovennævnte gods.

RA, privatark. på perg, nr. 362, Joachim Lykke, læg 5. [8] hængende segl. 1. Peder Sørensen Ridemand, herredsfoged, beskadiget. 2., 7. og 8. ulæselige. 3., 4., 5. og 6. tabte. Seglremme af ældre pergament. Påskrift: Lowheffd paa rodstedth 1534. Afskrevet efter afskrift i Adkomstreg.

Alle mend thette breff sier ellr hør lessæ helss wii p seurenssen, foget tiil Hornum Hrs tingh, maltij laurssen tiil albech, webner, las christenssen i volstrup, seuren ibssen ibid, lass laurssen ibid, Jens vollessen i swenstrup och mats mortenssen i brasted ewindeligh met gud sub ano mdxxxiiij altera die sti pauli conversio tha war skickit for oss och fler dannemend po forne tingh beskeden mand Jacob perssen i buderup, Huilcken som loffligh eskit och fech eth fult uwildighe tings winde aff viij dannemend, som er anderss

mogenssen i kircketorp, mats mortenssen i braste, nis Jenssen i Hersom, ebij perssen, Jens vollessen i swenstrup, seuren ibssen i volstrup, las seu-rensen i elleshøff och terkel anderssen i dalsgord, Huilcke forne viij dan-nemend alle samdirectelign wonde och saffude po theris gode troff sel och retthe sandhn, ath thij saa och hørde same dag po forne tingh for thennem stande ii dannemend, som war las christenssen i volstrup oc las laurssen ibid, som war Jacob perssen ii buderup hans louheffts loghøring po velby-dig mand oc streng riddr Hr Jackim Lijcke veghn po østrup, Huilcke som kwngiorde ath thj war i buderup nw i dagh saa oc hørde forne Jacob pers-sen po forne Hr Jackim Licke veghn gjorde sijg louheffd lofftiidae met gil-de mend oc gieffue bønder oc gode sielffeijer Indworde han these effterne gots, som foget och herresmend haffde fwnden hannom till efther loghen, fførst Ind vorde han raadstedt gord met Holkiss gordstedt Inden marckeskel oc uden, Inthet vndtaghn, fijskevand oc fægangh mosse oc kier som nw till lighr oc aff arildstiid tiil leghr haffuer i hwar thet lighr ellr finds kand for sith rethe enemerk oc eijndom alle iiij veghn tiil marcke mode, Item oc Ind vorde han oc budrop met alsin eijndom met skoff oc marck, fijske vand oc fægang Inndhn marckeskell oc udhn i huor hans lod oc del kand finds vdinde efther logghn, Intht vndtaghn alle iiij veghn tiil marcke mode, tisligste ij gorde i mastrup oc ij boll ij gorde j støffringh, wildrup met al sijn tiil legelsse Intht undtaghn i hvar hijndss och thire i same forne gorde oc eijndom, Item ij gorde oc ij boll i graffueløff, j gord i opløff met althere tiil legelsse och reth som nw fwndne er Intht undtaghn, thette forne gots Ind-vorde han po forne Hr Jackim Lijcke veghn for hans retthe atkomst oc eijn-dom oc brasth hannom Inghn Vern, och melte thij forne Jacob perssen lau-heffued po Hr Jackim Lijcke vegne wed sijn fuld macht ath blijffue oc vrøghit effther loghen, oc war forne louheffd loffligh tiilbodhn wtj iij sam-feld tingh efther loghen. ath thij saa wonde for oss som forne stoor, thet vind wij met wor Indseller henginds nedhen for thette vort obne breff. da-tum in loco ut supra.

Peder Sørensen Ridemand

4. maj 1534

Dom om markskel mellem Restrup og Hasseris efter bisp Ove Bilde's befaling, mandag efter dominica cantate. I dommen omtale et sandemænds tov af Hornum herred, beseglet af Mads Sørensen i Gjelstrup. Efter dette afsiges dom, at skellet går fra Hestevad midt i åen til Limfjorden. Den i brevet nævnte Jens Dall i Hovtved blev 1535 af Peder Kruse til Kjellerup

stævnet for at have været med til at afbrænde hans gård. Historisk Tidsskr. 1981, s. 11.

Arnemagneanske Institut, Dipl. Dan. X nr. 8. [12] segl i grønt voks med overtræk i brunt voks. 1.- 7. tabte. 8. Niels Markvardsen Rodsten, 9. Niels Stenstrup. 10. Jens Sørensen. 11. Laurids Frandsen i Hesselholt. 12. Jens Dall, ulæseligt. Seglene udeladt, da det er adelssegl eller bøndersegl fra Hindsted hrd. nær Ouegaard. (Stenstrup, Hesselholt, Hovtved). Påskrift på bagside: No 22. ... paa hasseris Enge. 1534. Fascic 10. No. 8. Lest paa Hornum heritsting Snaps mandag 1598. Lest paa Hornum herits ting mandagen then 31. juli 98. est paa Olborg Byting Mandagen den Maij Ao 1604.

Wij epptherne iachim licke till østrupp, Christian ffris till Offugord, Rither, michel nielssen till Kye, ioen matsen till torstetlund, claus ienssen till boller, Erik høg till Klarupgord, jens Krabbe till skafføgord oc niels marquordssen⁸ til Lundenisholm, vebner, nis stendstrup⁹, iens svenissen¹⁰ i nyssom, las franssen¹¹ i hesilholt oc jens dall¹² i hofftuid, bønder, Giør alle vitterlig met thez wort obne breff, att effther verdughe faders met gud biscop offue bilde till aarhus oc mogens gøie Ritther oc danmarkis rigs hoffmester, Hr Offue Lunge, mogens munk, landsdome i nørudland, erik banner, høffesmand paa Kallø oc Hr mogens bilde, høffesmand paa Kollinghus, Danmarks rigs raadts strenge befaling oc skriffuile, som the haffde tilskickide ath granske oc forfare det marckeskiell mellom Restrupp oc Hastseris tha war wij ther forsamlet i dag effthr same beffalling oc grandgiueligs utletti oc forfare om same marckeskiell, oc redh wij nu først thet marckeskiell som sandmend i Huornum Herit fastnue giordt haffde Tha kund wij ej find nogen visse tegenn met grøfft wratmoll ellr stienn, som oss kund tøcki at were Ret marckeskiell oc eskitt wij thisse breffue beuisningh forr same begge findes.

Saa kam ther nogle breffue for oss dog ingen gamel adkoms breffue, som wij kunde tage effthr. Kom ther ett Sandmends breff for oss, som ene aff Sandmend haffde besegelett, som war matts seurenssen i gelstrup, som sielff affsade thesse Sandmends tough till Huornumhrs ting strags effthr same toug giord warr liudendes, att the haffde giordt theris toug oc eedt fraa hestvadt oc saa aaen allesteds neder till fiorden till mittstrømme emellom Restrupp oc Hastseris the hørde wij ij riddemends mend breff serdelis wdgiffuit, som war malti laurssen oc ioen matsen liudendis, at the same tid war at tilstede paa Huornumherits ting hørde oc saage, at saa mange sandmend, som tha till stede war affsagde oc tilstodt theris toug oc eedt som forscreffuit stor.

Item eskide wij wtthermirr thisse breff for oss aff Hastseris hillrr have ther haffde till atsie anthenn met bircke heller Beuihes om the haffde noget ther till athsie. Och ej wij kunde fange theris biercke breff hellr nogen gamel adkoms breffue at føre som wij kund tagi eppther.

Tha kunde wij eij dette finde heller forfare end the Sandmendts toug som Kundgiort wort till Huornumhrts ting fraa hestuadt oc saa allestedes neder att aalen till mitstrømme till fiorden. The stadfeste oc ken wij for retthe marckeskiell emellom Restrupp oc Hastseris oc the andit engen maett att haffue till saa lengij, at nogin kand witne sig ther med met adkoms effther logen i nogen made. Till witnessbiurd trøcki wij wore indsegle oc Signetthr neden paa thette wort obne breff. Date Restrupp mandagenn nest effther thend Sjøndag som kallis Cantate effter guts biurdt mdxxxiiij.

22. maj 1534

Tingsvidne af Hornum herredsting 2 dage før pinsedag (pentecoste) om sandemændstog mellem Restrup kær og Hasseris kær. Anders Mogensen i Kirketorp, den tid tinghører til Hornum herredsting, Jens Hansen og Niels Lauridsen i Moldbjerg, Lars Laursen i Volstrup, Lydich Thamesen i Hjeds, Mads Madsen og Simon Jostsen i Brasted, og Niels Skriver i Veggerby vidner, at ridder Peder Lykke, høvedsmand på Aalborghus var på tinget og fik et stokkenævn af 24 dannemænd, som var Lars Laursen og Niels Laursen i Volstrup, Jørgen Pedersen og Simon Jensen i Buderup, Simon Jostsen, Mourids Madsen, Lydich Thamesen, Niels Abildgaard, Anders Michelsen i Abildgaard, Peder Remmer i Abildgaard, Mourids Turisen i Guldbæk, Peder Michelsen, Jens Ovesen, Jens Jostsen, Anders Jostsen, Lars Poulsen i Hjeds Thomas Jensen i Gravlev, Knud Sørensen, Jens Knudsen, Klemid Laursen, Jost Poulsen, Hans Jensen, Niels Jensen og Niels Poulsen i Hæsum, der vidnede, at de samme dag på tinget hørte sandmændene i Hornum herred vedstå et tov, de sidste år havde gjort mellem Restrup kær og Hasseris kær og et sandmænds brev på pergament, som Peder Lykke lod læse på tinget.

NLA, Restrup godsarkiv G141-1. Dokumentet, som er en kopi, er sammen med 2 andre dokumenter dateret hhv. 7.5.1515 og 10.7.1531 indført på samme ark. Påskrift bagpå: No 76.

For Alle mend thette Breff Seer eller høre lese hilse wij Anders mogensen i Kircketorp, thend thid tinghører till hornum herritstingh, Jens hansen i molberg, niels Lauridsen ibid, Las laursen i wolstrup, lydich Thammesen i Hijedss, matts madsen i Bradtstedt, Simon Jøstsen ibidt och niels Skriffuer i weggerbye Evindeligh med gud sub Anno deij mdxxxiiij feria 2de prima Anthe penecosthe tha war skicket for oss och forne dandemend paa forne ting Erlig welbydige mand och strenge Rider hr peder Løcke høuidsmand till olborghus huilcken som lofflig opkrefet och fick en fult stocke neffen aff xxiiij wuillige Loffasthe dannemend som er: Las Laursen i wolstrup, niels Laursen ibid, Jorren persen i buderup, Simon Jensen ibid, Simon Jøstsen, mouris mattsen, Lydick tomasen, nis Abildgardt, and(ers) michilsen ij Abelgardt, per Remmer ibid, mouris turisen i gulbeck,

per michilsen, Jens oglsen, Jens Jøtsen, anders Jøtsen, las poulsen i hies tomas Jensen i G(ra)ffløff, Knud Sørensen, Jens Knudsen, Klemid Laursen, Jost poulsen, hans Jensen, Niels Jensen och Niels poulsen i hersom huilcke forne xxiiij dannemend alle Sandrechtelighe wonde och saggede paa theris gode tro, sell och Rethe Sanding, att the saa och hørthe same dag som forne ting sandmend i hornumherit till stod theris toff och edtt, som the haffde nogen støckid thid sidst forleden giort mellom Restrup Kier och hatseris kier lighe som thed sandmends breff skriffuit paa pergamenths, som Erlig och welbyrdige mand och strenge Rider hr peder Lycke, høffuidsmand Thill olborghuss, lod lese her Idag wed ord, och huilcke som thed Indeholder och udviser. Thill ydermere foruarringh Att wij saa wonde har och som formend skreuied, thed winde wij med wores Indzigneter hengins Neden for thete wort obne Breff. datum Anno die Loco ut supra.

27. juli 1534

Tingsvidne af Hornum herred, Skt. Jbs Apostels dag, om Ø. Hornum præstegårds toft. Peder Sørensen i Volstrup, herredsfoged, Lars Christensen og Søren Jepsen i Volstrup vidner, at Jens Nielsen, sognepræst i Ø. Hornum var på tinget og fik et tingsvidne af 8 dannemænd, som var Anders Sørensen og Søren Andersen i Støvring, Niels Jensen og Niels Sørensen i Hæsum, Mads Mouridsen i Brasted, Thames Pedersen i Snorup, Christen Nielsen og Jacob Pedersen i Buderup, der vidnede, at de samme dag på tinget hørte 12 gode selvejere, nemlig Jens Hansen i Moldbjerg, Peder Jensen og Mads Lauridsen i Guldbæk, Niels Lauridsen, Anders Christensen og Jens Nielsen i Volstrup, Jens Sørensen i Hæsum, Søren Lauridsen og Søren Nielsen i Estrup, Jens Nielsen i Abildgaard, Oluf Pedersen i Svenstrup og Jens Olufsen i Bonderup, der som synsmænd var udtaget af tinget at udlægge Hr. Jens Nielsens æbletofte og fortofte til præstegården i Ø. Huornum vidne, at de gjorde deres tov på den nordre side ved toften ad den gamle ”anhæfd”, som ligger øst for ned til midten af bække, så op ad bække sydpå til Rasmus Nielsens hus, så vestpå syd for huset til den sten, som står ved det sydøstlige hjørne af kirkegården, så ret vestpå op ad den ”anhæfd”, som ligger syd for toften, dette kendte de for et frit enemærke.

NLA, Viborg bispearkiv, C2-101, Stiftsbogen 1690, s. 110. [Original]. Omtalt i Dipl Viberg., s. 193 i en noget forkortet udgave.

Et gl. Pergamennts Brev, om Præstegaardens Grund og Toft i Huornum, vor vit det sig strecker dat. Ao 1534 liudendes ord effter andet som følger: Peder Sørensen i Volstrup, foget til Hornum Herreds Ting, Las Christensen i Volstrup og Søren Ibsen ibm gjort vidterligt, med dethe Vort aabnn brev, at Aar effter Guds Byrd 1534 Mandagen næst effter Sct. Jbs Apostels Dag paa Hornum Herreds Ting var skicket Hæderlige Mand Hr. Jens Nielsen, Sogne Præst i Hvornum, lovligen lydeligen esket og fick et

fuld Tings Vidne af 8 laugheftige Dannemænd, som er Anders Sørensen i Støfring, Søren Andersen ibm, Niels Jensen i Hørsom, Niels Søfrensøn ibm, Mads Mouridsøn i Bradsted, Tomis Pedersøn i Snorup, Chrisen Nielsøn og Jacob Pedersøn i Buderup. Hvilcke forne 8 dannemænd alle Endregteligen Vonde, og sagde paa deris gode Tro, og redthe sanden, at de saa og hørde samme dag paa forne Ting, at 12 gode Selfejere, som er Jens Hansøn i Moldbiere, Peder Jensøn i Guldbek, Mads Lauridsøn ibm, Niels Lauridsøn i Volstrup, Anders Christensøn ibm, Jens Nielsøn ibm, Jens Søfrennsøn i Hørsom, Søren Lauridsøn i Estrup, Søren Nielsøn ibm, Jens Nielsøn i Abildgaard, Oluf Pedersøn i Svendstrup og Jens Olufsøn i Bunderup, hvilcke forne Siuns mænd vare lovligen udkrævet og udnefnt af Tinget, at udlægge forbemte Hr Jens Nielsen sin Arbild Toft og fortoft til sin Præstegaard i Huornum, som andre Mend haver der i byen, da gjorde de deris Tov og Ed, som de lovligen var tilfuldt paa den Nør side ved Toften ad den gl. anhævet, som ligger Øster neder i Bækken til Midtstrøm, saa op ad becken Sønder ad til den Huus, Rasmus Nielsen ibor, Saa Vester opad, Sønden samme Huus til den steen, som staar ved den Sønder og Østre Kirckegaards Hiørne, saa lige Vester opad den Anhæfd, som er Sønden ved Toften, som haver været af Arrild tid, Dethe indfor de forskrevne Dannemænd for et fri Eenemærck. At de saa Vonde for os, det Vinde i med Voris Indsigel, som henger nedn for dethe Vort aabnn Bref med forne 12 Eijermends Indsegel, Givet som forne Stander.

15. august 1534

Pergamentsbrev af Viborg landsting, at Jacob Pedersen i Buderup må beholde en gård i Støvring, da han ejer den største del deraf. [Original] Omtalt i rettertingsag, se 11.12.1536.

1535 (1)

Chresten Pedersen i Hornum (? Aars hrd.)stævnes for kongens retterting i Randers af Mette Andersdr. i Hornum, der beskylder ham.

Danske Magazin 3,4, s. 201, Tegnelser over alle lande 1.2-16.3.1535.

Item Mett Andersdotter y Huornum steffner Chresten Persen ibidem for then sag Maren Jensdatther skyller hannom, ad møde y Ranhders.

1535 (2)

Fru Kirsten Jensdr. stævner de mænd i Nibe og Bislev sogn, som nedbrød hendes hus og borttog hendes gods, at møde for rettertinget i Randers. Der er sikkert tale om Kirsten Joensdr. (Viffert), enke efter Niels Eskildsen Banner, som 1537 boede i Nibe, men 1548 i Djørup, Trap, s. 1072. Her angives dog Kirsten Nielsdr. Høeg, hvilket også fremgår af DAA 1915, Skade II, s. 488.

Danske Magazin 3,4, s. 201. Tegnelser over alle lande 1.2-16.3.1535.

Item ffrue Christen Jensdatter steffner thy mend y Nyb och Bissløff soghen som ner brødh hyndes huss och bortth tog hyndhers gods, ad møde ij Randhers.

1535 (3)

Peder Ged i Sønderlund (Skivum s.) stævner onsdag næst efter letare Bertel Hørby (i Vesterris, Bislev s.), fordi han slog ham på en helligdag. Bertel Hørby skal møde i Randers. Peder Ged var Bertel Hørbys halvsøster, Anne Justdr.s svigerfar. En Peder Ged, væbner, nævnes 1511 i Veggergaard og var formodentlig nævnte Peder Geds fader.

Danske Magazin 3,4, s. 215. Tegnelser over alle lande 1.2-16.3.1535.

Item Per Gieed y Sønnerlundh steffner Bertel Hørby for han hog hannom y en heylig dage, ad møde y Randehrs paa søndag nest komendes.

1535 (4)

Laurs Pedersen i Åbenrå stævner en sag for rettertinget om gods efter broderen Anders Pedersen, der var købmand i Aalborg og blev dræbt, da kongens tropper angreb Skipper Klements folk i byen. Se også 1535 (10).

Danske Magazin 3,4, s.186, Tegnelser over alle lande 1.2-16.3.1535.

Item Lauris Perssen udi Apenraa haffuer berett for myn herre at hans broder Anders Perssen hafdfde sytt kjøpmandskaff och handell udi Aaborig och att hand bleff slagen then tiid vort kriegsfolck kom ther jnd udi byenn och ther endnw meere ther nogett goeds beholdenn som forne Anders tilhørde. tesligste att hannom stoer nogenn giæld till ther omkring hos bøndernæ oc tha haffuer myn herre vntt oc tilladett at forne Lauris Perssen och hans fader Peder Tøwgssen maa oc skall haffue oc annamme hues goeds ther saa beholden er samlede allt then giæld som bønderne vaare forne Anders Persen skylduge.

1535 (5)

Poul Remmeskærer i Randers stævner Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund, hvis svend havde slået ham ned og taget noget gods fra ham.

Danske Magazin 3,4, s.190, Tegnelser over alle lande 1.2-16.3.1535.

Item Pouell Remsnyder udj Randers feck steffninge offuer Joen Mazssen i Torstetlund for nogen goedzs hans swend tog fraa hans folck oc hand slog hannom neder vnder seg, att møde vdi Randers naar myn herre komme hiid tilbage igjen. etc.

1535 (6)

Jens Hansen i Moldbjerg (tidl. herredsfoged i Hornum hrd.) stævner Peder Sørensen (Ridemand) i Volstrup for lov han ikke havde holdt.

Danske Magazin 3,4, s.190, Tegnelser over alle lande 1.2-16.3.1535.

Item Jens Hanssen i Molbiere steffner Pers Sorensen udi Wolstrop for low, som han haffuer loffuet hannom och haffuer ycke holt hannom skaadh løss och haffuer skne mend tiill witnessbyrd paa same sag. Item Nis Jensen borgher udi Aalborg Tames Skeell, Per Biesk oc Jødyk ibidem att ty møde och staa theres sandhen tiill, ad møde wdi Aars nar myn herres nade først tiid wordher soluit.

1535 (7)

Anders Nielsen i Fløe stævner Thames Nielsen i Pandum for rettertinget for at fratage hans datter et brev på den gård, hvor hun og han selv bor.

Danske Magazin 3,4, s.199, Tegnelser over alle lande 1.2-16.3.1535.

Item Anderss Nelssen i Fløw citat Tames Nelssen i Laanum for hanss datther sydher y en gaard som han selffuer vdi boor och for nogen breff som han bortt tog same gotz anrørendes, ad møde her vdi Wiiborg nu paa fredag nest komendes.

1535 (8)

Jens Mortensen i Tøtterup stævner Malte Lauridsen (Viffert) i Plejlstrup for retterting ang. noget gods denne havde frataget ham. Plejlstrup var en del af hovedgården Rebstrup, Trap, s. 1063.

Danske Magazin 3,4, s.205, Tegnelser over alle lande 1.2-16.3.1535.

Item Jens Mortenssen i Tottdrop steffner Maltiindh Lawrenszen y Pleystrop for hans bohawe han fraa hannom tog mett wrett etc., ad møde y Randhers.

1535 (9)

Mester Chresten Hvid stævner præsten hr. Niels Pedersen i Nibe for at være i ledtog med Skipper Klement.

Danske Magazin 3,4, s.209. Tegnelser over alle lande 1.2-16.3.1535.

Item mester Kresten Huid steffner her Nels Perssen y Nibe for han war skiper Clemend och hans parti tiænestaggtig, ad møde y Randhers nar myn herres nade tiidh først komer.

1535 (10)

Laurs Pedersen i Åbenrå stævner Peder Sørensen (Ridemand), herredsfoged i Hornum herred, for det kongelige retterting i Aalborg i en sag om en regnskabsbog, som han tilbageholder. Se også ovenstående indledning af sagen, 1535 (4).

Danske Magazin 3,4, s. 211, Tegnelser over alle lande 1.2-16.3.1535.

Item Lauriss Perssen i Obenraa steffner Per Sørenssen herritzfoged y Huornum herret for en regenskap bog han holddher hannom for met wrett, ad møde y Aalborg y morgen.

1535 (11)

Jens Pedersen i Fjellerad stævner Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund at møde for kongens retterting i Randers for noget gods, han havde frataget ham og hans dør, som han havde slået ind.

Danske Magazin 3,4, s. 214, Tegnelser over alle lande 1.2-16.3.1535.

Item Jess Perssen i Fiællrov steffner Jon Mattsen y Torstedlundh for noghet gotz han fra hannom tog och slog hans dørre nedher, ad møde y Randhers y morgen.

1535 (12)

Malte Lauridsen (Viffert) til Albæk stævner Jens Mortensen og sønnen Søren Jensen i Tøtterup for rettertinget fredag før femte søndag i fasten, (12. marts), for voldeligt at have berøvet ham, sikkert under Klementsfejden.

Danske Magazin 3,4, s.215, Tegnelser over alle lande 1.2-16.3.1535.

Item Maly Laursen till Albeck steffner Jens Morthenssen oc hans søn Søren Jensen i Tøttrup for han haffuer weldeligen røffuit och tagit fra hannom, at møde wdi Randers paa fredag post iudica.

1535 (13)

Malte Lauridsen (Viffert) til Albæk stævner Niels Madsen (Skade) og hans 3 sønner i Rebstrup for kongens retterting for gods, som de havde taget fra ham, formodentlig under Klementsfejden.

Danske Magazin 3,4, s.215, Tegnelser over alle lande 1.2-16.3.1535.

Item idem steffner Niels Mazen i Repstrop met hans iii sønner for gotsz the haffue tagett fra hannom.

1535 (14)

Malte Lauridsen (Viffert) til Albæk stævner Mads i Fløe at møde for rettertinget for gods, han havde taget, formodentlig under Klementsfejden.

Danske Magazin. 3,4, s. 215, Tegnelser over alle lande 1.2-16.3.1535.

Item idem citat Mattis i Fløe for gotsz som hannom er fra thagett, att møde ipso die.

1535 (15)

Kong Christian III beder bønder og menige almuefolk i Nørrejylland om landehjælp til krigen mod de lybske, nemlig 40 lod sølv for hver 20 fæstebønder og husmænd, 1 lod sølv for selvejere og pebersvende, møllere efter formuen. Den rige skulle hjælpe den fattige, dvs. at, man var fælles om skatten, der skulle betales 14 dage efter, at den var kundgjort.

Danske Magazin 3,5, s. 257. Tegnelser over alle lande 16.3.1535.

Tiill Nørre iutland. Helse etther bøndher oc menige almue ehuem som helsth i tiene eller tilhøre, som bygge och boo vdi Nørreiutland kn. met gud och vor naade. Kere venner, som etther udhen tuiffel alle nu well vithelligth er, ath danske mentz offuenbare arffwe fiende the lupske haffue begynth thenne skadelige och forderffuelige fegdhe icke konning Christiern tiill godhe eller hans skyld, men mere for thij ath the motte komme riighet vndher thennem selff, oc siiden brugge then menige mand her vdj riighet for theres trelle, och viisthe the teth icke at bekomme met myndhre end the fyrst kundhe fordelge all adelen oc øffriighet, oc nar thet vor skeeth viille the siiden bekomme theres vndhe meningh emodh thette godhe gamble konninghriige, som the lang tiid affue haffth vdj sindhe. Och haffue vij nu (gud tesz loff haffue) paa thet neste indkrefstighet riighet egen fran theres magth, dog holle the off end nu nogre faa beffestninge for, huilke vij dog met then almegtigte gutz hielp snarligen hoffues at offwerkomme, oc nødes vij ther fore end nu at holle thette merkelige tal krigsffolck, som vij haffue tiill hest och foed, oc thennem ingenlunde offuergiu kundhe før end vij komme till en endelige ende met thenne languarighe fegdhe, oc beløber same vort krigsffolck en merkelige sold, som vij thennem huer moneth giue oc betalle skulle, huilketh oss inghenlunde mueligth er at vppeholle udhen vore vndersaattes merkelige hielp och trøsth, huilketh vij met vore elske. d.r. raad aluorligen offweruegheit haffwe the ther for nu beuilget och sambygt off en almyndelig landehielp offwer alth riighet, saa ath huerge xx mend byndher oc landboo skulle giue oss xl lodh sølff, och huerge vgedagsmend skulle giue oss xx lodh sølff, then riige hielpe then fattige. Och skal for slig hielp jngen were frij, och skall och ingen regnes for vgedagsmend vden the som prelaterne och godemend sielffue tiilhør, liggendes vdj the same sogn som theres gorde vdj ligge, och skulle alle gordemend och pebersuenne huer giffue et lod siølf, och møllere skulle huer giffue epher theris formue. Och haffue vij befallit och tilltroedt R. samme skat och hielp at ligne och legge etther emellem, saa att then riige skal hielpe then fattige, paa thet att thet skal gaa ligeligen tiil vden mildh. Thij bede vij etther alle och huer serdeles strengeligen biude, atj rette ether epher met thet aller fyrste, att vdgiffue samme skat och hielp, och antvorde then forne R., hand skall framdeles forskicke then tiid, som wij hannem tiill screffuit och befallit haffue, paa thet att vij mue thes snarere faa en god och bestandig friid paa thenne lange feigde, huilket vij visseligen hobis met then aldmegtigte gudzs hielp att snarligen skee skal, thersom vij thenne hielp met thet aller fyrste vdtfangendes vorde, och skal samme hielp visseligen udhe were inden fiorten dage epheratt thette breff er for etther kundt giordt i thet allerseneste. Thij beuiser ettherher vdj som gode tro vndersote bør at giøre, och som i alletide troligen giort haffue emod vor kiere herre konning Frederik, hues siel gud nade. Wij villeighen were etther en nadig och gunstig herre, och i alle maade ramme och viide etthers gagn, beste och bestand, saa i oss tacke skulle. Giffuet vdj vort feltleger for Kiøpenhaffn torsdagen nest epher alle gudz helliges dag aar etc. mdxxxv.

1535 (16)

Skøde fra Ursin Barskier i Hvorup til Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund på 2 gårde i Braulstrup i Sønderup sogn. Der er uden tvivl tale om Joachim Barskier, gift med Jon Madsens søster Kirsten, se 17.4.1537

NLA, G141-1, Restrup godsarkiv, Designation på adkomstbreve 1763, Torstedlunds gods, nr. 68.

Ursin Barskien i Hvorup, hands skiøde til Joen Maritsen i Torstedlund, paa tvende Gaarde i Braulstrup. Dat. 1535.

1535 (17)

Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund stævner Jost Poulsen i Hyllested, Niels Poulsen i Hjeds og Chresten Justsen i Suldrup for rettertinget for noget gods, som de med urette har taget fra ham. Se også 16.3.1535.

Danske Magazin 3,4, s. 215, Tegnelser o. alle lande 1.2-16.3.1535.

Item Jon Mattssen tiill Torstedlundh steffner Jost Powelssen i Høllested, Nels Powelsen y Hiedss Chresten Jostssen i Fwlldrop for noget gotzss the tog hannom fra mett wrett, ad mød y Randerss nw paa fredag nest komendes. (I margin står: sluit.)

Marts 1535

Mester Morthen Hegelund, Prædikant i Olborgh, fik kgl. Majs. Brev paa 4 Aars Skyld og Landgilde af de 3 Gaarde i Hasserise, som tjene til S. Peders Kirke i Olborg [Uden Aar.9] IV, 265 b.

Danske Kancelliregistranter, s. 2.

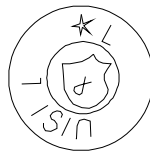
16. marts 1535

Vidne af Torstedlund tirsdag før Palmesøndag om gods, som var frataget Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund, mens han var drevet fra gården under Grevens Fejde. Søren Munk, væbner, Jacob til Vesløsgaard og Niels Pedersen i Tisted vidner, at de var nærværende på Torstedlund og hørte dannemændene Iver Pedersen, Anders Laursen og Chresten Justsen vidne, at Jost Poulsen og Niels Poulsen i Hjeds var i Sidsel Poulsens gård i Braulstrup og tog 4 huder, som Jon Madsen fik sin tjener til at gemme og opbevare, mens han var drevet fra sin gård. Se også 1535 (17).

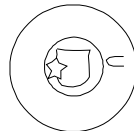

RA, perg. saml., Torstedlund godsarkiv, nr 52. [3] indklæbede segl, aflæst i papiret. 1. Søren Munk, segl i skjoldet utydeligt. 2. Jacob i Vesløgsgaard. 3. Niels Pedersen i Tisted.

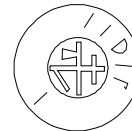
Wij effther schreffne Seuren munch, vebner, Jacob til vesløstgordh och niels perss. i tistet gjør vitherligt mz these vort obne breff ath wij ne-revindt huoss var i torstelundt sa och hørdh ths danne me som er iur perssen, anders laurssen och Chresten iostssen vondh och til stodh for oss, adh thennem fult vidtrlight er, adt jost polssen och nielss polssen i hiess adh ti var i braulstrop i siedsel polssens gor och tog iiij hudhr i ligss selff huilcke goss jon matssen fick sij tiener adh giem och for var then tidh, han var dreued fra sijn gordh och goss. til vidns bōrdt trōche vi vor indsegel nedhn these vort obne breff Ano domini mdxxxv tisdagh anthe Søndagh Judica.

1. Søren Munk

2. Jacob i Vesløgsgaard

3. Niels Pedersen i Tisted

20. marts 1535

Randers palmelørdag 1535. Kongen udsteder brev, at Peder Ride-mand i Volstrup må beholde sit bondegods, da han under Grevens Fejde gav sig ind i Randers til kongefolket og blev der, mens Skipper Klement og hans parti var i landet.

RA, Danske Kancelli, B29, Tegnelser over alle lande, 1535-38, nr. 1, s. 8B. Brevet overstreget. Samme i Kronens Skøder, henvis. t. R.4, 265b.

Peder Riidemandt wdi wolstrup fick saadant eth breff. Ath effther thi hand gaff siig indt wdi Randers till Kongfolckitt ther laa och bleff stedse hoss thennom thend tiid att Skipper clementt och hans partti kam hiid indt wdj landitt, haffuer Kon. Mat. wndt och tillatte att hand maa och schale haffue, nyde bruge och beholle hans bonde gotts saa friitt wdi alle made som hand thed tilforen friiett haffdt och brugt haffuer. Cum Inhibitione d. Randers palme løgerdag Anno Mdxv.

1536 (1)

Kong Christian III befaler adelsmændene Johan Rantzou, Ove Lunge, Erik Banner, Peder Ebbesen Galt og Axel Juul, at de skal drage rundt og opkræve, hvad der mangler af betaling af sølvskatten i Nørre Jylland 1535

(se dette årstal). Befalingens udformning lader formode, at den er tænkt oplæst af herredsfogden på tinget, og kongen indskærper, at alle skal være lydige overfor hans udsendinge, som om han selv var til stede.

Danske Magazin 3,6, s. 50, Tegnelser over alle lande 1536.

Item iett breff til alle, prelater, abbetther, priorer, provester, riddere, riddersmends mendt, fruier, iomffruer, kiøbsthets mendt, bønnder oc menige almyge, hvem the helst tiene eller tillhører, som boe wdj Nørrle ivtland, att kon. mat. haffuer befallt her Jahann Randzo, her Offue Lvnnghe, Erik Banner, Per Ebbesen oc Axell Jvell at omdraghe wdjt Jvttlandt oc wdfflyer alltt som igen stoor aff søllff skatthen oc andere skatthe, till att beholde oc bettale k. mats. krigs folk mett till hest oc fod, som k. m. nv haffuer wdjt beholdinghe. Thi bwder k.m., att the ere thennem hørighe, lydighe oc fylgachtige wdjt alle mode, som k. m. self personligen tillstede wore, att samme skatt wfffortorgerett framkommer, saa framptt k. m. icky skall lade ther widere straffe effther.

1536 (2)

Revers eller såkaldt herredsbrev udstedt af herredsfogder og bønder i Jylland, hvorved de opgive alt deres gods som forbrudt til kronen, og love for eftertiden ubrødelig troskab mod kong Christian.

Gustav Ludvig Baden, Danmarks Hist. III, s. 115-17. Omtalt i Regesta I. nr. 8383 med henv. til Hvitfeldt, Danmark Riges Krønike, p. 1433 (Quartudg. Tom IX, fol. L 3), Holberg Danmarks Historie II, s. 308-9.

Vi efterskrevne N. Herredsfoged udi N. Herred og N. N af N. Sogn gjøre Alle vitterligt, at kjendes med dette vort aabne menige Herredsbrev: at efterdi vi med den anden oprørske Almue udi Nørre Jylland os med Liv og Gods forseet, forbrudt og forkast have imod Stormægtige og Høibaarne Første og Herre, Hr. Christian med Guds Naade udvalgt Konge til Danmark, ret Arving til Norge, Hertug udi Slesvig, Holsteen o.s.v., Konning Frederiks Søn, alle vor kjære naadigste Herre udi saa Maade, at vi Skipper Clement, Skipper Thomas og det Partie nu udi denne Tiid have hyldet, svoret og været følgagtige imod den Eed, Huldskab og troe Tjeneste, vi med andre menige Landsens Indbyggere Hans Naade Kgl. Høimægtighed udi Horsens lovet og tilsvoret havde; da efter slig Leilighed og for samme vor Utroskab, Brøst og Forseelse vor Hals at løse, have vi opladt og afhændt fra os og vore Arvinger og ind til forbenævnte Kgl. Majestæt og Hans Naades Efterkommere, Konger udi Danmark, alt vort Bøndergods og Eiendom, at være og forblie forbrudt Gods til evig Tid, uden hvis Hans Kgl. Høimægtighed os mindelig benaade vil. Desligste tilbyde og forpligte vi os ydermere med fornævnte menige Herredsmnd ved Liv og Gods, at ville være udi

Hans Naades Høimægtigheds Minde med en, paa Hans Naades Vegne, med vort Sølv, Penninge og anden vor Formue at optinge, hvorsomhelst Hans Naades Kgl. Høimægtighed tiltroer og befaler, slig vor Brøde og faldsmaal at indmane og op at bære, og i saa Maade vor Hals igjen at løse for dette Opløb og Forsamling, vi i denne Tid desværre gjort have, samt siden at stande alle og enhver til Rette efter al Tilbørlighed, som og mælde og udlægge de ypperste Begyndere og Captainer, som udi vort Herred til samme Opløb og Forsamling været have. Ligeledes forpligte Vi og nu paa Ny tilsværge paa egen og menige Herredsmænds Vegne, af al deres Fuldmagt og Befaling Ærlig, Velbyrdig og Strænge Ridder Hr. Johan Rantzow, Kgl. Majestæts øverste Feltherre og Høvedsmand, paa fornævnte Kgl. Høimægtigheds K. Christian, K. Frederiks Søns Vegne, alle vor kjære naadigste Herre, Huldskab, Mandskab, Eed og tro Tjeneste, Hans Naades Kgl. Majestæt alene, og ingen Anden at regne og at erkende, for Alles vor rette Herre og Konning at være, og vi blive Hans Kgl. Høimægtighed hørige og lydige, og følgagtige med vor Hals Liv og al vor Formue; og aldrig efter denne Dag at anhænge eller tilfalde nogen Udlændinge eller Indlændinge med Raad eller Gjering, hemmelig eller aabenbarlig at gjøre eller samtykke noget Opløb eller Forsamling, imod Hans Naades Kgl. Mst. eller noget vort Herskab og rette Øvrighed. At vi og alle fornævnte Herreds menige Indbyggere ville og skulle holde alt dette fornævnte fast og ubrødelig udi alle Maader, som forskrevet staaer, trykke vi vort Herreds Indsegl neden paa dette vort aabne Brev.

1536 (3)

Kong Chr. III pålægger igen fæstebønder en særlig krigsskat på enten 1 rhinsk gylden, 1 jochimdaler, 2 lod sølv eller 8 mark dansk, hvis man hverken har sølv eller guld. Tjenestekarle, som tjener for hel løn halvdelen heraf. Møllere og andre skal også betale. Ugedagsmænd, som bor ved gode mænds gård og har været fri for skatter af Arilds tid, fritages.

Danske Magazin 3,6, s. 100, Tegnelser over alle lande 1536.

Thette bleff sambygt vor frue afften presentationis 1536.

Tiill alle bønder och almoe offuer alt riigett om skatt, then riige hielpe then fattige, saa att huer bonde och almoes mandt schall giffue en rinsk g. eller jochim doler eller 2 lodt siølf och huilcken som icke haffuer guld, jochim doler eller siølf, then schall giffue vij mark danske. Och schall fore samme skat ingen were frij uden ugedags mendt, som boe hart fore gode mends egne gaarde haffue frij aff arilds tidt. Och schulle huercken husmendt, pebber swenne eller andere were frij. Schulle arbetz karlle, som tienne for helt leen, giffue halffdelen theres leen. Och schall ingen were frij, huercken møllere eller andre.

1536 (4)

Hans Husum og Jep Pedersen, Borgmestre i Aalborg haver medforseglet en Fæste=Contract imellem Hr. Peder Jensen , Prior og Forstander i den Helligaand Huus i Aalborg og Niels Jude, foget paa Restrup. Daterit Aalborg Ao. 1536 die Viti et Modesti.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 72, Afskr. og Uddr. af Breve vedr. Aalborg Helligaandshus af biskop Jens Bircherod i Aalborg. Omtalt i E. Tauber, Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg, s. 210.

15. maj 1536

Pergamentsbrev af Hornum herreds ting, at Søren Juul, Niels Juul og deres medarvinger havde tilskødet Jacob Pedersen en fuld søsterdel i gården i Støvring. [Original]. Omtales i rettertingsdom, se 11.12.1536.

6. oktober 1536

Privatbrev, fredag efter Skt. Mikkelsdag, fra Jachim Lykke (til Buderupholm) til Eske Bille, bl.a. om noget gods, Eske Bille har udlagt Jachim Lykke som vederlag for hans part i Svanholm. Jachim Lykke fik en gård i Volstrup med en ødegårdjord, kaldet Møldrups og Møllerups møllested, som aldrig havde været fra gården, siden Eske Billes moder fik den i søskendskifte, og altid ligget dertil uden last og kære. Denne gård i Volstrup har Jachim Lykke bortsøskiftet til bonden Peder Ridemand for et byggested og med den Møldrups mark og møllested. Efter at Peder Ridemand har købt mere jord på den anden side af møllestedet og bygget en mølle, opstår der strid om møllestedet mellem Peder Ridemand og Gabriel Gyldenstjerne, der fremlægger en lovhævd herpå. Jachim Lykke beder Eske Bille skaffe brev på, at al trætte på hans gods, mens han er af landet, skal dømmes magtesløs til 6 uger efter, at han er kommet tilbage. Jachim Lykke var gift med Maren Bille, datter af Peder Bille til Svanholm, og Anne Knudsdr. Gyldenstjerne og søster til Eske Bille. Gabriel Gyldenstjerne til Restrup var fætter til Anne Knudsdr. Gyldenstjerne.

RA, Håndskriftssamlingen, XIII, 32, L, jf. Adkomstreg.

6. november 1536

Tingsvidne af Hornum herred, mandag før Skt. Mortens dag, i en strid mellem Peder Jensen, prior i Helligaandshuset i Aalborg og Gabriel Gyldenstjerne til Restrup om et byggested i Sørup og en gård i Svenstrup.

Peder Ridemand, herredsfoged, Lars Christensen og Søren Jebsen i Volstrup, Jens Olufsen i Svenstrup, Turi Turisen i Hæsum, Lars Sørensen i Ellidshøj og Chresten Poulsen i Svenstrup vidner, at prior Peder Jensen i Helligåndshuset i Aalborg fik et stokkenævn af 24 dannemænd, som var Turi Turisen i Hæsum, Lars Madsen i Moldbjerg, Søren Lauridsen i Estrup, Jens Sørensen i Hæsum Jens Olufsen, Christen Pedersen, Niels Jensen og Niels Olufsen i Svenstrup, Søren Madsen og Poul Lauridsen i Klæstrup, Hans Ledth, Hans Jensen og Jens Smed i Sørup, Lars Sørensen i Ellidshøj, Anders Sørensen og Niels Sørensen i Støvring, Jens Pedersen i Hornum, Mads Mouridsen og Christen Mouridsen i Brasted, Hr. Niels i Buderup, Lars Christensen og Peder Nielsen i Volstrup, Lydik Thamesen i Lyngsø og Thames Skrædder i Nibe, der vidnede, at de for nogle i mindst 60 år og andre i mindst 40 år aldrig har hørt, at andre end Helligaandshuset og bispedømmets gård havde lod og del i Sørup og Sørup fang. Ligeledes, at de havde hørt, Klosterets lovhævd fremført indenfor de 4 tingstokke, og ingen havde givet last og kære derpå, undtagen Peder Ridemand og hans brødre og de blev forligte i kong Frederiks tid, og der blev afsagt dom af Mogens Gøye, birkedommer, mester Johannes Friis og Jens Hvas, før nu Gabriel Gyldenstjerne ved fogeden Knud i Restrup har gjort krav på et byggested og bød lovhævd herpå. Da bekendtgjorde de 24 mænd inden tingstokkene, at de ikke fandt tegn på ovn, syldesten eller andet, før der nu er ført tømmer og bygningsmaterialer ud i Sørup mark, og de har aldrig hørt, at nogen har givet afgift af et sådant byggested. Ligeledes vidnede de 24 mænd, at den gård i Svenstrup, som Peder Bonde iboede, og som Gabriel Gyldenstjerne fik af Klosteret har ligget hertil ukæret så længe nogen kan mindes.

Endelig spurgte prior Peder Jensen fogden og herredsmænd om den ager og eng og ejendom, som ligger til samme gård ikke bør blive hos Klosteret, da Gabriel Gyldenstjerne ikke har erhvervet den ved dom eller rettergang, men kun ved 12 vidner, der sagde, at den klostergård, som Peder Bonde iboer og et hus, lå i Gabriel Gyldenstjernes gårds rette fortofte. Der til svarede Peder Ridemand, at når prioren stævned Gabriel Gyldenstjerne for tinget, ville han dømme i sagen.

RA, Byarkiver på papir, Aalborg Helligåndskloster. Ca. 307 x 427 mm. [9] segl. 1. Peder Sørensen Ridemand, herredsfogde, 2. Lars Christensen i Volstrup. 3. Søren Ibsen i Volstrup. 4. Jens Olufsen i Volstrup. 4. Turi Turisen i Hæsum. 6. Lars Sørensen i Ellidshøj. 7. Chresten Poulsen i Svenstrup. Påtegning på bagsiden: 11. Siørup fang. Lest paa huornum hs. ting man den 14 Junij 1585. Lest paa huornum herits ting mandag then 12. junij 1595. Lest paa huornum herits ting mandagen en then 23 augustij 96, Lest paa huornum heritstingh denn 25 Julij 1633. No 43. Peder Jensen prior tingsvidne at ald Siørup ... Hospitalet ... gaard ... 1536. Omalt i Jexlev, Gejst.ark. II, s. 149. Helligåndskl., nr. 560.

Alle mendt thet breff Seer heller høre lesse hielss wij Peder rijdmandt fogitt, till hornum herets tijng, Las Christensen i woltrup, Seuren ibssen ibd., Jens olufssen i suenstrup, Turi turissen i hersom, Las seuren i Elleshøff och Chresten poeflsen ij suenstrup Euindeligh met gudt, at Aar effther gudths biørdt Mdxxxvj Then mandag for Sanct morthens dag tha war skickiit erlig Och fornumstijg mandt her Peder Jenssen, prior och forstand. till then helligandshus i olborg, Hanst thr loligen eskiit bedis och fick ett fult wuildijge Stocke neffn aff xxiiij logfasth dande mendt, som er Turij turissen i hersom, Las matsen ij molbiergh, Søffren Laurissen ij estrup, Jens Seuren i hersom, Jens Olufssen ij suenstrup, Christen perssen ibd, niels jenssen ibd., nis olufssen ibid, Seuren matsen ij Klestrup, poull Laurissen ibid, Hans Ledth ij sijørup, hans jensen ibid, Jens smedt ibid, Las seuren ij elleshøff, anders Seurensen ij Støffringh, niels seurensen ibiid, Jens perssen i hornum, mats mouritsen ij brastett, Christen mouritsen ibid, her niels ij budrup, Las christenssen i wolstrup, per nielssen ibid, Lydiik thamissen i løngsøe och Thamis skreder ij Nibe, Huillcke forne xxiiij wlligiige logfaste dandemendt alle Endrectelige mett helgens eedt wonte paa tro siell och Rette gudts sandhedt, att thi mijndiiste some ij Lx aar och some xl aar oc aldrig thij haffuer hørtt heller sportt, at nogen mandt haffue ladt holle diell wtj Sijørup heller Sijørup fangg vthen then helligantshus closter ij aalborg, Och en gordt ligger till Biiskop dometh ij Wi-boriig, Item attij haffde hørtt och sport ij sandhiidt, at closters laffhedt haffuer weret Inden tijnggij Saa att Syørup er Indwort och Indheffdt alle iiij wegne till marckemode, Och neffndte stedt ... Stijne, hede, høffue, bijerge Och daell, och aldrig nogen mandt haffuer wtj mandts mijnde closterit last heller kiertt the paa wthen peder Rijdemandt och hans brødree, och Peder wtj clostret och the bleff wenlig Rettelig och well forliikth ij Koningh frederichs tiidt och ther giich dom ij mellom for her mogens gyøe, Biirke dommer mester Johannes friis Oc Jens huass.

Item nu then tiidt gabriell gyllenstierns fogit Knud ij Restrup kyn-diiste paa gabriels wegne, at haffue ett bøgijsteds ther uede ij marcken och bød log paa loghefft, Tha war xxiiij wllildige siions mendt Inden tijngijg Och hiemleth, attj huerken kunde fijnde tegn tiil Offuen heller arnsteds, tiill søellstijen heller lijder heller nogen tegen tiill gordstett ij nogen mode, at the haffue noghis Sijnde weriit paa thett stett, før nu er ført thijmer Och bøgninghe wtj Sijørup march. Och aldrig the war hørt heller sijett nogen bøgningh paa, eller gabriell haffde thet nogensijnde ij handt holle haffdt eller opbar the nogen sk ... renthe ther aff ij mandts mijnde før hanss fogiit gjorde then logheffdt paa.

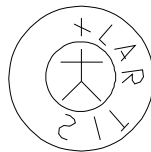
Item wondt och forne xxiiij mendt metth theris høgiiste helgens eedt, at then gordt i suenstrup, Som per bunde ij bode, Och gabriell gijldenstjerne fich fraa clostret, haffuer liggeth tiill helligstehuss ij aalborg wlast och wkiert siiden nogen aff oss kanst lengst mijnds, Och bøde her peder Jenssen prior wtj then helligandshuss Segh ij alle rette for fogden, Och

Meninghe herids mendt om then agger oc Engg Och eijendom, som ligger tiill same gordt bør at were huoss clostret, eller gabriell gyllenstjerne, eppther thij att gabriell wondt thett Icke ij andhen mode, antthen ij dom eller retthergangh, vthen xij withner, Som at then gordt clostrets som per Bunde ij boor, och thij hus, Laa ij gabriell gijldensteirns gords rette fortofft.

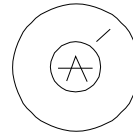
Ther tiil suariit herits fogden peder Rijdmandt, att naar prior wiille Steffne gabriell gijldenstiern ij rette, tha wiille handt dømme thenom ij mellom, handt wiisthe ther Intthet andet at suare tiill, Attj saa Kundgiorde Och saa giich faer ij Sandhiedt som forne stander ther bedhs wij Oss Saa gudt tiillligh Och Windher thett mett woris Indsegll trøkends thett nedden for tehte wort obne breff. datum wt Supra.

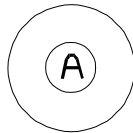
1. Peder Sørensen Ridemand
herredsfoged

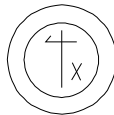
2. Lars Christensen
i Volstrup

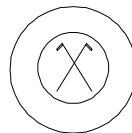
3. Søren Ibsen
i Volstrup

4. Jens Olufsen
i Svenstrup

5. Turi Turisen
i Hæsum

6. Las Sørensen
i Ellidshøj

7. Chresten Poulsen
i Svenstrup

11. december 1536

Rettertinget. Jacob Pedersen i Buderup, hans visse bud, fik stadfæstelse på et pergament af Viborg landsting 15.8.1534, at han tildømmes en gård i Støvring, da han ejede største del deri, og et brev af Hornum herredsting 15.5.1536, at Søren og Niels Juul og medarvinger havde skødet Jacob Pedersen en fuld søsterdel i gården i Støvring. Se 15.5.1536, 15.8.1534.

RA, Rigens Forfølgningsbog nr. 1, fol. 100 v, jf. Dahlerup 1, s. 658.

Jacob Pederssens budt i Bodderop fick stadfestelse paa twenne pergments breffue, thet ene et dombreff wtgiffuit aff Wiborg landzting 1534 die assumptionis Mariæ (15. aug.), lydendes at Jacob Pederssen wor tiildømt at nyde oc beholde then bunde gaardt i Støffringæ, epherthi handt haffwer then største deell ther wti etc.

Thet andet wtgiffuit aff Hornumherritzting 1536 secunda feria post cantate (15. maj), lydendes at Seuerin Jull, Niels Jull oc theres metarffwinge hagde soldt, skiøt oc affhendt fraa thennem oc theres arffuinge oc tiil Jacob Pederssen oc hans arffuinge en fuldt søstherdeell i then bunde gaardt i Støffringe etc. Datum Otthoniæ secunda feria post conceptionis Mariæ (1536 11. dec.).

1537 (1)

Tinglysning af lovhævd på Hornum herreds ting over Joachim (Jacob) Lykkes til Østrups endelsgods i Rodsted, Hylkegaard, Frendstrup, Gravlev m.v.

NLA, G141-1, Restrup godsarkiv, Designation på adkomstbreve 1763, Torstedlunds gods, nr. 63.

En Tinglysning til Laurheevd ved Hornum herrets Ting, over Eendeelæ Gods Jacob Lyche paa Østrup, tilhørende i Roested, Hylkygaard Stæd, Frænstrup, Gravløv med videre. Dato af Aar 1537.

1537 (2)

Jørgen Sten og hans hustrus, (Maren Maltesdr. Munk) åbne brev, at de har været i et venligt skifte med Søren Munk (Hustruens broder). Fremlægges i en Rigens dom 25.5.1541 ang. Rodstedgaard. Se denne dato.

Iørghen Stens oc hanss hustrues opne breff, som the baade haffue be-segliit odh wtgiiffuit wnder gutz aar 1537, lydendes at the hagde werit offuer eth wenliigt skiiffthe oc iaffning met forne Søffrinn Munck y saa maade, at handt haffuer wdlagt thennem epther samfrender tycke all then arffgotzs rørendes och wrørindes epther fader, moder och syskind, som thennem kundhe tiilfalle y arff, oc tackit hannem goth y alle maadhe fore goth syskenne skiiffte oc gaffue hannem oc hanss arffinge quiith oc frii for thennem oc theres arffuinge fore all ytthermere kraff oc tiiltall fore iordegotzs, bopendinge, rørendes och wrørendes y alle maade, oc wor samme affkallingh giort et aar, som gudz aar tha screffuis 1537.

1537 (3)

To synsbreve om enge til Klæstrup Vestergaard. Et synsbrev, at 18 synsmænd havde vidnet, at de ikke havde set skelsten, grøfter eller diger indenfor et tidligere nævnt markskel, som berørte stug, afmærket tofte eller særkøb, men nogle store sten i engen, som ingen havde taget op eller sat ned. Et

andet synsbrev, at der var slået og revet græs hen over markskellet og en del var nedtrådt og ødelagt. Nævnt i herredagsdom 12.6.1542, se denne dato.

Item it siuns breff aff forne Huornum herritzting vnder guts aar 1537, lydendes at 18 siunsmendt hagde vitnett, at the iche hagde siet noget skilsteine, gamle grøffther eller diiger inden forne marckeschell, som bemerte stug, ornum, sermerth tofft eller serkiøb, men noget staare vhandelig iordfaste stene i engen, som ingen hagde optagitt eller nedersat etc., oc it andet siunsbreff, att ther vor slagitt oc reffuit gress offuer marckeschiell oc en part nedertrodt oc forderffuit etc.

1537? (4)

Fortegnelse over gods givet til kirker og klostre i Jylland og Fyn hvori fru Anne (Gyldenstjerne), Peder Billes arvinger og fru Karen, (hendes søster, begge døtre af Knud Henriksen (Gyldenstjerne, til Iversnæs, Bygholm og Restrup), Jørgen Daa's arvinger, vedkender sig at have del.¹⁾ Godset var 2 gårde og en øde jord i Moldbjerg, 4 gårde i Sønderholm, skænkede til præsten og 2 gårde til Skt. Nikolaus kirke ibid., 1 gård og 1 hus i Frejlev sogn og by, 1 gård i Binderup i Vokslev sogn, 4 gårde i Gislum sogn og by, dvs. ½ læst korn, givet til Gråbrødre kloster i Aalborg, 1 gård i Nørsgaard i Saltum sogn, 1 gård Brogaard i Saltum sogn, Hvetbo herred, 1 stenhus i Aalborg og 1 stenhus i Horsens, endelig 1 gård, som var lagt til Mariager kloster med Hr. Henriks søster, men ikke skulle blive der længere end hun levede. Fortegn. omtalt i C. Klitgaard, Hvetbo herred, bd. 2, s. 160.

RA, seddelregistratur. Original var i den opløste Topografisk samling på papir, kirker, nr. 1 jf. Adkomstreg., men har ikke kunnet opspores.

¹⁾ Jf. Chr. III's reces af 30.10.1536 jf. Niels Krag og Stephan Stephanius, Chr. III's historie I, s. 503.

1537 (5)

I sag 18.8.1585 mellem Oluf Brochenhus til Sebberkloster og lensmand Oluf Lunge på Aalborghus om et bundgarnsstade i Limfjorden mellem Valsted og Lundbæk fremlægges Christian III's stadfæstelse af et andet kongeligt brev om forbud om brug af pulsvåd, forbud om mindre maskestørrelser i sildegarn end gode købmandsvarer tilsvare samt forbud om garnsætning i forstrøget til sildestaderne i Limfjorden.

It Høyoulig Ihoukomelsis Koning Christian thenn tredies Breff vnder sin Datum Mdxxxvij, formelinds att hanns Maij.t haffde fuldburdit och stadfest It Anndit hans maij.t breff hurorledis, att hans Maij.t Er tiill widennnd wor-

denn, huorledes att menige fiskere, som fiskerij brugte wdj Limfiorden for-dreffuer menige fiskerij medt puls woder, Ruser och bundgarn och gjør same garn, som the med fiske saa smaa maske, att de wptage denn smaa siildt medt den store, Mennige Mand tiill skade och forderffuelse. Thj biude wij Alle Ihuer the helst bu were kandt, her epth. att bruge nogenn Pulswoder Ruser eller bundgran wdj Limfiorden, och icke att bruge nogin silde garnn Medt minndre maske Ennd som got Kiøbmandts gots Kand medt fanngis. Samledis biude wij Alle och huer fordielle att sette nogin garn wdj rette Førstraag, for-dristend nogen t(her) Emod disse forne Articler Att gjøre Tha skall wore fog-der haffe disse fuldt mact, at Annamme paa wores wegne huis the haffr medt at fare och skall straffis ther ept., som offuer ennn wor breff och buodt icke holde will, medt miere same stadfestilse och Kon. Mats. medt før.

7. januar 1537 – 25. november 1537

Rettertinget. Peder Sørensen, kaldet Ridemand, i Volstrup, herreds-foged i Hornum herred, fremlagde ved sit ”visse bud” et tingsvidne af Hornum herredsting, som Søren Jepsen, denne dag tinghører og flere andre havde udgivet 18.12.1536, at Peder Sørensen havde været ved Østrup port og talt med hr. Joachim Lyckes foged og givet ham lovlig varsel, at Peder Sørensen havde rejst første lagdag om alt det godts, som Jacob Lykke havde i Hornum herred, specielt Rodstedgaard etc. Joachim Lykke til Buderupholm, død før 1541, ejede 1525 og 1537 Rodstedgaard i Sønderup sogn., Trap, s. 1063. Østrup er beliggende i Albæk sogn ved Randers.

RA, Rigens Forfølgningsbog nr. 1, fol. 109r, jf. Dahlerup 1, s. 681.

Pedher Seurense dictus Riddmandt i Wolstrop budt hagde ett tings witne aff Hornumherritzting, som Seuren Iepsen, then dag tinghører ibid. mett flere hagde wdgiffuitt datum 1536 secunda feria ante Tome apostoli (18. dec.) lydendes, att Pedher Seurense hagde syn warsell fore Østrop portt oc tallett i mundt mett her Iachim Lyckes fogitt oc gaff hannem loglig attwarsel, att Per Seurense hagde rest første lagdag tiill allt thett godts, som her Jacob Lykke haffuer i Hornwmherritt oc serdelis tiiil Raastegaardt etc., oc att handt hagde forfuldt hannem mett 3 lagdag, oc att handt hagde baadett seg i alle rette mett her Jacob Lycke, oc ingen kom anthen att mynde eller rette etc. Ther epthet fick handt 15 dages breff. Datum Sandagger die Canuti ducis (7.1.1537). Item 10 dages breff. Datum Sandagger die Prisce virginis (18.1.1537). Item 5 dages breff. Datum Sandagger die conuersionis s. Pauli (25.1.1537).

Her Iachim Lyckes budt tog genbreff emodt these nest forne lagdags breffue emodt Per Seurense i Wolstrup etc. Datum Ottonie die Scolastice virginis (10.2.1537).

Peder Riidemandt tog sex wgers steffning emodt her Iachim Lycke. Datum Aaden secunda feria post quasimodo geniti (9.4.1537). Peder Riidemandt fick befalings breff till nogre godemendt her Offue, Axell Iull, Henrich Randzow oc flere, at the schulde forfare, om Per Riidmandt haffwer wiidre indsteffnt till then mølle, endt her Iachim Lycke magskiffte mett hannom etc., oc siiden saggen at komme hiidt igien oc tage syn forfylling, som handt then slap etc. Peder Riidmandt fick strax breff i thenne sag etc. Datum Ottonie secunda feria post Martini (12.11.1537). Peder Riidmandt fick riidebreff i thenne sag etc. riidemendt Peder Huas, Iens Thamesen, Seurin Munck oc Anders Stygi etc. Datum Ottonie die Catharinæ (25.11.1537).

5. april 1537

Herredagsdom, afsagt på Aagaard. Søren Bonde i Støvring mod Marren Niskone i Tøtterup om en gård i Tøtterup, Sønderup s. (Dahlerup angiver Hørdum s.) Sagsøgte har opfyldt sine forpligtelser, men dømmes til at rømme gården, da sagsøgeren selv eller hans barn vil bruge den.

RA, Herredagsdombog nr. 1, fol. 11v-12r, jf. Dahlerup 1, s. 25.

Vor skickett for os Seuren Bunde i Steffring oc haffde i rette steffnett Marine Niskone i Tøtrup, for hun besadde then gaardt, hun i boer, emodt hans iaa oc mynde etc. Tha ephther tiltall, gensuar oc sagens leylighedt sagde wii ther saa paa for rette, att forne Marinæ Niskone bør att rømme forne Seuren Bunde samme gaardt for, en dog hun haffuer redt ther fulldt oc att aff, ephtherthui hand er ther selluff trengdt tiill seg eller sytt barn, som forscreffuet staar. Datum Aagaardt quinta feria paschatis, præsentibus her Magnus Gøye, her Prøbiørn, Erick Banner, Knudt Persen, Per Ebbesen, Axell Iull etc.

17. april 1537 (1)

Herredagsdom, Aalborg, tertia feria post misericordia domini. Malte Lauridsen (Viffert) (til Rebstrup, Sønderup sogn, Gunderstedgaard, Torstedlund og Albæk), mod Niels Madsen (Skade II) i Rebstrup og hans søn Mads Nielsen, der anklages for under Grevens Fejde at have stjålet Malte Lauridsens brevkiste. De sagsøgte frifindes, da sagsøgeren ikke kan bevise, at det stjalne gods findes hos dem. Stævningen skal måske forstås sådan, at Niels Madsen var foged på Rebstrupgaard.

RA, Herredagsdombog nr. 1, fol. 17v-18r, jf. Dahlerup 1, s.40. Omtalt i DAA 1915, Skade II, s. 489.

Nis Matzen i Rebstrup. Vor skickett for os Matti Laurisen oc haffde i rette steffnett Nis Matzen i Rebstrup oc hans søn Mattis Nielsen oc beclageth, att wti then oprør, som nogen tiidt siiden forleden iblandt almue skedt wor, haffde bortt tageth hannem en kiste mett hans iordebreffue oc godhs, som ther wti fandtes, oc ey wille gøre hannem ther nogen wandel fore etc. Tha epther tiilthahl etc. worthe ther saa paa sagtt for rette, att epther thii forne Matthi Laurisen ey kunde gøre bewisehigth, att ther fandtes enthen brefue eller godhz hoss forne Nis Matsen eller hans søn, som hannem tilhorde, tha bør thennem for sag quitt att were epther then receses lydelse, som wii mett wortt elskehige Danmarcks riges raadt om saadan godtz giortt haffue. Datum Aaleborg tertia feria post misericordia domini, præsentibus her Magnus Gøye, Owe Lunge, Magnus Munck, Erick Banner, Knudt Persen, Per Ebbesen oc Axell Juhl etc.

17. april 1537 (2)

Rettertingsdom, Aalborg, tirsdag næst efter Dom. Misericordia, i sag mellem Gabriel Gyldenstjerne og Hasseris bymænd om skel mellem Hasseris og Restrup mark. Kong Chr. III og en del rigsråder granskede personligt skellene. Hasseris bymænd vandt sagen. Se også 20.4.1537.

RA, Håndskriftssaml. VI G. 6, nr. 73, Biskop Bircherods afskr. vedr. Aalborg Helligaandshus.

Anno 1537 den Tirsdag nest efter Dom. Misericord. waar Christianus Tertius, Electus Rex Daniæ i Olborg med disse Rigens Raad, Hr. Mogens Giøe Hoffmester, Magnus Munck Landsdommer i Nørre Jylland, Erich Banner, Erich Kromedig, Peder Ebbesen, og der afflagde en Dom imellem Hasseris Mænd og Lodseyere paa den enne, og Gabriel Gyldenstjerne til Restrup paa den anden Siide, anlagendis de gamle Markeskiæl og grendsesteen imellem Hasseris og Restrup Marke og Enge, hvilke bem. Gabriel Gyldenstjerne gjorde dennem disputerlig. Deris Documenter og bewiser paa begge sider blev fremlagde og oplæst. Kongen og bem. Rigens Raad ware self Personligen ude paa Marken, Marke Skiællenes rette beskaffenhed nøyagteligen at eftergrandske.

17. april 1537 (3)

Skøde fra Jochum Bardsker, borger i Hjørring, på hans hustru Kirsten Madsdatters (Viffert) vegne til hendes broder Jon Madsen (Viffert) i Torstedlund, på al den lod og del, hende kunne tilfalde i to gårde i Braulstrup, som hendes fader Mads Jonsen (Viffert) gav til Ø Kloster for hendes og hendes søsters optagelse i klosteret. Ifald disse gårde fravindes Jon Madsen i nogen rettergang forpligter han sig til at tilbagebetale 80

mark i danske penge derfor. Han beder Kjeld Krabbe i Nebel og flere at besegle med sig. Aalborg.

RA, seddelregistratur, godsarkiver, Torstedlund nr. 53. Perg. [4] segl, hvoraf nr. 1 er bevaret.

17. april 1537 (4)

Rettertingsdom i sag mellem Elaf Jensen i Harsløf (Haverslev) og Jon Madsen (Viffert) i Torstedlund ang. Døvelstrup mark, som ifølge mange gamle breve skulle have tilhørt Jens Mikkelsen i Erindrup (Arden), dog ingen bevis for, at Elaf Jensen var den sande arving dertil. Jon Madsen bestod, at samme jord var kommen fra fri bønder og havde været kronens af rette, hvorom han fremlagde Jon Viffertsens mageskiftebrev, hvilket var stadfæstet af trede afgangne konger, samt Viborg landstingsbrev derom. Denne dom stadfæstedes, og jorden tildømtes Jon Madsen.

RA, seddelregistratur, godser, Torstedlund nr. 53. Perg. [4] segl.

19. april 1537

Herredagsdom, Aalborg, quinta feria post dominicam misericordia domini. Christen Jensen i Suldrup mod Christiern Sommer til Gjennerup (Aalum sogn). Christen Jensen påstår at være berettiget til en broderdel i Pigsgaard i Nørbæk, som skulle være bøndergods. Christen Sommer påstår, at han havde købt gården og en tilliggende lund på Hvidding mark for 500 mark og beviser med tingsvidne, at den i 40 vintre og mere havde været givet i brugeligt pant "af fri mænd, så at der aldrig gik skat eller leding eller sandemænds tog eller ranstog eller nogen bøndertyngsel af i nogen måde". Christen Sommer tildømmes at beholde gården, hvis han kan bevise at være arving dertil. I modsat fald skal han beholde den som panthaver, indtil pantet indløses. Tre uger senere 4.5.1537 er sagen for rettertinget i Viborg, hvor Christen Jensen fik sin medejendomsret anerkendt, se denne dato.

RA, Herredagsdombog nr. 1, fol. 25 r-25 v, jf. Dahlerup 1, s. 61. Omtalt Kolderup II s. XIII. Jyske Samlinger 2,4, s. 254-57. Original dom i RA, Privatark. på perg, Chr. Sommer, pakke 573, læg 1, 19.4.1537.

Chrestiern Sommer. Vor skickett for oss Crestiern Jensen i Sindrup oc haffde i rette steffntt Crestiern Sommer i Genderup oc tillallet hannem fore en brodher dell whi en gaardh i Nørbeg kalles Piigs gaardh, som handt sagde at were bynder godtz oc hannem rette arffuing att were ther till, oc i rette lagde ett tings witne aff Synder Liung herritzting wnder gudtz aar 1439, lydendes att 8 mendt hagede witnett, at Ysik Jensen, Jes Piigs søn,

mett hans faders raadt oc hans weners samtycke skøtte oc oplode Bertill Esbernsen og hans søsther Ingeborg, forne Bertils hustru, oc theres børn en brodher deell, som handt hagde wti then gaardt, som Bertill nu iboer, ligendes i Beeg mett hus og iordt inthett wndertagett etc., og ey forne tings witne bemelthe, att thett wor byndher godtz.

Ther emodt i rette lagde forne Crestiern Somer ett breff, som Jes Kanne, forne Crestiern Somers modher fader, haffde wdgiffuitt wnderher gudts aar 1436, lydendes att handt haffde opladett Ies Piig then gaardt i Begg, som handt haffde i paatt aff Mogens Piigh.

Item ett andett breff som samme Jens Kane haffde wdgiffuitt lydendes, att handt wederkende seg att haffue opebaarett pendinge oc fuldt werdt aff forne Jes Piig for thet paathe-breff oc godtz, som handt hagde til paatt aff forne Mogens Piig paa en gaardt ligendes i Nørbeeg.

Item thett tredie paanthebreff lydendes, att forne Mogens Piig haffde paantsatt Esbern Bertillsen i Nørbeeg then gaardt, handt selluff wti bode, oc en lundt ligendes paa Huiding marck for hundertt lode marck whi strale griib oc god myndt. Item thet fierde paathebreff lydendes att forne Mogens Piig haffde paattsatt Esbern Bertillsen samme gaardt for 20 lode marck, som her i landett genges oc geffue er.

Item ett tings witne wdgiffuitt til Hatt herritz ting lydendes, att 8 mendt haffde witnet, att Jes Piig, forne Esbern Bertilsens moder fader, oc Bertil Esbernsen, forne Esbern Bertilsens fadher, oc Esbern Bertilsen thi haffde samme gaardt i Nørbeg frii i 40 wyntre oc mere i theres brugelig paatt aff frii mendh, saa att ther gick aldrig enthen skatt eller leding eller sandemendtz toffw eller ranstoffw eller noger bynder tyngsell aff i noger maade.

Sameledes ett breff Per Esbersen i Wlstrup, Seuren Esbernsen i Huiding, Mattis Nielsen i Wiborg, Pouell Bunde i Wlstrup oc Barbra Esbernssdatter haffde wdgiffuitt, lydendes, att the haffde opbaarett aff forne Chrestiern Sommer 5 hundertt marck for forne gaardh i Nø [r] beg oc en lundt liigendes paa Huiding marck oc[ey] kendes thennem nogen lodt eller deell ythermere i forne godlz epher then dag, oc ther som ther fandes nogre breffue at theres eller theres mettarffinges were samme godz anrørendes, tha skulle the were døde oc magtelose.

Item ett stocke neffn aff Synder Liøng herritz ting lydendes, att forne Crestiern Sommer oc hans mettarffinge wor rette arffinge till forne Piigs gaardt i Nørbeg, oc ey the haffde hørdt ther nogre andre arffinge tiill. Item et andett tings [witne] aff Tanum biercke ting lydendes wti [lige] maade.

Item herritz tings dom lydendes, att forne Crestiern Sommer oc hans mettarffinge var ther samme gaardt oc godts tildømp.

mett flere ordt, oc gaff thii thennem ther om i rette paa baade siider. Tha epher breffue, beuisning etc, sagde vii ther saa paa fore rette, att findes forne Crestiern Sommer att were arffinge till forne godtz, tha bør hannem oc hans arffinge samme gaarde oc godtz mett alle theres rette tilligelse att nyde, bruge oc beholde, fandest handt oc icke att were ther arffuing tiill, oc thett skelligens beuises kandt, tha nydher oc beholder handt samme gaarde

oc godtz, tiill saa lenge thi løses hannem eller hans arffinge aff logligen effther forne paanthe breffs lydelse. Datum Aaleborg quinta feria post dominicam misericordia domini, her Mogens, her Owe, Mogens Munck, Erick Ericson, Pedher Ebbesen.

20. april 1537 (1)

Herredagsdom, Aalborg, sexta feria post misericordia domini. Peder Jensen, forstander for Aalborg Hospital mod Gabriel Gyldenstjerne t. Restrup, ang. Kalstrup gods og mølle i Veggerby sogn og Vestergaard i Klæstrup. Gabriel Gyldenstjerne havde fået dom på Vestergaard ved herredstinget, hvortil hospitalsforstanderen var stævnet, men ikke mødt. Peder Jensen tildømmes godset efter en række gavebreve efter hvilke godset var givet til hospitalet af fru Else Christiernsdr. til Støvringgaard.

RA, Herredagsdombog nr. 1, fol. 45v-46, jf. Dahlerup 1, s. 120.
Omtalt i B. Kornerup og V. Lorentzen, Aalborg Hospitals Historie s. 14.

Her Per Iensen. Vor skickett for os her Peder Iensen oc hagne i rette steffntt Gabriell Gyllenstiern tiill Restrup for nogett godtz kalles Kalstrup oc Kalstrup mølle oc en gaardt i Klestrup mett syn tiillbehøring, som handt holtt hannem fore mett wrette, som handt mente etc.

Ther tiill suarett forne Gabriell Gyllenstjerne oc framlagde etht pomble [!] tings witne lydendes, att Kalstrup mett forne mølle oc gaardt skulle høre saxe[?]tiill Restrup tiill mett rette.

Item ett ande tings vitne lydendes, att ther haffde werett trette tiill tinge mellom Gabriell Gyllenstiernes foreldre oc thennom aff Stoffring om samme mølle oc godtz. Item ett sogen witne lydendes, att nogre mendt hagne vittnett, att the haffde hørdt oc spurdt, att forne godtz skulle høre mett rette tiill Restrup.

Item ett herritztings dom lydendes, att Gabriell Gyllenstjerne haffde steffnntt prior wti then heligandtz huss wti Aaleborg y rette tiil Hornum herritz ting mett syn breffue oc beuisning om forne godtz. Oc ey forne prior møtte i rette. Tha bleff ther saa paa sagtt fore rette, att forn godtz skulle følge Gabriell Gyllenstiern, saa lenge att forne prior kunde komme mett bedre breffue oc beuisning oc wonde hannem thett i rette etc.

Ther tiill suarede forne her Pedher Jessen, att closther oc the fattige siuge folck haffde høgborne førstes konig Frederick wor kierre herre faders breff, ²⁾ lydendes, att huer ther wiille viittne nogett godtz fran thennem, tha skulle the gange i rette for hans naades egen person oc Danmarcks riges raad, oc ey the skulle were plictigne att møde anderstedtz i rette, huilkett breff handt strax for oss i rette lagde etc.

Item ett obett beseglitt breff 1442 ³⁾ lydendes, at frue Else Chrestensdatter tiill Støffringgaardt haffde mett fru willie oc welberodt houg gudt tiill loff oc ere oc fattige siuge mennsker tiill føde oc kledes ophuldt

giffuitt forne godtz tiill then helegonnds huss tiill ewig tiidt.

Item ett breff wdgiffuitt 1442 [!] ⁴⁾ lydendes, att biscop Torloff tiill Wiiborg, Erick Nielsen tiill Thiim, Niels Ericksen, Erick Ericksen mett flere riddher hag[de] adspurdte Iep Axeellsen, om hand wille samtycke oc stadfeste then gaffue, hans moder hagde giffuitt tiill heligestes, tha sagde handt iaa mett godt willie.

Item ett breff 61 [!] aar gammelltt, att Axell Ibsen tiill Støffring hagde giffuitt i liie maade en gaardt i Klestrup oc etth bygge ther tiill ligendes mett en gordtz eye i Woxleff tiill heligestes.

Item ett breff wdgiffuitt paa Aaleborg raadhus 90 ar gammelltt, att borgmesthre oc raadtt haffde sett oc hørdt en lagheffdes breff paa forne godtzs wstungett oc wskrabett oc i alle maade wforkrengkitt, lydendes, att Lüder Holck tiill Støffring hagde mett riiderme[n]dtz mendt oc seeleyger bønder induarde forne godtz, oc ey forne frue Else wille affhende seg samme lagheffde, thii hun rørdhe paa mere godtz, som alle forne breffue ythermere wduiser oc indeholder etc.

Tha ephther tiltali etc. wortt ther saa paa sagtt fore rette, att ephther thii Gabriell Gyllenstiernes forel [dre] haffde trette paa forne godtz oc wondett thett i dom eller reth[er]gang oc ey haffde haffdt thett i handt eller heffde nogen tiide, tha burde forne her Per Jensen paa forne heligestes vegne oc the fattige siuge menniskers her ephther att nyde oc beholdhe forne godtz oc mølle mett all theres tiilligelse tiill euindelig eye, wden Gabriell eller nogen andhen kandt kome mett nogen genbreffue eller andre beuisning oc windher seg thett tiill wti retthergang. Datum Aalleborg, sexta feria post misericordia domini, præsentibus her Mogens, her Oue, Magens Munck, Erick Banner, Knudt Persen, Erick Kromedige, Per Ebbesen oc Axell Iull etc.

- 1) Antagelig ordet: samme.
- 2) Er antagelig 1531 uden dag, se denne dato.
- 3) 20.3.1442, se denne dato.
- 4) 5.7.1445, se denne dato.

20. april 1537 (2)

Herredagsdom, Aalborg sexta feria post dominicam misericordia domini. Knud Pedersen (Gyldenstjerne) til Tim, stævner på vegne af lods-ejerne i Hasseris Gabriel Gyldenstjerne til Restrup, fordi han har frataget dem Hasseris enge. Efter at beviserne er fremlagt, har kongen og rigsrådet selv redet markskel. Det dømmes da, at skel mellem Hasseris og Restrup går fra stranden til Tryger høj, herfra ret syd til Nørreå og derfra ret syd til Sønderå og derefter i åen midtstrøms. Sagsøgerne tildømmes deres enge undtagen én, der af Arilds tid har tilhørt Restrup. Et af sandemænd på sagsøgtes foranledning svoret markskel kendes magtesløst. Se også 17.4.1537.

Gabriel Gyldenstjerne fremlagde 2 gamle breve udgivet af Mads Laursen og Jon Madsen under deres segl, at de havde hørt og set, at Gabriel Gyldenstjerne havde ladet læse en gammel lovhævd om Restrup enge og ejendom etc. Ligeledes fremlagde Gabriel Gyldenstjerne et sandemænds tov, at sandemænd havde gjort deres tov fra Hestevad og midt i åen til stranden etc. Ligeledes fremlagdes et tingsvidne af Hornum herredsting lydendes, at nogle mænd havde vidnet, at Hasseris enge skulle have ligget til Restrup i fordums tid, og at de Hasseris mænd havde fået det (i fæste?) af Restrup, fordi de havde ryddet det for ris. Ligeledes fremlagdes et ridebrev lydende, at kongen havde befalet hr. Joachim Lykke, hr. Chresten Friis og flere gode mænd at ride ret markskel mellem Restrup og Hasseris by, og at de fandt, at skellet rettelig var fra Hestevad og ud ad åen og ned i stranden.

Knud Pedersen Gyldenstjerne fremlagde på Hasseris lodsejeres vegne et 55 år gammelt brev, som en gammel selvejerbonde havde indvordet for Hasseris kær og enge efter det gamle skel, som det havde været fra Arilds tid, dog undtaget en eng, som var indstenet til Restrup.

Ligeledes fremlagdes et 57 år gammelt brev, at slotsfogden på Aalborghus sammen med gode mænd og selvejerbønder havde fået befaling af salig kong Christian, at de skulle rebe og udmåle alle marker og enge, så kronens tjenere, andre lodsejere og Helligåndshuset i Aalborg kunne få deres ret. Ligeledes et 53 år gammelt brev, at en bonde i Hasseris havde pantsat nogle stykker eng til Helligåndshuset i Aalborg. Ligeledes et 6 år gammelt brev, at Gabriel Gyldenstjerne havde kaldt til sandemænds tov mellem Restrup eng og Hasseris eng, og de havde tilsvoret Gabriel Gyldenstjerne alle enge fra Hestevadet lige til Restrup efter hans lovhævds ledelse, mens de havde svoret, at fra de gamle skel og pæle og markkanter hørte til Hasseris eng, undtagen en eng, som var indstenet til Restrup, hvilket brev og tov var afsagt indenfor tingstokkene og alle 8 sandemænd havde beseglet. Ligeledes et stokkenævn af 24 mænd, at 12 mænd havde vidnet, at de aldrig havde hørt i 50 år, at nogen lensmænd, riddere eller selvejerbønder havde bestridt deres ejendomsret i Hasseris eng undtagen den nævnte eng til Restrup, og at de menige Hasseris mænd havde klaget over, at deres skelsten og skelpæle var opbrudte og bortførte. Kongen red herefter ret markskel og erklærede, at skellet skulle gå fra stranden ret sydpå til Tryger høj, derfra sydpå til den nordlige skelpæl og videre sydpå til den sydlige pæl, hvor skelsten har stået fra Arilds tid og siden ind i åens midtstrøm. Skellet svarer formodentlig til byfredsgrænsen i Aalborg bys privilegier af 1546, som Chr. 3. 1546 gav byen til erstatning for de gamle, der var brændte under Skipper Klementsfejden. Tryger højs beliggenhed kan formodentlig udledes af privilegierne. Der hedder her jf. Kolderup Rosenvinge, Samling af gamle danske love: ”og skal samme Byes Birkeret og Friheder forstrekke sig først vester ud til Hasseris Aae og synder paa til den store Høy, som stander udi Drastrup Siiger ved Adelveyen og saa øster til Aaen synden om Kietterup Kier.....”. På Generalstabens kort 1894 ses højen ret tydeligt en smule nord for landevejen mellem Skalborg og Drastrup.

RA, Herredagsdombog nr. 1, fol. 32v-33v, jf Dahlerup 1, s. 84. Kolderup-Rosenvinge II, s. 18.

Knudt Persen oc Hasseriis mendt. Vor skickett for os Knudt Persen, wor mandt oc raadt, paa alle laadsegers wegne wti Hasseris oc hagde i rette steffnt Gabriell Gyllenstiernee tiill Reffstrop oc tiltallett hannem for Hasseris enge, som handt mett sandemendt oc riidemendt thennem frangangitt haffuer, som the mente adt were giortt emodt logen oc emodt theres gamle lagheffts breffue oc andre beuisninger, som the ther paa haffuer.

Ther tiill suarede Gabriell Gyllenstierne, att hannem samme enge mett logen tilsuoret wore, som hannem siuntes, oc strax i rette lagde thuenne breffue, som Maltz Laurissen oc Ion Matzen hagde wdgiffuitt wnder theres egne indsiigle lydendes, att the hagde hørtt oc seth, att forne Gabriell hagde ladhett lese paa Hornum herritzting ett gammelt lagheffdt paa Reffstrop enge oc eygendom etc., som hun ythermere wduiser oc indeholdher.

Item ett sandemendtz breff lydendes, att sandemendt bestodt, att hagde giortt sitt tog fra Hestewad oc wdt att aaen och nedt v strandhen etc.

Item ett tings witne wtgiffuitt tiill Hornum herritz ting lydendes, att nogre mendt hagde witnett, att the hagde hørdt oc spurdt, att samme Hasseris enge skulle haffue leygitt tiill Reffstrop i fordom tiidh, oc samme Hasseris mendt finge thet aff thennem aff Reffstrop, fore the skulle haffue rydhett samme enge, som then tiidt wor ett stortt riskier, etc., oc samme witne wor nyligen wdgiffuitt indhen sex aar siiden forledhen.

Item ett riidebreff lydendes, att her Iachim Lycke, her Cresten Friis meth flere gode mendh hagde epher wor kierre herre fader koning Fredericks beffalling werett tilkreffde att ride rett marckeskiell, att granske oc forfare, att huilkett reth marckeskiell burde att were emellom forne Hasseris by oc Reffstrup oc granske oc forfare ther om saa møgett, som rett er etc., huilkett the oc saa giorht hagde oc werett paa forne engæ oc aastedher oc kunde ey retther tycke, end fraa Hestwad oc wdt att aaen oc neder i strandhen burde att were rett marckeskiell oc burde att ligge til Reffstrop meht rette, wden nogre kunde vynne seg ther indt mett gamle breffue oc beuisninger eller nogen anden retthergang epher logen etc., som samme breffue ythermere wduiser oc indeholdher.

Ther tiil suarede Knudt Gyllenstierne paa syne oc menige Hasseris lodzeyggers vegne, att samme engæ hagde legith tiill forne Haseris aff arildhz tiidt oc ey tiill Reffshroppe, oc strax beuiste oc framlagde først ethh gammelt lagheffdhz breff, som wor fem oc etth haltt hundrett aar gammeldt, som en gammell selleyger bunde hagde indwordt forne Haseris kier oc enge epher theth skiell, som tha hagde standett oc giortt wereh aff arildtz tiidh fore hannem etc. Oc formelthe forne lagheffdt oc breff alle skiell stene, raa oc ran, huer wedt sitt naffn, dog wndertageth en stug eng, som indstenett wor **a-** tiill forne Reffstruppe gaardt, som liger fraa stranden oc tiill then skielshen, som stander i then østre siide wedt enden **-a** oc aff arildtz tiidh haffuer legeth tiill forne Reffstrop gaardt etc. Item ett andett

gammeltt breff ¹⁾ 57 [!] aar gammeltt lydendes att slodtzfogedhen paa Aaleborg huss mett nogre andre gode mendh oc siell eyger bynder hagde faageht beffalling, aff gamle koning Crestiern (salig meth gudh) wdguffuith wti Rostock ²⁾, att the skulle rebe oc wdmaalle alle marcke oc enge tiill forne Hasseriis, att huer motte hende oc wedherfares baadhe kronens thienner oc alle andhre lodzeyger oc Heliggeshus whi Aaleborg, saa møget, som huer burde mett rette etc., huilkett the oc saa giort oc fulkommet hagde ephther samme kongelig beffalling etc.

Item ett breff 53 aar gammelt, ³⁾ lydendes att en bunde i Hasseriis hagde pantsatt tiill Heliigestus [!] Aaleborg, nogre stycker aff syn lodt skiffthe enge for peninge oc gode waare etc. Item Jt breff ⁴⁾ sex aar gammeltt, lydendes att Gabriell Gyllenstierne hagde kallett sandemendt tiill tog emellom Reffshrop engæ oc Haseris enge, oc samme sandemendh hagde giorth theres eedt og tog oc suoreth Gabriell alle enge fraa Hestwadh faare Reffstrop leger oc tiill theh gamle skiell ephther hans lagheffdh lydelse oc suoreth fraa thet gamle skiell oc fraa raa oc randt oc indt tiill Haseris oc neder tiill strandhen, thett suore the tiil forne Haseriis enge att were, som then gamle lagheffdt lyuder, ther fandtz i Hasseriis, wndertaget en stug eng, som liger indsteniht tiill Reffstrop, etc., huilketh breff oc tog ther worte aff sagt inden tinge, oc alle othhe sandemendt hagde beseglitt mett thennem i forwindett, etc. Item eht stocke neffnth aff 24 mendh lydendes att 7 mendh hagde wittnett paa troo oc sandingen oc helgens edt, att the aldriig hagde hørt eller spurdt i 40 aar, att nogen mandt hagde last oc kierdt eller kiendt siig rettighedt att haffue Haseriis engæ anthen lensmendt, riddermendtz mendt elle selleyger bynder, wndertagen samme stug eng ligendes tiill Reffstrop, thet witneth oc forne 24 mendt mett forne 7 mendt, som thett witne lyudher oc indeholdher, att menige Haseriis mendt hagde klaget oc kierdt, att theres gamle skiell stenn oc raa wor nys opbrodt oc opkast oc borttførtdt, som thii selluff hagde seth oc i sandhhedh forfaret meht forne 24 mendt oc mange flere dannemendt etc., som samme breffue ythermere wduiser oc indeholder.

Tha fore sliig leylighedh oc andre sliig wnderwisninger faare wii sielluff personliig paa samme engæ, oweruerendes samme wortt elskelige Danmarcks riges raad, som the tilstede wore mett flere wore elskelige gode mendt, oc granskede oc forfare **b**- och riide reth marckeskiell **-b** wii oc sagde ther saa paa fore rette, att thett samme gamle skiell, som aff arildtz werett haffuer, bør att were rett skiell fraa **c**- stranden rett synder tiill Tryger høff, som fandest skiel stene och standit haffuer aff arilds tiid ther fraa oc synder tiill Nørreraa framdelis reth synder oc tiill then Synderraa, ther som skiellshen haffuer standiit aff arilds tiidh, oc siiden ind i aen tiill mytt strømme. **-c** Oc thett ny skiell, som Gab[r]iell Gyllenstierne haffuer ladett gøre oc wiille haffue, bør ingen magt att haffue oc were dødt oc maghe!øst, oc forne Haseriis mendt, oc alle andre lodzeyger bør ephther thenne dag att nyde oc beholde samme enge, **d**- som inden theres marckeskiell findes **-d**, wndertaget then stug eng, som tiill Restroppe aff arildhz leygett oc werett haffuer, forbiudendes alle, ehue the helst ere eller were kunde forne Hase-

riis mendt eller the andre lodtzeyger paa samme enge noger hinder eller forfang att gøre ephther thenne dag i noger maad Datum Aaleborg sexta feria post dominicam misericordia domini, præsentibus her Magnus, her Oue, her Iehan Randtzow, Magens Munck, Erick Banner, Erick Kromedige, Per Ebbesen oc Axel Iull.

- a-a Denne tekst står i margin
- b-b Denne tekst står over linien
- c-c I stedet for udstreget: aasyedt oc tiil aastedt.
- d-d I stedet for udstreget: som the aff arildtz tiidt brugt haffue
  - 1) 12.11.1456, se denne dato.
  - 2) 11.3.1456 se denne dato.
  - 3) 26.11.1487, se denne dato.
  - 4) Sikkert 10.7.1531, NLA, Restrup's gods, jf. smstds. 7.5. eller 24.9.1515 og 22.5.1534.

20. april 1537 (3)

Herredagsdom, Aalborg. Christiern Pugh (Puge) i Klitgaard, Nørholm sogn imod Christiern Jensen, borger i Aalborg ang. et beløb, som sagsøgte har oppebåret af bisp Jens Andersen Beldenak, for at sagsøgerens (?) broder Mourids kunne få Møllegaard (Lundby sogn) af abbeden af Vitskøl. Sagsøgte frifindes, da sagsøgerens broder Mourids besidder gården. Sagsøgerens vidner skal bøde for falsk vidnesbyrd. Sagen refererer til Rigens forfølgningssbog F. 2 fol 276 r.

RA, Kongens retterting, Herredagsdombog 1537, fol 25v jf. Troels Dahlerup.

Chresten Jensen. Vor skickett for Cresten Puge i Klittgaardt oc haffde i rette steffntt Cresten Jensen wor borger i Aaleborg oc tiltallett hannem for nogre pendinge, handt skulle haffue opboret aff biscop Jens af Fiwn, for handt skulle flii hans brodher Mauris wti Mølgaardt samme gaardt aff abbedhen aff Wilskydt [!] closter etc. Tha ephther tiltall etc. sagde wii ther saa paa fore rette, att ephtherthui forne Mauris bruger oc besiddher gaarden, bør forne Crestiern Jensen for the pendinge quitt oc kiereløss att were, oc thett wittne, forne Crestiern Puge i rette lagde, att were falsk, oc thii saa witnett haffue att bøde emodt os oc stande ther faare tiill rette. Datum Aaleborg sexta feria post misericordia domini, præsentibus Mogens Gøye, her Oue, Mogens Munck, Erick Banner, Erick Kromedige, Per Ebbesen etc.

27. april 1537

Herredagsdom, Viborg, sexta feria post dominicam iubilate. Søren

Andersen i Støvring stævnes af Jacob Pedersen i Buderup i Gravlev sogn, der tildømmes en gård i Støvring, som Søren Andersen iboer, da han ejer de 3 dele og dertil en søsterdel og Søren Andersen kun en fjerdedel, mod skæppeskyld til sagsøgte og andre parthavere efter samfrænders kendelse. Sagsøgtes lovhævd på gården underkendes. Se også 11.12.1536.

RA, Herredagsdombog nr. 1, fol. 31r-31v, jf. Dahlerup 1, s. 79.

Jacob Persen i Boderup. Vor skickett for os Jacob Persen i Boderup oc hagde i rette steffntt Seuren Anderssen i Støffring for then gaardt, handt wti boer oc holdher hannem for, oc beuiste forne Jacob Persen, att handt haffde thii 3 deele oc ther tiill en søster dell i forne gaardt, oc forne Seuren Andersen icke wdhen then fierdhe dell, oc i rette lagde herritztings dom, lanstings dom oc samfrenders dom lydendes alle, att forne gaardt wor forne Jacob Persen tiildømppt, ephther thii hand hagde then største deell ther wti oc giffue forne Seuren Anderssen oc andre syne mettarffing skeppe skyldt. Ther tiill suarede forne Seuren Anderssen, att handt wor rette arffing tiill samme gaardt oc then besadt oc haffde wti syn brugelse, oc i rette lagde ett lagheffts breff, lydendes att hans fader hagde inwardt samme gaardt paa syn oc syn mettarffinges wegne mett lagheffdt, oc gaff thii thennum ther om i rette paa bodhe siider.

Tha ephther breffue, beuisning oc sagens leylighedt worthe ther saa paa sagtt for rette, att ephther thii forne Jacob Persen haffuer thii 3 deele i forne gaardt i Støffring oc ther tiil en søsther deell, som handt beuisth haffuer, tha bør hannem forne gaardt mett all syn rette tilligelse att haffue, nyde oc beholde oc giffue forne Seuren Anderssen oc andre sine mettarffinge skeppe skyldt ephther begges theres samffrenders oc wuildige mendtz sigelse. Datum Viiborg sexta feria post dominicam iubilate, præsentibus Magnus Gøye, her Prebiørn, her Oue, Magnus Munck, Erick Banner, Knudt Persen, Per Ebbesen, Axell Iull oc Jens Tamsen etc.

28. april 1537

Rigens Forfølgninger. Søren Jepsen i Volstrup fik stadfæstelse over et dombrev udgivet 1537 i Aalborg, at han var tildømt den gård i Ellidshøj, som Niels Brun iboer, at besidde efter deres samfrænders og forligsbreves indhold, mod at give Niels Brun og hans medarvinger skæppe-skyld.

RA, Rigens Forfølgningsbog.nr. 1, fol. 106r, jf. Dahlerup 1, s. 673.

Seuren Jepsen i Wolstrup fick stadfestelse offuer ett dombreff, som Erick Banner, Iens Marquordsen oc Jøren Vanderwisk lagde wdgiffuitt i Aaleborg 1537, lydendes att thi hagde tildømppt Seuren Ipsen then bundegaardh i Elleshøff, som Niels Brugen iboer, att besidde ephther theres

samfrenders oc forliigilse breffues lydelse oc giffue Niels Brugen oc hans mettarffing skeppeskyldl, hues thennem bør att haffue ther aff mett rette oc offuer then ko(ngelige) tøngde, ther aff gaar. Datum Viborg sabbato ante cantate.

3. maj 1537 (1)

Herredagsdom, Viborg, quinta feria post cantate. Eloff Jensen i Haverslev mod Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund ang. Døvelstrup mark. Godset tildømmes sagsøgte i henhold til hans mageskiftebrev, bekræftet af tidligere konger og stadfæstet ved landstingsdom.

RA, Herredagsdombog nr. 1, fol. 44 r-44 v, jf. Dahlerup 1, s. 116.

Ion Mattzen tiil Tostelundt. Vor skickett for os Eloff Jensen wti Harssløff oc hagde i rette steffntt Ion Mattzen i Tostelundt oc tiiltallett hannem for en ødemarck kallis Diuelstrop marck, som samme Eloff Jensen mentte, at handt oc hans mettarffinge aff rette tilhørde, oc forne Ion Mattzen holder hannem fore. Oc i rette lagde mange gamle breffue oc beuisninger, lydendes att samme iordt skulle tiillhørde Jens Michelsen i Ernterp etc., dog ingen wiitne att handt skelliigen beuisse kunde, att handt nogre skeligen rett hagde tiill att talle paa samme iordt, eller att handt vor ther sandt arffuingt tiill.

Ther tiill suare Ion Mattzen oc bestodt, att samme iordl wor kommen fraa frii bynder oc hagde werett kronens aff rette, oc i rette lagde ett mageskiffitt breff, lydendes att samme bynder hagder giortt skelligene oc redeligen mageskiffitt mett hans forelderne Ion Wiffertsen oc kendes thennum att haffue fangett fylieste mett en gardt ligendes whi Nesum etc., som thett breff ythermere wduiser oc indeholder. Itm thuende andre breffue, som franfarne konger i Danmarck hagde wdgiffuitt, lydendes att the hagde samtyckitt, beuiligitt, i alle maade stadfestitt samme mageskiffitt wett fulde magtt att bliffue etc., som the breffue ythermere wduiser oc indeholder.

Item ett dombreff wdgiffuitt tiil Wiibo[r]iig landtzting, som Magens Munck mett flere hagde wdgiffuitt oc tildompt Ion Mattzen tiil Tostelundt samme Diuestrup marck mett syn tilligelse ephther sligt mageskiffitt oc kongelige breffue etc. Item tisligeste ett siuns breff lydendes, att gode mendt hagde witnett, att samme bynder oc kronen hagde attingeste fangitt at fore i alle maade etc.

Tha ephther breffue etc. worthe ther saa posaght fore rette, att ephtherthii slig franfarne kongers breffue oc samtycke oc bundens egitt samtycke, tha bør forne Ion Matzen oc hans arffinge her ephther att nyde, bruge oc beholde tiill euerdelig eye samme Diuelstrup marck inden alle 4 markskiel mett all syn rette tilligelse ephther hans breffuis lydelse, oc the breffue, som samme Elloff Jensen haffuer paa samme Diuelstrup marck, ey her ephther att komme Ion Mattsen eller hans arffinge tiil skade i nogre maade.

Datum Viiborg, quinta feria post cantate, præsentibus her Mogens, her Prøbjørn, her Oue, Erik Banner, Knudt Persen etc.

3. maj 1537 (2)

Herredagsdom, Viborg, quinta feria post cantate. Søren Munk i Rodsted, imod hr. Ove Lunge ang. to søsterdele i Rodsted. Godset tildømmes Ove Lunge i henhold til hans skøder og dombreve. Udgør det mere end de nævnte to søsterdele, skal sagsøgte afgive det overskydende. Sagsøgte skal betale, hvad der kan bevises at restere af den aftalte købesum.¹⁾

RA, Herredagsdombog nr. 1, fol. 49 r-50 r, jf. Dahlerup 1, s. 131.

Her Oue Lungæ. Vor²⁾ skickett for oss paa wor rettherting Seuren Munck paa then ene siide oc haffde i rette stenft her Oue Lunge paa then anden siide. Oc beclagett forne Seuren Munck, att forne her Oue hagde tagett hannem hans oc hans sostirss godtz fraa mett wrett emodt all log, skeell oc rett. Ther tiill suarett forne her Oue, att handt icke hagde tagett hannem samme godtz fraa, som handt sagde, men hagde thet redeligen kjøbtt faare sitt gulldt oc pendinge. Oc i rette lagde etth skøde breff, som forne Seuren Munck oc hans søster jomfru Giertrudt i mellom giordt wore wnder gudtz aar 1523, som handt siellue, lydendes att handt hagde wdelagtt hinde Østrup oc Østruppe møllestedt mett mere godtz, som forne skødebreff ythermere wduise [r], att nyde tiill euendelig eye oc beplichthet seg oc sine arffinge att frii oc frelse hinder forne godtze helledher huem hun thet ski[ø]dendes worder her.

Item tisligeste forne jomfru Gertrudtz skiødebreff lyden[des] att hun hagde skøtt forne her Oue oc hanss arffinge ien fuldt skiøde [!] deell i alle Rastedt gaarde oc godtz tiill euindelig eye.

Item ett andett skiødebreff lydendes, att welbyrdiig mandt Iens Trogilssen oc hans hustru frue Anne Mallthy Muncks datter haffde soldt, skødt oc affdelis [!] affhendt fran thennem oc theres arffinge oc tiill forne her Oue Lunge oc hans arffinge ien fuldt søster dell i alle Rassted gaarde oc godtz wnder gudtz aar 1525.

Item iett wor kierre herre faders dom, hues siell gudt haffue, screfuett paa pergmentt wdgiffuitt i Horsinss wnder gudtz aar 1526 lydendes, att forne her Oue oc Søffren Munck bleff tha paa then tiidt saa endeligen forligtt, att førne her Oue fore wor kierre herre faderss bøn skyldt offuer gaff all then deelle oc gielde, som hannem oc forne Søffren Munck emellom wore, oc forne Seuren Munck skulle besidde østrup tiill sancte Michels dag, ther nest epther kom, oc icke lenger, oc ther mett skulle forne Seuren Munck icke ythermere gøre forne her Oue nogre hinder paa forne two systher deelle i Rastedhe gjorde oe godtzett effther forne her Ouis tuo skødebreffuys lydelse.

Item ien anden wor kierre herre faders stadfestelse wti giffuit i Ot-

thense wnder gudtz aar 1527 lydendes, att forne her Oue hagde ther ladytt lese ien dom wdgiffuitt tiill Wiiborg landtziing oc beseglitt mett 4 hingendes indsiigeli wnder gudtz aar 1527 lydendes, att forne her Oue skulle hafue, nyde, bruge oc beholdhe forne 2 søsther deell i Rosstedt gaarde epther hans skøde breffues lydelse, huilkett dom forne wor kierre herre fader paa then tiidt stadfestedt hagde wydt syn fulde m [a] gtt att bliffue i alle sin ordt oc articler, som hun wduiser oc indeholdher.

Item then tredie wor kierre herre faders dom wdgiffuitt paa Nyborig slott wnder gudtz 1528 lydendes att hans node hagde dømppt tiill [!] forligelse wiide sin fulde magtt att som hans naade tiillforne i Horsens giffuitt oc giordt haffde om forne Rosted gaarde oc godtz, oc forne her Oue oc hans arffinge forne tho systerdeelle i forne gordt oc godtz att nyde og beholde i alle maade.

Tha epter tiltall etc. bleff ther saa paa sagtt fore rette, att forne her Oue oc hans arffinge skall haffue, nyde oc beholde forne tuo syster deelle i Rasstedt gaardt oc godtz epther forne skødebreffuis, dombreffuis lydelse i alle maade, dog saa att om i sandingen findes kandt, att forne her Oue hafuer paa forne 2 søster deles wegne mere, en thennem tilfalde kunde, tha skall handt gøre forne Seuren Munck ieffnitt ther aff, oc om saa skeellig findes oc beuises kandt, att nogett igen stander aff thii loffuide pendinge, forne her Oue forne Seuren Muncks tuo søstiire giffue skulle forne [!] tho søster delle, tha skall handt thett redigen wdlegge oc betalle i alle maade. Datum Viiborg, quinta feria post dominicam cantate, præsentibus Maagens Gøye, her Prebriørn, her Iachim Lycke, Magens Munck, Erick Banner, Knudt Persen, Per Ebbesen oc Axell Iull.

- 1) Jf. Rigens dombog (R1 s. 71 f.) 25.5.1541 - se denne dato og Rigens Forfølgningsbog (F. 2 fol. 213r) 12.11.1539 - se denne dato.
- 2) Første linie udstreget: Vii Christern mett gudtz node wduoldt k.

4. maj 1537 (1)

Herredagsdom, Viborg, sexta feria post dominicam cantate. Christiern Jensen i Suldrup (herredsfoged i Hornum herred) imod Christiern Sommer til Gjerndrup ang. Pigsgaard i Nørbæk. Christen Jensen tildømmes sin part i gården, som han har bevist ikke at have solgt eller afhændet til sagsøgte. Sagsøgte Christiern Sommer kan tiltale de medarvinger, der har solgt ham mere, end deres parter udgjorde. Se også 19.4.1537.

RA, Herredagsdombog nr. 1, fol. 45r, jf. Dahlerup, I, s. 119.

Chrestiern Sommer.

Vor skickett for oss Crestiern Jensen oc haffde i rette steffntt Cresten Sommer oc tiiltallett hannem for en gaardt wti Nørre Beg epther wortt doms lydelse, som wii tiillforne tildømppt haffue Cresten Sommer, dog att

huess samme Cresten Jensen kunde skelligen beuise her ephther mett skelligen beuisning, att handt sandt metharffuing wor tiill samme gaardt, huilkett handt her wti dog skeligen mett gamle breffue oc beuiste, att handt mett the andre arffinge, som haffde skødt oc wpladt Cresten Sommer hans deell oc rettiighedt i samme forne gaardt whi Begh, oc handt wor mettarffing mett thennem oc sin deell eller rettighet ey soldtt eller skøtt haffuer.

Tha ephther tiilltall etc. wortt ther saa paa sagt fore rehte, att ephther thii samme forne gaardt wti Beg er friitt godtz oc er kommett tiill bynder, oc ey er giortt nogett ther aff till oss eller kronen, oc ey forne Cresten Jensen haffuer fangeht fyllest fore syn partt, tha bør forne Cresten Jensen att nyde oc beholde samme syn anpartt i forne gaardt i Beg, till saa lengge Chresten Sommer gør hannem fylleste, som handt mett nøges ephther hans villige, att ephther som hannem kandt tiilfalde ephther hans mettarffinges beuisning, eller giffue hannem ther skeppe skyldt aff ephther andre skellige mendtz siigelse, oc Cresten Sommer att nyde oc beholde then anpartt, lodt oc rettiighedt i forne gaardh, som the andre mettarffinge thennem skøtt oc wpladh haffuer, oc the, som haffue soldt mere, endt the kunde hiemle, att stande forne Cresten Sommer ther for till rette. Datum Viiborg, sexta feria post dominicam cantate, præsentibus her Mogens, her Oue, her Prøbiørn, Erick Banner, Knudt Persen etc.

4. maj 1537 (2)

Herredagsdom, Viborg, sexta feria post cantate. Hr. Mogens Gøye mod Peder Ridemand ang. to nedbrudte huse i Nibe og regnskab for sild og penge, som han som foged har oppebåret for ham.

Peder Ridemand frifindes vedr. husene, da han beviser, at de er nedbrudt af almuen under Grevens Fejde, og at han har forhandlet med gerningsmændene om erstatning. Han skal han gøre regnskab for, hvad han har modtaget som foged.

RA, Herredagsdombog nr. 1, fol. 66 r-66 v, jf. Dahlerup 1. s. 169.

Her Magnus Goye oc Peder Riidemandt. Vor skickelt for os her Magnus Gøye oc hagde i rette steffnett Per Riidemandh fore 2 hus wti Nybe, som forne her Magnus Gøe tiilhørde, oc handt haffde borttførtd oc optagett, oc for nogen sildh oc pendinge handt haffde opboreth paa hans wegne oc icke giortt hannem regenskaff paa, oc i rette lagde ett sogen wittne aff Nybe, lydendes att 12 mendh hagde witt-nnett, att Per Riidemandt tog ett hus op, stodt nør i byen oc hørde her Mogens tiill, oc ett andett hus stodt nørden wedt Jes Jensens gaardh, oc ladt føre bortt, oc huem handh kunde spørre, ther borttoge themmer aff samme huse, thennem beskatthett handt i thett høgeste.

Item ett andett sogen vittne aff Woxløff lydendes, att Jens Axelsen

gaff Per Riidemandt 3 marck, for handt wille lade hannem quitt fore the heruerke, handt forfuldhe hannem offuer paa forne her Mogenses vegne. Item Seuren Mattzen i Clestrup gaff hannem 2 marck, føre handt motte komme løs aff heruerki.

Item thett tredie soken wittne, lydendes att Esgii Sadhersen tiillstodt, att handt gaff Per Riidemandh 3 marck, fore handt skulle lade hannem quitt fore heruerke, oc att handt annamme en høste sylt aff hannem, som hans [!] skulle ydhe her Niels Persen tiil skyldt.

Item eth tings vittne aff Huornum herriztiing, lydendes, att forne Per Ridemandh gaff syn loff oc wern, att handt icke wor Gabriell Gyllenstiern mere plichtug paa forne her Magnus Gøes wegne en thet tymere, handt lodt begge paa theth bostedt, wdhen hues som handt wor loffuith paa forne her Mogenses vegne etc.

Ther tiil suaret Per Riidemandt, att whi then oprør i skipper Clemenlz tiidt, tha nederbrodhe almuen samme huse oc borthog mesten partt aff tymeret, oc tha handt thett fornum, for handh tiill oc sagde seg att vere her Mogens Gøes møndig fogett paa then tiidtt oc paa hans wegne lodt annamme, hues tymer igen war. Oc i rette lagde ett tings [vitne] aff Huornum herritz ting, lydendes att the war i Nybe oc saa, att forne her Magens Gøes huse war nederhuggen oc bortagen wdhen stolper og bielcker oc nogre faa sperrer, som laa paa bielkerne, oc løse holtt oc bondt wor børtt tagett, att handt samme siun tagett hagde paa forne her Magnus Gøyes wegne.

Item ett andett tings wittne aff samme ting, lydendes att forne Pedher Riidemnand wor loffuitt paa forne her Magens Gyes wegne 51 marck aff noget mendt oc quinder, som hagde mett werett att hugge oc nedher brøtt samme hus oc bode oc fordt temer ther fraa, som samme wittner ythermere wduiser oc indeholder etc., oc sagde, att hues handt hagde opboret paa forne her Magens Gøyes wegne, ther viille handtt gøre hannem godt regenskaff fore.

Tha epther tiilltall, gensuar etc. wort ther saa paa sagtt fore rette, att forne Per Riidemandh er plichug till att gøre her Mogens Goye regnskaff paa, hues handt haffuer opbaaret paa hans wegne, oc ther mett quitt att were i then stundt, hans bog stander oc ere wedh magtt. Datum Viborg, sexta feria post cantate, præsentibus her Offue, Moghens Mwnck, Erick Banner, Knwdt Gyldenstiern, Per Ebsen, Axell Iull.

6. maj 1537 (1)

Herredagsdom, Viborg, dominica vocem iounditatis. Kirsten Sørensen i Nibe imod fru Kirsten (Viffert?) sst. ang. en gældssag flyttet fra rettertinget i Aalborg til Viborg. Da sagsøgeren er udeblevet i 6 dage, frifindes sagsøgte, indtil nogen møder for sagsøgeren. Sagsøgte tilkendes godtgørelse for tæring. Se også 6.5.1537 (2).

RA, Herredagsdombog nr. 1, fol. 58 v-59 r, jf. Dahlerup 1, s. 156.

Frue Kiersthen y Nybe.

Vor skickett frue Kiersthen y Nybe, kundgiorde och bewiisde, att Kiersthen Seuerens ibid. haffde met vor steffningh steffnett henne for oss till vor kiøbstadt Alborgh for nogre pendinge, som hun skulle haffue skatthet hennes husbundet aff met wrett etc. Och tha bleff then sag budt satt, och thennem att møde her for oss paa begge siider att liide och vndgielle, huess log och rett er y then sagh. Och beklagde forne frue Kersthen seg hordeligen, att hwn haffuer nw paa then siette dag forbydt Kiersthen Seuerens her, och icke hwn ville mø[de] att giffue henne nogen sagh. Thii vorthe ther saa paa sag for retthe, att effther forne Kiersthen Seurens haffde steffnett frue Kiersthen till Aalborg y retthe, och sagen bleff tha hiid satt, och hwn ville icke her møde att giffue henne nogen sag, tha bør forne frue Kiersthen for then sag qwith att være, och Kiersthen Seuerens att holle hennes tæringh, saa lengi noghre kommer for oss paa vortt retthertingh met bedre bewiisning. Datum Viborg, dominica vocem iounditalis anno etc. 1537. præsententes Mogens Mwnck, Knudt Gyllenstiarne, Jens Tomessen.

6. maj 1537 (2)

Dom, at Kirsten Sørensk skal afholde fru Kirsten (?Viffert) i Nibes udgifter til (kost og) tæring. Se også 6.5.1537 (1).

RA, Herredagsdombog nr. 1, jf. Dahlerup 1, s. 168.

Frue Kersten y Nybe skal haffue, att Kersthen Seurens skall holle hendes theringhe.

24. september 1537

Tingsvidne af Hornum herred mandag før Mikkels dag om markskel ved Vestergaard i Klæstrup. Fremlagt 6.6.1670 på Hornum herredsting i en strid mellem på den ene side præsten Niels Pedersen i Nibe og hans fæster Anders Nielsen i Dalsgaard og Vokslevs grandemænd på den anden side.

Peder Sørensen i Volstrup, herredsfoged, Jørgen Hansen i Raakilde, Lars Christensen i Volstrup, Niels Brun i Ellidshøj, Søren Ibsen og Jens Olufsen i Svenstrup, Christen Christensen, Jacob Pedersen og Lars Sørensen i Ellidshøj vidner, at Niels Abildgaard fik tingsvidne af 8 dannemænd, som var Mads Lauridsen i Guldbæk, Thomas Justsen i Albæk, Knud Pedersen i Hyldal, Laust Laustsen, Svend Nielsen og Anders Andersen i Guldbæk, Thames Jensen i Gravlev, Jens Olufsen i Svenstrup, der vidnede, at de samme dag indenfor alle 4 tingstokke hørte sandmændene bekendtgøre, at de torsdag før Mikkels dag var på Vestergaards mark før at udvise et sandemænds tov, som de nogle år tidligere havde gjort om Vestergaard og undersøge, om skelstenene fandtes, der hvor de havde sat dem. De vedstod

da deres tov, først fra en sten neden for bakken i engen neden for Krogs høj, så opad samme høfte indtil det gamle "andhøfft" begynder, vestpå ad denne indtil den lille vej begynder, sydpå ad vejen til "gresskiffte" rende begynder, hvor de satte en sten, derefter nedad renden til åen, sydsiden til Rodsted, nordside til Vestergaard, så ned ad åen midtstrøms, på vestsiden til Klæstruplund og østsiden til Vestergaard, indtil bækken mellem Klæstrup og Vestergaard begynder, op ad bækken midtstrøms til stenene øst for Krogs høj, dette kendte de for ret skel omkring Vestergaard mark.

RA, Perg. saml. Aalborg Helligåndskloster. Segl tabte. Påtegning: Læst på Hornum herredsting 6.6.1670 og 22.7.1672. Omtalt i Jexlev, Gejst. ark. II, s. 150. Dok. anført i Hornum herreds tingbog 6.6.1670, NLA, B40. Afskrift i Herredagsdombog II, s. 126f, 12.6.1542 jf. Adkomstreg.

Alle mend tette Breff seer eller hører Lese helse wi peder sørensen i wolstrup, herridsfoged udi Hornum herid, Jørgen hansen i Rokild, Lass christensen i wolstrup, Niels Brun i Ellidshøu, Søffren Ibsen, Jens Olufsen i suenstrup, Christen Christensen, Jacob pedersen og Las Sørensen i elleshøff. Evindeligh med gud, under Guds Aar 1537 then mandag nest for sct michel dag paa forne ting var schiched Niels abildgdt, huilcke der Lofflig esche och fich ett fuld things vidne aff otte loffaste dannemend, som war Madtz Lauridsen i guldbech, tomas Justsen i Albech, Knudt pedersen i hyl-dall, Lasst laustsen, Suennd Nielsen i guldbech, Anders andersen ibm., thamis Jenssen i Graffløff, Jens wollesen i suenstrup, huicke forne otte laffaste sandmend alle sam dregtelige vonde paa deris gode troff, sell och sandhed, att de hørde same dag indhen alle iiij stocke, Sandmendt wforne ret kundgiorde lydelig oc tilstod, att thij wond then tossdag nest for stj Michill dag paa Vestergaards marck ath stande oc wdlesse thr sandemends toff oc eedt, som thj nogle aar siden forledhen giort hafuer, om Vestergdt. alle iiij vegne till march mode och birette och for fare om skiellstien fands thr som leger thj haffde sat dennom. Och kundgiorde och bestode thj ther touff, fførst fra thn stien, som stander nedhen for backen i then eng nedhen for Krogs høff, och saa att vpatt same høfftue och siden wed, till the det gamle andhøfft vedtag och siden vester att same and høffdt till then lidll vey vedtager, och siden sønder at med same vey till gresskiffte rende vedtag som thij satte Ien stien, och sidhen nedher at at samme rende till Aaen vedtag, paa then sønder side till Raastidt oc then nørre side till Vestergdt, och siden samme aae nedher till mittstrøms paa then vester side til Klepstruplund, och øster side till Vestergdt, till den bech vedtager, som ligg emellom Klestrup och Vestergdt, same bech wp til mitstrøm till the stien som stander østen till Krogs høfft, the bestue och beuiste forne stander kundgiorde de for Rete marchschiell omkring Vestergaard marck fire vegne till marchemode, at thj wondi thette, winde wij mett woeres Indegler. Datum ut Supra.

1538 (1)

I sag ved Viborg landsting 12.6.1542 om markskel om Vestergaard i Klæstrup i Vokslev sogn fremlægges et sognevidne af 1538 af Vokslev kirkegård lydende, at de agre, som ligger nord for Krogshøj i Vestergaard mark, har været brugt til Rodstrup, så længe nogen kan mindes, og at den mark, som ligger i Vestergaards mark ved åen (Binderup å), fra Arilds tid har ligget til den gård i Klæstrup, som Niels Andersen iboer.

Item itt sogne vitne aff Voxløff kirche gordt vnder gudts aar 1538, lydendes, att 12 mendt hagde vitnett, att the agre, som ligger norden Krogshøff vti Vesthergordts marck, haffuer været brugt tiill Rodstrup vti so langt tiidt, som noger kand lengst myndes, vti rolig heffit, oc myntes somme vti 60 aar oc somme 40 aar oc lenger; sameledes att then eng, som ligger i Vesthergords marck vdt met aaenn, then haffwer leygitt tiill then gordt i Clestrop, som Niels Andersen ibor, aff arildtz tydt etc., som samme breff ydermere vduiser oc indeholder, om huilchenn sag the gaff thennom i rette paa bode sider.

1538 (2)

Rettertinget, 25.5.1541. Knud Henriksen, hr. Jørgen Friis' fuldmægtig mod Søren Munk om en søsterdel i Rodsted, som Jørgen Steen (Steenfeld) med samtykke af sin hustru Marine Munk, Søren Munks søster, har tilskødet Jørgen Friis. I sagen fremlægges et vidne af 1538.

Tillige fremlagde Søren Munk et samfrænders brev, som Malte Lauridsen, Jon Madsen, Lars Munk m.fl. 1538 havde udgivet efter kongens befaling, lydende at de havde stævnet Søren Munk, hans søster Maren Maltesdr. og hendes mand Jørgen Steen og skiftet deres jordegods. Da grandskede de også jordegodset, som Søren Munk og hans tre søstre Maren, Gertrud og Anne Maltesdr. arvede og var en søsterpart 16 ørtug korn. Søren Munk fik udlagt Rodstedgaard, som skylder 12 ørte korn, 12 ørte korn i S[or?]uadt og 8 ørte korn i Østrup, men havde ingen givet vederlag for Gertrud og og Annes søsterdele. Hvis det fandtes, at han ikke havde betalt de to søsterlodder, og det kunne bevises, at søstrene havde solgt og skødet mere end deres del, da skulle Søren Munk alene have sin broderlod i Rodstedgaard og gods, så længe samfrænder udlagde ham dette, og det bliver ham "affskildt" efter Kong Valdemars lov (Jf. Jyske Lov 1.16).

18. januar 1538

Uddrag af privatbrev, dateret Die prisce virginis, fra Joachim Lykke til Buderupholm til Esge Pedersen Bille:

I ville ikke tro, hvorledes jeres morbroder Gabriel Gyldenstjerne til Restrup har båret sig ad mod Jer og mig, den del der var tilskiftet Jeres moder, og som I og hendes børn har haft i hævd, jeg tror i mere end 50 år siden det blev hende tilskiftet, det har Gabriel kendt sig ved med en gammel lovhævd, som Knud Hiæricksen (Knud Henriksen Gyldenstjerne) har ladet gøre både det gods Jeres moder fik tilskiftet, og det gods I selv har i værge. En af de gårde jeg fik af Jer for vederlag i Svanholm nemlig Oolstrup (Volstrup) lå der en øde jord og mark til; nu havde bonden Per Riimandt (Ny Danske Magazin III, nr. 1) et byggested, som lå mig 4 byer til trængsel, som jeg havde gods i, nemlig Budderup, Støvring, Mastrup og Grauløv, derfor gjorde jeg et skifte med ham, og jeg gav ham Møllerup mark igen. Han lod nu kræve sandemænd på en ejendom, som bispen af Viborg havde i værge, og "foer et stort fag ejendom fra ham". Per Riimandt lod bygge mølle der, at en bæk løb både mellem Møldrups mark og den mark, han lod sværge sig til, at den mølle kunne støve på den del han fik af mig, og den del han lod sværge sig til. Bispen stævnede ham for kongen og rådet og blev ham da tildømt al den ejendom, som lå til samme mølle på Møldrups mark og den anden lod han sig sværge til fra bispedømmet, og Gabriel kærede på det tidspunkt ikke på Møldrups mark. Men nogen tid derefter kom han med en gammel lovhævd og kærede sig ved Møldrups mark, som møllen støver på, oppå den side som hans oldefader havde indværget både på det gods og mere, og stævnede Per Riimandt til landsting, hvor der dømmes imod kongens brev, og dømte "hinder" selv Per Riimandt, og derover havde han mit åbne brev til landsting, at jeg var hans fulde hjemmel til Møldrups mark, men jeg var aldrig kaldt i rette eller måtte nyde den hjemmel, så tiltalte Per Riimandt mig til lovdag, og for rigens kansler fik Per Riimandt dom imod hans eget brev, så har Per Riimandt nu forfulgt dette ridebrev i mit gods .... at hans ridemand skulle først ride til min hovedgård Rodsted og udlægge ham den for hovedgælden, siden skulle de føre ham ud i hver gård og gods jeg havde i Hornum herred, vel mere end 61 gårde og bol i samme herred

RA, L. Dipl., Håndskriftsamlingen, XIII, 32 L, jf. Adkomstreg. 1538-007.

27. januar 1538

Jørgen Pederssen, Rentemester, fik Brev ad gratiam paa Hornum Præbende og Kannikedømme i Viborg Domkirke mod gjøre tilbørlig Tjeneste deraf. Cum clavs. consv. Gottorp, domin. post Pavli conversionis.

Danske Kancelliregistranter 1535-50, IV, 292 b. Regesta, s. 59. jf. Adkomstreg. Omtalt i M.R. Ursin, Stiftsstaden Viborg, s. 168.

4. februar 1538

Rigens Forfølgninger. Sag mellem Gabriel Gyldenstjerne til Restrup og Joachim Lykke til Buderupholm om seks gårde, som var tilskiftet Joachim Lykke i et søskendeskitte, men som Gabriel Gyldenstjerne med vold har frataget Joachim Lykke. Endvidere sag om en ødegårdsmark, der kaldes Møldrup. (Mølgaard i Guldbæk i Ø. Hornum sogn). I sagen fremlægges et tingsvidne af Hornum herred 4.2.1538, se ovenstående.

Joachim Lykkes visse bud, Jacob Pedersen i Buderup, fremlagde tingsvidne af Hornum herred, udgivet af Peder Sørensen (Ridemand) m.fl., at Jacob Pedersen i Buderup på vegne af Joachim Lykke på 3 ting havde stævnet Gabriel Gyldenstjerne for 6 gårde, der i alt skyldte 27 ørte korn og andre små beder, som Gabriel Gyldenstjerne voldeligt havde frataget ham, endvidere en ødegårdsmark, der kaldes Møldrup, der skylder 1 ørte korn, og som Joachim Lykke af Esge Bille havde fået i søskendeskitte som vederlag for hans del af Svanholm. Efter 15-, 10- og 5-dagesbreve, stævningsbreve og genbreve afsiges dom 21.10.1538, at Gabriel Gyldenstjerne skulle beholde de 6 gårde. Sagen om Møldrup blev udsat til den almindelige herredag, og Joachim Lykke skulle da møde med skiftetbrevet mellem Esge Billes mor (Anne Knudsd. Gyldenstjerne) og hendes broder Henrik Knudsen Gyldenstjerne, og Peder Ridemand skulle stævnes for retten for de vidner, han havde udgivet. Esge Bille til Svanholm var søn af Peder Bille til Svanholm og Anne Knudsd. Gyldenstjerne, datter af Knud Gyldenstjerne og Hilleborg Skinkel. Joachim Lykke til Østrup var gift med Maren Bille, Esge Billes søster. Gabriel Gyldenstjerne var Anne Knudsd. Gyldenstjernes broder.

RA, Rigens Forfølgningsbog nr. 1, fol. 135 jf. Dahlerup 1, s. 748. Adkomstreg. 1538-052 (1538-000).

Her Iachim Lyckes budh Hagde breff aff Huornumherritz ting, som Per Seurensenn herritzfoget ibid. mett flere hagde wdgiffuitt vnder gudtz aar 1538 secunda feria ante Dorothee (4. febr.) lydendes, att Jacob Perssen y Boderup paa her Iachim Lyckes wegne hagde thre samfeldhz ting tagit trende lagdag tiill Gabriell Gyldenstiern tiill Restrup fore 6 gaarde, skylder 7 oc tiwge ørte kornn mett andre bedle, oc fore woldth oc welde, husfredh oc gaardtfredh, att Gabriell skulle weldelig taget her Iachim fraa modt hans egne opne beseglede breffue mett all theres tilhørring, item fore en øgaardtz marck, som kaldes Møldrup marck, skylder en ørte kornn, som wor her Iachim tilskyffht y syskyntth skyffte fore wederlag fore hans deell wti Swonholm aff her Esgi Bilde mett mere godtz, oc fore hues skade her Iachim oc hans mettarffwyngge haffue fangit ther wti etc., oc wor ther ingen, som wilde retthe eller setthe y thenn sag, oc Gabriell Gyldenstiernn hagde fangitt logliig adworsell etc. Ther epher fick handt 15 dages breff. Datum Ottonie secunda feria post dominicam letare (1.4.1538). Item 10 dages breff.

Datum ibid. quarta feria post palmarum (17.4.1538). Item 5 dages breff. Datum ibid. sabbato ante quasimodogeniti (27.4.1538).

Her Iachim Lyckæ fick strax breff y thenne sag. Datum Sandagger tertia feria post natiuitatis Marie (10.9.1538). Gabriel Gyllenstiern fick genbreff i thenne sag etc. Datum Ottonie terlia feria post Michaelis (1.10.1538). Her Joachim Lycke fick steffning i then sag. Datum Ottonie quarta feria post Michaelis (2.10.1538).

Item thenne sag gick dom paa mellom her Iachim Lyckæ oc Gabriell Gyllenstiern y saa maade, att Gabriell skall nyde, bruge oc beholle the 6 gaarde mett theres tilligelse, oc her Iachim igien att annamme synæ pendinge. Datum Reffsøø secunda feria post Lucie (21.10.1538).

Item om Møldrup marck vortt paa sagtt, att thet skall opstaa tiill første almyndelig herredag oc thennom tha paa begge sider att møde oc her Iachim Lyckæ att føre thet skiffte breff i rettæ, som gangen er emellom Esgi Bildes moder oc her Henrick Knudsen, hindes broder, oc Per Ride-mandt att steffnes i rettæ fore thi withner, som handt saa wdgiffuet haffuer. Datum Reffsøø secunda feria post Lucie, præsentibus Anders Emichssen, Claus Albrettsen, Jørgen Perssen oc Moritz Emichssenn (21.10.1538).

Thenne sag gick dom paa tilh thenne almyndelig herræ dag, lydendes att Gabriell Gyllenstiern oc hans arffuingæ bør alt nydhæ oc behollæ Møldrup møllæ oc Møldrup marck mett sin tilligelse, emeden hans lagleff oc hans witnesbyrdtt wedt magtt eræ, oc tiill thet kandtt skellige bewises mett skifftebreffue oc affkaltz breffue, att forne Moldrup marck wor forrie her Essgi Bildes moder tildømppt, oc siden Esgi Bilde wti syskind skiiffte, som Esgi Biildes breff ther paa wduisser, oc tha gaa ther om saa møgiitt, som rett er. Datum Ottonie dominica ante Botulphi (15.6.1539).

a- -a: Quere in alio registro.

12. juni 1538

Jørgen Steen skøder, med samtykke fra hustruen Maren Maltesdr. Munk hendes arvepart i Rodstedgaard efter forældrene, brødrene Niels og Peder og søsteren Gertrud, til bisp Jørgen Friis til Krastrup. Nævnes i en rigens dom 25.5.1541, se denne dato.

Iørghen Stens skiødebreff wnder gutz aar 1538 giiffuit fjerde dag pintze, lydendes at handt met hans hustrues Marrinne Mwncksdatters willige oc sambtycke skulle haffue saaldt, skøtt och affhendt fra thennum oc theres arffuinge och tiill welbyrdiig mandt her Jørghen Friiss, hans arffuinge eller huo, handt thet met syt følliige breff wnde wiille, all then deell oc

arff, som hans hustrw fru Marrinne Mwncksdatter wor tilfallen epher hinded fader oc moder och hinded two brødre Niels Munck och Peder Munck oc epher hinded systher iomffru Gertrudt Muncksdatter vti Raastet hoffuitgaardt ligendes y Huornumherrit met all then diell, hinde tilfallen wor vll alt thette hinded federne oc møderne gotzs, ehuor thet ligendes er vti Wiiburig biscopdom, tsiiligeste vtii Serwadh y Opsyssell och anderstedzs, y Tye oc y Aarss biscopdom rørendes och wrørindes, huor thet wor eller neffnes kunde inthet wndertaget at nyde och beholde fore eth friith kiøb och skiøde, och kiendes seg at haffue wpbaaret pendinge och fult werdt aff her Iørghen Friiss epher syn nøyge oc tacket hannum fore godt betalling oc beplichtet seg at frii hannum samme gotzs fore huer mandt tiiltall etc., huilket skiøde forne Marinne Mwncksdatter hanss hustrw ey besegliht hagde, dog thet bemelthe at were giordt met hinded willig oc sambtycke.

28. august 1538

Privatbrev fra Joachim Lykke til Esge Bille bl.a. om striden med Gabriel Gyldenstjerne om Møldrup mark (Mølgaard i Ø. Hornum sogn), som Jachim Lykke har fået af Eske Bilde som en del af erstatningen for en søsterlod i Svanholm herregård, og som Gabriel Gyldenstjerne gør krav på. Jachim Lykke vil stille ham tilfreds med en gård i Sønderholm, eller hvis det ikke er nok da med 2 gårde sammesteds. Møldrup er Mølgaard i Ø. Hornum sogn.

RA, M.S. X III, 32 L, jf. Adkomstreg. 1538-165. Se også 3.9.1556.

14. september 1538?

Rigens Forfølgninger. Peder Jensen, forstander ved Aalborg Helligåndskloster, fik stadfæstelse over et pergamentsbrev udstedt af 1537 af Peder Sørensen, herredsfoged i Hornum herred m.fl. at han havde været på 3 ting og klaget over Peder Vognsen og Jens Sørensen i Kirketerp i Veggerby sogn, som ulovligt havde bygget en ålegård nedenfor Kirketerp bro imod klostrets ret.

RA, Rigens Forfølgningsbog nr. 1, fol. 143r, jf. Dahlerup 1, s. 769.

Her Peder Ienssens budt fick stadfestelse offuer ett pergmets breff, som Per Seurensenn, herritzfoget tiill Huornumherritt, mett flære wdgiffuitt aar 1537 lydendes, att her Peder Ienssenn forstander tiill Helliggesthus i Aalleborg, hagde ther weriit tree samfeltzting oc flære oc giffuitt last oc kere paa, att Peder Wogenssenn oc Iens Seurensenn wti Kyrcketorp haffu nys wlofflig byggett en aalegaardt nedenn tiill Kyrcketorps broo emodt all log oc rett, closter oc thii fattige siuge mendiskæ tiill stoer skadhæ oc brøst

etc., som samme breff ytthermere wduiser oc indeholler. Datum Ottonie die exaltationis sancte crucis.

16. december 1538

Privatbrev, mandag efter Lucie virginis, fra Joachim Lykke til Eske Bille bl.a. om Joachim Lykkes strid med Gabriel Gyldenstjerne om et stykke øde jord ved navn Møldrup mark, som lå til en af de gårde i Olstrup (Volstrup) i Himmersyssel, som Joachim Lykke fik som vederlag for den søsterdel i Svanholm hovedgård, som han har overdraget Eske Bille. Gabriel Gyldenstjerne har tilvundet sig Møldrup mark, efter Joachim Lykkes mening med urette. Efter Peder Ebbesens mægling tilbyder Joachim Lykke ham en eller to gårde i Sønderholm.

RA, L. Dipl., M.S. XIII, 32 L, jf. Adkomstreg. 1538-263a.

1539 (1)

Peder Lauridsen i Rebstrup stævner Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund for noget kvæg, som denne havde frataget ham.

Danske Magazin 3,6, s. 327, Tegnelser over alle lande.

Per Lauritsen i Rebstrup citat Joen Matsen till Tostelund for nogen queg, hand haffuer tagit fran hannom, att møde samme dag (fredagen post pentecostes).

1539 (2)

Livbrev for sognepræst Morten Hegelund ved Budolfi kirke i Aalborg og hustruen Maren på kronens og Aalborg Vor Frue Klosters gård i Hasseris, som Thomes Kjeldsen og Jens Salingbo iboer.

Danske Magazin 3,6, s. 334, Tegnelser over alle lande fra 1539.

Mesther Morthen Hegelund, sogneprest oc predicant her tiil S. Bodils kyrcke wdj Olborgh, eth lyffuis breff paa en kronens, clostherers, wor frue closters vdj Olborg, gaardt wdj Hatseris, som Thomes Kielsen, Jens Salingboe ijboer oc skiller iij tønner byg oc iij skæpper byg tiill seg oc syn ecthe høstrw, Marine Morthens, nyde etc. begis theris liffues tiid, en effther then andhen, huilcken lengst leffuer, qwijt oc frij, wdhen all koningliige tyngde eller wdgifft, doch then at bøge etc. cum clausulis confuetis.

1539 (3)

Rettertinget, 25.5.1541. Knud Henriksen, hr. Jørgen Friis' fuldmægtig mod Søren Munk om en søsterdel i Rodsted, som Jørgen Steen (Steenfeld) med samtykke af sin hustru Marine Munk, Søren Munks søster, har tilskødet Jørgen Friis. I sagen fremlægges et vidne af Slet herredsting 1539, at Jens Raadi og Niels Nielsen vidnede, at Jørgen Sten Skt. Mortensdag vedstod det afkald, som han havde givet Søren Munk på en søsterdel i Rodstedgaard.

Tha vti rette lagde Knudt Henricksen paa her Iørghen Friis wegne eth breff aff Sletherresting wnder gutzs aar 1539, lydendes at two mendt lagde witnedt, som wore Ienss Raadi oc Niels Nielsen, met vprachte finghre po helghens eedt, at Iørghen Steen skulle haffue beestaaedt fore thennum, at then akaldt, handt gjorde Søffrin Mwnck po en systherdeell y en gaardt y Rodstet, then gjorde handt hannem widt sancti Morthens dag tha forledhen.

9. september 1539

Rigens Forfølgninger. Joachim Lykkes "visse bud" havde tingsvidne af Hornum herreds ting, som herredsfoged Peder Sørensen (Ridemand) i Volstrup m.fl. havde udgivet 1539, at Joachim Lykkes fuldmægtig havde været på 3 efterfølgende ting og krævet af Gabriel Gyldenstjerne, at han skulle virkeliggøre den dom, som kongens kansler havde afsagt.

RA, Rigens Forfølgningsbog nr. 2, fol. 207 r, jf. Dahlerup 2, s. 601.

Her Iachim Lyckes budh hagde breff aff Huornwmherritzting, som Per Seurensenn y Wolstrup, herritzfogiitt, mett flere hagde wdgiiffuitt 1539 lydendes, att hans fuldttmyndig hagde ther werett 3 samfelttzing oc loglig eskiith aff Gabriell Gyllenstiernn, att handh skullæ fuldgjøræ **a**-kongligg mats, dom¹⁾ **-a**, ephther som sammæ dom wd **b**- uiser oc indeholder **-b**, oc fore hwes ytthermere tiltall handh haffuær tiill hannom oc kandh hannom skylde mett rette etc.

Ther ephther fick handh 15 dages breff. Datum Ottonie tertia feria post natiuitatis Mariæ (9.9.1539).

a-a I stedet for udstreget: thenn dom, som rigens Kanceler haffuær ha..., ephther k. m. befalling haffuær wdgiiffuitt.

b-b I stedet for udstreget: uiser oc indeholder.

¹⁾ Jf. Dahlerup 1, s. 749 f. (1.4.1538 - se denne dato).

12. november 1539

Rigens Forfølgninger. Jørgen Friis til Krastrup havde tingsvidne af

25.8.1539 af Hornum herreds ting, udgivet af herredsfoged Peder Sørensen (Ridemand) m.fl., at Jørgen Friis' fuldmægtig havde været på 3 efterfølgende ting og afkrævet Søren Munk en søsterdel i Rodstedgaard og gods.

RA, Rigens Forfølgingsbog nr. 2, fol. 213 r, jf. Dahlerup 2, s. 605.

Her Iørgenn Friis hagde breff aff Huornwmherritzting, som Per Seurensen herritzfogiitt mett flere hagde wdgiffuitt 1539 feria secunda post Bartholomei (25. Aug.), lydendes att hans fuldmyndig hagde ther weriitt 3 samfultz ting oc esckett aff Seurenn Munck en systerdeell wti Rodstedh gaardtt oc all Rodsted gaardz godz oc opbørsell, kost, thering, skadegieltt, boo, bosckaff, fee oc fongh etc.

Ther ephther fick handtt 15 dages breff. Datum Ottonie quarta feria post Martini. (12.11.1539). Item 10 dages breff. Datum ibid. sexta feria post Catharinæ (28.11.1539). Item 5 dages breff. Datum ibid. tertia feria post conceptionis Mariæ (9.12.1539).

Seuerynn Muncks budh tog gienbreff y thennæ sag. Datum Sandagger sahbato post circumscionis domini 1540 (3. januar).

Her Iørgenn Friis tog sex wgers steffning y thenne sag. Datum Ottonie sexta feria post cantatæ (30.4.1540).

Paa thenne sagh gick dom wti Othhense, quarta feria post exaudi etc. (1.6.1541). Quere in registro nouo minori.

År ? (før 1540)

Marens Jensdatters skøde på ... og 2 gårde i Vokslev.

ÆA II, s. 285, Register på Viborg Stifts Breve, Helligum herrit. J102.

[Ite]m Maren Iensdatters skødebrev paa enn gard ...drup oc ij gorde y Voxløff. Datum .....

År ? (før 1540)

..... Maren Jensdatters skødebrev på bl.a. 2 gårde i Vokslev.

ÆA II, s. 303, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K 97.

Item findis twinde breffue eth...ludindis paa ij dell y enn gard i... Marenn Iensdatters breff ludindis paa ij garde y Voxløff thisse forne skødebrevue findis vdi Helligumherrit breffue oc luder paa gotz i forne Helligumherrit.

1540 (1)

Kong Christian tildømmer Mariager kloster to gårde, den ene i Nørre Kongerslev i Hellum herred, den anden i Vokslev i Hornum herred, efter hr. Tyge Krabbes skiftebrev. Brevet er indført i Herredagsdombogen 1537-41 nr. 1, s. 122 b; det er her uden dato og henføres (dog sikkert med urette) til 1542 i Danske Magazin 4, s. 139, hvor det er aftrykt.

ÆA V, s. 726, Register paa Mariagger closters breffue, RR24.

Konning Christians dom paa tho gaarde, then ene i Nørre Kongsløff i Hellum herrit, thend anden i Woxløff i Huornum herit, Mariager doster tildempt att skulle beholde effther her Thyge Krabbis skifftebreffs liudelse, 1540.

1540 (2)

I sag mellem Helligaandshuset i Aalborg i og Peder Sørensen Ridemand i Volstrup om Topsgaard og et bol Svenstrup fremlægger prioren et genbrev, at Peder Ridemand m.fl. vedkendte, at han af hospitalet havde fæstet et bol i Svenstrup, som Søren Kristensen iboede med tilliggende jord, som er Tops mark og klosters ret i Lyngbjerg og Svenstrup mark, for en årlig afgift af 30 skæpper godt mel hver Skt. Andreae dag. Se 26.2.1546.

3. januar 1540

Rigens Forfølgninger. Søren Munk havde tingsvidne af Hornum herreds ting, som herredsfoged Peder Sørensen Ridemand m.fl. havde udgivet, at Søren Munks visse bud havde været på 3 efterfølgende ting og taget lagdag for 200 mark, som Joachim Lykke var ham skyldig.

RA, Rigens Forfølgningsbog nr. 2, fol. 225 r, jf. Dahlerup 2, s. 615.

Seuerenn Munck hagde breff aff Hornwmherritzting, som Per Seurenssen Herritzfogiitt mett flere hagde wdgiffuitt, lydendes att handtt hagde weriitt ther 3 samfeltzting oc tagiitt lagdag tiill her Iachim Lyckæ riitther fore 200 marck, handtt wor hannom mett retthæ plictug etc., oc fick her Iachim logliig adwaarsell. Ther eptther fiick handtt 15 dages breff. Datum Sandagger sabbato post circumsicionis [!] domini. (3.1.1540). Item 10 dages breff. Datum ibid. die Prisce virginis (18.1.1540). Item 5 dages breff. Datum ibid. quinta feria post conuersionis s. Pauli (29.1.1540).

Her Iachim Lyckes budh tog gienbreff i thenne sag. Datum Sandager die Mathie apostoli (25.2.1540).

Seurin Munck tog steffning i thenne sag. Datum Ottonie quanta feria post Laurentii martiris (11.8.1540).

19. juni 1540

Henrik Blome, lensmand på Hald, klager i 2 breve til kongen, at herredsfoged Peder Ridemand i Volstrup i lensmand Henrik Rantzous tid har bygget en mølle på en grund tilhørende Gabriel Gyldenstjerne (til Restrup). Henrik Rantzou har derfor efter kongens befaling tiltaget nogle gode mænd, som har redet markskel og dømt møllen fra Gabriels grund.

Peder Ridemand har bygget møllen ud i kronens frie enemærke både oven- og nedenfor møllen og opkrævede sandemænd til at gøre tov om møllen og kronens mark. Da Henrik Blome erfarede dette, red han markskel samme dag sammen med gode mænd og dannemænd, som havde forstand på marken og lod læse lovhævder og andre beviser for sandemænd, men kunne ikke komme nogen vegne idet sandemændene imod lov, ret og lovhævder tilsvor Peder Ridemand den ager og eng, møllen er bygget på.

Henrik Blome beder kongen befale de gode mænd, Henrik Rantzou, Peder Ebbesen (udstreget), biskop Jørgen Friis, Oluf Munk, Hr. Christiern Friis, Gabriel Gyldenstjerne, Jens Thomsen, Hans Pogwisch, Michel Nielsen (Tornekbrands), Erik Høgh, Iver Friis, Oluf Glob og Christiern Glob, at de skal ride markskel og undersøge tovet, da sandemændene er Peder Ridemands brødre, svogre, måger og frænder. Han agter at stævne sandemændene, når ridemændene har dømt og beder kongen at befale lensmand Axel Juel, Aalborghus om ikke at befatte sig med sandmændenes faldsmål, men at sandmændene må komme for kongen personligt.

Sagen blev under kongens ophold i Viborg 1542, efter at Henrik Blome var fratrådt, afgjort således, at Peder Ridemand fik arvelig ret til ”støvning og flodmaal” jf. Danske Mag. 3,6, 334.

RA, Tidligere i Geheime Arkiv, Topografisk Samling, Hald 1c og 1 b. (Den nu opløst Topografiske samling). Danske Mag. 5,1, s. 360.

Hald 1c:

Eders nadis høgmettighett will selffue vide, att myn hob er ringe och gandske swag tiill att sette seg emod mange. Aller nadigste herre, szaa er nu eders nadis herritzfogitt vid naffn Peder Ridemandh vdj Wolstrop i Hornumherritt liggendis vdj Aalborigs leen, huilchen same Peder Ridemandh tiillforn wdj Henrick Rantzous tydth haffde bøgde en mølle paa Gabriehl Gyldenstierns grund metth vrett och Gaffbriell ther fore haffde thagitt eders nadis beffallynge tilh nogle gode mend, som meth same eders nadis beffahlyngs breffh rede paa grunden, som samme mølle bøgde war, och ther metth wpdreff oc vpdømdte møllen af Gabriels grund.

Nu, aller nadigste herre, haffuer szame Peder Riidemand bøgde same mølle myt wdj eders nadis frii enmercke agger oc eng, som jndstabilid oc

indstenid er oc met twende laffheffder jnduardt tilh stigthett, then ene laffheffd lyuder iij aar oc thend anden heffd ij aar, och er thett eders nadis grund bode offuen for møllen oc nedenfore, och dam oc aa jndtill mythstrøme, och er skiellige beuisninge mett sywnsrnend afh trendhe om liggendis herridth.

Ther offuer Peder Ridemand wpkraffuitt sandemendh atth giøre theris toffw om same mølle och eders nadis marck, meg vaduarindis. Saa er ieg their ynder komen wdj forfaringh, atth hand saadan handell for hinder haffde. Thij red ieg samme dag metth nogen godemend oc dande mend, szom oc forstande haffde ther paa marcken, och bodt lesze laffhefder oc andre beuisninge for sandmend, huor vidt och brettth eders nadis grund oc enmercke seg strecker, men kundhe dog jndtitt hielpe anditt, end sandmend strax swore och ginge Per Ridemand al thend ager oc eng tiill samme mølle, som saa bøgð er vdj eders nadis frij enmercke, och meg thett paa eders nadis wegne fraa, slett emod al log, skiell oc rett, emod laffhefder oc alle beuisninger, som oc met sten oc stabbehl sywnhigen war oc ganz obenbar.

Nadigste herre, nu beder ieg och ganz ydmygehigen begierer, att eders koninghige høgmechtigkett will wnde mig eders nadis befallyngsbref tiill tyssze gode mendh, som er Henrick Rantow, Peder Ebbeszen, biscop Jørgen Friis, Oluf Munck, her Christiern Friis, Gabriell Gyldenstiernn, Jens Tamszen, Hans Paauiske, Michell Nielsszen, Erik Høøgh, Jffuer Friis, Oluf Glob och Christiern Glob, att thissze forne gode mend motthe thenom forsamble att ride paa same grund, som thend Peder Ridemandz mølle bøgð er, att grandske och dømme efther beuisninge, om sandmend hafue suoridt rett eller vrett, thij atth sandemend ere Peder Ridemandz brødre, suager och frender, som same sandmendezd suoridt hafuer.

Tishigeste haffuer icke heller Peder Ridemand nogen vindisburd enten breff eller bogstaf beuisninge vdj nogen [maadej, men weldehigen mett forbemelt hans slegt oc burd tager seg thett paa tilh mod al rett. Schreffuit paa Haldz slott leffuerdagen nest effter Botulphi dagh anno domini mdxl. Eders nadis williger oc wnderdaninger Henrik Blome.

Hald nr. 1b:

Kiereste, nadigste herre, effther thij att Peder Riidemandh saa mett sandhe mend, som ere hans brødre, suaggere, mager oc frender, szaa dristeligenn emodt log oc rett, stabell och sten, laffheffder och alle andre skiellige beuisninger haffuer suorid tiill segh saadanne eders nadis høgmechtigchettz agger oc engh, grund och eygendom, huilchett hand ingen beuisning eller rett tiill haffuer, tha hobes meg, at gud giffuer meg ther naden tiill, at iegh same partiske sandmend vil paa eders nadis vegne stævne, nar ride-mendh haffuer dømpet. Saa er ieg affh eders koninglige Mats ganz ytmigeligenn begerindis, ath edders nade ville thett forschriffue tiill Axel Jull, atth hand eller nogen anden seg icke befatther mett same sandmendezs faldzmoll vdi nogen mode, men ath sandmend selffue motthe kome for eders koninglige Mat och for eders nade personligen vpfeste same theris fald, naar eders koninglige høgmechtighett først hiidt i landitt kommendis worder, paa

thett att etther nade ther metth motthe vdi thend sag kome wdi videre forfaringe, om sandmænd haffuer giordt medt logenn eller emodh. Thette er affh eders koninglige Mat myn ytmygeligge bøøn. Eders koninglige høgmeg-tighett endnu then heligtrefoldighet befalendis.

17. juli 1540

Dom af Viborg landsting om en eng i Hasseris kær. Axel Juel, lensmand på Aalborghus stævner Jens Hansen i Moldbjerg (tidligere herredsfo-ged i Hornum herred), Mads Laursen i Guldbæk og deres med brødre for en rebning, de havde foretaget. Axel Juel mener, at de 12 synsmænd fra Hor-num og Fleskum herred havde forstrakt tovet, og at en eng, som kronen havde ejet fra Arilds tid, derved var kommet i Gabriel Gyldenstjernes eje. Rebningen var sket med Aalborg bys alen. Knud Skriver, der repræsenterer Gabriel Gyldenstjerne til Restrup, fremlægger ridder Henrik Knudsen gam-le lovhævd. efter denne tildømmes Gabriel Gyldenstjerne engen.

NLA, Udtagne breve nr. 1241, udtg. af Restrup godsarkiv, G141-1. Papir. [4] segl. 1. tabt. 2. Jens Skriver, skjold med et Z med en streg igen-nem. 3. konserveret ved overdækning med japan papir, 4. ulæseligt. Påteg-ning på bagsiden: C No 28, No 29, (No 56, ?72 og N-4037). Breff aff Wi-borig Landsting paa ... Hasseris Kiær...

Jens tommssen Landsdomer ij Nør iuttlandt, Jens Schriffuer lands-thingshøre ibm, hans Raastrup til rijstrup, keldt Krabbe till nebyl wepner, Giør alle witterligtt, att aar ephther gudij biørdt mdxl løffuer Dagen epthr mar-grette wirginis Dag paa Wiborg Landsting war skicket for oss och welbørdige axill Juuell Konglig matts lensmandt tiill aalborighus paa hans maij kon: høg-megthij wegne paa then Ene Och haffde i Rette steffnit Jens Hansen ij mold-bergh och mats Laursen ij guldbeck mett the andhr eijgr till them for en eng, the Nogen tiid Sijenn wlligen haffue aff stennith wdi hasseris Kiær, paa the andhen Sijdhe.

och Tha først Berette forne axill Juuell, huorles Fforne Jens Hansen och mats Lauritsen mett thej andr Selijghr tiill thenne, haffuer sig nogen tiidt Sij-den forsamblett paa forne eng Ffor bemeldte axiill Juuell tiill witherligtt. Och wondnet dij Att The ephther enn Laughefft erliig och welbørdige Gabriell gil-lenstiern tiill Reffstrup laadet lese paa en eng, som schulle were lxxxiiij fagdne ij bredelse ij øster och wester wdi hasseriss Kiær. Och beklagit forbemelthe axiill Juull, Att forne eijgr haffuer forlengit och forstragth samme Reb och Maal, endt Rett och loglig kundhe finds. Och thr medt hanom rebet och affstenet enn eng, som aff arijlds tiidt haffuer legitt Och werit till en Kronens gaardt ij hasseris eng. Och wiste meth ett Sijons breff, att Sijonsmendt Sex aff aalborg Sex aff fleskom herrith och Sex aff huornumheritt haffde wottenit, ath thj war paa forne eng logligen aff tinghet opkreffuitt The ligleds Attj wdgranske och weijse hworliges the om er, och haffde metth thenom et reb

lxxxiiij fagne op marcken Metth aalborig byes Retthe alen iiij alen Rignings ij huer fagend. Och att forne Sijonsmendt och haffde hemblit thr reb och maal Sijon forne tolff Thj ij Saa maadth affmaalet haffuer war for tingh Sijon steth wiiij fagnne, som stodt rette fagdmaal. Saa och halvesyffinit faghenns wiidt och bredth. offuer thrfor en firsindstyffue fagner forne gabriell gyllenstiern Lagheffet bemelder och Indeholler epthr the Reb och Retthe maal forne det samme sions winder motte the haffde Marck schiell som bemt. Sijonsbreff ibland och Indeholler Och j rethe Sanhed Om forne Tolff eijghr haffde giort och aff stennit same eng metth theres eedit och tog Sjon logligen Som the sig bordhe efter thij hans majj. kon: høgh megthdij lensmandt for bemeldte axiill Juell icke war thr offuer adkomme Tiil kraffuit eller aduarett.

Thr till suaredt fornumstiige Svendtt, Knudtj schriffuer, paa forne Gabriell gyllenstierns wegne, och Loedt lesse enn Lagheffuit for oss lydindis, att erlig och welb. Her henrik Knudsen, Ritther, haffde ladet Indeworde thn engh ij hasseris Kiar schulle were lxxxiiij fagne ij bredels øster och wester. Metth flere ordt som forne laugheffuid ydermer bemeldhr och wduiser. Och till bod Fforne Knudt Schriffuer paa gabriell gyllenstierns wegne, atth the Som forne tolff eyghr haffuer maaltth, Aff stenit Same eng wied eller bredhe endt same leg Eng Kundhe findes att were, Tha wille och schulle forne Gabriell gyllenstiern the igien welligen wdligge. Tisligst Thr och tilsurdhe michel schriffuer wdj graffløff paa forn tolffs eijgs wigne atth the epthr same laugheffuith war wpkreffuit af tjngij och tilfeldith samme eng att schulle aff stienne

Tha eptr tiltalle, Giensuar, Saa Och Sagins leijlighedt sagde wii Saa ther aapa For rethe, att forne gabriell gyllenstiern, Bør sijn Eng och eijgendom atth haffue, nyde, bruge och beholde Saa witt och brett som hans Lagheffuit Bemeld Indeholler, alle the steidtt thn er wiidth markth Och huordt forne tolff eijger haffuer rebet med haardth Reb Och af stenit aff Kronens engij offuer the lxxxiiij fagne Som forne hans lagheffuet paa lyder, Thet haffuer the giort meth wrette Och Bør ingen mackt att haffue aff Then stening som the nue nyligen giort och sathe effther the Beuisning som for er Sagdth ij eller ... Engj ... Efter Sion ... op ....ning ... att were

24. juli 1540

Rigens forfølgninger. Gabriel Gyldenstjerne fremlagde et tingsvidne af Hornum herreds ting, udgivet af herredsfoged Peder Sørensen (Ride-mand) m.fl., at Gabriel Gyldenstjernes fuldmægtig havde været på 3 ting og afkrævet Joachim Lykke 12 års oppebørsel af Møldrugaard og Møldrups mølle. (Mølgaard i Ø. Hornum sogn).

RA, Rigens Forfølgningsbog nr. 2, fol. 251 r, jf. Dahlerup 2, s. 639.

Gabriel Gyllenstiern hagne breff aff Huornwmherritzting, som Per Seurensenn fogitt mett flere hagne wdgiiffuitt, lydendes att hans fuldtmyndig hagne ther weriitt 3 samfeltz ting oc esckytt aff her Iachim Lyckæ

12 aars ¹⁾ opbørsell aff Møldrup gaardtt stedh oc Mølldrup mølle ²⁾ oc tisligeste 2 aars opbørsell, som her Jacob haffuer opbaarett aff thett godz, handtt hagde i pantt aff hannom, som handt haffue hannom affwonden mett rigens deelle, ³⁾ oc ther tiill mett kost, thering, breffue pendinge, dom, fall oc all ytthermere beuiselig skade, handtt ther fore hagtt haffuer etc. Ther epther fick handtt 15 dages breff. Datum Hønborg vigilia Iacobi apostoli (24.7.1540). Item 10 dages breff. Datum ibid. vigilia Laurentii martiris (9.8.1540). Item 5 dages breff. Datum ibid. quinta feria ante Bartholomei apostoli (19.8.1540).

Her Iachim Lycke lodh tage gienbreff i thenne sag. Datum Ottonie die Michaelis anchangeli (29.9.1540). Gabriell Gyldenstiern tog steffning i thenne sagh **a-** offuer her Iacop Lyckes arffuinge **-a** Datum Ottonie secunda feria ante Margarete virginis (11. eller 18.7.1541).

Tiise sagher bleffue wpsat, tiill k. matt. kommer selff først tiill Aalborg, oc thennem paa beggi siider at møde met begges theres beuisning, oc theres reth ther met at were wforkrencket i alle maade. Datum Ottoniæ tertia feria post Michaelis 1541, præsentibus Dytrick Quitzow, Iacop Brockenhus, Hanss Friis, Oluff Kamersuendh, Per Scriffuer oc Niels Scriffuer i prouistgaardhen (4. Okt.).

¹⁾ Herefter udstreget: landgildæ.

²⁾ Herefter udstreget: oc ther tiill kost, thering, breffuæ pendinge, dom, fall och all ytthermere beuiselig skade, handtt ther fore hagtt haffuer.

³⁾ Se 1.4.1538, Dahlerup bind I s. 748f.

a-a Tilføjet under linien.

Oktober 1540

Herredagsdom, København. Tyge Krabbe på egne og mester Mads Nielsen på abbedisse Elsebe Ruds og Mariager klostres vegne mod Morten Roed til Vaarst (Gunderup sogn) ang. en gård i Nørre-Kongerslev og en gård i Vokslev, som Mads Jensen iboede, og som Tyge Krabbe har solgt til Tord Roed. Godset tildømmes klosteret iht. et med Tyge Krabbe tidligere indgået mageskifte. Morten Roed dømmes til inden 6 uger at erstatte klosteret oppebåret landgilde. Tyge Krabbe skal enten skaffe køberen gårdene eller holde ham skadesløs for købesummen. Morten og Tord Roed var sønner af Thomas Roed og Anne Johansdr. (Vognsen af Stenshede).

RA, Herredagsdombog 1, fol. 122v-123r, jf. Dahlerup 1, s. 308.

Her Tygge Krabbe oc syster Ælsebe Rudzdatter. Vor skiickett for os paa wortt retthertyngh os elskelige her Tyggi Krabbe, rytther, wor marsk oc tro mand oc raadt, oc søsther Elsebe Rudtzaatther, abbedise wtti Mariaghers closther wtti Iutlandt, oc hagde y retthe steffnett os elskelige Morthen Roedtt tiill Waarst for nogett godlz, som er two gaardhe, then ene

y Nørkongsløff y Helum herret oc then andhenn y Woxløff y Huornw [m] herriitt liiggendes, som hand skulle haffue tagett fraa forne Mariaghers closther mett wretth oc wdhenn all retthergangh.

Ther till suaareth forn os elskelige Morthen Roedt, atth hand ey andhen gaardhe eller goedtz hagdhe annameth fraa forne Mariaghers closther mere, en hand hagdhe retth till, oc hans brodher Tordt Roedt hagdhe købtt fore guld oc pendinge, som hand wiille metth breff oc segell bewisligllh giøræ, oc strax y retthe lagdhe hand etth her Tyggi Krabbes obett bezeglett breff, lydendes atth hand hagdhe bekendtt att haffue anammett aff Tordt Rudtlh 300 ge y sølluff och guldt for thett goedttz, forne her Tyggi Krabbe fiick for syn broders dødt, oc hagdhe bepliichett segh att giøre hannom ther forwaaring paa, nar hand kom till hannom tiill Wegholm. Item etth andhet breff som os elskelige her Truedt Wlfftandt ritther, Claus Bylde oc Knudt Gyldhenstierne hagde bezeglell oc wdgiiffuett, lydendes atth the wore offueruerindes y Københaghn, then tiidt thenn contragt oc forligelsemaall giortt bleff emettom os elskelige her Tyggi Krabbe oc Tordtt Roedt om naaghet gaadtz wtti saa maadhe, att forne Tordt Rodt skulle giffue her Tyggi 300 ge, oc ther offuer antuordhett her Tyggi Krabbe hannom allt thett godtz oc eghendom, som hand oppebar oc hagdhe annamett for syn broders Maghens Krabbes dødt, huilche 300 ge forne Tordt Rodt her Tygge ephther hans breffs lydelse fornøgett oc betalett haffuer etc., som samme breffue wdermere wdwiser oc yndheholdher.

Ther tiill suaariitt mesther Mattis Nielsenn paa abbedisens oc Mariaghers clostters wegnæ oc sagdhe, samme two gaardhe, som forne Toerdt Roedth y weræ hagdhe, them lagde closther faatt aff her Tyggi tiill magskiffthæ, som hand hagde ther breff oc segell paa, oc y retthe lagde samme magskiiffte breff (*ÆA V*, s. 726, nr. 16, år 1540), som os [elskelige] her Tyggi Krabbe hagde giortt mett søster Karin Ericksdaatther, abbedise y Mariagher, her Mattis Nielsen confesor oc menige capittell *ibid.* oc theris ephtherkommer wtti saa maadhe, att the skulle haffue two hans gaardhe oc godtz, then førsthe liggendes wtti Hemmersøsell y Hiel [llum] herriith y Nørkongsløff soghen oc by, som Sewren Poelsenn iboer, oc then andhen gaardt y Hornw [m] herriitt y Wexløff [!] soghenn oc by, Mattis lensenn iboer, these forne two gaardhe mett all theres retthe tilligelse skulle forne søstter Karin oc menige conuent oc theris ephtherkommer haffue tiill ewindeliigh eghendom, oc ther som samme gaardhe bliffue thennom affwundhenn, tha hagde hand beplichett segh atth wederlegge thennem saa godhe 2 gaardhe yghenn indhen sex wgher etc., oc ther emodt skulle hand haffue aff closther tre gaardhe yghenn tiill wedlerlaff, som samme skiffthe breff ytthermere wdwiser oc yndleholder. Oc satthe forne mesther Mattis paa forne Mariaghers closther wegne wtti retthe, om forne her Tyggi maatte haffue thes magt att selghe closther godtz, som hand saa tiilfor [n] e haffuer magskiiffth ther tiill.

mett flere ordtt thennom emellom wor, om huilchen sag the gaff thennom paa alle sidher wtti retthæ. Tha ephther tiiltall, gensuar oc saghens leyligheht saghe wi ther saa paa for retthe, att forne Elsebe Rudtzaatther

oc Mariaghers closther bør att nydhe, brwghe oc beholdhe samme forne two gaardhe, som forne her Tyggi saa magskifft haffuer tiill clostler, epter theres breffs lydelse, oc ther tiill mett hues landgildhe, som os elskelige Morthen Roedtt paa syn broders Toerdh Roedtz wegne haffuer oppeboreth aff forne two gaardhe, att komme tiill closther yndhenn sex wgher, oc forne os elskelige her Tyggi Krabbe atth frii hannom samme two gaardhe eller wederlegge oc giøre forne Toerd Roedt fyllest for samme two gaardhe oc hannom thett skadesløsth [holde] wtti alle maadhe eptther hans breffs lydelsæ.

27. oktober 1540

Rettertinget. Gabriel Gyldenstjerne til Restrup fik stadfæstelse på lovhævd af 1492 på en eng i Hasseris kær. (Rep. II. nr. 7223, 24.9.1492).

RA, Rigens Forfølgningsbog nr. 1, fol. 119r, jf. Dahlerup 1, s. 705.

Gabriel Gyldenstjerne fick stadfestelse offuer en lagheffdzbreff vdgifuett aff Hwornumherritz tingh vnder gudz aar 1492, liudendes att Joseph Erickssen haffde indwardt en engh y Hatzeriis kiar paa her Henrich Knwdsens wegne, som er 84 faffne bredt østher och westher och paa lengen fraa fiorden och till aalen met riishugh och tageskiørdt etc., och offuer en dom aff Viborgh landztingh anno etc. 1540, liudendes att samme engh var forne Gabriell tildømppt saa viitt, som hans lagheffdt bemelder etc., som samme breffue viidere wdwiiser. Datum Haffniæ vigilia Simonis et Iudæ anno 1540 (27. oktober).

Før 28. oktober 1540

Herredagsdom. Niels Jensen (Rotfeld, til Bratskov) mod Claus Iversen (Dyre) til Boller, (Taars s.) ang. Tisted gård (Astrup s.), 2 gårde, 1 bol og 1 gård i Brøndum, Krastrup gård (Store-Brøndum s.), 1 gård i Dollerup (Blenstrup s.), 1 gård, Rismark (Gerding s.), 1 gård i Svenstrup (Svenstrup s.), 1 gård i Sønderup (Sønderup s.), 2 bol i Nibe, 1 gård i Haderup (Vindblæs sogn?) og Gammelvads mølle (Astrup sogn). Da Claus Iversen ikke møder, dømmes han til at udlægge godset, indtil han møder med bedre bevis. Sagen flyttet fra Viborg landsting til alm. herredag.

RA, Herredagsdombog nr. 1, fol. 145 v, jf. Dahlerup 1, s. 342. Samme sag fremgår af RA, Rigens Forfølgningsbog nr. 2, fol. 264 r. Hele indførslen er her atter overstreget. Omtalt i Dahlerup 2, s. 651.

Niels Ienssen, Claus Iffuerssen. Wor skickett for oss paa worth rettertingh Niels Ienssenn thill Brodskoff oc bødh seg wti alle retthe modht Claus Iffuerssen tiill Boller, eptther som then sagh bleff satt fraa Wiiborgh

landtztingh oc tiill thenne almyndeliigh herredagh att møde om Thisedh gaard, thwo gaarde oc ett boell oc en gaardtt Brøndum oc Krastrup gaard, en gaard i Dolderup oc en gaardtt y Gierden, Riismarck, en gaard i Swenstrup, en gaardtt i Synderup, thwo boell i Nyb, en gaardtt i Haderup oc Gamle Wadsmølle etc., som oss elskelige Niels Ienssen hagde kiøbt aff Ion Mogenssen (se 19.2.1526) oc haffuer Claus Iffuerssens affkallisbreff ther paa etc., oc berette, att han haffuer her forbiidtt, siiden att thenne allmyndeliig herredag først paa gick oc tiill nw, oc ey Claus Iffuerssen eller noghre paa hans wegne her møtte, som hannom vile suore eller rett pleye i thenn sagh. Tha sagde wii ther saa paa for rette, att forne Claus Iffuerssen bør att wdlegge forne Niels Ienssen samme forne gaarde oc godtz, och hannom samme gaarde oc godtz siiden att beholle, tiill saa lengge forne Claus Iffuerssen kommer medtt bedre beuisningh oc will werre ther ytthermere i retthe om.

1541

Et papirsbrev, hvori hr. Eske, sognepræst i Ø. Hornum, erkender at have et bol i Ø. Hornum by i fæste under kronens slot Hald.

ÆA II, s. 304, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K105.

Item eth papirs bekiendelse breffh som her Esky sogenn prest tiill Hornum kircke haffuer giffuit lydendis ath hand haffuer aff lenssmannendenn paa Haldslott vdj lie och lon eth boll liggendis vdj Hornnumby och skall ther affh orligenn giffue till Hornnumkirck i marck vdj danske huider till landgielddh. Anno etc. mdxlj (Ligeledes tilføjet med samme nyere hånd som ÆA K. 98, se år 1527).

4. marts 1541

Rigens Forfølgninger. Sag mod Peder Ridemand, herredsfoged i Hornum herred i anledning af, at han ulovligt har opbygget en mølle på en kronens og kirkens jord under Hald len. Sagen blev rejst af lensmanden på Hald, Henrik Blome, søn af Jørgen Blome af Schønhorst, 1499-1509 amtmand over Haderslev amt. Henrik Blome havde været hofsinde og fik brev på Hald len 19.6.1540. Efter et drab på Henrik Bjørnsen fra Stenalt måtte han flygte til Holsten og overlod lenet til broderen Hans Blome. 1542 overgik i hvert fald krongodset i Hornum herred til Pandum len, hvor Karl Skotte var lensmand 1542-46. (Valdemar Andersen, Hald, s. 50). Sagen blev udsat, til kongen selv kunne komme til Nørrejylland og skille parterne.

RA, Rigens Forfølgningsbog nr. 2, fol. 277 r, jf. Dahlerup 2, s. 661.

Till Huornwmherriith. Henrick Blome hagde breff aff Wiborg landzting, som Mogens Munck landzdomere mett flere hagde wdgiffuitt, lydendes, att hanss fuld-myndig hagde weretth tiill Huornwmherriittzting wti tre samfelde ting oc tagitt trende lagdag tiill Per Riidemandh, fogiitt y Huornwmherriitt, fore en mølle, handh haffuer wlogliig opbyggt paa kyrckens oc kronens grundh tiill Haldtt ¹⁾, oc fore skyldtt, opbørsell, skadegieltt, huulgrøfft, wlogliig støffning oc enge spyldtt etc. Ther ephther fick handh 15 dages breff. Datum Ottonie sexta feria **a-** ante dominicam inuocauit (4.3.1541) **-a.** Item 10 dages breff. Datum ibid. sabbato ante dominicam oculi (19.3.1541). Item 5 dages breff. Datum ibid. tertia feria post letare (29.3.1541).

Per Riidcmandh fiick gienbreff y thenne sag. Datum Sandager tertia feria post palmarum (12.4.1541).

Henrick Blome lodh tage steffning i thenne sag. Datum Sandager tertia feria post pasce (19.4.1541).

Item bleff then sag opsatt ephther k. mats. scryffuelse, saa lenge hans naadhæ selluff personligen komme tiill Nøriuttlandh, oc tha hans naade wili grandskec leyligheden oc skille thennom adh etc. Datum Melfar sabbato trinitatis, præsentibus Hans Skinckell, Per Knudssen (18.6.1541). ²⁾

a-a I stedet for udstreget: post dominicam quasimodogeniti (29.4.1541).

¹⁾ Jf. Danske Magazin 5,1, s. 361 f.

²⁾ Jf. ÆA Bind 1, s. 681 samt Tegnelser (Danske Magazin 3,6, s. 334).

25. maj 1541

Rigens dom. Odense. Knud Henriksen, hr. Jørgen Friis' fuldmægtig mod Søren Munk om en søsterdel i Rodstedgaard og gods, Sønderup s., Sorvad, Gjesing s.. samt gods i Thy og Århus stift, som Jørgen Steen (Steenfeld) med samtykke af sin hustru Marine Munk, sagsøgte søster, har tilskødet sagsøgeren. Sagsøgte hævder, at han ikke besidder noget af godset (hustruens fædrene og mødrene arv) og frifindes, da han beviser, at han og søskende har skiftet et år, før sagsøgeren fik skøde paa godset, som han havde udlagt til søsteren. Der blev ikke taget hensyn til tingsvidne fra Aars herredsting, til hvilket sagsøgte ikke havde været indstævnet ¹⁾, se 1539 (3).

RA, Rigens Dombog nr. 1, s. 71-75, jf. Dahlerup 2, s. 215.

Her Iørghen Friiss och Søffrin Mwnck. Vor skicket fore oss po vort rettherting Knudt Henricksen ²⁾ fuldmyndiig po oss elskelige her Iørghen Friiss wor mandt oc raadz wegne, paa then ene och oss elskelige Søffrin Mwnck, wor mandt oc tiennere, paa then andhen siide, oc wor nw vti mandags nest forledhen theres rette sjette wge dag y then sag at mødhe, som fore oss met wor sex vgers steffning beuist wor, oc the paa biege siider bestodhe, oc tiltaliit forne Knut Henricksen paa her Iørghen Friises wegne

forne Søffrin Mwnck fore en systerdeell vti Raadstet gaardt oc all Raadstet gaardz gotz, som Iørghen Sten skulle haffue saaldt och skiøt hannem, och ther tiill met wpbørsell, kost, theringh, sckadegieldt, bo, boskab, fe och fang etc.,

oc y rette lagde handt forne Iørghen Stens skiødebreff wnder gutz aar 1538 giiffuit fjerde dag pintze (12. Juni), lydendes at handt met hans hustrues Marrinne Mwncksdatters willige oc sambtycke skulle haffue saaldt, skøtt och affhendt fra thennum oc theres arffuinge och tiill welbyrdiig mandt her Jørghen Friiss, hans arffuinge eller huo, handt thet met syt følliige breff wnde wille, all then deell oc arff, som hans hustrw fru Marrinne Mwncksdatter wor tilfallen ephther hindes fader oc moder och hindes two brødre Niels Munck och Peder Munck oc ephther hindes systher iomffru Gertrudt Muncksdatter vti Raastet hoffuitgaardt ligendes y Huornumherrit met all then diell, hinde tilfallen wor vti alt thette hindes federne oc møderne gotzs, ehvor thet ligendes er vti Wiiburig biscopdom, tsiiligeste vtii Serwadh y Opsysse och anderstedz, y Tye oc y Aarss biscopdom rørendes och wrørindes, huor thet wor eller neffnes kunde inthet wndertaget at nyde och beholde fore eth friith kiøb och skiøde, och kiendes seg at haffue wpbaaret pendinge och fult werdt aff her Iørghen Friiss ephther syn nøyge oc tacket hannum fore godt betalling oc beplichtet seg at frii hannum samme gotzs fore huer mandt tiiltall etc., huilcket skiøde forne Marinne Mwncksdatter hanss hustrw ey besegliidt hagde, dog thet bemelthe at were giordt met hindes willig oc sambtycke.

Tiisliigeste y rette lagde handt eth andet forne Iørghen Stens breff wnder gutzs aar 1530, lydendes at handt hagde bekiendt seg vp at haffue baaret aff her Iørghen Friiss 40 marck rede pendinge, eth stycke ledisk for 40 marck oc 4 kiør vti sin betalling fore thet gotz, hand kiøpte hannem aff oc lodt hannem oc hanss arffinge qwith oc frii fore samme pendinge y alle maade, som samme breffue ythermerd wtuiser, och satte vti rette, om forne her Iørghen Friiss ey burde samme systherdeell y Rodstet met thet andhet gotz at nyde oc beholde ephther hans breffuis lydelse, ephtherthii thet hannem so skiøt wor, oc the hagde optagiit hans betallingh.

Ther tiill suarede forne Søffrin Munck, at handt ey hagde noget aff samme gotzs y sin heffdt oc were, som handt hagde hannem forfuldt fore, och menthe ther fore, at hannen ey eydes at suare ther tiill, oc berette, at forne Iørghen Sten oc handt hagde werit offuer skiiffthe oc iaffning mett huer andre, oc handt hagde ther fuldt oc all affkalling po, huilcket handt och strax beuiste met forne Iørghen Stens oc hanss hustrues opne breff, som the baade haffue besegliit odh wtgiiffuit wnder gutz aar 1537, lydendes at the hagde werit offuer eth wenliigt skiiffthe oc iaffning met forne Søffrinn Munck y saa maade, at handt haffuer wdlagt thennem ephther samfrender tycke all then arffgotzs rørendes och wrørindes ephther fader, moder och syskind, som thennem kundhe tiilfalle y arff, oc tackit hannem goth y alle maadhe fore goth syskenne skiiffte oc gaffue hannem oc hanss arffinge quiith oc frii for thennem oc theres arffuinge fore all ytthermere kraff oc tiiltall fore iordegotzs, bopendinge, rørendes och wrørindes y alle

maade, oc wor samme affkallingh giort et aar, som gudz aar tha screffuis 1537, som samme affkallingsbreff indholder, før endt her Iørghen Friiss skøde ganghen wor, som tha screffuis po thet ottende ther epher.

Disligeste y rette lagde forne Søffrin Munck et samfrenders breff, som Malti Lauritsen, Ioen Matsen, Las Munck met flere lagde wtgiiffuit epher wor befallingh vnder gudzs aar 1538, lydendes alt the hagde steffnt fore thennum forne Søffrin Mwnck, hanss systher Marin Maltisdatter och hindes hosbondhe Iørghen Steen oc skiiffthe thennum theres iordegotzs emellom. Tha grandsket the och offuerueyet alt Søffrin Muncks och hanss metarffuinges iordegotzs, som thennem epher alle theres forelderne kunde tilfalle, tha hagde the laadit och lagdt emellom forne Søffrin Mwnck och hans tre systhre Marren Maltisdatter, Gertrud Maltissdatter oc Anne Maltis datter, tha løb huer søstherpart 16 ørtug korn, oc ther emodt wdlagde the Søffren Munck Rodstet, som skylder 12 Ørte korn, 12 Ørte korn i S[or?]uadt oc the 8 ørtugh korn y Østrup, tha hagde Søffrin Munck inghen wederlaff modt the two systhe delle Gertrud Maltisdatter oc Anne Maltis datter, men huess ther fandtes, at handt ichi hagde fyllesth emodt the two systherlodt, oc kunde findes, at the hagde soldt oc skødt mere endt theres anparth, tha skulle Søffrin Mwnck nyde sin broder lodt offuer all Rodstet oc Rodstets gotz, so lenge samfrender wdlagde hannem samme gotzs, och thet worder hannem affskildt epher konning Woldemarss log³⁾ etc., som samme breffue ythermere wduiser oc indeholder.

Tha vti rette lagde Knudt Henricksen paa her Iørghen Friis wegne eth breff aff Sletherresting wnder gutzs aar 1539, lydendes at two mendt lagde witnedt, som wore Ienss Raadi oc Niels Nielsen, met vprachte finghre po helghens eedt, at Iørghen Steen skulle haffue beestaaedt fore thennum, at then akaldt, handt gjorde Søffrin Mwnck po en systherdeell y en gaardt y Rodstet, then gjorde handt hannem widt sancti Morthens dag tha forledhen.

Tha satte forne Søffrin Mwnck y rette, om thet witne burde hannem tiill skade at komme, wdhen handt hagde werit ther logliig kalliit tiill, **a-** oc ey noger wiste, huat thet wor for 2 mendt, som vitnet hagde **-a**, och om hannem ey fore then sag burde quiith at were epher hans breffuis oc affkallings lydelse, och thennem wiidt magt at bliffue.

met flere ordt thennum emellom wor, om huilcken sag the gaffue thennem y rette paa bode siider. Tha epher tiiltall, gensuar oc sagens leiglihet wor ther so po sagt fore retthe, at forne Søffrin Mwncks breff och affkalling bør wiidt sin fulde magt at bliffue oc hannem oc hanss arffuinge fore then sag aldelis quiith oc angerløsse at were, oc the breffue, som her Iørghen Friiss so tagiit haffuer, bør inghen magt at haffue, men were aldelis døde oc magtløsse oc ey at komme forne Søffrin Mwnck eller hanss arffinge tiill brøsth eller skade epher thenne dag wtii nøgher maade. Datum Ottoniæ otthensdagen nest epher søndagen vocem iucunditatis, præsentibus Iacop Brockenhuss, Iørghen Gyldenstiern, Benth Bylde, her Cristiern Pouelsen, prier vii sancti Chanuti closter y Otthense, oc Peder Doctor, buriger vti Riibe.

- 1) Jf. 12.11.1539, Dahlerup 2, s. 685, 3.5.1537 og Danske Kancelli, indkomne Breve (1541 24. Aug.), RA.
- 2) Her udfor i margin: 1541.
- 3) Jf. Jyske Lov 1.16.
- a-a I margin.

1542 (1)

Peder Ridemand fik brev, at kongen tillader ham at beholde opstemning og flodemål til en mølle, han har opbygget mellem Svenstrup og Volstrup, selv om opstemningen og flodemål breder sig ind på kronens og kirkens ejendom. Dog skal han udlægge lige så god jord til kronen og kirken.

Danske Magazin 3,6, s. 334.

Per Rymandt et breff, at ko: haffuer wnt ham den støffnyng oc flodemøll arffligen at maa beholde, som then mølle, han emollem Suenstrup oc Wolstrup mark haffuer wpbøgd, som den fyndes at støffue paa wor oc Suenstrups kirckis grwnd oc egendom doch saa, at hand met thet furste wdlægger Kristoffer Rosenkrans på hans naadis oc forne Suenstrup kirkis wegne saa goed jord wdi hiede, agger eller eng, som wij sandingen kand forffaris then støffuer fraa forne Suenstrup Kircke. Jehan Fris canssellarius.

1542 (2)

I sag ved Viborg landsting 12.6.1542 om markskel omkring Vestergaard i Klæstrup fremlægges sognevidne af 1542 af Vokslev kirkegård, at Poul Lauridsen og Søren Poulsen i Klæstrup brugte Vestergaards marks om et frit enemærke, da prior Peder fik Aalborg Helligåndskloster.

Item inditt vitne aff Voxløff kierckegordt vnder datum 1542 lyndes, att Poffuell Laurissen oc Seuren Poffue[1]sen i Clestrup brugte Vestergordts marck for en fry endell, then tiidt her Peder priier fick closterett etc.

1542 (3)

Mester Splid Fasti overlod 1542 sit kannikedømme Nyrup præbende, Sønderholm sogn, til hr. Morten Hvas. Han var søn af Christen Fasti til Vennergaard (Fasti, Splid, Spliid, Skram) og Ellen Mogensdr. Spend, immatrikuleret 1506 ved unveristet i Rostock, var 1531 kannik i Viborg.

Danmarks Adelsårbog 1892, s. 130.

1542 (4)

Viborg landstings dom i sag om markskel mellem Nyrup og Sønderholm. Fremlagt i sag 16.4.1556 mellem fru Kirsten, enke efter Gabriel Gyldenstjerne til Restrup og kannik Morten Hvas i Viborg domkirke.

Landstings dom, Aaar effther guds Børdt M:d:lij lydendes att effther forne sandmendt haffuer saa giorth theris thouff och edt och her Suoridt then iordt oc Eijndom, som Capittel i hand och hauffindt haffde i then tiidt theris heuffider bleff giort och siden thill then thidt stedse fuldt haffuer oc haffuer gangit Offuer Regenwetth och furskaaren iord och giort theris thouff opkrefuen Saa Gotth som Suordt om eijendommeth, Som Capittel ij handt och were haffde ij thedt thij haffuer Suoret paa østerside atth were thill Sønderhollom och paa then wester side thill Nyrup. Saa eftherthi forneffnde Landstingsdom giffuer thil kende Atth ther som samme Sandemend findis atth haffue giort theris thouff oc edt nogenstedts ind ij forne Capittels heuffder och Emodt forne Capittels Breffue och ther med Buort Suorit iord, som samme Capittel haffuer haffd ij heffuidt then tidt samme heuffder giortt er aff Eijndomen giort Annat heud haffuer ther haffuer thij giorth wrett, och nu er louligen beuisth med Sionsbreffue och thiennere samme forne Suynswind er saa giort ... Tha widtt wij ickij Anditth effther saadan leijlighedt, Som forskreffuith stander end Samme Sandmend haffuer giortt wrett och emod loffuen och Bør ther for atth stande thill retthe effther Recessens lydilse och ickij thenn thouff som thij som thij saa Maade giorthh haffue ath kome forne Her Morthen paa Capittles Wegne paa sinn grundt och eijndom thil hinder heller Skade ij nogen maade.

28. maj 1542

Mester Morthen Heggelund og hans Hustru Marine Mortens fik Brev for begges Livstid uden al Afgift paa én vor Frue Kloster i Olborgs Gaard i Hasseris, som Thommes Kieldsen og Jens N. nu ibo og som skylder 4 Td. Byg og 3 Skp.¹⁾ Gjæsteri og „qverst”. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Olborg, Pinsedag. Rel. Axel Jul. IV, 351 ²⁾

Danske Kancelliregistranter 1535-50, Regesta s. 222.jf. Adkomstreg.

¹⁾ I Tegnelser står der 4 Skr. Byg.

²⁾ Også nævnt i Danske Magazin 3,4, s. 334.

3. juni 1542

Christian III udsteder på Viborg landsting 3.6.1542 en vidisse af et brev af 2.7.1474 om en lovhævd, som Hr. Jens Nielsen, prior i Hellig-

aandsklostret i Aalborg, havde taget i en markskelssag om Lyngbjerggaard og Topgaards skel. Se 2.7.1474.

8. juni 1542

Kongen henlægger torsdag efter hellige trefoldigheds søndag det kirkejord, som hidtil har ligget til den nu øde og afbrudte Skt. Peders kirke, til Skt. Budolfi kirke dog så, at tjenesten og herligheden af Skt. Peders kirkes gårde i Hasseris skal blive under kronen til Aalborg slot.

NLA, perg. saml. nr. 464. Udtg. af Aalborg Budolfi kirke, C 607. Perg. Omtalt i Kronens skøder, s. 14. *Danske Kancelliregistranter*, s. 228.

Borgemestre, Raadmænd og menige Borgere i Olborgh fik Brev at skulle nyde hvad Kirkegods, Rente og Indkomst, som hidtil har ligget til S. Peders Kirke smstds., der nu er øde og afbrudt, til S. Bottildts Sognekirkes Bygning og Forbedring, dog saa at Tjenesten og Herligheden med Ugedagsarbejde af forskr. S. Peders Kirkes Gaarde i Hasseris skal [blive] hos kgl. Maj. og Kronen til Olborg Slot. Cum inhib. sol. Samme Datum. IV, 352 b.

12. juni 1542 (1)

Herredagsdom. Viborg.¹⁾ Peder Jensen, forstander for Aalborg Hospital, mod Erik Nielsen (Tornekrannds til Kollerup, Hadbjerg s.) ang. jord og enge til Vestergaard i Klæstrup (Vokslev s.), der tildømmes sagsøgeren, så længe hans af kong Hans stadfæstede lovhævd af 1498 står ved magt.

RA, Herredagsdombog nr. 4, fol.38v-39r, jf. Dahlerup 2, s. 126. Omtalt i B. Kornerup & V. Lorentzen, Aalborg Hosp. Hist., s. 116, men her fejlagtigt med år 1541.

Her Peder Ienssen, Erich Nielsenn. Vor skichitt for os po vortt rethertingh os elskelige her Peder Iensen, forstander for thet almyndig hospital i Aalborig, oc hade i rette steffntt os elskelige Erich Nielsen till Kollerup, vor mand oc tienner, oc tiltalit hannom for nogen iordt oc engi, som han schulde bruge i Vestergordtz march i Klestrup offuer marckeschiell, som sandemendt gjort hagde, oc mynte, handt gjorde thet met vrett, oc y rette lagde ett pergmennts breff ²⁾ aff Huornwm herritzting vnder gutz aar 1537, lydendes at 8 me [n] dt hagde vitnett, at the hørde inden forne ting, at sandmendt kundegiorde theres toff, som te hagde giortt noger aar siden po Vestergordts a - marck - a alle 4 vegne tiill marck-mode oc hagde satt schilstene stedt fra stedt omkring Vestergords marck etc., huilchit breff icke vor ret sandmends breff, men it vitne, oc [!] sandmendt sculde so haffue giortt.

Item it siuns breff aff forne Huornum herritzting vnder guts aar 1537, lydendes at 18 siunsmendt hagde vitnett, at the iche hagde siet noger sckilstiene, gamble grøffther eller diiger inden forne marckeschell, som bemerte stug, ornum, sermerth tofft eller serkiøb, men noger staare vhandelig iordfaste stene i engen, som ingen hagde optagitt eller nedersat etc., oc it andet siunsbreff, att ther vor slagitt oc reffuit gress offuer marckeschiell oc en part nedertrødt oc forderffuit etc.

Item itt anditt vitne aff Voxløff kierckegordt vnder datum 1542, lydendes att Poffuell Laurissen oc Seuren Poffue [1] sen i Clestrup brugte Vestergordts marck for en fry endell, then tiidt her Peder priier fick clostere etc., met flere ordt, som same breffue ydermere vduiser oc indeholder.

Ther tiill suaret forne Erich Nielsenn oc i rette lagde en lagheffdt vnder guts aar 1498, lydendes att Palle Iuell hagde induordt Radstrup mett sinn tilligelse alle 4 vegne till marckmode sted fra stedt, till Vestergordts engi vedt tager, oc en gordt i Clestrup met en fang iordt offuer all Kledstrup marck met mere etc.

Item it hogborn furstes konning Hansis sallig mett gudt stadfestelse breff offuer samme lagheffdt lydendes, ath hans node hagde dømppt forne lagheffdt vedt sin magt at bliffue, so lengi then loglig rygges epter logenn etc. Item en dom aff Viborig lantzting vnder guts aar 1532, lydendes at Erich Nielsen hagde dydt steffntt sandmend aff Huornum herriitt, for the hagde suoret Vestergordts marck i Klestrup till endell ³⁾, som hagde veret brugt tiill fellig til Klestrup aff arildt, oc suoret hinde egendom tiill fra Radstrup. Tha epterti sandmend icke mo suære om egendom oc ey helder ved at gange emodt eedt, meden første eedt vedt magt staar, ta vor samme sandmends edt dømppt magtløse oc iche at komme Erich Nielsen til skade, och hannem at nyde sin egendom epter hans lagheffds lydelse, emeden then er vedt magt, eller noger komer met bedre beuisninger etc.

Item itt sogne vitne aff Voxløff kirche gordt vnder gudts aar 1538, lydendes att 12 mendt hagde vitnett, att the agre, som ligger norden Kroghøff vti Vesthergordts marck, haffuer været brugt tiill Rodstrup vti so langt tiidt, som noger kand lengst myndes, vti rolig hefftt, oc myntes somme vti 60 aar oc somme 40 aar oc lenger; sameledes att then eng, som ligger i Vesthergords marck vdt met aaenn, then haffwer leygitt tiill then gordt i Clestrup, som Niels Andersen ibor, aff arildtz tydt etc., som samme breff ydermere vduiser oc indeholder, om huilchenn sag the gaff thennom i rette paa bode sider.

Tha epter tiltall, giensuar, breffue, beuisning oc sagens leglighet sagde vy ther so po for rette, att forne Erich Nielsen bør forne eygendom i Vestergords marck at nyde, bruge oc beholde epter hans lagheffds oc konning Hansis stadfestelse breffs lydelse, so viitt som the vduise oc indholde, so lengge hans heffdt er vedt magt oc bliffuer vrøggit. Datum Viborig mandagen nest epter Barnabæ apostoli dag, næruerindes os elskelige Mogens Mwnck, Olluff Mwnck, Iens Tamsen oc Iens Mogensen, vor mendt oc tienner oc lantzdomer i Nøriutland.

- 1) Jf. Tegnelser (Danske Magazin 3,6, s. 333).
 2) RA, Aalborg Helligaandshus' og Hospitals arkiv 24.9.1537.
 3) Jf. NLA, Lundbæk godsarkiv 1.11.1529.
a-a Udstreget?

12. juni 1542 (2)

Herredagsdom, Viborg. Morten Roed mod Malte Lauridsen (Viffert) ang. en gård i Guldbæk. Morten Roed fremlægger et skiftebrev af 1492 lydende, at Jens Madsen (Munk) af Visborg udlagde fru Ingeborg en gård i Guldbæk for den del, hun havde i Visborg. Malte Lauridsen hævder, at hans forældre har haft gården i mere end 50 år og fremlægger en lovhævd af 1480, en dom af kongen, der stadfæstede lovhævden og et skiftebrev, hvori gården var tillagt ham i et søskendeskifte, og han tildømmes gården i.h.t hans adkomstbreve. Der tages ikke hensyn taget til Morten Roeds skiftebrev, da det ikke bevises, at han eller hans arvelader nogensinde har haft gården i besiddelse, men der indrømmes ham adgang til evt. at sagsøge arvingerne efter Jens Madsen Munk, fra hvem han har sin påståede adkomst.

Morten Roeds broder, Tord Roed, var gift med Anne Andersdr. Friis af Haraldskær, der første gang var gift med Jens Munk af Visborg, + 1512, sønnesøn af den nævnte Jens Madsen Munk, + 1501. Det kan være herfra den påståede adkomst stammer.

RA, Herredagsdombog nr. 4, fol. 45 r-46 v, jf. Dahlerup 2, s. 144.

Morthen Rodtt, Malty Laurissen. Vor skickitt for oss paa vortt retherting oss elskelige Motthen Rodt, vor mandt oc tienner, oc hagde i rette steffiitt oss elskelige Malthy Laurissen, vor mand oc tienner, oc titalitt hannom for en gordtt ligendes i Guldbeck, som handtt myenthe, hand holder hannem fore met vrett, oc i rette lagde ett skifftebreff vnder guds aar 1492, lydendes att her Jens Matsen aff Vesborig hagde vdlagt fru Ingeborig en gordtt i Guldbeck at haffue, nyde, bruge oc beholde for sin diell, hun hagde i Vesborig, met mere gots etc., som same schifftebreff yttermere vduiser oc indholder.

Ther till suarett forne Malthy Laurissen, att handtt oc hans forelderne haffue hafft forne gaardt i Guldbeck vti 50 aar oc mere vlast oc vkierdtt, som hand vilde beuise, oc at hans breffue første [!] parth bleff forkomne oc brend i thenne framfarne feyde, oc i rette lagde en laghefftt vnder guds aar 1480, ¹⁾ lydendes, atth samme gordtt i Guldbeck met mere gotts vor indvordtt fore hanns foreldernis rette gotts oc eygendum etc., oc ther offuer ett høgborn furstes konning Hansis stadfestelse, ²⁾ lydendes at hans naade hagde dømppt same laghefftt vedtt magt at blyffue, solengi then bleff ryggitt oc feldtt aff biscop oc beste bygdemendtt etc.

Item ett schiffte breff, att samme gordtt i Guldbeck vor hannem tilschifftt i rett syskindtt schiffte etc., som same breffue yttermere vtuiser oc

indeholder, oc satte forne Malthi Laurissen i rette, om hannem icke burde samme gordtt ath nyde, bruge oc beholde, som hand saa langh tiidtt hafft haffuer i rolig heffdt oc besidding, oc om thet breff, her Jens Matsen vtgif-fuet hagde oc ey hagde samme gordt i hefft oc være, burde hannem til schade at komme.

Tha epter tiltall, giensuar oc sagens leglighed sagde vy ther so paa for rette, at forne Malthi Laurissen oc hans arffinge bør forne gordtt i Gulbeck at haffue, nyde, brug [e] oc beholde, som handt oc hans forelderne hafft haffue i so lang rolig hefft epter hans lagheffts oc sckiffte breffs lydelse, oc huis forne Morthen Rodt haffuer tiltall till her Jens Matsens arffinge i then sag, ther gaa om so megitt, som rett er. Datum Viborie mandagen nest epter Barnabe apostoli dag, næruærindes os elskelige her Jørgen Friis, Mogens Munck, Per Ebsen, Oluff Munck, vor traa mend och rodtt, Jens Tamsen oc Jens Mogensen, vor mendt oc tienner oc landtzdommer i Nøriutlandtt.

¹⁾ Rep. 2. r. III 4718 (6. nov.).

²⁾ Jf. Rep. II nr. 7723, ?24.8.1494 og nr. 7731, 21.9.1494.

12. juni 1542 (3)

Viborg, mandag næst efter Guds Legemes dag. Kong Christian III henlægger en gård i Sørup under Hald slot gård til Hospitalet i Aalborg, som vederlag for Hospitalets gård i Holstebro, som er udlagt til præstegård.

Hofman, Foundationer IX. Append til Ribe Stift, s. 28. Omtalt i Kro-nens Skøder, s. 15 og Regesta 1. serie 2. bd, nr. 403.

Wii Christian mett Guds Naade, Danmarkes, Norgis, Vendis og Got-tis Konning, Hertug udi Slesvig, Holstein, Stormarn og Dittmersken, Gref-fue i Oldenborigh og Delmenhorst; Giøre alle vitterligh: At Wii aff Wor sønderlige Gunsth och Naade haffue undt oc tilladit, oc nu mett thetteVort obne Breff under occ tillader, at then Stiigthens Gaardt til Vort Slott Haldt liggendis, som liggheer uti Siørup uti Hornum Herridt, som Christen Perssen nu iboer, oc skylder tywe Skpr. Bygh mett andhet smaa Beede, maa oc skal vere hoss Hospittallid uti Olborigh, till fattige siuge Mennisker til Hielp og Bistandt tiill theres Underholding. Besønderligen mett fersk fiisk aff then Sjø ther hoss lighendes er, efftherthii atth thet andet Goets ther uti Byen hører fornefnte hospittall tiil ansund. Wii haffue oc taget en aff Hospittalls Gaarde uti VorKiøbstadth Holstebro, och lagtdt Sogne Præsten och hans Effterkommere till en Præste Gaard; Forbiudendes alle, hwo the helsth ere eller vere kunde, serdeles Vores Føgetther, Embitsmendt oc alle andhre, fornefnte Hospittall noghen Hindher eller Forfangh at giøre paa fornefnte Gaardt och hendes Rettighedh uti nogen Maade, under Wor Hyldesth og Naade. Giffuit ij Vor Kiøbstadt Wiborigh, Mandaghen nest effther Guds Legoms Dag Anno Mdxlij.

1543 (1)

Erik Banner bekender at have givet Mariager kloster pant for 160 daller i en gård i Vesterberg i Vendsyssel og en gård i Vokslev.

ÆA V, s. 723, Register paa Mariagger closters breffue, 001. Omtalt i Danske Magazin, 1,6, s. 145. Samme omtalt i RA, Håndskriftssamlingen VI G 5, Frans de Thestrups samlinger vedr. Mariager, s. 83, 001.

Erich Banners recognitz att haffue wdi pantt aff Marigaer closter tho gaarde, en i Westerberg i Wendsyssel thend anden i Woxløff i Huorndum herritt, for 160 daller 1543.

1543 (2)

Kongens forbud mod ulovligt fiskeri i Limfjorden med pulsvåd og bundgarn "den menige Mand paa Sejlads og Fiskeri til Hinder". Nævnes i sag 21.6.1582. se denne dag.

1543 (3)

Lovhævd i sag om markskel mellem Nyrup og Sønderholm. Fremlagt i sag 16.4.1556 mellem fru Kirsten, enke efter Gabriel Gyldenstjerne til Restrup og kannik Morten Hvas i Viborg domkirke.

en laugheffdt wnder sin Datum Mdliij lydendes atth Her Nills iensen, Kannik wdj wiborigh, Sielftholte med guode mendh, Prester och Kierkens tienere induorde medt laugheufdt thil wiborigh domkirckij och Capitell all Nyrup bye med all hindis thilliggelse, Agger, eng, Marck oc kier, fuorthe och fellidt, mose och hiede, fiskerij oc fedriftt, Intett wndertagith, Som thij Nu ij were haffuer Och ij lx aar oc mere i were haffuer haftt, Besønderligenn Nyrup hiede, forthe Sønden thill en marck liggendis Nordenn fraa thij Adelweije och saa westeradt thill en huidt stienn och saa Norduest thill en høffue stienn, Som the røde stienn staar, en saa Nøradt thill en Suorth høffue och saa nør adt thill then stien, som staar huos then agger Niels pedersen opbrødt Ocsaa nøradt østen widt forneffnde Agger, som stienen staar thill thenn Grønne weij norden widt forneffnde Aggers Ender. Ochsaa nøruest med forneffnde weije thill thenn Korsweije kommer, och saa wejster adt thill Binnerupp marck widtager och saa offuer adt offuerligt och nederligt thill Sønderholloms marck och hiede widthager, och en Stubb engij widt binnerup aae. Thette forne ...Red.....hed och eijndom Induorde forne Her Niels thill Wiborigh domkircke Oc Cappittels endell och wduorde ale andre aff forne wndtaget fire agger som ligger thill sønderhollom kircke Prestegaardt ij forneffnde Nyrup marck.

1543 (4)

Kongens retterting. Låsebrev til Michel Nielsen (Tornekrannds) til Kyø på et skøde fra abbed Anders Andersen i Vitskøl Kloster. Skødet omfatter Lundbæk, som Søren Andersen fæster, og fiskeriet ud for Lundbæks grund, Lundbæk mølle, tre gårde i Bislev, som Niels Binderup, Peder Binderup og Jens Madsen har i fæste, fire bol i Bislev som Jep Michelsen, Søren Kirkemand, Jep Borck og Niels Kou har i fæste.

RA, Kongens retterting, Rigens forfølgingsbog 1545-52, s. 319.

Till loess Michel Nielssen till Kyø hagde hr. Anders Andersens wti wdschildt closter oc prior oc menige conuents brødr ther same steds skøde breff wnder Datum 1543 lydends att the ephther K: majts. befaling ~~hagde~~ och tilladelse haffue soldtt, skøtt oc affhendt fra thenom oc theris ephther komer abbeter oc conuentsbrødr ther same steds oc till Michell nielsen oc hanss arffuinger These ephther. ne closters gaard oc gods till ewindelig eyge, Som er først Lundbæk Seuren anderssen wti boer Och mett frij fiskerij ther neden for Suo witt Som Lundbecks gaards grundt seg strecker. Item Lundbeck mølle mett dam oc damsbundet. Item tree gaarde wti Bysleff thend ene Niels bynderop, Thend anden peder byndrop oc thend tredje Jens Matssen wti boer. Item iiii boell ther samesteds thend ene Jep Michelssen thend anden Seuren Kirckemandt, then tredje Jep borcke oc thend fierde Niels Kuv wti boer, huilcke forne gaarde oc ~~gods~~ boell ther er liggends wti Bisleff sogen wti Huornum heret forne michell nielssen Oc hans arff.ge. schall haffue, nyde, bruge och beholde for ewig eygendom Oc schullends Mett alle forne gaarde oc gotsis rette eygendom oc tilligende, øde eller byggitt, Som er ager oc eng, fiskewandt, marck oc fegang tørregrøfft oc lynnsglett, woett oc tyertt, mett fiskerij oc anden Rettighedt Som the mz Retthe Tilligende oc tilskøder, Inthet thr wndtaget wti nogen maade er som same schøde ythermer wduiser oc indholler.

9. marts 1543

Borgmestre og rådmænd i Aalborg og en række mænd fra Nibe har efter klager over ulovlig sætning af bundgarn i fjorden gennem lensmand Mandrup Parsberg på Aalborghus fået kongelig befaling om at drage ud på fjorden, undersøge sagen og fastsætte, hvordan garnene må sættes. I deres brev herom nævnes en vidisse af 10.4.1568 af et brev af 1543. Se 3.4.1619.

Datum Fredagen nest effter Søndagen Lætare Aar = 1543: Lydendes, at for Hans Maj.t er beret, hurledes at der ere mange som fordrister denom til og Sette Bundgarn, Pulswaader udi Limfiord den Mennige Mand til Skade, og er imod Hans Maj.ts Recesses Lydelse Og tilholder Hans Kong: Maj.ts alle Hans Majj.ts fogder, Embeds Mænd og alle Andre, at de have

flittig tilsyn, at ingen bruger eller Setter Bundgarn eller Pulswaader udi Limfiorden, da skulle de straffes huem der findes med, effter Recessens lydelse, og huilcken af Hans Maj. ts fogder og Embedsmænd det tilsteder, da skulle de der med have forbrudt deris Lenn, Og thersom nogen Ridermænds Mænd befinder nogen at bruge samme Bundgarn og Pulswaader da skulle de have fuldmagt at tage fra denom Garn, Skib og huis de have med at fare, som samme Kongl: Maj. ts breff wider derom indholder.

1544 (1)

Mads Skrædder i Fløe stævner Thomas Nielsen i Pandum ang. en gård i Fløe han havde købt. Mads Skrædder stævnedes 1535 Troels Ibsen og Voldborg Sørens i Brændal for rettertinget, men hvor dette er vides ikke (Tegnelser over alle lande 1.2-16.3.1535, Danske Magazin 4,3, s. 199).

Danske Magazin 4,1, s. 47. Tegnelser over alle lande 1544.

Matis Screder i Fløe citat Thomis Nielsen i Paanum for en gaardt handt haffuer kiøfft hannom fraa i forne Fløe, som hand meener mett vrett, at møde nu på odensdagh først kommandes.

1544 (2)

Hartvig Thomsen (Juel) til Palsgaard stævner sandemænd i Hornum herred for rettertinget vedr. markskel mellem Klæstrup og Simested mark. Hartvig Thomsen var gift med Maren Eriksdr. Tornekrannds og var søn af Iver Thomsen Juel, til Estrup, bølge og stjerne i våbnet, og Lene Ludvigsdr. Omtalt i Konrad Barner, Familien Rosenkrantz, s. 270. Hvas bd. 4, s. 203.

Danske Magazin 4,1, s. 47, Tegnelser over alle lande.

Hartuigh Thamissen til Palsgaardt citat sandmentt uti Hornumherret for et nyt marckskell, som thi haffue giort emellom Klestrup marck og Semmeste marck, emodt hans laugheffdt oc hans andre gamble breffue, at møde heer i Wiborg på torsdag førstkommandes.

1544 (3)

Forskrift til landsdommerne i Nørrejylland, at de skal hjælpe Niels Pedersen i Sønderup så meget, som ret er ang. noget jord, som Baltzer Maltesen (Viffert) til Rebstrup vil fratage ham.

Danske Magazin 4,1, s. 118, Tegnelser over alle lande 1544.

Niels Pederssen i Sønderup, en forskrefftt till landtsdommerne udi Nørrejyttlandt, att hielppe hannom saa møget som rett er offuer Balzer Malttessen till Roebstrup for nogen iordt, som handt will legge fraa hans gaardt.

1544 (4)

Kontrakt og forlig mellem Mikkel Nielsen (Tornekrannds) på den ene og Terkel Andersen i Dalsgaard og hans sønner samt Peder Mogensen i Nibe og hans tilhængere på den anden side; disse fik lov til at bruge to voddgarn ud for Lundbæk. Kontakten nævnes i rettertingsdom 17.2.1545, se denne dato. Nævnt i Herredagsdombog 1545-49, 19.2.1546 se denne dato.

RA, privatark. på perg., Tornekrannds, Mikkel Nielsen, 15.2.1550 jf. Adkomstreg.

1544 (5)

Viborg landstings stadfæstelse af dom 1542(4) om markskel mellem Nyrup og Sønderholm. Fremlagt i sag 16.4.1556 mellem Gabriel Gyldenstjerne til Restrups enke fru Kirsten og kannik Morten Hvas i Viborg.

Thenn Andenn wnder Sin Datum Mdluij med huilcken thij stadfeste then første dom lydendis ath efterthij forne guode mendts dom och grandskeningh ofuer Kn. Mts. befaling wdgangen ickij bemeller heller ... gjør ander for Morthen Huasis winnitsbørd endt thennom Som hand heller Andre paa hans Wegne tagit Och forhuerffuitt haffde paa samme Marckeskiell och ej kunde beuises atth forneffnde Gabriell Gyllensterne hafde fanget louligenn Warsell for thennom effter Resessens lydelse, Och forneufnde Her Morthen Huas nu haffuer Beuist och ath haffue giffuith hannom louligen warsel for Samme therij winne som samme dom Indhold The winde wij och ickij Aarsagh heller thilfelde ther aff atth kannt same Landstingsdom igiennnkall, Ther Machtelses gjør ej heller Anditt ther om emel-lom forne Gabriell gyllenstern och Her Morthen Huas atth dømme ij then sag end som disse tilforen dømth haffuer Saa leng Kn. Mts. will ther andis om Kieurit.

19. februar 1544

Tingsvidne af Aars herred udstedt af herredsfoged Søren Ged, Munk Elbæk i Graarup m.fl., at Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund fik et vidne at 24 dannemænd havde set og hørt, at han gav last og klage på Sønder Døvelstrup, det halve af Vintønden og et stykke skov sønden ved Døvelstrup vad på den østre side og vester på til de gamle skel.

RA, perg. saml. Torstedlund gods, nr. 56.

14. april 1544

Rigens Forfølgninger. Erik Nielsen (Tornekrands) til Kollerup, hans ”visse bud”, fremlagde tingsvidne af Hornum herredsting udstedt af herredsfoged Peder Sørensen (Ridemand), at budet på 3 efterfølgende ting havde tiltalt Chresten Halkær, Søren Kjeldsen og Jens Døggind, alle i Klæstrup, for at have opbrudt skelsten mellem Rodstrup og Klæstrup mark og for at have drevet kvæg i hans mark og brugt den imod hans vilje.

RA, Rigens Forfølgningsbog nr. 2, fol. 242v, jf. Dahlerup 2, s. 796.

Erich Nielsens ¹⁾ budt thill Kollerop hagde tingswitne aff Hwornumherritz ting, som Per Seuerinssen herritzfogit met flere hagde wtgiffuit 1544, lydendes att handt 3 sambfelds ting haffuer lagdellt triinde lagdag till Chresten Haldkier i Klestrop, Seuerin Keldtsen oc Jens Døggendt ibid., for thi haffue vpbrodt skelsten emellom Semested, Rostrup mark oc Klestrop marck oc dreffuit oc brugit hans marck emodt hans miende, oc for thi loffue, som the gaffue hannem fore forne sagher, oc bleffue feitt fore til Wiborrig landsting etc., oc finge the loglig atworsel. Ther ephther fick handt 15 dages breff. Datum Ottonie altera die pasce. (14.4.1544). Item 10 dages breff. Datum ibid. die Petri martiris (29.4.1544). Item 5 dages breff. Datum sabbato cantate (10.5.1544). Erich Nielsens budt fick strax breff i thenne sag. Datum Ottonie sexta feria post pentecostes (6.6.1544).

Eriich Nielssens bud fiick rømning y thenne dag [!]. Datum Sandager vigilia Ioannis baptiste (23.6.1544).

¹⁾ I stedet for udstreget: Kaasis.

10. juli 1544

Odense, fredag næst efter Skt. Bartholomæus dag. Kong Christian udlægger Gabriel Gyldenstjerne til Restrup 3 gårde i Rebild, samt 1 gård i Aarestrup, som Søren Kjeldsen iboer, landgilde 1 ørte rug, 1 ørte byg, 1 ørte havre og 1 pund smør, til vederlag for nogle gårde i Fyn og på Langeland. Se også 29.8.1544.

Arnemagneanske Institut, Dip. Dan. XI nr. 11.

Wii Christiann meth guds naade Danmarks, Norgis, Wendis och Gottis Konning, Hertug wdj Slessuig, Holsten, Stormarren, oc Dijttmarchen, Greffue wdij Oldenborg oc delmenhorst Giør alle witterlig oc Kendis mett thette wort obne breff for oss oc wore arffuinge ephtherkomen Koninger wtj dannemark att ephtherne oss elsk. Gabriell gyldenstiern till Reffstrup wor mand oc tiener haffuer ephther wor beger oc beffalling wdlagd oc offur ant-

wordet oss elsk. erlig oc welbyrdig mand Niels Bielsck oc hans mester? thisse efterne godts oc eigendom som aff thet gods som her Henrik Knudsen kjøpte af høgborne første Konning Hans, wor ker fader broder salig ihukommelse liggendis her wij wort Riige Danmark oc wij ther igen wnt haffuer som er først tre gaarde liggendes her wij fyen (ca. 4 linier ikke afskrevet) Tha haffuer wij ther emodt igienn wdlagt oc nu met hette wort opne breff wdlagt forne Gabriell gyllenstiern oc hans arffuinge till wedelig Thette ephterne wort oc Kronens gods som er først tre gaarde wdj Rebijldt, then ene som Søffren andersen wdj boer oc skylder aarligen en ørte rug, en ørte bijg, en ørte haffr oc et pund smør, then anden Christen Søffrensen iboer giffuer ligesaa meget, then tredje som erich Søffrensen iboer giffuer lige saa meget. Item et boel som er bygd aff samme gaard som las tordsen iboer, skylder it pund smør. Item en gaard wij orestrup som Søffren Kieldsenn (her et større hul i papiret) ...ørte rug, en ørte bijg, en ørte haffuer oc it pund smør huilcke forne gaarde. Afslutningen er ikke afskrevet.

29. august 1544

Kronen skøder Gabriel Gyldenstjerne til Restrup bl.a. et bol i Aarestrup, Hornum herred, der beboedes af Søren Kjeldsen og Lars Sørensen.

Reg., 1. r., bd 2, nr. 560. Omtalt i Krag og Stephanis, Christian III's historie 2. del, s. 376-377 og i Kronens Skøder, s. 21. Se også 10.7.1544.

1545 (1)

Borger Anne Michelsdr. i Viborg, stævner hr. Niels (Pedersen) i Nibe. Der er formodentlig tale om enken efter rigsråd Niels Clementsen.

Danske Magazin, 4,1, s. 156, Tegnelser over alle lande.

Anne Michelsdatter, borrigsker her i Wiborig, citatt her Niels sogne prest i Nybe.

1545 (2)

Peder Ebbesen (Galt) stævner hr. Niels (Pedersen), sognepræst i Nibe, for nogle løfter, og fordi han havde borget for ham og hjulpet ham ud af stok og jern, men ikke har holdt ham skadesløs, at møde i Viborg onsdag efter Maries Jomfru Maries renselse.

Danske Magazin, 4,1, s. 156, Tegnelser over alle lande.

Peder Ebbesen citat her Niels, sogne presth vdi Niibe, for nogen løffte, som handt loffuitt for hannom och borgett hannom vdt aff stock och jernn, och icke haffuer holtt hannom schadesløess, att møde wdj Wiiborgh odensdagen post purificationis.

1545 (3)

Rettertinget. Jon Madsen (Viffert, Torstedlund) stævner Peder Sørensen Ridemand, herredsfoged i Hornum herred for en karl, han havde overladt ham at lægge i jern, men som var undsluppet. Se 25.2.1546.

Danske Magazin, 4,1, s. 161, Tegnelser over alle lande.

Item Jon Mazen citat Per Riidemand fore en karll, som hand antuorditt hannom at skulle for wore wdi jern och then lod wndkomme, at møde dag otte dage huor ko. mttt er.

1545 (4)

Rettertinget. Michel Pedersen i Svenstrup, Niels Sørensen, Dyrik Hansen, Christiern Lauridsen og Niels Pedersen i Volstrup stævnes for et vidne, som de og Peder (Sørensen) Ridemand, (i Volstrup herredsfoged), har udstedt, men som rettertinget i Aalborg siden har dømt ulovligt. Dyrik Hansen nævnes som kronens tjener i Hald lens regnskab 1545-46.

Danske Magazin, 4,1, s. 161, Tegnelser over alle lande.

Idem en steffning offuer Michel Persen i Stendstrup, Niels Søffrensen i Wulstrup, Dyrick Hansen ther sammesteds, Christiern Lauritsen ther sammesteds, Nels Persen ther sammesteds, fore ett vindne the haffue wondit mettt Per Riidemand, siden hand er dømt nederfældig fore kon. mtt. udi Olborg, att møde i dag otte dage.

1545 (5)

Peder Troelsen i Guldbæk og Jon i Svenstrup stævner Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund for kongens retterting ang. 40 mark ”for den fællig de kom i for hans majestæt kongen”, som han vil beskatte dem med imod en landstingsdom. Se 27.2.1546.

Danske Magazin 4,1, s. 162, Tegnelser over alle lande.

Per Trogelssen i Gulbeck, Jon i Suenstrup oc theres mettfylger citat

Jon Matzen tiill Torstelund for fyrgetyffue marcks faldtt, hand aff thennom wille beskatte emod en landztingsdom, fore then fellig the kom i for ko. ma., att møde i dag otte dage huor ko. ma. tha er.

1545 (6)

Kongens retterting. Niels Brun stævner Mads i Støvring, for hans vidnesbyrd, som på landstinget blev kendt falskt. Der er formodentlig tale om Niels Brun i Ellidshøj, tidligere herredsskriver i Hornum hrd.

Danske Magazin, 4,1, s. 162, Tegnelser over alle lande 1545.

Niels Brun citatt Matts i Støffning mett hans windesbyrdt, som bleff scriffuen paa landsting for falske winde, att møde paa torsdag huor wuj tha ere.

1545 (7)

Rettertinget. Anders Christensen i Hyllested stævner Lars Nielsen og Chresten Mouritsen i Mølgaard i Lundby sogn, Mads Mouritsen i Nørholm og Chresten Pugh i Klitgaard for et løfte om mandebod efter drab på hans broder Christen Christensen, som de ikke havde holdt. I samme sag stævnedes Anders Christensen i Hyllested Peder Kjeldsen i Bjørnstrup for et orfejdebrev og et brev med løfte om mandebod efter Christen Christensen. Christiern Puge i Klitgaard stævnedes 20.4.1537 borger Christiern Jensen i Aalborg for et beløb denne har oppebåret af biskop Jens Andersen Beldenak for at sagsøgerens broder Mourids (Pugh) kunne få Møllegaard, Lundby s. af abbeden i Vitskøl Kloster. Se 20.4.1537. Se også 6.5.1546.

Danske Magazin, 4,1, s. 168, Tegnelser over alle lande.

Idem citat Las Nilssen, Chrestenn Mauritsenn i Mølgaardt, Mads Maurtsenn i Nørholm och Chresten Pugh i Klettgaardt for et løfte, som the loffuit hannom fore nogen mandboedt effther Chresten Chrestensens dødt och icke er bleffuenn holtte hannom, att møde stedt og tiidt.

1545 (8)

Michel Nielsen (Tornekrands) til Kyø stævner Peder Terkelsen (søn af Terkel Andersen i Dalsgaard i Vokslev) til rettertinget, fordi han ikke har overholdt en kontrakt om fiskeri ud for Lundbæk. Se også 17.2.1545.

Danske Magazin 4,1, s. 168, Tegnelser over alle lande.

Michell Nelsen tiill Køye citat Per Terckelsen for att handtt haffuer emod en contract oc vor dom fordristet seg tiill oc giortt hannom hinder paa hans frij eyendom for Lundbecks gardtzrom, attt møde i Olborig paa torsdag førstkommendes.

1545 (9)

Thomas Pedersen i Pandum, Vokslev sogn, stævner Karl Skotte, lensmand på Pandum, til rettertinget for en gård, han havde fæstet ham og fået stedsmål for, men alligevel ikke kunne skaffe ham. Karl Skotte var 1537 høvedsmand på kongens orlovsskib, som lå i Aalborg og blev da medlem af Guds Legemes Lav. Han havde 1542-46 Pandum som frit len, (C. Klitgaard, Gildebrødre i Guds Legemes Lav i Aalborg, H&K 1914, s. 423)

Danske Magazin 4,1, s. 169, Tegnelser over alle lande.

Thames Persen i Pannom citat Karll Skott for en gaardt, som hand stede hannom oc upbar hans pendinge ther paa oc icke kunde hiiemele hannom then at møde i morgen nu førstkommendes.

1545 (10)

Kongens retterting. Niels Skrædder i Nibe stævner Laurids Skrædder her i byen (Aalborg), da han driver forretning i Nibe.

Danske Magazin 4,1, s. 170, Tegnelser over alle lande.

Niels Schreder i Nibe citat Lauss Schreder borger her i byen for at hand haffuer besatt hannom her sammestedts for hand bruger hans embitt ther i byen, at møde paa mandag først komendes.

1545 (11)

Angående Torlof Bildt til Hassinggaard. En befaling til efterskrevne gode mænd Erik Steen i Tostrup, Knud Bilde i Havgaard, Povl Vognsen i Støttrup, Bertel Andersen i Vesterris, Anders Povelsen i Roumlund, Jens Frebjerg til Frebjerg om at undersøge og træffe afgørelse i en trætte mellem Torlof Bildt på hustruens vegne og Niels Mouridsen Benderup til Korterup og hans medarvinger om arv efter Torlof Bildts hustrus far og mor.

Danske Magasin 4,1, s. 170. Tegnelser over alle lande.

1545 (12)

I sag ved rettertinget 26.2.1546 mellem Aalborg Helligaandshospital og Peder Sørensen Ridemand i Volstrup om Topsgaard og et bol i Svenstrup fremlægges tingsvidne af 1545, at hospitalets prior lovligt opsagde Peder Ridemand m.h.t. det gods, han havde pant i eller til mageskifte med hospitalet. Endvidere fremlagde prioren et tingsvidne af Hornum herreds ting, at han i tre efterfølgende ting havde bekendtgjort Peder Ridemand, at han ville indløse pantet i Topsgaard.

1545 (13)

I en sag ved rettertinget 26.2.1546 mellem Helligaandshospitalet i Aalborg og Peder Sørensen Ridemand i Volstrup om Topsgaard og et bol Svenstrup fremlægges et genbrev af 1545, hvori Peder Sørensen Ridemand vedgår at have fæstet et bol i Svenstrup, som Søren Kristensen ibor med tilliggende i Topsgaards mark, samt klostrets ret i Lyngbjerg mark og Svenstrup mark for en årlig afgift af 30 skæpper godt mel.

ett andittt gienbreff som forne p riidemandt mett fler beseglett oc wttgiuett haffuer datum mdxl liudends att forne p riidemandt hagde bekendt seg att haffe aff prier och forstander for the siuge folck wtij hospitalett wtij aalborg ett boell wtij Suenstrup som Seuren Kristenssen j bode mett alle sine rette thilleggelse som er tops marck oc alle closters retighed wtij lyngbiereg marck oc Suenstrop marck oc haffuer ther wdaff beplichthett seg aarlig att give thill forne hospitall xxx skieper gott miell huer Sæ Sti andreaæ dag Oc fuldt gjør thett breff handt ther paa haffer wtij alle mode.

1545 (14)

Kongens retterting. Axel Juel, lensmand på Aalborghus stævner, på vegne af kronens bønder i Sønderup, Baltzer Maltesen (Viffert) til Rebstrup ang. en ejendom. Se 22.2.1545.

Danske Magazin 4,1, s. 170, Tegnelser over alle lande.1545.

Axell Juell paa kronens tieners wegne i Sønderuppe citat Battzer Maltessen tiill Rebstruppe for en eyendom, som hand gjør thenom hinder paa, att møde her paa mandag førstkommendes.

1545 (15)

En dom af Viborg landsting ang. ulovlig rebning af Sønderup mark.

Fremlagt i rettertingssag 22.2.1545. Se denne dato.

en dom aff wiborg Landsting som oss elsk. otthe Krumpen ritth., ands. Skoffgrd., Niels marquardssen mett flier godhe mendh hagde wtgiffuitt wnder guds Aar Mdxlv lydends, att the hagde dømpt att ephtherthi Sandmend er feldh sam guord toug imellem Syndrop adilby och then eigjendom, som forne bynd(er) kiend thenom widh och haffuer dog huercken atkom eller nogen laugheffdh eller andr gamble breffue, som the kundhe holdhe thez mett, for noghr stug eller indell Tha bør Alle lodseigher tiill forne Syndrop huer sijn lodh och diell wtj forne eigjendom, som rebsmendtt icke repth haffuer ephther theris breffue Dom laugheffdh och wort stadfestels lyd., Och the rebs mend feldh war och bødhe ther for och ... att Kome thr tiil och rebe och ligemeth lodh och partth som ick er rebeth wtj same marck och bynderne att standhe tiill retthe for huis the suo wlogligt brugtt haffuer emodth forne Breffue och Dom forne wortt stadfestelses lydelse er.

1545 (16)

En dom af Viborg landsting ang. ulovlig rebning af Sønderup mark. Fremlagt i rettertingssag 22.2.1545. Se denne dato.

en Andhen Dom aff wiborgh Landstingh som forne oss elsk. Jens thomissen, Erich Sckram, Jens magenssen landsdomer och Jens Christensen landstinghører hagde wdgiffuitt wnd. Dat. Mdxlv lydends att forne baltser maltissen och Hr. P. Jenssen hagde wtj retthe steffnetth forne byndh mett alle the breffue och beuissningh the wilde nyde och wndgiilde wtj then sag, och the offuor hagde forne byndh forhuerffuitt wortt breff tiill forne landsdomer att the schulle Døme thenom emellom, Och bemelte forne Dom att forne bynd icki hagde heller then tiidth framlagtt andr breffue och beuissningh wtj then sag endh forne Stockneffntt aff the xxiiij mend som forskrtt. staar Och tha hagde forne landsdomer Dømpt lighe som the tilforn dømpt haffuer Suo att same eigjendom møgelhøg wangh bliffuer hoss forne baltser maltissen Hr. ped. Jenssen paa Hospitals wegne och alle lodseijger i same Syndrop Adelby och logligen atth rebis och Dels thennom emellom huis som handtt haffuer i mark iordht och agghr iordtt ephther theris Breffue och atkoms lydhe.

1545 (17)

Rettertinget. Baltzer Maltesen (Viffert t. Rebstrup) fremlagde tingsvidne af Hornum herred udstedt af herredsfoged Jacob Pedersen i Buderup, og dom af landstinget, at han lovligt fordelte Lars Jensen, Peder Sørensen, Jens Christensen, Mads Mortensen og Niels Pedersen i Sønderup for gæld.

RA, Kongens retterting, Rigens forfølgingsbog 1545-52, s. 310.

Baltzer Malthysen hadde tingsvitne aff Huornum Heritsting, som Jacob pssen, foget ibid., mz fler hadde wtgiffuit 1545 lydends, att handt haffde loglig ladit fordele Las Jenssen i Syndrop, peder Seurensen, Jens Christenssen, Matts Morthenssen och Niels pssen ther same steds bode for hoffuitsgiald oc faldsmaall. Thisligste hadde handt breff af Wiborg lands-ting. Ther effter fick handt xv dages breff, Datum aalborg feria sabato for sg ~~Scholastia~~ Juliane virginis dag 46 (14.2.1546). item x dages breff, Datum ibid Sabato ante Gregorij (12.3.1546). item v dages breff Datum ibid die gertrudis virginis. (17.3.1546).

Las Jenssensen oc hans mett brødres budt ~~fick genbreff~~ war genbreffi begierends wti thend sag Natiuitatis marie 46 oc tha war Anthonis Bryske wden landet hoss K: Mat. oc sagen end thett genbreff bleff indtegnit wti registrett. Oc ther effter fick Baltzer Maltysens budt Sex ughers steffning i thend sag Datt. Ottonia die thome apsl. 46 (21.12.1546).

3. februar 1545

Under en rejse fra Vitskøl Kloster til Aalborg aflægger kong Christian III besøg i Nibe. Ankommet til Aalborg onsdag efter Blasius dag) udsteder han birkeprivilegium til Nibe by, der da udskilles af Hornum herred.

NLA, Nibe tingbog 1666, fol. 37 b, jf. C. Klitgaard, Nibe, s. 8.

Vi Christian med Guds Naade o.s.v. gjøre alle vitterligt, at disse Brevvisere, vore Undersaatter i Nibe boendes, haver været her hos Os og berettet, hvorledes at der aarligen bruges et almindelig Fiskeri der for Byen, som mange adskillige Folk, baade indlændiske og udlændiske forsamles og paa samme Fiskelejde gjører dennem stor Hovmod og Overlast, fordi at de haver ingen Ret hos dennem der i Byen; thi haver Vi nu af Vor synderlig Gunst og Naade undt og tilladt og med dette Vort aabne Brev under og tillader, at Forskrevne Vore Undersaatter i Nibe boendes og deres Efterkommere skulde herefter have, nyde og beholde fri Birkeret og Rettighed inden deres By, saa frit som bruges og holdes, udi noget Birk paa Landet her udi Vort Rige Danmark i frieste; og skulle Vi have Vor egen Foged boendes der i Byen, hvilke som skulle holde der Birketing og hjælpe hver Mand Lov og Ret og oppebære Vor Toldsild, Sagefald, Sise og al anden Rettighed, som Os paa Kronens Vegne med Rette kan tilfalde der i Byen. Thi forbyde Vi alle, i hvo de helst er eller være kunne, særdeles Vore Fogder, Embedsmænd og alle andre, forskrevne Vore Undersaatter i Nibe og deres Efterkommere herimod paa forskrevne Birk og Birkeret at hindre eller, i nogen Maade Forfang at gjøre under vor Hyldest og Naade. Givet udi Vor Kjøbstad Aalborg, Onsdagen næst efter Fastelavns Søndag Aar Mdxlv, under Vort Signet.

10. februar 1545

I sag 18.8.1585 mellem Oluf Brochenhus til Sebberkloster og lensmand Ove Lunge på Aalborghus om et bundgarnsstade i Limfjorden mellem Valsted og Lundbæk fremlægges Christian III's stadfæstelse af kong Eriks privilegium til klosteret om fiskeriet ud for dets grund.

Høylolig Huffkomends Koning Christian denn tridie stadfestelse wnder sin datum Mdxlv wdj Aalborig wdgiffuit manndagen for fastelaugenns, Lydends blandt Andit att haffue Confirmeret och stadfestidtt Om preuilegie som for dum Konning Erik Konningh wdj Danemarch haffde wdgiffuit lydendis att Ingenn skall Imodt Hans Klosters forstanders samtøcke bruge paa forne Closters grundt ligendis wid Sibersundtt nogenn fischerij medt garnn eller skib wdj nogen maade endt miehre sam stadfestilse breff medtt før.

17. februar 1545

Rettertingsdom Aalborg, tirsdag efter Fastelavns Søndag. I sag om fiskeriet ud for Lundbæk stævner Mikkell Nielsen (Tornekrans) til Kyø Lars Tygesen i Gjelstrup og Jens Sørensen i Vokslev, som mødte med fuldmagt fra alle fiskere på Lundbæk. Mikkell Nielsen fremlagde skødebreve på Lundbæk gård og gods samt fiskeriet på Lundbæk grund fra abbed Anders i Vitskøl Kloster (Bjørnsholm), stadfæstet af kongen. Endvidere fremlagde han kontrakt og forligelsesbrev af 1544 mellem Mikkell Nielsen på den ene og Terkel Andersen i Dalsgaard, hans sønner, samt Peder Mogensen i Nibe og hans tilhængere på den anden side; disse fik lov til at bruge to vodgarn ud for Lundbæk i ét år. Lars Tygesen og Jens Sørensen fremfører, at fiskeriet altid har været frit. Mikkell Niensens rettighed til fiskeriet stadfæstes.

NLA, Perg. saml. nr. 237. 1 seglrem uden segl. Påtegning på plica: foreuist for Commisionen ofuer fiskeriet i Limfiorden og ..... d. 6. Junij 1741. Påtegning på bagsiden: N. 98. Lit B. Med nyere hånd: V 17.2.1545: Tirsdag efter Fastelavns Søndag. Desuden 2 ulæselige ældre påtegninger. Omtalt i H&K 1912-14, Arkivet på Lundbæk, s. 311.

Wii Christiann mett guds naade Danmarcks, Norgis, Wendis och Gottis Konning, Hertuig i Slessuigh, Holstenn, Stormaren, oc Dijttmarchen, Greffue wdj Oldenborgh oc Delmenhorst Giøre alle witterlig, att aar effter gudts bijurd Mdxlv tiisdagenn nest effter fastelaffuenns Søndagh heer paa wort rettertingh vdj wor Kiøbstedt aalborg Neruerendis oss elsk. Johan friss wor Cantsler, Erich Banner Danmarcks Riigis Marsk, her otto Krumppenn, ridder, peder ebbesenn, Erich Krabbe, wore mendt och, raadt Erich Schram och Jens mogenssen, wor mendt och tienere och landtsdommere vdj Nørre Iuttlanndt: Waar schecket oss elsk. Michell nielssenn till Kyøø, wor mandt

och tiener paa thendt ene och for oss vdj rette tilltalede Las tygesen i gelstrup och Jens seurensenn i Woxløff, som waare møtte mett fuldt magt paa alle fiskernis wegne som bruge fiskerij paa lundegaardts grundt paa then anden siide,

Och berette forne Michell nielssenn huorledis att forne fiskere emodt hans wilge och sambycke bruge allehande handell och fiskerij mett garnn, woder och kogge paa hans grundt och eigendom uden for en hans gaardt lundbecks gaard grundt oc ther till mett slaar och iege hans egenn tiener oc folck och icke wille unde ellr tillstede thennom att fiske ellr bruge fiskerij for same hans egenn grundt oc eigendom

Oc i rette lagde forne Michell nielssenn først oss Elskl. Regelbunden mandts, her anders, abbet vdj Wiidskiøll Closters, obne besegelet breff lydendes, att handt mett priors oc Mennige Dannemendts brødras sambycke och tesligste effter wor tilladelsse haffuer soldt och skiøtt forne Michell nielssenn och hans arffuinger forne lundbeck gaardt mett mere gods mett frij fiskerij ther uden fore, saa witt som forne Lundbeckgaardts grundt segh strecker.

Ther nest wortt Stadtfestelse breff lyedendis, att wij haffuer sambtøgtt same kjøb som forne skiøde och Stadtfestelse breff wiider indholer och udtuiser.

Och ther till ett Genparth och forliigelsse breff som oss Elsk. Axell Iuell, wor mandt thiener oc Embetismandt paa wort Slott aalborghuss, Jyrgen pedersenn, wor Renttemester, beseget og vdgiffuitt haffue Under gudts aar Mdxliiij lyendendis att same gode mendt haffue werett offuer en wenligh Contracth och forliigelsse emellom forne Michell nielssenn paa thendt ene och Torkell i Dalsgaardt paa hans egen och hans sønners wegne Och peder mogennssenn wdj Niibe paa hans egen och paa hans anhereres wegne paa ten andenn siide om same fiskerij vden for lundbeck och bleffue om alle trette och forne fiskerij wenligenn och endeligenn forligte och fordragenn i saa maade, att forne Michell nielssenn for gudts skyldt och for same gode mendts bøenn och begere skyldt altingesth offuergaff och forlodt alle the deelemaall och lougmaall handt haffde forfuldt thennom mett Och tha undte thennom, att the och theris sønner vdj same aar motte haffue och bruge the tou wodegarnn och icke flere och eig lenger endt i same aar at haffue eller bruge ther nogenn handell ellr fiskerij udenn for forne Lundbeckgaardts grundt saa witt som thendt segh strecker uden saa waare att the kunde haffue thet i forne Michell nielssenns mijnde paa huilcket forne torckell anderssenn och Peder mogenssen wdj alles theris neruerelse bode mett handt och mundt loffuitt och tillsagde forne Michell nielssenn for thennom och alle theris som for thennom wille giøre och ladhe thet saa fasth och ubrødeligenn att wille holle, effter som forskreffuit staar i alle maade. Samledis loffuede och tillsagde the tha strags, att the wille och skulle giøre thennom aff och skille thennom mett the andre theris mettfiske, som saa hagde tagett thennom for att fiske mett viegede, Saa att forne Michell nielssenn schulle bliffue thennom quitt, Och thr for wille the strags skere theris wodegarnn frann the andre theris: eig giørendh thennom nogenn

biistanndt emodt forne Michell nielssenn paa forne fiskerij uden for forne Lundbeck effter thenne dag wdj nogenn maade. Mett flere artickler och wilfor ssom forne Contracts breff wiider formelder och indholler.

Ther till suarede forne las tygessen och Jens seurensen paa theris egne och paa alle andre fiskendes theris mettfølgers wegne Och berette, att forne fiskerij haffuer alle tiidt werett ett fritt fiskerij och eij nogenn tid formendtt førre endt nu att forne Michell nielssenn will formene thennom thett. Och dogh icke anderledis beuiste thett, endt the sagde saa.

Mett flere ordt och thale som thennom ther om paa bode siider emel- lom løb. Tha effter gensuar, breffue och beuisninger som for oss vdj rette lagdis och sagends lejlighedt saa och effter thendt lejlighedt, som wij sielff haffuer sieett och forfarett om forne fiskerij: Tha sagde wij ther saa paa for rette Att forne Michell nielssenn och hans arffuinger skulle mue nyde forne Lundbecks gaardt grundt och eijendom. Tesligste thett fiskerij uden for same hans gaardts grundt saa witt som thendt segh strecker efter forne hans skiøde breffs stadfestelsse och Contracts breffues lydelse. Och eij forne las tygessenn eller Jens seurensenn eller theris anhengere eller nogre andre schulle mue bruge same Lundbecks gaardts grundt ellr fiskerij uden for same grundt saa wiit som thendt segh strecker effter thenne dag vdj nogenn maade Uden the kunde haffue thet mett forne Michell nielssenns, ellr hans arffuingers wilge ellr sambtycke At fordriifter segh nogenn ther emodt att gjøre: Tha schulle the straffues ther for som wiidt bør. Gif- fuitt Aaar dagh och stedt som forskreffuit staar Under wortt Signett.

1545, tidligst 19. maj senest 30. maj

Knud Gyldenstjerne til Estrup og Niels Jenssen (Rotfeld) til Bratskov stævner Jens Buddisen i Nibe og andre her for opløb og fiskegarn i Limfjorden, som de med magt ulovligt har taget fra kongens undersætter, at møde i Aalborg, når kongen kommer der.

Danske Magazin 4,1, s. 111. jf. Adkomstreg.

~~Niels Harbo~~ ~~tiendes~~ Knudt Gyldensternn till Estrup oc Niels Jenssen till Brodscoff citat Jens Budessen i Nibe met the andre Nibinger mett theres tillhengere for ~~opløb oc forsamlinge~~ fiske garnn, som the haffue vlougligenn vptagett vdj Lymfymrdt oc thennom mett woldt och welde haf- fue tagett fraa ko. mats. vndersotte, at møde vdj Aalborg nar ko. mat. thiidt førsth kommandes worder.

8. august 1545

Kongens retterting. Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund fremlagde tingsvidne af Hornum herredsting udstedt af herredsfoged Jacob Pedersen i

Buderup og Jens Thomsen (Sehested) Erik Skram og Jens Mogensen brev af Viborg landsting, at han lovligt havde fordelt Peder Sørensen, Søren Jensen og Jacob Sørensen i Volstrup for gæld. (Datoer muligt misforståede).

RA, Kongens retterting, Rigens forfølgingsbog 1545-52, s. 285.

Joen Matssen aff tostelundts budt hagde tingswitne aff Huornum Heritsting som Jacob pssen i boderop, herritsfoget, mz flere hagde wtgiffuit 1545 2a feria post Laarmis Dagh, Och thisligste breff aff wiiborg landsting som Jens Thamesen, Erick Skram och Jens mogenssen hagde wdgiffuit 1545 Sabato post visitatione Marie(lørdag før 2. juli), lydends att handt ther hagde loglig fordelt p seurensen i Wolstrop, Seuren Jepssen oc Jacob Seurinssen ibid, bode for hoffuitsgiæld oc faldsmaall. Thisligste hagde handt breff af wiborg landsting. Ther effter fick handt xv dages breff, Datum Ottonia quinta feria ante Lauriti dagh (5. august 1546). Item x dages breff, Datum ibid die Jacobi apst. (25. juli 1546). Item v dages breff Datum ibid 3a feria post petri vincula. (29. juli 1546).

Peder Seurensen paa sin egen oc Seuren Jepssens oc Jacob Seurensens wegne tog genbreff i then sag dat. Ottonia 3a feria post assempitione Marie.

Jon Mattsens budt tog steffning i thend sag Dat. Ottonia 3a feria post dionysius. Item paa thend sag gick iij dome, en emellom Jon Mattsen oc p. Seurensen, en emellom Jon Matssen oc Seuren Jepssen oc en emellom Jon Matssen oc Jacob Seurensen er dat. Ottonia die andreas Aps. 45 .... in atro Rigistro none miniorij Suindbg. ibid p. schreff.

21. september 1545

Tingsvidne af Hornum herred, mandag før Sct. Mauritius dag, at en gård i Bonderup, som Michel Christensen beboer, har haft lige del i Bonderup mark som alle de andre gårde.

Jacob Pedersen i Buderup, herredsfoged, Jens Hansen i Moldbjerg, Lars Christensen i Volstrup, Knud Christensen i Estrup, Niels Jude i Nibe, Niels Clemesden i Veggerby og Michel Jensen i Gravlev vidner, at Niels Bloch i Rold fik et stokkenævn af 24 dannemænd, som var Jens Hansen i Moldbjerg, Jørgen Hansen i Raakilde, Lars Lauridsen og Lars Christensen i Volstrup, Lars Jørgensen i Ellidshøj, Mads Jensen i Svenstrup, Peder Lauridsen i Ellidshøj, Mads Lauridsen i Guldbæk, Søren Lauridsen, Svend Nielsen, Peder Michelsen og Jens Michelsen i Hornum, Peder Madsen i Raakilde, Knud Christensen i Estrup, Jens Olufsen i Svenstrup, Jost Sørensen, Lars Lauridsen, i Ellidshøj, Jens Lauridsen, Jørgen Hansen i Hornum, Knud i Hæsum, Turi Turisen, Niels Jude i Nibe, Niels Mogensen i Guldbæk, Søren Jude i Albæk og Jens Mortensen i Støvring, der vidnede, at den gård i Bonderup, som Michel Christensen iboer, har haft samme andel i Bonderup mark som de andre gårde, så længe de kunne huske.

RA. perg. saml. Århus bisp, litra H-L9-24. Tidl Aalborg bisp 1. rev f. 12 2. Pergament. [6] segl, 3 seglremme med påskrift, alle segl tabte. Påskrift på bagsiden: 1545. breffue pa bondrop. Med Nyere hånd: 1545 21. Septbr. Omtalt i Jexlev, Gejst ark. II, Århus Stift.

Alle mendt Thete bref sier heldir hørir lesses hilsse wij Jacob pedersen ij bodrup, heris ffogitt tiil Huornum Herids tiing, jess hanssen ij molbierig, las chrestensen ij volstrup, Knud Chrestensen i Estrup, niels Jude ij nibe, niels Klemidsen i wegerby och mickill jenssen ij grauløff, Eweneligh met gud wnder Hues tiede mdxlv then mandag nest ffor sancthi maritty dagh paa fforne huornumherids Ting var skickitt niels block ij reul, huilken ther loulig eskitt ffick Eet ffultt stockneuen aff xxiiij louffaste dannmend som war Jens Hanssen ij molbierig, Jørgen Hanssen ij rokiell, lass lauritsen och lass crestenssen i wolstrup, Lass jorensen i elidshøff, mads Jenssen i Suenstrup, p lauritsen i elidshøff, mash Laurittsen i gulbec, soren laurittsen, suind nielssen, p michelssen, Jens michelsen i Huornum, p mattsen i rakiell, Knud Christensen i Estrup, Jens vollossen i Suenstrup, jost sørensen, Las laurittsen, ij Elidshøff, Jens Laurittsen, Jørgen hanssen ij Huornum, Knud i Hersom, Turi Turissen, niels Jude i nibe, niels moghenssen i gulbeck, Soren Jwdi i albeck och Jens mortensen i støring, thisse fforne xxiiij louffaste truffaste dande. samdrektelig wone paa theris gode troo sijel och ssanhen met theris oprakte ffingre att them ffult witerligtt er Ath then gord ij bondrwp, som mikel crestensen ij bouer, hauer brugtt oc hafftt hell bondrup mark bade ij agger oc enge po Alle bonderupis tillegilsse aldielis inth wnutaggitt ij nogin madhe, oc hauer fforne gorde verit lige gode ij alle bonderups eyedom wide alle thij andre liggij, som nu bøggit er ij fforne bonderup siden thenom kand lengiste minds, oc som aff tenom miends ij haltres sinds tiue Aar, some tresindstiue or, some mindre, Saa hauer forne gorde brugtt oc hafftt same forne helle bonderup mark ij rollig hande oc hæffde, wdhn alle Klaue i alle mode. Ath saa er ij sanden the winder wi met vor indsigel. Datum Etc.

1546 (1)

Kongens retterting. Iver Lykke fremlagde tingsvidne af Hornum herredsting, at Niels Jude, den dag tingholder, m.fl. havde udgivet, at han havde lovligt fordelt Peder (Sørensen) Ridemand i Volstrup for en sølv skyld han havde modtaget af en kvinde i Nibe.

RA, Kongens retterting, Rigens forfølgingsbog 1545-52, s.404.

Iuer Lycke hagne breff aff Huornum Heritsting som Niels Jude, thend dag tingholder ibid. mett flere hagne wdgiffuit wnder Datum mdxlvj lydends att handt ther loglig hagne ladet fordele p. ridemandtt j wolstrup bode for hoffuitgielddt och faldtsmaal for en Sølf skyldtt handt togh fra en

Quinde i nibe er. Thisligste hagde handt breff aff wiborg landsting. Ther effter fick handt xv dages breff, Datum ?..... die mathil aplt. 1548 x dages breff, Datum ibid die dionysij 1548 v dages breff Datum ibid domina post lucas euang. 1548.

1546 (2)

Kongens retterting. Iver Lykke fremlagde tingsvidne af Hornum herredsting, at han i tre ting havde afkrævet Peder Ridemand i Volstrup (herredsfoged) at få et brev retur, som han selv havde udfærdiget, samt dom af Viborg landsting herom. Peder Ridemands visse bud, Stig Christensen i Volstrup tog genbrev i sagen.

RA, Kongens retterting, Rigens forfølgingsbog 1545-52, s. 459.

Iver Lykke till Østrop hagde breff aff Huornum Heritsting wnder Datum mdxlvij lydends, att handt hagde wdj iii samfelds tingh ladet eske aff pedr. Ridemandtt j wolstrup hans eigen stycke, som hans naffn staar paa oc Thisligste hagde handtt breff aff wiborg landsting. Ther effter fick handt xv dages breff, Datum Ottonia die matæus apst. 1550. (24.2.1550) x dages breff, Datum Ottonia 3a feria post laetare (19.3.1550), v dages breff, Datum ibid 4 feria post Judica 1550 (27.3.1550).

Peder Ridemands budtt, stigh christensen i wolstrup, Thogh gienbreff i thend sag, Datum langesoe Sbto.post Annuntiatio marie 1550. (30.3.1550).

Iver Lykke Thogh steffning i then sag Datum Ottonia 4de feria post Jubilate 1550. (1.5.1550).

16. februar 1546

Rettertingsdom. Aalborg Skt. Juliane dag. Mikkell Nielsen (Tornekrannds) til Kyø stævner Peder Terkelsen ang. fiskeri ud for Lundbæk og får ny kgl. stadfæstelse. Dommen fremgår af nedenstående 19.2.1546.

RA, Herredagsdombog 1545-49, s. 19b-20b.

19. februar 1546

Kongebrev, fredag næst efter Skt. Juliane dag, med udskrift af rettertingsdom af 16.2.1546, Skt. Juliane dag. Mikkell Nielsen (Tornekrannds) til Kyø stævner Peder Terkelsen ang. fiskeri ud for Lundbæk og får ny kgl. stadfæstelse. (En betingede ret til fiskeri i 1 år udeladt). Se 17.2.1545.

NLA, Perg. saml. nr. 238. 1 seglrem uden segl. Påtegning på plica: foreuist for Commisionen ower fiskeriet i Limfiorden og ..... d. 6. Junij 1741. Solberg, samt 2 andre ulæselige underskrifter. Påtegning på bagsiden: N. 97. Kongebreff giffuen Michel Nielsen til Kyø, at ingen maa fiske uden minde saa wiit Lundbecks grund strecker. Lit D. Michel Nielsen. No 100. ~~No 6~~ Med nyere hånd: VI 20.2.1546: Fredag næst efter Sct. Juliane dag. Omtalt i H&K 1912-14, Arkivet på Lundbækt, s. 312.

Wii Christian mett gudts Naade Danmarcks, Norgis, Wendis och Gottis Koningh, Hertuig wti Slessuigh, Holstenn, Stormaren, oc Dittmarstken, greffue wdj Oldenborgh och Delmenhorst gjør alle witterlig met thette wort obne breff, Att Aar epther gudts Bijurdt Mdxlvj fredaghn nesth epther Scante Juliane dag wtj wor egegn Neruerelsse wtj wor Kiøbstadt Aalborg neruerendis oss elsk. Johan friss, wor Cantseler, erich Banner, Danmarck Riigis Marsk, Knutt gyllenstiern, Hr. Otto Krumpen, rither, peder ebbsenn, Oluf Munk, wore mendt och, raadt, Erich Schram och Jens mogensen, wor mendtt och thiener och landtsdomer wdj Nørr Iutlanndt. Wor skecketh for oss paa wortt retterting oss elsk. Michell nielssenn till Kyø, wor mandtt och tiener, och hagde wti rette steffnett Peder terkilssen oc tiltallit hanom for handt bruger fiskerij paa Lundbeckgaardt och grundt emodt wor dom oc en Contract lyder ther paa giortt er, oc klagitt, at forne p terkelssen gjør hanem stor Kostenndt met same fiskerij emodt hans ja och mijnde,

Oc først wdj rethe lagde forne michell nielssenn oss Elskl. her abbett andersses vdj Wiidskiøll Closters obne beseglit skiødhe breff lydendes, att handtt mett priors och menighe conuents samtycke och tesligste epther wor tilladelsse haffuer soldtt och skiøtt forne Michell nielssenn och hans neste. forne lundbeck gaardt mett mer godts och frij fiskerij ther uden fore saa witt som forne Lundbeck grundtt seg strecker.

Ther nest i rette lagde handtt wortt Stadtf. Breff lydendis att wij haffuer samtycke forne kiøb som forne skiødhe och wortt Stadf. breff ythmer uduiser och indeholler.

Ther epther i rethe lagde forne Michell nielssenn ett Contract oc forligs breff som oss elsk. Axell Iuell, wor Embetismandt paa aalborghuss, oc Jørgen p.sen, wor Renthemester, hagde Beseglitt och vdgiffuitt under gudts aar Mdxliij lyendendis, att the hagdhe wereth offuer en wenligh Contracth och forliig emellom forne Michell nielssenn paa thendt ene och Terkell i Dalsgaardt, forne p. terkelssens fader, paa hans egen och hans sønners wegne Och p Mogennssenn wtj Niibe paa hans egen oc hans anhengers wegne paa then andenn siidhe om same fiskerij vdenn for forne Lundbeck och bleff the om alle trette och forne fiskerij wenlig oc endeligh forligthe wtj alle maadhe, att forne Michell nielssenn for gudts schyldt och for same gode mendts bøenn schyldt altingesth offuergaff och forlodt alle the deelemaall och lougmaall handt haffde forfuldt thennom mett, Och tha undte handt thennom att the och theris sønner wdj same aar motthe haffue och bruge the tou wodegarnn och icke flere endt wtj same aar att haffue ellr

bruge ther nogenn handell ellr fiskerij udenn for forne Lundbeck gaardts grundt, saa witt som thendt segh strecker, uden the kundhe haffue thet i forne Michell nielssenns mijnde paa huilcket forne torckell anssn. och p. mogenss. hagde mett handt och mundt loffuitt och tillsagdtt forne Michell nielssenn for thennom alle the som fast och ubrødeligt att wilde holle wij alle maade som forskr. staa, Oc att thij wilde giør thennom aff the andr theres mettfisker, som saa hagde tagett thennom for att fiske mett uretthe att Michel nielssens schulle bliffue thennom quitt Och eij giøe thennom nogen bisuerdtt emodt hannom paa forne fiskerij uden for forne Lundbeck epther thenne dag wtj nogr maade saa som forne Contract ythmere wdviser och indholr.

Ther epther i retthe ladge forne Michel nielssen ett wortt eijgett dombreff wdgiuffit thr wtj wor Kiøbstad aalborg uie guds aar Mdxlv lydendis, att wij i wort elskl. raadts then tiidtt hoss oss tilstede war hagde til-dømpit forne Michel nielssen och hans arffe. forne Lundbeck gaardt och grundt och eijendom tisligste thet fiskerij uden for forne gaardts grundt, Saa wirth som then seg strecker epther forne hans skødebreffs Stadfeste. och contract Oc eij las tygessen, Jens Seurenssen ellr ther arffuinger ellr andr att schulle mere bruge forne Lundbeck gaards grundt eller fiskerij uden for for same grundt, Saa wiitth som then seg strecker epther then dag wtj nogr maade, udhen the kunde haffue thet wij forne Michell nielssens eller hans effter. willige eller sambtycke, Och thr som nogenn fordristedt seg ther emodtt att giøre tha schulle the straffes epther somm thedt børre som same wor dom uthuier oc indholler. Thr epther i retthe lagde Michel nielssen ett tings wittne lydendis, att handtt icke widher hagde kendtt seg thr wtj endt hanss skiødhe oc forne wor dom uduiseser och indholler.

Ther till suarit forne p. terkilssen oc Seuren poulssen, att the hagde altiidtt weritt ett friit fiskerij Och eij hagde weri thennom noggen tiidtt formenth, før endtt forne michel nielssen will thennom thett formene, Oc hagde dog thr paa inghen beuisning, men begerrtt, att the motthe brughe theris fiskerij som seduanligtt hagde wert wtj framfarne Konghers ttidt. Mett mange ordtt och thale thennom ther om emellom war om huilcken sag the the gaffue thennem wtj alle retthe paa begghe siider.

Tha effter tiltall giensuar, breffue och beuisninger oc Sagens leijlighed sagde wij ther saa paa for rette, Att forne oss elskl. Michell nielssenn och hans arffuinger bør att nyde bruge oc beholle forne sitt fiskerij uden for forne Lundbecks gaardt grundt och eijendom saa wiitt som same grundtt segh strecker epther forne hans Skiødebreffs Stadfest. Contracts liudelse och wor Doms lydelse Oc eij forne p. terkilssen, Seuren poulssen ellr nogr andr att brughe nogr fiskerij wdfor forne hanss grundtt emodt forne Skiødebreffs Stadfestes. Contract oc Doms lydels, wdhen the kunde haffue thet wtj hans ellr hans arffuingers mijnde oc sambtycke epther thene dag wdj nogr maadhe. Datum ut supra Sub Signethe Anthonio Bryske, Justituare Dilect.

22. februar 1546

Rettertinget. Axel Juel, lensmand på Aalborghus, stævner på vegne af kronens bønder Lars Nielsen og Niels Pedersen i Sønderup og medarvinger, Baltser Maltesen (Viffert) og Hr. Peder Jensen, forstander ved Aalborg Hospital ang. engen Møgelhøjs vang i Sønderup mark, som bønderne mener, er deres endel. Møgelhøjs vang kendes for fællesjord for alle Sønderup bys lodsejere. I sagen tingsvidner af 1484 og 1486, uden dag.

RA, Herredagsdombog 1545-49, s. 25a-25aII. Er Rep. II nr. 5579 og 5981.

Axell Jull paa las nielssens, niels perssens och ther Metarff.s Kronens thienere wegne. Och Baltzer maltissen till rebbestrop och Hr. p Jensen. Wor Sckickith for oss paa worth retherting oss elsk. Axell Jull, wor mandtt och thienere och Embitsmandt paa wortt Slott aalborg, paa las Jenssens, Niels perssens wdj Syndrop och ther Metarff. wor och Kronens thieners wegne och hagde wtj retthe steffnett oss elsk. baltser maltissen tiill Rebstrop, wor mandtt och thienere, och Hr. Peder Jenssen, forstander tiill Hospitalitt wtj Aalborg, Och tiltalith thenom for nogen iordtt och eijgendom liggendes paa Syndrop mark kallis møggelhøig wang, som skulle wer theirs Retthe Endels iordt och enmerck och thenom gjør hijnd Och forfang paa, och mienthe forne Axell Jull, att same iordttt hagde werit forne wor och Kronens thieners frii Endell tiill the tuo bondhe gaardhe i Syndrop Aff arild tiidth, alt then stundt the och there forældre kunde mindes.

Och berethe forne axell Jull, att forne wor och Kronens thienere thitt och opthe haffuer beklagitt thenom for hanom, att the icke mue same theris eijendom nyde, och wtj retthe lagde ett gamilt stockeneffentt wedt xl aar gameltt lydendes, att xxiiij mendt hagde witnet, att same møgelhøig wang war forne bynders retthe Enemerck till the tuo bynd garde, och inghen hagde hagdt ther lodh eller parth wdj noghen tiider wdhen forne bynder, som same breff ytthermer wduiser och indhe holle.

Och tiill suarett forne baltser maltissen och Hr. p. Jenssen, att thi wilde affuisse mett breff och Segell, att forne wor och Kronens thienere hagde ingen endiell ellr enemerck wtj forne Syndrop mark wtj nogen made, och først wtj retthe lagde en gamell laghefdth wed guds aar Mcd lxxxiiij lydendes, att laurs wiffertssen aff waben hagde indwordth met laghefdt mett Riddermends mendttth och gode Selfeijgh thuo garde wtj forne Syndrop by mett all theris tilligend wtj indmarck och wdmарck alle fire vegne tiill marckmode, Inthet thr aff Wndtagitth er, Och Berethe forne baltser maltissen och Hr. P Jenssen, att same gaardes engh ligge indhen for the eijgendom som forne bynd kalls ett Enemerck.

Ther epther wtj Retthe lagde forne baltser maltissen och Hr. p Jensen ett gamelt Sogne witne aff Synderop Kirck hendt wed guds aar Mcdlxxxvj lydends, att xii Dannmendh hagde witnetth att niels Psen och Christen nielsen bynd(er) wdj Syndrop kends thenom aldrig atthaffue no-

gen Enemerck wtj Syndrop marck, Anthen møgelhøg wang ellr noghen Andhen endell føre endth p bundi och hans metarff. klagth paa, och wilde haffue same iordth tiill thier endiell, och att Nogn mendtt ej haffuer hagdt the endiell the their gribs iordter.

Sameleds wtj retthe lagde forne baltser maltissen och Hr. P Jensen en Dom aff Som godemend Hr. magens gøye, then tiidth danmark riges hoffmester, Erich Banner, danmark riges marsk, Johan friis och Jens huas hagde wtgiffuith wnder dato Mdxix lydends, att Sandmendt ij Huornum Herith, som hagde rebith marckschell och tilsuortt forne byndr i Søndrop same iordth for retth enemerk paa forne Syndrop marck, och war the indt dømptt med føllig, och the mend wtj the stockeneffnth tha ij retthe war laugdth lydends, att forne Sandmend icke hagde suortt marckschel att bødhe mod bundhen och oss er, Dels ephther en andhen dom som, bijskop och bygdemendh hagde wdgiffuitt wnder dat. Mdxix lydends att malthi laurssen forne baltser maltissens fader war dømpt tiill att nyde sijn eigendom wtj forne mark ephther hanns laugheffds lydelse och the toffue som forne byndhr hagde giffuitt att the icke drefue hans mark war dømpt magtesløss er, Dels ephther wortt egitt Stadf. breffue offuer forne Dom och andre breffue er.

framedelis wti retthe lagde forne baltser maltissen och Hr. p Jenssen en dom aff wiborg Landsting som oss elsk. otthe Krumpen ritth., ands. Skoffgrd., Niels marquardssen mett flier godhe mendh hagde wtgiffuitt wnder guds Aar Mdxlv lydends, att the hagde dømpt, att ephtherthi Sandmend er feldh sam guord toug imellem Syndrop adilby och then eigendom, som forne bynd(er) kiend thenom widh och haffuer dog huercken atkom eller nogen laugheffdh eller andr gamble breffue, som the kundhe holdhe thez mett, for noghr stug eller indell, Tha bør Alle lodseigher tiill forne Syndrop huer sijn lodh och diell wtj forne eigendom, som rebsmendtt icke repth haffuer ephther theris breffue, Dom, laugheffdh och wort stadfestels lydel., Och the rebs mend feldh war och bødhe ther for och ..... att Kome thr tiil och rebe och ligemeth lodh och parth, som ick er rebeth wtj same marck och bynderne att standhe tiill retthe for huis the suo wlogligt brugtt haffuer emodth forne Breffue och Dom forne wortt stadfestelses lydelse er.

Item en Andhen Dom aff wiborgh Landstingh som forne oss elsk. Jens thomissen, Erich Sckram, Jens magenssen, landsdomer och Jens Christenssen, landstinghører hagde wdgiffuitt wnd. Dat. Mdxlv lydends, att forne baltser maltissen och Hr. P. Jenssen hagde wtj retthe steffnetth forne byndh mett alle the breffue och beuissningh, the wilde nyde och wndgiilde wtj then sag, och the offuor hagde forne byndh forhuerffuith wortt breff tiill forne landsdomer, att the schulle Døme thenom emellom, Och bemelte forne Dom, att forne bynd icki hagde heller then tiidth framlagttt andr breffue och beuissningh wtj then sag endh forne Stockneffntt aff the xxiiij mend, som forskrtt. staar, Och tha hagde forne landsdomer Dømpt lighe som the tilforn dømpt haffuer Suo, att same eigendom møgelhøg wangh bliffuer hoss forne baltser maltissen, Hr. ped. Jenssen paa Hospitals wegne och alle lodseijger i same Syndrop Adelby och logligen atth rebis och Dels

thennom emellom, huis som handtt haffuer i mark iordht och agghr iordtt ephther theris Breffue och atkoms lydhe er som same Dom yttmer wdwiiser och indholr

Mett flir andhr ~~och Attkomst~~ breffue the ther paa wtj retth lagdt om huilcken sag the gaff thenom paa begge sider wti alle retthe. Tha ephther tiltalle, giensuar breffue och beuisning och Sagens leglighedtt sagde wij ther suo paa for retthe, att forne Landstings Dom och gode mends Dom Som forne Baltser Maltissen och Hr. ped. Jenssen wj retthe lagde thennom bør wedt theris fulde magtt atth Bliffue, ephther som the wduiser och indeholr och forne baltser maltissen Hr. p. Jenssen paa Hospitals wegne wti Aalborg och andr forne Syndrop byes lodseijghr sam iordtt och eijgendom møgelhøg vang att nyde bruge och beholde huer sijn lodh och diell ephther forne godemends domes, laugheffts och Landstings Domes lydelse. Dat. aalborg die petri ad cathedram. Present. Johan friis, Erick Bannr, Hr. Jørgen friis, Knutt gyllenstiern, Hr. otthe Krumpen, p. ebbesen, oluff munck, Erick Sckram oc Jens Magenssen.

25. februar 1546

Rettertingsdom. Aalborg. 3. feria post petri catedram. Peder Sørensen Ridemand, herredsfoged i Hornum herred stævnes til rettertinget af Jon Madsen (Viffert, til Torstedlund), for en karl, som Jon Madsen havde overladt ham at lægge i jern, men var undsluppet. Se også 1545 (3).

RA, Herredagsdombog 1545-49, s. 26a-27a.

Joen matssen tiill Tostelundt och P Riidmandtt ij wolstrop. Wor Skickitth for oss paa worth rettherting oss elsk. Joen matssen till Tostelundt och hagde wtj retthe steffnit P Riidmandtt ij wolstrop for ett tingswitne, Som handt hagde hagdt for wor och eigene Cantsler nogen tiidd Siiden forledhen lydends, att hantt schulle ligget pa sijn sijuge sieng then dag handt fordilit hanom for hoffuitgieldd och falsmaall for niels theloffssen, som schulle Slagit hans arbejds suend ihiell, och hand hagde antwaardit p ride-mand wtj foruarig, oc p riidemand lodt wndkom. Och berette forne Joen matssen, att hans sagh schulle bliffue hanom forwendt for ephther same wittne och mienthe Same winde ath wer falstk, och adt anders perssen, som then dag sadt wtj dommers stedt paa Huornum Heritsting, hagde thet icke beseglit, Men hagde giffuet log thr for. Thislige hagde forne Joen matssen ij retthe steffnit niels perssen i wolstrop, dyrich hanssen, christen Lauridssen och niels Seurensen ther same stedts for the schulle borit forne witne och hjemlitt indhen tingi, att P Riidmandtt loo sijug same Dag, Som war Pints mandag thr handt fordielith hanom och miinthe, att the hagde eij werit indhen tinghi then Dag och hemblitt wtj nogen maadhe, men att same wittne schulle wor itt falsth witne, och the indsigli ther woor for thi schulle wer nyligen wdgraffuitt falstk, och eij the forne mendh thr schulle hemblit

indhen tingi hagde thet beseglitt wtj nogen maade ellr och same theris witne her nu for oss schulle kunde bestaa.

Ther tiill suaritt forne P Riidmandtt, att thet witne forne mendt mett hanom wondit hagde, thet wor ganghen lydelig for tings Dom, Dog att forne anders perssen icke besegli wildhe och Sagde, att forne war traadth ther fraa, att handt thet icke besegli maathe, och Strax wti retthe lagde forne tings wittne, Som fands att wer heritsschriffuerens handschifth och wdgiffuit then mandag nest effther Pints Syndag wed guds Aar mdxlv lydendes, att v mendt hagde saarith for windhe, att same Dag som Christiern Stygissen paa oluff Globs wegne wildhe fordiele p riidemandt, och Joen matssen fordelthe hanom, ta loe p riidmandth paa Sijn Sijuge Sengh och war icke Suo før, att handtt kundhe nogen steds mødhe wtj retthe.

Ther epther wti rethe lagdhe forne P Riidmandtt ett breff wdgiffuit wed forne Dyrick hanssens, niels Seurensen, niels perssens och Christen laurssens eijgen beseglingh lydends, att the hagdhe hemblitt inden tingi for tingdom mitt opragte fengr wtj helgens eedth, att then Dag Joen matssen hagde Sat Høringe offuer p riidmandtt, tha hagde the hemblitt før endtt handt bleff fordelt, och handt loe paa Sijn Sijuge Sengh, Och war icke suo før, att hand kunde noghen steds mødhe wtj Retthe, oc huilckit forne breff P riidmandh sagde sig att haffue tagitt wed forne mend igien beseglingh, the handtt kundhe icke fange thet Anditt tings wittne beseglitt, Tha lodh wij noghen Dage tilforn forne iiij mendt forhør adt noghen wor elskl. raad Huer wtj Saa om same witne, tha fuldh the alle fire mett huer ander lige som witnedt liuder, och endnu bestaadt same witne och theri besegling och hagde thieris indsegli hanom tilstedith, och fordj mett indseglier saa wti Sandhet huilckitt forne anders perssen, som then Dag Sadt wtj Domers stedt och nu her sielff ~~besynderligen~~ personligen bestaadtt, att forne iiij mendth hagde hemblitt indhen tingi Same Dag then tiidth Christiern Styggessen wilde fordelitt p riidhemandtt, Men then tiidh Joen Matssen fordilith hanom, tha war ther inghen tiill tingi thr hembli wilde wdhen michel perssen wtj Stenstrop saa och hand Kunde icke gjør fuldh himell, och Sagde forne anders perssen, att the andr Mendh war tha tiill tingit, Och icke wilde the hembli emod Joen matssen, Och hagde thr paa ett tingswitne wdgiffuit paa Huorum heritstingh i gaar Lydends, att forne mendtt thr hemblitt tilforn emod Christiern Styggessen, tha war endt tha tiill ~~ther~~ then tidh Joen matssen fordilthe p riidmandtt tiill huilckitt forne fire mendt sagde nej Och att the gingih Hiem fraa tingitt Stax the hagde hemblitt, och eij war tilstede eller Hiemblitt, att Jon matssen fordilit p riidmandt, som the och huer besynderlig bestanditt hagde tilforn for waart elskl. raadth then tiidth wij thenom forhør lodh om huilcken Sag the gaff thenom wtj rette paa alle Siidhr.

Tha epther tiltall giensuar och Sagens leglighiedt Sagde wij ther suo paa for retthe, att the wittne, som the fire mendh witnitt hagde, att p riidmandh loo paa sijn Siugh Sengh thet bør widh sijn magt att bliffue och p riidmandt fordj att wer fordellit mett retthe efftherthi hand wor wtj loglig forfaldh och bør for then diele quitt att wer, och the wiiij mends witne, Som ij gaar thr emodt wittnidh haffuer och anders perssen nu wtj rette lagde, thet

finds att wer wrett, Och the viij mendh thet wittnitt haffuer bør ther for feldh att wer, och bør thenom for sam windh bør med huis forne anders perssen haffuer Her wtj forsiett seg, att handt fandh Joen matssen tiill adth fordeli p riidmandt then Dag han loe paa sijn Siuge Seng, thet offuergaffue wij mett hanom for guds skøldh paa thet andeth. Datum Aalborg 3 feria die petri ad cathedram in cujus rej presentibus Jahann friis, Knutth gyllenstiern Hr otthe Krumpen, p. ebbessen, Oluff munck, Erich Schram och Jens mogenssen.

26. februar 1546

Rettertingsdom. Aalborg. 4. feria post petri catedram. Peder Jensen, prior og forstander i Aalborg Hospital, stævner Peder Sørensen Ridemand i Volstrup, ang. Topsgaard, som Peder Ridemand har fået i pant af hospitalet, men ikke vil give fra sig igen, selv om hospitalet vil tilbagebetale lånet. Han stævnes også for et bol i Svenstrup, som han har fæstet. Prioren fremfører, at kongen, da han sidst var i Aalborg, har befalet Peder Ridemand at tilbagegive det gods, som er kommet bort fra hospitalet. Peder Jensen fremlægger et beseglet genbrev, hvor Peder Ridemand vedgår, at han har Topsgaard i Svenstrup i pant for et lån på 100 rhinske gylden til den tidligere prior Laurids Nielsen, og at han ikke har anden ret end pantet. Endvidere et tingsvidne af 1545, hvori bevidnes, at prioren på lovlig vis havde opsagt Peder Ridemand m.h.t. det gods, han havde pant i eller havde til mageskifte med hospitalet. Endvidere fremlagde Peder Jensen et tingsvidne af Hornum herreds ting, at han i tre efterfølgende ting havde bekendtgjort Peder Ridemand, at han ville indløse pantet i Topsgaard. Endelig fremlagde Peder Jensen et andet genbrev, som Peder Ridemand og flere andre havde beseglet og udgivet 1540 lydende, at Peder Ridemand vedkendte, at han af hospitalet havde fæstet et bol i Svenstrup, som Søren Kristensen iboede med tilliggende jord, som er "tops marck oc alle closters retighed wtij lyngbierg marck oc Suenstrop marck" for en årlig afgift af 30 skæpper godt mel hver Sct. Andrea dag.

Peder Jensen fremfører, at han ikke har givet Peder Ridemand fæste på det nævnte bol ud over, hvad kongen havde samtykket. Peder Ridemand svarer, at han har udbygget og forbedret Topsgaard og kræver dette betalt, før han slipper gården. Ang. bolet i Svenstrup fremfører han, at hvis kongen ikke er tilfreds med hans fæste og magelæg (der ikke er nævnt i sagen, men måske refererer til sidste gang kongen var i Aalborg) da ville han fratræde fæstet. Dommen lyder, at Peder Ridemand skal modtage sine penge for pantet og give Topsgaard tilbage til hospitalet og opgive fæstet på bolet.

RA, Herredagsdombog nr. 5, 1545-49, s. 29a-30a.

Her per Jenssen, forstander till hospitalet wij aalborg, oc per Ridemandt wij wolstrup. Wor skickit for oss paa wort Retthting oss elskl Her peder Jensen, forstander tiill Hospitalet her wij aalborg, oc hagde wij retthe

steffnett ped. Seurensen riidemandt wij wolstrup Oc tiltalitt hanom for en gaardt kallis topsgaardt, som handt haffuer wij pant af fordne priier laurits forstand hr wij forne hospitall, som forne hr. peder Jenssen haffuer loglig Kijntt løssen paa oc tilbudit p ridemandt sijne penge Oc kandt dog icke kome till gaarden igien paa the fattighe sijuges wegn. Thesligst hagde forne Hr. p Jenssen wij retthe steffnett forne p riidemandt for ett boell liggendis wij Suenstrop som handt p ridemandt paa forne hospitals wegne weret oc forlenet haffde for aarlig affgiftt, oc beretthe forne Hr. p. Jenssen, att handt thej icke wiider giort hafu endt paa wort naadig behage om wij thett sambytycke wilde, Oc eptherthj wij hanom befallitt haffuer then tiidt wij siiste gang personligen war her wij aalborg at indfrij bode thet gods oc andett, Som er komen fraa forne Closter oc hospitall, Tha giør forne p ride-mandt hanom dog hijnder paa forne boell oc hospitalens eijendom, att handt ther icke kome kandt,

Oc wij retthe lagde forne Hr. p Jenssen først ett genbreff som p riidemandt selluff beseglet haffde wnder datum Mdxiii lidends, att handt hagde kend Seg att haffue then forne gaard ij Suenstrop wij pantt aff Hr. lauris nielsen, priier, oc menige conuentt wij then heligannds hus wij aalborg, Som Kallis topss marck, for c rinske gylden gode aff Slag oc Wekt Oc eij Kiend seg att haffue nogre andre rett thill same gaardt wden for ett pantt.

En thesligeste ett things wittne wnder datum mdxlv lydendes, att handt haffuer logligen ladett Kientt løssen paa allt thet gods p riidemandt haffuer enthen thett j pant heller tiill magschiffthe aff forne hospitall wij aalborg.

item ther nest j retthe lagde forne Hr. p. Jenssen ett thingswitne aff huornumberits thing lidendis, att handt wij threj samfuldt tingh haffuer la-ditt thill biude p riidemandt, att handt ~~handt~~ wilde fuldgjøre thet panth breff handt haffuer aff then helig annds Kloster wij aalborg paa topsgaardt huodt miett thet wduiser oc indholder, och miethe forne Hr. p. Jenssen, att the fatige siuge ther medt skiede stor wrett same ~~wij~~ gaardt thenom suo for hold for att p riidemandt icke wille anname sijne penge. ther epther wij retthe lagde forne Hr. p. Jenssen ett anditt gienbreff, som forne p riidemandt mett fler beseglet oc wttgiuett haffuer datum mdxl liudends, att forne p riidemandt hagde bekendt seg att haffe aff priier och forstander for the siuge folck wtij hospitalett wtij aalborg ett boell wtij Suenstrup som Seuren Kristenssen j bode mett alle sine rette thilleggelsse, som er tops marck oc alle closters retighedt wtij lyngbiereg marck oc Suenstrop marck oc haffuer ther wdaff beplichthet seg aarlig att give thill forne hospitall xxx skieper gott miell huer ~~Sæ~~ Sti andrea dag Oc fuldt giør thett breff handt ther paa haffer wtij alle mode. Ens oc berethe forne Hr. p Jenssen, att hand icke wider haffuer giffuet forne p ridemandt forlenings breffue paa forne boell endt epther wort nadige behage om wij thett samptycke wilde.

Ther thiill suarett forne p. ridemandt først om then ~~toffs~~ topsgordt handt haffuer wtij pantt, att handt haffuer bygtt oc forbedrett paa same gaardt oc menthe, atth hanom buorde fyldest for sin bygning om handt

skulde slippe gorden, men om then andr Sag mett thett boell wtij Suenstrup sagde handtt Suo, att ther som wij icke war tiill freds met forne magleg eller forlening, Tha wille handt thræde ther fraa igien.

Mett fler ordtt oc thale thenom ther om emellom waar. Tha epther tiltall, gensuar oc saggens leglighedt sagde wij thersuo paa for Retthe, att forne topsgardt, som p riidemandt haffuer wtj pantt aff forne hospitall, Then bør p riidemandt igien att anduorde thill forne Hospital oc aname sine peninge igien, men thenomb Sag mett thett forlening p riidemandt haffuer fott paa thett boell ij Suenstrop paa wort gode behage, thett bør ingen mackt att haffue men forne Hospital att kome tiill forne boell igien oc then niude oc beholde som thet aldrig giort war. datum olborig 4 f(eria) p s petrj catedra in cuij rej.presentib. Jahan fris, erick baner Hr. Jørgen friis oc Knudt gillenstiern.

27. februar 1546 (1)

Rettertingsdom. Aalborg. Lørdag næst efter Skt. Juliane dag. Peder Troelsen i Guldbæk og Jon i Svenstrup stævner Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund for kongens retterting ang. 40 mark ”for den fæellig de kom i for hans majestæt kongen”, som han vil beskatte dem med imod en landstingsdom. Se også 1545 (5).

RA, Herredagsdombog 1545-49, s. 31a-31b.

Wor sckickitt for oss paa wortt Retterting p troelssen i guldbeck, Joen j Suenstrop oc theris metfølger Oc hagde wtij Retthe stefnet oss elsk. Jon matssen Thill tostelundtt wor mandt oc thiener Oc titalitt hanom for xl marcks Sagefaldt Som handt haffuer delit thennom for, for thett witne Som the kome wtj faldt for Her wtj Aalborg j fiordtt then tiidt wij siiste wor, att the hagde witnit mez Seuren Jepssen j wolstrop ... Oc berette att the wor deltt mez wrett. Ther tiill suaet forne Jon matssen, att handt haffuer delt thenom for these xl marck for huerie Sex wgwe the haffue siddet wor dom of-fuer hørighe for oc mijenthe, att the wor hannom forne sagefaldt pligtig oc hagde the dom paa aff wiiborg landsting.

Mett fler ordt oc tale thenom thr om emellom wor. Tha bleffue thet suo thalit, att forne Jon matssen for wor bønns schyldt offuergaff same deelemaall att forne p troelssen oc the anndre hanss metfølger schulle wer quitt oc angerløs for same deele oc wden all ytermer tiltall wtij then sag aff forne Jon matssen epther thenne dag wtj alle maade. Datum løffuerdagen nest epther Sancte Juliane dagh. in cuius rej presentibus. Jahan friis, wor Cantseler, erick baner, danmarck riigs marsck, Hr Jørgen friis, Hr otthe Krumpen, ritther, peder ebbessen, Oluff munck, Erick Skram oc Jens mogenssen.

27. februar 1546 (2)

Rettertinget, Aalborg, die petri catedram, under forsæde af kongen selv. Borger Christiern Aalborg i Nibe stævnes af prior Peder Jensen Aalborg Hospital, for at have solgt en grund i Aalborg, som han tidligere havde pantsat til hospitalet for 60 mark og 27 sk. Grundet Christiern Aalborgs armod og sygdom skænkede kongen ham en læst rug, de tilstedeværende rigsråder 6 dlr og køberen Christiern Michelsen 1 tønne sild, hvilket straks skænkedes til hospitalet. Christiern Aalborg var da kvit for sagen.

RA, Herredagsdombog 1545-49 fol. 35a-35b. Omtalt i B. Kornerup og V. Lorentzen, *Aalborg Hospitals Historie*, s. 117.

Hr. P Jenssen, forstander tiill Hospitalit wtj Aalborg Och Christiern Aalborg ij. nijbe. Wor sckickitt for oss paa wortt Retterting oss Elsk. Hr. p. Jenssen, forstander tiill Hospitalitt her wtj aalborg och hagde wtj retthe steffnit Christiern Aalborg wti nijbe och tiltallit hanom for en Jordt liggendes her wtj aalborg, som hand nogen tiid siidhen hagde satt forne Hospital wtj pannth for lx mark xxwij sk tiill aarlig schyldt och wt aff wtj thet stedh, Som forne Hospital tilforn hagde paa bispk gadh wti Aalborg wtj pannth, Och Klagit forne Hr. Ped. Jenssen, att Christiern Aalborg ther ensstoffer haffuer soldh och bort schøtth same Jordh fraa Hospitalit Och ey the siuge haffue fangitt anthen hoffuitstollen eller schølden ther wdaff wti hans tiidh.

Ther tiill forne Christiern Aalborg, att handh for hans armods vrang schiøldt haffuer soldh och affheendt seg forne Jordh, Och badh for guds schyldt och hans armods schøldt, att wij hanom benaadhe wildhe att same siuge motthe hanom nadeligen tilgiffe.

Tiill huilckett forne Hr. p. Jenssen suaritt, att handt wiste thet icke att forantworde att the siughe schulle slett mijste thet for hans armods schyld, och satte ther aldelis indt wtj wor hand. Thaa bleff then sag suo forlegidt, att wij wtj thett stedt for guds schyldh och forne Christiern Aalborg hans armods schyldt gaff the arme siunge ien listh rug, och nogle wort elskl. raadh hjalp forne Christiern Aalborg mett wj daler, Som hand strax antwortit forne Hr. ped. Jenssen paa the siuges wegne, och thr tiill mitt bewelgett Christiern michelssen, som same iordt kjøbt haffuer, att wilde giffue the arme siuge en tønne Sildt, och ther mett schall forne Christiern Aalborg for then Sag quitt och angerløss wer. Datum Aalborg die peder ad cathedram. in cuij rej, presentib. Jahan friis, Christen baner, Hr Jørgen friis, Knudt gyllenstiern, p. ennessen, oluff munck, Erick Schram och Jens mogenssen.

10. marts 1546

Jyrgen Prip og hans Hustru, Fru Agnete Prips, have Brev paa Pandom Gaard med hvad Gods, som Carl Skot havde i Værge dertil, desli-

geste Gaarden Snardrup, som Las Thomessen ibor; dertil skal Axel Jul udlægge dem saa meget af Kronens Gods fra Aalborighus, som skylder 1 Læst tilbørlig Rente og ligger dem bedst belejligt og Kongen mindet til Skade, at nyde uden Afgift i forskr. Fru Agnetis Livstid. Cum clavs. consv. et inhib. sol. Aarhus, Askeonsdag. Lensbog.

Kancelliets Brevbøger. Henvisning til Danske Magazin 4,4, s. 209.

6. maj 1546

Herredagsdom. Aalborg, Sabato p. Juliane virginis. Anders Christensen i Hyllested mod Peder Ridemand Brun, borger i Aalborg ang. mandebod efter broderen Christen Christensen, som Jørgen Pughe dræbte. Sagen står i dombogen lige efter 26.2.1545, og der henvises til Peder Ridemand i den foranstående sag. Den her nævnte Peder Sørensen Ridemand er herredsfoged i Hornum herred, har åbenbart også været borger i Aalborg. Peder Ridemand har påtaget sig at være vedermålsmand efter den dræbte og har modtaget en del af den aftalte mandebod på 40 mark og et stykke klæde, men har ikke gjort regnskab. Dommen lyder, at han skal indkræve den resterende del af boden og gøre regnskab, mens Christen Christensen og hans slægt skal betale Peder Brun de udgifter, han har haft ved sagen.

RA, Herredagsdombog 1545-49, fol. 30a-30b.

Andhrs Christiernssen ij Hyllestet Och per brun wtj aalborg.

Wor skickitt for oss paa wort Rethertingh Ands Christenssen wtj hyllestet och hagde wtj Rette steffnett p brun borger wtj aalborg och taltalitt hanom for nogre penge, handt schulle haffue oppborth for hans brodrs Christen Christenssens dødt Som Jørgen pughe ihielslog, Och klagitt att handtt holdr hanom same peninghe for mett wretthe, och berethe forne ands Christiernssen, att handt hagde giorth forne p riidmandt brun til Vedhrmaals mandt ephther forne hans broders død mett suo schell, att handt schulle intet Handle eller gjør wtj then Sagh emodh hans mijndhe och Samtycke ellr tagh nogr louheffter eller nallig ther for, och handtt schulle gjør forne p brun fyllisth for hans wmag, Som the er giort breff och Sigill paa, och beuiste thislig mett breff och Sigill, att hanom wor loffuitt ett Støck Ledeste och xl mark for hans brodrs dødh, och handtt schulle sielff wære hoss, nar same penge schulli wdgiffues, en och beklagitt forne Ands Christiernssen, att handt haffuer icke faaet ther utaff wdhen ett Stycke groffth Kledhe, Och ad p. brun haffuer paa hans wegen opboret bodhe pendinge och lougaffen och icke giortt hanom ther for Regenskab, och ther tiill met att handt haffuer hanom bestoet hanom her wtj byen for store Penge, och satte wtj Rettthe att forne p brun icke burdhe att gjør hanom Regnsckap for huis handt haffuer oppeboritt aff same bodh, och om hanom icki burdhe att wær hans besuerhingh Att wtj then sagh.

Ther tiill suarett forne p brun och bestodt, att handtt hagde opboritt renthe aff ssame bodgh Och then fuldmagt handt hagde wij then sag attwe-re fuldmyndig epthermaals mandt och berethe, att hanom er icke scheedt schell och eij handt haffuer fangitt fyllest for hans mange kosth och thingh, handt haffuer giort wtj then ssag, och mienthe ther for att handtt wildhe holde ssame renthe hoss sig, Indtill saa lengi att hannom bleff fyllist giort epther som hanom loffuitt och tilsagt war.

Mett fler ordh och thale thenom ther om emellom war, om huilcken sag the gaff thenom wtj alle retthe paa begge siidh. Tha epther tiltall, gien-suar och Sagens leglighedt Sagde wij ther suo paa for Rethe, att forne p brun bør att gjør forne Ands Christiernssen och hans Sleggt och wenner redh och regensckab for, huis hand haffuer opboritt och annamith tiill sig aff same bodth wær sig Ihuad mandt thet helst wær kandt mett hans wdh, och hanom bør att indeløs och indkreffue huis ther aff tilbage staar och gjør thenom thisligste thr for regensckab, och Siidehen Ands Christiernssen och hans Sleggt och wenner at gjør forne p brun fyllisth for wmag och for hues yderligh kost och theringh handt ther paa giort haffuer epther Dannemends Sigil, och forne Ands Christiernssen bør att wer frij for then besueringh p brun borger her wtj byen bistott haffue. Datum Aalborg Sabato p. Juliane virginis presentib. Erich baner, Hr. Jørgen friis, Knutt gyllenstiern, Hr. Ot-the krumpen, ritth. Oluf Munck, Erich Skram och Jens Mogenssen.

30. november 1546

Rettertingsdom. Odense, Skt. Andreas dag. Søren Jepsen i Volstrup stævnes af Michel Jensen, foged for Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund, for et sandemænds tov han havde været med til at udstede, skønt han var dømt for at have vidnet falsk. Han stævnes endvidere for at beskyldte Jon Madsen for at lyve på Hornum herredsting. I sagen om falsk vidnesbyrd havde Jon Madsen på Viborg landsting fået dom for, at Søren Jepsen skulle bøde med to fingre, og dommen var eksekveret i Aalborg. I den nye sag fremlægges en landstingsdom, at sandemændstovet af Hornum herred var kendt magtesløst. Søren Jepsen fremfører, at han var sandemand og kronens fæster og ikke havde gjort noget tov mod Jon Madsen. Han frifindes for faldsmål i denne sag. Ang. beskyldningen for løgn henvises sagen til afgørelse, når kongen selv var til stede.

Regesta 1. r., 2 bd., nr. 621. Kolderup-Rosenvinge 1, s. 84.

Vor skicket for oss paa vort Retterthing Michel Jenssen, Fuldmyn-digh paa oss elskl. Jon Mattssens Vegne thill Tosthelundt, paa then ene oc Seuerin Jepssen i Volstrup paa then andhen Siidhe, oc vor nu idag theres retthe sietthe Ughe Dag at mødhe uti then Sagh, som the for oss paa begge Sider bestandhe, oc thiltalett forne Michell Jenssen forne Seuerin Jepsen for huess Hoffuitgield oc Faldzmaall, som Joen Mattssen haffuer hannom

loglighe fordellith for etc., som var for ett Vittne, handt hagdhe vitnett mett Michill Vogenssen, Joen Mattssens Tjener, att forne Michill Vogenssen schuldhe veritth uthi vortt Forfalddt, then Dag, Joen Mattssen sagdhe hannom thill at aghe ett Less Høø thill Viborgh, som forne Seuerin Jepssen var giortt Nederfellingh for thill Viborgh Landsiingh mett the andre, mett hannom vitnett hagdhe oc bødhe therfor ephther vor Recessis Lydelsse, som samme Dom ythermere utuisser oc indholler, oc thisligeste fore forne Severin Jepsen schulde sagt vedt Huornurnherritzting, att Joen Mattssen løygh, oc berethe forne Michill Jenssen, at forne Seuerin Jepssen haffuer dogh allighevell giortt Sandhemands Tough, sidhen handt bleff dømpt nederfelligh, oc myenthe therfor, att handt var Joen Mattssen Faldzmaall plicthig for huer Gang handt utthi samme Felling hagdhe giortth Tough, oc i Retthe lagdhe en andhen Dom aff Viborig Landstingh, lydendis, att the Tough, som Sandhemendt aff Huornumherrit hagdhe giortt utthi samme Feldingh, the var dømpt magtteløsse, oc the, som hagde suoriit ephther thennom, at bødhe therfor ephther Loghen etc.

Thertill suarett forne Seueren Jepssen, att then Dom, som Joen Mattssen hagdhe paa hannom aff Viborg Landstingh, att handt var dømpt nederfelliigh for thet Vittne oc bøde therfor ephther vor Recesses Lydelsse, then Dom hagdhe handtt strenghelighe noch fulldgiortt, oc hagdhe therfor myst tuo sine Fingre utthi Aalborg for same Vittne then Thiid, Saghen var ther for oss persohnlighen utthi Retthe, oc myenthe, at handt icke var ythermere pligtigh att bødhe utthi then Sagh, men om the Tough, hand schuldhe haffue giortt utti then Fellingh, berette hand suo, att handt var Sandhemand oc vor oc Kronens Bundhe, oc hagde inghen Toug giortt emodtt forne Joen Mattssen, oc satthe uti Retthe, om handt vor hannom noghen Falldzmall plicthigh uti then Sagh,

mett flere Ordt oc Thalle, thennom therom emellom vor; om huilcke Sagh the gaffue thennom paa begghe Siidher utthi alle Retthe. Tha ephther Thiltal, Giensuar, oc Sagens Leylighett, sagde vi ther saa paa for Retthe, at ephtherthi att forne Seueren Jepssen saa er straffitt oc haffuer myst syne Fingre ephther vor Recesses Lydelse for samme Vittne, som handt vor dømpt Nederfelling for, tha haffuer handt therfor nogsom bøtt, oc bør thermet quitt oc frii att vere, oc ephtherthi handt inghen Tough haffuer giortt imod Joen Mattsen utthi samme Nederfellingh, oc hand er vor oc Kronens Bundhe, tha fyndis handtt oc inthett att vere bem. Matissen falden utthi then Sagh, men hues Joen Mattsen ther vildere paaschader, thaa thalle segh ther paa for oss personlligh oc vort elskl. Raadtt, oc ther ganghe om saa megheet, som Rett er. Datum Ottensse die Andree præsentibus in præscripta sententia prænominatis.

1547

Rettertinget. Niels Astrup i Nibe stævner Poul Pedersen, foged på Restrup, for en dom, han med falske beviser har fået ved Viborg landsting.

Danske Magazin 4,1, s. 274, Tegnelser over over alle lande 1547.

1. januar 1547

Kongens retterting. Gabriel Gyldenstjerne til Restrup fremlagde tingsvidne af Hornum herred udstedt af herredsfoged Jacob Pedersen i Buderup, samt dom af Viborg landsting, at lovligt havde ladet Jens Brand i Røde mølle fordele for gæld.

RA, Kongens retterting, Rigens forfølgingsbog 1545-52, s. 346.

Gabriell Gyldenstiern till Restrop hagde tingswitne aff Huornum Heritsting som Jacob pssen i boderop, herritsfoget, mz flere hagde wtgiffuit Datum mdxlwj lydendes att handt hagde loglig ladet fordielle Jens branddj wtj Rijde, mølle bode for hoffuitsgiæld oc faldsmaall. Thisligste hagde handt breff af wiborg landsting. Ther effter fick handt xv dages breff, Datum Kolding die circumcisio dnj. ano dnj 1547 (1.1.1547). Item x dages breff, Datum ibid die prisca virginis 47. (18.1.1547). Item v dages breff Datum ibid Sabato post Conversio Sti. Pauli 47. (25.1.1547).

25. september 1547

Sognevidne af Gravlev kirkegård, søndag før Mikkels dag, at den østreste gård i Borup (Gravlev sogn) hører til Buderup præstegård.

Thames Jensen og Peder Olufsen i Gravlev, Lars Nielsen, Poul Nielsen og Peder Sørensen i Oplev og Michel Jensen i Borup vidner, at sognepræst Christen Poulsen i Gravlev fik et vidne af Thames Jensen i Gravlev, Christen Jensen, Peder Poulsen, Peder Andersen, Søren Christensen, Lars Michelsen, Chresten Madsen, Poul Nielsen, Søren Lauridsen, Peder Sørensen i Oplev, Jens Nielsen, Jep Lauridsen, der vidnede, at i de 20-40 år, de mindedes, er landgilde af den østligste gård i Borup, som Niels Madsen nu iboer, ydet til Buderup præstegård. Endvidere at præsten spurgte Søren Christensen i Gravlev, som sidst flyttede af gården, om han nogensinde havde ydet til andre end præstegården. Han svarede, at i de 14 år, han boede i gården, havde han kun ydet til Buderup præstegård.

RA, Gejstlige arkiver, Landsbykirker, Buderup kirke. Tidl. signatur: Viborg bispearkiv, reversalforts. A, I nr. 8-L 125-2. Perg. Rester af 4 ulæselige bomærker. Gl. påskrift: Baardop. Senere påtegning: Sognevidne om Borup Annexpræstegaard i Grafløf Sogn. Omtalt i Jexlev, Gejst. arkiver II, Buderup kirkes adkomstbreve, s.191. Afskrift i Viborg Bispearkiv, C2-101, Stiftsbogen 1690, s. 103. Heri også side 104-107 en genpart af dokumentet nævnt i tingsvidne af 9.1.1643, udstedt af herredsfoged Peder Gundesen m.fl. Enkelte navne tolket anderledes end i Stiftsbogen anføres i parantes.

Dipl. Vibergense, s.260.

Tamiss Jensszen i Graueløff, Peder Volsszen (Povelsen) ibidem, Lass Nielsszen, Pouill Nielsszen, Peder Sørensszen i Opløff oc Michill Jensszen i Bordrup euindelich, att aar ephther guds bird mdxlvij søndagen ffore Michaelis paa fforne Graueøff kirkigorde var skikit hederlig oc vellffornomstig mand her Christin Pouilszen, sogen prest till fforne Grauløff sogen, huilken ter lofflig oc lidelig begierde iett sogen vinne aff xij loffast danmend, som var Tamis Jenssen i Graueløff, Christin Jensszen, Peder Vollsszen, Peder Andirszen, Søren Christinsszen, Lass Nielsszen (Mikkelsen), Christin Mattsszen, Pouil Nielsszen, Søren Laurittsen, Peder Sørensszen (Povelsen) i Opløff, Jens Nielsszen (Mikkelsen), Jep Laurittsen. Thisse fforne xij loffaste dannemend samdrekteliig vonne paa teriss gode trou, ssiell oc sanden, thet tennom ffull vitterligtt er y guds sanden, thet y teriis tid, oc minnis somme aff tennom y fførityue aar oc szomrne y tyue ar, som tenom mindis, thaa hauer ter icky gangitt noger skyld, ekt heldir nogir affgiffit heldir anditt aff tend østirte gorde y Bordup, som Niels Mattszen nv y bouer, anditt end thet hand haur giuitt, ytt oc giordt till Bordup preste gorde. Tisligeste attsporde forne her Christin Pouilszen Søren Christinszen i Graueløff, som sist fløtte aff same gorde, om hand nogen tid ytt gaff heldir gorde nogitt andirsteds end thet hand gaff oc gjorde til Bordup prest gorde. Tha suarde forne Søren Christinszen, att vdi xiiij ar, hand hauer bouitt i same gordt, ta huerken ytte hand, gaff heldir gorde nogir andre een thet, hand gaff oc gjorde till Boderup preste gorde. Thet saa er i ssanden (osv.).

5. december 1547

København, altera die Barbaræ. Kong Christian III's åbne brev, hvori han gør vitterligt, at Axel Juul til Villestrup har været for ham med et pergamentsbrev, lydende at "Stig Vestenie har givet et bol i Bislev østen gaden til Bislev kirke og til Sct. Annæ alter sammesteds, dateret Nibe, anno Domini 1502, medbeseglet af Las Stigsen min kære søn, hr. Peder Poulsen, sognepræst i Bislev, Christen Mortensen i Tyrrestrup og Esge Farsen i Nibe". Se også 8.12.1502.

NLA, perg. saml. midlertidigt nummer 4/16 (konservering). Udtg. af Lundbæk godsarkiv, G139. [1] segl, kun seglremmen bevaret. Påtegning på bagsiden: No. 68. Axell Juell paa eth Boell ij Bijsløff. No. 24. Anlangendes et boel som er giffuet till bissleff kircke. No. 237. Med nyere hånd: VII 1547 altera die. Omtalt i H&K 1912-14, Arkivet på Lundbæk, s. 312.

Wij Christian mett guds naade mett guds naade Danmark, norgis, wendes och gottes konning, hertug wthi Slesvig, holsten, stormaren oc dijtmarsken, Greffue wtj oldenborg oc delmenhorsth Giør alle witterligt met thette wort opne breff, att for oss wor skickitt oss elsk. Axel Jull till

willestrup, wor mandt oc thiener och embitsmandt pa wort Slott olborighus, met et welbesegliit pergaments breff, uskrabit och wstungett och wtj alle maade wforfalsket, lydendis ordt faa ordt som ther ephther fylliger. ”Jegh Stij westenij i hessom, wepner, gjør witterligt met thette mit opne breff, at Jeg mett mijn frij willie haffuer wnt och giffuett till vaa frue kircke i bissle och till St. ane althr ibid ett boell ligendes i bissle østen gaden, som gundi hansen nu ibor tiill euindeligh eigendom, och giffuer till aarlig renthe iij pundt smør, ij høns, en gaas, ett lamb oc v skill for meg oc for Iis[?] oc wor foreller for messer och guds thienest oc mett Eusdem schell, att jeg oc mijne Arffuinger schal wer forsuar for forne boell och Setth i oc att ephther wor tycke, oc thage ther gesterij aff oc Scoffsuin, och tilbinde Ieg meg Och mijne Arffuinger att frij och hælde forne kijrcke och eller forskrffne gaffue och tieneste for huer mandts tiltaller, som paa kandt talle tiil wdermere stadfestelse och bedre windisbijdrt tha henger Iegh mijt Indsell neden for thette breff, mett flere gode mends Indsigell, som Ieg haffuer them Kierligg tilbedett att besegle mett megg, som er las stissen mij kier ssøn, hr. per pouelssen Sogen presth i bissle, Christiern mortensen i tøristrup och eski farssen j nibe. ano dej .... ipso die beate marie virginis conseptionis” his auditis v uifis sigo meo ad tomr luinde protestamur dat haffina altera die Barbara ano dej mdxlvij etc. Anthonio Bryske Just. rei dilect.

25. april 1548

Rettertingsdom. Langesø, onsdag efter Jubilate. Gabriel Gyldenstjerne til Restrup mod Kirstine Nielsdr. Høeg i Djørup, enke efter Mads Jensen Skade, datter af rigsråd Niels Høeg. Sagen henvises til Hornum herredsting, da den angår skyld, oppebørsel og faldsmål, der betragtes som løsøre, og hun ikke, som sagsøgeren påstod, havde foreholdt ham besiddelsen af et par gårde. Gårdene lå i Øster Grønning og hørte til Filshavegaard, som Niels Høegs arvinger var tildømt, men gårdene blev fradømt hende ved en sag mellem ægtefællen og stedbroderen Erik Banner. Kirsten Nielsdr. Høeg repræsenteres af svigersønnen Laurids Pedersen i Kornum og Christen Pedersen i Brøndumgaard i Salling, formodentlig hans broder, sønner af herredsfoged Peder Selgensen. Poul Verner Christiansen, Lavadel og storbønder, Pers. Hist. Tidsskr. 2000:1, s. 36. Erik Banner døde 1554.

RA, Rigens dombog 1545-54. Omtalt i Trap, s. 1072. Kolderup Rosenvinge 1, s. 109.

Vor skickett for oss paa vortt Retthertingh Jørgen Scriffuer, Fuldmyndig paa oss elskl. Gabriell Gyllenstiernis, vor Mandtt och Thieners, Vegne, paa then ene, och Christiern Pederssen uti Bryndumgaardt oc Laurtz Pederssen i Kuornum paa Frue Kirstines Vegne i Diørup, paa then anden Siide, och vor nu uti gaar theris rette siette Uge Dag att møde uti then Sag, som her fore oss beuisth vor met vor sex Ugers Steffningh, oc

tilltalte forne Jørgen Scriffuer paa sin Hossbunds Vegne forne Chrestiern Pederssen oc Laurtz Pederssen for thuo Gaarde, ligendis uti Østher-Grønninge, then ene Jens Tøgerssen, oc then anden Michel Eiskier ibor; thesligeste fore Skyldt, Landgille, oc anden Rettighet aff samme Gaarde, oc for Faldtmaall for huer sex Uggers Dagh, siden vor Dom udgick emellom oss elskl. Erick Banner oc Niels Matssen paa samme Gaarde oc Gods, oc for all anden beuissellg Skadegielt, &c., och therpaa uti Retthe lagde en vor Dom, utgiffuitt paa vortt Slott Kollinghus, under Datum Mdxlvi, lydendis, att forne Erick Banner och Her Niels Høghs Arffuinge vor tildømt at nyde, bruge och beholde Filsshaffue-Gaardt och Gods uti Grønninge Sogen mett theris rette Tilliggelsse att nyde och beholde, ephther theris Indførsells och Dommes Lydelse, met mange atskyllig Domme och Breffue, forne Jørgen Scriffuer therpaa uti Retthe lagde.

Thertill suarett forne Christiern Pederssen oc Lauritz Pederssen, att forne Frue Kirstine aldrig hagde beuarett seg mett samme Gods, siden then vor Dom udgick uti Koldingh, och satthe therfore uti Retthe, om forne Frue Kirstine burde videre att suare thertill, meden om forne Frue Kirstine kunde findes att vere forne Gabriell Gyllenstiern nogitt skyldigh anthen Landgilde, Kosth, Theringh, Faldt-maall eller andett, om hannom icke burde att thale hinne thil sitt Herritztingh, och icke anden stedz; thi thett er Løssøre ephther Lougen, och therpaa uti Retthe lagde ett Tingsvitne aff Huornumherritzting, under Datum Mdxlviii, Mandagen ephther Sti Peders Dag uti Faste, lydendis, att hun hagde logligen tilbødett, att huem som hun er nogitt plichtigh eller haffuer hynne i nogre Maade thill att thale, tha ville hun retthe fore segh thill sitt Herritztingh,

mett mange flere Ordt oc Thale thennom theroem emellom vor; tha ephther Tiltall, Giensuar, Breff oc Beuissning oc Sagens Leylighet, vortt ther saa paasagt for Rette, att efftherthi att ey bleff beuist, att forne Frue Kirstine hagde befattet seg mett samme Gaarde, siden the bleffue Her Niels Høghs Arffuinge tildømt, tha kunde hun ther icke suare videre thi, men och Skyldde, Opbørssell, Faldtmaal och andett slig findes att vere Løssøre, tha bør forne Gabriell att thale forne Frue Kirstine till hindis Herritztingh, och ther att hende Rett aff hinde, och ther tha att gaa om saa møgitt, som Rett er, och efftherthi forne Frue Kirstine haffuer veredtt offuerbødig att ville ther retthe for seg, tha bør hinder for then Forfylling quitt att vere, &c. Datum Langessø, Onssdagen ephther Jubilate, neruerendis oss elskelige Mesther Michel Nilssen, Sogneprest uti Vissingberg Sogen, Her Jens Prangh, sogneprest uti Vissleff Sogen, och Knutt Tussen, Herritzfogit uit Skoffbyhertit, 1548.

23. maj 1548

Mageskifte mellem Erik Banner til Asdal og svogeren Gabriel Gyldestjerne til Restrup, der i Frejlev by får 1 gård som Jep Ørn iboer og et bol som Søren Knudsen iboer, 1 bol i Sønderholm, som Jens Christensen iboer, 1 bol i Hornum som Chresten Nielsen iboer, mod gods på Lolland,

som er Gabriel Gyldenstjernes hustru, Kirsten Friis' arvegods.

RA, privatark. nr. 750 på papir, Gabriel Gyldenstjerne. 1 adelssegl, stærkt beskadiget. Påtegning på forsiden: II no. 9. Med nyere hånd i margin 1548 Mai 23. Påtegning på bagsiden: Mageleeg emellom gabriel oc Erik banner om gotts xlvijj. Erik banner. G.

Jeg Erik banner thill Assdall Giør witterligt och kenndis for alle med thette mitth obne breff, att ieg haffuer her ij dag satt offuer ett wennliggt mageskiffitt medh Erlig och welbørdige mannd Gabriel Gyldennsterne thill Restrup, mijnn Kiere suager, wdj saa made atth forneuffnde Gabriel Gyldennsterne skall haffue aff meg oc mijne arffuinngge thette effterschreffne mitt Guodtts till seg oc sine arffinge till euindeligh eije, som liggenndis er wdij Huornumherritt wdij freiløff sogenn oc bye: itm. en gaard som iep Øren wdj boer skyller aarligen threij ørte Kuoren, et pund smør et faaer, et lam, en gaas, thou hønns, gesterij oc Skousuienn med Andre bede. itm. et buoll ij samstedd, som Søren Knudsenn ij boer skyller aarligen ett pund Kuoren med annder Bede. itm. et buoll wdj Sønnderhollem, som Jenns Crestensenn wdj boer skyller aarligen thou ørte Kuoren med annder Bede, itm. et buoll ij Huornum sogenn oc bye, som Cresten nielsenn ij boer skyller aarligen thou ørte Kuoren med annder Bede med alle thisse forschreffne gaarde theris rethe thlelse agger oc enng, fiske wannd oc feeganngh thørregryfft oc Lønngslett Inthett wndtagen ehvad thed helst er heller neffnis kannnd, som nu thilleger oc aff arilds thid tilligitt haffuer thill forne guodts. Thij Kiendis ieg meg Erik banner heller mijne arffuinge ingenn lod dell heller rettighedtt att haffue ij forneffnde guodts ij nogenn maade efter thene dag. Her emodt skall ieg forne Erik banner haffue aff mijnn Kiere suager gabriel gyldenstjerne thesse effterschreffne, som er sinn Kiere høstrus Kirstenn friisdatters arffue guots, som liggennds er ij loland (oversprunget) Thill ydermere winnitsbørd henger jeg mit indsegell heller signett nedden for thette mitt obne breff fliere Guode menndts indsegell som wij buode Kierlig tilbedit haffuer att besegle medt oss, som er mickel nielsenn thill Kye, Joen matsen thill thorstelunnd, albrett maltissenn till møllerupp oc Jøren Gundissen thill Rolesøgaardh. Screffuith paa restrup fierde pindsedag anno die mdxlvijj.

20. august 1548

I rettertingsdom af 14.5.1549 mellem lensmand på Aalborghus, Axel Juel til Villestrup, og Gabriel Gyldenstjerne til Restrup om en mølle, som Gabriel Gyldenstjerne har bygget ved Kovad, kronens mølle og enge til skade, fremlægger Axel Juel et tingsvidne af Hornum herred 1548, mandag før St. Barthol. Apl. dag, at 24 synsmænd fra både Fleskum herred og Hel-lum herred havde besigtiget og opmålt mølledæmning og mølledam.

24. august 1548

Kongens retterting, Kolding rådhus, Skt. Bartholomæus Ap. dag Midfaste. Niels Lauridsen i Kolding stævner Christen Pugh i Klitgaard, som hævder at have pant i en gård i Kolding, som søsteren, Maren Pugh Tøndeskærer, og hendes mand Thames Kældersvend i Kolding har skødet til Niels Lauridsen. Maren Pugh har åbenbart haft pant i gården og solgt dette til broderen. Rettertinget dømmer, at pantebrevet ikke skal komme Niels Lauridsen til skade, før Christen Pugh kommer med bedre bevis.

RA, Herredagsdomb. nr. 5, 1545-49, s. 201b.

1549 (1)

Kongen indskærper Aalborghus lens bønder og fæstere pligt til gæsteri. Da hans hofsinder er til besvær ved gæsteri, vil han skaffe dem ind i herbergerne i Aalborg mod betaling. (Sst. s. 367 fastslås, at der skal ydes 40 hestes gæsteri med underhold i 12 eller 13 uger, placeret i Aalborg).

Danske Magazin 4,4, s. 365, Tegnelser over alle lande 1549.

Christian etc. Ko. ma. hiælses alle bøndher oc krone thiener szom bøgge oc boer wdi the herrither til Olborighuss liggendes, at hans nade ko. ma. er tiill sindtz at wille inskycke ther y lenit nogen hans nades hoffzinder y fuoring, hans nades giestery at wpgieste, szaa er ko. ma. komen wdi forffaryng huorledes the besueris aff samme hoffzinder, besønderlige aff drenges oc troess, thennem efftherffølge, oc ther for ere offuerbørdige aff huer hesth at wille wdgifue viij sk dansk. Ther ffor wille ko. mt. lade handle met hans n. borgere i Olborg, thennom huoss seg wdi herbergerne at indlegge. Thy bedher oc begier hans n. at the rette thennom effther met aller furste same viij sk at wdgifue for huer hest aff szaa mange, szom the plege oc pligtuge ere at holde for giestery, oc thennom met allerfurste at fforrnøge slotzskriffueren paa Olborighus, hand skal framdeles ther met same hans n. hoffzinder aff herbergerne y Olborg wdquitthe oc ther paa at giøre regenscaff. Thesligste at the retthe seg efftterat udføre tiill Olborig korn giess, hønss, szaa oc haffre, høg oc straaodher, at selge borgerne for relig werd tiill same hoffzinders wnderholdning.

1549 (2)

I anledning af at Michel Nielsen (Tornekrands) til Lundbæk har klaget over, at der bliver fisket i hans fiskevand ud for Lundbæk udsteder kongen en befaling til landsdommerne i Viborg om at stævne de rette ved-

kommende og undersøge sagen sammen med gode mænd.

Danske Magazin 4,4, s. 367, Tegnelser over alle lande fra 1549.

Michel Nielsen en forschriff til landts domere vdj Jutland, att Michel Nielsen haffuer beret, at nogen fordrister thennom til at fiske for Lundebecks gaards grund emod dombreffue oc andere breffue, som hand ther paa haffuer. Ther fore beder ko. mtt. landtsdomerne, at the steffne then sag for thennom wdj rette oc tager til thennom gode mend oc hielper hannom ther vdinnen saa møget som ret er.

14. maj 1549

Rettertingsdom, tirsdag efter søndag Jubilate. Lensmand på Aalborg-hus, Axel Juel til Villestrup, stævner Gabriel Gyldenstjerne til Restrup ang. en opdæmning til hans nye mølle ved Kovad, der skader kronens enge og opført imod en kontrakt, indgået i Flensborg. Kontraktbrev fremlagt, dateret 1548 torsdag næst efter Vor Frue dag Nativitas (11. sept.) lydende, at Gabriel Gyldenstjerne var forhindret af udenlandsrejse, og da han ikke havde sine breve den tid tilstede, blev der dem på begge sider forhandlet, at Gabriel Gyldenstjerne skulle ikke ydermere lade bygge eller tildæmme på samme mølle eller dæmning, end der var bygget og dæmnet, før han kom af samme rejse og seks uger dernæst efter, og dersom samme mølle da var tildæmnet til støvning”, da skulle stighordene straks tages op og vandet udløbe og samme mølle intet male og ej heller i midlertid nogen part tage eller lade tage nogen ydermere breve og bevisninger i samme sag, end før Gabriel Gyldenstjerne kom af samme rejse.

Axel Jull berettede, at kontakten ikke var holdt, men samme mølle er ”opstøvet og malet” og derimod gjort vor og kronens mølle, der ligger nedenfor og kronens enge skade og brøst. Gabriel Gyldenstjerne erklærer, at hvis møllen har malet, da er det mølleren, der bor i huset, der har malet til eget behov. Axel Jull fremlagde tingsvidne af Hornum herred 1548, mandag før St. Barthol. Apl. dag, at 2 x 24 synsmænd fra hhv. Fleskum og Hellingum herred havde beset møllen. De målte først vandet, som begyndt sydpå ved den nye dæmning, som Gabriel Gyldenstjerne havde lagt over Kovads eng, og målte da 76 alen. Derefter fra ågangen og tværs over engen, 108 alen og endelig 204 alen, hvor engen var bredest fra ågangen og ud i landet. De fandt, at mølledam med dette omfang ville skade kronens enge.

Gabriel Gyldenstjerne oplyste, at det var et gammelt møllested, som ligger i hans mark Møldrups (Mølgaard) og var indvordet med dam og damsbund, flod og flodemål efter loven. Han fremlagde lovhævderne med flere breve og kongelige domme og mente, at han burde beholde møllen. Axel Jull svarede, at ejendommen ikke var efter lovhævder og dom.

Rettertinget dømte, at da Gabriel Gyldenstjerne ikke har holdt kontrakten, og møllen har malet mod kontraktens lydelse, førend sagen er indkommet for os eller tilstillet ved fuldmægtige, da har Gabriel Gyldenstjerne

gjort uret, og hvad skade Axel Jull kan bevise, der er sket på vor og kronens bønders enge desligste på vor og kronens mølle, der ligger nedenfor bør Gabriel Gyldenstjerne at svare til og bøde igen, som det sig bør. Endvidere dømtes, at møllen skulle ligge stille, stighordene optages og vandet udløbe indtil kongen selv og rigsrådet kommer til Nørrejylland. Hvis det da findes, at Gabriel Gyldenstjernes adkomster er i orden, skal han beholde møllen, men ellers må sagen gå sin gang ved retten.

RA, Herredagsdomb. 1545-49, fol.242 f. jf Adkomstreg. 1549-127/128.

24. maj 1549

Kong Christian befaler rigsråd Erik Krabbe til Bustrup, Erik Skram landsdommer i Nørrejylland, Axel Juel til Villestrup, Michel Nielsen (Tornekrannd) til Kyø, Mogens Juel til Knivholt, Kjeld Krabbe til Nebel og Baltser Maltesen (Viffert) til Rebstrup at undersøge et byggested i Rodsted mark, som Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund har ladet opføre. Iver Lykke til Buderupholm mener, at byggestedet ligger på en grund, der altid har tilhørt både ham og hans fader. Se også 1550 (1).

FLA, Hverringe godsarkiv, Slægten Krabbe, Torstedlund, Adkomster, Retsakter, skelforretninger m.v. 1549-1693.

Wij Christian meijtt guds naade Danmark, Norge och wendes Konningh, Hertuig wdj Slessuig, Holstenn, stormarenn och Greffue wdij Oldenborgh och Delmenhorst helse etthor oss Elske. Eriik Krabbe tiill bustrup wor Mandt och Raadt, Eriik Skram, Landsdomeer wdij wort Landtt Norr Juttlandtt, Axell Juell tiill Willestrup, Mickell Nielsen tiill Kye, Mogens Jull tiill Knifholtt, kiell Krabbe tiill Nebell och Balsar Maltessenn tiill Rebstrup, wor Mandtt och tiener Rre. mett gudtt och wor naade, Wijder att oss Elske. Iuer Lycke tiill buderup, wor Mandt och tiener, haffuer berett for oss huorlediis, att oss Elske. Joen Mattssenn tiill torstelund, wor Mandt och tiener, nu Nyliigenn haffuer Indførtt ett bygge ij Rostedtt mark Migtt wdij hanns fordtofft, som aldriig tiill foren haffuer weriit biiggett, och at forne Iuer Lycke och hanns fader haffuer haffdtt wdij heffdt och Brug mett fordtofft Lynnageslett och tørr grofft, som hand siiger och atther sielff ydermer berette kanndt. Thii bede wij etther befalle nu mett these wort obne breff fuldttmagtt Giiffuer, attj mett thett alderførste paa beleiiglig tiidt etther forsamble hoss forne bygge ij Roste Mark Steffninnds thennom paa begge siider, som same sag anrorends ehr, mett theris breffue och beuisningh for etther wdij Retthe Grandskennd och forfarinngh all leijliighedenn, ther om same bygge ehr saa louliigenn och retteliigenn Biiggett och opsatt att thett bør wedtt magt att were eller eij och hves ij ther om Grandskennd och forfarend worder, attj thett Giffuer frann etther beskreffuijtt som ij wiille andtsuar for gudt och were bekiendtt for oss, och ther som nogen aff etther for

loughlig forfall skyldtt icke kunde same tiid tilstede were, tha skulle ij tiillstede ere haffue fuldmagtt att tage andre Wuildiige gode Menndt wdij theris stedtt Igenn och alliigeuell fulgiør thene wor befallinge, Bedend och biudennd etther paa boede siider som same sag anrorennd er, attj meth etthers breffue och beuissningh Møde for forne gode Mendtt, naar the etther ther om tiilsigennd worder Ladennd thet Ingeleede. Giiffuett paa wortt slott Kiøpenhaffuenn fredagen epther Søndag Cantate Aar Mdxlix wnder wort Siignett. Johan friiss egh.

21. juli 1549

Skifte af vicariegoods. Knud (Pedersen) Gyldenstjerne til Tim får bl.a. en gård i Hasseris for egen og Axel Rosenkrands til Langtinds part. Ejler Bryskes børn Anthon, Gerdt og Cecillie skal senere have en søsterpart, 1/8.

L. Dipl. jf. Adkomstreg.

11. august 1549

Sognevidne af Aarestrup kirkegård søndag efter Skt. Laurentius dag. Christen Poulsen, sognepræst i Aarestrup, Niels Bonde i Stubberup, Simon Laursen, Chresten Vendelbo og Lars Pedersen i Aarestrup, Jens Nielsen i Ersted, Søren Ibsen og Niels Pedersen vidner, at Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund på Aarestrup kirkegård fik et fuldt tingsvidne af 12 mand, som var Simon Laursen, Lars Pedersen, Chresten Vendelbo, Chresten Pedersen, Mads Jensen, Niels Brødsen, Chresten Olufsen og Oluf Pedersen i Aarestrup, Jens Nielsen i Ersted, Søren Ibsen, Niels Pedersen og Chresten Nielsen i Ersted, der vidnede, at da Torstedlund blev afbrændt i Skipper Klements opløb, byggede Joen Madsen et lille hus, straks han igen kom til gården, men efter en tid brændte dette hus for ham på en onsdag og den følgende søndag klagede Joen Madsen sig "haardelig" over, at nogle af hans breve på gods og ejendom var brændt for ham.

RA, perg. saml., godsarkiver, Torstedlund nr. 63. Papir. [7] segl på papiret. 1. Christen Poulsen, præst i Aarestrup. 2. tabt. 3., 4. 5. 6. 7. ikke identificeret. Påtegning på bagsiden: Nr. 261. Wedel. Colding. 1549 ... Hrs sogne wothh ... paa thet ... bleff brend aff.

Christen pouelssen,¹ Sogne prest till Ordestrup kjrcke, niels bunde i stubdrop, Symen laurssen i ordestop, chresten vindelbo oc las pederssen ibid, Jens nielssen i ærsted, Seuren iibsen och niels pederssen giør witterligt for alle met thette wortt obne breff, at aar anno mdxlix Søndage nest effter Laurentijus war skickit for oss oc menige sogne folk paa Ordestrop kjrckegaard Erlig ock velbørdig mand Jogen matssen till Taarstedlundt, huilcken

ther loglig esket oc feck eth fuldt sogne vinde aff xij logfaste dandemend, som er Symen laurssen i ordestop, las pederssen, cresten vindelbo, cresten pederssen, mats Jenssen, niels brødssen, cresten olofssen oc olo perssen i ordestrop, Jens Nielssen i ærsted, seuren iibssen, niels perssen oc cresten nielssen i ærsted, huilcke forne xij logfaste dandemend samdirectelig vondt paa theres gode tro siæl ock sanden met opract finger oc helgens eedt, at thend thidt Taarstelundt bleff aff brend i skipper Clements opløb, tha strax hand kam til gaarde igien, bygget hand seg eth liidet huss oc haffde syn thing ther wdj, nogen thidt ther effter brende same huss for hannem paa en othensdag, Oc thend Søndag ther nest effter tha claget forne Jogen matssen seg haardelig, ther nogen aff hans breffue bleff brendt for hannem, som lydte paa hans gods oc eijndom. Till vindisbørd at saa er wdj guds sandhed trøcke wij wor Indsegle her negen paa thette wort obne breff. Datum ut supra.

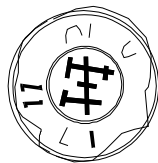
1. Chresten Poulsen
sognepræst i Aarestrup

3.

4.

6.

7.

30. september 1549

Gabriel Gyldenstjerne mageskifter med Hospitalet i Aalborg, der får gårde i Hillerslev og Hundborg herreder i Thy mod gårde i Gislum og Hornum herred, nemlig 1 gård i Klæstrup med et gårds eje i Vokslev, som Søren Poulsen iboer og skylder årligt 6 pund korn, 3 pund smør, 1 skovsvin 24 sk gæsteri, 1 gård i Svenstrup som Peder Bonde iboede, som skylder 1 pund korn, 1 gård i Hornum, som Peder Sørensen iboer, skylder 3 ørte korn, 1 pund smør, 1 skovsvin og 12 sk gæsteri, 1 gård i Veggerby som Knud Laursen iboer, skylder 1 ørte korn 8 sk gæsteri. Mageskiftet er stort set ordret afskrevet i sag ved Viborg snapslandsting 1588, se denne dato.

RA, Byarkiver på papir, Aalborg Helligåndskloster, [1] segl. Påtegning: 8. Gabriel gyldenstierns hans breff. Gabriell gyldenstierns skifftebreff ens her peder Jensøn prior i Hospital i aalborg paa xvij pd. korn, 4 pd smør,

32 ørte haffuer. Omtalt i Jexlev, Gejst. ark. II, s. 151.

Jeg gabriell gyllesterne till restrup gør alle witterligtt, at ieg haffuer effter Ko: md. mijn aldenaadiste herris tilladelse och samtøcke Giordtt ett mageskifte med hederlig oc welfornumstig mannd her peder iensen, præst, prior oc forstander wdj Hospitalet ij aalborrig wdj gode menndts offueruerrllse tilskickedtt aff Ko: ma: hogmectighedtt Som er erlig oc welbørdige axell iuell thill willestrup, albrett skeell, høuidtsmand till bølrom, med thij dannemend, som er till siunssmendt offuer hospitalet med forne Her peder iensenn, Kresten perssen borgmester oc iørgen Korning, radmennd her sammesteds, Wdj saa maade, først skall hand haffue aff meg enn gaard ij salu sogenn ij thye ij hillersleff herrit, som michell mattsenn iboer oc skyl-ler aarligen iij punnd korn viij td haffuer till gæsteri ett pund smør och skoufsuinn, itm en gaard ther sammesteds som annders mortensenn iboer oc skyller iijj pund korn viij td haffuer, gæsteri ett pund smør j skoufsuinn, itm Enn gaard ther sammesteds som willas iboer oc skyller iij pund kuornn vj td hauer, gæsteri ett pd smør j skoufsuinn, itm Enn gaard ther samme-steds som las pouellsenn ibor oc skyller ij pund kornn iij td hauer, gæsteri j pund smør j skoufsuinn, itm Enn gaard ij huundbour herrit ij thinnstrup som Crestenn Kaudtt iboer skyller iij pund kornn vj td hauer, gæsteri j skoufsuinn.

Ther emodtt skall ieg forne gabriell gyllenstjerne haffue aff forne her peder iensenn paa hospitalets wegne først en gaard ij Klestrup Medt ett gaards eye wdj woxløff, som Søren pouellsenn Iboer och skyller aarligen vj pund kornn iij pund smør j skoufsuinn xxiiij sk gæsterij ther nest en gaard ij Suennstrup, som peder bonnde ijbode, som skyller j pund kornn. Itm en gaard ij huornuum, som per sørennsenn iboer, skyller iij ørte kornn j pund smør j skoufsuinn oc xij sk gæsterij. Itm en gaardt ij wegerbye som knud laursenn iboer, skyller ij ørte kornn viij sk gæsterij. Itm en gaard ij Randrup i gislom herrith, som anders persenn iboer, skyller ij pund kornn j pd smør j skoufsuinn vij sk gæsterij. Itm en gaard ij gislom som niels nielssenn iboer, skyller ij pund kuornn j skoufsuinn vij sk gæsterij. thette forne guodtts skall ieg haffue thill magelees Saa beregnidt ørte och pund lige om lige skip emod skip som syskind pleger att skiffte: pund smør emod pund smør belø-ber seg thed ieg skall igienn haffue xv pund mindre iij skipper och thed hospitalet skall haffue xvj pund, men ther som nogenn siuns att ieg haffuer ther nogenn merkelig schade ther aff oc ieg icke nogen heller well behage thette mageskifte, tha skall fornæffnde mitt gods komme Saa gott till meg igienn wbehindrett ij alle maade heller forne her peder iensenn heller huo forstander er ij hospitalet att gjøre meg skall effter mijnn egenn tøkck. Atth saa er gangenn oc forfaren ij Sannhedtt thrycker ieg mith Signett med for-ne guodemendts oc dannemends Signett att besegle medh meg. Datum aal-borig anno dm mdxlix anden dagend Sannctj michaelis dag.

3. oktober 1549

Markskel mellem Bislev by og Overgaard. I beskrivelse af Overgaards markskel omtales også gårdene Pindstrup, Solgaard og Vesterris.

NLA, perg. saml., foreløbig nr. 3/16. 2. seglremme. Delvist ødelagt af fugt, et sted et hul, tolkning som følge heraf flere steder usikker. Ved venstre margin mangler et stykke på mellem ca. 1-4 cm. Tekst, der er tolket trods hul og manglende stykker, anføres i parentes. Påtegning på bagside: ...kskiell mellom Bijsl... gaardts mark. VIII. 1548 (?). Med nyere hånd: 1549 3/10 og 3/16. Omtalt i H&K 1912-14, Arkivet på Lundbæk, s. 312.

(?Erich Skram, Axel Juell) Land)sdomere wdj Nøriutlandt och Gunde schriffuer Landstinghøre ibid Giøre Witterligt Att Ao effter guds (?år og dag)...(paa W)iborig Landsting war Skickit Erlig och welbørdig Mand Christoffer Michelssen till Lundbech hans wisse Bud ther (fremlagde et brev) liuder Ordt for Ordt som her effterschreffuet:

Wij effterschreffne Erik Langtiind wdj Asmilldcloster ... adt ... Giør alle witterligt, at aar effter gudts biurd mdxlvj Thorsdagen nest ephther Michels dagh war wij forsamlet ... (Erlig och welbiurdig) mandt Michel Nielsenn till Kyø, Mogens Justsen till Lundgaardt och Niels Rosenkrandts till Halkier paa thend Ene Siide Och Christoffer Rosenkrandts till Lønnupgaardt paa sin Broders Per Rosenkrandts wegne Paa thend anden side om ... (sion aff) Offuergaardt Schiell giordt war, Tha mødte Anders Jostsen i Lunden, forne Axill Juells fulldmyndige, och Bleff thedt boudt och samtøcke, huorledis forne Marckeschiell schall were och Bliffue, som thend giort war, Och gaff thj oss fuldmagt att Paa Nye Att giøre Marckeschiell ... thenom widj och schulle ... fra Begij Sider ... effter huilcken Breff och fuldmagth ... sandmend Begyndte theris thoff wdj østsiden ... Aff thend hoffidager Och først Vesten att till første stien, som wij satte .... fore mose satt haffde ij then Back Sijden fra thend stien med ... Ret Nør paa hendt tiil thend tredie stien, som Weijen løber til Nibe, ther westen op till satte wij thend fierde stien och saa Nør adt hendt till thend fembte stien, som wij thr satte ... saffde wij thendt døde fortj. Thise forne Sion af ... schall were och Bliffue Rett Marckeschiell emellom Bisleff marck och ager fra forne Schiell Indtill Pindstrup marck wedtager. Thette schiell war af forne Offuergaardt och Suollgardt, som thij satt Bisløff bye ...ogster att aller thendt hedemarch Westen aff Weijen, som løber till Nibe och Ind till Wester Riis marck wedtager, Suolgardt och Bisløff Och schiell, som finds Ickj ij Arrilds tiidt ... Ageriordt ... Saa langt och Brett, som thend nu forfindis, Och schall Alle thend ... were och haffue frij fullist... forne ... och ... Bye ... ij Andre Mode schall af Ickj forne Offuergaardt och Suolgaardt were for Bisløff till Fiorden thend theris sanden och for løfft ... thend første Stien, som sath er och thj Ickj helder Medt Nogen Beuisning wdj thend kaldes Kells weijen och Kells moesse ..... Paa thill holmager marck wedtager ....

Suolgardts Kier och ager, som tilbørligt ...forne ... saaledis ... Finds ... Breff ... och schriffuit Aar och dagh som forskreffuit stander Indseggle och medt fire forseget och finds thend wdaf ... Ellr stadfestuelse Oc saaledis wnderschreffuit, som her offuer wdj ... och haffde fundit och fuldmagt gaff forne kronens tienere them forne ... fuelt .... hand...

Att wij thette landstings Breff haffuer Siet och hørdt lesse, Bekiend wij medt wore Signetter her nedhen for wndertrøkkett. Datum ut supra.

23. december 1549

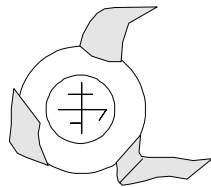
Tingsvidne af Hornum herred mandag efter Skt. Thomas dag om markskel mellem Rodsted og Torsted.

Christen Jensen i Suldrup, herredsfoged, Jørgen Hansen i Raakilde, Lars Christensen i Volstrup, Jens Olufsen i Svenstrup, Chresten Justsen i Suldrup, Jacob Pedersen i Støvring, Lars Sørensen i Ellidshøj, Niels Jensen i Svenstrup, sandmænd i Hornum herred, og Chresten Sørensen vidner, at Jens Vognsen i Byrsted mandag efter Skt. Thomas dag på vegne af Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund var på tinget og fik et tingsvidne af 8 danemænd, som var Laurs Thamesen i Svenstrup, Mads Lauridsen i Guldbæk, Jens Andersen i Abildgaard, Niels Jensen i Byrsted, Niels Andersen i Taarup, Mads Lauridsen i Pandum, Lars Poulsen i Hjedts og Anders (? Christensen) i Hjedts by, der vidnede, at de hørte sandmændene, der stod inden alle 4 tingstokke og vedstod et tov, som de havde gjort mellem Torsted mark og Rodsted mark, som Jon Madsen havde krævet, først satte de en trebunden sten i graven syd for Sortemose, så mod nordøst, sten efter trebunden sten til den trebundne sten, som står i sigen på Rævehøj, så nordøst på til Suldrup markskel begynder. På den nord-vestside til Rodsted og på syd- og østside til Torsted, erklærede de for ret markskel.

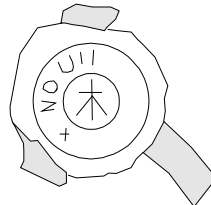
RA, perg. saml., godsarkiver, Torstedlund nr. 65. Perg. [9] segl. 1. Chresten Jensen i Suldrup. 2. Jørgen Hansen i Raakilde. 3. Stump. 4. Seglrem. 5. Ulæselig. 6. Jacob Pedersen i Buderup. 7. Stump. 8. Niels Jensen i Svenstrup. 9. Seglrem. Påtegning på bagsiden: 46. Nr. 157. 1549. ~~Nr 18~~ No 9. 15. 28. 35. Sandmends breff ..... se originalen.

Christen Jensen¹ i Suldrup, foget tiil Huornumerits ting, Jørgen hansen² i Rokilde, las Christensen i volstrup, Jens Olufsen i Suenstrup, chresten justsen i Suldrup, Jacob persen⁶ i Støffring, las seurense i ellidshøff, nis Jensen⁸ i Suenstrup, som sandmend ut i forne huornum herit oc chresten søffrensen gjør alle vittherligt, att aar effter guds byrdt mdxlix mandag nest effter sti thomes dag for iuell pa forne huornum herits ting var skicket jens vogensen i byrsted pa Erlig oc velbirdig mands vegne Joen matsen tiill Torstedlundt, som logligen esket oc fick et fult tings vinde aff otte willige lagfaste danemendt, som er laurs tamessen i suenstrup, mats

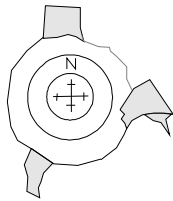
laurssen i guldbech, jens anderssen ij abilgordt, niels jenssen i byrstedt, niels anderssen i torup, mats laurssen i pandum, las poulssen ij hiets oc anders i hiets by, Huilcke forne otte dane mendt ther alle samdirecteligen vonde pa theris gode troo, siell oc sanigen, att thij hørde oc saa same dag thijt forne sandmendt stod her inden alle iiij stocke for en befyttends dom oc lyddeligen kundgiorde oc aff sagde theres sandmends tooff oc eedt, som thij giorde emellom Torstedt marck oc Rosted marck, som forne Joen matsen haffde laat thenom tiilkraffuit, først som thij sate thn trebunden stien ij thn graffue sønden vedt sortte moesse oc som thij saett Kuoell oc flentt wttij stuer graffue oc saa øster oc naar at stien effter stein trebunden tiill then trebunden stien, som stander wij sijeem pa Reffhøffue oc saa naar oc øster at, tiil Suldrup marck skiell wedtager, pa then naar oc wester side tiill Rostedt oc pa then sønder oc øster side tiill Torstedt, Thette kundgiorde oc aff sagde forskreune sandmendt for Rette marck skell att were emellom forskreune marcke. at saa er gangit oc faare som forskreuet stander, thet winder wij forskreune sandmendt met allis woris insegeller hengen nede for thette wort obne breff. Datum Ano die et loco quibus ut supra.

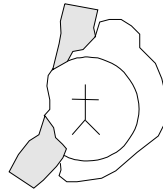
1. Chresten Jensen
i Suldrup, herredsfoged

2. Jørgen Hansen
i Raakilde

6. Jacob Pedersen
i Buderup

8. Niels Jensen
i Svenstrup

1550 (1)

Befaling til nogle adelsmænd, at undersøge et byggeri, som Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund havde opført i Rodsted mark, samt et sandemænds tov og tingsvidner om markskel mellem Torsted og Rodsted. Se også 24.5.1549, hvor andre adelsmænd fik befaling i samme sag.

Danske Magazin 4,5, s. 178, Tegnelser over alle lande 1550.

Iffuer Lycke, en befaling, Erick Krabbe, Albrit Skiel, Hartuig Thomesen, Mogens Jul, Oluff Glob, Anders Christiensen, Jørgen Splid, oc Christoffer Lunge, att Jon Matzen til Tostelund haffuer indbyggt et nyet bygge wdi Rostedt marck, som aldrig tilforn haffuer verret byggested, sammeledes for hand haffuer ladet sandemend aff hornumherret sorett mackeskiell emellom Tosted mark oc Rostedt marck, oc meener at the icke haffue giort rett marckeskiel, som thennom burde. Tiisligste haffuer Jon Matzen taget nogen nye vinde, som icke skulle vere nøgagtiige eller loughligen wdgifne.

1550 (2)

Befaling til adelsmænd om at undersøge skel mellem Nørlund, Døvelstrup og Haverslev marker i en strid mellem fru Kirstine (Pedersdr. Lykke), Christoffer Urnes enke og Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund.

Danske Magazin 4,5, s. 214, Tegnelser over alle lande 1550.

Fru Christine, Christoffer Urnes, en befallingh till Oluff Munck, Michell Nilssen til Kye, her Chresten Friis, embeitzmentd paa Ouffgaard Eyler Lycke, Oluff Glob oc Peder Kruse, at grandske oc forfare om ett marckeskell emellom Nørrelunde marck och Dystruppe marck oc mellom Dystruppe marck oc Hadersløff marck och emellom Nørrrelundt marck och Haderlundt (!) marck, granske och forfare effter breffue och beuisninge och gamle marckeskell nu bør at were mett rette (!).

1550 (3)

Et brev til Jon Madsen (Viffert), at han skal tage imod de mænd, som kongen har bedt granske den sag, fru Kirstine (Kirsten Pedersdr. Lykke til Nørlund) har rejst. Se 1550 (2).

Item ett breff till Jonn Mattssenn til Tostelundt, at handt skall tage nogenn gode mendt emodt these forskreffne gode mendt i thenne forskreffne befallinge, som frue Kerstine Christoffer Urnes haffuer begerett aff ko. mat., att samme befallinge maa gange for seg.

15. februar 1550

Dom af Viborg landsting i sag mellem Mikkel Nielsen (Tornekrannds) til Kyø og bønderne Lars Tygesen i Gjelstrup, Søren Poulsen i Klæstrup, brødrene Anders Terkelsen i Vokslev og Peder Terkelsen i Gjelstrup, sønner af Terkel (Andersen) i Dalsgaard, Søren Lauridsen i Rodstrup og Lars

Poulsen, at bønderne ulovligt havde fisket ud for Lundbæk gårds grund i Limfjorden, og at den tiltale, Michel Nielsen har rejst mod dem, skal stå ved magt. Se også 1545, 17.2.1545, 20.2.1546 og 12.6.1550.

RA, privatark. på perg. Tornekrannds, Mikkel Nielsen.[10] adelssegl i gult voks, tabte eller ulæselige. I nr. 10. ses dog ret tydeligt en lilje.

Jens Thamiessen, Erick Skram, Landtsdomer wtij Nørjutlandtt, Iuer Juel tiill Stubbergaardt, Iuer Krabbe tiill Østergaardt, Niels Marquordssen tiill meijllgaardt, Mogens iustssen tiill Lundgaardt, peder Krusse tiill Kiellerup, Enuoldtt Krusse tiill Winghe, Christopper Rosenkrants tiill lønderup Och Jens Schriffuer, landstingshører, Giør Witterligtt, att aar effttr Guds Byrtt Mdxl paa thet thiende fastelagenns løffuerdagh Paa Wiborig Landsting war skicketh Erliig och welbyrdig Mandt michell nielssen tiill Kyøe och haffde effter Kon. Maitts vor alder Nadstte Herres strenghe Befalling wdj dag manitt hiidtt steffnitt las tygessen ij gielstrup, Seuren poulsen ij Klestrup, anders terchildssen ij woxløff, pr terchildssen ij gielstrup, Seuren lauritsen ij Rostrup och las poulsen for handtt haffde thenom forrettuitt att logenn for the haffde fiskitt for lundbeck gaards grundtt Emodtt hans Beuissning och dom. Och tha staad forne mendt Offuerhörig hieme och wille icke møde Eller noghenn paa theris wegne som Rett willig pleijer wtij thenn sag, Wden Seuren poulsen møtthe Och dog vigitt aff Retthen Och wille icke frame forne sag, Tha paa thett, att same forne mendtt kunde møde sielffuer, Thaa wij kunde forhøre, huadtt Rett the haffde tiill att Brugge Sodane hans grundtt och eijendom, Wpsatt wij thenn sag tiill ij Dagh, Och ij dag møtt Seuren poulsen och peder terchildssen paa theris egenn och medbrødrs wegne, Szom bruger hans fiskerij och er forrettuitt att loghen Och sagde, thett haffde werit frie fiskerij aff lang tiidtt, Och nigthe forthij att the motthe endtt nu Brugge same fiskerij Och framlagde ett tings wittne aff Huornumheris tingh liudends, att thend dag the och theris metbrødre Bleff dieltt, tha giorde the theris skodsmaall Indt for Kon: Matt Och nigutthe forthij, att the thr offuer Bleff dieltth mett wretth.

Ther tiill suaritt michell nielssenn och ij Retthe lagde Ett skøde breff att abbitt anders ij Vitschildtt mett convents Brødrs samtyck Effter Kon. Matts. tiilladelsse Haffde soldt och skiøtt hanom och hans arffuing lundbeck gaartt mett wider guods Och frij fiskerij Saa wijtt som lundbeck grundtt seg strechett. Item ett Kon. Matts. stadfestning paa same skiøde Och paa frij fiskerij wdenn for lundbeck gaards grundtt Saa wett som thenn seg stercher.

Item enn contractt och forligelsse breff axell Juell och Jørgenn persen wdgiffuitt haffde liudends, att the haffde venlig och well forligtt hanom paa then enne, terchildtt ij dalsgaardt, per terchildssenns fader, paa hans egenn och hans sønners wegne, p mogenssen ij nijbe paa hans egenn och anhengres wegne paa thenn andenn siide Om same fiskerij wden for lundbeck gaarts grundt Wttj saa made, att handtt for Guds skøldt och gode mends Bønners skøldt alle thingett Offuergaff Och huis logmaall handtt

haffde thenom mett forfuldtt untthe thenom och theris sønner att Brugge ij wodgarn ij forne grundtt och icke fliere thett aar Och eij eller att Brugge thr lenger wttj same ene aar wdennt the Kunde haffue thett ij hans mijnde Same breff Datum mdxliiij huilcken contragtt forne thou mendtt Szagde michell nielssen eij hende for thenom och alle theris, att wbrødeligen skull holde Och the wille gjør thenom aff mett the andre theris medbrødr som saa haffde fiskitt ij wmijede att handtt skulle bliffue thesse quitt Szom same contragtt wider bemeldr.

Item ett Kon. Matts. dom ij sin dat. mdxlv liudends, att hans nade haffde tiildømptt Michell nielssenn och hans arffuing lundbeck gaards grundtt och eijendom, thisligste thett fiskerij wden for same gaards grundt saa wijtt, som thend seg strecher Effter hans skiøde Breff liudelsse Och ingenn att Brug noghen fiskerij wden for same gaards grundt, wdenn the kunde haffue thett wdj Michell nielssens mijnde, Och ther som noghen fordrithett seg ther emodtt att gjøre, tha skulle the straffes ther effter som wiidtt Buorde Szom same dom wiider indholder.

Item en anden Kon. Matts. dom ij sijnn datum mdxlvj liudends, att michell nielssen och hans arffuing Buorde att brugge och beholde sijnn frij fiskerij wdenn for lundbeck gaards grundtt wbehindritt Szaa wijtt som same grundtt seg strecher effther forne hans breffuis liudelsse, och inghen att brugge nogen fiskerij ij same grundtt Emodt hans och hans arffuinges mijnde.

Item wttj Rett lagde handtt ett tingswittne liudendis att handtt haffde icke kiendtt seg wider wiidtt same grundt Emodt hans skiøde och dome bemeld.

Ther tiil suaritt forne mendtt och sagde the haffde inthett fiskitt for hans grundtt Siden handt fick same Kon. Matts. dome.

Ther tiill suaritt michell nielssen och ij Rett lagde ett wittne aff Huornum herits ting xv mendtt wiitnitt haffde liudendis, att Seuren poulsen, las tygssen, pr terchildssen, andrs terchildssen mett fliere haffde dragitt vodtt wden for Lundbeck gaardts grundtt wp och nedher Emodt hans mijnde och emodt Kon. Matts. dome och andre beuisning, som handtt ther paa haffuer. Item ett tings wittne att thenn tiidtt michell nielssen haffde lagting tiill same mendtt, tha loffuitt the, att icke ij same grundtt wdenn the Kunde haffue the wttij hans mijnde Och tha ludtt handt same wpstande ij otthe dage Och then otthende dag adspuorde hand Seuren poulsen och hans medfølger Om the will holle thenn contract, som heritsmend gjorde thenom emellom, tha sagde the sagde The nej att the will icke giffue theris Breff paa. Sameleds ett xxiiij mends wittne och menige heritsmends wittne som tiill ting war ij sin datum mdxlix liudinds att michell Nielssen haffde icke Kiendtt seg wiider wiidtt noghenn fiskerij ij limfijortt Endtt hans dome och andre breffue bemelder. Item ett tings wittne aff Huornum herits ting ij mendt for wiij wiitnitt haffde liudendis att the haffde hørtt pr terchildssen Bepligthe seg paa troff, loffue och ere, att handtt aldrig skulle fiske for lundbeck gaards grundtt Szaa langt som Kon. Matts. dom bemelder, wdenn handtt kunde haffue thett ij hans mijnde.

Mett flere ordtt och talle thenom Thr om emellom løb. Tha effter tiilltalle, giensuar, Breffues beuisning och sagens lejlighiedtt som forskref-
fuit stander Sagde wij ther paa saa for Retth, att wij icke andett Kandtt fin-
de eller forfare, Endtt forne mendtt Bør att bliffue ij the dielle, som the wdj
ere Szaa lenghe the retther for thenom eller thett xv mends wittne stander
wiidtt magtt Och thett the saa haffuer brugitt forne Michell Nielssens fiske-
rij for lundttbeck gaards grundtt och for Krenckett hanom paa sin retth, Tha
haffuer the thr mett giortt wrett Och emodtt hans Kongelighe dome, skiøde,
contragtt, stadfestning och emodtt theris egenn contragtt Och bør att straffs
thr for som the huerchen theris egenn contragtt, Kongelig dom och andre
beuisningh holle will. In cuj rej testimonn sigilla nostra presentibus inerius
impressa. Datum ano die et loco wt supra.

17. februar 1550

Kong Christian ophæver en dom om fredløshed over Niels Jude i Ni-
be, som sammen med andre af kronens fæstere under Aalborghus i Nibe har
optaget nogle bundgarn, som Gjølbore ulovligt har opsat i Limfjorden.
Under slagsmål herom har han dræbt Christiern Hømbidere. Han har for-
handlet med afdødes slægt og venner og stillet dem tilfreds, og har betalt
bod til lensmand Axel Juul på Aalborghus, og han får derfor sin fred igen.

Danske Magazin 4,5, s. 191, Tegnelser over alle lande 1550.

Niels Jude wtj Nybe fick breff som her epther følger. Christiann etc.
Giøre alle witterligt, at thenne breffuier Niels Jude haffuer beret for oss,
huorledes, at hand nogen tiid siiden forleden met flere Alborgs slotts thie-
nere uddrog ath uptaghe bondgarn, som wor udsat mod wor recess wdenn
for Gøøll, och tha the Gølbør thet affuerge wille oc samme bundgarn icke
at wille lade følghe, kom hand for skade oc ihiel sloe en karll wed naffn
Chrestiernn Hømbidere, som wor en aff fiskerne, oc er ther for fredløs gi-
ort. Oc haffuer nu stillet thenn dødes slect oc wenner tiilfreds oc bødt giort
oc set tiill thenum for samme mandrab, saa the haffue ladet bedet for ha-
num tiil oss, at hand motte fange siinn fred ighen; oc at hand nu haffuer
bødt emod oss elsklige Axel Juull, wor mand, thiennner och embiidsmand
paa wort slott Alborghus, paa wore wegne fore hues hand ther fore kunde
were falden til oss. Thij haffue wij aff wor synderliig gunst oc nade wndt
och giffuit, oc nu met thette woert opnne breff wnde oc giffue forskreffne
Niels Jude sinn fred ighen. Forbiudendes ther for etc. Datum Nyborg man-
daghen post fastelaffuen anno 1550.

17. marts 1550

Ridemændsbrev, udstedt af Erik Krabbe til Bustrup, Albret Skeel til

Rostrup, Hartvig Thomesen til Palsgaard, Jost Høeg til Vanggaard i Oluf Globs sted, Mogens Juel til Knivholt, Anders Christensen til Kvelstrup, Jørgen Splid til Aarslevgaard og Christopher Lunge til Odden i strid mellem Iver Lykke til Buderupholm og Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund om Rodstedgaards mark og et markskel, som Jon Madsen har ladet gøre mellem Torsted mark og Rodstedgaards mark, samt et byggested, som Jon Madsen bygget i heden sydvest for Vejlenvad. Parterne forligtes sådan, at sandemændstovet om markskellet skulle være magtesløst og sandemændene optage de nedsatte skelsten. Iver Lykke tilkendtes frit lyngslæt, tørvegøft og fædrift af Rodstedgaard, syd og nord mellem Suldrup mark og Torsted mark, østpå over heden ud i Ulvekær, men skulle hegne for Torstedlunds korn og enge efter sædvane. Byggestedet tilkendtes Jon Madsen med den jord, der var opbrudt hertil, samt eng. Jorden skulle indhegnes.

RA, perg. saml., godsarkiver, Torstedlund, nr. 67. [7] adelssegl. Påtegning på bagside: Litra D. No 11. 47. ~~No 26 . 74. 152.~~ Div. ulæseligt.

Wij epherskr. ne Erick Krabbe till Bustrup, Albrit Skiel till Rostrup, Hartuig Thammssen till palssgaardt, Jost høg till Wannnggaardt ij Oluff globs stedt, Mogens Jull till Kartoffh, Anders Christenssen till Kuelstrup, Jørgen Spliidt til Aarslefgaardt och Christoffer lunge till Odden gjør alle witterligt mett dette wort obne breff, att aar ephther guds byrdt Mdl mandag næst ephther midtfaste Søndag, da war wij ephther Kon. Mts: wor aller naadigste herres befaling forsamlet paa Rosted gaardts mark att grandske och forfare, først ett bygge, som Erlig och Welbørdig mandt Jogen Matsen till Torstelundt haffde ladet sætte och bygge westen och sonden ofuen wedt weij waijdt, der nest dett marckeskiell, som forne Jogen Matsen haffde sijden ladett giortt emellom Torstedt marck och forne Rostedt gaardts marck, huilckett Erlig och Welbørdig mandt Iffuer løckj till Buderup paa Klauffede, och mentte ickj were rett giortt. Sammeleds att grandske och forfare huers wintners och wintnissbyrdt dee paa buode Sijder haffde tagitt wdj samme trette och sage, saa wij om fijer fingr da grandtsket, forfaret och ofuer weijett all leijligheder wdj samme sag och trette paa buode sijder. Da ephther beggis deris fuldtbyrdt, wij hir och samtøcke, forligte och fordroke wij samme forbemelte sager och trette, emellom forne Jogen Matsen och forne Iffuer løckj ij saa maade som her ephther følger.

Først att dett sandtmendts touff, som forne Jogen Matsen haffde ladt giortt, emellom torstedt marck och rostedt gaardts marck skall were dødt och mackteløss, och were som det aldrig giortt waar, och sandtmenden forpligtigt at were strax att optage alle dee stien, som dee satt haffde emellom forne marcke, Saa skall och maa forne Iffuer løckj och hanss arfuinge till Ewijg tijdt haffue sijn frije biering mett liøngslett, tørre grijft, dessligste och frije feedrøfft mett feæ och queg aff Rostedt gaardt, sonden och Nøør emellom Suldrop marck och torstedt marck, och øster wdtoffuer Heden och Indtij Wlfkiær wforhindrett wdj alle maade wndtagen øg, som eij skall drijjfues aff forne Rostedt gaardt ijndt ij tolf Kiær, dog att heyne och skaa-

ne, forne Torstedts Kuorn och engj mett samme drøft, som dett seg bør,

Och dett bygge, som forne Jogen Matsen haffuer ladet bygge ij samme Hede westen och sønden offuer Wijlenuadt skall forne Jogen Matsen och hanss arfuinge niude bruge och beholde till ewig tijdt, mett huis Jordt som nu er opbrøt och engij som nu till samme bijgge oprøddet ere, och ickij formindis eller forbeijdris wdj noger maade, dog skall forne Jogen Matsen eller hanss arfuinge eller huem som handt ij samme bygge settendes worder, Indheijgne samme bygge och Jordt mett giærde eller anden lenke, saa dett kandt skiel ath were forne Rostedt gaardts fædrøft indt wdj Wlkæret och fram wden for hindring wdj alle maade.

Och her emedt da endeligen forligte forreenigede och fordroke wij forne Jogen Matsen och forne Iffuer løckj om samme trette ephersom forskreffuit staa ij alle maade. Desligste och om all ander wenighedt kaldt huadt naffn dett neffnis kandt, som dennom paa buode sijder emellom haffuer werit till denne dag, Saa dett skall nu were een euig afkallet och wigien kallinds sag till ewig tijdt. Och eij nogen ydermere trette att skall føris eller driffuesss aff enthen paa teren eller deris arffuinger enthen modt sandtmentd Rijdemendt eller wdj noger ander maade emellom Rostedt gaardts eijndom och Torstedts eijndomm ephther denne dag ij noger maade. Och alle breffue och beuijsning, som dee paa buode sijder haffuer wdj samme sag och trette skall were dødt och mackteløss, och eij komme nogen aff beggij partherne ...(skjult under plica) ... till skade, emodt forne kontrakts och forligelses kiendelse wdj noger maade. Till yder... (skjult under plica).

28. april 1550

Tingsvidne af Hornum herred mandag før Philippi Jacobi om rebning af mark, eng og abildgårde til kronens gård i Bonderup, der bebos af Jens Knudsen, og Michel Christensens gård, der tilhører Erik Banner, høvedsmand på Kalø. Erik Banner repræsenteres af Michel Christensen.

Christen Jensen i Suldrup, herredsfoged, Søren Sørensen i Svenstrup, Lars Thamesen i Snorup, Mads Lauridsen og Niels Mogensen i Guldbæk, Jørgen Hansen i Hornum, Niels Abildgaard i Hyllested og Christen Sørensen vidner, at Michel Christensen i Bonderup var på tinget på vegne af Erik Banner, høvedsmand på Kalø, og fik et tingsvidne af 12 dannemænd, som var Lars Thamesen i Snorup, Mads Lauridsen og Niels Mogensen i Guldbæk, Jørgen Nielsen i Svenstrup, Knud Nielsen i Hæsum, Anders Christensen i Estrup, Niels Flæsk i Byrsted, Jep Gundesen i Busted, Niels Abildgaard i Hyllested, Niels Gundesen i Højris og Vogn Pedersen i Tøtterup, der kundgjorde deres tov om rebning af Bonderup mark, enge og abildgårde, som de lovligt var udtaget af tinget at gøre, først lagde de afbygge til den krongård, som Jens Knudsen iboer, så hen til en sten som de satte nord for Michel Christensens stuehus, så nordpå, 6 reb og 8 stader i rebet og kronens gård har da sin tofte øst for gården og syd fra samme sted, 6 reb til Erik Banners abildgård og 8 stader i rebet og derefter sydpå, det har Eriks

gård som tofte, og af de agre, som ligger øst for Erik Banners gård, som Michel Christensen iboer, hører en "huldmen" ager til kronens gård, de andre agre til Eriks gård, så satte de ved dalen syd for den brune "Røgel" første reb til kronens gård, 8 stader i rebet, andet reb til Eriks gård, så 8 stader i rebet og rundt om marken der sydfor, første reb til engen, til kronens gård 32 stader i rebet, andet reb til Eriks gård og 32 stader i rebet, og på samme måde havde de rebet rundt om engen, så ned til toften, som de først rebede, 32 stader i rebet og hver at nyde sit vandbol, som er 2 favn.

RA, Århus bisp, L9-28. Perg. [9] segl. Tidl. arkivsign.: Århus bisp. 1. rev f. 121 litra H-L9-28. Påtegning på bagside: Rebs breff paa bunderup mk. Med nyere hånd: 1 Rev. fol. 121 No 21. Omtalt i Jexlev, Gejst. ark. II.

Christen iensen i Suldrup, foget till huornum herits ting, Søren sørensen i Suenstrup, las tamesen i snordrup, mats Laursen i guldbech, niels mogensen ibid., Jørgen Hansen i huornum, niels abijdgordt ij høllestedt och christen søffrensen gjør alle witterligt, at aar effter gudts byrd Mdl then mandag nest for phijlipi iacobij oplauer war skicket michel christensen i bundrup pa Erlig oc velbiurdig Mandts wegne, Erick banner, høffuitsmandt till Kalløø, som logligen esket oc fick et fuld tiings wijnde af xij wiillige lagfast dannemend, som er Laus tamesen i Snorup, mats laursen i guldbech, Niels mogensen ibid, iorn nielsen i Suenstrup, Iørgen hanssen i huornum, Knud nielsen i hersom, anders christensen i estrup, niels flesk ij byrsted, jep gundesen i busted, niels abildgrdt ij høllestedt, niels gundessen ij høffriis oc wogen persen i töttrup, Huilcke forne xij lagfast dannemend, som Kundgiorde oc aff sagde theris Rebing, som thij war loglig till neffnitt aff tingij at Rebe bundrup mark, engij oc abijldgr. først lagde wij abygge till kronens gordt, som Jens Knudsen ther vtj boou, saa hen the en steen, som wij sath Norden till forne michel christensens frammers huss oc saa Naar, vj Reeb oc viij stader wtj Rebet, oc saa skall same Kronens gordt nyde syn tofft østen till gorden oc sønder fra same sted, vj Reeb til Erijck banners aabilg. viij stader ij rebet oc sijden sønder till Erijcks gordt at nyde syn tofft, oc thij agger som ligger østen till forskrevne Erijck Banners gordt, som nu michel christensen i boor, Then enn huldmen ager till Kronens gordt, oc the andre agre till Erijcks gordt, saa sath wij paa vedt dalen sønder vedt then brune Røgell først reeb till Kronens gordt vij stader i rebet, anden reeb till Erijcks gordt oc saa vij stader i rebet oc saa marcken omkrijng, then syden første Reeb till enggen, till Kronens gordt xxxij stader i rebet, anen rebe till Erijcks gordt oc saa xxxij stader i rebet, oc lig saa haffer wij rebet engen omkring saa Som then begerende stilles paa bege sijder, saa neer till toft thij fyrsth reb ved marckskiellen, then bund thenne xxij stader i rebet oc huer at nyde sijt vandboell, at then er ij faguen. Som forne stander thet wijnder alle forne rebs mendt met deris ensegell hehr neden thette wort obne breff. Datum Ano die et loco atbus ut supra.

20. maj 1550

Vidne af Aars herred om skel mod Hornum herred ved Døvelstrup.

FLA, Hverringe godsarkiv, Slægten Krabbe, Torstedlund, Adkomster, Retsakter, skelforretninger m.v. 1549-1693.

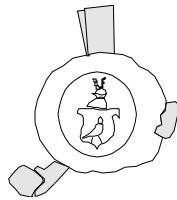
12. juni 1550

Aalborg, torsdag næst efter Guds Legemes Dag. Oluf Munk, høvedsmand på Aalborghus, gør vitterligt, at han efter kongens befaling har stævnet Mikkell Nielsen (Tornekrands) til Kyø på den ene side og på den anden side Lars Tygesen i Gjelstrup, Søren Poulsen i Klæstrup, Peder Terkelsen i Gjelstrup, Anders Terkelsen i Vokslev, Lars Poulsen i Klæstrup og deres medfølgere, fordi sidstnævnte havde siddet kongens dombreve (17.2.1545 og 20.2.1546), herreds- og landstingsdom samt deres kontrakt med Mikkell Nielsen ang. hans eneret til fiskeri ud for Lundbæk overhørige. Kun Michel Nielsen mødte, og Oluf Munk stadfæstede hans eneret. Medbeseglet af Bertel Hørby til Vesterris i Bislev sogn.

NLA, perg. saml. nr. 239. Udtg. af Lundbæk godsarkiv, G139. [10] segl. 6. Bertel Hørby, en stående fugl. Påtegning på bagsiden: No 225. Oluf Munkis dom offuer Nogle som haffd indheldet dennom til att fische for Lundbeks grund. No. 100. 12/6 1550 Torsdag næst efter Guds Legems Dag. Omtalt i Arkivet på Lundbæk, H&K 1912-14, s. 312.

Oluf Munk, høffuitsmandt paa Olborighuss, Giør vitterligt for alle mett thette mitt Obne breff Aar effter gudts byrdt Mdl then torsdag nest effter guds legoms dag, haffde ieg for meg ij Rette Steffnitt efter Ko: Mats. maj aller nadigste herris breff oc skrijffuelsis oc Strengre befaling Erlig welbyrdige mandt Mickell nielssen tiil Kyø paa then ene oc Las tygesen wdj gielstrup, Søffren Poulssen ij Klestrup, Per Terkelssen ij Gielstrup, Anders terckelssen ij woxløff, Las Paulssen ij Klestrup och theris mettfølgere paa then anden side for nogen hinder oc forfang som thij haffuer giordt hannom paa ett fijskindt wdenn for Lundbeckis gaard grundt, Emod hans skøde breffue, Ko: Mats. beuilgs stadfestelse paa same skøde, Thisligst emodt tuende Ko: Mats. obne Dombreffue, Landstingsdom, herritstingsdom oc there egenn Contracht oc forpligtelse, Tha effterthi forne Mickill nielssen møtte her ij dag Logligen Steffned och kallet effter Ko: bog, breffue oc befaling Beuist, att hans gienpartt war oc logligen steffnet oc eij the eller nogen paa theris wegne møtte, som wille Siug Rett ij then sag meden lodt gøre the Skodtsmaall, Sijn the haffde forskicket theris breffue oc beuisning till Ko: Ma. oc icke ther dog anderledis beuiste endh mett Saadanne løsagtige ordt, Tha tog ieg till meg Erlig welbijrdige mendt Gabrielle

gyldenstiern til restrup, Hertuig tamissen till palsgardt, Lucas Krabbe till wesløsgaardt, Jørgen prip til pandom, Bertel hørbye till wester Riis, Borgmester oc Raad heer ij Olborig oc sagde ther saa Rett, Att effter the skøde Breff lydelse forbemeldte Mickell nielssen haffuer pa forne Lundbeks gaards grundt och fijskerij Och alle thij andere Kongelige Dome oc stadfestelse, Landstingsdom, herritstingdom och ther egen forpflicht kunde Jeg icke andit befinde, ends thij haffuer giort forne Mickell nielssen emodt hans Skødebreffues, Ko: Mats. Dome, Stadfestelse oc andre beuisning som hann her ij dag ij Rette lagde Och bør ther for att Straffis som then Ko. Mats Doms Breffue oc Segell ijke hold ... Oc som whørsamlig wndersats, Efftherthij forbeneffuende Mickell nielsen Redeligen beuiste, att thij woldeligen haffde brugtt same fijskeri for hans gaardts grundt Siden alle thii Kongelige dome mett huess andre breffue oc beuisning, han ther paa haffuer fangitt haffde, som han Stragis beuiste mett Erlig welbiurdige mend Jørgen prip till pandom, Bertil Hørbye til westerris och Anders Jostsen ij Lundt oc thertill mett ett femptenmands windisbørdt tagen till huornum herritsting. Tiill windisbyrdt henger Jeg miitt Indsegell nedden thette miit obne breff och haffue Jeg wenligen tilbedit forskreffne guode mendt mett meg at winde oc besegle.

6. Bertel Hørby i Vesterris

25. oktober 1550

Landstingsdom, lørdag næst efter Seuerini episcopi dag, om Harim mark (Harrild) ang. strid mellem Hartvig Thomsen til Palsgaard og præsten Hans Hjort. Da det gælder gyldighed af en af kongen stadfæstet lovhævd, henvises sagen til det kgl. retterting. Hans Hjort i Århus var 4.4.1546 kongens skriver jf. Regesta 1. række nr. 648. Se også 16.6.1528.

NLA. Viborg Stiftsarkiv, Hornum Herred, Nibe Nr. 22. Papir med spor af 4 segl. Omtalt i Jexlev, Gejst. ark. II, s. 201. Dipl. Viberg., s. 279.

Jens Thomiszenn, Eriick Skram, landzdomir wdj Nøriutlandt, Eriich Banher tilh Asdall, Danmarckis riigis marsk, oc Jens schriiffuir, landtzinghør, gjør witherliig, at aar epther gudtz byrdt mdxl paa thet tinde, leuir-dag nest epther Seuerinj episcopi dag paa Wiboriig landtzing var skickett erlig oc velbørdiig mandt Hertuig Thamiszenn tiill Palsgordt oc haffde hidt steffnit Hans Hiortt for en sandmendtz breff, som handt schall haffue, szom

er giortt wtj Harim marck oc ther skildt hans endels marck att.

Oc forne Hans Hjort møtte oc sagde, handt aldriig haffde siet eller wist aff nogen sandementz breff ther paa, oc framlagde en lagheffdt y szynn datum mdxx, liudindis, att Mattis Seurinszenn haffde induardh paa her Niels Pederszens wegne Harim marck sønden bechen mett ij gaardis eye, stedt fraa stedt, szom szamme heffdt jndhohler oc wduiszer, jtem ett høgborne først koning Frederichis stadfestnyng paa samme heffdt, oc mynte, hannom borde samme eydom att nyde, emeden hans heffdt oc stadfestning stander wyd magtt.

Ther tiill suarit Hertuig Thamiszen oc sagde, handt agthet nu paa thenne tiidt en riinge tingist om samme heffdt, thij handt mynte then icke att were rett, y thet handt haffde suorit sig then eidom tiill oc haffde ingen attkom, oc satt y rette, att epther handt ere logliig steffnitt met szamme sandmentz breff, szom skull were gjort y hans endelsz marck Harim oc skildt hans eydom att, szom handt mijener schall were Hans Hiortis attkom paa then lodh, handt kiendher seg wydt ther wdj, om hanom icki burdhe att bere samme sandmentz breff y rett eller ey, om handt vilde then nyde,

mett flere ordt oc tale thennom ther om emmelom løb. Tha sagde wy ther szaa paa for retthe, att ther szom szaa findis, att Hans Hyort haffuer sandmentz breff paa samme Harim marck oc er ther mett logliig steffnitt, tha haffuir then sandtmentz breff oc loff ingen magt, førindt hand vill møde met then oc bere then vdj retthe, oc epther Hans Hiortis lagheffuit er stadfestett aff framfarne herrer oc konningher, oc then lagheifuitt oc stadfestning staar endt nu vidt magtt, tha wydt wy icki att dømmen y then sagh, men att jndkomme for kon. mtt., oc ther gange om szaa møgit, szom ret er. In Cuius rej testimonium sigilla nostra presentibus inferius impressa.

11. februar 1551

Befaling til Oluf Munck, at han med det allerførste lader opbygge en Salterbod i Nybe paa 8 Bindinger og 1 Alen bred, hvor vore Saltere kunne have deres Værelse med vort Gods, medens Sildefiskeriet staar paa og hvad det koster, skal han indføre i sit Regnskab. Endvidere skal han bygge to store Skonnekoge som tilsammen kunne føre 20 Tdr. Sild og finde Raad til Ildebrand til Salterne.

Kancelliets Brevbøger, s. 11. T. 3, 282.

12. april 1551 (1)

Søndag misericordia domini. Til Frans Bille. I Stedet for, som han havde faaet Befaling til, at levere Kongens Saltere Anders Matzen og Matz Pedersen i Nybe 2000 Mark danske, som han var bleven Kongen skyldig af sit Regnskab, har han sagt dem, at han havde indbetalt sin Rest til Rente-

mesteren Jyrge Pedersen; men denne erklærer, at han kun har modtaget 300 Dlr. Kongen, der ikke undrer sig lidet over den Besked, han har givet Salterne, befaler ham strax at tilsende dem 2000 Mark danske, og dersom hans Rest ikke beløber sig til saa meget, skal han tage det manglende af indværende Aars Regnskab.

Kancelliets Brevbøger, s. 31. T. 3, 338 b.

12. april 1551 (2)

Befaling til Christiern Pedersen, Tolder i Aalboriig, strax at sende alle de Kongen tilkommende Penge, som han har, til Salterne Anders Matzen og Matz Persen i Nybe, der skulle salte Sild til Kongens Behov, men ingen Penge have.

Kancelliets Brevbøger, s. 32. T. 3, 341 b.

1. maj 1551

Brev til Oluf Munck om paa Kongens Vegne at forstrække Kongens Salter i Nybe, Anders Matzen, med 1000 Mark danske, saa han faar dem i disse Dage, da han har været hos Kongen og meldt, at han endnu manglede denne Sum, og da Kongen ikke har Penge hos sig eller ved, til hvilke Lensmænd han kan henvende sig derom, eftersom ingen af Rentemestrene er hos ham. Hvis Kongen ikke har saa mange Penge til gode hos Oluf Munck, anmodes denne om selv paa en føje Tid at laane ham dem eller skaffe dem hos sine Venner.

Kancelliets Brevbøger, s. 32. T. 3, 347.

11. december 1551

Forleningsbrev, fredag efter vor Frue dag conseptionis, for Jørgen Prip ad gratium uden afgift paa dette kronens gods i Hornum herred i Veggerby sogn i Veggerby 3 gårde, en gård kaldet Toldal (formodentlig nu Torndal), som tilhører Veggerby kirke, der havde den største del af skylden, mens en mindre del tilhører kronen, 4 gårde i Lyngsø og en gård i Astrup, samt i Vokslev sogn 2 gårde. Rex m. p. sulcs.

Kancelliets Brevbøger, s. 100. Udt. i R5, 128.

1552 (1)

Tingsvidne af 1552, tamperdag, om kirker og kirkegårdes vedligeholdelse, som hr. Peder Jørgensen Stub, præst til Veggerby og Bislev sogne og herredsprovst, lod læse på Hornum herreds ting den 26.11.1661. Tingsvidnet havde været nedgravet under den seneste svenskekrig (1657).

NLA, Hornum herreds tingbog, B40 A, s. 138-39. Omtalt i Hans Gjedsted, Hornum herreds tingbøger, Lokahist. arkiv, Ø. Hornum.

et gamell breff dat. Kapitels Huset wdj Wiborg Aar effter Guds byrd Anno 1552, thamperentens dag, des Indhold om Kircher och Kirchegaardes Wed Magt holdelse, Medt Kirche gaardes Waisteter, porte och Andit dedis Wed Komends i Wiborg Stigt, huorleds fort i desse fiendtlig thider Sions At haffue weridt wd fugttlighedt for woridt och der for wdj Legen waar broden och Lakit, dog findis Leseligt At were, lod forne herids proust bege-re effter dette thingswinde thill en for Nyelse Att Mote Meddelis huilcket och bleff hanom thilstod och War det lydendes ord Effter ord.

1552 (2)

Kontrakt udstedt 1564, ”nu xij aar siden” af provst i Hornum herred, Christen Poulsen i Juelstrup, at hans kapellan Christen Christensen i Borup til sin underholdning skulle have enten kirkens gård i Borup eller præstegården i Gravlev, samt præstens offer og præsterente af Buderup og Gravlev sogne, undtagen tienden af Støvring og Sørup.

Aarestrup-Buderup-Gravlev præst, div. dok. 1564-1804 jf. Adkomstreg. Det er ikke lykkedes at opspore, hvor dokumentet befinder sig.

1552 (3)

Vidne af Nørholm birketing, at eng og fægang har været brugt til Nørholm, nord for det gamle skel, som står midt i kæret, mellem Restrup og Nørholm, østpå til hjørnестenen, som står på østenden af en smal rende og nordpå fra denne sten med det gamle skel, som går nordpå til fjorden, vestfor dette skel har ligget til Nørholm så længe nogen huskede. Fremlagt i sag 15.4.1556 om skel mellem Restrup og Nørholm, se denne dato.

(tings)winthne, wdtgjffuett till Nøørholms bircketing Anno Mdlj lydend, att iij dannemendt, for otte, bade ... wdij Nøørholm wohnuit haffde, att the (min)dis ij xl aar, och Mierre, att buode engj och feegang haffuer werrit brugtt till Nøørholm, norden till thet gamble skiell, som staar mett ij

Kærret, mellom Restrup och Nøørholm, øster oppaa till till then hiørne stien som stander paa øster ende paa small renn och fraa Nøør fraa then stien, och mett thet gamble skiell, som løber nøør oppaa till fiorden, Allt thet ther ehr westen till, haffuer werit bruget till Nøør holm, och ej ander stedts, sijden thenom lengst mijndes,

1552 (4)

I sag 1.10.1556 ang. Østrup mølle fremlægger Niels Rosenkrands til Halkær en landstingsdom af 1552.

en Landtsthingsis Dom wnder Dattum Mdliii Lydendes, att Landtsdomer mett mange flere gode mendtt aff Wijborig Landtsting epther Kge. Matts: beffalling forsamlitt haffde tildømppt forne Niels Rosenkands forne mølle oc gamel møllestedtt huoss østrup ij Huornumherrit ligends handt nu opbøgtt haffr mett ale Sine Rettighet, friihedtt och Herlighet, Saa och mett Sin gamble Arilds støffning epther hans adkom och Komerlouligs? breffue

17. februar 1552

Dronningborg, onsdag efter Skt. Valentinus dag. Kong Christian gør witterligt, at biskop Keld (Juel) i Viborg har indberettet, at sognepræst Christen Poulsen til Buderup kirkes gård har et ringe tilliggende, og at præsterne i gammel tid boede i krongården Juelstrup, som Niels Lauridsen og Poul Nielsen nu har. Da præsten bedre kan få sit underhold i Juelstrup, gør kongen denne til præstegård, mens kronen overtager Christen Poulsens gård. Denne lå ved Buderup kirke, og var 1769 nedbrudt og jorden lagt under Buderupholm jf. E. Pontoppidan, Den Danske Atlas V, s. 50.

RA, tidl.: Viborg bispearkiv, reversalforts. A, i nr. 7 - L 125-3. Perg. med perg. remme. Kongens underskrift under plica. Afskrift i Viborg Bisp, C2-101, Stiftsbogen 1690, s. 93. Omtalt i Jexlev, Gejst. ark. II, Buderup kirkes adkomstbreve, s. 191. Kanc. Brevb., s. 120. Kronens Skøder, s. 41. H.F. Rørdam, Danske Kirkelove I, s. 326. Dipl. Viberg., s. 285.

Wij Christian (osv.) giørre alle witterliigt, at eptherthij oss elskelige mester Keld, superintendent wdj Wiiborge stiigt, haffuer beret for oss, huorledis att then gaardt, som her Christiern Pouelszen, soghen prest tiill Buderup kircke, iboer, er enn ringe tiilligelsze tiill, oc at then gaard, som kaldtiis Juelstrup, som Niels Lauritzenn oc Pouell Nielsszen wdj boer, skall aff gammell tiidt haffue boedt prester wdj, thaa paa thet sogne presten tiil forne Buderup kircke kand saa møgiitt thes bedre fanghe synn wnderholdingh, haffue wij aff wor synderlig gunst oc naade wnntt oc tiilladet oc nu met thette wort opne breff wnde oc tiillade, at wor oc kronens gaard, forne

Juelstrup, ligendis wdj forne Buderup soghen, maa oc skall her ephther werre och bliffue tiill Budernp sogne kierckis rette prestegaard oc residendz met aldt sinn rentte oc rette tiilligelsze, intit wnder tagitt wdj nogen maade, oc thenn gaard, szom forne her Christiern Pouelszen nu iboer, skall ighen frij wbehindret werre hoes oss oc kronen wdj alle maade. Thij forbiude wij alle, ehuo the helst erre eller were kunde, serdeliis wore fogitter, embiidz-mend oc alle andre, forne her Christiern Pouelszenn eller hans ephther kommere, sogneprester tiill forne Buderup kircke, her emod paa forne Julstrup gaard eller nogin hans rette tilligelsze, ephther szom foruit staar, at hindre eller i noghen maade forfang at giøre, wnder wor hyllest oc naade. Giiffuit paa wort slott Drotningborghe Ottenszdagen nest ephther sanctj Valentinj dagh aar etc. mdlj. Wnnder wortt sziignett. Christian.

Ca. 5. marts 1552

Brev til Oluf Munck om at levere Kongens Saltere i Nibe 1 Td. Brød, 2 Tdr. Øl, 2 Sider Flæsk, 1 Fjerding Oxekjød, 1 Otting Smør, 2 Faarekroppe og 1 Fjerding salte Fisk; han skal endvidere opbygge en Salterbod sst.

Kancelliets Brevbøger, s. 131. Udt. i T. 4, 40. U. St.

Ca. 5. -18. marts 1552

Kgl. befaling til Hr. Otte Krumpen, at påse, at der ikke sker nogen uret mod Niels Lauridsen i Bustrup? (Juelstrup), Poul Nielsen sammesteds, Christen Madsen og Axel Lauridsen, hvem Hr. Christiern i Buderup havde befalet at rømme deres gårde.

Kanc. Brevb., 1552, s. 132. Udt. i T. 4, 56 (U. st.). Jf. Adkomstreg.

Ca. 10. marts 1552

Lars Jensen i Sønderholm stævner Jørgen Prip på Pandum, fordi dennes karl har slået ham, og fordi han har beskattet ham og sat ham ud af hans gård, at møde i Aalborg, så snart kongen kommer selv.

Kancelliets Brevbøger, s. 134. Udt. i T. 4, 44 (U. st.).

10. marts 1552

Skrivelse fra kancelliet til tolder Christen Pedersen i Aalborg om at levere kongens sildesalter Ander Jude i Nibe 1000 mark til kongens silde-

salteris behov.

P.C. Knudsen, Aalborg Bys Historie bd. 3, s. 135.

4. maj 1552

Rettertinget, onsdag nest efter søndag misericordia, sag mellem Fru Anne, Malti Laursens (Viffert) enke, der havde stævnet Niels Rosenkrands til Halkær for en mølle ved Østrup i Hornum herred, som han for nyligen har ladet opbygge hende til skade og trængsel. Sagen udsættes.

Kancelliets Brevbøger, T4, 98 (u. st.). Omtalt i Kancelliets Brevbøger, 19-23.5.1552, T4, 98 (u. st.). Jf. Adkomstreg. Dommen fremgår af Herredagsdombog nr. 6, 1549-57, s. 75b, 76a.

21. maj 1552

Rettertinget, Aalborg. Jørgen Prip til Pandum sagsøger Karen Pallesdatter (Glob) i Nibe, fordi hun havde solgt herligheden af en gård i Østrup, som han havde lånt hende, så længe hun levede. Hun frikendes.

RA Herredagsdombog 6, 1549-57, s 104b-106a. Ditlev Tamm, Kongens Retterting, nr. 844.

24. maj 1552

Rettertinget Aalborg. Søren Nielsen, smed i Skørping, Jacob Pedersen i Støvring og medfølgere stævnes for ved nattetide, i Iver Lykke til Buderupholms og hans fogdes fravær, at bryde ind på Bonderupgaard og bemægtige sig Peder Vendelbo, der var fængslet for et tyveri af 5 rdl. fra Søren Nielsen. Sammen med herredsfogden førte de tyven til sognepræst Christen Poulsen Borch i Buderup, og dagen efter hængte de ham på Hornum herredsting. De stævnede dømmes for hærværk og vold, da de havde taget sig selv til rette. I sagen nævnes også Peder Jacobsen, søn af Jacob Pedersen i Støvring. Bonderupgaard er antaget at være en fejllæsning for Boderup, dvs. Buderupgaard, dvs. Buderupholm.

RA, Rigens dombog 1545-54. Dommen fremgår også af Herredagsdombog 6, 1549-57, s. 104b-106a. Omtalt i Kancelliets Brevbøger, s. 118. Kolderup-Rosenvinge 1. saml, s. 185.

Vor skickitt for os paa vortt Retherting os elskl. Iffuer Lyckce till Bonderup, vor Mannd och Thienner, och hagde i Rette steffnett Sørenn Nielssenn, Smedt i Skiørpinge, Jacob Persenn i Støffring och theris Medt-

følgere, for the nogenn Tidtt siden om Nathetiide vare farenn indt, udi hans Gaardt Bonderupgaardt oc ther udtagitt ienn hans Thiener, vidt Naffnn Per Vindelbow, aff Stock och Jern uti hans oc hans Fogedes Frawerelsse, och emodt theris Villig, Jaa och Sambtycke, och førde hannom til Hornumher-ridzthing och loedt henge hannom, som hand meente medt Urett. Thertill suarit forne Sørenn Nielssenn, att hand fanntt sin Tiuff uti Iver Lyckis Gaardt, som stall hans Pendinge, som wor 5 Daller, och then Pung, the uti laa, och Tiuffuenn bestoedt sine Gierninger, och therepter borgett Iffuer Lycckes Gaardsfogitt selff for hannom, och siden sagde then Borgen op, och satte hannom y Stock och Jernn, och sende Budt till Søren Nielssenn, att hand schulle skylle hannom ved sinn Tiuff, och schulde saa haffue redt bortt och foet en Anden Nygelen, som schulde faae hannom sinn Tiuff, oc berette, att hand icke tog samme Tiuff aff Stock och Jern, men at forne Jacop Perssen hagde foeitt hannom same sin Tiuff uti Marcken. Thesligeste suarit oc forne Jacob Perssen, att hans Søn, Per Jacopssenn, befalle hannom att sige then Borgen op, som handt hagde lotfuit for samme Dreng, thi handt vor uti Aalborg, och therpaa uti Rette lagede nogen Wittner, att hanns Sønn thett schulle haffue befallit hannom, huylckett icki saa uti Sandingen fandts; thi ther fands hanns Sønns eigen Hand schriffth och andre Vitner emodt, och ther Søren Nielssenn kom mett Herridzfogden, tha bleff Herridzfogden uden Gaardenn, och forne Søren Nielssenn, Jacob Perssen selff, Christenn Christennssenn y Skørpinge, och Per Jenssenn ibid. gick indt thill Thiuffuenn, och tha sadt hand y en Feder, Kaastene laae hos hannom, som vaar enn Kore och V Daller, och ther Jacob icke kunde fange Laassen op, tha lodt forne Sørenn Nielssenn sielff Laassenn op, och thereffter lode the Thiuffuenn ud paa Marcken, och Herridzfogden førde hannom sydenn till Hr. Christenns i Bunderup, och ther bleff hand then Natt, och miente Jacob Perssen, att hand ingenn Urett hagde giortt i thend Sagh.

Thertill suarid Iffuer Løckce och satte udi alle Rette, om forne Sørenn Nielssenn, Jacob Perssenn oc alle theris Metfølgere, som saa vor gangenn y hans Gaardt emodt hanns Ja och Mynde, och thagit thenn Karll aff Stock och Jernn, och brøtt hanns Laas uti Mørckenn och Molm, uti hanns och hanns møndige Fogtes Frawerelsse, loguforvundenn uti alle Maade, om thennom icke burde att stande therfor till Rette,

met mange flere Ordt oc Thalle thennom therom emellom vore. Tha ephther Thiltale, Giensuar, Breff och Beuissning oc sagens Leylighed sagde vy ther swo paa for Rette, at forne Sørenn Nielssenn, Jacop Perssenn, oc alle theris Metfølgere, som i Flock oc Fylling met uit Iwer Lyckes Gaardt, ther Per Windelboo bleff tagett aff Stock och Jernn, oc ført aff hanns Gaardt, the haffue thermet giort Uret, och bør therfor att bøede for Voldt, Herverck, Husfredt och Gaardfredt ephther Logenn. Datum Aalborg, then Tiisdagh nest ephther Syndagen Vocem jucunditatis udi wor egen Neruerelse, neruerendis oss elskl. Johan Friis, wor Cantzeler, Erich Banner, Danmarcks Riges Marsk, Her Otte Krumpen, Rither, Oluff Munch, Jøren Lycke, Gabryell Gyllenstiern, wor thro Mendt oc Radt, Erich Skram, Axel Juell och Hermandtt Skeell, wore Landsdomere udi Nørjttlandtt. Anno

Dni. Mdlii.

29. maj 1552

Aalborg, søndag exaudi. Mageskifte mellem kronen og Iver Lykke til Buderupholm, der får Buderup præstegård og en gård Siøgaard (Søgaard) som Peder Ridemand lod opbygge, mod at afgive gods i Hald sogn, Nørhald herred. Adkomstreg. angiver at Søgaard bebos af Jens Sømand.

RA. C 6, Adkomstbr. Landgods Nørrejylland. Pergament. Afskr. i L. Dipl. Omtalt i RA, Registratur nr.11, mageskifter, nr. 789 jf. Adkomstreg. Omtalt i Kancelliets Brevbøger, s. 388. Kronens Skøder, s. 42.

20. juni 1552

Tingsvidne af Hornum herred, mandag efter Skt. hans dag, at sandemænd har stadfæstet det gamle skel mellem Restrup og Nørholm. Christen Jensen i Suldrup, herredsfoged, Eske Gundersen og Søren Laursen i Guldbæk, Niels Nielsen og Søren Poulsen i Klæstrup og Chresten Sørensen vidner, at Gabriel Gyldenstjerne til Restrup fik tingsvidne af Anders Christensen i Estrup, Søren Ibsen i Ersted, Søren Poulsen i Klæstrup, Niels Abildgaard og Mads Laursen og Søren Laursen i Guldbæk, Niels Nielsen i Hornum og Michel Christensen i Bonderup, der vidnede, at de hørte sandemænd kundgøre deres tov om det gamle skel mellem Restrup og Nørholm. De stadfæstede da skellet sten for sten og opsatte en ny sten, derfra nordpå mod fjorden efter de gamle sandemændsbreve, østsiden til Restrup og vestsiden til Nørholm.

NLA, udtagne breve nr. 1240. Opr. i Restrup godsarkiv, G141-1. [6] segl i sortgrønt lak. 1. Christen Jensen i Suldrup, herredsfoged. 2. Eske Gundersen i Guldbæk. 3. Ulæseligt. 4. Niels Nielsen, utydeligt. 5. Søren Poulsen i Klæstrup. 6. ulæseligt. Påskrift på bagsiden: B 45. No 45. N 1058. Sandemænds Toug over Markskiæl imellem Restrup og Nørholm af 1552. Omtalt i Restrup godsarkiv, NLA, G141-1, Designation på adkomstbreve 1763, Restrup gods, nr. 45 med teksten: Sandemænds Toug over Mark Skiæl imellem Restrup og Nørholms Mark Eyendom. Aars 1552. Omtalt i RA, fortegnelse over arkivalier på Landsarkivet i Viborg før 1559.

Christen iensen¹ i Suldrup, domr til huornum herrits ting, eskij Gundersen² i guldbh., seuren laursen³ ibid, Niels Nielsen⁴, Seuren poulsen⁵ i Klestrup oc chresten søffrensen⁶ gjør alle witterligt, at aar efter guds byrd mdlj mandagen nest efter Stc hansdag ij somer pa forne tingh war skicket Erlig oc welbyrdig mand gabriell gyltenstiern tiil restrup, som logligen eskit oc fick et fuld tings winde aff otte logfast dane mendt, som er anders chrestensen i estrup, seuren ibsen i ersted, seuren poulsen i Klestrup, niels abildgrd, mats laursen i guldbech, seuren laursen ibd., niels nielsen i hor-

num oc michel chrestensen i bundrop. Huilche forne otte dane mendt thr alle sandrteligen vonde pa siell oc sanighn attj thij hørde oc soge same dag pa forne ting, at sandmendt her i forskrefne herridt kundgiorde oc aff sagde thrs toff, som thj var tiildømt tiil vederlags tiing at for ride thet gammell skiell, som tiilfornt giort war emelden Restrup oc Nørholm Tha wij alle made staadfeste thij then gamelle skiell sten efter steen oc opsatte ien steen oc sa ret Naar neder i fiorden lige effter thi gamelle sandemends Breffues liudelse, pa then øster side tiil Restrup oc pa then wester side tiil Nørholm. thet Kundgiorde thij for rett ... marckeskiell emelden forne restrup oc Nørholm som forscreffuit stander. at saa er i sanhed thit wind wij met woris in-segell trøkin nede pa thette Breff. Datum etc.

1. Chresten Jensen
i Suldrup, herredsfoged

2. Eske Gundersen
i Guldbæk

4. Niels Nielsen
i Hornum

5. Søren Poulsen
i Klæstrup

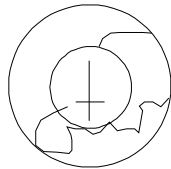
29. juli 1552

Tingsvidne af Nørholms ting, fredag efter Skt. Peders dag, at Nyrup mænd havde brugt Nyrup mark i 50 år og mere. Mads Mouridsen, birkefoged i Nørholm birk, Niels Jensen, Jens Madsen og Chresten Ibsen vidner, at Knud Christensen i Estrup var på tinget og fik vidne af 8 dannemænd, Niels Nielsen og Mads Nielsen i Nørholm, Villum Jensen, Niels Madsen, Lars Bonde, Svend Clemidsen, Peder Nielsen og Niels Stræt, der vidnede, at de samme dag på tinget hørte 5 dannemænd, Lars Lauridsen, Terkel Jensen, Jens Turisen, Peder Stræt og Jeppe Terkelsen i Nørholm, blandt hvilke Lars Lauridsen huskede i mere end 50 år, de andre efter deres alder, at Nyrups mænd har rebet Nyrup mark øst på med "slag og nogle vaser" så langt, som de står ned mod kæret og syd på med "then wratt" og "arestien" til Vie højen, og at de aldrig har set andre komme vest for dette sted, før Selgen Brun og Hans Tysk slog 2 (?pæle) ned ved Nyrup mænds "apis-jord".

NLA, Udtagne breve nr. 1239, Udgt. af Restrup godsarkiv, G141-1.
[4] segl i grønt lak, meget utydelige. Omtalt i *NLA, G141-1, Designation på adkomstbreve 1763, Restrup gods, nr. 20 med teksten: "Et Tings Vidne belangendes Skiæl imellem Sønderholm og Nyrop. Dato 1552.*

Mats moustsen¹, fogitt pa nørhollms biirk tingh, niels ienssen² ibd., iens matssen³ och chresten ibssen⁴ ibd mz thez wort oben breff aar ephther guds basuuld mdlit then fredag nest Sancti piers dagh neruerende pa forne thingh warr schikiit for oss och flere dande mend, som tiil steij warr then

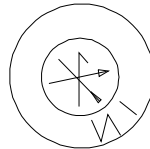
breffuiser Knud christensen ij estrup, ther loffligen beds och fick ett fulth stends things witne aff wij troff dande mend, som er niels nielssen ij nørhollem, mats nielssen ibd, willem ienssen, niels matssen, las bund, suend clemittssen, p nielssen oc nis strett. Thisse forne uille throfast dande mend windte alle endrecthelige wontne pa theris godi troff, sæll och rette sandinghn, att tij saa och hørde same dags paa forne thing for theme standi v trofast dande mendt, som er las laurissen ij nørhollm, therkiell ienssen ibd, iens twæssen, p strett oc iep therkielssen ibd, blantt huilkij forne mend las laurissenn saughde segh, ath hand miinds ij L aar oc mere oc hiidthil have aff thij andr efter sin aller oc standi tij, att the war them fuld wetherligt ij guds sandhied, att nyrup mend haffuer repitt nyrup marck øster pa mz slag och noggi wasin Saa lenckt, som ens staar liige nez mod kiertt och sønder pa mz then wratt oc arestien tiil wiie høffen, oc gangskie wij thilligste fro heller siitt att nogen andr haffuer lvpiit westinn forne stid, førend mz streckitt siiden att selgen brun ij Sønderhollm oc hans tysk nedslagiitt ii opn wed ij nyrop mends apisiurd. att tii so wotne for oss som for stor schreffit thz wintner wij mz wor indsegiller neden pa thz wort obne breff

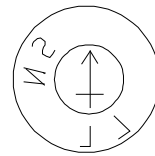
1. Mads Mouritsen

2. Niels Jensen

3. Jens Madsen

4. Chresten Ibsen

29. september 1552

Vidne udstedt af Jens Thomsen (Sehested) i Holmgaard Mikkelsdag, at for 47 år eller 48 år siden, da han "for dreng" tjente Mads Jonsen (Vifert), da brugte Mads Jonsen Vintønden og Sønder Døvelstrup så vidt og bredt, som han havde ret til. Mads Jonsen var Jens Thomssens morbroder. 1487 boede Thames (?Sehested) i Holmgaard i Skals sogn.

RA, Perg. saml., godsark., Torstedlund nr. 75. Papir. [1] ?adelssegl på papiret. Påteg. på bagside: Nr. 283. 1552. 29.9.1552. Colding. Wedel.

Jeg iens thamesen tiill Holmgardt kienes och gjør witterligt for alle wij thette mitt obne breff, att vid vij eller viij oc xl ar siden, tha tiennte ieg Salig mats Joenssen till torstedlundt oc war hans dreng, Tha lod forne ~~Joen~~ mats Joenssen bruge Wijntønden ald oc Sønder døffuelstrup Saa wijtt oc saa brett, som hand tha for funden war, Thet winder oc bestor ieg met thette mijtt obne breff. Tiill Ydermere wijndesbørd oc bedre for waring Tha trøcker ieg mijtt Signett neden for thette mijtt obne breff. Schreffuett i Holmgord Sanne Michels dag Aar mdlj.

30. november 1552

Sct. Andree ap. Dag. Brev til Gabriel Gyldenstiern, at Borgerne i Aalborg have klaget over, at han i 2 Aar har forbudt dem at fiske og drage Vaad for Dalingsøer (Dannisø) som hidtil har været et frit Fiskevand, derfor skal han, hvis han har Dele paa nogen af dem for samme Fiskeri, lade det bestaa, indtil Kongen selv kan komme eller beskikke gode Mænd for at undersøge, om Borgerne i Aalborg med Rette maa fiske eller ej.

Kancelliets Brevbøger, s. 199. T. 4, 180b.

12. december 1552

Anders Pedersen i Tofte (Valsgaard, Als sogn) bekendtgør, at for 45-46 år siden var han i 4 år tilsynsmand for fru Elne, enke efter Mads Jonsen (Viffert), og da blev Vintønden og Sdr. Døvelstrup brugt af Torstedlund, og at han aldrig har hørt Nørlunds ejere eller andre klage derover. Medbeseglet af Niels Thorlofsen i Tveden og Søren Munk i Stegit.

RA, perg. saml., gods, Torstedlund nr. 77. Papir. På plica 2 indklæbede adelssegl, kendelige i papiret samt teksten: The bestor ieg Søren monck met egen hand. Påtegning på bagsiden: 1552. Nr. 282. Wedel. Col-ding. Påtegning på forsiden med nyere hånd: 12.12.1552.

Jeg anders perssen ij Tofftte kendes oc gjør witterlig for alle met thette mitt obne breff Oc Sigill, att wid v eller vj oc xl aar siden war ieg fru Elne, Matts Jonssens effterleurske, hindes tilsions mand ij iiij aar, Tha lod ieg Brugge oc Bierg till Torstelundt Wijntønden till ligge lunde met skoff oc Kier, Oc Sønder døffelstrupp till alle fire Marckemode wforlijtt aff huer mandtt, Oc aldrig ieg hørdee, att thi aff Nørlund eller noget ander gaff ther last eller Kiere ther paa. Till ydermer windsbyrdtt, Stadfestelse och bedre foruaring att saa er ij rette gudts sandhed, som forne stander, trøcker ieg mitt indtsegill neden paa thette mitt obne breff, Oc tislige tillbinder ieg Erlig oc welbyrdige niels torlossen till tueden oc søren munck till stegitt att besegle met mig. Screffuet ij Tofftte Mandag for Scti Lucie dag mdlj.

3. januar 1553

Rettertinget, Nyborg. Jørgen Lykke til Overgaard stævner på vegne af søsteren Kirstine Lykke til Nørlund Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund for halvdelen af Vintønden og Sønder Døvelstrup byggested. Peder Lykke til Nørlund, Kirstine Lykkes far, havde ladet gøre forskellige breve på godset, mens Jon Madsen Viffert og hans søskende var umyndige og Kirstine

Lykkes første mand, Ludvig Munk til Nørlund havde også taget tingsvidner på godset ved Aars herredsting. Rigsråd Ludvig Marsk til Østrup og Nørlund (+ o. 1500), var søn af Palne Jonsen Munk, (Vinranke-Munk), + før 1460, kaldet Marsk efter marsken Palne Jonsen (Munk), + o. 1364. Johan Bjørnsen (+ 1534), Ludvig Marsk's søstersøn nævnes også.

Jørgen Lykke fremlægger brev af ?dag 1494. Jon Madsen fremlægger breve af ?dag 1479 (lovhævd af Hornum H.), Uden dato (7.12.1478), ?dag 1479 (lovhævd af Viborg landsting), ?dag 1477, ?dag 1479 (dom af Viborg landsting), 1484 uden dag (31. maj) og 1484 uden dag (13. juni). Rep. II nr. 4129 indeholder sandemænds brevet af 1477.

Godset tildømmes Jon Madsen, da hans forfædre i henhold til lov- hævds- og sandemænds breve fandtes at have været i lovlig besiddelse her- af. Sandemandstov, låsebreve og lov- hævvd, der senere var taget af andre i strid hermed, tilsidesættes.

RA, perg. saml., Torstedlund gods nr. 78. [1] segl. Omtalt i Poul Meyer, s. 341. Findes jf. Danske Domme yderligere i Herredagsdombog nr. 6 (1549-57) fol. 86r og i 2 håndskr. Her efter udtog i RA, Herredagsdombog nr. 6. 1549-57, s. 189a-192b. jf. Danske Domme bd. 1, s. 351.

Wij, Christian, meth Guds naade Danmarcks, Norigs, Wendes och [Gottis] konning, hertug wtj Slesuig, Holstenn, Stormaren och Dytmersken, greffe wtj Oldenborig och Delmenhorst, giøre alle witherligt meth thette wortt opne breff, att aar epher Guds byrdtt Mdliij, then fredag nest epher nytaar dag paa wortt slott Nyborig i wor eigen neruerelse, neruerendes os elsckelige Jahan Friis, wor cantzeler, Erick Krabbe, Per Oxe, wore thro mendtt och raadtt, och Werner Sualle, vor mandtt, thienere och landsdommer her wtj wortt landtt Fyen, wor skickitt fore os paa wortt retterting os elsckelige Jørgen Lycke till Offergaardtt, wor thro mandtt och raadtt, paa sin søsters, os elsckelige frue Kirstine Lyckes datter till Nørlundt, hinded wegne och hagde i rette steffntt os elsckelige Joen Mattsen till Thostelundtt, wor mandtt och thienere, fore nogen eigendom, som er halffdelen aff Wintøenn och Synder Dyuelstrup byggesteth, som forne Joen Matssen giør hans syster hinder och thrette paa modtt gamble lagheffder, sannemends breffue, kongelig stadfestelse och riigens dombreffue, hans systher ther paa haffuer.

Och fyrst i rette lagde Jørgen Lycke en vidisse aff trende gamble breffue, lydendis blantt andre artickler, att her Palne Marsk hagde opkrefuitt sannemendtt aff Aarsherrit, och the giörde thoff mittrøms paa Thostebro mølledam och damsbundtt emellom her Palne Marsk och Wiffert Jonsens arffuinge suo langs op aff Wintønen och saa mitstrømes, och tha neruerendis wor her Las Thomisgen och thallett ett minde meth flere, att Wiffert Jonsens arffuinge skulle giffue her Palne till skyldtt aff forne dam och damsbundtt en ørtug korn och ett pund smør, som samme vidisse ythermere jndeholler, och dog jngen aff hoffitbreffuene tilstede wor.

Ther nest enn vidige aff Wiborg landsting aff ett gammeltt breff aff

Aars herritzting, at sannemendt ther aff herritz wore opkreffit att giøre marckeskell paa Nørlund marck och Nør Asbeck marck alle fire wegne till marcke mode, som samme vidisse ythermere jndeholler och wduiser.

Item ther nest en høgboren fyrstis, konning Hansis, loulig ihukomelse, stadfestelse, som handt hagde giffett her Loduig Marsk wnder datum Mcdxciiij offuer ett tings witne aff Aars herritzsting, att her Loduig Marsk hagde jnduoridtt Nørlundtt och aldt Nørlundtt fang alle fire wegne till marckemode meth flere gaarde och godz, som samme breff ythermere indeholler.

Item ther nest ett breff aff Aarsherritzsting wnder datum Mdxix, lydendis, att sannemendtt ther sammesteds tilstede tilstode theris thoff, som the hagde giortt herritzskell och marckeskell mellom Aarsherrit och Hornumhernitt marckeskell emellom Asbeck marck och Karup marck, fyrst i then beck, som løber syndenn wedtt Dyuelstrup wadtt becken vester attj aen och saa lige øster att sten ephther anden fra Lille Wadtt, saa lige øster att Winthønenn becken till thenn sten, som the satte østen Ardestrup marck.

Item ett breff aff Hornumherritzsting, att sandemendtt ther sammesteds hagde giortt skell mellom Hornumhernit och Aarsherritt och marckeskell mellom Karup marck och Nørasbeck marck, først then sten, som the satte i then beck synden i Dyelstrup waj, fra then sten till becken och beken wtj aen, fra then sten och till som the fantt then gammell skelsten och till then sten, som stor wester till Lilleuaj, och saa Winthøne beken opatt och beken till mitstrømme, saa till then sten, som the satte østen till Ardestrup wey, och saa øster op att Winthønen etc., som samme breffe ythermere jndeholler och wduiser.

Ther nest ett rigens fjerde dombreff, som her Per Lycke, nu salig meth Gudtt, forhuerrffuett hagde wnder datum Mdxix paa marckeskell mellom Nørasbeck marck och Karup marck och herritzskell mellom Hornumhernitt och Aarsherritt, som samme breffe ythermere indeholler och wduiser.

Meth flere atskillige witner och breffue, Jørgen Lycke i then sag i rette lagde. Och berette Jørgen Lycke, att hans fader, forne her Per Lycke, kjøbte forne Nørlundt mett halffdellen aff Winthønen och aldt anden sin rette tilligelse aff her Jahan Biørnssen, som wor her Loduig Marskes arffuing, och siden lodtt suere ther marckeskell och begynte at fylge samme markeskel til laas, och egendomen altidtt haffuer fuldt hans fader och jngenn anden och mente ther fore, att hans syster burde forne eigendomme at haffe nyde och behole.

Ther till suarede forne Joen Matsen, att samme Wintønenn aldt sammenn och Synder Dyuelstrup wor hans foreldernis rette arff och eigendom och hagde thet wtj mange aar wlast och wkieredtt y theris frii haffendes were och brug till Tostelundt, jndtill saa lenge hans fader, Mats Joensen, døde, och handtt och hans syskende wore smaa wføde børnn och huer sin wey i herre thieniste och hagde en prest till theres werge. Oc i then midler tidt hagde forne her Per Lycke, som hagde Nørlundt, ladt giøre sannmands toug ther paa och soret sig jndt y theris heffdt oc sannmends breff,

som the ther paa haffde, emodt loffenn och ther meth faaett samme halffdelen aff Winthønnenn och Synder Dylstrup fra hannom och hans syskinde, som hand mente mett wrett, och hagde siden aar epher aar giffuett last och kiere, att hans eigendom wor hannom frakomen, och ther paa i rette lagde atskillige witner och klage breffe vthj then sag.

Ther nest i rette lagde Jon Matsenn lagheffdt aff Hornumhernitzting wnder datum Mcdlxxix lydendes, att Joen Wiffertsen hagde jnduordtt meth lagheffdt enn grund och damsteth, kalis Winthønenn, saa langtt och brett som sannemendtt hagde tilforenn giortt marckeskell etc.

Item ett tings witne, att thenn grundtt wedtt Joen Wiffertsens gaardt i hans ennermercke ligendes, som kallis Winthønen, then hagde Wiffert Jon- sen i hans tidtt wlast och wkierdtt och Joen Wiffertsen epher hannom wtj xl aar etc.

Item en lagheffdh wnder datum Mcdlxxix wdgiffit paa Wiborig landsting lydendes, att Joen Wiffertsen hagde jnduordtt meth lagheffdt Kragelund marck fra mølle deming och øster alle fire wegne til marcke mode oc Synder Dyuelstrup fra thet marckeskell, sannmendt giorde mellom Nørlundt och forne Dyuelstrup meth alle thenis rette tilligelse &c.

Ther nest et sannemendsbreff aff Hornumheritzting wnder datum Mcdlxxij, lydendes, att sannmendtt ibidem hagde sorett rett skell emellom Alsbeck kier, skoff och mark och Karup kier, skoff och marck epher som Joen Wiffertsen thennom hagde tilfuldtt, fyrst synder neden wedtt aen, mellom Asbeck och Kamp, saa nør till then lyngholm, som then skell stander, saa nør till Lilduadt till thenn skelsten, samme sannemendtt sate ther, och saa østher att then wey, som nest sønnen løber till Winthønnenn, suo till then tuerwej tager, som løber fra Asbeck, saa mett samme wej neder i Winthønen &c.

Ther nest en dom aff Wiborg landsting wnder datum Mcdlxxix, lydendis, att sannemendtt aff Aars herritt tuo aar epher forne sannemends tog aff Hornumherritzting giort wor, hagde ganget jnd paa samme grundt och soret ther tuert emodt, och thet første tha bør wedt magtt at bliffue och the siste sannemendstog ingen tilskade at komme &c.

Item ett tings witne aff Hornumherritzting wnder datum Mcdlxxxiiij, lydendes, att sannemendtt i Aars herritt aldrig giorde thoff paa Tostebroff mølle dam eller damsbundet eller paa Winthønnenn, før endt Jon Wiffertsen opkreffuede sannemendtt i Hornumherritt, och the giorde manckeskell och skoffskell synden till Winthønen etc.

Item ett sogne witne aff Harsløff sognesteffne wnder datum Mcdlxxxiiij lydendes, att Tostebroff mølle dam och damsbundet er Jon Wiffertsens rette eige arffuegods, och ingen hagde ther dell eller felig y, anthen her Palne Marsk eller nogen hans forelder, och ey Wiffertt Jonngen gaff her Palne Marsk eller nogen paa hans wegne skyldt eller lege aff forne mølle i nogen maade.

Item ther nest et breff, som os elskelige Jens Thomessen till Holme- gaardt, wor mandt, thienere och fordum landsdommer y wort landt Nøre Jutlandt, wdgiffuit hagde wnder datum Mdlij, lydendes att wedt en xlvij

aar siden, da thiente han Mats Jonsen aff Tostelundt oc war hans dreng, och tha lodtt Matts Jonsen bruge Winthønen aldt och Synder Dyuelstrup saa witt och saa brett, som hun tha forfundenn wor.

Ther nest et breff, som os elskelig frue Anne Albritsdatter wdgiffuit hagde wnder datum Mdlij lydendes, at then tiidtt hindes hosbundtt, Maltj Lauritsen, hagde Tostelundt wtj besidelse, tha brugte hanndt Synder Dyelstrup alle fire wegne inden marcke mode och Winthønenn till bege lande meth skoff en och kieritt saa witt och saa brett, som Joen Matsens sannemends breff oc lagheffd lyder, till Tostelundtt, wforuitt aff huer mandt etc.

Ther nest et breff, som Anders Perssen i Toffte hagde wdgiffuit wnder datum Mdlij, lydendes att wedtt xlvj aar siden wor handtt fru Elene, Mats Jonsens ephtherleffuerskes, hindes tilsynsmandtt y fire aar, och tha lodt handtt bruge oc berge till Tostelundtt Winthønen til bege lande meth skoff oc kier oc Synder Dyebstrup till alle fire marckemode, wforuitt aff huer mandtt &c., som samme breffe yttermere jndehobler och wduiser. Mett mange flere ord och atskelige breffue forne Joen Matsen i then sag i rette lagde, och satte Joen Matsen i alle rette, om hannom ephther slig legligheth, som foruit staa, icke bør forne Wintønen och Synder Dyuelstrup att haffe, nyde, bruge och beholle.

Mett flere ordtt och thalle thennom ther om paa bode siider emellom wor. Tha ephther tiltall, giensuar, breff och beuiisning och sagens legligheth, som wi grandgiffeligen offueruegitt, sagde wij ther suo paa fore rette, att ephtertj forne eigendomme alltiidtt haffuer fuldtt forne Joen Matsens forelder ephther theris lagheffder och sannemends breffe, jndtill her Per Lycke lodtt suer ther marckeskell emodtt the forne gambbe sannemends breffe, Joen Matsen ther paa haffuer, tha bør forne Joen Matsen och hans arfuinge forne eigendomme at haffe, nyde, bruge och beholle, then stundtt forne Joen Matsens heffder oc sannemends breffe staa wedt magtt, och thj forne sannemends toug, som her Per Lycke paa samme eigendom haffuer laditt giortt, jcke at komme Joen Matsen eller hans arffuinge till skade ephther thenne dag wtj nogen maade. Datum vt supra, nostro ad causas sub sigillo teste Anthonio Bryske, justicianio nostro dilecto.

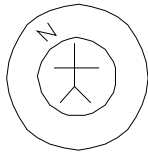
16. januar 1553

Tingsvidne af Hornum herredsting mandag efter Hellig Tre Kongers dag om rebning af Sørup mark. Chresten Jensen i Suldrup, herredsfoged, Mads Laursen i Guldbæk, Lars Christensen i Volstrup, Niels Abildgaard i Hyllested, ung Jens Nielsen i Ø. Hornum og Christen Skriver vidner, at prior Chresten Poulsen i Helligåndshuset i Aalborg fik et tingsvidne af 8 dannemænd, som var Mads Laursen i Guldbæk, Mads Christensen i Bonderup, Jens Nielsen i Hornum, Knud i Hæsum, Anders Justsen i Klæstruplund, Christen S ... i Svenstrup, Peder Troelsen i Guldbæk og Niels Sørensen i Gjelstrup, der vidnede, at de hørte 3 domsmænd, Lars Christensen i

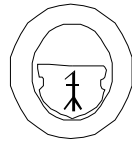
Volstrup, Niels Abildgaard i Hyllested og Jens Nielsen i Mastrup vidne, at de var i Sørup by i Christen Pedersens gård fredag efter Hellige Tre Konger sidste år og hørte, at Sørup mænd var forsamlede og spurgte Hr. Chresten, deres husbond, om han ville opgive en rebning af Sørup mark, da de selv ville foretage en rebning. Dette accepterede han, og de gik da ud og gjorde tovet, men kom straks tilbage og bad om, at marken måtte blive, som den var rebet torsdagen før, da de ikke selv var i stand til at gøre tovet, hvilket Hr. Christen godkendte.

RA, Byarkiver på papir, Aalborg Helligåndskloster. [6] segl i mørkerødt lak, ødelagte, aftryk aflæst spejlvendt i plica. Påtegning på bagside: No. 15. Om Siørup Marks rebning. Omalt i Jexlev, Gejst. ark. II, s. 151. Kr. Værnfelt, H&K 1948, s. 258.

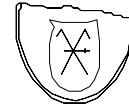
Chresten Jensen i Suldrup, Heritsfogit till huornum heritsting, mats Laursen i Guldb., Las Christensen³ i wolstrup, niels abildgrdt i høllested, ung Jens Nielsen⁵ i hornum oc Christen schriffuer⁶ gjør alle witherligt, ate aar effter guds byrdt Mdliij thend anden mandag effter hellig tre Kong. dag pa forne ting war skiicket Chresten poulsen, prior och forstander wdj helligsteh. i alborg, som logligen esked oc fick et fuld tings winde aff otte lagfaste dannemænd, som er mats Laursen i guldb., mats christensen i bundrup, jens nielsen i hornum, Knud i hersom, Anders justsen i Lunden, Christen S ... i Suenstrup, ped. trogelsen i guldb. och niels sørensen i gelstrup, Huilcke forne otte dannemend ther alle samdirectligen wonde pa tro siell oc sanden, atthj sage oc hørde samme dag pa forne ting iij doms mend for thenom standend, som var las christensen i wolstrup, niels abildgr. i høllestedt oc Jens nielsen i mastrup, huilcke sam vonde pa theris tro siell oc sanden, att thij war wdj Siørup bye i Christen persens gordt then fredag ther nest effther hellige tre Kongers dag sist forgangen, ther hørde oc sage, att alle thij mendt som ij forne Siørup booe war the forsamlet oc attspurde forne her Chresten, there hosbund, om hand welde velget oc oppgiffue then rebning, som pa Siørup marck war tagde, then wiilde thij selff lige oc lade thenne samme marck emelden, sa at thet skulle gaa logligt tiill at bode hand oc thij alle skulle were oegt oc nøg ther mett, Thet tiilstande forne Hr. Chresten, at han war ther met war tiillfreds, om thet kunde were them med tiilgaffuen oc miindre vden skade, oc sa gijnge thij huer oc forsloge marckitoffuen oc strax egen kame, oc ganske vendligen oc huer bade forne Hr. Chresten om ett thett hand wiilde lade same marck vere Rebet, som thend bleff om torsdagen nest telforn, for at thet studt them sielffuens ickij tiill at lege eller lade thene thn emelden for then sags skuldt, at the fand same agre borde were ved same, men thij wiilde alle oc huer bestendeligen eller nøgjis ther met vden alle effter klaue i alle moede. the tiil stedt han oc sagde saa, at thet matte well sa vere rebijt, som thet ware efft thij atthij alle sa well oegj oc nøg ther met, the sagde thij saa, at the matte well sa were oc tacket hanom Hr. Chr. ther fore, at hand wilde lade thet sa were, at sa er sandh. so f... wind wij met woress ...sigl neden pa thette Breff.

3. Lars Christensen
i Volstrup

5. Unge Jens Nielsen
i Hornum

6. Christen Skriver

22. februar 1553

Onsdag post sabb. invocavit. Brev til Jacop Brochenhusse at levere Anders, Kongens Salter i Nybe, 3000 Mark danske til at salte Sild for, og om at annamm, hvad han mangler i denne Sum, af Tolderen i Alborg, hvem der skrives til herom. Rel. Eskeld Oxe.

Kancelliets Brevbøger, s. 221. Udt. i T. 4, 219 b.

23. februar 1553

Efter begæring fra provst Anders Barby i Viborg udmeldes 6 adelsmænd til at afgøre en trætte i anledning af, at en mølledam var blevet opdæmmet og forhøjet til skade for provstens enge i Nørholm. Anders von Barby til Faurholm (Sjælland) var Chr. III's tyskfødte sekretær, senere rigskansler, fik 1545 Skt. Klara kloster i Roskilde 1547-59 provst i Viborg. P. Severinsen Viborg domkirke, s. 375. Dipl. Viberg., s. 363. Pers. Hist. Tidsskr. 1962. Mølledammen er uden tvivl en opstemning af Hasseris å nord for Restrup hovedgård.

Kancelliets Brevbøger, s. 222. T. 4, 222. Omtalt i Aage Brask, Volstrup, s. 21.

Torsdag efter Søndag invocavit. Brev til Hr. Otte Krumpen, Erick Krabbe, Axel Juel, Albret Skiel, Jackop Brockenhus og Jon Matzen, at de, da Anders van Barbye til Fauerholm har berettet, at Gabriel Gyldenstjerne har ladet en Mølledam upstøve og forhøje, saa Vandet derfra gjør Skade paa Provsten af Vieborgs Enge i Nørrehollum, skulle efter Kongens Befaling til dem om at forsamle sig angaaende en Trætte mellem Anders Barbye og Gabriel Gyldenstjerne samtidig undersøge Sagen om Mølledammen og afgøre den enten til Minde eller til Rette.

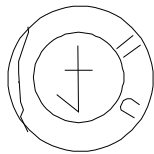
27. marts 1553

Tingsvidne af Hornum herred, mandag efter Palme Søndag, om mark-, skov- og engskel mellem Mosbæk og Karup. Sandemændene i Hornum herred, herredsfoged Christen Jensen i Suldrup, Jens Olufsen i Svenstrup, Christen Justsen i Suldrup, Jacob Pedersen i Støvring, Laurids Christensen i Volstrup, Niels Jensen i Svenstrup, Laurids Stigsen i Ellidshøj og Knud Nielsen i Hæsum samt Michel Christensen i Bonderup, Mads Laurisen i Guldbæk og Chresten Sørensen udsteder vidne, at Jens Vognsen i Byrsted på vegne af Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund fik tingsvidne af 8 mænd, Mads Laursen i Guldbæk, Mads Pedersen i Guldbæk, Mads Christensen i Bonderup, Knud Christensen i Estrup, Anders Christensen i Estrup, Laurids Thomsen i Svenstrup, Peder Justsen i Bislev og Jens Ibsen, at de hørte herredets sandemænd kundgøre et tov, som de onsdagen før havde gjort mellem Mosbæk og Karup mark, skov og kær, de begyndte mod syd ved åen, hvor de satte en trebunden sten, så nordpå til lyngholmene til den gamle skelsten, som de oprejste og satte en trebunden sten, herfra til ”hyllivad”, hvor de satte en trebunden sten, så op med vadet, som løber syd for Vintønden til de veje, som går sydvest på til Ravnkilde kirke, hvor de satte en trebunden sten, så ad vejen vest for Vintønden til en sig, hvor de satte en trebunden sten, så ad vejen mod Vintønden til en lille vej, som også går ned mod Vintønden, derpå ad en skovvej, hvor der har været kørt træ ned til Nørlund, hvor de satte en trebunden sten, så østpå ad vejen til tværvejen til Mosbæk og ad vejen ned til Vintønden, dette kundgjord de for ret skel efter Jon Madsens gamle breve og en kongelig dom.

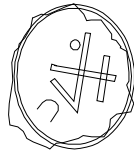
RA, Perg. saml., Torstedlund godsarkiv nr. 82. [9] segl i rødbrunt lak på papiret. 1. Christen Jensen, herredsfoged. 2. ulæseligt. 3. Christen Justsen i Suldrup. 4. Jacob Pedersen i Støvring. 5. Laurids Christensen i Volstrup. 6. Niels Jensen i Svenstrup. 7. og 8. ulæselige. 9. Christen Skriver.

Christen ienssen¹ i Suldrup, domr till Huornum herets ting, jens olufssen² i Suenstrup, Christen iustsen³ ij Suldrup, jacob pssen⁴ i støffring, las christensen⁵ i olstrup, nis ienssen⁶ i Suenstrup, las stiedssen⁷ i ellidshøff oc Knud nielssen⁸ i hersom, ther sandmend er wtj forne Huornum herit, michell Christenssen i bundrup, mats laurssen i guldbech oc chresten søffrensenss gjør alle vitthrligt, at aar effter gudts byrdt Mdliij mandagen nest effter pallem Søndag pa forne ting war skickit iens vogenssen i byrsted pa Erlig oc velbyrdige mandts wegne jogen matssen tiil Totsted lundt, som thr logligen eskit oc fick i fult tings winde aff otte logfaste danmend, som er mats laurssen i guldb., mats pssen, mats pssen ibid, mats Christensen i bundrup, Knud Christensen i estrup, anders christensen i estrup, Laurs tomssen i Suensstrup, p iustssen ij bisleff oc iens ibssen ibid, huilcke forne otte danne mend thr alle samdirecteligen wonde pa theris gode tro siell oc rette Sanden, atthij hørde oc soge same dag pa forne ting, at sandmend wtj

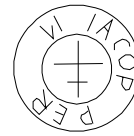
Huornum herit kundgiorde oc aff sagde Sandmends tog oc vidt, som thi oensdag nest tilforn haffde giort emelden Moesbeck mark skoff oc Kiære oc emellom Karup mark skoff oc Kiær, Tha først begøntti thij sønden nede ved aaen, som thij satte tre bunden stien, saa nar thill the løngholm tiill then gamelle skelstien, som thi opsatte oc standi En trebunden steen, sa fra same stijen oc tiill hylliwade, som thj oc satte trebunden stien oc sa op met same wade, som løber nest søndhr wed wijntønen tiil thij vej komer, som løbe Suodouest vdttaa tiill Raffuen Kilde Kierckij, som thij satte oc tre bunden stien, sa met same weij uest wijntønen till en sijge romd, som thj satte oc tre bunden stien, sa fram met same weij nest wijntønen tiill en lijdel weij kome oc løber naar nider emodt wijntønen, som er ..gott noget stacke de studen, sijden met nogen skoffwagen, som haffuer aget weed til Naarlund, som thij satte oc trebunden stien, sa øster opaa met same weij tiill then Tuer weij komr, som løber fra Moesbeck oc sa mett same weij ij wijntønen, som thij satte oc trebunden stien. Thette forne skjell Kundgiorde oc wonte forne sandmendt for ret marke skiell, skoffskiell oc Engij skiell atuere emelden Mosbeck marck skoff oc Kiær oc emelden Karup marck skoff oc Kijarn effter jogen matssens gamelle breffuis lijødelse oc effter Kongelig maits. doms liødelse oc saa euij sandheed som forne stander the winde wij forne sandmend met voris indsigler nede po thette wort obne breff.

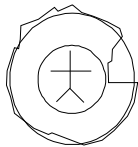
1. Christen Jensen
i Suldrup, herredsfoged

3. Christen Justsen
i Suldrup

4 . Jacob Pedersen
i Støvring

5. Laurids Christensen
i Volstrup

6. Niels Jensen
i Svenstrup

9. Christen Skriver

4. april 1553

Befaling til Jyrgen Persen, Rentemester, at levere Kongens Salter i Nibe 2000 Mark danske, da han ikke har faaet de 3000 Mark, som Kongen havde befalet sine Lensmænd at skaffe ham til Salteriets Behov. Hvis han ikke kan skaffe Pengene paa anden Maade, skal han tage dem af den Sum, som Hr. Otte Krumpen har faaet ind ved salget af 20 Læster Rug fra Haldt.

Kancelliets Brevbøger, s. 235. T.4, 252.

3. maj 1553

Vidne udstedt på Hald slot af slotsfogden og ?slotsskriveren, at kan-
nik Morten Hvas har været på slottet og spurgt, om der var kommet varsel
fra Gabriel Gyldenstjerne om ridemænd torsdag efter Philippi Jacobi (1.
maj) til skel mellem Sønderholm og Nyrup mark.

*NLA, Viborg bisp, C2-252, Udtagne breve nr. 402. [2] segl, indklæ-
bede. Dokumentet itu, begyndelsen mangler. Se også 27.9.1553.*

.....ij .....slotts foget .....witterligt for alle met
thette wort (obne) breff, att her morthen huas Cannick wttj Wiborig haffuer
werit hoss Oss paa slottet, och adspurde, om thr war kommen Nogen warsel
fram Erlig och welbyrdiig mandt Gabriell gyldensterne, att thr skulle kome
Ridemendt nu torsdag epther philippi et Jacobj, emellom sønderhols marck
och nyrops marck, tha antworde wij hanom saa, och nu met thette wort ob-
ne breff och bestand och Kundgiøre, at wij haffuer ingen warsell hørdtt,
thenne sag anliggend, ey heller Kandt the Atthr Paa then tiidt, suar nogenn
wdj Thend eller nogen anden sag, och Kronenn och Kircken er anrørinde,
som handt paa Kon. Majj.s Wegne wdj for suar haffuer och er forne the
ware skicket wdj Kon. Majjst. Forfaldtt saa handtt icke paa thenne tiidt
kandtt were til stede och suare for Kronens, Kirckens och Capittels godts
till wittnisbyrd trøcker wij wore segneten neden for thesee wort obne breff.
Datum Haldtt odensdag nest effter philipp et Jacob aar mdljij.

20. juni 1553

Rettertingsdom, første søndag efter påske, Nyborg. (Reitzel-Nielsen
angiver Kbhvn). Dom i sagen 3.1.1553. Jørgen Lykke til Overgaard stæv-
ner på vegne af søsteren, Kirstine Lykke til Nørlund, Jon Madsen (Viffert)
til Torstedlund ang. Sønder Døvelstrup byggested i Nørlund mark. Jon
Madsens breve herpå er stjålet af Peder Andersen, plovmand hos Bertel
Hørby i Vesterris (Bislev s.), der under Grevens Fejde sluttede sig til Skip-
per Klement og brød ind i hans brevskaab i Braulstrup. Han har derfor taget
ny lovhævd, mens Jørgen Lykke var udenlands i kongens tjeneste. Jørgen
Lykke vil have omstødt rettertingsdom af 3.1.1553, der tilkendte Jon Mad-
sen byggestedet, og henviser til dom udstedt af Chr. I. Denne kendes ugyl-
dig, da den mangler segl. Jon Madsen pålægges at møde på Hornum her-
redsting og aflægge ed med riddere, selvtolvtte, at de gamle sandemænds-
breve er kommet fra ham uden hans vilje. Se også 31.7.1553.

*RA, Rigens dombog 1545-54, Kolderup-Rosenvinge 1, s. 214. Den
originale dom i RA, perg. saml, Torstedlund gods, nr. 85, med 1 segl, for-
modentlig rettertingsseglet. Samme dom i Herredagsdombog nr. 6, 1549-*

57, s. 20b-207a. Omtalt i Ditlev Tamm, Det kongelige retterting, nr. 932.

Vor skickitt for oss paa vort Rettertingh, os elskl. Jørgen Lycke thill Offuergaardt, vor Mandt och Raadt, och hagde paa sin Søster, oss elskl. Fru Kirstine Lyckisdather till Nørlundt, hindis Vegenne uti Rette steffnitt oss elskl. Jon Mattsenn till Tostelund, vor Mandt och Tiener, for en Dom, hand nogen Tidt forleden haffuer forhuerffuit aff oss paa vort Slot Nyeborig och for ett Bygestedt uti Nørlunds Marck, som Jon Maltzen kalder Synder Dyf-fuelstrup, och haffuer laditt suere sikh therind emodt hanns Faders Laug hefft och gamble Sandemendz Breffue och for Thostebroo och Thostebroo Mølledam och for Opebørsell theraff, som er Smør och Korn, som Jon Mattsen och hans Foreldrene hagde opboritt theraf uti lang Tidt emodt en Contractks Liudelse, som er giort emellom Her Palli Marsk oc Jon Wif-ferttsen;

och berette Jørgen Lycke, att hand och hans Syster haffuer nu fundit ythermere Bevisning uti samme Sagh endt handt tilstede hagde, ther vor Dom gick uti Nyeborigh, och uti Rette lagde en vor kiere Hr. Forfaders Koning Christen then fyrste Koning udi Danmarck aff thett Naffn, hans Dom, udgiffuitt under Datum Mcdlxxviij, lydendis, att Loduig Marsk och Jon Viffertsen vor skickitt udi Rette om Trette och Dele om nogen Jordt emellom Dyuelstrup Marck och Nørlundz Marck och syndenn thill Vynthønden paa Nør-Asbeck Marck, som Loduig sagde, at Jon hafde ladit giøre Sandmends Thou paa och Laghefdt then Stundt, handt vor udi hans Naadis Thieneste och Forfald, och hans Naade forbudit haffde met sit opne Breff, att noget then Stundt skulle delle paa hans Godz, tha vor ther saa paasagt, att ephtherthi thet Sandemendtz Thou och Laghefft var giort modt hans Naadis Breff then Stundt han var uti hans Naadis Thieneste, tha bør thett at bliffue magttløsth och bør ey Sandmendene thisuerre att vere for thett Thoff eller therfor nogenn Skade att lide;

och mente Jørgen Lycke thermett att ville bevise, att thend Laghefdt och Sandmandtt-Breff, som Jon Mattsenn hagde forhuerffuit vor Dom ephther, skulle vere dømpet døde och magttløsse, och mente therfor, att the Breffue icke burde att komme hans Syster thill Skade udi noget Maade, och meente, at ephtherthi vor Dom icke heller lyder videre, endt effther samme Jon Mattsens Heffder och gamble Sandtmendz Breffue, att then icke heller burde att komme hans Syster thill Skade; thi hand nu førde bedre Bevisning tilstede, endt hand tha hagde, oc berette, att hand paa sin Systems Vegne vor offuerbødig att ville fuldgjøre samme vor Dom, om Jon Mattsen ville uti Rette legge thett gamle Sandemendz Breff, hand therpaa haffuer, och Jon Mattsen thet icke vilde uti Rette legge, dog hans Dom thet formelder, at hand skall haffue ephther sine gamle Lagheffder och Sandmendz Breffe; men berette, at Jons Mattsen hagde ladit tilfuldt Sandemend paa thet nye, som hagde gaætt hart indt fore hans Systems Gaardt Nørlund, som handt menthe mett Urett;

ther till suarett Jon Mattsen, att thendt høgbemelte Koning Christians Dom, som Jørgen Lycke uti Rette lagde, syntis hannom icke saa nøyagtig att vere, att Jørgen Lycke kunde thermet threngge hannom fra then vor Dom,

handt uti thend Sagh haffuer; thy ther icke fandtes Indsegell for samme Dom, och uti Rette lagde Jon Mattsen vor egen Dom, som vor udgiffuit paa vort Slott Nyborig y thet neruerendis Aar, lydendis, att ephtherthi forne Egendom altidt haffuer fuldt Jon Mattsens Foreldrene ephther theris Lagheffdt och Sandmendez Breffue, indtil Her Per Lycke lodtt suerie ther Markeskell emodt the gamble Sandemendtz Breffue, Jon Mattsen therpaa haffuer, tha bør forne Jon Mattsen och hans Arffuinge forne Egendom att haffue, nyde, bruge och beholde then Stundt forne Jon Mattsens Heffder oc Sandemendz Breffue staar vedt Magtt, och thett forne Sandmendez Thog, som Her Per Lycke paa samme Egendom haffuer laditt giort, icke at kome Jon Mattsen eller hans Arffuinge thill Schade ephther thenne Dag uti noger Maade; och mente Jon Mattsen therfor, att hannum burde samme Egendom att haffue och beholde, som hannom saa er tildømt, och mente, att huis andre gamble fortaffte Breffue, som Jørgen Lyeke nu ville uti Rette frembere, icke burde att komme hannom thil Skade y noger Maade paa hans Egendom, och berette, att uti thenne neste forgangen Fegde hagde enn Tiurf, som vor Berthel Hørby uti Vesterrisis Plogmandt oc hede Per Andersen, och sagde sig att vere aff Skipper Clemendz Mendtt, hug(get) hans Skaff synder udi Brauelstrup och udtog hans Breffue och en Partt kaste y enn Ildt, och en Part bortthog och forrøgthe hannom fore, saa at han aldrih kand komme therhoss, blandt huilcke Breffue samme hans Sandmends Breff vor, som lyder mellom Nørlund oc Synder Dyffuelstrup, och therfor haffde handt laditt then hengdtt paa Kagitt uti vor Kiøbsted Aalborg, och for att hanom var saa hans gamble Sandmendez Breff frakomit, tha hagde hand laditt Sandemendtt paa thett ny opkreffue, och the hagde udvisth hanum the gamle Sandmendez Skell, och meente thermett ingenn Uret att haffue giortt uti noger Maade,

mett mange flere Ordtt och Tale, thennom therom paa bode Sider emellom var. Tha ephther Tiltale, Giensuar och Sagsenns Leilighet sagde vi saa att for Rette: Fyrst, att ephtherthi ther findis ingen Indzegele for then forne Høy. Koningh Christians Dom, som Jørgen Lycke uti Rette lagde, tha bør then Dom icke att kome Jon Mattsen till Skade paa forne Egendom uti noger Maade, och ephtherthi Jon Mattsen nu haffde icke tilstede thet gamble Sandemendz Breff, som er giortt emellom Nørlundt och Synder Dyuelstrup, ephthersom hans the nye Sandemend er opkreffuidt och haffuer vist, att skulle vere Skell, tha er Jon Mattsen plictig att føre samme gamble Sandmendez-Breff tilstede nu paa Mandag nestkommendis fem Uger paa Huornumherritztingh, eller och ther same Dag att giffue sin Logh sielff tolfte mett Ridermendzmendt, att hand same gamble Sandtmendez-Breff haffdt haffuer uti thenne neste forgangene Fegde, och att thett kom hannom fra uthen hans Ja, Mynde, Villige och Sambtycke. Datum Hafniæ then Thisdag nest ephther Sctorum Viti & Modesti Dag, uti wor egen Neruerelse, neruerendis os elskel. Johan Friis, vor Cantzeler, Hr. Anders Bille, Rither, Byrge Trolle, Oluff Munk, Eyller Rønou, Thage Thott, Claus Urne, Werner Pasbjerg och Hr. Lage Bragde, Rither, vore thro Mendth och Raadtt. 1553.

31. juli 1553

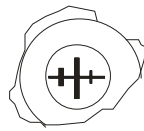
Tingsvidne af Hornum herred, mandag efter Skt. Olaus dag. Christen Jensen i Suldrup, herredsfoged, Lars Tamesen i Snorup, Mads Laursen i Guldbæk, Niels Abildgaard i Hyllested, Jens Gundersen i Højris og Chresten Skrifer vidner, at Jon Madsen fik et vidne af 8 dannemænd, Laurs Tamesen i Snorup, Niels Abildgaard i Hyllested, Peder Jensen i Binderup, Jens Gundersen i Højris, Mads Laursen og Mads Pedersen i Guldbæk, Niels Flæsk og Tames Madsen i Byrsted, som vidnede, at de på tinget hørte ridemændene Jørgen Splid til Aarslevgaard og Peder Kruse til Kjellerup vidne, at de var på tinget som Jon Madsens lovhøringe og hørte ham bekendtgøre på tinget sammen med riddermænd, at tyven Peder Andersen i Grevens Fejde havde frastjålet ham et gammelt sandemændsbrev, som hans farfar Jon Viffertsen lod gøre om skel mellem Sønder Døvelstrup og Nørlund og anmeldte det at stå ved magt, så længe det håndhævedes efter loven. Se også 20.6.1553.

RA, perg. saml., godsarkiver, Torstedlund nr. 87. [7] segl. Påtegning på bagside: Iogen Matssen. 26 Nø 88, No 14. N=39, 14. L:I. Nr. 183. 1553.

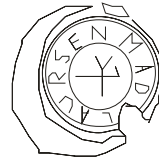
Christen ienssen i Suldrup, domer tiill Huornum Herits ting, laurs tamissen ij Snordrup, mats laursen i guldbech, niels abildgordt ij høllested, iens gundessen ij høffriis oc chresten scriffuer gjør alle witterligt, at aar effter gudts byrdt Mdliij mandagen nest effter Olauij rex dag pa forne ting war skickit Erlig oc velbirdiige Mandts Jogen matssen tiil Torstedlund, som loglig esket oc fick et fult tings vijnde af otte lagfast danne mendt, som er Laurs tamessen i Snordrup, niels abildgordt ij høllested, p. ienssen i bijnderup, iens gundessen ij høffriis, mats laursen i guldbech, mats pssen ibid, niels flesk ij byrsted oc Tamis matssen ibid, Huilcke forne otte danne mendt ther alle samdirecteligen wonde pa theris gode tro siell oc sanden, att thij hørde oc soge same dag pa forne ting ij gode Erlig Ridemends mendt for thennom stanne, som var Erlig oc velbyrdige mendt Jørgen Splijedt tiill Orsleffgordt oc peder Krusse tiill Kelderup, huilcke som vonde oc Kundgiorde, att thij var inden tingij oc var for forne Jogen matssen hans laghøringe oc the hørde oc soge, at hand gaff lag siel tijngende mettt gode Erlig rider mends mend lagtiid dag oc hordelige huad pa sijn høgeste Helgens eed oc siels hellighiedt wij sa made, at then gamelle sandmends breff, som hans forfader Jogen viffertsen loed gjøre emellom sønder døffuelstrup oc Nørlundt som Kongelige maists. dome formeller, thet var ij hans haffuendes vere indtiill nu siste i then forgangene feijde, tiill enn tijff ved naffuen peder anderssen stiall oc for røgte ham thette for emod hans viillije, jaa mijnde oc samtycke Oc melthi thij hans laghevdt sijn fuldt magt at bliffue sa lengij hun røgis for sijn tiilbørdige domer. Datum ut vnder voris insegeller.

1. Chresten Jensen
i Suldrup, herredsfoged

2. Lars Thomsen
i Snorup

3. Mads Laursen
i Guldbæk

27. september 1553

Viborg landsting. Landsdommer Erik Skram bekendtgør, at kannik Morten Hvas, i Viborg på vegne af Viborg domkapitel har tiltale mod Lars Sørensen i Ellidshøj og Lars Christensen i Volstrup og andre sandemænd i Hornum herred ang. et markskel, de har afsagt mellem Sønderholm og Nyrup mark i en trætte med Gabriel Gyldenstjerne til Restrup, hvor de har svoret noget jord fra kapitlet mod dets lovhævd og breve. Sandemændene stævnes til landstinget efter, at stævningen er læst for dem. Yderligere i sagen jf. omslaget i NLA: 20.6.1552, 27.7.1552? (Fejl?) 11.12.1553, 13.8.1554, 13.8.1554, 15.4.1556, 15.4.1556 og 8.10.1558. Morten Hvas fik 1542 Nyrup kannikedømme efter mester Splid Fasti, se 1542 uden dag.

NLA, C2-252. Viborg Bisp, udtagne breve nr. 403.

Erick Skram, Landsdomer ij Nøriutland, Giør Witterligt att for meg haffuer kientt och berett hederlig mandt, her morthen huas, Canick ij Wiborig, att hand haffuer tiiltalle tiill las sørrenssen ij Elidshøff, las Christensen ij Volstrup och theris med brødre Sandemendt ij huornumheritt for Marchskieli the haffuer giortt Emellom sønderholm Och nyrup och suorit hanom fra jen egendom Emodtt Wiborig capittels heffuitt och breffuer, Saa och emodt Logen och Kon: matts. Recess som hand migner. Thij Steffner Jeg forne Sandmendtt mett theris Beuisning Sandmends breff och andre breffue, som thj ij thend sag Will nyde och wndgielle, att møde tiill Wiborig Lands Ting nest Landsting Epthet thenne steffning er lest Att nyde och wndgielle huis the om loff och Rett Er, Saa framptt Jechj skall Rette epthet huiss Beuisning tilsted komer. Dat. Wiborig ottensdag Nest epthet Sanctij Morits dag Aar Mdliij

2. oktober 1553

Otto Krumpen til Støttrup, ridder, Iver Lykke til Bonderup (fejl for Buderup, dvs. Buderupholm), Eskild Gøye til Gundeslev i Erik Krabbes sted, Jacob Brochenhus til Nakkebølle i Axel Iversens sted, Jørgen Mourid-

sen i Hans Stygges sted afsiger dom om markskel mellem Albæk mark og Karup, som de efter kongelig befaling har undersøgt, i sag mellem Jørgen Lykke til Overgaard på vegne af søsteren Kirsten Lykke til Nørlund på den ene side og Jon Madsen Viffert og Hornum herreds sandemænd på den anden side. Skellet, som 11 sandemænd afsagde pinsedag 1553 efter Jon Madsens begæring, erklæres for ugyldigt, da sandemændene har taget fejl af nogle veje ved Vintønden.

RA, perg. saml., Torstedlund gods, nr. 94. Papir. Rester af 5 adels-segl på papiret. Påtegning på bagsiden: Nr. 242. 1553. mackteløs dom, Offuer it dandemens tou. Wedel. Colding.

Wii effteherskrne Ottho Krompen Tiill Sckiøttherop, Ridder, Iffuer Løychij till Bonderup, Eskiill giøde tiill gunddetsløff tiill thaginds j Erik Krabis Stedt, Jacob brochenhus tiill nackebølle wdj axill iufferes stedt, Jørgenn mauriidsøn wdj hans Stiyggiis Stedt Giør witterlliigt medt thette wort obne breff Aar mdlilij manddagenn nest ephther santte mijchels dagh ware wij Effther Ko.n maists wor alder nadiigste Herris strenge Befallingh forsammeds hous nørluund widt winthønen There hous adt grandske oc forffae eth marcheskiell, som sandemendt aff Hornom herridt nogen thidt siden forleijden giort hagde ij meldom asbeck march oc Karops ibd, om same marckeskiell war Saa Retfferdeuiigen giorth, som thedt seg burde ens som Høgmechte Ko.n maists Beffallings breff widformeller oc Indholder.

Tha møtthe for Oss Erliige oc welbørðiige mandt Jørghenn Løyckij tiill Offuer gaardt paa sin Søsters frue Kirstins wegne tiill nørloundt paa then Eene oc Erlliige oc wellbørðiige mandt Joffuen mattssøn tiill Tosthelound oc sandemendtene aff Hornomheriidt paa thenn anden siide. Tha tiill thallede fornde Jørgen Løycke fornde sandmend oc beretthe, at thij icke haffde giordt thedt macke skiell saa logligenn oc Retthlliigen, som thedt foregoende ephther Thedt gamel Sandemændsbreffs liudelse, som Joffen wiffertssenn hagde theno tiilfuldt, Huilchedt som Inholth oc formeller blant andre aasterder fram adt thenn uesthre weij, som løber nest søndenn tiill win thønen oc ij Retthe lagde eth Sioffeens breff ij sin datthom mdlilij pingins mandags wdt giffuedt, som xi danemendt haffuer gieffuedt beschreffuedt oc besegledt fraa theno Thedt thij waare wdmelth aff thingi Effther Reseesens liudelse adt grandske oc forffaarre nogre veij wedt win Thønwnn, Tha fannde thii ij weije ligenndis nermere wedt win thønne Vnder Thenn weij, som sandmendene haffuer sat stenn, medt flere ordt som same sions breff formelder oc wduisser,

Samelledis som gienge for oss xij gamelle agthe dannemendt oc wonde met Theris høegiisthe eedt oc oprackthe fingre paa Theris siells salighedt, som sagde segh aff theno at haffue mijnthe Wdj xl aar, some merre oc some mijndre, adt then grundt och Eijjgendum, som liiger nest søndenn tiill wijn thønen, haffuer werredt brugth tiill nørloundt boude met skofhogs, Oldengield oc andeth Indt tiill win thønen oc saa op adt till Sortthe mousse.

Ther tiill suaarede Joffuenn matssønn oc mijnthe icke skulde finds.

Tha Eskiid oc begierridt wij aff Joffuenn matssønn, om hand hafde nogir breffue oc beuisninge Thedt handt wilde lade læsse oc liude for oss.

Ther tiill suaariide handt, Thedt hans breffue stande alle bemelth wdj Ko.n maists. dom, som gick wdj wijborrige oc wilde ther Ingen andre breffue lade læse. Siiden thog wij alle sandemendene met oss paa thedt, adt wij wiille lade theno siellffuer seij Thedt thij iche hagde fuldt then Retthe weij, som liiger nest sønden wijdt winthønen, Oc tha grandgieffuelligen gran-skidt oc forfforre, adt thedt skiell som sandemendene giort hagde iche waath saa Rettferdeuiigen giordt, som oss siøgnes adt thedt bør wedt magth at werre. Tiil winnesbørdt Thrøcke wij worre signetther nedem for thette wort obne breff. Datthom aar oc dag som forskreffnedt staar.

Omtrent 9.-14. oktober 1553

Joen Matzen citat Fru Kirstinne Christoffer Urnis for et Sandemændsbrev paa Duuelstrøp Mark, som hun lod bære i Rette mod ham og dermed forhindrede de Sandemænd, ”som havde tilfældt imellom forne Sønder Duuelstrop og Nørlundz Mark”, at møde i Kolling Lørd, post Galli. Rel. Andres Barby.

Kancelliets Brevbøger, s. 262. Udl. i T. 4, 284 b. (U. St.)

18. oktober 1553

Kongens retterting. Låsebrev til Niels Rosenkrands til Halkær på 2 pergamentsbreve. Det ene et skøde fra Gertrud Maltesdr. Munk til Niels Rosenkrands' hustrus far, Ove Vincentsen Lunge til Tirsbæk, på i Hornum herred 2 gårde og et bol og en tilliggende mølle i Østrup, årlig skyld 6 ørte korn. 1 pund smør, skovsvin, gæsteri, dags gerning og andre små bede, 1 gård i Sønderup, årlig skyld 3 ørte korn, 1 pund smør og andre bede, Hyl-dals mølle, årlig skyld 2 skæpper mel hver uge samt i Aars herred Dal-gaard, årlig skyld 2 ørte korn samt 1 bol i Aars, årlig skyld 1 mark. Det andet en dom af Viborg landsting, at landsdommerne og mange flere gode mænd efter kongens befaling har været forsamlet og har tildømt Niels Rosenkrands den omtalte mølle og gård i Østrup, som han havde genopbygget.

RA, Kongens retterting, Rigens forfølgingsbog 1552-59, s. 433.

Till loess. Niels Rosenlrants till Halkier fick stadfestels breff offuer tuende pergaments breffue, Thet første ett skødebreff ~~paa pergamentt~~ mz fire hengendis Indsegell Wnder Datum Mdxiiii lydends, att giertrud maltiss Dather haffde soldt, skøtt oc affhendt fra sigh och sine arffuinger och till Erlig och welbørdig mandtt Oue windsentig till Tirsbeck, forne Niels Ro-

senkrandsis høstruis fader, Och till hans arff.ge. ij gaarde och ith boell wti østrup mett ieth møllestedt alle fire wegne till marckemode, Inthet Wnder tagitt, Liggendis ij Huornum herret och schylder Aarligen aar wj ørte Korn, et pund smør, skoff Suin, giesteri och dages gierninge, Item en gaard ij Sønderup skyller iii ørte Korn, ett pund smør mett andre bede. Item Hølldals mølle ij same herrit skyller ii skiper miell huer uge. Item en gaard wij aars herrit kalles Daalgaardtt skyller ii ørte Korn och et boell wtj aars skyller en mark huertt aar, som same skøde ydermer wduiser och Indhollet. Item thet andit en landstings Dom Wnder Datum mdlmii lyedendes, att Landsdomer mett mange flere gode mendtt aff wiborg Landsting ephther Kge. matt.s befalling forsamblett haffde tildømppt forne Niels Rosenkrands forne mølle och gaard mett møllestedt huoss østrupe ij Huornum herit ligends handtt nu opbøgtt haffr mett allsine rettigheder friiheder och herlighed, saa och mett sin gamble Arrildts støffning effther hans adkom och Kongelige breffue effther som same Landstings dom ythermer wduiser och indhollder :c Mz alle forne gods ..... møllens des tilligelse Inthet wndtagittwij nogen maade. Datum Kolding 5. feria post lucas euang. 1553. (18.10.1553).

Niels Rosenkrants fick første dombreff till looss i then sag, Datum Kolding 6a feria post andrei aplj 1553. (25.11.1553). Niels Rosenkrants fick andet dombreff till looss i then sag, Datum Kolding 6a feria post epiphani dnj 1554. (12.1.1554). Niels Rosenkrants fick tredje dombreff till looss i then sag Datum Kolding 5a feria post reminisere 1554. (24.9.1554 !?). Niels Rosenkrants fick fierde dombreff till looss i then sag Datum Kolding 5. feria post paasche 1554. (29.3.1554). Niels Rosenkrants fick almindelig steffning i then sag paa at eet aar och sex wgger sagen. Datum Kolding 5a feria post exaudi 1555. (6.3.1555). Niels Rosenkrants fick almindelig steffning ens sex wgers opsættelse i then sag. Datum Ottonia 5.ta feria post Michaelis 1555. (3.5.1555). Niels Rosenkrants fick loosbreff i then sag. Datum Langeskoff løgdagen post ..... 1556.

23. oktober 1553

Kolding, S. Seuerini ep. Dag. Til Bønderne i Himmersyssel og Vendsyssel. Da Ulvene gjøre Kongens Undersaatter i Nørrejutland stor Skade paa deres Kvæg, har Kongen befalet Jacob Brochenhus, Embedsmand paa Alborghus, paa belejlig Tid om Aaret at gjøre Jagt paa dem. Bønderne skulle derfor, naar og hvor Jacob Brochenhus tilsiger dem, møde med Vaaben og Væрге og Ulvefogderne, som han indsætter, lydige. Hvo som bliver hjemme eller ikke er Ulvefogden lydige, skal bøde 6 Mark til Kronen, hvis han er Kronens Tjener, eller til sit Herskab, hvis han er Adelen Tjener, samt straffes som en ulydig.

Kancelliets Brevbøger, s. 266. T. 4, 290.

25. oktober 1553

Aabent Brev, at Jon Matzen til Torstedlundt og Jyrge Lycke for sin Søster Fru Kirstiine Christoffer Urnis til Nørlundt have været for Kongens Retterting i Nærværelse af Kongen selv og de samme som ovfr. angaaende et Sandemændsbrev om et Markeskjel, som hendes Fader Hr. Peder Lycke havde taget paa Sønder Døufuelstrup, samt angaaende nogen Skade og Omkostning paa begge Sider. Da Trætten er meget vidtløftig, overdrager Kongen til Erich Banner, Hr. Otte Krumpen, Eriich Krabbe, Nils Lange, Erich Schram, Axel Juel og Anders Chrestensen til Quelstrup, at de Onsd. efter Paaskedag (28.3.1554) skulle forsamle sig paa den omstridte Ejendom og afsige en endelig Dom om alle Klagepunkterne. Hvad de bestemme, skal staa ved Magt; hvis de ikke blive enige, skal Flertallets Dom gjælde.

Kancelliets Brevbøger, s. 266. T. 4, 309 b. Det åbne brev er formodentlig RA, perg. saml. Torstedlund gods nr. 100.

11. december 1553

Tingsvidne af Hornum herred, mandag efter Skt. Nikolaj dag ang. skel mellem Sønderholm og Nyrup, at der altid har været givet last og kære, når Nyrup mænd ville bruge jord øst for Brohøjvads vej.

Chresten Jensen i Suldrup, herredsfoged, Jens Nielsen i Hornum, Mads Laursen, Jep Jepsen, Peder Laursen og Chresten Jepsen i Guldbæk og Niels Skriver i Veggerby vidner, at velbyrdige svend Jørgen Skriver fik vidne af Jens Nielsen i Hornum, Mads Lauridsen, Peder Pedersen, Peder Lauridsen, Michel Pedersen og Niels Mogensen i Guldbæk, Jens Jensen i Støvring og Peder Madsen i Moldbjerg, der vidnede at 3 sandmænd, Niels Laursen og Hans Jensen i Moldbjerg og Niels Brun i Ellidshøj vidnede, at Niels Laursen i Moldbjerg havde vidnet, at hans far var foged hos Jesper Daa og hans moder og søskende i 40 år, og han selv været foged i mere end 24 år for fru Kaas' og Jesper Daa (til Enggaard) og hans søskende, og at hans far sagde til ham, at da han var foged, nægtede han Nyrups mænd at bruge jord øst for Brunvadsvej og øst og syd for de gamle skelsten mellem Sønderholm og Taarup, og de blev tiltalt, hvis de alligevel gjorde det.

Desuden vidnede Hans Jensen i Moldbjerg på vegne af faderen, Jens Hansen, at faderen var herredsfoged i 20 år, og da var Jens Andersen ridefoged på Restrup og påtalte, hvis nogen brugte jord øst for Brunvadsvej og øst og syd for de gamle skelsten mellem Sønderholm og Taarup, og der var altid rejst tiltale, hvis de alligevel gjorde det. Han vidnede endelig, at det var 24 år siden, at faderen gik af som herredsfoged.

Niels Brun i Ellidshøj vidnede, at da hans far Jep Brun var herredsfoged, var sandmænd tilsagt til tov mellem Nyrup og Sønderholm, og han selv som skriver tilstede, og mester Jacob Krumpen var der også selv

for at drøfte med sandemænd, som hans moder havde tilsagt, og han havde da sagt, at hvis hans tjenere brugte jord øst for Brohøjsvads vej og øst og syd for de gamle skelsten mellem Sønderholm og Taarup, da var det på eget ansvar, og derpå fulgte mester Jacob Krumpen ham til Restrup til fru Kaas. 3 dannemænd vidnede, at de har hørt af gamle dannemænd, at der har gået gæsteri og herredsgæld af Nyrup til Restrup. Endelig vidnede Hans Tysk og Peder Brun i Sønderholm, at de stævnedes Hr. Morten Hvas at møde Gabriel Gyldenstjerne på herredsting eller lade tage vidne imod ham.

NLA, Udtagne breve nr. 1238. Udtg. af Restrup gods, G141-1. Papir. [7] segl, ulæselige. Påtegning på bagside: No 50. Ett tingsvinde udgiffit paa huornum heridts ting 1553 udviser Ath mange mends tid ... matte haffue Nogen brugligts med ... østenn och sønden til brun waad wey med miere formelendis mens liger til Restrup. Dok. omtalt i NLA, Restrup gods, G141-1, Design. på adkomstbreve 1763, nr. 50: Et tingsvidne udgivet af Hornum herrets Ting ang. Skiel imellem Sønderholm og Nyrup. Ao 1553.

Chresten Iensen i Suldrup, foget till huorn. hrs ting, Jens Nielsen i Huornm, mats laursen i guldbech, jep jepsen ibd, peder Laursen, Chresten jepsen ibid oc niels schriffuer i veggerby gjøre alle witterligt meth thette wort obne breff, ath aar epther guts byrd mdlilij mandag nesth efhter Sti nicolaj edp dagg war skicket for oss oc menige hrs. mend som then dagg tingg søgthe welbørdige suend Jørgen Schriffuer, huilcken esket oc fick et fulldt tings winde aff viij Laffasthe dandemend, som var Jens nielsen i huornm, mats Laurissen i guldbech, peder pedersen ibd., peder Lauridsen ibd., michel persen ibd, niels mogensen ibid, Jens jensen i Støu(ring) oc p. matsen i molbier, huilcke forne viij danemend vonde alle samdrete ligt med helgens eed oc opragte fingre, ath the saa oc hørde same dagg pa forne tingg ij sandmend for them stande, som war niels Laursen i molbier, hans Jensen ibid och niels brun i elledshøff, huilcke forne ij dandemend the vond for oss med opragte fenggr oc helgens eed, at thette vonde niels Laursen i molbier, at hans fadher war Jesper Daass och hans madhers oc søskind fogiith ii xl samfeld aar, oc sidhen haffuer hand sielffuer verith fru Kaasis oc jesper daaae oc hans søskind fogit ij xxiiij samfeld aar oc miere, Oc er hanem fuldwitherligg och hans fadher saggde for hanem ath althen stund hand var thr fogiit, ath hand formenigh the nyrup mend ville haffue noghen brugning østen til brunvadiths weij oc siden østen och søndher fraa thil gammel skielsten, som stander emellom søndholm oc torup tha haff hand thes last oc klauge paa, och aldrig thi haffde thedt ij hand oc loffligt heller ij noghen brugg ij noghen made. tisligste haffuer hand oc sidhen giffen last oc Kier pa huilcke tiid, som thij haffuer brugith offuer som forscreffuit standh, althen stund hand haffuer værith fru Kaasis, Jesper daae oc hans søskind fogiith, Och er hanem oc fuldwitherligg ij sandhed, ath huem som the er befundigt haff thet haffuet brugiith østen och søndhen offuer the gammel skielsten, tha er tæssig tagith fraa thenem, och huem som borth førth haffuer, tha haffuer tiji restrop thr for ... huilk logen offuer gaaith.

tisligste vond och bestodt Hans Jensen ij molbier paa hans faders Jenss hanssens vegne och her i dagg inden tinghi, ath hanss fader var heritsfoget ij xx samfelds aar, och tha var jens anderssen ridefoget tiil ræstrup, oc gaff Lasth och Kier paa ij lige made ffor huiss brugningg, som thj brugit østen til broffhøffe vad vej och sidhen østen och sønden offuer thij gamel (~~sten~~) skielstien, som stander emellom søndhollum oc torup, oc huem thr er beffundith huor the haffuer brugith søndhen och østen thij gamel skielstien, tha er thij tiiltalith ther for och enten opfesth eller forundhen ther fore. tisligste er forne och sielfuer fuldwitherligt thet och huem, som haffuer brugit och befundhen ther medt the er loulig fraa these tageth, oc huem som borth førsh haffuer, tha haffuer thij først op thed forne(~~overstreet~~) Och er the vel offuer xxiiij aar sidhen, ath hans fader bleff aff med fogdii.

och tesligst vond oc bestod niels brun i Ellshøff och same dag hier Inden tinghii, ath then tiid jep brun var hr. foged tha var sandmendt tilkrefuit emellom nyrop oc sønderhollm, tha var hand schriffuer paa marcken med hans fader same dagg, och tha var her mogens gyldenstiern og same dagg paa marcken, som sandme. skulle giøre thier thouff, och er them och fuld vitherligt, oc mesther Jacob Krumpen var och sielffuer ther paa marcken same dagh, tha begierth forne mesther Jacob Krumpen, ath han ville offuer giffuith med sandmendt, som hanss modher haffde ladith kreffuidt ther emellom nyrup och sønderhollm hand ville loue oc segge hijnd oc hanem tiil, ath ther som thes befand, ath hanss tiener brugte noggen brugningg østen brofhøffde vads vej och sidhen østen oc søndhen offuer thii gamel skielsten, som stander emellom sønderholum oc torup, tha skulle thet vere Indh ij thess eggen reth, oc thr paa fuldt mesther Jacob Krumpen hannem tiil ræstrup till fru Kaasis. Och vonde forne iij dandemend, ath thij haffuer giordt aff sagdt och gamble dandemend, ath ther haver gaaith gesterij och herrisgioldt aff nyrup tiil ræstrup. the och vonde och tiilstod same dagg for tingsdom hanns tysk ij sønderhollum oc peder brun ibid, ath the mundeligen steffnith her morthen huas ath møde til forne hrs tingg erligg oc velbyrdigg mand gabriel guldenstiern eller lade taghe vinde emod hanem. in cuij rei ... usa su theste impressa.

1554 (1)

Eet Tingsvidne ang: at Dannesøe fiskerie har været et frit fiskerie for Alle og Enhver: Udstæd af Hornum-herretz Ting Aar 1554.

NLA, Restrup gods, G141-1, Design. over adkomstbr., nr. 2, (1763).

1554 (2)

Mageskifte mellem Peder Kruse til Kjellerup og hans svoger Albert Maltesen (Viffert) til Møllerup, der får gården Fløe i Gravlev sogn, som

Lars Jensen og Niels Jensen har, årlig landgilde 3 ørte korn, 2 pund smør, 1 skovsvin med andre små beder. Peder Kruse får en gård i Øls sogn og by i Hindsted herred. Han beder Erik Steen til Tostrup, sin broder Enevold Kruse til Vingegaard, sin hustrus broder Baltzer Maltesen (Viffert) til Rebstrup og borgmester Søren Christensen i Hobro at medbesegle med sig.

RA, seddelregistratur, godsarkiver, Torstedlund nr. 107.

7. februar 1554

Rettertingsdom i sag mellem Iver Krabbe til Østergaard og Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund på den ene side og på den anden side og Anders Pedersen i Tyrrestrup på han egen og alle Peder Ebbesens arvingers vegne på den anden side. I sagen refereres et gammelt tingsvidne af 1479 ang. Vesløs. Det antages, at det drejer sig om Tyrrestrup i Bislev sogn.

RA, Herredagsdombog 1549-57 Bl. 256a. Rep. II, nr. 4535.

27. april 1554

Befaling til Jacop Brochenhus paa Aalborg (eller Slotsskriveren i hans Fraværelse) at levere Anders Jude, Kongens Salter i Nybe, 3000 Mark danske eller saa meget, der behøves til salteriets Behov. Udt. i T. 4, 397.

Kancelliets Brevbøger, s. 311.

1. juni 1554

Aabent Brev, Fredag post Urbani at, da Hr. Anders, Abbed i Viidskyldt Kloster, agter at oprydde Fiskeriet til en Gaard under Klosteret, kaldet Vesterriis, som skyder paa Lymfiourden", eftersom man ikke kan drage med Vaad og andre Garn der, men frygter for, at andre skulle gjøre ham Hinder derpaa, naar han har haft Bekostning med Oprydningen, saa overdrages Fiskeriet der med Vaad, Ruser og andre Garn ham og hans Eftermænd, hvis han kan udføre Oprydningen.

Kancelliets Brevb., s. 317. R. 6, 329 b. Tr.: Danske Magazin 1, s. 152.

13. august 1554 (1)

Erik Krabbe til Bustrup, Jacob Brochenhus til Damsbo, Oluf Glob til Nørgaard og Thames Bildt i Hassing bevidner, at de efter kongens befaling

har været på et markskel mellem Nyrup og Sønderholm, og at de da afhørte to stævningmænd fra Nyrup, nemlig Niels Winther og Thames Clementsen. Stævningmændene afhøres om, hvor og hvornår de havde stævnet Jep Fynbo, der var foged for Gabriel Gyldenstjerne til Restrup, i sag om markskellet rejst af kannik Morten Hvas i Viborg, i hvilken sag stævningmændene havde vidnet ved Viborg landsting. Det konstateres, at stævningmændene ikke er enige om, hvornår de havde stævnet. Morten Hvas er sikkert præsten ved Sor-tebrødre kirke i Viborg. (Gjerding, s. 161).

NLA, Udtagne breve, nr. 1236. Udtg. af Restrup gods, NLA, G141-1. Papir. [3 segl]. Påskrift på bagside: No 158. No 34 og 1050 (overstreget).

Wij epherskr.ne Erick Krabbe till Bustrup, Jacob Brochenhus till damsbaa, Oluff glob till Nørgaard, och Thammes bijlde ij hassing gjør wijt-terligt mett thette wort obne reff, att aar ephther gudts byrdt Mdliij then mandag nest ephther Sct laurits dag, ther war paa thett marckskiell emellom Sønderholm, och Nyrup ephther Konij. Mts. befaling, tha attspurde wij thes-se epherskrne tow mendt, som thr Niels wijnter wdj Nyrup, och Thamis Clementsen wdj sammestedt, om the war the tow mendt, ther haffde wondet for landstings dom, thennom att haffue gijffuet worsæl, for ett aff the wintis byrdt her Morthen huass Canik wdj wijborrig haffde tagett, tha sagde the Jaa, Thaa forhørde wij samme tow mendt, huar wdij Vaar, som haffde wundet till landsting, for landsdommer, att the haffde gijffuett paa en dag gabriell gyllenstierns fogit Jep fiønbaa lofflig wardsell, for wiitnis byrdt, som forne Morthen hafde tagit paa thet marckskiell, som forne gabriell och her Morthen om trætter. Tha attspurde wij først Niels Wijnter ufor suar, och huadts dag, hand gavde gabriell gyllenstierns fogit Jep fiønbaa then waarsel, hand hafuer wonditt paa till landsting. Tha sagde hand att hand gaude hannom then warsell neden for broen paa Restrup then Søndag nest for Sct Hans dag, Tha nest spurde wij Thammes Clementsen huor och huad dag hand gaff gabriell gyllenstierns fogitt Jep fiønboo warsel, mett forne Niels winter for forne wintis byrdt, Tha sagde hand seg att haffur gijffuett Jep fiønboo warsel paa Restrup offuer for broen wijdt thenn store nye huss, then fredag nest for Sct Hans dag. Saa fuld theris wintessbyrdt icke att igen the havde for oss ij dag met thet thr tilforn haffde wundet, och thil fult till landsting, Tijll ydermiere wiitnisbijrdt, att wij hafuer hørdt samme mendt saa wonndt for oss, thett winde wij mett wore signetter. Datum ut supra.

13. august 1554 (2)

Gode mænds brev, at afgørelse af trætte mellem Gabriel Gyldenstjerne til Restrup og Anders von Barbys svend, Mourits Hansen, om markskel mellem Nørholm by og birk og Restrup mark er opsat indtil videre.

NLA, Udtagne breve nr. 1237. Udtg. af Restrup gods, G141-1. Papir,

[3] segl. Påtegning: No. 3, No 14, No. 124. Thette breff bleff lest paa nørholms birck thing fredag nest ept. sct dag mdliiij. Breff gode Mends for-drag, att den trette imellom Restrup, Sønderholm och Nørholems bye och birck schulle opsetnis indtil dj heritsdom Aff Ma: Krig for och Saa til videre giøres.

Wij ephtherne Erick Krabbe til Bustrup, Albrijt Skiell till giennerup och Jacob Brochenhus till damsbaa, Kiendes och gjør Wijtterligt mett thette wort obne bref, att wij haffue nu forhandlitt thet saa emellom Erlig och welbyrdige mandt gabriell gyllenstiern till Refstrup paa then enne, och Andres von Barbys Suendt, mourits hansen, paa then anden Sijde, om then trette, som thenom emellom thr, om ett marckeskiell, emellom Nørholm bye och birck, och Restrup marck, som the om trette, att ephtherthj begge parterne, och somme aff oss som skulle were offuer samme grandske, thr forhimnderett wdj kon: Maijsts forfaldtt, at skielt were wdj then herredag, nu ij otthense att samme sag och trette altingst opstaa till guds wijll beggj parterne, och wij ander komme aff samme Kon: Maijst. forfalddt igien, och samme sag blijffuer the paa thet nye ephther Kon: Maijsts befaling loffligen stefnidt, och mendt af Nørholm wij att beware thennom, mett nogen aff ther eijendom, the om trette, før samme sag blijffuer oc weret op the Kon: Maijst. befaling. Till yderis witesbyrdt trijker wij wore Signetter neden paa thette wort obne breff. Datum Restrup mandag nest ephther lawrentij martijris Aar 1554.

14. august 1554

Otto Krumpen til Høybygaard, Erik Krabbe til Bustrup, Niels Lange til Kærsgaard, Holger Rosenkrands til Boller, Erik Skram til Tjele, Axel Juel til Villestrup og Anders Christensen (Sandberg) til Kvelstrup afsiger tirsdag efter Skt. Laurids dag efter kgl. befaling dom i sag mellem Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund og Kirsten Lykke til Nørlund om ejendomsret til Døvelstrup, det halve af Vintønden og et skovstykke syd og nord herfor. Efter granskning af dokumenter, gamle som nye, hvoraf nogle var i strid med hinanden, fastlægges, at skellet går fra en sten, som står nord i Sortemose, vest derfra og ret nord til Vintønden, vestpå i Vintønden midt i åen til Jon Madsens humlegård begynder, syd om humlegården til det sydvestligste hjørnegærde, nordpå til de gamle skelsten, langs skelstenene nordpå ud i Døvelstrup vad, vestpå til den gamle grøft, som fru Kirsten nu har fornyet med et dige, vestpå langs diget til Haverslev mark begynder. Ejendom nord for skellet tilhører Jon Madsen, sydfør Kirsten Lykke.

RA, perg. saml., Torstedlund gods, nr. 104. Perg. [9] adelssegl. Påegning på bagsiden: Lest Paa Hornum herrits ting den 28 Januarij Anno 1622. Lest Paa marcken for sionismendene den 23. februarij Ano 1622. Lest paa Aars herrits Thing thend 26. februarij 1622. Lest paa Aars heritsting som Snapsting paafald thend 7. Januarij førend Sions Mend

hiemlidt Ao 1623. Lest paa Hurnom herrits ting then 3 dag aar 1623. Lest paa aastederne for sionsmendene thend 29 Martij Anno 1623. Lest paa hornum herrits ting thend 24. maij 1623. Lest paa Hornum herritsting thend ... 1625. Torstedl. 50. 1554. Nr. 5. Nr. 15. Nr. 45. Nr. 156. L.I.

Wij epherne Her Ottho Krompen till Høybyegordt, Ridder, Erik Krabbe till Bustrup, Niels Lange till Kiærgordt, Holger Rosenkrants till Boller, Erik Skram till Tielle, Axell Jull Wijllestrup och Anders Crestensen til Quelstrup, gjør alle wijtterligt mett thette wort obne breff, att aar epher gudts byrdt Mdliij then tisdag nest epher Sti. Laurits dag, tha waare wij epher Kon's Maits. waar aller nadigste herres befaling forsamblitt paa nogen trette och wenighedt, som waar emellom Erlig och Welbyrdig mandt Jogen Matssen till Torstelundt paa then enne, och Erlig och Welbyrdige quinde frue Kijrstin lyckesdatter till Nøørlundt, paa then anden sijde, for een eijendom Kallis dyuelstrup och halff Wijntønden, mett ijtt støcki skoufue sønder ther huos ligendis, och ijtt Kiær ther norden fraa. Thisligste for kuorn och afgrøde aff samme eijendom, och for Kost och tering aff thennom for samme sag och trette emellom giordt ehr. Tha grandtgijfueligen grandskede och forfore wij alle forne leijligheder, om samme eijendomme och tretter. Och tha fandis ther paa buode sijder attskijllige breffue, kongedomme, laughefder, sandmendts brefue, stockenefuendt, tingswinthner, och andre brefue, buode gamble och nye, lydendis paa samme eijendom, dog een partt lydde emodt huer andre, epherthj Kon. Maits. befaling formelder thett wij skulle haffue fuldmacht, wdij samme sag och trette till mijnde eller rette.

Tha epher beggj partherns fuldbørdt, wijlgie och samtøcke endeligen till een fuldkommelig ende, forligte och fordrage wij thenom, om alle forne tretter, och giorde thennom ijtt rett endeligt skiell emellom alle forne eijendomme och aasteder, som the om trette ij saa maade. Detthe epherne skall were rett skiell ther emellom. Først fraa then stien, som staar norden ij Suortemosse och saa westijr ther fraa och rett nøør att Wijntønden, och saa westijr att Wijntønden att mijtt strømme till Jogen Matssens gamble gardt widt tager och saa sønden om samme hamble gardt till samme hamblegardts westijrste och sønderste hiørne giærde, och saa ther fraa nøør att, till the gamble skielstien, och saa ther fraa mett samme skielstien nøør wdj dyuelstrup waijdt, Saa westijr op fraa samme waijdt och till then gamble grøfft, som frue Kijrstin nu haffuer mett ett nye dijgge och grøft ladit fornye, och saa westijr op mett samme nye dijgge och grøft till thett westijrste hiørne aff samme dijgge, som harsløff marck wedt tager.

Thesse forne aasteder skall were och bliffue till ewig tijd wigien kallind marckeskiell for thennom och theris arfuinge emellom forne eijendomme och tretter som høgbemelte Kon. Maits. befaling paa lydde. Och huis Jordt, skoufue och eijndom, som ther finds norden for forne marckeskiell, skall were och bliffue till Jogen Matssen och hans arfuinge, Och alltt huis ther finds sønden fraa skall were och bliffue huoss frue Kijrstin lyckesdatter och finds och finnge, vden all wijdr trette och forfølgning paa

anthen sijder wdj nogen maade. Och ther till met skall alle huis brefue, som the paa anthen sijder haffuer saa wijtt som the forne ejendomme och tretter ehr anrørinds, eij komme thennom eller theris arfuinge paa anthen sijder till hinder eller skade epther thenne dag, wdj nogen maade paa forne ejendomme. Och her mett bleffue the ij alle maade saa endeligen forligte och fordragen uden allit wijer paa .... eller forfølgning ij thesse sager epther thenne dag ij nogen maade epther som forskreufnit staar. Tijll ydermier wtnisbydt, att thet saa ij alle maade (skjult under plica) Jogen Matssen och frue Kijrstin lyckesdatter egne. Datu ... et loco ut Supra.

21. november 1554

Oprejsningsbrev for Jens Olufsen og Niels Jensen i Svenstrup, Knud Nielsen i Hæsum, Lars Christensen i Volstrup, Lars Sørensen Ellidshøj og Christen Justsen i Suldrup, som er gjort nederfældige for et sandemændstov, de gjorde på Nyrop mark, og som nu har optinget til Jacob Brockenhus, embedsmand på Aalborghus. Rel. Jacob Brockenhusse.

Kancelliets Brevbøger, s. 353. Udtog i T4, 471 (U. St.).

9. februar 1555

Livbrev for Hr. Christiern Friis, Ridder paa Sibber Kloster, som han selv har i Væрге, samt paa Kronens gods i Liungø og i Skifue Sogn i Vendsøssel, som han har i Forlening. Med de sædvanlige Bestemmelser ang. Gods, Bønder, Jagt og Skove.

Kancelliets Brevbøger, s. 360. Rex m. p. subscr. R. 6, 346b.

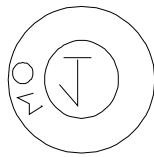
29. marts 1555

Vidne af Nørholm birketing, fredag før Marie Magdalene dag. Nørholm mænd lovede, at holde kvæget borte fra Restrup kær og endel.

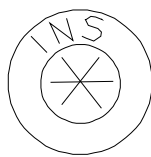
Mads Mouridsen, birkedommer i Nørholm birketing, Mads Nielsen, Søren Andersen og Chresten Jebsen i Nørholm udsteder tingsvidne, at beskeden svend Lars Grøn på Restrup fik et tingsvidne af 8 dannemænd, som var Mads Nielsen, Terkel Jensen, Søren Clemesen, Mads Fur, Jens Nielsen, Christen Michelsen, Søren Sørensen og Anders Jensen i Nørholm, der vidnede, at de samme dag på tinget hørte Søren Jebsen og Jep Mortensen, Peder Clemidsen, Chresten Ibsen, Poul Tamesen, Jep Poulsen og Lars Bonde i Nørholm, der samme dag stod for tingsdom og tog i Lars Grøns hånd og lovede at deres kvæg ikke mere skulle komme i Restrup kære eller endel.

NLA, *Udtagne breve, nr. 1235, udgt. af Restrup gods, GI41-1*. [4] segl i grønt lak, konserveret ved overdækning med japanpapir. Aflæst i aftryk i plica. 1. Mads Mouridsen i Nørholm, birkefoged, 2. Mads Nielsen i Nørholm, 3. Søren Andersen i Nørholm. 4. Chresten Jebsen i Nørholm.

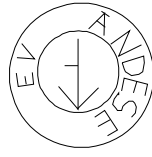
Mats muoridssen, domr paa nørholm birck ting, mats nielssen ibd, seuren anderssen och Chresten Jebsen ibd mz thet wort one breff sub anno Dmi. mdlv then fredag nest for s marij magdalene dag paa forne ting war skickitt for oss och flere dande mendth, som ther tiil steij ware besken suend las grøn pa restrup, thr loffeligen bedh och fick et fvolt tings witne Aff viii troff dande mendth, som er mats nielssen ij nørholm, terkilt Jenssen ibd, Seuren clemitsen, ibd, mats fuer, Jens nielssen, Christen mickelssen Seuren Seurenson oc andiis Jenssen ibd, These forne viii dande mend Alle Samdrectligen wonne paa therris gode troff Sell och rette Sandhied, attij saa och hørde same dag paa forne ting for them stande tesse ephther schreffuene mend, som er .... Seurenson, ... Jeibsen ij nørholm, Jep morthensen ibd, p clemidssen, Chresten ibssen, pouel thamessen, jep poullssen och las buund ibd. huilcke fforne mend, som stande for en tings dom same dag och toff ij forne las grøns hand oc loffued oc sauede, at theriis femon skulle icke kome ij restrup Kier heller endiell mz thijeriis wind heller willij unden thij haude thz ij miinte. Att saa gick och ffore ij sandhied som fore stoer schreffued ladr wij trøke wor Indsegill neden paa the wort obne breff.

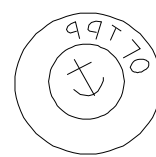
1. Mads Mouridsen i Nørholm, birkefoged

2. Mads Nielsen i Nørholm

3. Søren Andersen i Nørholm

4. Christen Jebsen i Nørholm

9. maj 1555 (1)

Vdj Hornumherrit, sogneprestenn tilh Suenstrup oc Elliszhøye skall aarligenn giffue tiill Gesterij fire marck oc icke mere, ephther thij at Gugh sogne kircke er affbrott. Samtneledis skall hand beholde ett boell, som er byggit aff prestegardens eyendom, vnder hans plough, oc ther aff giffue till wort slott Aahborghus arligenn saadan skyld, som ther pleyer aff att gaee.

H. F. Rørdam, Danske Kirkelove I, s. 449.

9. maj 1555 (2)

Gavebrev til sognepræsteembedet til Svenstrup og Ellidshøj på 1 bol, som er bygget af præstegårdsjorden, mod sædvanlig skyld til Aalborg slot.

Kronens Skøder, s. 48.

11. juli 1555

Anordning af 8. juni 1552 om kirkegårde, kirkeværger og kirkeregnskaber i Viborg stift. Af dette brev findes i Aalborg bispearkiv en vidisse udstedt i Juelstrup, S. Kjelds dag 1555, af følgende præster: Christen Poulsen, prior i Hospitalet i Aalborg og provst i Hornum hrd., Hans Christensen, sognepræst til Veggerby, Jens Stinger, sognepræst til Nørholm, Ezechi (Eske) Ibsen, sognepræst til Hornum, Christen Jensen, sognepræst til Ellidshøj, Jens Nielsen, sognepræst i Nibe-Vokslev, Christen Christensen, kapellan til Sønderup, og Christen Jensen, sognepræst sammesteds.

H. F. Rørdam, Danmarks Kirkelove III, s. 554.

Omtrent 13.-18. september 1555

Befaling, foranlediget af Fru Kirstene, Gabriels Efterleverske, til Hr. Otte Krumpen, Iuer Krabbe, Erick Krabbe og Otte Brade paa Kongens Vegne samt Albrit Skel, Jost Høg, Jørgen Splid og Mons Jul, at de skulle gjøre Markeskjel mellem Neurup og Synderholm og tage Sandemænd til sig; de skulle stævne de Breve og Lovhævder, som haves paa begge Sider, for sig og sørge for, at den Adkomst, som Hr. Morten har, kommer tilstede.

Kancelliets Brevbøger, s. 395.

14. september 1555

I sag 18.12.1591 ved Nibe birketing mellem Niels Jonsen Viffert til Torstedlund og kronen om afgifter af huse på kronens jord i Nibe fremlægges et vidne, at Jens Vognsen i Byrsted på vegne af Niels Jonsen spurgte, om nogen havde set Hans Bartskeer og Erik Madsen tilføje hinanden sår.

Ith things Winde aff forne Nibe ting Wnder datum 1555 løffuerdagen som Hellig Kors Dag paa faldt, Otte mand Wondett haffuer, the Jenns Wogenssen ij Byerdested paa Sinn hossbundis Wegenne Erlig och Welbiørdig Svend Niels Joenssen thill thorstedlund och Adt spuorde thend Miennige mand, om ther War Nogen Mandd thr haffde Seet hanns Bardskier och Erik matsen Adt haffue giort huar Anndre Nogenn Saar eller skaade, thr thill suarde the thaa thill stede War, Adt thi the Icke seet haffr i Nogen maade.

1556?

Brev af Hornum herreds ting, at Jørgen Prip til Pandum havde fordelt Niels Brun i Harinde (Harrild i Vokslev sogn) for hovedgæld og faldsmål, for at have ladet grave grøn..... og tørv i Pandum mark og ladet sit fæ nedtræde noget eng. Genbrev i sagen 12. februar.

RA, Rigens Forfølgingsbog 1552-59, fol. 527 jf. Adkomstreg.

1556 (1)

Dom af Hornum hrd., at for stenshug (?tyveri af sten) bødes 6 mark.

ÆA III, s. 64, Register paa breffue paa Olborghusz anno 1578, O12.

En tingsdom aff Huornumherritzting, at for stenshug schall bødis sex marck. 1556.

1556 (2)

Morten Jensen i Siem vedgår, at fru Ingers og Chresten Jensen i Suldrups gæsteri var 10 heste, da han var Axel Juels kok og det samme i Oluf Munk tid. Der er uden tvivl tale om Inger Jepsdr. (Benderup) og svigersønnen, herredsfoged i Hornum herred, Chresten Jensen. Axel Juel til Vilstrup var lensmand på Aalborghus 1536-50 og efterfulgtes af Oluf Munk.

ÆA III, s. 65, 1556, P3.

Morten Jensen j Siem breff och bekiendellsze, at thend tiid hand wor Axel Juls køgemester, tha hollt høstru Inge i Suldrup och Chresten Jensen sammestdz x heste till giesterij och siden j lige maade i Olluff Munckis tiidt.

1556 (3)

Gode mænds granskning, som de var udmeldt af landstinget til at udføre i strid mellem Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund på den ene og Erik Madsen og Rasmus Lauridsen på den anden side vedr. huse i Nibe. Fremlagt i sag 28.3.1573, se denne dato. Se også 18.7 og 27.10.1556.

Thisligste fremlagde itt Erlig och Welbyrdige Salig Hr. Erich Skram till Deijdbierglund, Gregs. Vlstands met fler ther grandskning Aff aar mdlvj Vdgangit, att the Var tagen aff Viborg landsting att skulle grandske och for-

fare om nogen hussteder ij Nibe, som Jogen Madssen, Erick madssen och rasmus lauridssen omtuiste, tha grandski, forfuore och saa the tho huss steder, som Erick matssen och rasmus lauridssen sielf wid Kiend atuere the huss sted som, Var Komen fraa Ø closter, och atuere ..... the huss och ejndom, som Jogen madssen, Erick madssen och rasmus lauridssen omtretr, och ickj forne Erick madssen och rasmus lauridssen att Kunde beuisse met Priors aff Ø closters gaffuebreff och ickj hid met biscop stiigt aff borglum tilladelse boff at p becke biesp var fler huss sted giffuidh wedt ett huss stedt, som maltj maurssens skiøde paa liuder.

23. marts 1556

Kongens retterting. Jørgen Prip til Pandum havde tingsvidne af Hornum herredssting, at han havde fordelt Niels Brun i Harrild for hovedgæld og faldsmål, fordi han havde gravet tørv i Pandum mark og drevet kvæg i hans mark og eng. Endvidere havde han brev af Viborg landsting derom.

RA, Kongens retterting, Rigens forfølgingsbog 1552-59, s. 527.

Jørgen prip till panumgrd. hagde breff aff Huornum Heritsting lydends, att hand ther hagde ladit fordele Niels Brun i Harim for hoffuitsgiæld oc faldsmaall for hand hagde graffuit grønne iord och tøre ij panum marck och disligste for voldrift hand haffde dreffuit ij forne marck och ladit hans fed nød træde forne Jørgen pripis engj. Thisligste hagde handt breff af Wiborg landsting. Ther effter fick handt xv dages breff, Datum langesøe die prisce virginis, x dages breff, Datum ibid Sabato post dorothe virginis, v dages breff Datum ibid die theodor. pres. 1556. (23.3.1556).

Niels Bruns budt Thog genbreff i thend sag Datum Haffnia 4a feria post theodor. 1556. (27.3.1556).

15. april 1556

Gode mænds brev om skel mellem Restrup og Nørholm. Se også 16.4.1556.

NLA, perg. saml. Oprindeligt i Restrup godsarkiv. Perg. [8] segl. Påtegn. på bagside: No. 1052. B. the breff er lesth paa huor. m. hrs. tingh mandag nest epther søndaggen misericordia dag ano dm. mdlwj. Thette breff er lest paa Nørholm bircketiing fridag nest effter søndag miserjcordja dag Anno dej mdlwj. Stærkt beskadiget, store del mangler. Enkelte manglende ord eller endelser angives med prikker, manglende dele af linier og sider angives i parentes med ca. omfang). Manglende ord der med sikkerhed identificeres ud fra sammenhæng angives i parentes.

Wij epherskr. Otthe Kromp (½ linie) Krabbe till Bustrup, (½ linie) (Al)briitt Skiell till hamme(Imose) (½ linie) -strup, Jost høg till Wang...(½ linie) gardt och Mogens Jull till (½ linie) -ligt mett thette Wort ob(ne breff) ...børdt, Mdl paa thett f...(½ linie) -moto genitj Søndag th.. (½ linie) War aller naadigste he.. (½ linie) marckskill emellom ... (½ linie) marck, som Erlig (½ linie) gabriell gyllenstierns (½ linie) thenn enne, och Erlig (½ linie) domproust Wdij Wij(borig) (½ linie) trette. Thaa møtte (½ linie) icke till (½ linie) (½ side) ... (¾ linie) mett kuoll och samme stien, saa lige nøøru... (½ linie) Suore the till Restrup paa then øster sijde, som (½ linie) .. net och stablitt, och till Nørholm paa then (½ linie)

Thisligste ett andit sandtmennds breff (½ linie) till hornum herritsting aar mdlx paa thet (½ linie) nhs, att sandtmenndt wdij forne herrit kund(giorde) (½ linie) sagde theris toff, som the ware tilldømt (½ linie) landtsting att fornije thet gamble skiell (½ linie) giort waar emellom Restrup och Nøørholm, (½ linie) maade stadfeste the thet gamble skiell (½ linie) och opsatte enn stien, och saa rett nøør (½ linie) den, lige ephther thet gamble sandtmenndts (½ linie), paa then øster sijde till Restrup, och (½ linie) sijde till Nøørholm, thette Kundgiorde the (½ linie) skiell emellom forne Restrup, och Nøør(holm) (½ linie) samme sandtmennds breff fornyet (½ linie) gamble san(dmen)ds toff ephther (½ linie) tilfinde ...mpt, for.... halings gaardt ij Restrup Kiær (½ linie) gijffuit last och Kiære oppaa, aa (½ linie) herritsting, sijden marckskiell (½ linie) Sønderholm och Nøørholm, M...(½ linie) Nøørholms bircketing, wnder sa (½ linie) ij forne mening, som thette forne (½ linie) -nest laedt the lese tuenne for (½ linie) hutt till hornum herrits ting, (½ linie) Mdl, thett andet aarr Mdliij, (½ linie) Welbørdige mandt gabriell gyllens (½ linie) hafuer loffflig wdij tre samfulde ting, (½ linie) Nøørholms mendt, att bruge nogen brug (¼ linie) gammell tijdt, emellom Restrup, och Nørholm, (¼ linie) git huis ther hafde ij hans miinde, och breff p.. (¼ linie) hafde,

Sammeleds lodt ther och lese tre (¼ linie) ge breffue, wdtgijffuit till hornumherrits t(ing) (¼ linie) enne wnder gudts aar Mdliij, lydends, att Erlig och (¼ linie) mandt gabriell gyllenstierns till Restrup (¼ linie) ladett gijffue last och Kiere oppa, att th (¼ linie) mendt bruger hans grundt och ejendom, (¼ linie) hans gamble sandtmennds breffuis lyde (¼ linie) flere ordt som withner Indtholder och (¼ linie) mett flere sions winther och Klager (¼ linie) -fue och beuijsning, att samme gamble (¼ linie) the oss paa wijste, burde att were rett (¼ linie) emellom forne Restrup, och Nøørholms mar (¼ linie) Ther till suarede forne her Morthen (¼ linie) hansen, paa her Barbijes wegne, att (¼ linie) bunden stien, som wij blefue først pa (¼ linie) hans holck, och Biørn Kaas, och (¼ linie) haffde sijst opsatt, nøør adt fraa (¼ linie) ... bunden stien, som beggj partherne bestodt, och bekiende ij dag for oss, att were rett skiell, emellom (for)ne marck, waar ickj then rette hiørnestien som the... for, men paa wijste oss enn anden stien standends ... fomalvennes?, øster adt fraa forne tree bunden stien ...the sielff bekiendee for rett skiell, huilcket ther... ... thennom att wijlle bewijse, och ij rette baar ett ... ..s winthne, wdtgijffuett till Nøørholms bircketing Anno Mdliij lydend, att iiii dannemendt, for otte, bade

... wdij Nøørholm wonhuit haffde, att the (min)dis ij xl aar, och Mierre, att buode engj och feegang haffuer werrit brugtt till Nøørholm, norden till thet gamble skiell, som staa mett ij Kærret, mellom Restrup och Nøørholm, øster oppaa till till then hiørne stien, som stander paaa øster ende paa small renn och fraa Nøør fraa then stien, och mett thet gamble skiell, som løber nøør oppaa till fiorden, Allt thett ther ehr westen till, haffuer werit bruget till Nøørholm, och ej ander stedts, sijden thenom lengst mijndes.

Sameleds ij rette baar the ett sandtmendts breff, wdijffuet till hornum herritsting wnder sijn datum Mdxlj lydend, att sandtmendt ij forne herrit wdt wijste theris toff och skiell, som forne gabriell gyllenstiern till Restrup hafde thennom tillkrefuit emellom Restrup och Nøørholm, først øster medt then gamble skiell till en peel, saa øster till en stien, som the satte ij then rødde beck, saa øster mett beck en till en renne, saa øster mett rennen, till enn gammell hiørne stien, saa stien fraa stien, och redt nør till tre stien, som stander mett Kuoll och pinnstien under, som sandtmendt haffuer satt tilforne, och saa neder till fiorden.

Ther till suarede forne hans holck, och Biørn Kaas paa forne frue Kijrstiins Wegne, att samme sandtmendts toff waar ... och mackte løss, till Wiborrig landtsting, for sandtmendt icke haffde wdijst theris toff, eptther thet, gamle sandtmendts brefues lydelse, och ij rette lagde samme landstingsdom, lydends, att epttherthi thet gamle sandtmendts breff icke for sandtmend thou lijdt then sijste toff bleff giortt, saa the kund.. wijde, att rette thennom ther nogett eptther, och hafuer dog giortt teris toff ther emodt, thaa haffuer then toff och skiell Ingen mackt, och icke att komm. gabriell gyllenstiern till skade paa sijn eijndom, ij nogen maade, och forne sandtmendt ehaar ther.. loffelig kallet blijffuer, att fornye thet gamble skiell, huar thet ehr nogenstedts forbljndet, eptther thet gamble sandtmendts breffues lydelse.

Tha eptther then leijlighiedt som wij kunde grandske och forfare, eptther som wij ware paa wijst aff beggj parterne, saa och eptther breffue och witnisbijsrdt, som for oss wdij rette kom, kunde wij ickj rettere forfaree, endt marckskiell att were giort emellom forne Restrup marck och Nøørhol(m) marck steedt fraa steedt, och stien fraa stien, ...then stien som sandtmendt sijst hafde oprett och lige nøør till till fiorden, eptther som thett gam(ble) sandtmendts breff, och thett sijste sandtmend(ts) breff, ydermere formelder och Indtholder ...ej ther kom nogen brefue eller bewijsning ij... for oss, huor eptther wij kunde sigge sam(me) gamble toff emodt, wdij nogen maade, M(en) epttherthj ther finds ij samme toff brøst for... saa thet gamble sandtmendts toff ther mett ... blijndett, och ickj noek som for klarit, eptther then landstingsdoms lydelse, Thaa sandtmendt thett att forklare, mett stien, huor behoff giøres, eptther samme gamble sandtmendts breff och eptther samme landstingsdoms lydelse. Till ydermier witnisbijsrdt, och beder forwaring, att thette saa fast och ubrødeligen holdes skall wdij alle maade som forskrefuit staa, trijke wij woris signetter neden for thette wort obne breff. Datum tempore et loco ut Supra.

16. april 1556

Dom om markskel mellem Nyrup og Sønderholm, torsdag efter quassimodo geniti, mellem fru Kirsten, enke efter Gabriel Gyldenstjerne til Restrup og kannik Morten Hvas i Viborg domkirke. Se også 15.4.1556.

Arnemagneanske Institut, Dipl. Dan. XIII nr. 11. ca. 555 x 354 mm, plica ca. 30 mm. [8] adelssegl. 1.? Otto Krumpen. 2. og 3. tabte. 4. Albert Skel til Hammelse. 5. og 6. tabte. 7. seglrem. 8. seglrem. Påtegning på bagsiden: No 10:16. Nafn JS (?). Marckskiell emellom Nørup och Sønnerholmb. Fascic 13 no. 11. 1557.

Wij Effthersc. Otto Krumpen thill Skøttrup, Ridder, Erik Krabbe thill Bustrup, Iffuer Krabbe thill Offuergaardh, Albrith Skiell thill Hammelse, Otto Brade till Knudstrup, Jost Høg thill wang, Jørgen Splidt thill aarsleffgaardh och Mogens iuell thill Knifhold gjør witherligt ath Aar Effther guds bødth M:d:l paa thet siette then torsdag Nesth effther Quassimodo Geniti Søndagh Tha war wij efther Kn. Mat. wor allernaadigste herres befalingh forsamlens paa eth Marckskiell emellom Nyrop och sønderholom som erlig och welbørdige Kuinde Kirstenn, Gabriell Gyllensternes efftherleuerske och Her Morthen Huas Cannik wj wiborigh om thrette.

Tha Møtthe Erlig och welbørdige Mandt Hans Holck thill Barritskouff och Biørn Kaas thill Starupgaardh paa forneffnde fru Kirstenn wegne Och Berethe, Atth sandmend wj Huornum he.. haffde nogenn tiidt sidenn forledenn giortt skiell emellom forneffnde marcke som salig Gabriell Gyllensterne haffde lagt dødt maktesløs, Och ath Sandmend war siden opkraitth igienn ath gjøre eth andit Skiell, som thij oss Ocsaa paa wiste.

Ther thill suarde Erlig och welformstige manndt Her Morthen Huass Kannik wj wiborig och berethe ath Sandmendts thouff war och wndersagt thill Wiborg landstingh forthi, ath thendt war giorth emodt hans laugheffuidt Och ij rette lagde en laugheffdt wnder sin Datum Mdliij lydendes atth Her Nills ienssen, Kannik wj wiborig, Sielfftholte med guode mendh, Prester och Kierkens tienere induorde medt laugheufdt thil wiborig domkirckij och Capitell all Nyrup bye med all hindis thilliggelse, Agger, eng, Marck oc kier, fuorthe och fellidt, mose och hiede, fiskerij oc fedrift, Intett wndertagith, Som thij Nu ij were haffuer Och ij lx aar oc mere i were haffuer haftt, Besønderligenn Nyrup hiede, forthe Sønden thill en marck liggendis Nordenn fraa thij Adelweije och saa westeradt thill en huidt stienn och saa Norduest thill en høffue stienn, Som the røde stienn staa, en saa Nøradt thill en Suorthe høffue och saa nør adt thill then stien, som staa huos then agger Niels pedersen opbrødt Ocsaa nøradt østen widt forneffnde Agger som stienen staa thill thenn Grønne weij norden widt forneffnde Aggers Ender. Ochsaa nøruest med forneffnde weije thill thenn Korsweije kommer, och saa wejster adt thill Binnerupp marck widtager och saa offuer adt offuerligt och nederligt thill Sønderholloms marck och hiede

widthager, och en Stubb engij widt binnerup aae. Thette forne ...Red....
..hed och ejndom Induorde forne Her Niels thill Wiborigh domkircke Oc
Cappittels endell och wduorde ale andre aff forne wndtaget fire agger som
ligger thill sønderhollom kircke Prestegaardt ij forneffnde Nyrup marck.

Sammeleds och thuenne Landstings dom, then ene Aaar effther guds
Børdt M:d:liij lydendes, att effther forne sandmendt haffuer saa giorth theris
thouff och edt och her Suoridt then iordt oc Eijndom, som Capittel i
hand och hauffindt haffde i then tiidt theris heuffider bleff giort och siden
thill then thidt stedse fuldt haffuer oc haffuer gangit Offuer Regenweth och
furskaaren iord och giort theris thouff opkrefuen Saa Gotth som Suordt om
ejendommeth, Som Capittel ij handt och were haffde ij thedt thij haffuer
Suoret paa østerside atth were thill Sønderhollom och paa then wester side
thill Nyrup. Saa eftherthi forneffnde Landstingsdom giffuer thil kende Atth
ther som samme Sandemend findis atth haffue giort theris thouff oc edt no-
genstedts ind ij forne Capittels heuffder och Emodt forne Capittels Breffue
och ther med Buort Suorit iord, som samme Capittel haffuer haffd ij hef-
fuidt then tidt samme heuffder giortt er aff Eijndomen giort Annat heud
haffuer ther haffuer thij giortth wrett, och nu er louligen beuisth med Si-
onsbreffue och thiennere samme forne Suynswind er saa giort ... Tha widtt
wij ickij Anditth effther saadan leijlighedt, Som forskreffuith stander end
Samme Sandmend haffuer giortt wrett och emod loffuen och Bør ther for
atth stande thill retthe effther Recessens lydilse och ickij thenn thouff som
thij som thij saa Maade giorthh haffue ath kome forne Her Morthen paa
Capittles Wegne paa sinn grund och ejndom thil hinder heller Skade ij
nogen maade. Thenn Andenn wnder Sin Datum Mdliij med huilcken thij
stadfeste then første dom lydendis ath efterthij forne guode mendts dom
och grandskeningh ofuer Kn. Mts. befaling wdgangen ickij bemeller heller
... gjør ander for Morthen Huasis winnitsbørd endt thennom, Som hand
heller Andre paa hans Wegne tagit Och forhuerffuitt haffde paa samme
Marckeskiell och ej kunde beuises atth forneffnde Gabriell Gyllensterne
hafde fanget louligenn Warsell for thennom effter Resessens lydelse, Och
forneufnde Her Morthen Huas nu haffuer Beuist och ath haffue giffuith
hannom louligen warsel for Samme therij winne, som samme dom Indhold
The winde wij och ickij Aarsagh heller thilfelde ther aff atth kannt same
Landstingsdom igiennnkall, Ther Machtesløs gjør ej heller Anditt ther om
emel-lom forne Gabriell gyllenstern och Her Morthen Huas atth dømme ij
then sag end som disse tilforen dømth haffuer, Saa leng Kn. Mts. will ther
andis om Kieurit.

Ther thill Suarde forne Hans Holck, at kronens breff paa forne fru
Kirstens wegne ... sandmend blef fæld... war ... sion som war Neffnds fraa
Wiborigh landsting paa samme Marckeskiell, som hadde hiemmelidt
Efther nogen winnitsbørdt Som ickij Ret eller findes ath were Toffuen Ath
effthertji ther som ickij Nogen af thij Rijder mendts winnitsbørd som ?bru-
ge Samme Eijndom Oc findis ath thij Buorde wonnidt ij ... igen her Oc ath
alle lodsejerne Schulle ickij haffue fangit louligen warsel Effther ... nen
Breffues lydelse, Och ij Retthe lagde tha then dom som Erik Krabbe medt

flere guode mendt haffuer effther Kn. Mts. aldernaadigste frome Befalingh wdgiffuith Under Sin Datum lydendis, ath the witesbørd, som Her Morthen Huas heller nogen paa hans wegenn haffue thagit paa sam Marckskiell och fornefnde Gabriell Gylensterne eij kanndh beuise paa ath haffue louligenn warsell effther som thedt sig bør effther Kn. Mts. Bræffis lyeldelse, tha bør thij aldelis ath were Dødt och Macktesløs och eij ath Komme fornefnde Gabriell Gylensterne hellr nogenn aff fornefnde lodsejer j Sønderhollum thill hinder eller Skade ij nogenn maade effther thenne dagh och Menthe fornefnde Sandmend ath Efftherthij forneffnde Winnisbørdt war Nedersath ath samme skiell skulle indt nu were retth Skiell Emellom fornefnde Marcke.

Ther thill Suarde forne Her Morthen, eskij siden forne Gammel thouf war wndersagt tha war Sandmendt paa thedt nye skriffuet Thagenn ath giøre Skiell Emellom forne Marcke effther hans louhefde lydelse Och paa wiste oss, ath thij haffde begyndt och giort theris thouff och siun thenn første stienn wedt then siegh, som ligger norden thill thij Adelweij Oc saa framdelis ther fraa ij nør thill en stienn, som thij satte ij westerside aff vester dybdals Backij Och saa ther fraa nørth thill en stienn som thij satte wdj fladebacke westen dybdals weij huor thij stødseth, Och Ickij lennger med Stienn heller Stabel udttuiste theris thouff til enden, Menn foruiste siden framdelis ther fraa thoftend eth gaardseije Jens Hak buode medt toft Och beuises i dagh for oss, ath Sandmend som och tilstede war haffde forpligtet thennom med Breffue och segell, Ath Naar thij fick fiorthen dagis warsell thillforn tha Mith tilkomme paa samme Marckskiell och wduiste theres thouff med stienn och stabell thil enden, fraa then stienn, som thij Sighth haffde slippit, Tha Bleff och beuist ath thij haffde fangitth samme warsell och war ther fore kommen paa Marcken Tha withne thij ath Samme skiell war eij fuldt giortt och Kn. Mts. wor allernaadigste herres befalings lydte Ath ther som ther fandis ickij markeskiell ath were giorth Emellom forneffnde marck athj Wij tha Schulle Giør Marckskiell, Tha thoge wij forne Sandmend till oss och grandske och forfuore Beggij byers leilighed paa thedt wij thij Buord kunne Bliffue widt Magt, tha giorde wij med fornefnde Sandmend thete Effterschreffne thouff, och sate thenn første sienn østenn thill Døbdalls weij Norden fra Havbaken som Sandmend thilforn hadde giortt theris thouff opaa, Och ther fraa ij norduest adt medt forne weije thill En anden stienn, Som ocsaa stander østen vedt Samme døbdals weij framdelis fraa langs enn marck samme weij Wdij norduest och thill en Anden stienn, Som wdj lige maa(de) sath bleff østen thill forneffnde weije. Och saa langs adt nordligst med samme weije thill en stienn, som Sattes østen weijen wdj en Nye laffuith Agger, ther nest wdj norduest medt samme forne weij och thill en stienn som Ochsaa bleff sath østen Samme Weije och sønder thill Nibeweijen, Saa ther fraa nørth thill Enn Stienn, som sattes norden thill Nibeweijen, Och saa framdelis fraa wdj nørth thill en stienn, som bleff sath wdj en agger rende ochsaa Østeropaa medt samme Agger Renn thill en stienn, som Bleff sath ij thendt Gammel Wratmaal ocsaa Nør adt Samme wratmaal thill en stienn, som the thij satte ij samme wratmaall,

Och saa langs nør Aadt medt Samme wratmaal thill en anden Stienn, som ocsaa stander ij samme wratmaal, siden ther fraa Och nør medt samme wrattmaal thill en stienn, som staar i wratmaals ende Sønden thill Nyrups kirckij weij oc ... med samme weij thill en anden Stienn, som sattis norden op thill formher Och saa nør adt medt brouhøffuits weij thill en stienn som sattes westen op thill brouhøffuits weij oc saa nør adt weijlen thill en stienn som kallis rødstienn. Thette uduiste Och kundgiorde thij for Rett Marckeskiell Stien for Stien och stedt fraa stedt Emellom Nyrup och Sønderholm. Ath wij ochsaa ephther then lejlighedt som wij then Grandske Och forfare kunde ..... Intthed kunde finde emodj atth were retth Giorth effther beggij byers leilighedt saa gott thij buord kunde bliffue .... wtganget. Thill ydermere witesbørd och bedre foruaring trøcke wij woris signetter hengendis nedhen these wort obnne breff. Datum tempere et loco wt Supra.

14. juni 1556

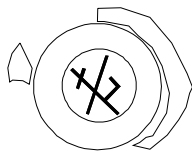
Hornum herredsting, mandag før Vitus modesti. Chresten Jensen i Suldrup, herredsfoged, Lars Tamesen i Snorup, Peder Jensen og Thames Laursen i Binderup og Niels Skriver i Veggerby udsteder vidne, at Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund fik vidne af Peder Jensen og Thames Laursen i Binderup, Michel Pedersen i Guldbæk, Lars Tamesen i Snorup, Jens Ibsen i Bislev, Mads Brun i Rodsted, Anders Christensen i Hjedsbæk og Knud Nielsen i Estrup, at de hørte Christen Poulsen, prior i Aalborg Helligaandshus, Christen Juul, præst i Ellidshøj, Christen Christensen, kappellan i Buderup, Clemed Nielsen, præst i Rold, Christen Jensen, præst i Sønderup, Christen Justsen i Suldrup, Peder Nielsen og Jørgen Pedersen i Tøtterup, Lars Nielsen i Braulstrup, Chresten Pedersen, Søren Andersen, Jens Christensen, Peder Christensen og Knud Madsen i Aarestrup vidne, at de for Jon Madsen (Viffert) havde gransket en grøft, som fru Kirsten Lykke til Nørlund havde ladet grave i skoven nord for Vintønden bæk. De så da (2. februar) en grøft fra åen til Jon Madsens humlehave og videre til Vintønden bæk. Den nye grøft lå 10-24 favne nord for Vintønden bæk.

RA, perg. saml., gods, Torstedlund nr. 108. Papir. [5] segl i gønt lak på papiret. 1.- 4. næsten helt tabte, ulæselige. 5. Niels Skriver i Veggerby. Påtegning på bagside: these breff bestod jeg niels scriffuer i veggerby, Hr. Chresten i Ellidsføff ath ephtherhi var sielff ...dagg. Nr. 246. 1556.

Chresten iensen ij Suldrup, foget tiill Huornum herits ting, las Tamesen ij Snardrup, P. ienssen ij Bijnderup, Thames laursen ibid och niels scriffuer⁵ i Weggerby Giøre witterligt for alle, aar ephther guds byrdtt mdlyj Mandagen nesth for Vitus modesti dag war skicket for oss oc menige mend, som then dagg ting søcthe, Erlig och welbørdige mandt Jon Matssen tiill Torstedlundt, huilcken ther esket bedh oc fick eth wuuldigh tings winde aff viij trufasthe dannemend, som er P. ienssen ij Bijnderup, Thames laur-

sen ibid, mikell p ssenn i Guldbek, las Tamessen ij Snardrup, Jens ibssen ij bijsleu, mas brun i Rostedt, anders christensen i hiedsbeck och Knud nielssen ij Estrup: Huilcke forne viij trufasthe dannemend alle samdirecteligen wonde paa truff, siell och sanden, atth thj saa och hørde indhen alle fire stocke paa forne ting xiiij wuuldige dannemendt, prestemendt och bøndher, som er hederlig mandt Hr. Christen poulssen prior och forstander ij thet helligandtshuuss j olborig, Christen Juul sogneprest tiill Ellidshøff Kirckj, Christen cristenssen cappelan tiill Buderup Kirckj, Clemidtt nielssen sogneprest tiill Roldtt Kirckj, Christen ienssen sogneprest tiill Sønderup Kirckj, Christen Jostsen ij Suldrup, pir nielssen ij Tøttrup, Jørghen pssenn ibid, las nielssen ij Braulstrup, Chresten pssen ij Ordestrup, Seuren anderssen ibid, Jens christenssen ibid, p Christenssen ibid, Och Knud Matssen ibid: Huilcke forne mendt alle samdirecteligen wondet, kundgiorde, hemble Och tilstodt, Atth thij hagde werit tilbodetth aff forne Jon Matssen ath granske och forfare en grufftt, som welbyrdige frue Kirsthen thill Nørlund hagde ladett graffue ij skoffuen ath Kieretth nordhen till Wintønd beck: Tha haffuer thij wthij saa madhe kundgiorddt, som Effteher følger, Ah torsdag nest ephther Søndag Epan dj haffuer the werith først huoss ssam grøutth och suih huorleds forne frue Kirsthen, hagde ladet graffue och kasth en skielgruifth øster och nordhen op fraa then retthe aagang op tiill forne Jon Matsens humelhaffue till forne beck, undtagen iij eller iiij fagen iordtt, som paa ssame dagh shielff och for dett slodtt och vopskom, ssom ickj hagde vertih noghen becgang tilforn, oc mange stuor elne war ophugne vdhj sam gruf och nordhen tiill sae grufftt, ssom vj alne long, ssom vij alne langh, och ssom viij alne langh, som laa tiill sionn paa stedhn huoss sam grufftt, Thisligste røden aff same elne war, som och tilstede laa och høldit och skifflith vnder then iordtt, som war opkasth aff sam grufftt, som en j ege nock, sam then fierdiell nock, och hiemletth thij atth ssam grufftt war grafuetth samstedett x fagen, samstedtt xxiiij fagen, samstedtt xix fagen, samstedtt xij fagen nordhen fraa forne beck.

Thette bestaar jeg Christen Paulsen forstander i helligste hus thet ens handschrift fornskreufne stander. Christen Juul met egen hand. Clemid Nielsen met egen hand. thette bestaar jeg Christen ienssen met egen handt.

Niels Skriver i Veggerby

12. juli 1556

Fornyet Befaling fra kongen til Hr. Othe Krumpen at samles med nogle gode Mænd paa Markeskjellet mellem Refstrup og Nørholms Marker for at bringe Trætten derom mellem Fru Kirstine, Gabriel Gyldenstiernis

Efterleverske, og Anders Barbye til Ende enten til Minde eller til Rette. De skulle paase, at Kronen sker Skjel og Ret. Othe Brade, Embedsmand paa Olborghus, har ogsaa faaet Brev herom. - Samme Befaling til Othe Brade.

Kancelliets Brevbøger, s. 34. Udt. i T. 5, 73 b.

18. juli 1556

Nibe birketing. I sag mellem Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund på den ene og Erik Madsen og Rasmus Lauridsen på den anden side ang. nogle huse i Nibe tildømmer birkefoged Just Farsen sidstnævnte husene. Fremlagt i sag 28.3.1573, se denne dato. Se også 27.10.1556 og 1556 (3).

Wdj lige made fremlagde forne Niels Jogenssen Jost farssens siste dom aar mdlvj then løffuerdag nest for sti. marie magdalenes dag wdgiffuid wdj huilcken handt haffuer sa omsagdt ept. breffue och beuisning som tha til stede war ephertj Jogen madssen hagde ickj Klaffuith thr ept. recessens liudelse och wij skulle the anderleds tha beuisse end met ij iij tings winder ij same aar tagit att Erick matsen och rasmus lauridssen then stund the skiøder och wind stud wid mackt och ept. Kon maits. recessis liudelse tha buorde same husse och egendom att Her nielss Jonssens arffuinge wden Jogen madssen Kunde the anderleds beuisse end som tha war beuist Er met nøjagtige och sand beuissning som the dome och breffue ij thenom sielff ydermier indhold och wduisser.

3. september 1556

Torsdag før Vor Frue Seyermere. Fru Kirstine Friis, enke efter Gabriel Gyldenstjerne til Restrup (+1555), tilskøder som gave jomfru Else Gyldenstjerne al lod og del, som hende er tilfalden efter Gabriel Gyldenstjerne i bygningen på Restrup, møllen og dæmningen, samt hvad der måtte blive bygget i fru Kirstens livstid. Gavebrevet fremlagt 3.6.1589 i sag ved rettertinget om retten til en del af bygningen på Restrup. Se denne dato.

RA, Herredagsdombog 1586-89, nr. 12, s. 139-142. Afskrift i RA, Privatark. på papir, nr. 5504, Mogens Gyldenstjerne, pakke 10. (M.S. XIII nr. 32L). Se også 28.8.1538. Omtalt i Th. Poulsen, Store Restrup, s. 18.

it Peraments gaffue Breff wdgiffuit aff fruee Kirsten friisdaather, Gabriell Gyldenstiernis epherleffuerske paa Restrup, Thorsdagen nest for wor frue Sejermere Ao. 1556, Liudendis wdj sin Mening, at hun haffde wndt, giffuit och skiødt frann sig och sine Arffg. och indthill Else gyldenstiern, Mogens Daather och hindis arffg. ald hindis lod, deell och Retighedt, som hinde wor thilfalden epher hendis hosbonde forne Gabriell

gyldenstiern wdj thendt Bygning paa Restrup, och alt huis som hun haffde ladit bygge och ther epther lader bygge wdj hindis Liffstidt paa forne Restrupgrdt. offuen och nedden, met Mølle och Demning siden forne hindis hosbonde døde inthet wndthagit.

1. oktober 1556

Niels Rosenkrands til Halkær fik stadfæstelse af skøde af 1523 fra Gertrud (Maltesdr.) Munksdr. til Ove Vincentsen (Lunge) til Tirsbæk, Niels Rosenkrands hustrus far, på 2 gårde og 1 bol i Østrup, 1 gård i Sønderup og Hyldals mølle i Hornum herred og Dalgaard i Aars herred. Han fik endvidere stadfæstelse på en landstingsdom af 1553, at landsdommeren og flere gode mænd udmeldt af landstinget på kongens befaling var samlet og havde tildømt Niels Rosenkrands møllen i Østrup, som han da havde opbygget.

RA. Rigens Forfølgningsbog 1552-59, fol. 433b.

Tiil loos. Nils Rosenkrants till Halkier fick stadffest. Breff offuer tuende pergmentz breff. Thet første eet skødebreff ~~paa pergmentt~~ met fire hengendis Indsegell wnder Datum Mdxiii lydends, att giertrudt maltis Datth. haffde Soldt skøtt och affhendt fra Sigh och Sine arffu. Och till Erlig och Erlig och velbør. mandtt Oue wincenstig till Tirsbeck, forne Niels Rosenkrantsis høstruis fader och till hans arffinge ij gaarde och itth boell wtj østrup mett itth møllestedtt alle fire wegne till marckemode, Inthet wnder tageitt Ligindis ij Huornumheritt och schylder Aarligen aar vj ørte Kornn, iij pdh smør, skoff Suinn, gjesterij och Dages gierninng, Item en gaardt ij sønderup skyller iij ørte Kornn ett pdh Smør mett andre bede. Item hølldals Mølle ij Same heritt skylder ij skiper miell huer vge. Item en gaardt wtj aarsheritt Kallis Daalgaardtt skyller ii ørte Korn Och ett boell wtj aars schylder en mark huert aar Som Same skøde ydermer wduiser och indholler. Item thet anditt en Landtsthingsis Dom wnder Dattum Mdliii Lydendes, att Landtsdomer mett mange flere gode mendtt aff Wijborig Landtsting epther Kge. Matts: beffalling forsamlitt haffde tildømt forne Niels Rosenkrands forne mølle oc gamel møllestedtt huoss østrup ij Huornumheritt ligends handt nu opbøgtt haffr mett ale Sine Rettighet, friihedtt och Herlighet, Saa och mett Sin gamble Arilds støffning epther hans adkom och Komerlouligs? breffue epther Som same Landtstings Dom ythmer wduiser och indholler: C: Met alle forne gaarde godsis och møleris dets tilliggelse, Intet wndtagitt wtj nogen maade. Datum Koling haf? x lure anangs 1559.

Niels Rosenkrants fick første dombreff till looss i thene sag dat. Koling S^a fer xg andrei aplj 1553. Niels Rosenkrants fick anditt dombreff till loos i thene sag datu Koling S^a fer xg epiphans dmj 1554. Niels Rosenkrants fick tredie dombreff i then sag dat. Koling S^a fer xg remisere 1554. Niels Rosenkrants fick fierde dombreff i then sag dat Koling S^a fer xg pasche 1554. Niels Rosenkrants fick almindelig steffning i then sag paa ett

aar och dag Datu Koling S^a fer xg exandj 1554. Niels Rosenkrants fick almindelig steffning och Sex ugers offuerheffelse i thene Sag Datu ottje S^a fer xg Michaelis 1556. Niels Rosenkrants fick laasebreff løferdagen xg lucie virginis 1556.

27. oktober 1556

En af landstinget udmeldt granskning vedr. nogle huse i Nibe som Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund på den side og Erik Madsen og Rasmus Lauridsen omtvister. Fremlagt i sag 28.3.1573, se denne dato. Se også 18.7.1556 og 1556 (3).

Ther huos fremlagde eett Erlig och Welbyrdig mandt gregers Ulfstand till Estrup, Niels Brun till Kongesløff tilltage ij Her Erich skrams stedt met flere ther obne breff aar 1556 tisdag ept. stj Sørens dag haffr saa omsagt, att ephertj p christenssens arffinger haffde sold fler huss steder ved then Booll, som prioren aff Ø closter hannom undt och giffuit haffde, som liuder paa eet Buoll ij Nibe, som skylder et fiering sild, och the ther ofuer hagde sold S. niels Perssen ij husstedr och halff fierde faffn ij the tri die, tha kunde thenom ickj Sionis att the skiøde som saa wdgiffuit er, saa nøgactig atuere, att the Kunde Kome forne Jogen madssen till skade paa hans iord och egendom, och the tuende dome, som forne birch fogit (Just Farsen, nævnt tidligere i sagen) først hagde dømpt Jogen madssen the huss ij Nibe till ved hans breffuis liudelse och strax siden Dømpt Erik madssen och Rasmus lauridssen same hus till igien med theris skiøder stand vidt macht, Tha Kunde thenom ickj sionis, att the dom war saa retteligt dømpt, att Then borde att bliffue vid macht, epterdj same tuende skøder ickj skulle finds nøjactig atuere for the skulle vid bemelle End hans gaffue som forne dom paa bemell, Och then siste dom, som forne birckfogit haffr dømpt wret atuere, och ickj Jogen Matssen till skade Kome ij nogr made, och then først dom forne birckfogit haffr dømpt Jogen madsenn the huss och iord till the borde wid macht atuere saa Lengj Jogen madssens winisbyrd er wid macht.

10. januar 1557

Viborg Snavslandsting. Erik Madsen i Nibe og Rasmus Lauritsen i Aalborg stævner Jens Nielsen i Hornum, Mourids Skrædder i Vitskøl og deres medbrødre for et vidne, som de har vidnet med Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund, at der er gangen skyld og landgilde af det hus til Torstedlund, som Jon Madsen og Laurids Madsen trætter om. Ligeledes er indstævnet Jørgen Andersen i Nibe og Søren Mortensen i Simested for et vidne, at den jord og ejendom, som ligger til stranden, ligger til Torstedlund. Jørgen Andersen og Søren Mortensen mener, at dette er vidnet mod gamle skøder og adkomster. Ligeledes er stævnet Jon Madsen, der fremlagde et

skøde fra 1509, hvorefter Vestenie Lauridsen (Viffert) har skødet Ø Kloster et bol i Nibe. Endvidere et andet skøde fra samme år, hvorefter Malte Lauridsen (Viffert) erkender at have solgt et øde byggested i Nibe.

Dernæst fremlagde han et gavebrev fra prior Jens Nielsen i Ø Kloster til Peder Christensen i Nibe på et bol i byen, nord for Niels Jensens gård, som han købte af Malte Lauridsen. Han klagede over, at Erik Madsen og Rasmus Lauridsen med deres vidne imod hans gamle skøder ville fravinde ham dette bol, hus og jord og ønskede vidnesbyrdene gjort magtesløse. Hovedsmanden på Aalborghus, Otte Brahe til Knudstrup berettede, at Erik Madsen har givet skyld og landgilde af dette hus og denne jord på kronens vegne og mener derfor, at hus og jord ikke ligger til Torstedlund. Jon Madsens søn møder og fremfører, at faderen ligger på sin sygeseng, og at der derfor ikke burde gå dom i sagen. Otte Brahe svarede, at hovedsagen om ejendom og grunde gerne kunne blive opsat, ”dog kunne han ikke forlade om samme vidnesbyrd at lade kende og upåtalet, hvad ellers de havde gjort ret eller uret, som imod slige gamle skøder og adkomster vidnet har, og om de ikke med rette bør fæld at være”.

Dommen lyder, at så vidt vidnesmændene findes at have vidnet mod Erik Madsen og Rasmus Lauridsens skøder og Ø Klosters gamle adkomst, kunne dette ikke være vidnet med rette og bør derfor ingen magt have og ikke komme Erik Madsen og Rasmus Lauridsen på hans søsters børns vegne til hinder eller skade. Refereret jf. Adkomstreg.

FLA, Hverringe godsarkiv, Slægten Krabbe, Torstedlund, Adkomster, Retsakter, skelforretninger m.v. 1549-1693. [3] segl på papiret, næsten helt tabte, dog et af seglene med tydelig lilje, formodentlig Axel Juel. Påtegning på bagsiden: No. 109. Sag Emellom Erick matsen oc mig. dom aff Landsting th dij winisbyrd ar steffnet O. H. Otte brades bekiende .... at hafue foet skiøldt aff same huss. Omtalt i Adkomstreg.

Erick Skram tiill Hastrup, Axell Jull tiill Villestrup, Landsdomere ij Nøriutlandt, Peder Schriffuer, Landstingshører ibm gjør witttherliigt att aar effther guds byrdt Mdlvij paa viborig Snaps Landsting war skickit Erick Matsenn ij Nibe och Rasmus Lauridsenn wij Aalboriig paa thenn ene och hagde wij Rett steffnit Jenns Nielssen ij huornum, Mourits Skreder ij witskiøld met theris medbrødre paa then anden side for ith witne, the wonnit haffr met Erlig och Welbiørdig Mannd Jogen Matsenn tiill Torstelund lydendes, att thr er gangen skyld och Landgilde aff the huss tiill Torstedlund, som forne Jogen Matsenn och Eriick Matsenn om tuisthe først wij Mats Jogenssens tiid och siden wij fru Ellis tiid, Mats Jogenssens efftherleuerske, och siden wij Jogen Matsenns huss.

Sambleds hagde hermed hiid steffnitt Jørgenn Anderssen ij Nibbe Och Seuren Morthenssen ij Semedsted med theris medbrøder for ith witne the wiitnitt haffuer, lydendes, att thenn iord och egendom, som liger tiill stranden haffuer først ij Jogen viffertss(ens) tiid, Mats Jogenssens tiid siidenn ij frue Ellis tiid och ij Jogen Matsenn tiid legit tiill Torstelundt, Och

mener same witne emod gamble skiøder och adkom wunnitt atuer. Sambleds hagede tjed hiid steffnit Jogen Matsenn, som same witne taget haffuer. Och ij rette lagde enn skiøde wnder guds aar Mdix die beate virginis wij huilckenn enn wid naffen vesteni Lauridtsen bekiend seg att haffue skøtt Ø closter enn boell ligends ij Nibe. Ther nest enn anden skiøde wed same aars dagen die Michaelis wij huilcken Maltij Lauritsenn bekendr seg att haffue sold tiill Ø closter enn øde byge sted som liger ij Nibe.

Thr nest oc sist framlagde hannd Her Jens Nielssens prior wij Ø closters obne besehlitt gaffue breff wij huilcken hand haffuer wndt och gifft p christenssen ij Nibe ith boell liggendis ij forne Nibbe nest norden Nis Jenssens grd., som hand Kiøpte aff Maltij lauritsen effter som alle forne skiøder wiidr bemellr. Och the huss boelege forne Erick Matsenn Och Rasmus Lauritsenn att forne witnitsflok wille met fordenes ther witne emodd hans gamble skiøder hanom same boell huss och iord fraa winde. Och tau ij rette om sliig met windr, som for wondnit er emod hans gamble skiøder Kund finds paa nøgagtiigh, att the matte Kome hanom till hinnder eller skade ij nogen maade.

Sambleds berette her idag Erlig och Welbiørdig Mand Otthe Brade tiill Knudstrup, høffuitsmand paa Aalborighuss, att forne Erick Matsenn skulle haffue giffuit skyld och landgild aff forne huss och iord paa Kronens wegne och mener, att the thrj iche skulle lige till Torstedlund och same skyld Birchefogdenn thr sammesteds offte antuorde, som och beuist bleff och migner seg aff thend orsag pligtig atuer for same huss och iord at suare. Thaa møtte Erlig och Welbiørdig Niels Jogenssen och gaff tiill Kiende sijnn fader atuer saa siug och skrøbelig, att hand icke hiid Kome Kunde met same witner, huilcke saadanne hans forfald bleff Kundgiord wed Seuren Jull ij Torsted och Seuren Lauritsen.

Thr nest møtte Seuren Jebssen ij Ersted, Jens Nielssen ibm, Jens Nielssen ij ossleff, Jens Lautitssen ij grauløff, chresten perssen wij Restrup, Anders christenssen ij hietsbeck, Trogels ij pleilstrup, Jens Nielssen ij huor-num, Jøren Anderssen ij Nibe och Mourits skreder ij vitskiöld som same witne wonitt haffr, och war thers witne bestendiig och thr huoss berette forne Niels Jogenssen, att thr som hans fader war saa før, att hand Kunde tilstede were skulle thed och well wide same sag att fremtuorde, Och satt thr for ij rette, att efftherthj same huss och iordt skulle hans fadr tilhøre och nu beuist er hans paa siug seng att lige, och migner thr for ingenn dom ij same sag att matte gange. Thr til suarde forbemelte Othe Brade paa Kronens wegne att haffue sagen Om egendom och grunden Kunde well epher saadan hans skrøbelighed och forfald bliffue wpstandenn, dog Kund hand iche forlade om same witnisbyrd att lade Kende Och vpaa tale huad eed the hagede giort Det ellr wertt hand emod slig gamble skiøde och adkom wotne haffr, Och om the iche met rette bør feld atuer wille ej.

Med flere ord Och thale thennom ther om emellom løb, Thaa epher tiltalle, giensuar, breffue och beuisning Saa och sagens lejlighed Sagde wij thr saa paa for rette, at forne winde som forne witnitsmend finds att haffue wittnett emod forne Erick Matssen och Rasmus lauritsen skiødr och forne

Ø closters gamble adkom Kund wij iche Kiende the met rette atuere wiitnitt Och bør thr for ingenn magt at haffue Och iche att Kome forne Eriick Matssen och Rasmus Lauritssen paa hans søster børns wegne till hiendr eller skade paa nogen The grund, huss och eijendom same gamble skiød paa liud. In cuius rei testim. sigilla nostra presentib. infe. appenssa.

6. april 1557

Aabent Brev til alle, som besøge Fiskerlejerne Nibe og Sebersund, at Kongen har befalet Otthe Brade, Embedsmand paa Aalborghus, og Anders Matzen, Salter, der at salte 60 læster Sild til Slottenes og Orlogsskibenes Behov, hvorfor det forbydes alle andre at købe Sild fra Lørdag Aften til Mandag Aften hver Uge, indtil hine have faaet dem, de skulle have. Lentsmanden skal paase, at alle Nædkarle og Vaadkarle sælge de Sild, som de fange i denne Tid, til Kongens Salter og ikke skjule dem, som de tidligere have gjort, unnlade at komme til Land med dem eller nægte at optælle dem, førend Kjøbedagene ere til Ende, og han skal derfor have Magt til at straffe de ulydige. Kjøber nogen Sild i de nævnte Dage, har han forbrudt de Sild, han farer med.

Kancelliets Brevbøger, s. 87. T. 5, 173 b.

18. maj 1557

Rettertinget, København. Otte Brahe, lensmand på Aalborghus stævner Jon Madsen (Viffert) til Torstedlund, der på Nibe birketing havde frataget skriveren et papir og sønderrevet det. Sagen var først for Viborg lands-ting, der henviste den til Hornum herredsting, hvor den afvistes. Jon Madsen idømmes at betale skaden på papiret og bod for brud på tingfreden. Otte Brahe stævnedes 10.4.1557 (Kanc. Brevb., s. 89), Jon Madsen at møde i København tirsdag efter efter søndag jubilate (11. maj).

RA, Herredagsdombog nr. 6, 1549-57, fol.418r (findes yderligere i 3 håndskrifter. Danske Domme, bd. 2, s. 135.

Wor skickitt fore os paa wort rettherting os elskelige, erlige och welbyrdige Otthe Bragde, wor manndt, thiennere och embitzmanndtt paa wort slott Aalborighus, och hagde wtj rette steffnt os elskelige, erlige och welbyrdige Joenn Matsenn tiill Tostelundtt, wor manndt och thiennere, fore at hanndt schulle paa Nibe biercke ting haffue wførmitt biercke skriffueren och schulle haffue synderreffuitt register och ting bogenn; och Otte Bragde hagde thenn sag tiill Wiborig lanndsting ladit forfuldtt, och wore lannsdomere hagde dømptt thenn sag till Hornum herritzting, att herritzfogen tenn schuhle dømme ther paa, huadtt Joenn Mattsens faldtt schuhle were fo-

re thenn brøde. Och berette Otte Bragde, att Chrestenn Jennenn, fogitt till Huornom herritzting, hagde thenn sag jnndsatt fore os och wort elskelige raadtt och jnnthet hagde dømp[t] ther paa, och begerett ther fore, att hanndt her motte faa at wide, huadt Joenn Matsenn ther mett forbrøtt hagde.

Ther tilh suarett os elskelige, erlige och welbyrdige Nils Joennsenn paa sinn faders, forne Joenn Matsenns wegne, at hanns fader, Joenn Matgenn, liger nu paa sinn sotte seng och er icke saa før, att hanndt her kanndt komme och were i rette, som hanndt her straxt fore os beuiiste mett breff och sigehl, som thuennde prestemenndt mett thieris breff, sigehl och handskreffther witnitt hagde; dog mente Nils Joennsenn, at hanns faders wrett icke schuhle findes saa stoer wtj de maade, som røgte gaar aff, thj at thet icke schulle findis wdenn et liidett stycke papier, som schulle were reffuit aff hiørnitt aff et papier, som sextenn menndt thieris naffnne hagde werett paa tegnitt; och aarsagenn ther tiill, at thet worthe saa affreffuenn, wor thenndt, at hanns fader begerett et tings witnne beschreffuitt, och hanns witesmenndt bleff optegnitt, och ther thieris naffnne wore optegnitt, tha forbøddt Otte Bragdes fogitt bierckefogetenn, at hanndt icke schulle giffue hanns fader thet beschreffuitt, och ther hanndt icke kunde faa thet beschreffuitt, thog handt paa thenn tegnelse eller papier, som bercke skriffuerenn hagde i hanndenn, och begerett, at hanndt motte faa witesbiurds menndenn thieris naffne wdtegnitt, tha wille hanndt steffnne thennum tiill lanndstingitt och ther thage thet beschreffuitt, och thet motte hanndt icke heller faa, och mente Nils Jonnsenn, att bierckefogetenn och skriffuerenn gjorde hanns fader wrett, at the icke wille giiffue hannum beschreffuitt, huadt ther gick jnndenn thinge. Wiidere berette och Nils Joensenn, at hanns fader haffuer staaet offuerbødig paa Huornum hernitzting och tilbøditt guldt, søhlff och peninge for, hues hanns faldtt kunde were fore thenn sag, och fogetenn icke wille sige hannum sitt faldtt.

Mett mannge flere ordt och talle thennum ther om emelhom wore. Tha eptther tiltalle, giennsuar och sagenns leglighedt wor ther saa paasagdt fore rette, at i thet Joenn Matsenn saa haffuer vførmitt skriffuerenin paa tingitt, tha haffuer hanndtt ther mett giortt tingfredtt och bør ther fore at bøde eptther wor receses lydelse, och ther som nogen manndt haffuer faaet skade aff, thet same papier bleff sønnderreffuitt, tha bør Joenn Matsenn thennom thenn skade jgienn at oprette. Datum Haffniæ, thenn tisdag nest eptther sønndagenn cantate, neruerendis her Mogenns Gyllenstiernn, her Per Skram, riidere, Byrge Throlle, Eyller Hardenberig, Jørgenn Lycke, Thage Thott, Claus Wrrne, Wernner Parsberig, Peder Oxe, Nils Lanng, Holger Rosenkrands, her Lage Brage, ridere, Juer Krabbe, Peder Bille och Herloff Throlle, wore tro menndt och raadtt. 1557.

24. maj 1557

Vidne, mandag nest efter dominicam vocem Jucunditatis, at Juelstrup mark har været brugt til Juelstrup og der har været slået hø i den mose, som

ligger syd for Juelstrup ager, ukæret.

Aarestrup-Buderup-Gravlev præst, Div. do. 1504-1804, landstingsdom 26.9.1590, jf. Adkomstreg. Det er ikke lykkedes at opspore i hvilket arkiv, dokumentet befinder sig.

12. september 1557

Retterting. Niels Lauridsen i Sønderup havde tingsvidne af Hornum herredsting og dom af Viborg, at han havde fordelt Niels Axelsen i Tøttrup for hovedgæld og faldsmål for et tingsvidne, som han sønderrev.

RA, Kongens retterting, Rigens forfølgingsbog 1552-59, s. 607.

Niels Lauridssen i Sønderup hagde breff aff Huornum Heritsting lydends, att hand hagde ther logligen ladit fordele Niels Axilssen i tømtrup, bode for hoffuitsgiæld och faldsmaall for the breff hand Sønderreff. Thisligste hagde handt breff af Wiborg landsting. Ther effter fick handtt xv dages breff, Datum Hafnia 4a feria post Natuitatis Maria. (12.9.1557), x dages breff, Datum ibid 4a feria post francisij. (8.10.1557), v dages breff Datum ibid 4a feria post lucas euang. 1557. (18.10.1557).

Chresten Lauridssen i Søndrup paa Niels lauridssens wegne Thog gienbreff i then sag Datum Haffnia 5ta feria post lucas euang. 1557. (19.10.1557). Niels Lauridssen fick steffning i then sag Datum otonia 2a feria post S. Palmarum 1558. (5.4.1558).

11. januar 1558

Befaling til Otte Brade, lensmand på Aalborghus, at tage af bønderne i Hornum hrd., hvad hver efter sin formue kan yde, i stedet for hjælpesvine, som de ved deres fuldmægtige har beklaget ikke at kunne levere.

Kancelliets Brevbøger, s. 152. Udtog i T.5, 317.

10. februar 1558

Kongen skænker Viborg hospital Lyngsøgaard i Veggerby sogn, ”da de Fattige, som ere i Hospitalet, have stor Brøst for Græsgang til deres Lam og andet Qvæg, thi de have ingen Gaard nærværende ved Viborg, som de deres Qvæg kunde holde paa”

M.R. Usin, Stiftsstaden Viborg, s. 251.

4. marts 1558 (1)

Befaling til Otte Brade, lensmand på Aalborghus, at gøre kongens salterbod i Nibe færdig og bygge et skur til samme salterbod; endvidere skal han levere kongen 20 læster nye sildetønder.

Kancelliets Brevbøger, s. 164.

4. marts 1558 (2)

Befaling til abbeden på Vitskøl at forsyne kongens salter i Nibe med så meget ved han behøver til ildebrændsel. Efter C. Klitgaard Gildebrødre i Guds Legmes Lav i Aalborg, H&K 1914, s. 423 hed salteren 1545 Oluf Henriksen, var salter både i Nibe og Dokkedal og 1545 medlem af lavet.

Kancelliets Brevbøger, s. 164. Udtog i T.5, 339. (U.St.).

8. marts 1558

Befaling til Otte Brade, lensmand på Aalborghus, at levere Kongens Salter i Nibe og Dokkedal 2000 mark danske, 2 Læster Brød og 20 Læster Sildetønder.

Kancelliets Brevbøger, s. 165. Udtog i T.5, 342b.

19. september 1558

Vidne af Malmø toldbod, at Anne Nielsdr. af Harringe (Harrild) i Osto (Vokslev) sogn i Hornum hrd. i Jylland, stævnedede Johanne Sørensd. for beskyldning om, at hun har ladet sig beligge af sin farbror. Kvinderne har sikkert deltaget i fiskeriet ved Skanør.

Malmø Stadsbog, s. 408.

For tinget stod Anne Nielsdr. af Harringe i Osto sogn i Hornum herred i Jylland og med hende en kvinde Johanne Sørensd., som var løbet bort fra sin mand og som hun havde stævnet til tinget for en uhørlig og uærlig sag, fordi hun havde tillagt hende, at hun skulle have beligget sig med sin farbroder. Efter som hun straks overbeviste hende med disse efterskrevne dannemænd som er Jørgen Aagesen, Jep Thybo og Niels Holmboe med mange flere dannemænd af førnævnte Jylland ved Nibe, som med opragte fingre og ved Gud og deres sjæls salighed bevidnede, at førnævnte Johanne helt åbenbart

havde sagt hende sådant uærlig ord og kætteri til, hvilket de også svor, at hun aldrig kunne have tilsagt hende, da de alle havde kendt Anne fra barndommen af som en ærlig, from, godt dannekvinde og kommen af gode og ærlige forældre, hvilket hun havde fået mange ærlige mænds segl på. Hvis mere behov herfor er, da vidne de, at de længe og i mange år har kendt førnævnte Johanne som en udygtig og løssagtig kvinde. Blev da førnævnte Johanne adspurgt, om hun havde set eller vidste noget uærlig om førnævnte Anna, da kulle hun give det tilkende. Dertil svarede førnævnte Johanne nej og, at hun ikke havde sagt det og ikke vidste noget skidt eller uærligt om hende, skjult eller åbenbart på nogen måde.

22. september 1558.

Rettertinget. Jørgen Prip til Pandum havde tingsvidne af Nibe birke-ting og dom af Viborg landsting, at han havde fordelt Lars Thamesen i Nibe for hovedgæld og faldsmål, fordi han havde ladet holde ulovligt byting.

RA, Kongens retterting, Rigens forfølgingsbog 1552-59, s. 672.

Jørgen prip till pandum hagde breff aff nijbe bircke ting lydends att handt hagde ther ladit fordele Lass Thamesen i Nijbe for hoffuitsgieldt och faldsmaall for wloglig byting wtj forne nijbe. Thisligste hagde handt breff af Wiiborig landsting. Ther effter fick handtt xv dages breff, Datum Randers 2a feria post mauritij 1558.(22.9.1558).

23. september 1558

Mageskifte mellem kronen og Iver Krabbe til Østergaard, der får gods i Vendsyssel mod 1 gård i Nibe og 1 gård i Holmager i Aars herred!

RA. C 6, Adkomstbr. Landgods Nørrejylland. Perg. Afskr. i L.Dipl. Omtalt i RA, Registratur nr. 11, mageskifte nr. 109 ff. Adkomstreg. Omtalt i Kronens Skøder, s. 56. Org. mag. 109. R. 6, 435. Omtalt i Kancelliets Brevbøger, s. 209. Danske Magazin 2,4, s. 79-80. Adkomstreg.

24. september 1558

Forleningsbrev for Jørgen Hertuigsen på kronens gårde i Vokslev sogn, nemlig 3 gårde i Vokslev by, 1 gård i Grydsted, 1 gård i Gjelstrup, 1 gård i Klæstrup og herligheden af en anden gård der, hvis landgilde ydes til Vokslev sognepræst uden afgift. Med de sædvanlige bestemmelser ang. bøder, jagt og skove. Rex m. p. subscr.

Kancelliets Brevbøger, s. 210. R.6, 437b.

8. oktober 1558

Gode mænds brev om et markskel, de ifølge kgl. befaling havde gjort mellem Restrup mark og Nørholm mark.

NLA, Restrup godsarkiv, G141-1. Papir. [4] ulæselige segl. Påskrif-ter: ”No 44. Godmends breff som thi satte stienn och stabell emellom Restrup och Nørholm B. Thette breff lest thend fredag nest epther Sct. Laurentij dag paa Nørholims bircke ting før end ther bleff sat føling paa sandemend 1559”. Læst på Hornum herredsting, snapsting 1586, 87, 88, 89, 90, samt 3. og 10. maj 1591. Afsnittet markeret med a-a og b-b synes forkert placeret. Dokumentet findes i 2 eksemplarer, det ene meget beskadiget. Dokumentet skal sikkert ses i sammenhæng med tingsvidner af Nørholm birketing 19.7.1555 og 29.7.1552 og også findes i Restrup godsarkiv. Dok. omtalt i Restrup godsarkiv, G141-1, Designation på adkomstbreve ?1769, nr. 44 med teksten: Et Sandemænds Brev, hvor efter er sadt Skel imellem Restrup og Nørholms Mark og Eyendom. Aar 1550.

Wy epthersk. Erik Krabbe till Bustrupp, Iffuer Krabbe til Østrop, Auge Brade till Knudstrup och Jens Juel till Volstidt kiendhes oc gjøre alle vitterlig mett theth wort opne breff, att aar epther guds bønd mdl paa the otinde thenn løffuerdagen nest for sanct dionisi dag, somd war sancti dionisi afthend, tha war wij epther kon: maiss. wor allid naadesthe heris strenge befaling och fuldmacht forsamliitt paa et marckskiell imellom Restrup marck oc nørhollims marck, som wti langtid for adskillige vittnisbønd och andre breffue, som ther paa tagitt haffuer gangd wtij trette. Tha haffuer wij nu nestij dag epther høgbimelte kon: maes. befaling och epther thenn fuldmacht och woldgifth, som wij aff alle partene wtj same sag haffde aff salig erlich och welbørdige mand Gabriell Gyllenstiens eptherleuerske till Restrup och arffuinger, som er erlich och welbørdige quinde frue Kyrstine Hansdatir, forne salig gabriell gyllenstiens eptherleuerske till Restrup, och erlich oc welbørdige mand her mogens gyllensten till Stiernhollim, Rider, Knud gyllensten till vorgaarde och Christoffer gyllensten till Iffuersness paa then ene, och erlich och welbørdige mand Anders Barby till Siellsøe, domproust wtij wijborg, paa thenn anden siide gjorde thenom it euigt, wrøggeligt och noegrän kalldinds marckskiell emellom forme Restrup marck oc nørhollims marck i saa made som her epther følligger.

Item først fraa them tree bunden stiend, som wij begintte paa jorde ligger i kiærirt tuertt offuer fraa Restrup och nørhollim huilcken same tree bunden stiend **a-** Begge parthernes som sag war aurfinghes theris fuldmøndige, som war erlich och welbørdige mand Biørn Kaass till Starupgaard paa forne frue Kyrstins och the andre gabriell gyllenstens arffuingers wegne paa then ene, Och heederliig och fornumstigs mand, her Morthend Huass kannik wtij wyborig, Och Anders Hanson borger ther same steds paa forne Anders Barbys wegne paa then anden siide kende for rett skiell at we-

re imellom Restrup marck oc nørhollims marck -a Saa fraa same tree bunden stierend øster oc nogitt i nør adh till thenn anden stierend, som wij satte sønden i enn lidell beck, Saa ther fraa oc ret øster paa till en stien hurd wij satte sønden op till synden aff end siggelundt, Saa framdillis ther fraa och øster adh till enn stierend, som wij satte i it kiær draug, saa fraa thend stierend i øster till enn stierend, som wij satte i thenn norduestr ende af drøger sig, saa Østir mett sam siig till westen endes aff Browen beck, som wij oc satte enn stienn, Saa fraa same stienn øster ad til den peell, som wij satte i same beck. Saa nør met same beck, oc noget i øster till enn peell, som ther bleff satt. Saa langs øster op hendt ved mett same beck till enn peell som staar i thend nør siide af forne Browen beck i enn lidill sigglund, Saa fraa same peell oc saa gott som rett i nør till enn peell, som wij satte i en lidill høgh med juar demme. Och saa fraa thenn peell, och ret øster ned ad same juar demme till enn stienn, som bleff satt i same juar demme. Item syden fraa same hiørnesten oc tett ligge nør wdz wed fiorden, peell fraa peell som wij i dag satte och till enn peell, som wij satte gottom Jordfast stierend thilsamillehs. Saa fraa same stierend oc peell till then anden, tredje, fierde och fembte stierend oc rett nør wtj fiordend, huilcke forne fem stierend alltiidt haffuer aff arillds tidt weritt hollt for rett skiell imellomd restrup enghij **b**- som gav there sogneprest til sønderhollim -**b**, hoffuer weij tagge fraa Restrupp Och nørhollims engij, Och her mett skall the were oc bliffue it euigt, wrøggeligt marck skiell emellom forne marcker i alle these arstider, som forskrefuit standis, paa thenn søndre oc øster siide wid forne peell och stienn at were och bliffidt till Restrup, Och paa then nør oc wester siidde fraa forne peell oc stienn att werre oc bliffue till nørhollm, uden ald noiijen trette ellir tilltalle aff anthen parterned wdz nogen made, och ey skall nogen aff forne parther, theris arffuinge ell ephtherkomir ephther thenne dag formedills thenom scall eller nogen ander paa theris wegne haffuer macht till, mett nogen the breffue the breffue ther paa haffuer, alle hierepther find ell fange kunde att høre eller høre lade, nogen vee elle sindid trette paa forne marckskiell eller nogen thes forn eygindom ephther thenne dag i nogen made, ved som the nu endrechtigst oc thill giords were. Till ydermere och seger foruaring att saa redellig wbrødeligt hollis skall haffuer wij trøke wor siignette neden paa thette wort opne breff. datum, Aar, dag tid och sted. Ibm forne sted.

15. december 1558

Stadfæstelse, given Anders Barbye til Sielsøe, Provst i Viborg Domkirke, paa et Brev, udstedt af Erich Krabbe, Ifuer Krabbe og flere andre gode Mænd Lørdag før S. Dionisii Dag (8. Okt.) 1558, hvorved de efter Kongens Befaling fastsætte et endeligt Markeskjel mellem Viborg Provstis Gods Nørreholm og Refstrup, om hvilket Markeskjel der har været lang Trætte mellem Provsten i Viborg og Gabriel Gyldenstjerne og hans Forældre paa Refstrup. Rex m. p. subscr.

Kancelliets Brevbøger, s. 234. R. 6, 469.

24. marts 1559

Befaling til Otthe Brade paa Olborghus at tilsige Tolderen og Stiftsskriveren til at skaffe Salterne i Niibe og Muelbieig ("alias Dockedal") 2000 Mark danske til at salte Sild for til Kongen. Befaling til samme at istandsætte Salterboden i Niibe med Tag og andet samt skaffe Salteren fornødent Brænde, saa længe han forbliver der i Kongens Bestilling. Befaling til Jørgen Lycke at istandsætte Salterboderne i Dockedal med Tag.

Kancelliets Brevbøger, s. 263. Udt. i T. 6, 57 b.

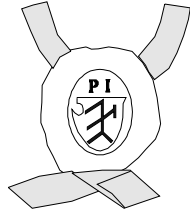
2. april 1559

Arvinger efter fru Inger i Suldrup, som er død indeværende år, sælger det gods, som er dem tilfaldet efter deres kære mor og mormor, til deres kære bror Bertel Hørby i Vesterris (Bislev sogn). Godset er søsterlodder i en gård i Dyrby, Nørhald herred, Gassum sogn, en gård i Vandet og et gadehus, som fru Inger har arvet efter faderen Jep Poulsen (Benderup) i Kottrupgaard (Kvotrup, Korterup), og det fremgår, at fru Inger har en bror, Mourids Jepsen. Godset sælges til Bertel Hørby, fordi de andre arvinger efter recessen ikke kunne beholde det, da de ikke var adelige. Fru Inger i Suldrup var første gang gift med Anders Hørby og anden gang med bonden Just Mortensen i Suldrup. Se min artikel i Pers. Hist. Tidsskr. 2003:1.

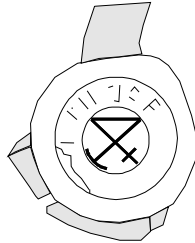
*RA, privatarkiver på pergament, pakke 257, Hørby, Bertel Andersen. 10 seglremme. Vokssegl i de 5. 1. Poul Jepsen, herredsfoged i Fleskum herred. 2. Tabt. 3. Søren Mortensen i Glerup, 4. Tabt. 5. Thames Poulsen i Lønderup. 6. Jens Christensen. 7.-11. tabte. 12. Peder Nielsen Skriver. Refereret jf. RA, *Thisets samlinger, Hørby.**

Poul Jepsen i Dall, Søren Ged i Veggergaard, Søren Mortensen i Glerup på deres hustruer Inger Justdr.s, Anne Justdr.s og Dorthe Justdr.s vegne, Marine Andersdr. i Oustrup på sin egen vegne, Thomas Poulsen i Lønderup på sine børns vegne, Christen Thomasen, Just Thomasen og Maren Thomasdr., Jens Christensen tjenende ærlige og velbyrdige fru Sofie Glob på sin egen vegne, Jep Mortensen i Mosbæk, Peder Iversen i Gundestrup og Kjeld Andersen i Lundby på deres hustruers Maren Christensdr., Karen Christensdr. og Dorthe Thomasdr.s vegne gør vitterligt, at eftersom Gud i indeværende år har kaldet ærlig og velbyrdige husfru Inge i Suldrup, deres kære mor og mormor, og der i arv er tilfalden dem frit jordegods, som de efter recessen ikke tør beholde, så tilskøder de ærlig og velbyrdig mand Bertel Hørby i Vesterris, deres kære broder og medarving som søsterlodder i en gård i Dyrby, Nørhald herred, Gassum sogn, en gård i Vandet og et gadehus, og hvis det bliver ham afvundet af salig Mourits Jepsens ar-

vinger i Kottrup, førnævnte husfru Ingers broder, da skal Bertel Hørby have vederlag i husfru Inges søsterlod, som tilfaldt hende efter hendes og Mourits Jepsens fader Jep Poulsen i Kottrup gård og gods. Dette Niels Rosenkrantz til Halkær, Niels Michelsen til Kyø, Per Skriver og Hans Tinghører. Vesterris quasimotogeniti søndag, 1559.

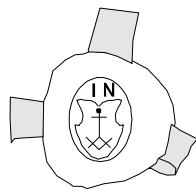
1. Poul Jepsen

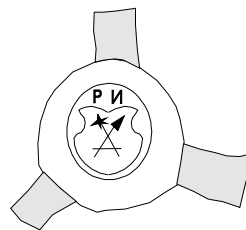
3. Søren Mortensen?

5. Thomas Poulsen,

6. Jens Christensen

12. Peder Nielsen Skriver.

1560

Thames Jensens brev ..... at han derfor lader biskoppen i Viborg ..... alle hans rettigheder i Lyngsø .....

ÆA II, s. 301, Register på Viborg Stifts Breve, Hornomherrit. K83.

Jtem Tamisszis Iensszens breff ludindis .. ther for ladher hand biscop i Viborg o... till lye alle hanss rettehet i Liøgs..... fegang. Datum mcdlx.

8. marts 1560

Til Mogens Gyldenstjerne. Han skal befale Rentemesterens Skriver, Niels Pedersen, at betale Baadsmænd og Landsknægte med de nye Mark- og Toskillingsstykker; han skal sende de 2 Sildesaltere til Niibe og Dockedal med saa mange af den nye Mønt, som de behøve til Salteriet og befale Møntmesteren at vedblive med at mønte, saa at der er Mønt i Forraad.

Kancelliets Brevbøger, s. 375. T. 6, 230b.

24. april 1560

Aabent Brev, at, da de i Nybe og omkring Sebbersundt boende skulle være dragne over til øboerne og Giølboerne og have røvet og taget fra dem, og da mange udsætte Bundgarn der mod Recessen, forbydes det alle at gjøre øboerne og Giølboerne nogen Overlast; hvis nogen har Tiltale til dem, skal han forfølge dem til deres Herredsting og Landsting. Ingen maa herefter udsætte Bondgarn der under Landet imod Recessen og Domme.

Kancelliets Brevbøger, s. 391. T. 6, 256 b.

15. december 1560

Kongens retterting. Jørgen Prip til Pandumgaard fremlagde tingsvidne af Nibe birketing, at han i 3 ting havde æsket Søren Stub i Nibe for husleje af et hus og en lade, samt for kost, tæring og skadegæld. Desuden dom af Viborg landsting herom.

RA, Kongens retterting, Rigens forfølgingsbog 1559-63, s. 326.

Jørgen prip tiill pandumgaard hagde breff aff nijbe bircke ting lydends, att handt ther wij iii samfelds ting haffuer logligen ladit eske aff Søren Stub i Nijbe husleiige aff thett huss wden grundstade lade och skadegieldt, at same huss er forfalden och øde, mett kaast, thering och skadegieldt. Thisligis hagde handt breff aff Wiiborig landsting oc ther epthr fick handtt xv dages breff, Datum Lanngesøe Sbto. post lucie virgin. 1560. (15.12.1560), x dages breff, Datum ibid 4a feria post Jubilate 1561. (1.5.1561).

Søren stub lodtt Thage gienbreff i thenne sag Datum Lanngesøe Ipsodie marie magdalene 1561. (1.4.1561?).

14. november 1560

Livbrev for Niels (Poulsen) Kras, (herredsskriver i Hornum herred) og hustruen Anne Bertelsdr. (Hørby) på Vestergaard i Moldbjerg.

Kancelliets Brevbøger, s. 464. R. 7. 164.

Livsbrev for denne Brevviser, Niels Kraufse og hans Hustru, Anne Berthelsdaatther, paa Kronens Gaard Vestergaard i Huornom Herred, som de nu selv bo i, mod at holde Gaarden ved Magt, svare sædvanlig Afgift og være Lensmanden paa Olborghus lydige. Rex m. p. subscr.

1561

Et Mageskifte Brev emellem Hr. Gregers Ulfstand og Hospitalet med en Gaard i Giøl og en anden i Opløf, dat 1561.

NLA, Aalb. bisp., C1-1, Fortegn. ældre gavebreve, fasc. 2, nr. 28.

2. februar 1561

Kgl. stadfæst. af mageskifte mellem forstander Chr. Poulsen, Alm. Hospital i Aalborg, og Frants Banner til Kokkedal, der får 1 gård i Djørup.

Kronens Skøder, s. 29. R.7, 180.

12. maj 1561

Vidisse af Aalborg byting år mdlxx fem, mandag efter Sebastianus, (24. januar 1575) af tingsvidne af 1561 mandag før Ascensions dag (Kr. Himmelfart) om Hasseris gårdmænds afgift til degnen ved Budolfi kirke i Aalborg lydende, at 8 dannemænd af Aalborg vidnede, at gamle danne-mænd af Hasseris, nemlig Niels Gierdsen, Jens Thomsen, Niels Liid og Hans Clemitsen, kundgjorde, at de havde bygget og boet i Hasseris i mange år, og i den tid gav de i løn til degnen til Sct. Bodils kirke 2 skr. byg af hver gård, hvis der var 1 mand deri, og hvis der var 2 mand i en gård, da gav de hver 2 skr. byg.

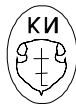
NLA, perg. saml. nr. 409. Udtaget af C1, Aalborg Bispearkiv.

24. juni 1561

Skt. Hans dag. Clemed Nielsen i Nibe skøder Niels Jonsen (Viffert) til Torstedlund hus og saltebod i Nibe, ”vesten ved fjorden”, bygget på jord, som tilhørte salig Søren Madsen i Nibe, men Niels Jonsen nu ejer. Clemed Nielsen blev 1557 medlem af Guds Legmes Lav i Aalborg. C. Klitgaard, Gildebrødre i Guds Legmes Lav i Aalborg, H&K 1914, s. 423.

FLA, Hverringe godsarkiv, Slægten Krabbe, Torstedlund, Adkomster, Retsakter, skelforretninger m.v. 1549-1693. [4] segl, indklæbet i plica, aflæst heri. 1. Clemed Nielsen i Nibe. 2. Christen Paulsen, hospitalsforstander i Aalborg. 3. Ulæseligt. 4. Jost Farsen birkefoged i Nibe. Påtegning på bagside: Clemid Nielssen i Nibe No 9. 315.

Jegh Clemid nielssen ij Nibe Kiendis och gjør Alle witterligt met Thette mitt obne breff, Att Jegh nu haur ssolt oc affhendt fra megh oc mine Aruingh oc Thille Erlighe oc velbiørdige mand nielss Joenss. Thille torstedlund oc hanss Aruingh Thes husse oc saltirbo ij nibe, som Jegh lod bøge pa tend jord ejjdom ij nibe, ssom Salighe Seuren Mattssen Thilhørde, oc forne Niels Joenssen nu ij være haur, huilke forne huss oc saltirbo ther er bøgitt vesten vede fforne gorde och vede fiorden paa fforne Niels Joenssens ejjdom, som Jegh skulle disligste give iett fierdielle høste ssild Thill Jordeskildt Thill tenom, som Thorstedlund ij være haur oc find megh redeligh oc vell Att være bettalid fforne husse och bøgningh, ssom terpaa er bøgitt inden vegij och wden, met loffte, døre, skiellvej, bemveijdj, Kakille, aren oc Andit, Aldilis ijntitt vnderagen huad Ther helst neffnis Kand, som paa ssame ejjdom oc husse bøgitt er. Thes fforne husse skal forne niels Joenssen oc hanss Aruingh niude, bruge oc beholle Thill euijgh tidhe oc huartil segh forne niels Joenssen oc hans arfuing aldielis for gode betaling, Att hand hauer betalitt Megh redeligh oc vell for forskreun huss oc bøgningh ij alle modhe. Thille vindisbørdh Thrøckir Jegh mitt indsegell nedn ffor Thette bref met efter. danemedh. som Jegh Kierligh tilbeder Att besegle met megh, som er hederlig Her Cristen poulssen prior oc fforstander ij hospitalit ij olborg, Her cresten crestenssen ij bordrup, sognepreste thille graueløff sogen oc Jost ffarsen, biercke ffogitt ij Nibe. Skreuit ij nibe Sanckte Hanss Dagh metsomer Ano dom. mdlxi.

1. Clemed Nielsen
i Nibe

2. Christen Poulsen
hospitalsforstander i Aalborg

4. Jost Farsen
birkefoged i Nibe

20. december 1561

Kongelig stadfæstelse af et mageskifte af 24.8.1561 mellem Helligest Kloster i Aalborg ved forstander Christen Poulsen og Gregers Ulfstand til Estrup, der får 1 gård i Oplev samt 350 Mk. danske, som Gregers Ulfstand havde gården i pant for.

Kronens Skøder, s. 85. R.7, 235b.

10. marts 1562

Befaling til N.N. at komme Kongens salter i Nibe til Hjælp med Ildebrændsel, da han har stor mangel derpaa.

Kancelliets Brevbøger, s. 117.

18. marts 1562

København. Til alle, der besøge Fiskelejerne Nibe og Siibersund. Da Kongen har befalet Otte Brade, vor Raadt og Embedsmand paa Olborg Slot, og Salteren Bartel Stingere at salte 60 Læster Sild til Slottenes og Orlogsski-benes Behov, skulle de have fri 2 Dage om Ugen fra Lørdag Aften til Mandag Aften, til at købe Sild mod at betale dem efter gammel Sædvane. Lensmanden skal befale alle Nedkarle og Vodkarle at tilbyde Salteren de Sild, de fange i den Tid, og ikke holde sig af Vejen dermed, saaledes som de tidligere have gjort; hvis nogen ikke vil lade Salteren faa de Sild, han fanger, og ej vil komme i Land og optælle dem, førend Købedagene ere til Ende, skal Lensmanden straffe derover. (Bertel Stinger, borger i København, blev 1567 medlem af Guds Legmes Lav i Aalborg. C. Klitgaard Gildebrødre i Guds Legmes Lav i Aalborg, H&K 1914, s. 423).

Kancelliets Brevbøger, s. 122. Koncept, der oprindeligt har været dateret 15. Febr. 1562, i Stedet for Bartel Stingere har der staaet Jørgen Lipper og i Stedet for Raad Tjener. Da Otte Brade først blev Rigsraad i Begyndelsen af 1563, er det vist kun en Forglemmelse, at 1562 ikke er rettet (jvfr. ogsaa Dateringsstedet), dog har det ikke været muligt at finde et saadant Brev de følgende Aar. Tr.: Ny kirkehist. Saml. I. 479.

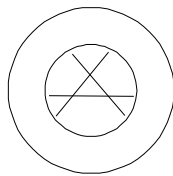
17. maj 1562

Tingsvidne af Nibe birketing, pinseaften 1562, om fri ret for præsten Jens Nielsen i Vokslev-Nibe til at tage ildebrændsel i Sønder Harrild hede.

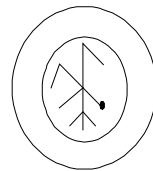
Just Farsen, birkefoged i Nibe, Jens Nørholm, Ingvor Michelsen, Niels Nykøbing og Svend Michelsen i Nibe vidner, at Jens Nielsen i Nibe, sognepræst til Vokslev, fik et vidne af 8 dannemænd, som var Jens Nørholm i Nibe, Niels Laustsen, Ingvor Michelsen i Nibe, Clemed Nielsen, Tyge Jensen, Jørgen Andersen, Jens Bertelsen og Lars Michelsen i Gjelstrup, der vidnede, at sognepræsten i Nibe præstegård, så længe de kunne mindes, har haft fri brændsel i Sønder Harrild hede. Christen Laustsen og Lars Pedersen i Nibe bestod, at de stævnedes velbyrdige Jørgen Hertzuisen til Nibe ting.

NLA, Udtagne breve nr. 167. Udtg. af Viborg Bisp, C2-180, Nibe-Vokslev kald. [5] segl i mørkegrønt lak, konserveret ved overdækning med japanpapir. 1. tabt. 2. Jens Nørholm i Nibe, utydeligt, aflæst i aftryk i plica. 3. Ingvor Michelsen i Nibe, utydeligt. 4. og 5. stort set tabte, ulæselige. Afskrift i Viborg bispearkiv, C2-101, Stiftsbogen 1690, s. 72.

Jost farsen, fogith til Niibe bircketing, Jens Nørholm ij Niibe, Inguord mich., Niels nykiøbing oc Suend michelsen ibd met thette wort obne breff, Att aar epther Guds byrdth mdlxij pinthze afften paa forne ting war skickit her. Jens Nielsen ij Nibe, sogne prest til woxløfui, huilcken ther logligen eskidt, bed oc fick itt fulth tings vithne aff viij dandemend, som er jens nørholm ij Nibe, niels laustsenn, inguord michelssen ibid, Clemedt nielssøn, tygij jenssen, jørgen Andssen, jens bertelssen i gielstrup oc las michelssen ibid. these forne viij dandemend ther alle samdrechteligen wonne paa theris guode troffue, sæll og reth sandigen, Att thenom alle fuld witterligen er, att sogne presten her ij Nibe prestegord, som wi kunde mijnds haffuer haffd sin frij ildebrand vdj sønder harrim hijede, wlast oc wkiird i alle made til thene dag, och bestod Christen laustsen i Niibe, och Las p senn ibd athij steffnuith Erlig og velbjirdige mand jørgen hertuigsenn her til Nibe birketing til thr wiiithne ja och sit signete .... er.

2. Jens Nørholm
i Nibe

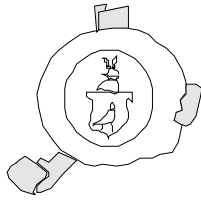

3. Ingvor Michelsen
i Nibe

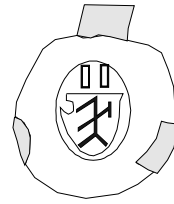
21. juni 1562

Bertel Hørby i Vesterris, væbner, skøder Otto Brahe til Knudstrup, en gård i Hald herred, Gassum sogn i Dyrby. Vitterlighed Axel Juel til Villestrup, landsdommer i Nørrejylland og Malthe Jensen i Hollumgaard, samt ærlige og fornuftige mand hans svogre Poul Ibsen i Dall, herredsfoged i Fleskum herred, Søren Ged i Veggergaard, herredsfoged i Aars herred og Niels Poulsen i Moldbjerg. Aalborg søndag før Skt. Hans dag 1562.

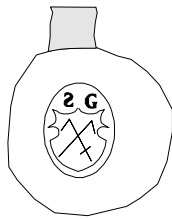
RA, privatarkiver på pergament, pakke 84, Otte Brahe. [6] segl, 1. Bertel Hørby i Vesterris, væbner. 2. Axel Juel til Villestrup. 3. Malte Jensen (Sehested) til Holmgaard. 4. Poul Ibsen i Dal, herredsfoged i Fleskum herred. 5. Søren Ged i Veggergaard, herredsfoged i Aars herred. 6. Niels Poulsen i Moldbjerg. Her efter RA, Thisets samlinger, Hørby.

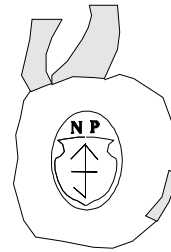
1. Bertel Hørby
i Vesterris

4. Poul Jepsen i Dall,
herredsfgd. i Fleskum hrd.

5. Søren Ged i Veggergd.
herredsfgd. i Aars hrd.

6. Niels Poulsen Kras i Moldbjerg
herredsskr. i Hornum hrd.

31. juli 1562

Christen Jensen i Suldrup, herredsfoged i Hornum herred på sin egen og sine børns Just Christensen, Barbara Christensdr. og Anne Christensdr.s vegne, Jens Christensen i Svenstrup på egne og Lars Tamesen i Snorup på sin hustrus Inger Christensdr.s vegne tilskøder Otto Brade til Knudstrup, høvedsmand paa Aalborghus deres arvepart efter salig husfrue Inger i Suldrup i en gård i Handest og en i Dørby i Gassum sogn i Hald herred. Vitterlighed Baltzer Maltesen i Rebstrup, Jørgen Høeg til Klarupgaard og Thamis Kruse til Vårstgaard. Aalborg fredag nest efter St Olufs dag.

RA, privatarkiver på pergament, pakke 84, Brahe, Otte, 31.7.1562.
[7] segl, 5 er velbevarede, delvist indpakkede i læder. 1. Kresten Iensen i Suldrup, 2. Tabt, 3. ?Las Thamesen i Snorup, utydeligt, tolkning usikker. 4. Baltzer Maltesen (Viffert) til Rebstrup. 6. Jørgen Høeg til Klarupgaard. 7. Thomas Kruse til Vaarst. Her gengives kun 1. og 3.

1. Kresten Jensen i Suldrup
i Suldrup, herredsfoged

3. ?Las Thamesen
i Snorup

9. august 1562

Livsbrev for Hr. Jørgen Lycke, Embedsmand paa Mariagger Kloster, paa Buderup ! og Gieste Broer i Gislom Herred, hvilke Lauge Michelszen, der havde Livsbrev paa dem, har opladt ham, da de vare meget bygfaldne og han ikke selv formaaede at holde dem i Stand. Hr. Jørgen maa oppebære det dertil liggende Brokorn og anden Rettighed mod straks at gøre Broerne i Stand med stærke Pæle, Stolper, tykke Bulfjæl og stærke Rækker paa begge Sider og brolægge dem med Sten og Grus ved begge Ender.

Kancelliets Brevbøger, s. 171. R. 8, 22. Omtalt i Kgl. Bibl., NKS 4° 868, K. Gjerdings hist. saml., Jyske reg. 1480-1660, nr. 64. K. Gjerding, Helligum Herreds Beskrivelse, s. 8.

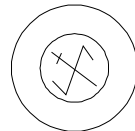
9. november 1562

Tingsvidne af Hornum herred, Martini dag, om skel mellem Kirketerp og Veggerby mark. Jens Christensen i Svenstrup, den tid i dommers sted, Anders Christensen i Estrup, Mads Lauridsen i Guldbæk, Jens Andersen i Abildgaard, Peder Gundersen i Busted, Niels Sørensen i Gjelstrup, Mads Nielsen i Taarup, Morten Jørgensen i Raakilde, Lars Jensen i Sønderup, og Michel Skriver vidner, at præsten Anders Ged i Kirketerp fik vidne af Lars Thamesen i Snorup, Jens Vognsen i Byrsted, Christen Pedersen i Sørup, Niels Mortensen i Simested, Christen Nielsen i Hornum, Niels Jensen i Fløe, Jens Byg i Ersted og Michel Skrædder i Hornum, der vidnede, at de hørte sandemænd kundgøre deres tov om markskel mellem Kirketerp og Veggerby mark, først fra det sandemænds tov, som er gjort mellem Kalstrup og Veggerby mark, så til en sten, som de satte ved sydenden af mosen nord for Veggerby kirkevej, så efter et gammelt Vratmaal til agrene i Veggerby mark begynder, og til adelvejen fra Kalstrup til Lyngsø, så til en sten, som de satte ved østsiden af adelvejen, og så langt som Kirketerp mark og Veggerby mark kan følges, dette kundgjorde de for ret markskel mellem Veggerby og Kirketerp mark, undtagen ornum, stug og forkøb, som bør fri at være efter loven.

NLA, *Udtagne breve nr. 337*. Udtg. af Viborg bisp, C2-202. [10] segl. 1. S(igilium) Iens Christensen. 2.-9. tabte. 10. Mikkel (Jensen) i Gravlev, Skriver. Påtegning på forside: 2. Påtegning på bagside: 2. Kirketorp. Kirkeetorp Hr. anders gied. Nr. 2. Sandemendt breff paa Kirketorp marck 1562 med ... ligendis. Afskrift i NLA, C2-101, Stiftsbogen 1690, s. 74.

1. Jens Christensen
i Svenstrup

10. Mikkel (Jensen) Skriver

12. november 1562

Kongens retterting. Baltser Maltesen (Viffert) til Rebstrup fremlagde vidne af Hornum herredsting, at han havde fordelt Thames Pedersen i Rodsted for at jage en af hans heste ud i vandet, så den døde, samt for vold overfor hans far, salige Malte Lauridsen (Viffert), da han tjente ham, for at slå hans fars pige og for ikke at opfylde et løfte, han gav faderen i Sønderup kirke. Desuden fremlagde han dom af Viborg landsting derom.

RA, Kongens retterting, Rigens forfølgingsbog 1559-63, s. 431.

Baldser Maltessen tiill rebstrup hagde breff aff Huornum heritsting lydends hannom ther att haffue ladit fordielle Thames pedersen i Rodsted for at och hanns hest Jagun wdj woiij och bleff død och for hannd hagde Sallige maltij laurissen ~~tiemet~~ thient seg Woldeligen wnder emod hannom och for hans dreng Slog hans faders pige och for enn loug hannd gaff hanns fader wdj Synnderup Kircke. Thisligis hagde handt breff aff Wiiborig landsting. ther ephther fick handtt xv dages breff, Datum haffnia 2a feria post marthinj aps. (12.11.1562), x dages breff, Datum ibid 2a feria post andres aplij. (2.12.1562), v dages breff, Datum ibid 6a feria post nicolaj 1562. 12.12.1562).

Thames Pedersen i Rodsted ephther same schriffuelse Thog gienbreff i thenne sag Datum Lanngesøe 4a feria post natitvitas christi 1562. (29.12.1562).

Baltser Maltissen Thog steffning i thenne sag Datum lanngesøe 6a feria post Quasi modi genitj 1563. (24.4.1563).

18. november 1562

Rettertinget, København. Lars Sørensen i Barmer og Christen Lauridsen i Valsted, stævner på vegne af dem, der fisker i Limfjorden fra Slet,

Aars og Hornum herreder, Niels Lykke, embedsmand på Ø kloster, fordi denne havde ladet dem vold oversværge, fordi de havde fjernet nogle bundgarn, som de mente var ulovligt satte. Rettertinget stadfæster dom af Viborg Landsting med tidligere dom v. Ølands birketing.

RA, Herredagsdombog nr. 8, 1559-1565, s. 96b-9a.

24. februar 1563

I sag 18.12.1591 ved Nibe birketing mellem Niels Jonsen Viffert til Torstedlund og kronen om afgifter af huse på kronens jord i Nibe fremlægges et skøde fra Peder Jørgensen i Nibe på to huse i Nibe til Niels Jonsen (Viffert). Se 18.12.1591 og 8.4.1592.

I et breff och segell peder Jørgenssen ij Nibe Wd giffuet haffuer Wdi huilcken hand Bekiender sig Adt haffue soldt Skødt och Alle dellis Affhend fraa sig Och sinne Arffuinge Och till Erlig och Welbøurdige Suentd Niels Jogenssen thill Tostet Lundt och hans Arffuinge thou husse Och Voringer i Nibe legindes nest nordenn till las thamiss thett Enne huss handt nu sielf wdi Boffuer, och the Anditt huss er ith herberg medt Enn stald, huilcke forne husse medt gaardts Roem, Kielde och anditt som ther forfindin Er forne Niels Joenssen och hans Arffuinge, skall haffue, Niude, brugge och Beholde thill Euig Eijendom, samme skiøde breffs Datum thorsted lundt Ask Woensdag Aar 1563.

13. juni 1563

Skøde fra kronen til Otte Brahe til Knudstrup (Skåne) på Vidtskøl klostres gods, herunder i Bislev sogn 1 gård kaldet Vesterris.

Kronens Skøder, s. 95. R.8, 50b.

3. august 1563

Aabent Brev, at Jørgen Prip, der har laant Kronen 100 Jochimsdlr., maa bruge Snardrupgaardt, som han paa sin Hustru Agnete Skencks Vegne har Livsbrev paa, under sin egen Plov som Avlsgaard og efter sin Hustrus Død have den i Pant, indtil den indløses; dog skal Bonden, der nu bor i Gaarden, beholde Husene indtil S. Valdburgs Dag for at udtære sit Foder.

Kancelliets Brevbøger, s. 305. P. 46b.

4. august 1563

Pantebrev til Albret Malthiissen til Myllerup (Møllerup) paa 1 Gaard, kaldet Bustedt, i Veggerbye Sogn i Horum Herred, 1 Gaard i Rokielde (Raakilde) i Ellessøu (Ellidshøj) Sogn og Kronens Part af Tienden af Feltballe Sogn for 243 Lod Sølv og 378 ½ Dlr., som han har laant Kronen. Gårdene hørte til Viborg bisp og var 1536 bortforlenet eller solgt fra kronen.

Kancelliets Brevbøger, s. 306. P. 49.

9. august 1563

Til Mogens Jul, Niels Krabbe, Tygge Krusse, Jens Thomessen, Erich Koes og Anders Pederssen. Da Hr. Jørgen Løcke, Embedsmand i Mariagger Kloster, har klaget over, at det Markeskel, som Sandemændene i Huorum Herred gjorde om Pouelstrup Mark i Grofløf Sogn, er blevet forrykket, hvorved han lider Tab paa sin Ejendom, skulle de forsamles paa ovennævnte Mark, tage de endnu levende af de ved Markeskallet brugte Sandemænd til sig, undersøge Sagen og forny Skellet, hvor det maatte være forrykket, samt give deres Afgørelse skriftlig fra sig. Kan nogen ikke møde, have de mødte Fuldmagt til at tage andre gode Mænd til sig i Stedet, dog skal Otthe Brade, Embedsmand paa Olborghus, eller hans Fuldmægtig personlig være til stede, da Befalingen ellers ingen Magt skal have.

Kancelliets Brevbøger, s. 311. Koncept.

28. august 1563

Livsbrev for Las Thommesen i Snardrup paa Snardrupgaard (Snorupgaard), dog skal han først indløse den fra Jørgen Prip, der har den i Pant for 100 Dlr., og levere Kongen det indløste Pantebrev.

Kancelliets Brevbøger, s. 321. T. 7, 528. (Overstreget med den Tilføjelse: Denne forskrevne Kopi er og indskreven i Registranten.)

9. oktober 1563

Kongens retterting. Niels Jonsen (Viffert) til Torstedlund fremlagde tingsvidne af Hornum herredsting, at han på 3 ting havde æsket Jørgen Prip til Pandumgaard at han skulle fremlægge og opfylde den dom som Chresten Jensen i Suldrup, herredsfoged i Hornum herred, Niels Krabbe til Vesløsgaard, Jørgen Fasti og Jens Markvordsen Rodsten til Lengsholm

m.fl. efter kongens befaling har dømt mellem Jørgen Prip og Niels Jonsen ang. kost, tæring, brevpenge og skadegæld efter Rigens Ret. Desuden dom af Viborg landsting.

RA, Kongens retterting, Rigens forfølgingsbog 1559-63, s. 427.

Niels Joenssen tiill tostelundt hagede Breff aff Huornum heritsting lydends hannom ther wij iiii samfelds thing at haffuer ladit wdeske aff Jørgen prip tiill pandumgaardt at hand skulle erlege och fuldgjøre thend Dom Chrestenn Jenssenn wdj Suldrup Herisfoget i Huornumheret, Niels Krabbe tiill Wesløsgaard, Jørgen Fasti tiill olugaard och Jens marquordsen tiill lengsholm mett fler epher wor befaling dømt haffuer emellom Jørgen prip och niels joenssenn med Kost, Thering, breffpennige och skade giæld epher Rigenns Ret. Thisligis hagede handt breff aff Wiiborig landsting. ther epher fick handtt xv dages breff, Datum ottonia 6a feria post dionisi. (9.10.1562). x dages breff, Datum ibid 6a feria post Simonis et Jude. (3.11.1562), v dages breff, Datum ibid 6a feria post martini aps. 1563. (17.11.1562).

Jørgen prip sielff Thog gienbreff i thenne sag Datum Haffnia 2a feria post marthini aps. 1563. (12.11.1562).

niels joenssenn Thog steffning i thenne sag Datum lanngesøe 2a feria post purificationis marie 1563. (2.2.1563?).

12. februar 1564 (1)

Til Otthe Bragde, Embedsmand paa Aalborghus. Da Lasse Thomesen i Snardrup har berettet, at Jørgen Prip, der har laant Kronen 100 Dlr. paa Snardrupgaard, dermed vil gøre ham husvild og besvære ham yderligere, end det Forleningsbrev Kongens Fader har givet Jørgen Prip og Hustru, hjemler ham Ret til, og da Lasse Thomesen har tilbudt selv at udlægge 100 Dlr, til at indfri Gaarden med, dog Jørgen Prips tidligere Forleningsbrev dermed uforkrænket, skal Otthe Bragde modtage Pengene af Lasse Thomesen, indløse Pantebrevet dermed og sende det til Kongen. Nedenstaaende Brev til Jørgen Prip sendes ham (12.2.1564).

Kancelliets Brevbøger, s. 383. T. 7, 620.

12. februar 1564 (2)

Befaling til Jørgen Prip at overlevere Otte Bragde Snardrupgaard med de Breve, han har derpaa.

Kancelliets Brevbøger, s. 384. Udt. i T. 7, 621.

4. marts 1564

Livsbrev for Hr. Pouel Nielsen paa Buderup, Grauløf og Ordestrup Sogne med Præstegaarde og al Sognepræstens Rente og Herlighed, da han nu har været hos Kongen med et Brev, udstedt af Hr. Chrestiern Pouelsen og medbeseget af M. Kield Jul, Superintendent i Viborg Stift, hvorved Hr. Chrestiern Pouelsen oplader Hr. Pouel Nielsen ovennævnte Sogne.

Kancelliets Brevbøger, s. 395. R. 8, 64. Oversættelse: Ny Kirkehist. Saml. V. 37f.

27. november 1564

Forleningsbrev for M. Jens Block paa et Kannikedømme i Viborg Domkirke kaldet Huorum (Hornum) Præbende, som er ledigt efter afdøde Michel Jensen.

Kancelliets Brevbøger, s. 527. R. 8, 84. K.

18. marts 1565 (1)

Befaling til Peder Stub (tolder i Aalborg) at levere Bartel Stinger, Kongens Salter, mod Kvittans 1000 Mk. til at købe Sild for til Kongen.

Kancelliets Brevbøger, s. 576. Koncept.

18. marts 1565 (2)

Til Otte Brade. Da Bartel Stinger skal være Salter ved Nibe og Sebersund Fiskerlejer og salte 60 Læster Sild til Kongens Slotte og Orlogsskibe, skal Otte Brade paase, at alle Ned- og Vodkarle tilbyde ham alle de Fisk, de fange paa de to bestemte Dage i Ugen, og straffe alle Overtrædelser.

Kancelliets Brevbøger, s. 576. Koncept.

18. marts 1565 (3)

Befaling til alle, der besøge ovennævnte Fiskerlejer, ang. det samme.

Kancelliets Brevbøger, s. 576. Koncept. ¹⁾Jf. ovenfor 18.3.1562; den der optagne koncept bør sikkert henføres hertil.

5. august 1565 (1)

Forleningsbrev for Fru Agnete, Jørgen Prippis Enke, paa 3 Gaarde i Vegerbye By og Sogn i Huornum Herred, 1 Gaard. kaldet Toeldal), der svarer en Del af sin Landgilde til Vegerbye Kirke, 4 Gaarde i Liungsøe (Lyngsø), 1 Gaard i Klæstrup og 2 Gaarde i Vaxløf (Vokslev) Sogn, hvilke Gaarde hun nu selv har i Værgø, uden Afgift.

Kancelliets Brevbøger, s. 641. R. 8, 104.

5. august 1565 (2)

Forleningsbrev for Fru Agnette Skenck, Jørgen Prippis Enke, paa Kronens Part af Tienden af Hornum og Vegerbye Sogne i Hornum Herred, uden Afgift.

Kancelliets Brevbøger, s. 641. R. 8, 105 b.

22. februar 1566

Til alle, der besøge Fiskerlejerne Nibe, Sibbersund, Stafuind, Øland, Gøl og Nørreholm. Da Otte Brade, Embedsmand paa Olborghus, og Bartel Stingere, Salter, skulle salte 60 Læster Sild til Kongens Slotte og Orlogsskibe, skulle alle Ned- og Vodkarle sælge Salteren alle de Sild, de fange fra Lørdag Aften til Mandag Aften, og ikke, som tidligere, holde sig af Vejen. Lensmanden skal straffe enhver ulydig.

Kancelliets Brevbøger, s. 21. R. 9, 2 b.

22. december 1566

Forbud mod at bruge Fiskeri med Bundgarnssæt, Ruser, Voddræt eller paa anden Maade for den til Fru Magdalenne Banners, Ifuer Krabbis Enkes Gaard Pindtzstrup ved Nibe liggende Forstrand.

Kancelliets Brevbøger, s. 115. R. 9, 25b.

16. maj 1566

Skifte efter Gabriel Gyldenstjerne til Restrup, + 25.2.1555 og hans hustru Kirstine Friis til Lyngholm, + 1565, der døde barnløse. Skiftet afholdes på Restrup og der skiftes først det på Restrup værende korn, kvæg

fetalje og andet efter fogdens inventarliste og regnskab, undtagen køkken-, tørve-, bryggers-, og smederedskaber, samt diverse sengeklæder og herefter det på Lyngholm værende korn, kvæg, fetalje og andet efter fogdens inventarliste og regnskab.

RA, privatark. på papir, nr. 750, Gabriel Gyldenstjerne. [9] segl, ej undersøgt. Påtegning på forsiden: 22. - 128.

Wij Eptherskreffuene Jutte podebusk tiill wosborig, Anne Pasbierriig tiill Iuffuirsnis paa worre Børenns weggenne, peder friis paa her Mogenns gyllenstierns Rijdders weggenne paa thennd enne, Kirstinne franndts düeris tiill Damsgaardtt, Magdelenne Banner tiill Krabbishollum, Johanne nielsdatther tiill Eskier, Inggeborig Otte banners tiill Assdall, Jenns schriffuer paa franndts banners weggenne, Hans schriffuer paa Anders Banners weggenne, Mats Jennsenn paa Biørenn Kossis weggenne, thamis pouillssen paa gregers truidssens weggenne, hanns Balle paa Hans holcks weggenne, Rassmuus Jennsenn paa frue biritj Banners weggenne och Seurenn Schriffuer paa frue Kirstinne Erick Lyckiis weggenne, med Alle theris fulde magtt paa thenn Andenn Sijdde Giørre Alle witterligt, Att wij Effther Saellige gabriel gylldennsterne Och Salig frue Kirstine friisdather, haffuer skiffth paa restrup Kornn, queeg, fetallie Och Annditt sadannt, Som war aff the, fogderne wdj Innuenntarium och regenskaff hagde Wnndertagenndis Kiøcken, tøri, Bryggereeds och Smeede Reedschaff, Sidenn skiffth wij Sennii dynner oc Senge Kledder, Benncki dynner, hønnder, pudder, Leder Laggenn som ther fanndis : dog wndertaggenn, huis som findis wnder Alles woris Bencke Seng, Som Alle Arffuinngge tiill Beesthe Kommer oc Siidenn drogge wij ther fran Och tiill Liønng-hollum Och skiffthe Kornn, queeg, fitallie aff huies som gaardtsfogderne haffuer wdj Innuenntarium och regenskaff Samelledihs effter the forsiigelede Register, som Epthers Sallige frue Kirstine friisdatters død och Affgangg skreffuitt er, Saa att huer aff oss sienn loed och Annpartt ther Aff Bekomett haffuer Wnndertagenndis huiis Breffue Och wdkorenn skreffther Som wij Emellom oss giortt haffuer, paa huiis diells Att wij huer Anndenn ther wdj pligtigge erre, Somm wij paa Reffstrup Naar Enndelige skiffthe skijes bekomitte Och Affregne skal, Och thaa wdj alle maade Att stannde huer Anndree tiill Rett Som the Sig bør. Thisligste Att forne gaardtsfogider Samelleds Riidefogederne schulle Giørre theris Regenskaff huer mandt the samtøcke wiill Och huiss Att ther wdj therris regenskaff skyllidige Bliffuer skall komme Alle Arffuinngene tiill gaffuenn Och beste, dog wndertagenndis huis Korenn Somm tiill forne tre gaarde nu wdj Jordenn Soedtt erre Erre nu Aldiellis Klartt Aff Boreg miidt Lignitt Och Lagdtt the Enne Emod the Annditt, Att wij wdj Saa maad hueer Anndree Inthet skylleldiig erre Aff forne Seed. Att Saa wdj Sannhed erre tiill winndisbyrdtt trøcker wij woris Inndsigeller her nedenn paa these woortt Obnne Breff Och er med eggenne hannd wnderskreffuitt. (Schreffuitt paa) Liønng-hollum thorsdagen som er thenn xvj Maij Aar eefther gudts Byerdt tusind femhundrit tresindstiige paa

the siette. ieg Seuren Jenssen haffuer offuer weret thette skiffte bestor ieg mez egen hand. mats ienssen egenn hand.

Ca. 5. januar 1567

Forleningsbrev for Fru Kierstine Løcke, Mickel Nielssens Enke, paa Kronens Part af Tienden af Bislef og Voxlev Sogne, uden Afgift.

Kancelliets Brevbøger, s. 122. Udt. i R. 9, 34.

5. marts 1567

Befaling til Otte Brade og Peder Stub, Tolder i Olborrig, at levere Kongens Salter paa Nibe og Sebersund Fiskerlejer, Bertel Stinger, der skal salte nogle Læster Sild til Orlogsskibene og Udspisningen paa Kiøpnehafns Slot, den paa medfølgende Register opførte Fetalje samt 100 Mk. danske til at købe og salte Sildene for. - Register: 16 Sider Flæsk, 3 Kroppe Kokød, 6 Faarekroppe, ½ Td. Smør, 2 Tdr. Torsk, i Td. Gryn, 1 Læst Brød, 3 Læster øl, ½ Td. Eddike og 100 Mk. Penge af Skriveren paa Olborrig Slot.

Kancelliets Brevbøger, s. 153 T. 9, 213.

19. august 1567

Til alle indlændiske og udlændiske, der besøge Fiskerlejerne Niibe, Sebersund, Stafuend, Øøland, Gøl og Nøreholm. Kongen har befalet Erich Podbusch, Embedsmand paa Olborghus, og sin Salter Bertel Stinger at salte 60 læster Sild til Slottenes og Orlogsskibenes Behov og befalet, at alle Fisk, der fanges fra Lørdag Aften til Mandag Aften, skulle sælges til dem til den gamle sædvanlige Pris, hvorfor det forbydes alle andre at købe Sild i den Tid; Lensmanden skal paase, at alle Ned- og Vodkarle sælge de paa ovennævnte Dage fangede Sild til Salteren og ikke, som tidligere, holde sig tilbage med dem, i hvilket Tilfælde han skal lade dem straffe.

Kancelliets Brevbøger, s. 233. R. 9, 133.

29. september 1567

Pantebrev til Niels Rosenkrands til Rydhave på bl.a. 1 gård i Holma-ger i Hornum herred.

Kancelliets Brevbøger, s. 247. P. 241.

29. november 1567

Aalborg. Forleningsbr. for M. Lauritz Kotthe, Sognepræst til St. Bodels Sogn i Olborg, paa 1 Gaard i Hatzeriis, uden Afgift, dog først at tiltræde, naar nuværende Indehaverske, M. Morthen Heggelunds Enke, er død.

Kancelliets Brevbøger, s. 266. R. 9, 37. K.

1568 (1)

I sag 18.8.1585 mellem Oluf Brochenhus til Sebberkloster og lensmand Ove Lunge på Aalborghus ang. et bundgarnsstade i Limfjorden mellem Valsted og Lundbæk fremlægges 2 stokkenævne af Hornum herredsting. Det ene dateret 1568, at Bertel Hørby i Vesterris sammen med andre dannemænd havde vidnet, at de bundgarn, som Christoffer Michelsen (Tornekrannds) til Lundbæk var med til at tage op, stod ulovligt og hindrede sejladsen og fiskens opgang. Det andet, at Lars Tamesen i Snorup og andre dannemænd havde vidnet, at der ikke så længe nogen mindes havde været sat bundgarn mellem Nibe, Halkær og Kyø, før i år nogen af Sebberklosters tjenere har gjort det imod recessen.

Disligste tuende stockeneffn aff Huornum heritsting wdgiffuit wnder sin Datum Mdlxviiij att Bertill Hørbye ij Westerris medt Andr Dannemend wondit haffr widt tro, siell och rette Sandingen, att saa mange bundgarn som Christoffer Michelssen Tiill lundbech war med att wptage, the stod ij allmindelig frit forstrogh och Seglatsen och fiskens Nedergang och wdgangh, och Thennom Alle tiill stor formering skade och brøst som brugr Sildfiskende Emellom nibe och Halkier, och stod thj wdsatt Emod gamell Kongelige breffue och Andenn forbuodt, som hand thr opo haffr, och aldrig the war satt saadann wloulig bundgarn tiillforme, som the haffde drestet denom tiill ad wdsette, The Andit stockeneffuen las thamissen ij Snorup med Andre fliere Dannemendt wondit och Klaugit haffr, adt ther Aldrig haffr werit bundgarn wdsatt Emellom nibe, Halkier och Kye, ij nogen mandts tidt the lengst kand mindis, førind ij Aar, nogenn aff Siber Kloster thienere og Nogen Annder, haffr denom wdsatt ij frie forstrogh Emodt Kon: Majj. Breffue och forbuodt, och ij Silsdens Indgangh och wdganngh mangenn Mandt tiill brøst och skade som fisker Emellom nibe och Halkier, wndertagenn denem ....muær wloulige garnn haffr wdsatt, och Beklaugit menige fiskere och Kronens thienere denom, som fisker Imellem forne Aastederne, ad skall forne garnstader were widt magt, adt stannde, da kunde de icke offuerkome thieris sild skyldt tiill Kronen, eller och huer tiill sin husbundt.

1568 (2)

I sag 18.8.1585 mellem Oluf Brochenhus til Sebberkloster og lensmand Ove Lunge på Aalborghus ang. et bundgarnsstade i Limfjorden mellem Valsted og Lundbæk fremlægges stokkenævnen af Aars herredsting, at hvis de ulovligt opsatte garn fik lov at stå, kunne kronens tjenerne ikke betale deres sildeskyld.

Ennd nu It stockeneffun tiill Aarsherritsting wdgiffuit wnder sin Datum Mdlxviij wdj sin meninge lige Epth. denn Andenn, att the som forne garnstader skulle were widt mact kunde Kronens thiener were eller Annder Lodts Eiger Ike offuer kome thieris sild skylde, med miere same stockeneffun med før.

1568 (3)

I sag 18.8.1585 mellem Oluf Brochenhus til Sebberkloster og lensmand Ove Lunge på Aalborghus ang. et bundgarnsstade i Limfjorden mellem Valsted og Lundbæk fremlægges et stokkenævnen af Nibe birketing, at Niels Nøvling og flere andre dannemænd i Nibe havde vidnet, at i de 30-40 år, de kunne mindes, havde der aldrig stået bundgarn i Sebberlæe før nu Laurids Bertelsen (Hørby) i Vesterris i kort tid havde haft garn stående der rækkende ud fra Østerland, og at der aldrig havde været andet end ned- og vadefiskeri i Sebberlæe.

Disligste It stockeneffun tagit tiill nibe bircketing wunder sin Datum Mdlxviij Niels Nøueling ij Nibe med flere Dannemend wondit haffr, some aff thenom minds wdj xl Aar some xxx Aar, som mindre och some miere huer Epher sin alder oc minde, Tha haffr denom Aldrig mindets, at ther haffr standen nogenn bundgarn wdj Siberlaae førind nu ij these Aaar war tagenn, En bundgarn som Laurits Bartilssen ij Westerris haffde standends ther Och Rade wdt fra Østerlandt Ens stackitt tiidt, och aldrig thenom minds, att forne Siberlaae haffuer werit brugtt medt Ander fiskende Ind med Nedfiskende och waide fiskende, førind nu the haffr sat bundgarn ij thette Aar the wdj forne Siberlaae, och ingenn Russer star med the ij forne same forne laae, som Christoffer michilssen gaff last och klauge paa her ij dag paa forne ting for de skulle were wloulig sadt medt miere Same breff medfør.

1568 (4)

I sag 18.8.1585 mellem Oluf Brochenhus til Sebberkloster og lensmand Ove Lunge på Aalborghus ang. et bundgarnsstade i Limfjorden mellem Valsted og Lundbæk fremlægges et tingsvidne af Hornum herredsting, at 6 mænd havde synet bredningen syd for Sebbesund. De havde da set

nogle ruser i sejldybet, som hindrede sildens opgang og var til skade for den menige mand, der havde sit fiskeri der.

Ennd It winde tiill Huornumheritsting wdgiffuit wnder sin Datum Mdlxxij otte mendt wondit haffr att sex sions mendt tagen aff tingie, tiill Bredning sønden wid Sibersundtt Ath grandskie och forfarit thj Ad the stander nogen Ruser ij Segildybit och Sildsens Inndgang och then menige mandt tiill skade som haffr fiskende ther huos, med miere som same sions=winde medfør.

Før 27. april 1568

I sag 18.8.1585 mellem Oluf Brochenhus til Sebberkloster og lensmand Ove Lunge på Aalborghus ang. et bundgarnsstade i Limfjorden mellem Valsted og Lundbæk fremlægges tingsvidne af Hornum herred, at Christoffer Michelsen (Tornekrands, til Lundbæk) lod læse et vidne, at Anders Pedersen, Jens Godsmed, Christen Lauridsen og Jens Villumsen i Valsted vidnede, at Christoffer Michelsen til Lundbæk havde tilbagegivet dem deres garn, som de ulovligt havde opsat, og at de havde lovet at komme på Hornum herredsting og indgå en forpligtigelse til aldrig mere at sætte deres bundgarn i Sebberlæe, uden at deres husbond, ærlig og velagte mand Jørgen Navl eller hans foged, gav lov dertil. Kommer de ikke tinget som lovet skal de aflevere bundgarnene på Lundbæk den 27. april.

Ennd nu It tings winde aff Huornum heritsting wdgiffuit wnder sin Datum Mdlxviiij, lydends viij mend wondit haffr, att the same dagh saa och hørde paa forne ting, at forne Christoffer Michelsen lod lesse It obent beseglt breff her for tingdom, lydends Ordt fra ordt som her ephther følger: Jeg Anders Persen ij Waldstedt, Jens guodsmedt, Christen lauritsenn och Jens willumssen ibim. Giør witterligt for alle wdj thette wort obne breff, att Ephtherthj Erllig och Welbyrdigh mandt Christoffer Michelsen tiill Lundbech, haffr nu for Dannemendts bønns skyldt wnnndt och tiilladt, att wij maae faa woris garn Igien, som wij wloulig haffde wdsat, som forne Christoffer Michelsen haffr wptagit, Tha Beplicter wij oss widt wor Ehre och Redlighet, att Drage sielff wdj Egen Person wden Alle hinder gienssielse nu paa Mandagh komer viij dage tiill Huornumheritsting, Der att giøre forne Christoffer Michelsen, Slige en forpligtelse, Adt wij aldrig skulle sette slig wloulig bundgarn her wdj Siberlaae wden saa Er Adt war husbundts Erllig och welbyrdig Mand Jørgenn Naffuell, Eller hans fogit kand thenom the frij same bundgarnn Louligen att maae Bruge, och huis som wij nu icke paa Mandagh otte dage, Komer tiill Huornumheritsting at giøre huis forplitningh, som for er Rørtt Tha Beplicter wij os widt wor Ehre och Redlighed, same bundgarn som wij nu har wdtaget wforskorne ad Indføre paa Lundbech paa Tisdag komer Otte dage, som er then 27 dag aprlis, och ther som forne Christoffer michelsen lijder nogen skade Kost Eller thering for

den sagh Som hand kand medt rette tiill Regne, Tha Beplicter wij oss the for Adt giffue tho peningh for Enn huer the skaed hand stande huilcke forne mendt the Alle sammen for tingsdom tiill forplicatedt haffur Epther same otte mendts wund, medt miere same breff medt før.

1. maj 1568

Kong Frederik II.s Brev til Bønder og menige Almue over alt Riget, at deres Sønner og Drenges skulde være forskaenede for Udskrivning samt al anden Skat og Landehjelp, undtagen Madskat, imod at hver 20 Mand maanedlig gav 20 Mk. danske til det fremmede Krigsfolks Besoldning. Kjöbenhaffn, thend förste Dag Maii.

Regesta 1. række 2,1 nr. 2494. Omtalt i P.V. Jacobsen, Det Danske Skattevæsen, s. 200-202.

17. juni eller 29. juli 1568

I sag ved Nibe birke ting mellem Niels Jonsen (Viffert, til Torstedlund) og kronen om afgifter af huse på kronens jord i Nibe fremlægges et skøde fra borger Oluf Simonsen i Aalborg på et hus i Nibe til Niels Jonsen. Se 18.12.1591, hvor skødet angives dateret Skt. Bodils dag og 8.4.1592, hvor det dateres Skt. Olufs dag. Nedenstående jf. 18.12.1591.

Ther nest et Breff Och segell Oluff Simonssen, Borger i Olborig Wdgiffuitt haffuer huor wdj hand Bekiender sig Adt haffue soldt skiødt fraa sig Och sinne Arffuinge Och tiill forne Niels Joenssen och hans Arffuinge Enn Mienn husse och Eijendom Wij Nibe Legindes, som Niels Espennssen i Bouide, huilcken forne huss och Eijendom med Alle sinn rette thill liggelse forne Niels Joenssen och hans Arffuingr, Adt schulle haffue, Nyede, Brugge och Beholde tiill Euig Eijnndom. Dog schall handt eller hans Arffuinge giffue ther aff thend Jordskyld ther bør aff att gange. Samme Skiødebreffs Datum Olborig Scanncti Boels dag Aar 1568.

10. juli 1568

Til Holger Rossenhrantz. Thomes Pederssen i Rodstedt har berettet, at to af hans egen Husbond Christoffer Lyckes Svende og Vincentz Rossehrantz's Karl ved Nattetid ere komne til hans Gaard, have opslaaet hans Døre og uden al Grund ihjelslaaet hans Søn, og at han, da han drog til Christoffer Lycke for at klage, ikke har faaet Ret, men er bleven udvist af dennes Gaard.

Da Kongen gerne saa, at saadant Manddrab blev straffet, skal Holger Rossenhrantz efter den Befaling, han har i Nørrejyland, paase, at Thomes Pederssen faar Ret over Manddraberen. Kongen var ikke utilbøjelig til at give Thomes Pederssen Stævning over Christoffer Lycke, men da han ikke ved, hvornaar Raadet kan komme sammen, og ikke vil, at Thomes Pederssen yderligere skal forurettes af sin Husbond, skal Holger Rossenhrantz i Kongens Navn befale Christoffer Lycke at holde Manddraberen tilstede, saafremt han ikke selv vil staa til Rette for dennes Gerning, og stille Thomes Pederssen tilfreds.

Kancelliets Brevbøger, s. 353. T. 10, 107.

16. juli 1568

Kongens retterting. Landsdommer Palle Juel til Strandet og landstingsskriver Gunde Skriver (Christensen Grøn), Viborg landsting fik 15,10 og 5 dages brev over Thames Pedersen i Rodsted, at han skulle betale dem kost, tæring og brevpenge, i en sag hvor Thames Pedersen havde stævnet dem for rettertinget, men havde tabt sagen, hvilket var bevist med tingsvidne af Hornum herredsting og dom af Viborg landsting.

RA, Kongens retterting, Rigens forfølgingsbog 1570-76, s. 19.

Pallij Juul tiill Stranndt och Gunde Schriffuer, schriffuer tiill Wiburg Lanndsting fick xv, x och v dags Breff offuer Thames persenn i Roestedt for at hannd skulle wdlegge thennom Kost, Thering oc Breffue penndinge som the fortherit oc wdgiffuit haffuer Thendt tidt forne Thamis persen hagd Steffnuedt thenom for Kon: Ma: oc hand tabte sagen. Och thet Louglichen forfullt er som Beuist wor mett Breffue aff Huornum heridts ting oc Wiburig Landtsting. Datum Søegaardt Thendt 16. Julij Aar Mdlxviij.

11. august 1568 (1)

Livsbrev for Pouel Ibsen i Dal, der har tilbuddt paa egen Bekostning at opbygge en Mølle paa Neyringbroes Møllested, og hans Søn lille Christiern Pouelsen paa denne Mølle mod aarlig at svare 6 Pd. Byg deraf til Olborghus; de maa ikke male paa Møllen fra 1. Maj til Engenes Indhøstning.

Kancelliets Brevbøger, s. 369. R. 10, 18.

11. august 1568 (2)

Livsbrev for store Cristiern Pouelsen i Nefling paa den Gaard i Nøfling, som han selv bor i, og en Jord, kaldet Bunderup Mark, som har ligget til Gaarden, mod at svare sædvanlig Afgift deraf til Olborghus.

Kancelliets Brevbøger, s. 369. R. 10, 18 b.

6. september 1568

Mageskifte mellem Bjørn Kaas til Staarupgaard og Niels Jonsen til Torstedlund, der får 3 gårde i Aarestrup sogn og by, beboet af hhv. Niels Svendsen, Lars Nielsen, Jens Christensen, alle med årlig skyld 1 ørte rug, 1 ørte byg, 1 ørte havre, 1 pd. smør, 1 dl. gæsteri, 1 brendsvin, 1 fødnød med andre små beder. Derimod fik Bjørn Kaas gods i Grejs s., Nørrevangs hrd. Bjørn Kaas beder Baltzer Maltesen (Viffert) til Rebstrup, Anders Banner til Gjessinggaard og Jacob Rostrup til Lergrav besegle med sig.

RA, seddelregistratur, godsarkiver, Torstedlund nr. 111 med enkelte tilføjelser jf. originalen. Dokumentet omtales i NLA, Restrup godsarkiv, G141-1, Designation på adkomstbreve 1763, Torstedlund nr. 52 med teksten: Et Mageskifte Skiøde, hvorved Bjørn Kaas paa Starupgaard Bortskiøder til Velb. Niels Joensen paa Torstedlund tre Gaarde med tilliggende og Eyendomme i Aarestrup Bye. Dato 6 te September 1568.

9. november 1568

Aabent Brev, at Baltzer Maltesen til Refstrup, hvis Gaard er brændt med alle Brevene paa hans og hans Hustrus Gods, maa for sig og Arvinger beholde hans og hans Hustrus Sædegaarde med alt deres øvrige Ejendoms-gods, som de nu besidde uden Ilding og Kære, dog undtages hans Pante- og Forleningsgods.

Kancelliets Brevbøger, s. 402. R. 10, 29.

5. januar 1569

Mageskifte mellem Laurids Skram til Korsøgaard (Simested sogn, Rinds herred) og Niels Joensen (Viffert) til Torstedlund, der får Hyllegaard i Aarestrup med en endelseng, der kaldes mølleeng. Se også 2.7.1569.

NLA, Restrup godsarkiv, G141-1, Designation på adkomstbreve 1763, Torstedlund nr. 53.

Lauritz Schram til Korsøegaard, hands Mageskifte Skiøde til Velb. Niels Jonsen paa Torstedlund, ibm er Skiødt Hyllegaard i Aarestrup med den Endels Eng kaldis Mølle Eng. Dato den femte Dag Aa 1569.

9. januar 1569

Viborg landsting. Christen Lauridsen i Nibe stævner Lars Sørensen skrædder ang. et gammelt sengeklæde. Sagen tilbagevises til birketinget.

NLA, B24-506, Viborg landstings dombog, 1569A, s. 7a.

War skickit chresten lauritssen ij ~~nijl~~ nijbe paa then ene och hagde hid ij rette steffnit las Søffrenssen Skreder ibid paa then anden side fordi han for ~~haffde han~~ haffr ladit hanom fordiele till nijbe birckting for it gamill mør och oped sengeklæde, som han hanom hagde ij (syet?) for wiij dlr ix m(a)r(k) jd. ¹⁾ Saa møtte forne las Sørrensen och Sagde forne chresten lauritsen loglig dielt atuere.

Med (flere ord thennom emellom var). Saa och epherthj thn och same? ~~haffr~~ haffell? och dielle och ickj thr til nogen Dom er wdskiell, och sagen louligst før er dielt bleffen Tha f(ind)e wij forne aff theris dielle quit atuere och sagen thj till ~~bør~~ bircketing at Kom och birck fogeden wij then och endelih ved dom och adskille som thj seg bør.

¹⁾ I margin:AJ, GS. Landsdommer Axel Juel og skriveren, Gunde Grøn.

12. marts 1569 (1)

Viborg landsting. Lars Christensen i Vestby (Haverslev sogn, Aars herred) stævner foged Villads Jensen på Nørlund og Lars Ridemand i Ellidshøj ang. 2 tingsvidner, de havde vidnet og mod betaling på 10 rigsdalere havde lovet Kirsten Lykke, enke efter Ludvig Munk til Nørlund, Palsgaard, m.v., ikke mere at ville vidne om. Villads Jensen bevidner, at han og Lars Ridemand overfor 8 mænd har vidnet, at de var til stede, da fru Kirsten stævnedes Lars Christensen og ligeledes lod ham fordele for bordag (vold) i Nørlunds borgergård, og at de begge hørte og så Ludvig Munk, Iver Kaas og Chresten Skeel udspørge, om også Lars Christensen skulle have 10 rigsdalere af hende for at opgive sagen efter gårdsretten. Landsretten finder, at da Villads Jensen og Lars Ridemand vedstår deres vidner, da Chresten Skel vil forfølge sagen, og da fru Kirsten ikke har dom mod Lars Christensen, kan der intet indvendes mod de nævnte vidner. Pågældende side i dombogen er skrevet med mange forkortelser, tolkningen kan være usikker.

NLA, B24-506, Viborg landstings dombog, 1569A, s. 42a.

Løffuerdagen som gregorij pape paa faldt Aar 1569. ¹⁾ War skickit las christenssen ij westbye paa then ene och hagde ij rette steffnit Villats Jenssen, foget paa nørlund, och ~~for~~ las Ridemand ij Ellidshøff paa then anden side for ij winder the wondit haffuer ens thenom skull haffe loffuit Erlig och welbyrdige frue Kirsten (Med moderne hånd: Lykke Pedersdr) til nørlund x dall(er) om De siden vil icke Derom wone.

Saa møtt forne Villats Jenssen och ... .. vil aff H(anom) sig? ... ens ... ..dis ephtherne er Kjendis adspurgt som bemeller han ens las Ridmand for wij mend athaffue vondit, at the ~~om~~ neruerendis huos war ij ... the end forne frue Kirsten steffnuit forne las christenssen och lod slig Hanom ligeledes fordielt for bordag, han giord ij nørlunds boringrdt, Tha sam till skall haffr hørt och siet, at Erlig oc welbyrdige ludiug monk, Iffuer Koss och Chresten skiell thr ligeledes fulgte och fordog forne fru Kirsten, om oc las christenssen ~~oc hanom~~ skall aff hinde x daler for hanom icke skall tinge ephther gdrs Retten beschreffun end miere Las rimand vil... Op ... fast giorde uloglig Aff theris skodsmoell till same hanom en tha saa mue slig ~~følger~~ følgendis uere bestendi Som ~~op~~ war op forne Chresten Skiell ... ..d wp skied lige som vone till forn ... Tha tilspour las cristenssen om thenom ickj ~~slig~~ saaledes x daler skal haffe wdloffit. ~~Med~~ Tha Thisligst Villats Jenssen en dom war affsagt paa las christensen, och hand sield same x dlr haffuer wdloffit paa ath the icke skulle igien beschaffue paa sagen och sagn den ther for icke atuere igien ~~end~~ endelig udgang.

Med (flere ord thennom emellom war) Tha (Ephther tiltalle, suar och giensuar, saa och sagens leilighed) Saa ephtherthj forne Villats Jenssen haffue giort skodsmoll paa forne Hemel? ?Las Ridmand? och the slig forligismoll skall wer bestendig, som forne stander, och ephtherthj forne Chresten skiell bekiend saa om igien sag forne vil undgiell Thisligst ephtherthj forne fru Kirsten ickj sadan same dom emod las christenssen beuist haffuer, Tha finde wij ephther seden lejlighedt icke emod forne winde att kund sige.

12. marts 1569 (2)

Viborg landsting. Niels Jensen i Fløe stævner hr. Jost i Lere for en dom han har fået over ham ang. noget arv og gæld. Da der ikke er faldet endelig dom ved herredstinget henvises sagen hertil.

NLA, B24-506, Viborg landstings dombog, 1569A, s. 50b.

Løffuerdagen som gregorij pape paa faldt Aar 1569. War skickit niels Ienssen ij fløe paa then ene och hagde ij rette steffnit Hr Jost ij Liere paa then anden side for en dom han her til landsting ~~emod hanom~~ forhuerffuit haffr och er Komen aff diele ens sagen er ... til ... oc forne Dom ... Dog icki endelig atuere. Ligeledis for han haffr ladit hanom fordiele.

Saa møte ~~Niels Jenssen end~~ Hr Jost menends den sag sig ickj er en-

delig och the Han beklagit at ~~hid~~ skulle sig wloglig dielt atuerer Och ickj at skull were Hanom pligtig. Ther ephther niels Jenssen er hanom icki att schulle uer Hr Iost nogit pligtig.

Med (flere Ord och thalle thennom emellom war) Tha (epther tiltalle, suar och giensuar) Saa och ephtherthj ther en med ... och hans giæld och arfue ... icke ther vid nogen dom er adskildt och the før ~~er dielt bleffen~~ haffer forne Dom ~~th~~ ladit forrdiele Tha finde wij ~~wij før~~ paa ... .. ~~atuerer~~ for theris diele ... meden sagen til Hrsting at stevne ... finde theris ~~oe eller omj~~ ~~tha~~ sagen wij rette endelig at dømme och adskille som thet seg bør.

22. marts 1569 (1)

Aabent Brev om Kongekøb af alle Fiskere, der besøge Fiskeriet ved Nybe (ligelydende med Brev af 19. Aug. 1567).

Kancelliets Brevbøger, s. 437. Udt, i T. 10, 304 b.

22. marts 1569 (2)

Befaling til Erick Podebusk at levere Bertiil Stingere 1200 Mk. til Sildesalteriet ved Nybe.

Kancelliets Brevbøger, s. 437. Udt, i T. 10, 304b.

22. marts 1569 (3)

Befaling til Erick Podebusk at give Herredsfogden i Horns Herred (Hornum) Ordre til efter gammel Sædvane at istandsætte Kongens Toldbod i Nybe med Tag og Ler og sende saa meget Brænde, Tørv og Lyng til Toldboden, som behøves til Ildebrændsel der, saa længe Salteriet varer.

Kancelliets Brevbøger, s. 437. Udt, i T. 10, 304 b.

22. marts 1569 (4)

Befaling til Tolderen i Helsingør at levere Kongens Sildesalter i Nybe de 12 smalle Læster Salt, som ligge paa Toldboden.

Kancelliets Brevbøger, s. 437. Udt, i T. 10, 305.

20. april 1569

Kong Frederik II.s Befaling, at alle af Adelen, som frie og frelse ere samt Fuldmægtige af Geistligheden, Borger- og Bondestanden skulle møde til Herredagen i Viborg Mandagen næst efter Søndagen vocem Jucunditatis. Haffniæ, 20. Aprilis.

P. V. Jacobsen, Det danske Skattevæsen. s. 202-203 jf. Regesta 1. række 2,1, nr. 2552.

7. maj 1569

Viborg landsting, lørdag efter Philippi Jacobi. Christen Jensen i Suldrup, herredsfoged i Hornum herred, stævner herredsskriver, Christen Stub og hans søn Jens Christensen og øvrige børn, fordi Chresten Stub uden lov og ret har sat sig i dommers sted ved en rebning af Suldrup mark. Sagen er en udløber af Christen Jensens sag fra 1562 med svigersønnen Peder Jude i Teglgård, herredsfoged i Hellum herred, i forbindelse med skifte af Suldrup mark efter Christen Jensens hustru. Se også 29.7.1570.

NLA, B24-507, Viborg landstings dombog 1569B, s. 70a.

War skickith erlig och fornumstig mand Christen Iennssen ij Suldrup, Herits fogitt ij Hornumheritt, paa thend enne och hagde (i margin, meget utydeligt: och hans søn Jes Christensen saa ... thier ... laugwergis ij Suenstrup och theris mez arffuingers wegne) wdj rett hid steffnith Chresten Stub, herritsskriffuer ther samesteds, paa thend anden side for att hand haffur satt sig ij dommers stets till Hornum herritsting imod forbuod och nogenn befaling ther till (Over linien: aff hanom) skulle haffue fangeth och neffen rebsmend till Suolddrup mark. Ens enleg hand uel hans mez arffing ickj haffur thet wedt tagith till ther till komt loglig skiffning. Thisligst at skulle haff satt føllig paa rebsmend, the the icjkj war tilstede med wdj loglig forfuld fordringh, och ickj forne Chresten Stub skulle were wederhefttig ej ellr boffuit ij thet herit, och ingenn fordj thet war imod loug, att han satt seg ij domers stedts ~~och sath for~~. Thisligst borde at ~~the~~ the sionsmends hiembell, som war for rebs mends skiell wond uloflig, fordj och nogenn fordj then rebning the epher giorde ... det ikij bord nogen magt athaffue. Saa møthe ~~for~~ fornumstig erlig och fornumstig mand per Jude ij Teglgård, Herits fogith ij Hellum herit, bede att herismendt och skulle haffue paa skriff och hiemele, att han och hans mez arff war brøstholland ij same marck och giordends i dom thr paa same, enleg att skull haff i som ther i thre vj wdgangen thet self ydermere indholle och wduiser ... och ther nest bede, at Chresten Jenss. self skull haffue befalitt chresten stub att skull side ij domers stedt Indtill same breff bleff wnder under ..... thet som hid skull haffue nogen vunde paa. Emod huilkitt forne cresten Jensen suarde, at

forne cresten stub self same the winde wdgiffuith haffur och fich brev till the thenne atuere och och seg selff mez ther fra skade att blifue.

Med ~~Mange~~ v fl. ord och thale the och mange breffue the fralagde ~~Tha bliffue saa lest emellom forhandlett~~ I margin: ~~mz begi there samtøcke fulldelse? som? same then skall were och bliffue som then wguiort och mez ..... skall kome till hed? skade ..... ,made).~~ the forne p Jude wpgaff thesse sionn och rebning som nu paa same march groitt och dreffuenn rep? och hann paa Wtij same sag att skall lad forfesthe? med sionn och rebning epther logenn och recessenn och att skall giffue chresten Jennssen warsstill som paa wdj same grd. bouends er och skyllend och landgild wed sin heffd haffur och hst.? sin mez arffuing at lade aduare. att huiss som till thenne dag er om same rebning forfuld skall were och bliffue som thet ugiort war och forne per Jued sin diele och forføllning till reeb igienn paa mez att forfølge, epther logenn och recessins liudelse at forfølge, och forne Chresten Jentsenn Ingenn forhindring modt lougenn hanom ther paa att giøre och ej forne p. Juud skall were pligtig andre att giff warsell end forne Chresten Jennssen haffur ham siden nogen mez arffuinger, som ther till bør at suare Tha skall forne Chreste Jennssen thet selff giffue warsill, och forne Chresten Jennssen att skifte redelig och ved huffis dom till wdj same diele och lagmoll att forfølge at forne p. juud ikj ther for ikj .... rette diele ickj the ther offuer bliffuer forspørgeth.

2. juni 1569

Hafnia. Kong Frederik II. befaler Lehnsmændene i Riget at forkynde Bønderne og menige Almue, hver i sit Lehn, Kongens aabne Brev om en almindelig Skat og Landehjelp, som nu gjordes fornøden, da de Svenske havde "udslaget den Fred, som disse Riger imellem var oprettet".

Annaler for nordisk Oldkyndighed, 1855, s. 87-88 jf. Regesta I. række 2,1, nr. 2557.

9. juni 1569 (1)

Forbud mod at udsætte Bundgarn paa Vidskyld Klosters Grund og rette Forstrand i Nørrelaae i Slet Herred, medmindre Lensmanden Henrich Gyldenstiern tillader det og anviser dem, hvor de maa sætte Bundgarnene; hidtil have nemlig [Bønderne i] Huornum og omliggende Herreder udsat Bundgarn uden Tilladelse, hvilke oven i Købet have hindret Sejladsen. Udsætter nogen Bundgarn uden Tilladelse, maa Henrich Gyldenstiern optage dem og tiltale Overtræderen. Se også nedenstående 9.6.1569.

Kancelliets Brevbøger, s. 470. R. 10, 57. Tr.: Danske. Magasin I. 206 f., Tideskr. for Fiskeri II, s. 165 f.

9. juni 1569 (2)

Kong Frederik II.s aabne Brev, hvorved det, paa Grund af Klage over Beboerne af Huornum og omliggende Herreder, forbydes alle, "nogen Brugning at haffue, eller Bondgarn at sette paa nogen Widschild Closters Grund og rette Forstrøg udi Nørllaae", uden de dertil have hans Lehnsmands Hendrich Gyldenstiernes til Aagaards Minde. Friderichsborg, 9. Junii. (se også ovenstående 9.6.1569).

Danske Mag. I. s. 206-207. Regesta I. række 2,1 nr. 2569.

2. juli 1569 (1)

Mageskifte mellem Lauridts Skram til Korsøgaard og Niels Jonsen (Viffert) til Torstedlund, hvorved denne får i Aarestrup sogn og by en gård kaldet Hyllegaard, som Niels Andersen iboer, med en endels eng kaldet Mølleengen, årlig skyld af gården 4 ørte korn, 3 pund smør, et brendsvin, en okse at stalde, gæsteri med andre små bede. Laurids Skram får derimod en gård i Karleby, Nørre herred, Kalø len. Laurids Skram beder Ejler Lykke til Torp og Lucas Krabbe til Vesløsgaard at medbesegle med sig. Dateret Viborg. Se også 5.1.1569.

RA, seddelregistratur, godser, Torstedlund nr. 112 med enkelte tilføjelser jf. originalen.

2. juli 1569 (2)

Viborg landsting, lørdag Visitatio Marie. Jens Døgind i Klæstrup stævner Mads Jensen, Niels Mortensen i Svenstrup, Anders Nielsen i Nibe, Terkel Nielsen og deres medbrødre, der har svoret trolddom over hans hustru Kirsten Buddisdr. Endvidere stævnes Peder og Anders Terkelsen i Vokslev og deres medbrødre, der også har svoret trolddom over hende. Store dele af dombogssiden overstreget. Flere tilføjelser i margin. Dommen synes at være, at trolddommen ikke var bevist.

NLA, B24-507, Viborg landstings dombog 1569B, s. 132b.

War skickith Jenns døgin ij Klestrup paa thend enne och hagde wdj rett steffnith Niels Mats Jenss., Niells Morthensen ij Suendstrup, Anders Nielsen ij Nibe, Therkell Nielssen och thier mezbrødre winis børd paa thend andenn side for winder the hans Høstrue Kirstin bodisdthr. wondith haffuer for troldom och mijenneth same thier winde icke rett atuere.

Sameledes hagde hid steffneth Per Therkelssen, Anders Therkelssen ij Woxløff och thieris mezbrødre neffnis sej hinde haffuer for troldomsag paa suordt seg har och nogen widhr.

Saa møtte per Klaussen ij Nibe, Chresten lauritsenn och thier medbrødre for ... windisbørd och først framlagde et tingswinde af Hornum herith thette aar wdgiffith forne Mats Jenssen for wiiij mend athaffue wonnith ... en paa scanctj wolbords da(g) aart sist forleden war hann wde och gick och wd ther ij kiør ij et støcke enng, och tha skall han haffr olyk ij gaard aff enn karll, wardt kom fra woxløff och gik wp mez aalen och till then offuer møll, och han hol sig wed then ende side ad aalen fordi, epr thet och tha the drog till the opffuer møll ?slijff the iiij, saa drog the wp till Klestrup och war thr enn hell stund och same Kom thr wd igien ?nielbe sted polsis gied och ?lødning ander? tha war thr viij gied och ingen karll ~~och han holh seg~~ tha sørin Tyg(esen) oc Kirsten bodisdath(er), Jens døginds høstru war end aff these, och tha hørde han, att en aff thj sagde till en anden, mon wij ikj haffuer synd aff the wij gjør, Tha suarde then anden och sagde, ickj haffuer wij en miere synd ther aff, end wij haffuer hagth tilforn.

Saml(eds) ett wiend aff forne Ies ~~Jens Jensen ij Lunden for wiiij mend athaffue wondith~~ Mikell Nielssen ij Nibe, Anders Nielssen och Niels Morthenssen for wiiij mendt wondit haffue ~~Anders~~ Mikell Nielssen først athaffue wondit viij dage førend Mads Nielssen ij Klestriup døde war han med Huos hannom och spuarde, om hun bagom ickj at ?føre, tha suarde han at ?sankit sel? Kom? Kirsten bodisdthr. till hans then ene Kok, saa Kom thr ij skrig till samill om same Kok, tha skall ~~Kok~~ Kirsten bodisdther haffr laffit hannom wide, at han skall ikj nyde sin prestlig doffr ?bue och same wil for ij winder ~~lige saa lige saa hagede~~ athaffue wondit.

Item ett winde ij mend wondit haffur, att Kirsten bodisdthr. stod yderst ij stolen ij Woxløff Kirck wed forne Sørin Lauritssens høstru, saa tog Søren lauritsen hinde och lende hide aff stuolen, och wd paa guollig, saa skall hannom haffur loffit høstruen enn ... till skuld han ickj lede folk aff Kirckin, och seden kom han ther ickj miere. mz flier breffue the fremlagde, at Kirsten bodisdthr. skall haffue loffuit folck wide och thez thet atuere wund for seg ~~Ther~~ Ther the wij ydermere bede och winder. Ther nest war forne winisbørd same ther winde bestandig och ydermere bede, att forne Jenns døginn, Kirstenn bodis.dthr hosbond, Jes dødig, seg hid Ther en had steffnith haffuer sielf hid fik ... skall haffue end wunde næst for voldag giffuet førind forne Kom ther till samill och fremlagde ett wind aff forne hornumheritsting Jes Jenssen for wiiij mendt athaffue wondith, att Kirsten bodisdthr. och Niels Sørensen ij Klestrup bliff skill agtig om neg? ... och ther ephther kom Jens døding fra anders Jenssen och sagde till hannom, at han war the och will følge Kirsten bodisdthr. och Hanom och Jens døding ther athaffue sagdt, att Kirsten bodisdthr. hagede en farlig mandt och sagde, at hun will were mez at bed. sammeless wonnd aff rolids? skøtt till hinde, at the karl bed hid mej seg ith? wel? vid b...s.. Ther nest møtt forne p. Therkelssen paa sin egen och siine mezbrødre neffnis wegne och ephther thj ephther sadan winisbørd ,som forne stander ikj ... oc karl? stude wed seg the giort haffuer.

Med fl(ere) ord Then(nom) (emellom war) Saa och ephtherdj logen mez før at hijemle som for troldom word sigtht, skal mz neffuen wdj

Kircke sogenn formwges, och neffnis er wpkrefd forne Kirsten bodisdthr. anthen at skied till skøld och thr haffuer fundit hind skøldig att wor och hinde troldom paa suorde self eptherthj forne hin(de)s husbond forne Jens dødig haffuer self giffuith hinde enn winisbørd for troldom førende the tilhobe kom oc ept(her)dj nu beuises forne Kirst(en) bodisdthr. wed hi(nde)s hosbund, forne Jens dødgin egen ordt, att han self haffur giffuit førend the trej ordt hand enn wondt nock athaffuer paa hinde saa och andre winis børdt for hun sig wdj troldom handell skall haffue begiet, kan hun skiøldt attuere och hind troldomsag paa suordt Tha wid wij ep(the)r sadan lejlighed ikj med thee thre ord Kal sig til war aarsag till tefald thj for sam thj ordt och toff och kan forlede.

I margin: wdj saa made at hun skick haffuer loffu folck ner och thr the armod wed paart?)

3. september 1569

Mageskifte mellem Bjørn Kaas til Staarupgaard og Niels Jonsen (Viffert) til Torstedlund, der får i Aarestrup 1 gård, der bebos af Lars Nielsen, skylder årlig 1 ørte rug, 1 ørte byg, 1 ørte havre, 1 pund smør, 1 daler gæsteri, 1 fødnød, 1 brandsvin, 1 gård der bebos af Jens Christensen, skylder årlig 2 ørte rug, 2 ørte byg, 3 pund smør, 1 ½ daler gæsteri, 1 brandsvin, 1 foderokse, 1 gård i Hornum, som Chresten Nielsen iboer, skylder årlig 1 ørte rug, 1 ørte byg, med andre små beder, og 2 gårde og 1 gadehus i Haverslev i Aars herred mod at afgive 3 gårde og et øde byggested der kaldes Holmgaard i Højslev by i Fjends herred og 3 gårde i Grejs by og sogn. Bjørn Kaas beder Frands Banner til Kokkedal bevidne.

RA, seddelregistratur, godser, Torstedlund nr. 113 med enkelte tilføjelser jf. original. Dok. omtalt i NLA, Restrup gods, G141-1, Designation på adkomstbreve 1763, Torstedlund nr. 50, tekst: Biørn Kaases Mageskifte Skiøde til Velb. Niels Joensen paa Torstedlund som er skiødt nogle Gaarde i Aarestrup, Hornum og Vast Bye. Dato 3. September 1569.

7. september 1569

Samfrændeskifte om Restrups marker, bygninger og tilliggende bøndergods efter Gabriel Gyldenstjerne til Restrup, + 1555 og hustru Kirstine Friis til Lyngholm, + 1565. De var barnløse, og godset skiftes mellem Gabriels Gyldenstjernes brødre eller deres enker, nemlig Mogens Gyldenstjerne, Jytte Podebusk, enke efter biskop Knud Gyldenstjerne til Vosborg og Anne Parsberg, enke efter Christoffer Gyldenstjerne til Iversnæs.

Delingen gælder også hovedbygningen og de andre bygninger på voldstedet og i avlsgården. Bygningskomplekset, fortens, og markerne er

nøje opmålte og beskrevne og kan delvist rekonstrueres ud fra oplysningerne. Det har måske været tanken, at både Mogens Gyldenstjerne og Jytte Podebusk ville bo i hovedbygningen. Så vidt vides findes ikke ingen illustrationer af den daværende bygning. Den svarede formodentlig meget til samtidige bygninger, fx Glimmingehus i Skåne, opført o. 1500 og Rygaard på Fyn, opført o. 1530, begge med en stor omgivende sø. Se fx Danmarks Historie i Billeder, Andrup, Ilsø og Nørlund, Gyldendal 1959.

NLA, perg. saml. nr. 376. Udtaget af Restrup godsarkiv. G141-1. Om-talt Th. Poulsen, Store Restrup og Kr. Kolding, Store Restrup.

Wdi the helge trefoldigheds Naffn Amen. Kiendis wij Effteerscheffne Mogens Gyllenstiern tiill Stiernholm, Ridder, for mig oc mine arffuinge, Jytte Podebusch tiil Wosborg, Salig Knud Gyllenstiernes effterleuersche paa mine børns och theris arffuingers wegne Oc Anne Parsbiereg tiil Annesbeck?, Salig Christoffer Gyllenstiernes effterleuersche paa mine børns och theris arffuingers wegne Att wij erre wenligen oc wel forligte oc fordragen mett huerander om Reffstrup Hoffuitgaard mett sin egendom Inden alle fire marckeschell Saa oc om huus, gaarde oc gots, mosse, skouff, marck, fiskerij, fægang, Løssøør, bo oc boskaff mett huis Andett, som oss effter salig Gabriel Gyllenstiern tiillfalden er Wdj saa maade, som her effter følger.

Først er mig *Mogens Gyllenstjerne* oc mine arffuinger tiillfalden thend østre ende aff thet store huss, som er halffparten aff same huss wdj grund oc bygning vp oc neder fran grunden oc vp wdj thett offuerste wdj tagitt mett kiellerne, som ere wnder same halffue huss baade thend lille Winkiel-ler, brødkieller oc aff salig Gabriels egen Kieller, som sexten Judske alne lang mett alle the Stuffuer oc Kammere, som findis wdj same huss paa thend høgre hand, nar man komer wpad Windeltrappen. Och huilcken som findis frann grunden paa thend Norside emellom Skorstenen och thend nørre Weg, Wndtagen først wdj Kiellerne mitt wnder Hussett skall hollis effter thet maal, som bleff slagen ett tegen paa skorstenen mett en Hamer neder ij Kiellernn, Dog skal fru Jytte beholle halffparten aff thet Kamer, som er emellom skorstenen oc thend nordeste weg, som thend dør gaar ind af thend stufte som salig fru Kiersten holt huss wdj oc ther ganger en Dør aff Ind tiill vtt preuvt?, Oc effther thj att Windeltrappen mett alle the forstuf-fuer, som same Windeltrappe nu ganger wp tiill, er fulden fru Jytte tiill, Tha bepligter Jeg mig att egien locke alle the dørre, som erre nest forstuf-fuerne for thend partt mig er tiillfalden, som stander paa thend høger hand, nar man ganger Ind aff Windel-trappen, som nu stander och wdj stuffuen, dog skal fru Jytte were forpligt att holde halff omkostningen mett mig, nar Jeg will bygge en anden Windeltrappe saa gott som thend, som nu stander, som same fru Jytte er tiillffaldenn. Thisligste skall hun och stande halff omkostningen aff the andre tre trapper, som skal giøris ij thend østre Ende ij same huss, som mig er tiillffaldenn. Sameledis thend Skorsten, som stander mett op egenom hussitt, skal bode komme mig oc fru Jytte tiill gode wp

til tagit, dog skall huer aff oss bruge same skorsteen paa the siider, som wor lod oc part er faldenn.

Wdj liige maade tiilffaldtt mig aff the ander husse paa Woldsteditt først Halffpaartenn aff thet synder huus fraa thend Wester ende Elleffue Weggerum som bryggers ...non er wdj oc wender emod portttenn oc tuo kamere offuer paa borgestuffuen ... .. mitt brende aff fortegnitt paa stolperne. Thernest aff thet huss, som stander paa thend øster siide paa Woldsteditt fran thend synder ende halfftiortend weggerum, som bryggers oc bagers er wdj oc er mett mitt brende aff fortegnit. Oc skal thend dør igien lockis, som man kaller Wandportttenn. Oc siiden aff thett fiortende weggerum som mig oc mine arff.r, som fru Jytte paa hendis børns oc theris arfff.s wegne oc er bade tiilffaldenn paa same huss, som bode mit oc fru Jyttes brende stander paa. Ther skall giøris en dør egenom tiil Wandporttten .... Ther nest aff thett huss, som stander paa thend nør side paa woldsteditt mett thett halfftiortende ... thend østre ende halfftiortende Weggerum oc er mitt brende aff fortegnitt ..... muritt skillerum, som stander fran thet store huss oc tiil stegersitt fran Weggerum, som er thend westerste partt ther aff oc er mitt brende aff fortegnitt. Oc thett lille huss som stander wdj thend synder ende aff bagerhusitt, som er Suinestiien, skal halffue partten were aff thend partt, som mig er tiilffaldenn langs ad paa thend ene siide effter som thett belff mitt brende aff fortegnitt. Thisligste skall oc skabbe, slagbenke oc kackeloffner bliffue wdj the stuffuer och kamer som the nu findes wdj oc Ingthet ther aff forwandlis. Item skal och thett støcke Jord, som ligger bag bagerhusitt, som thend ... offuer tiil. Thisligste thett slagtterhuss, som stander wdj Ladegaarden følger mett tiil Woldsteditt oc komme bode mig oc mine arff.rr oc fru Jytte paa hendis børns oc theris arff.rr wegne tiil gode oc er oss emellom wskiftt. Sameleds tiilffaltt mig aff aff thet planck-uerck, som stander wdj Ladegaarden paa thend synder side emellom slagtterhussitt oc Koostallen tolf Weggerum fran thend westende aff same planckuerck, oc er mitt brende aff fortegnitt. Item Skall Jeg oc mine arff.rr oc fru Jytte paa hendis børns och theris arff.rr wegne were forpligtt att lade fløtte broen, som stander emellom borgergaardenn oc ladegaardenn Inden Paeske nu først komendis effter thette breffs Datum Synden wid thend peel, som stander hoss thend store steen Wed graffuebrede wden paa fru Anne Parsbierg Jords oc er brende met fru Anne Parsbiergs brende. Oc skal siiden same bro were bode mig oc mine arff.rr oc fru Jytte paa hendis børns oc theris arff.rr wegne tiilgode. Item Thend store lade er schifft wdj trende parter. Ther aff er Mig Mogens Gyllenstjerne oc mine arff.r tilfalden thend mellomste part, som er fiorten binding. Item thet fæhuss, som thend synder part gaar egenom er mig Mogens Gyllenstiern tiilfalden thend østerste part nest thend store lade fran Laden oc Indtil mitt paa forne Synderpartt.

Ther nest er mig *Jytte Podebuchis* paa mine børn oc theris arffuingers wegne tilfalden thend wester ende oc partt aff forne store huss, som er halff-parten aff same huss wdj grund oc bygning vp neder fran grunnden oc vp wdj thett offuerste wdj tagitt mett thend kieller, som ere wndher westende wdj same halffue, som skal were sexten Judske alne lang, oc skal thend

tuor ..... wdtagis oc fløttis Inffur thet merck, som er giortt paa Skorstenen wdj Kiellerne, saa att huer aff the tuo Kieldere wnder husset bliffuer liige lange. Thisligste thend quist, som Windeltrappen ganger tiill fra grundenn oc wp wdj thett offuerste wdj tagett met alle the stuffer oc kammere, som findis wdj same huss paa thend Wenstre hand, nar mand komer wp ad Windeltrappen, saa oc alle forstufferne Inden for Windeltrappen, som nu stander, oc the tuo ... .. som er emellom thett fierde oc femtte lofft, oc emellom thett femtte oc siette lofft mett Segeruerckit, Klocke oc Klaacke tarn. Och Jeg paa mine børn oc theris arff.rs wegne skulle were forpligt att sette same segeruerck ferdig. Thisligste skall Jeg oc pa mine børns oc theris arff.s wegne beholle halffuepartenn aff thet kamer som er emellom Skorstenen och thend nordeste Weg, som thend dør gaar Ind aff thend stuffue som Salig fru Kiersten holt huss wdj oc ther ganger en Dør aff oc Ind tiill prenttett? Oc efftherthj Att Windeltrappen som nu stander er mig paa mine børns oc theris arff.r wegne tilfalden, Tha skall her Mogens Gyllenstjerne oc hans arff.r were forpligt att tiillucke alle the døre som ganger ind paa then høgge hand aff forne forstuffuer wdj thend partt som forne her Mogens Gyllenstjerne oc hans arff.r er tiilfallenn skulle egien locke oc giøre then Indgang paa ett andet sted oc skall Jeg paa mine børns oc theris arff.s wegne were forpligt att stande halff omkostningen mett her Mogens oc hans arff., nar the wille giøre thenom en anden Windeltrappe saa god, som thend ther nu stander oc mig tiillfaldenn er. Thisligste skal Jeg oc paa mine børns oc theris arff.s wegne were forpligt att bekoste halffparten aff trende trapper ij thend partt, som Her Mogens oc hans arff.r er tiilfaldenn, lige saadanne som the the ere ij thend part, som mig paa mine børn oc theris arff.s wegne erre tiilfaldenn Sameledis thend Skorsten, som stander mitt op egienom hussitt skall bode komme mig paa mine børn oc theris arffuinger wegne oc her Mogens oc hans arffuinger tiillgode wp til tagitt, dog skall huer aff oss bruge same skorsteen paa tha siider, som wor lod oc part er faldenn. Wdj liige maade tiilfaldtt mig paa mine børn wegne aff the ander husse, som stander paa Woldsteditt, først Halffpaartenn aff thet Synder huus fraa thend øster ende, som er Elleffue Weggerum oc er mett mitt brende fortegnitt. Ther nest aff thet huss, som stander paa thend øster siide paa Woldsteditt fraa thend nør ende halffiortend Weggerum oc er mett mitt brende fortegnitt. Sameledis aff thett huss, som stander paa thend nør side paa woldsteditt mett thett halffue tag fraa thend Wester ende halffsuende Weggerum och er mitt brende aff fortegnitt Oc aff thet murett skillerom, som stander fran thet store huss oc tiil stegersitt fem Weggerum, som er thend østerste part ther aff oc er mitt brende aff fortegnitt. Och thett lille huss, som stander wid thend synder ende aff bagerhusitt, som er Suinestiiien langs ad paa thend ene side effter som the bleff aff fortegnitt Wdj lige maade skall skabbe, panellr bencke, kackeloffne bliffue wid thed lod och partt, som the nu findes wdj och ingthet ther aff forwandlis. Skall ochsaa thett støcke Jord, som ligger bag bagerhusitt som thend lille bro ganger offuer tiill, thisligste thett slagtter-huss, som stander wdj Ladegaarden følge mett tiill Woldsteditt oc komme bode mig oc mine børn oc theris arff.s wegne oc

her Mogens Gyllenstjerne oc hans arff.r wegne tiill gode oc er thenom emellom wskiftt. Item thet plankuerck, som stander emellom slagtterhussitt oc Koostallenn er mig paa mine børn oc theris arff.s wegne tilffalden tollff Weggerum ther aff fran thend øster ende aff same planckuerck, och er mitt brende aff fortegnitt. Item Skall Jeg paa mine børn oc theris arffuingers wegne Oc her Mogens Gyllenstjerne och hans arff.r were forpliggt, att lade fløtte broen, som nu stander emellom borgergaardenn oc ladegaardenn In-den Paeske nu først-komendis effter thette breff Datum Synden wid thend peel, som stander hoss thend store steen Wed graffue bredden oc er forbrend mett fru Anne Parsbiere brende, och skall siiden same bro komme bode mig paa mine børns wegne oc her Mogens tiillgode. Item er mig Jytte Podebuchis aff thend store lade tilfaldenn paa mine børn oc theris arffuingers wegne thend synderste, som er fiorten binding. Item thet fæhuss som thend synder part gaanger egienom oc strecker seg fran øster oc Wester. Ther aff tiillfaalt mig halffpartt fran mitt paa parttenn oc saa langt, som thet huss er, och Indtiill thend Kaalhaffue.

Wdj liige maade er Jeg *Anne Parsbiere* paa mine børn oc theris arffuingers wegne forenigett och fordragen mett her Mogens Gyllenstjerne oc min modersøster fru Jytte Podebuchis om Reffstrup hoffuittgaard, att Jeg for wilge oc Wenskaff haffuer teed aff borgergaarden oc al then grund huss oc bygning, som stander offuer for broenn paa Woldsteditt, och haffuer Jeg tagett for grundenn wdj Borregaaardenn Thend Abelgaard och yrttegaard fran graffuen op ij sin lengelse oc bredelsse, som thend nu begreken oc forffunden er. Och efftherthj Jeg haffde thend trediepart wdj forne haffuer Tha er mig ther for et støcke Jord wdlagtt norden vp tiil forskr. haffuer, effter som thett bleff mig strax aff merkitt, oc aff pellitt, som mitt brende findis paa pellene. Och huis forne Jord bleff mig wdlagtt for thend tredie partt aff thend Kaalhaffue som ligger synden for gaarden, som bleff mig oc affmerkitt. Och skulle Her Mogens oc min moder syster fru Jytte Podebuchis eller theris arffuinge giffue mig eller mine arffuinger halffemthen thussind gode daler effter theris breffs liudelsse, the ther paa giffuitt for bygninger paa Reffstrupgaard offuer for broon wdj borregaardenn saa oc for thend wluillighed haffuer beuist thenom, att Jeg saa haffuer magitt egendom oc trad? aff forne borregaard wdj ... huss och bøgning. Och therhoss skall forne Her Mogens oc fru Jytte Podebuchis holle mine børn oc theris arff.r quitt oc frij for huis penche, som salig fru Kierstinn Friiss haffuer giffuet jomfru Else Gyllenstiern wdj Reffstrups bygning. Item skall Jeg oc haffue wdj huss och grund wdj Ladegaarden, som her efft følger. Først femnten Weggerum aff thend nørre ende af Laden. Item thend stall thr stander wed thend norder ende paa forne lade oc wnder... sønder oc nør oc er siuff oc tyffue weggerum lang mett Suinehussitt. Saa oc thett huss som porten ganger wdj egennem oc wnder wdj øster och Wester paa graffuen oc emod Suinhusitt, som ther findis tuene Kieldere wnder wdj sin lengelsse førgetyffue oc nij Weggerum for wden portten som mig oc tiillfaltt. Thisligste smedien som nu stander for gaarden mett huis Jord mig ther hoss bleff wdlagtt. Item Thend store Dam mett alle møllerne oc mølledamen skall were oss alle fel-

lig mett fiskerij oc engbiering, tiil wij ther om anderleds kand fordregis. Dog skall Jeg Mogens Gyllenstierne beholle the tuo Damme, som fallt wdj mitt marckemoll. Saa oc Jeg Jytte Podebuchis thend Dam, som er faltt wdj mitt marckemoll. Ther emod skall Jeg Anne Parsbiere beholle thend Dam som ligger emod thend Westerste ende paa thend lange Demning, Oc er forne lange Demning lod skifft wdj sex parter att holle ferdige, som her effter følger. Først er mig Mogens Gyllenstiern tilfalden the tuo parter, som ligger bode tou tilsamen mit paa Deming Och mig Jytte Podebuchis tilfalt ett maal paa huer ende hoss forne Her Mogens Gyllenstierns maall. Och faltt mig Anne Parsbiere mitt maall tiill, som er paa huer ende paa Demning ett maall nest lannditt. Dog skulle wij alle oc huer wdj synderlighed were forpligtt att holle Demningerne baade paa Damoer oc møllerne wid magtt, Oc ther som nogen finge skade aff thend andenns forsømsse, tha skall thed formedlest skade skeer were forpligt att wprette the andre huad skade ther offuer fanngendis worder. Wdj liige made skall oc hollis mett alle hind brøst som were kunde bliffue paa møllebygninger mett tømmer, steen saa oc Jernn.

Ther som noger aff oss bliffuer tiilsinds att bygge wegger eller skillerum emellom oss paa gaardenn eller oc wdj Ladegaarden, ther som nogen theris grund stader paa, Tha skall wij alle som woris grund paa skylder were forpligtt att stande huis omkostning ther paa ganng. End huer skall oc were mechtige att gjøre oc bygge seg sitt saa beleiligt oc nøttige, som hand kand, Jus patronatus mett ander rettighed, som salig Gabriell Gyllenstiern haffuer haffd til the tuo Kircker Sønderholm oc Fredløff skall bliffue oss alle tilgode. Huad fortte oc Weie, som erre fraa gaarden Ind oc wdj ij marckenn, skulle bliffue som the nu forffundenn erre och oss alle tiill beste. Findis oc nogott gods, Møller och skouff, agger eng eller fischeWand, Hede eller fægang eller nogit anditt wskiffte att were Thett skall komme oss alle tiillbeste. Oc huer att fange sin part ther aff som oss bør met rette.

Sameledis haffuer wij Rebitt *Reffstrup marck*. Wdj saa maade, frann thend peel, som staar Wed thet østre hiørne paa Damen, oc til thend lange Deming skal were till fortte oc fællid oss alle tiil gode oc huem thend Dam tiilffalden skal wdligge the andre arff.r fyllest ther for wdj andit liige gott fiskewand. Oc huis fisch, som fangis wdj Aalekistenn, skall were alle arff.r tiilgode. Thend Jord, som løber synder oc nør fra the store biere och wnder mett nedden paa kierrit oc østen nest for the tre agger aff gaardsens Jord, som ligger wed Synderholms marckskell, skall brugis till iij aff arff.s boligr wdj Synderholm, Oc same Jord er Rebit wdj iij laader, huer lod er halffredissindstyffue oc fem fagne ij breddelssen, Thend wester lod tiilffaltt mig Anne Parsbiere, Thend Mellomste lod tiilffaltt mig Mogens Gyllenstiern. Oc thend Østerste lod tiilffaltt mig Jytte Podebuchis, til tre ager som skall løbe fraa Damen och tiill forne Jord. Thend Jord, som ligger østen fraa Trollekircke oc til thet sture biere, er rebit wdj iij laader huer lod er fem oc tyffue fagne ij breddelssen, Oc wnder paa thenn forne Jord mett thend nørre ende oc paa Synderholms Jord mett thend sønder ende, oc aff same Jord tiilffaltt mig Anne Parsbiere thend westerste lod, Mig Mogens Gyllenstiern.

thend mellomste lod oc mig Jytte Podebuchis thend østerste lod.

Thend Jord, som Rug er saad wdj østen nest som the første tre laader, er rebitt ij tre laader. Ther af tilffaltt mig Anne Parsbiereg thend synderste lod, som er Tresindstyffue oc sex fagne wdj breddelssenn ij thend westre ende paa weien, som løbe fraa gaarden och thill thend lanngge Deming mett thend øster ende oc halffierdsindstyffue fagne bred ij thend øster ende. Thend mellomste lod af same Jord tilffaltt mig Jytte Podebuchis mett thend fiskedam, som ligger ij thett same fald oc same lod halffierdsindstyffue oc halffsiette fagenn wdj breddelssenn ij thend wester ende och wnder paa forne weij met thend øster ende oc er halffierdsindstyffue oc fem fagne j allen bred ij thend øster ende. Thend nordeste lod af same forne Jord tiilfaltt mig Mogens Gyllenstiern mett the tou fiskedamme, som findis ij same lod, som er halffierdsindstyffue oc sex fagne ij thend wester ende ij bredelssenn oc wnder paa forne weij oc tiil then peel, som staaer hoss thend lille Dam westen for Aalekisten, oc er tuo oc halffierdsindstyffue fagne bred ij thend øster ende. Ther medsk shall Jeg Anne Parsbiereg haffue til min lod thend østerste fiskedam, som ligger nest vid thend lange Deming.

Thend Jord paa Kølshøy bleff rebitt wdj iij laader fra thend weij, som løber øster oc Wester hoss Kølshøy oc rett nør paa emod Kierrid. Ther af tilffaltt mig Anne Parsbiereg thend synderste lod nest synden same weij, som er førgetyffue ij breddelssenn ij sønder oc nør. Thend mellomste nest norden for fru Annes lod tilffaltt mig Jytte Podebuchis, som er xl fagenn ij breddelssenn ij synder oc nør. Thend Nordeste lod af same Jord nest norden fru Jyttis Jord tiilfaltt mig Mogens Gyllenstiern oc er halfftredindstyffue fagne ij breddelssenn rett nør paa til Kieritt, the thj fagne her aff bleff mig tillaggt for min lod war icke saa god som the andre tuo forskreffne laader.

Thend Jord, som Haffren nu er saad wdj ther fraa oc wdj sønder, bleff rebitt ij tre laader. Tilffaltt mig Anne Parsbiereg thend Nordeste lod nest synder op til min egen Jord, oc er wdj sin lengelsse ij øster oc wester halfanditt hundrid fagne oc ij thend østre ende Et hundritt tredue oc tuo fagne j alne bred Oc ij thend wester ende Et hundritt tredue oc tuo fagne oc j alne bred. Thend Mellomste lod af same Jord tilffaltt mig Mogens Gyllenstiern nest synden op til fru Anne Parsbieregs Jord oc er ij sin lengelsse ij øster oc wester halfanditt hundrid fagne oc ij thend østre ende Et hundritt tredue oc tuo fagne j alne, oc ij thend wester ende Et hundritt tredue oc tuo fagne oc j alne bred. Oc her for wden er en Weij wdlagt ij same lod fem fagne bred. Thend synderste lod af forne Jord tiilfaltt mig Jytte Podebuchis nest synden op til Her Mogens Gyllenstierns Jord oc er ij sin lengelsse halfanditt hundrid fagne ij øster oc wester oc Et hundritt tredue tuo fagne j alne ij thend øster ende oc Et hundritt tredue tuo fagne j alne ij thend wester ende. Thend Jord, som ther nest synden hoss fru Jytte Podebuchis, bleff rebitt ij tre laader. Tilffaltt Mig Mogens Gyllenstiern aff same Jord thend Nordeste lod nest hoss fru Jytte Podebuchis lod, Oc er wdj lengelssen ij øster oc wester halfanditt hundrid førgetyffue oc sex fagne oc wdj breddelssenn ij sønder oc Nør Touhundred oc femtten fagne oc wnder paa gaardssens forte

mett then øster ende oc paa Synderholms marckeskell mett thend wester ende. Thend Mellomste lod tilffaltt mig Jytte Podebuchis aff same Jord nest synden op til Her Mogens Gyllenstierns lod Oc er ij lengelssen ij øster oc wester halffemtt hundrid førgetyffue oc sex fagne oc wdj Breddelssenn ij synder oc Nør touhundred oc femtten fagne oc wnder paa gaardssens fortte mett then øster ende oc paa Synderholms marckeskell mett thend wester ende. Thend lod ther nest synden op till hoss fru Jytte lod aff same Jord Tiilfalt mig Anne Parsbiereg, som er ij lengelsse ij øster oc wester half-femtte hundrid førgetyffue sex fagne wdj Bredelssen ij synder och nør tuo hundrid oc femtten fagne oc wnder paa gaardssens fortte mett then øster ende oc paa Synderholms marckeskell mett thend wester ende.

Thend Jord synden oc Norden Aalborg Høy er rebit ij tre laader. Oc af same Jord tilffaltt Mig Anne Parsbiereg thend Nordeste lod, som er ij sin lengelssen ij øster oc wester halffemtte hundrid førgetyffue sex fagne och wdj breddelssenn ij sønder oc nør Touhundred oc femtten fagne oc wnder paa gaardssens fortte mett then øster ende oc paa Synderholms marckeskell mett thend wester ende. Thend Mellomste lod af same Jord tilffaltt mig Mogens Gyllenstjerne, som er ij sin lengelssen ij øster oc wester halffemtte hundrid førgetyffue sex fagne Oc wdj sin breddelssenn ij synder oc Nør touhundred femtten fagne oc wnder paa gaardssens fortte mett then øster ende oc paa Synderholms marckeskell mett thend wester ende. Thend synderste lod wid Tostrup marckeskell tiilfaltt mig Jytte Podebuchis, som er ij sin lengelsse ij øster oc wester halffemtte hundrid førgetyffue sex fagne Oc wdj bredelssen ij synder och nør fra Her Mogensses lod oc til Tostrup marckeskell oc wnder paa gaardssens fortte mett then øster ende oc paa Synderholms marckeskell mett thend wester ende. Och skall thend Hede, som ligger hoss same Jord følge mett til Tostrup marckeskell oc bliffue hos thenne lod

Nogre blocke østen thet store biereg wed trollekirkn wnder paa Kircke weien mett thend synder side oc wnder paa fru Jytte Podebusch lod østenn for the iij agger, som ligger wid Synderholms marckeschell, som bruges til arffs bolige ij Synderholm mett thend nørre sidee oc er rebet wdj iij laader, huer lader Ett hundred fire fagne j allen tuert offuer ij bredelssen, Ther aff tilfaltt mig Mogens Gyllenstjerne thend Nordeste partt, Mig Anne Parsbiereg thend mellomste partt Oc mig Jytte Podebuch thend synderste part wed Kirckeweien.

Thend Jord ij Boluang er rebit ij iij laader fra backen oc øster Ind ij Heden til enn peel, som staar for huer lod oc er wdj breddelssenn fraa thend Jord ij boluang, som Tostrup mend haffuer wdj brugning oc ret nør til Mølleholm, huer lod halfanditt hundrid førgetyffue en fagne och en alne. Ther aff tilffaltt mig Anne Parsbiereg thend synderste lod, mig Mogens Gyllenstiern thend mellomste lod, Tilffaltt mig Jytte Podebuchis thend Nordeste lod er huis? ... ter ringere end andre to laader. Ther for skall thend eng som er Radfest til Mølleholm følge mett till thenne lod

Noch Enge, som er Rebet paa Reffstrup mark, Thens Westerste kallis Dragerfugls Eng, er rebit wdj tre laader, huar lod wdj lengelsse fran thend

øster oc til thend wester ende Et hundrid førgetyffue fem fagne, Oc wdj breddelsen tuert offuer Nij oc tyffue fagne oc ligger langs mett thend synder side wed Reffstrup marck och mett thend Norre side Wed Nørholms Marckeskell, Aff thenne Eng Tilffaltt mig Mogens Gyllenstiern thend østerste paart tuert offuer, Thend Mellomste partt tilffaltt mig Anne Parsbiere. Thend westerste paart tilffaltt mig Jytte Podebusch

Enn Eng wid Nørholms Marckeskell kallis Blære eng er ij sin lengelsse fran thend syndre ende och tiill en peell staar wid fiorden siuff hundrid forgetyffue fire fagne oc tou alne lang wdj Bredelssen hoss pellen som staar wid fiorden en allen fram beder ij breddelsen ij thend nør enden Nij faguen oc j allen romtt, wdj bredelssen mitt paaa engen førgetyffue och halffierde fagenn, wdj bredelssen ij thend syndere ende och halffierdsinds tyffue och sex fagne Rebett vdi iij laader, huar lod ij thend synder ende er fem oc tyffue fagen j allne. Aff thend forne Blær eng tilffaltt mig Jytte Podebuschis thend westerste lod, Tiilffaltt mig Mogens Gyllenstiern thend mellemste lod Oc thend Østerste lod tiilffaltt mig Anne Parsbiere.

Enn Eng paa Salttback er Nij fagne bred ij thend synder ende oc wnder paa fiordenn mett thend Norre ende oc paa Kogaards wej mett thend synder ende oc er Otte fagne bred ij thend nør ende thenne forschreffne eng tilffaltt mig Jytte Podebusch. End tre laader paa Salttback, huer lod er thrij fagne ij thend synder ende oc wnder paa Kogaards wej oc wnder paa fiorden mett thend Nørre ende oc er wdj lengelssen Tuo hundred førgetyffue oc fier fagne. Aff thend Eng tilffaltt mig Anne Parsbiere thend westerste lod, Mig Mogens Gyllenstiern thend mellemste lod Oc mig Jytte Podebuschis thend østerste lod. Enn Eng paa Salttback er tyffue fagne bred ij thend synder ende fraa mitt paaa engen oc nør paa til fiordenn er Nij fagne, Thenne eng tilffaltt mig Anne Parsbiere. End tre enge paa Salttback, er rebit ij iij laader huer lod er tyffue fagne bred, ij thend synder ende sytten fagen ij thend Nør ende emod fiorden wdj Lengelssen, Otte hundridt sexten fagen, Ther aff tilffaltt mig Jytte Podebuschis thend westerste lod, Tiilffaltt mig Mogens Gyllenstiern thend mellemste lod Oc mig Anne Parsbiere thend østerste lod.

Gaards Enge rebit ij tre laader huer lod er tredve oc halff Ottende fagen oc j quarter bred, ij thend synder ende oc wnder paa Skadboll stij, Oc wdj bredelssen ij thend Nørre ende emod fiorden sytten fagne j alne Oc ij lengelssen ij synder oc nør til fiorden oc halffsiette hundrid fire oc tyffue fagne j allne Her aff tilffaltt mig Mogens Gyllenstiern thend westerste lod, mig Anne Parsbiere thend mellemste lod Oc mig Jytte Podebuschis thend østerste lod.

Dreoff Enge Rebit ij tre laader huer lod ij Thend synder ende fiortten fagne j allne bred, oc ij thend nørre ende emod fiorden halff trettende fagen Oc ij lengelssen ij synder oc nør sex hundrid nij och tyffue fagne j allne. Aff thenne eng Tilffaltt mig Jytte Podebuschis thend westerste lod, Mig Anne Parsbiere thend mellemste lod Oc mig Mogens Gyllenstiern thend østerste lod.

End en eng paa Dreoff er tretten fagne j allen romtt ij bredelssen ij

thend synder ennde fra mitt paa engenn Och tiill thend nørre ende Nij fagne, oc ij lengelssen ij synder oc nør sex hundrid nij och tyffue fagne j allen. Thenne eng tilffaltt mig Mogens Gyllenstiernn.

En eng kallis Tyrresbeck er rebit ij tre laader huer lod førgetyffue och Otte fagen ij thend synder ennde Oc ij thend Nørre ende emod fiorden syff och tyffue fagnn Oc wdj lengelssen ij synder oc nør halff Ottende hundrid Otte oc tredve fagne j allen. Aff thenne eng tilffaltt mig Anne Parsbiereg thend westerste lod, Tilffaltt mig Jytte Podebuschis thend mellemste lod, Oc mig Mogens Gyllenstiernn thend østerste lod.

Fiord engen som er thend østerste eng oc op aff merckt paa begge sider mett steen skeel fraa fiorden och emod Aaen, rebit wdj tre laader huer er sex oc tyffue fagne bred oc tuo Allen, och er lige brede emellom baade enderne, Aff thenne eng tilffaltt mig Anne Parsbiereg thend westerste lod, Mig Jytte Podebuschis thend mellemste lod, Oc mig Mogens Gyllenstiernn thend østerste lod.

En eng paa Binderup marck, som ligger tiill Reffstrup kallis Waass er rebit ij tre laader, Ther aff huer tilffaltt mig Mogens Gyllenstiernn thend synderste lod oc er Tresindstyffue oc fire fagne bred och wender paa fiorden mett thend wester ende och paa Aaen mett thend østerende. Tilffaltt mig Jytte Podebuch thend mellemste lod oc er tresindstyffue oc fem fagne oc wnder paa fiorden mett thend wester ende oc paa aaen mett thend øster ende. Och mig Anne Parsbiereg thend norderste lod er Tresinds tyffue oc nij fagne och wnder paa fiorden mett thend wester ende oc paa aaen mett thend øster ennde.

Item alle the smaa holme som ligger øster wid thend ny aa skulle ligge til the laader som the ligger wd for effter thend gamble aagang, Och thend holm, som haffuer legitt til Her Mogens Gyllenstjernes gaard aff arilds tiid skall were wbeskaaren tiill gaardenn.

Item sex enge liggendis ij hejned ij Reffstrup marck, som wij icke kunde finde oc sigis att huer eng err tyffue fagne bred ij huer ende.

Fredløff broe er rebit ij Otte laader fraa Cronens eng, som Christen Tulssen ij fredløff bruger oc westen paa tiill en peel staaar ij engen emod Hestuads mølle ij synnder och nør fra the pelle som staaar ij thett nør skell och wnder paa aaen mett thend synder ennde. Aff thend første lod tiilffaltt mig Anne Parsbiereg thend østerste lod, thend mellomste partt tilffaltt mig Jytte Podebuch Oc mig Mogens Gyllenstjerne thend westerste partt. Aff thend anden lod tilffaltt mig Mogens Gyllenstjerne thend østerste oc første partt nest op tiill min egen Jord som mitt brende sider paa bode sider paa en peel. Mig Jytte Podebuch thend mellomste partt. Och mig Anne Parsbiereg thend westerste partt oc sidste aff thenne lod. Aff thend tredie lod tiilffaltt mig Anne Parsbiereg thend østerste partt nest op tiill min egen Jord som mitt brende sider paa en peel paa bode sider. Thend mellomste partt tilffaltt mig Mogens Gyllenstjerne. Och mig Jytte Podebuch thend westerste och sidste partt aff thenne lod. Aff thend fierde lodd tilffaltt mig Anne Parsbiereg thend østerste oc første partt. Mig Mogens Gyllenstiernn thend mellomste partt. Oc mig Jytte Podebuch thend westerste oc sidste

partt. Aff thend femtte partt oc lod tilffaltt mig Anne Parsbiereg thend østerste partt, Thend mellomste partt mig Mogens Gyllenstjerne Oc mig Jytte Podebusch thend westerste oc sidste partt. Aff thend siette lod tilffaltt mig Jytte Podebusch thend østerste oc første partt nest op til min egen Jord. Mig Anne Parsbiereg thend mellomste partt. Oc mig Mogens Gyllenstjerne thend westerste oc sidste partt aff thenne lod. Aff thend syffuende lod tilffaltt mig Anne Parsbiereg thend østerste oc første partt. Tiilffaltt mig Jytte Podebusch thend mellomste partt Oc mig Mogens Gyllenstjerne thend westerste oc sidste partt aff thenne lod. Aff thend Ottende lod tilffaltt mig Jytte Podebusch thend østerste oc første partt. Mig Anne Parsbiereg thend mellomste partt, Oc mig Mogens Gyllenstjerne thend westerste oc sidste partt aff thenne lod.

Thend fortte som Her Mogens Gyllenstjerne och fru Jytte Podebusch schulle haffue. Thend første peel wid sønder lade ende och the wester hiørne aff Ladenn, som fru Jyttis och Her Mogenssis brende staar paa pellenn. Och paa thend anden siide, som Her Mogenssis brende staar paa ther begyndis thenn første peel Thend anden peel liige att stald enden aff thend wester stald, som Her Mogenssis oc fru Jyttis brende staar paa som begge theris fortte skall were fraa stallenn oc til thend tredie peell, som staar mellom Her Mogens Gyllenstjernes oc fru Anne Parsbiereg, ther staar Her Mogenssis oc fru Annes brende paa. Thend tredie peell som Her Mogenssis, fru Jyttis oc fru Annis brende staar paa, som er wdlagt til fortte, Thend fortte Norden wed gaarden som wij erre tre om som alle woris brende staar paa pellen paa then østre siide ther skall fortten were. Thend sidste peel wed thend østre siide som fru Annes brende staar paa oc paa thend peell, som staar hooss ther skall alle woris brende paa Oc nør til Demningen ther skal alle woris fortte were liige wd fraa thend sidste peel, som alle woris brende staar på, och til haffrenn skall were fortte liige thend same weij wd mett som alle woris brende staar paa, Thend anden siide wd att Demningen ther skall oc were fortte, som alle woris brende staar paa. Thend peel som staar wid Aalekisten skall fortte were. Thend siste peell ij fortten wid thenn lille Dam ther staar Her Mogenssis brende och saa alle woris brende wid thend anden peel the schall som alle woris fortte er och saa wd att hedenn som woris rette fedriff tiiil aff alle miet wort fæmon.

Item er alles wor tørregrøfft och Liungslett paa Heden wskiff oss emellom Oc skall Ingen lade slaa liung eller skere tørff paa Heden thend ene mere end thend anden førend Heden bliffuer aff alle skiff emellom som thet sig bør.

Sameledis haffue wij schiff alle *Jordegots, som laa tiill Refstrup gaard* wdj tre Partter.

Ther aff tilffaltt mig *Mogens Gyllenstjerne* och mine arffuinge thette efterschreffne tiill minn lod, som først wdj Synderholm en gaard som Anders Clemedsen iboer oc giffuer tiill aarlig landgille j ørtug Rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, j pund smør, j faar, ij høns, j skoufsuin, ij grotte nøder, xij schilling giesterij. Item en gaard ibid. som Laurids Lauridssen iboer skyller aarligen j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, xviiij mark smør, j

faar, ij høns, j skoufsuin, viij sch. grij. Item thend gaard Poul Andersen iboer ibid. skyller aarlig j ørtug byg, j ørtug haffr, xiiij mark smør, j lamb, 1 gaas, ij høns, j skoufsuin, viij schilling grij. Item en gaard som Jens Nielsen iboer giffuer j ørtug ørte rug, j ørte byg, j ørtug haffr, xviiij mark smør, 1 faar, ij høns, j skoufsuin, xij sch. grij. Item lille Søffrenn Andersen ibid j marck penche. Thredie parten aff Nørregaard ij Synderholm, som Nils Jenssen wdj boer oc skall hand giffue tredie parten af landgillen, och skall haffue tredje partenn aff agger oc eng som ligger tiill same gaard. Item skall til thenne lod wdgiffues aff Synnderholm ett pund byg for thend Jord aarlig, som bleff Wunden fra Nyrup och til Synderholm.

Item wdj Trudstrup (Tostrup) en gaard som Mikkel Illessen iboer, skyller j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, j pund smør, j faar, j lamb, ij høns, j gaas, j skoufsuin, xij sch. grij. Christen Trolbjerg ibid giffuer j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, j pdh smør, j faar, j lam, ij høns, j skoufsuin, xv sch. grij. Item Jens Madssen ibid giffuer j pund byg, j skoufsuin, viij sk. giesterij.

Item wdj fredløuff iij gaarde. Thend første som Nils Tullessen iboer skyller aarlig j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, j pund smør, j faar, j lam, j gaas, ij høns, j skoufsuin, xv sch. grij. Thend anden som Christen Lauritsen iboer giffuer liige saa. Thend tredie som Oluff pederssen iboer giffuer liige saa.

Item wdj Dradstrup j gaard som Niels Andersen iboer, skyller aarlig j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, j pund smør, j faar, j lam, j gaas, ij høns, j skoufsuin, xv sch. giesterij.

Item wdj Suenstrup en gaard som Søffren Christenssen iboer giffuer j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, j pund smør, j skoufsuin, j mark grij. Item wdj Estrup Jens Jenssen skyller j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, j pund smør, j skoufsuin, j mrk giesterij.

Item wdj Møldrup Søffren Sulgaard j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, j pund smør, j skoufsuin, j mrk giesterij.

Item wdj Woxløuff sogen och bye Peder Terkildssen j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, j pund smør, j skoufsuin, j mrk giesterij. Peder Ofuessen j pund byg, j skoufsuin.

Aarestrup. Peder Christenssen j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, j pund smør, j skoufsuin, j mrk grij. Item thend gaard Hans Schreder iboer skall giffue halffparten aff sin landgille til thene lod som Er j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, j pund smør, j skoufsuin, j mrk giesterij. Och skal thet ene gadehuss som Chresten Bierregaard iboer ligge tiill thenne lod.

Item Binnerup Lauris schreder ij tønne sild j skoufsuin, j mrk grij. Item tuo boell ij Kledstrup thet ene som Chresten Jenssøn iboer skyller xx skp. byg j skoufsuin. Thet anditt som Lømicke iboer och schyller liige saa.

Wdj Gislum herrit (udeladt). Hindsted herrit (udeladt). Wdj Hellum herrit (udeladt). Elkiergaard (udeladt). Marckemose (udeladt). Nørhalle (udeladt). Sulsted (udeladt) Byrholt (udeladt). Pilgaard (udeladt). Item Gods, som ligger Synden oc Norden op til Riibe som Sallig Gabriell Gyllenstiern tilhørde (udeladt). Gods ij Horns herrit (udeladt) Item enn gaard

wdj Gunderup ij Hindsted herred (udeladt)

Item skall Jeg Mogens Gyllenstjerne, Thisligste fru Jytte Podebusch Och fru Anne Parsbiereg haffue alle liige møgitt wdj thisse effter schreffne fire møller, Oc skall huer mølle giffue saa møgit som thr tiilfforenn were satt for oc dog icke were gode ther for som følger: Hestuads mølle j lest mell. Todstrup mølle iij lester iij pund mell. Binnerup mølle iij lester miell, Dragsbeck mølle j lest miell.

Gadehuss ij Synderholm Tamis Christenssen ix sk, Nis Anderssen ix sk, Anders Treggr ix sk, Item ij gaarde ij Tostrup son Nis And och Nils Maessen iboer som giffuer ij pund byg, som er aff gaardshuus Jord och schyller ... (ulæseligt) Item enden Enn gaard som Tames schreder iboer gif-fuer j pund och ... (ulæseligt) =igienn Gadehusse. Tostrup. Jens plogdrenge ix sk, Nils Søffrensen ix sk. Freløff. Søffren Oluffsenn ix sk. Dradstrup Christen Søffrensen ix sk. Hornum. Søffren ... (ulæseligt)sen Gislom (ude-ladt). Sulsted (udeladt). Haldagger (udeladt). Aijstrup (udeladt). Sønder Saltum (udeladt). Nijbe Jørgen Nielssen j tønne Sild, Christen Franssenn j fjerding sild, Jens Simonssen j fjerding sild, Søffren Moritssen j fjerding sild, Tames Busch j fjerding sild. Giøl (udeladt). Item Gods wdj Fyenn (udeladt). Noch wdj Reffstrup wdj Tostrup ett boell som Kierstine Knuds-datter iboer oc ett øde byggested ij Nibe som Ped. Krusse brug och dog erre thisse tiener boll icke satt for landgilde.

Thisligste tilffaltt mig *Jytte Podebusch* tiill minn lod paa mine børns och theris arffuingers wegne Thette efterschreffne Jordegods, som først wdj Synderholm j gaard, som Jens Mikkelsen iboer oc giffuer tiill aarlig lann-dgille j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, xvij mark smør, j faar, j lam, j gaas, j skoufsuin, ij grotte nødr, penche xij sk giesterij. Item Nils Jenssen ij Hyllegaard giffuer aarligen j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, xvij mark smør, j faar, ij høns, ij grotte nødr, penche viij sk. gesterij, j skoufsuin. Item Iffuer ther samestetd, skyller aarlig j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, xiiij mark smør, j lamb, 1 gaas, j skoufsuin, viij sk. giesterij. Jens Pederssen ibid j pund byg, Willam Jenssen ibid j pund byg, j pund smør, j skoufsuin, Søffrenn Jull ibid j marck penche. Item Thredie parten aff Nørregaard ij Synderholm, som Nils Simonssen iboer oc skall giffue mig tredie parten af Landgillen, och thisligste skall tredje partenn aff agger oc eng som ligger tiill gaard tiil hørr eng. Item skall til thenne lod giffues j pund byg aff Synnderholm for thend Jord aarlig, som bleff Wunden fra Nyrup.

Item wdj Tostrup en gaard Christen Knudssen iboer oc giffuer aarli-genn j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, j pund smør, j faar, j lamb, j gaas, ij høns, j skoufsuin, xv schilling giesterij. Peder Søffrensen ibid gif-fuer j ørtug Rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, j faar, j lam, j gaas, ij høns, j skoufsuin, xv sk. grij. Item Jens Nielssen ibid j pund byg, j skoufsuin, viij sk. grij.

Wdj fredløuff, enn gaard som Simon Nilssen iboer giffuer j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, j pund smør, j faar, j lam, j gaas, ij høns, j skoufsuin, xv sch. grij. Item Søffren Iurssen och giffuer j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, j pund smør, j faar, j lam, j gaas, ij høns, j skoufsuin, xv

sch. grij. Item Christen Kieldssen giffuer lige saa.

Dradstrup. Christen Christenssen j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, j pund smør, j faar, j lam, j gaas, ij høns, j skoufsuin, xv sch. giesterij.

Hornum. Jens Jostssen j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, j pund smør, j skoufsuin, j mark giesterij.

Estrup. Peder Knudssen j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, j pund smør, j skoufsuin, j mark giesterij. Hijgd? ibm. Poul Hanssen iboer giffuer j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, j pund smør, j skoufsuin, j mark giesterij.

Frendstrup. Søffren Madssen j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, j pund smør, j skoufsuin, j mark giesterij.

Aarestrup. ij gaarde. Thend første Anders Degn iboer skyller j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, j pund smør, j skoufsuin, j mrk giesterij. Thend anden Nils Frandsen iboer giffuer liige saa.

Kledstrup. Søffrenn Paulssen giffr j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffur, j pund smør, j skoufsuin, j mark giesterij.

Wdj Hornum herrit, Suenstrup, Søffrenn Nielssen j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug ar, j skoufsuin, j mrk giesterij.

Gislom herrit (udeladt). Hindsted herrit (udeladt). Wdj Hellom herrit (udeladt). Wraagaardt (udeladt). Sulsted (udeladt). Nybstrup (udeladt). Wdstrup (udeladt) Wdj Huetboherrit (udeladt).

Woxle wdj Horrumherrit, Mikkel Tamissen j tønne sild, j skoufsin oc gesterij.

Raffuel ij Hellum herrit (udeladt). Item en gaard i Huetboherrit (udeladt). Wdj ?H... herrit wdj Gandrup (udeladt) Gods som ligger synden oc Norden til Riibe (udeladt).

Item iij gaarde ij Todstrup, som Nils And, Nils Moritssenn oc Tamis schreder iboer, giffuer til skyld huer thenom j pund byg aff gaardssens Jord oc thet skall tiil gaae Demingen.

Item skall Jeg Jytte Podebusch Thisligste her Mogens Gyllenstjerne oc fru Anne Parsbiere haffue alle liige møgitt wdj thisse effter schreffne fire møller, som er tilforn sat for slig landgille, oc ere the dog icke gode for Hestuads mølle iij lest mell. Todstrup mølle iij lester iij pund mell, Binne-rup mølle iij lester miell, Dragsbeck mølle j lest miell.

Gadehuss ij Synderholm Jep Buggj ix sk, Simon Lauritssen ibid ix sk, Las Buggj ix sk, Christen pederssen ij Todstrup ix sk, Mas Nielssen ibid ix sk. Jost Jensen i Freløff ix sk. Anders Faar ij Dradstrup ix sk. Christen Nielssen ij Suenstrup ix sk. (Gadehuse i Nørhald, Sulsted m.fl. oversprunget). Wdj Nijbe Anders grydestøber j tønne sild, Søffren Madssen ibd. j td. sild, Laurids Remsnider ibid j td. silld Gjøl (udeladt). Samledis Gods wdj Fyen (udeladt).

Item ij boel ij Todstrup, som Niels And oc Lauris bødker iboer, oc dog er thisse tuenne boll icke satt for landgill oc liggr wed Reffstrup.

Wdj lige maade er mig *Anne Parsbiere* paa mine børns och theris arffuingers wegne Thette efterschreffne Jordegods tiilfaldenn tiil min lod som følger, først wdj Synderholm En gaard som Peder Laurssen iboer oc

giffuer tiill aarlig lanndgille j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, xvij mark smør, j faar, ij høns, j skoufsuin, ij grotte nødr, penche xij sk giesterij. Item en gaard ibid som Nils Jenssen iboer oc giffuer aarligen j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, xvij mark smør, j faar, ij høns, j skoufsuin, viij sk. grij, Item Nils Hermandssenn ibid giuffer j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, xiiij mark smør, j lamb, 1 gaas, j skoufsuin, viij sk. giesterij. Item Nils Christenssen skyller j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, xvij mark smør, j skoufsuin, j faar, ij høns, viij sk. grij, Peder Lang j mark penche. Tredie partenn aff Nørgaard ij Synderholm, som Anders Tuessen iboer och skall Jeg haffue tredie parten af Landgillen, oc skall haffue tredje partenn aff agger oc eng, som ligger tiill forne gaard. Item skall til thenne lod gif-fues aaligen j pund byg aff Synnderholm for thend Jord, som bleff Wunden fra Nyrup oc tiil Synderholm. Item wdj Tostrup iij gaarde. Thend første Christen Jenssen iboer skyller j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffer, j pund smør, j faar, j lamb, j gaas, ij høns, j skoufsuin, xv sk giesterij. Thend Anden Peder Poulsen iboer giffuer lige saa. Thend tredie Søffren bierremand iboer giffu j pund byg, j skoufsuin, viij sk. grij. Wdj fredløuff iij gaard. Thend første Nils Nilssen iboer oc skyller j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffer, j pund smør, j faar, j lamb, j gaas, ij høns, j skoufsuin, xv sk giesterij. Thend Anden Søffren Lauritssenn iboer giffuer lige saa. Thend tredie Poul Pedersen iboer giffu lige saa.

Item wdj Dragstrup, Søffren Jenssen j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, j pund smør, j faar, j lam, j gaas, ij høns, j skoufsuin, xv sch. giesterij.

Hornum. Jens Huidhatt j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, j pund smør, j skoufsuin, j mark giesterij.

Molbjerg. Jens Søffrensenn j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, j pund smør, ett schoufsuin, j mark giesterij.

Wolstrup. Chresten frandsen j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, j pund smør, j schoufsuin, j mark giesterij.

Dragstrup. Niels Pederssen j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, j pund smør, j faar, j lam, j gaas, ij høns, j skoufsuin, xv sk giesterij.

Aarestrup. Simon Laurssen j ørtug Rug, j ørtug byg, j ørtug haffer, j pund smør, j skoufsuin, j mark giesterij. Item en gaard Hans Schreder iboer skall giffue half parten aff sitt landgille tiil thenne min lod, som er j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug haffr, j skoufsuin, j mark giesterij. Oc skall the uer noch ett huss som Jens p. iboer liggr til thenne lod.

Binnerup. Niels Jenssenn ij tønner sild, j skoufsuin, j mark giesterij.

Weggerb.y Søffren bordrup j ørtug rug, j ørtug byg, j ørtug ar, j skoufsuin, j mark giesterij.

Gislom herrit (udeladt). Hindsted herrit (udeladt). Wdj Hellom herrit (udeladt). Sulsted (udeladt). Nistrup (udeladt). Søndersaltum (udeladt). Melsom herrit (udeladt). Hellom herrit (udeladt). Enn gaard wdj Huetbo herrit (udeladt). Wdj Hinstedherrit Wambdrup (udeladt). Gods som ligger hoss Riibe (udeladt).

Item tre gaarde ij Todstrup, som Nils And, Nils Moritssenn oc Tamis schreder iboer, giffuer huer j pund byg aff gaardssens Jord och skall tiil

gaarden egienn.

Item noch skall Jeg Anne Parsbiørg, Her. Mogens Gyllenstjerne, fru Jytte Podebusch haffue alle liige møgit wdj thisse effter schreffne fire møller, som ere sat tilforn for landgille, som her effter følger ere the dog icke gode for Hestuads mølle iij lest mell. Todstrup mølle iij lester iij pund mell, Binnerup mølle iij lester miell, Dragsbeck mølle j lest miell.

Gadehuss ij Synderholm Peder Pederssen ix sk, Oluff Buggj ibid ix sk, Laurits Anderssen ibid ix sk Peder Christenssen ij Todstrup ix sk. Søffren Jenssen i Freløff ix sk, Kield Jenssen ibid ix sk, Niels Lauritsen ij Dradstrup ix sk. Mouritses høstru ij Suenstrup ix sk, (Gadehuse i Nørhald, Sulsted m.fl. udeladt). Gjøl (udeladt). Nijbe Christenn Eskessenn j fiering sild, Ingeborg Mats Datter j tønne sild, Tamis busk j fiering sild. Gods wdj Fyen (udeladt) Item wid Reffstrup ij boll thett enne ij Synderholm oc thet andet ij Tostrup, Niels Mortenssen paa boer och dog uere thisse tuenne boll icke satt for landgill.

Och hermett giffuer wij huer andre for oss oc woris arffuinge Quitt oc Kraffuesløss for alld ydermere ..... offuit Oc nu mett thette wortt obne Breffs Crafft giffue oc giøre wij huer andre ett fuld .....ett oc endeligt affkald for huer mands tiil tall wdj alle maade. Till ydermere windisbyrd oc bedre forwaring att saa wdj sandhed fast oc wbrødeligenn hollis skall wid alle ord, puncte ... .. som forskreffuit stander haffuer wij mett frij willie ladett hennge woris Signeter mett woris Kiere Sønner oc Swogere, som were Holger Rosenkrans tiill Boluer, Eskild Gøye til (Skiørringe) Och Embitsmand Paa Nyborg, Henrik Gyllenstiernn tiil Aagaard Knudssøn, Niels Løcke tiil Tanderup, Henrick Gyllenstiernn her Mogenss sønn, Albritt Friis tiill Haritskier, Predbørn Gyllenstiernn Och Henrik Gyllenstiernn tiill Ifuersniss, Christoffers sønn signetter nedden for thette wortt obne breff Och mett allis wore egne hender Wnderschreffuit. Giffuit wdj Kiøbenhaffen thend syffuende dag Septembris Aar effter guds byrd Tussind fem hundrede Tresindstyffue oc paa thett Niennde.

Mogens Gyldenstiern mit egen handt. Jyte podebusch egen handh. anne parsbiørg egen hand. (Holger Rosenkrands) Eskild Giøe egen hand Henrich gyllenstiern knudssøn M. E. handth. Niels Løcke mz Egen handt prebiørn gyllenstiern egen handt, hendrik gyldenstiern crestoffersønn mz E: hann.

8. september 1569

Frederik II. befaler Kronens Bønder og Tjenere, Stiftets, Klosterne, Prælaternes og andre Geistlighedens Tjenere, hver Mand ufortøvet efter Lehnsmandens Tilsigelse at yde een Tønne Havre til Hæren, som Kongen agter med det første at lade indrykke i Sverrige. Haffniæ, 8. Septembris.

Annaler for nord. Oldk. 1855, s. 88-89. Regesta 1.r., 2,1, nr. 2582.

18. september 1569

Aalborg Hospital. Bekræftelse på fundats fra Chr. III's tid på kronens kvægtiende af Aalborg stift, bortset fra Mors og Hvetbo herred, samt kvægtienden af Fleskum, Hindsted, Hellum og Hornum herred.

Studier over kongetienden efter 1536, Ejvind Slotved i Festskrift til Svend Ellehøj 1984, s. 135.

12. marts 1570

Frederik II. befaler alle Lehns mændene i Danmark hver i sit Lehn at lade forkynde de under Dags Dato udstedte Skattebreve til Bønderne og at oppebære den derved paabudne Skat. Kiöpnehaffnn, thend 12. Dag Martii.

P. V. Jacobsen, Det danske Skattevæsen, s. 214-215. Regesta 1. række 2,1, nr. 2629.

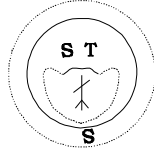
18. marts 1570

Vidne af Nibe birk, at Hans Barskier forbød nogen at bruge jord og ejendom, som lå vest for Mads Pallesens hus i Nibe og ned til Limfjorden, uden tilladelse fra hans husbond, Niels Jonsen (Viffert) til Torstedlund.

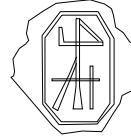
FLA, Hverringe godsarkiv, Slægten Krabbe, Torstedlund, Adkomster, Retsakter, skelforretninger m.v. 1549-1693. [4] segl i mørkegrønt lak på papiret. 1. ødelagt. 2. Søren Thamensen i Nibe, utydeligt. 3. Poul Jensen i Nibe, fingeraftryk. 4. Erik Madsen, birkeskriver i Nibe. Påtegning på bagsiden: hans baskier haffr werdt Niels Joenssens thiener. Nr. 12. Lest paa nib bierck thing løffuerdagen som Var thend 8. decembris Aar 91.

Jost farsen, fogett Thill nib bierck Thing, Søuren thames., pouel Jenssen ij nieb och Erick matsen bierck skriiffuer thr Sømmesteds, Att Aar epther guds mdlxx løffurdagen nest for palem Søndagh paa forne thingh war skickett hans bartskiær ij nib, huilcken som ther loughliigen eskid bedends och fick ett fuld standendes Things winnde Aff otte tro faste dannemend, som er Suend mortenssen, Søurenn thamesen, niels olluffsen, poul Jenssen, chresten tulssen, Anders nielssen, p Klodessen och moust nielssen ij nib Huilcke forne otte tro faste Dannemend Thr alle Samdrecteliigen wonnde och sagde paa thier tro, Siell och Rette sanden, attj saae och hørde her idag for thennom stande for enn Thingsdom forne hans barskier paa siin huusbunds wegne Erlige och Welbiørdige mand Niels Joenssen tiill torstedlund och Kiends wiid thennd Jord och eijndom, som liiger nest westen op til mats pallissens huss her ij nib och saa wester paa wd tiill fiorden och

stoed och forbød nogen mand att bruge thette forne Jordmonn eller føre
Tha ij nogen brug paa, wden att wille haffue thet ij hans forne hussbunds
minde. Att saa er gangen Thett wonnde wij med wore Indsegller her wnder
trøcket.

2. Søren Thamesen
i Nibe

4. Erik Madsen i Nibe,
birkeskriver

2. juni 1570

Forbud mod uden Viborig Kapitels Tilladelse at drive Fiskeri med
Bundgarn, Vod eller andet over Midtstrømmen paa Viborig Kapitels Grund
og rette Forstrøg til Nørholm, hvilket Fiskere fra Nibe og andre efter
Rentemester Eylers Grubes Beretning hidtil have gjort. Overtræder nogen
Forbudet, maa Viborig Kapitel tiltale ham derfor.

Kancelliets Brevbøger, s. 590. T. 11, 106 b.

17. juni 1570

Æskningsvidne af Hornum herred, at Peder Jude på 3 ting og nu det
4. havde æsket Christen Jensen for kost og tæring m.v. i en strid de over 8
år havde haft om rebning af Suldrup mark. Fremlagt i sag ved Viborg
landsting 29.7.1570, se her. Peder Jude er Christen Jensens svigersøn.

esknings vinde aff Huornum herritzting thette aar, manddagen nest
for Johannis Baptiste vdgiffuitt, liudendis forskreffne Per Jude ther vtj
threj ting och thert dag thenn fjerde att haffue eskitt aff Chrestenn Jennsenn
med rigens forfølling kost, thering, breffue penninge, skadegield och huis
andenn forsørmelse och vdgiffit, Per Jude skull haffue fangitt aff thenn
stuore trette, Chresten Jennsen skull haffue hollitt hannom vdi paa thenn
otthind aar och miere eptther Per Judes breffue och domsludelse.

29. juli 1570

Dom af Viborg landsting. Peder Jude i Teglgård, Skørping sogn,
herredsfoged i Hellum herred, stævner svigerfaderen Christen Jensen i Sul-

drup, herredsfoged i Hornum herred. Sagen er startet 8 år tidligere, hvor Peder Jude har krævet rebning af Suldrup Mark, som Christen Jensens hustru havde arvet. Rebningen havde efter en langvarig retssag givet Per Judes hustru mere jord end hun først var tilkendt, men Per Jude krævede også sagsomkostningerne dækket. Ved Hornum herreds ting har Peder Jude 24.6.1570 fået en æskning og et tingsvidne mod Christen Jensen om betaling af kost, tæring og brevpenge, som Christen Jensen har indanket for landstinget. Se også 7.5.1569.

Landstinget afgør, at Peder Jude ikke havde krav på at få sine omkostninger erstattet, da han ved rebningen havde fået mere jord, da han selv havde begyndt trætten, da parterne var blevet forligt, da de ikke havde været uden for landsdelen eller for rigens kansler, og da det ikke var sædvanligt at give kost og tæring i sådanne tilfælde.

Kgl. Bibl NkS 835c, 2° nr. 140 (findes yderligere i 10 håndskrifter). Danske Domme, bd. 3, s. 29.

Ingen overskrift i forlægget, men i registeret flg. regest: Enn dom om enn marcks rebning.

Axell Juli tiill Willestrup, Pallj Jull till Strannditt, lanndzdomer vdj Nør Juttlanndt, och Gundj Schriffuer, lanndztinghører ibidem, gjør vitthe-riigt, att aar eptther Gudz bōrdt Mdlxx, løffuerdagenn som Sanctj Qiiuffs dag paa faldt, paa Viborig lanndzting var skickitt Chresten Jennsen y Suoldrup, herritzfogitt y Huorum herritt, paa thenn enne och hagde hii wdj rette steffnnitt Per Jude y Teilgaardt, herritzfogitt y Hollum herritt, paa thenn anddenn side for enn eskening, hann emod hannom till Huorum herritzting brugt haffuer och tingsvinde ther eptther forhuerffuitt haffuer paa kost och thering och breffue pendige, hann aff hannom esker och fordrer for thenn trette, thennom om Suoldrup marck emellom varitt haffuer, och myentte sig ingenn kost och thering att uere hannom pligtig [for thenn trætte], forskreffne Per Jude sielff haffuer begiønndt och hannom paa førdt Suoldrup marck till reb att uille haffue hagdt, och the siden om samme thieris thuiet och venigheth att skull vere bleffuen forligt och fordragenn.

Saa møtt forskreffne Per Jude och berette, hurledes hanom paa sin hustrues vegne och medarffuings [vegne] skull haffue veritt nogitt brasthol- lenn vdj Suoldrup marck och ther for thenn att haffue will hagt till reeb och forskreffne Chresten Jennsenn dog skull haffue holiitt hannom wdj samme trette, och the for gode menndt eptther kongelig befalling skull haf- fue veritt wdj rette och tha dom emod Chrestenn Jennsenn forhuerffuitt, och the dog sidenn er bleffuitt forenitt, saa Chresten Jennsenn skull haffue giortt hannom nogenn vdleg, som thenn forligels breff ther om vdganggenn thitz leiligheth ydermere skull forklare och indholde. Och ther nesth fram- lagde samme esknings vinde aff Huorum herritzting thette aar, manndagen nest for Johannis Baptiste vdgiffuitt, liudendis forskreffne Per Jude ther

vtj threj ting och thert dag thenn fjerde att haffue eskitt aff Chrestenn Jennsenn med rigens forfølling kost, thering, breffue penninge, skadegield och huis anddenn forsørmelse och vdgiff, Per Jude skull haffue fangitt aff thenn stuore trette, Chresten Jennsen skull haffue hollitt hannom vdj paa thenn otthind aar och miere eptther Per Judes breffue och domsludelse, som thet breff vider bemeller. Och myentte Per Jude sig att haffue rettigheth till sodan eskening mod Chrestenn Jennsenn att brugen paa kost och thering, breffue penninge och skadegieldt, eptthertj Chresten Jenngenn hadde [gi-ortt] hanom vdleg.

Ther tiil suaritt forskreffne Chrestenn Jennsenn och satte y rette, att epttherthj Per Jude haffuer sielff begønndt tretten, oc hoffuitt sagenn er forliggt, oc ickj the wdj nogenn retterganng vden lanndz, antthenn for rigens cantzler eller nogenn anndersteds, haffuer veritt om same marckrebning och trett, om hann ickj buorde for samme eskening quitt atth bliffue.

Med flier ordt oc talle, thennom ther om emellom var. Tha efftther tilltalle, giennsuar och sagzenns leiligheth, saa och epttherthj forskreffne Per Jude siølfh haffuer begønndt samme trette forskreffne Suoldrup marck till rebs att uill haffue hagt, och hoffuit sagenn nu er hannom och Chresten Jennsenn emellom forenitt och fordragen, och ickj ther nogenn tiid om samme thuist och vennigheth om samme marck rebning vden lanndz, anthen for rigens cantzler eller anndensteds haffuer vdj nogen rettergang veritt, och ey att uere visse eller seduanne her y lannditt, huer nogen haffuer forfuldt nogen march till rebning, att thenn, som haffuer foitt miere jordt-all skull ther for bekomme nogenn kost och thæring aff thenn, som slig jord slipper, tha finde wy eptther sadan leiligheth forskreffne eskening ickj att kamme forskreffne Chrestenn Jensenn till hinder eller skade y nogenn made, och ey wy kunde kiende forskreffne Chrestenn Jennsenn eller hans medarffuinge eftther slig leilighed forskreffne Per Jude for saadann diele nogenn kost eller thæring pligtige att uere.

5. september 1570

Åbent brev, hvorved det forbydes alle udenlandske at drive handel og fiskeri ved Nibe, medmindre de med kgl. breve kunne bevise deres ret dertil, da borgemestre og råd i Aalborg har klaget over, at fremmede uden ret drive fiskeri og salter sild i Nibe til stor skade for borgerne i Aalborg, der fra Arilds tid har haft deres brug og fiskeri ved Nibe; Aalborg bys privilegier er brændt i Skipper Klements fejden, så de har intet, hvormed de kan forhindre de fremmedes ulovlige handel og fiskeri.

NLA jf. P.C. Knudsen, Aalborg Bys Historie bd. 1, s. 25. Omtalt i Kanc. Brevb., s. 618 R. 10, 104. K, der angiver, at originalen findes i FLA, Odense.

Wij Frederich thennd Anden med Guds naade Danmarckis, Nor-
gis, Wendis och Gotthis Konning, hertog wdj Slesuig, Holsteni, Stor-
marn och Dyttmerschenn, Greffue wdj Oldenborg och Delmenhorst,
Giøre alle witterliggt, att oss Elskelige Borgemestere och Raadmend
wdj wor kiøbsted Olborg haffuer nu haffde theris fuldmechtige hoss oss
och vnderdanigst tilkiende giffuitt, huorledis nogenn fremmede och
wldendische thenom vnderstaar att wille bruge theris handell mett fiskerij
och siild att salte paa the fiskeleyger wed Niibe, huar till the ingenn rett
haffue Och aff arrildz tiid icke haffuer weritt brugeliggt eller sedwanliggt.
Ther mett forne wore wndersotthe wdj Olborg boendis paa theris Neringe
och bieringe skeer for kortt och kommer thenom till stor schade, hinder
och forfang, Tha effterthij forne Borgemestere och Raadmend wdi forne
wor kiøbstedt Olborg paa theris egne och Menige borgers wegne ther
sammestetz lader for oss berette, att the aff arrildztiid haffue hafft theris
brug och fischerij wed forne Niibe Och beclager att theris byes breffue
och Priuilegier ere bleffne brendt och omkomne wdj thennd oprøriske
feygde, Saa att the nu Inthett haffuer, ther mett the theris friihedt kand
forsware och forne fremmede affwiisse for sliig wloglig fiskerij och
wseedwanlige handell bruge wille, forbiude wij alle wldendische nogen
handell och fischerij att bruge eller bruge lade wed forne Niibe, Vden the
synderlige mett wore eller wore forfedris framfarne Koningers wdj Dan-
marck breffue och Naadigst tilladelse kunde bemiise, the haffue ther ret
til. Giffuitt paa wort slott Frederichsborg thennd V. Dag Septembris Aar
etc. MDLXX. Wnnder wortt Signett Friderich.

23. september 1570

Viborg landsting. Christen Andersen i Nibe stævner på egne vegne
og på vegne af brødrene, Niels Andersen i Grydsted og Jens Andersen, bir-
kefoged Just Farsen i Nibe for en dom om arv efter brødrenes halvbroder
Jesper Mogensen. Denne havde, mens han var gift, avlet et slegfredsbarn,
Niels Jespersen, med Kirsten Mortensdr., som han ægtede, da hans hustru
var død. Niels Jespersen anerkendes som ægtebarn og tager arv efter sin fa-
der, da denne havde ægtet moderen. Sagen er behandlet ved Nibe birketing.

*Kgl. Bibl. Stockholm, C 92, nr.73. Findes yderligere i 36 håndskrif-
ter. Danske Domme, bd. 3, s. 39.*

Enn dom, att slegfredsbarn bliffuer ecte och arffuer sin fader, nar
hand haffuer tagit moderin till ecthe.

Axell Jull tiill Willestrup, Palli Jull thill Stranditt, lanndzdomer y Nø-
riuttlandt, och Gunde Schriffuer, lanndztingshører ibidem, giøre vittherligt,
att aar ephther Gudz byrdt Mdlxx, leffuerdagenn som var thenn neste ephther
S: Mouritij dag, paa Viburg lanndzting war skichitt Chresten Anderenn y
Niibe paa thenn enne och hagde hiidt y rette steffnitt Just Farissønn ibidem

paa thenn andenn side, fougitt tiill Nibe biercktingh, for enn dom, handt nogenn tiid siden forledenn dømpt haffuer emellom Niels Anderissenn y Grydstedt, hans medtarffuinge, och erlig och welbyrdig mand Christopher Løckie tiill Buderupholm paa Kierstenn Morthinsdatters wegne, och ther medt wdlugt hindis barnn fra arffue ephther hindis husbonds dødt. Och minte thenn dom icki lougligt. Sambledis hagde hiidt steffnitt Jens Anderssenn och hans medtarffuinge, ther samme dom forhuerffuitt haffuer, och for the ephther thenn wille tilholde thenom arffue ephther Kierstine Morthinsdatters husbunt, Jesper Moginssenn, som war thieris broder, enndogh Jesper Moginssen var ectug gyfft medt Kierstine Morthensdatter och hagde afflidt etth barnn wedt naffn Niels Jesspersen tilhobe och mentte fordi samme barn ephther lougenn borde att arffue sin fader och icki Jesper Mogenssens brøder.

Saa møtte Niels Anderssenn och berette, huorledis Jesper Moginssenn, tha handt første gang war gyfft, skulle handt wdj hoer haffue afflitt samme barn medt forne Kierstin Morthinsdatter, och ephther thenn hans første hustruis dødt skulle handt siden haffue ecthett forne Kierstin Morthensdatter. Och mentte ephtherthj samme barn icki bieff født ectugh, tha kunde thett ingenn arffue tilkomme. Och framlagde samme bierckfogdis dom, wdj huilcken handt haffuer tildømpt forne Niels Anderssenn och hanns sødzkinde, huis arffue thenom ephther thieris broder, Jesper Moginssen, kunde tilkomme medt rette, som thenn dom viider bemeller, och mentte samme dom rett att uere. Ther nest møtte forne Just Farssønn och mentte sig icki anditt att kunde dømme, endt som handt gjort haffuer.

Medt fliere ordt och tale, thenom ther om emellom war. Tha ephther tiltale, giensuar och sagssens leglighett, saa och ephtherthj lougenn medtføre, att ther som manndt haffuer slegfredt barn, och hanndt thagger thieris moder siden, tha er the børnn alle adelkone børnn, dogh att the er før født, tha ephther sadann leglighett, att endog forne Niels Jesspersenn war afflitt, førindt hans fader teggit hans moder och finge hinder till egt, tha vide wy icki anditt, endt handt findis ju adilkone barnn att uere och bør fordj att stannde arffue ephther sin fader, forne Jesper Moginssenn, och forne bierckfogdis dom ther emodt icki att komme forne Niels Jesspersenn till hinder eller skade y nogenn made. In cuius rei testimonium sigilla nostra præsentibus inferius impressa.

29. oktober 1570

Kong Frederik II.s Forordning, hvorved det forbydes at bruge "Pulsuoder" i Liimfiorden, samt at ødelægge "Marhallm, Hvideriisz, Seener, Klittetbag, Hiellme, Slie eller the Thorne, som groe paa Strandbakken eller udi Klitten ud ved Vesterhaf imellum Riibe og Skaffuen" eller paa de danske Øer i Vesterhaff. *Fridericksborg*, 29. Oct.

Danske Magazin VI, s. 61-63. Regesta 1. række nr. 2685.

24. november 1570

I sag ved rettertinget om bygningerne på Restrup 3.9.1589 fremlægges et brev udstedt af Henrik, Mogens og Christian Gyldenstjerne og Christen Munk, at Hannibal Gyldenstjerne har betalt Niels Lykke og Hans Pedersen 500 rdl for deres arvedel af bygningen. Se også 3.6.1589. Hans Pedersen var af norsk adel, gift med Else Gyldenstjerne. Chr. Munk var lensmand på Aakjær og gift med Dorte Gyldenstjerne. Dorte, Else og Christian var børn af Mogens Gyldenstjerne, + 28.7.1569. Henrik er formodentlig Henrik Knudsen Gyldenstjerne til Aagaard, søn af biskop Knud Henriksen Gyldenstjerne til Vosborg.

1571

Hornum herreds sandemænd svor hærværk over Christen Nielsen i Aarestrup, Niels Nielsen i Frejløv, Chresten Pedersen i Sønderup og Søren... Meget utydelig skrift i dombogen, tolkning usikker.

NLA, B24-34, Viborg landstings dombog 1571-72, s. 15b.

Sandmænd aff huornum hrt Suor Christen Nilss. ij ordestrup last? ordss. ibj som jeg thern? Søren Ordt? Nes Nielsen af freleff, Chresten persen ij sønderup Suore f. heruerk offuer. ¹⁾

¹⁾ I margin : A: Jull, P. g. (sikkert Gunde Christensen Grøn, skriveren)

1571 (udateret)

Klage til kongen fra bymændene i Nibe, at de har haft en dårlig betjening af deres sognepræst Jacob Sørensen i Nibe-Vokslev kald. Han tiltrådte for 3 år siden, men flyttede efter 2 års forløb fra præstegården i Nibe, hvor præsterne altid har boet, til præstegården Dalsgaard i Vokslev sogn. Dokumentet er udateret, men da kongen som kirkeejer 26.1.1572 gav Jacob Sørensen udsættelse på en herredagsdom, der forpligtede ham til at flytte til Nibe, og da forgængerens Anders Brun endnu nævnes i Vokslev 1568 antages dokumentet at være fra 1571.

NLA, Udtagne breve nr. 168. Udtg. af Viborg bisp, C2-180, Nibe-Vokslev kald. Ingen segl. Påtegning på forsiden: 8^a. Bilag D. 1 Dp ad V. 1483. Påtegning på bagsiden: 5. Nibe folcks Suplicat at deris Sogne prest maa Residere hos dem. Med nyere hånd: Uden dato. Nr. 8. C2-180. 168. Gengivet efter *C. Klitgaard, Nibe bys historie, s. 181.*

Højbaarne stormægtige Fyste, Allernaadigste Herre og Konning værdiges Eder kgl. Majestæt for den almægtige Guds Skyld og naadeligen høre vor ydmygelige Supplikats og Beretning.

Allernaadigste Herre og Konning! Giver vi fattige Mænd, Eders kgl. Majestæts uværdige Undersaatter ganske ydmyligen og underdanigen tilkjende, at vi ere udskikkede af den menige Mand og Almue udi Eders Majestæts By Nibe, som er af 220 Mænd med Hustruer og Børn, som derudi findes, og giver Eders Majestæt tilkende, at om 3 Aar nu forleden er kommet til fornævnte Nibe og til en anden Sogn Voxlev, eftersom han var forordnet og tilskikket af Superintendenten, salig Mester Kjeld, som hedder Hr. Jakob Sørensen. Da han havde været og boet i Nibe ved 2 Aar, blev han saa til Sinds og flyttede deraf By fra sin rette Præstegaard, som vi haver købt for Guld og Penning, som vor Sognepræst og rette Sjælesørger skulde stedse og altid nyde og besidde med meget mere god visse Rente, som vi aarligen udredede hannem, og flyttede til en anden Præstegaard, som ligger uden Birket, som er ikke uden Forleningsgods. Men den Præstegaard i Nibe, dér haver alle de fromme Sognepræster udi boet og haver haft en god Samdrægtighed og Omgængsel med deres Sognemænd og Folk. Allernaadigste Herre og Konning! nu fortryder vi fattige Mænd i Nibe, at den Dannemand, forbemeldte Hr. Jakob Sørensen, og som flyttede fra os, og ingen tilbørlig Aarsag vi haver givet hannem dertil; Gud almægtigste kan vide, at vi udi ingen Maade kan være en god Sognepræst og Sjælesørger foruden, at den maa jo visseligen bo i hans Præstegaard i Nibe og besøge, hvis arme syge Folk paa deres yderste Tid, som den almægtige Gud kalder af denne Verden, hvilket den Dannemand, fornævnte Hr. Jakob Sørensen er skyldig udi, for des Aarsag at der er 3 Mennesker døde her i Byen, som ikke haver medfanget den kristelige Afsked og Sakrament, og en Kvinde blev død og ikke kunde blive begravet, førend der kom en fremmed, vejfarende Præstemand og kastede først Muld og Jord paa hende, ogsaa havde der ligget en Barn dødt paa Vides Dag og ikke kunde blive begravet. Allermægtige Herre og Konning! Saadant er sket, siden Hr. Jakob er veget fra Byens rette Præstegaard i Nibe og for hans Forsømmelse. Allermægtigste Herre og Konning! Efterdi at fornævnte Hr. Jakob Sørensen er os fattige Mænd og sine Sognefolk saa saare modvillig og haardnakket og er saa fra os veget til stor Skade og Brøst paa vore Sjæls Saligheds Vegne, da ere vi ganske ydmygeligen og underdanigen begjærende, at Eders kgl. Majestæt vilde for Jesu Navns Skyld og for den store Ære, Vælde og Magt, som den almægtige Gud haver Eders kgl. Majestæt medforlenet, at os fattige Folk maatte tilskikkes en kristen Dannemand, som haver Hu og Vilje at hjælpe os til vor Sjæls Salighed og Velfært og ville residere og besidde sin rette Præstegaard i Nibe. Vi ville give og gjøre hannem, som vi ville medsvare for Gud og være bekjendt for Eders kgl. Majestæt. Kjære naadige Herre og Konning, vi ville og skal være Eders kgl. Majestæt hørige, lydige og følgagtige med Liv, Hals, Penning og Gods udi alle Maader som tro Undersaatter bør at gjøre. Allermægtigste Herre og Konning! Forlader os fattige Mænd for Guds Skyld, at vi saa med denne vores langvarige Skrift bemøjer Eders kgl.

Majestæt, samme naadige og gode Gud naadeligen bevare Eders kgl. Majestæt og al Eders kgl. Majestæts Velfart til Sjæl og Liv fra nu og evindelig. Amen! Eders Naades, kongelig Majestæts uværdige fattige tro Undersaatter og den menige Mand udi Nibe.

15. januar 1571

Karin Krabbe til Nygaard, mageskifteskøde til Niels Jonsen Viffert til Torstedlund på Gammelholm i Sønderup sogn.

NLA, Restrup gods, G141-1, Designation på adkomstbreve ?1769, Torstedlunds gods, nr. 71.

Karin Krabbe til Nygaard, hendes Mageskifte=Skiøde til Welb. N: paa Torstedlund, paa Gammelholm i Hornum herred, Sønderup Sogn. Dat. 16. Janu. 1578.

18. juni 1571

Vidne af Hornum herred mandag efter Skt. Hans dag midsommer, at præsten Hr. Anders Ged i Kirketerp fik vidne om Kirketerps endelsmark.

Christen Jensen i Suldrup, herredsfoged i Hornum herred, Niels Andersen i Abildgaard, Christen Knudsen i Guldbæk og Niels Poulsen (Kras) herredsskriver, udsteder tingsvidne, at mandag før Skt. Hans dag midsommer var sognepræst Anders Ged i Kirketerp på tinget og fik et vidne af 8 dannemænd, som var Jens Vognsen i Byrsted, Jens Jude (i Busted), Niels Andersen i Abildgaard, Søren Pedersen, Chresten Knudsen, Niels Mogenssen og Chresten Mikkelsen i Guldbæk, der vidnede, at de hørte at Anders Ged gjorde krav på sin endelsmark, først fra den "hølkrog" ved åen i østre side af engen, hvor engskellet begynder mellem Kirketerp eng og Hyllested eng, så der fra til den første sten, som står der vestfor, og så til den anden og tredje sten, som også står i engen, så til den fjerde sten, som står der vestfor i østre side af tuekæret og så vestpå til vejen fra Hyllested til Foldingsletvejen, vestpå til Astrup mark og Lyngsø mark, undtagen den eng, tuekær, mose og hede, det nordfor krævede han som Kirketerps rette endelsmark.

NLA, Udtagne breve nr. 339. Udtg. af Viborg Bispearkiv, C2-202, Hornum provstekald 1511-1804. [4] segl i mørkegrønt lak. 1., 2., og 3 ulæselige. 4. ?Niels Poulsen Kras, herredsskriver, afviger i givet fald fra tidligere anvendte segl. Påskrift på forside: 3^a Påskrift på bagside: No 3 – 2. Her. anders giedts Wed Kiendelse paa de 3 sten som stander i Kierret etc. Afskrift i NLA, Viborg Bispearkiv, C2-101, Stiftsbogen 1690, s. 77.

Christen Jenssen ij Suldrup, Hrs fogitt ij Hornum Herith, Niels andssen i abildgr, Christen Knudsen ij guldbek och Niels poulssen Heritsskriffer Evindeligh met gud att aar epthr guds byrd 1571 then Mandag nest for Stc Hans dag Midsomer paa forne ting war skiket Hederlig Mand Her anderss gied præst ij Kirketerp, ther eskit och fik itt fuld ting wittne aff Otte dane mend, Som er Jens vogensen ij byrsted, Jens Jude, Niels andssen i abildgr, Søren perssen i guldbek, Kresten Knudssen, Niels mogenssen, Chresten mikelssen ibid, Thisse forne otte dane mend wone paa theris gode tro, Siell och Rette Sanden, atthij Saa och hørde then forne Hr.andss gied stod her for tings dom och Kref ved for Sijn Endils mark først fra then hølkgrog wed aeen ij øster Sijden aff Engen Som Engeskiell begønh Mellom Kirketorp Eng och Høllested Eng Och Saa thr fran thill then første stien, som stand ther with weijsten fraa och Saa thill then anden och tredje stien, som stand ij Engen ens, Saa framdelis thill then fierde stien, Som stand thr westin fraa ij øster Sijde aff tue Kieritt och Saa westin fraa then stien thill then weij, Som løber fran Høllested och thill foldingslett weijen westir wed thil astrop mark och løngsø mark vnd thagen then Eng, Thue Kier Mosse och hierde ther norden for kend hand ved for Kirketorps Rette Endels mark. in cui rej teste met Sigiller nostra .....

4. Niels Poulsen Kras
herredsskriver

13. august 1571

Tingsvidne af Hornum herred. Herredsfoged Chr. Jensen i Suldrup, Søren Christensen i Annerup, Lars Thomsen i Snorup, Jens Jude i Busted og Niels Poulsen (Kras), herredsskriver, vidner, at præsten Anders Ged i Kirketerp fik vidne af 8 dannemænd, nemlig Las Tamesen i Snorup, Søren Christensen i Annerup, Morten Jørgensen i Raakilde, Peder Gundesen (Jude) i Busted, Jens Jude i Busted, Søren Pedersen i Guldbæk Niels Frandsen i Aarestrup og Mads Tamesen i Kalstrup, der vidnede at de hørte efterfølgende mænd vidne om skel mellem Kirketerp og Hyllested, nemlig Chresten Sørensen i Lyngsø, Jens Madsen og Jens Poulsen i Astrup, Thomas Hansen i Astrup, Niels Mortensen i Hjeds, Søren Holck i Toldal, Jens Holck og Jens Jensen i Astrup, Jep Lødichsen i Veggerby, Niels Simonsen i Klæstrup, Morten Jensen i Lyngsø, Christen Mortensen i Dalum og Lars Jensen i Lyngsø.

NLA, Udtagne breve nr. 338. Udtg. af Viborg Bisp, C2-202 Hornum kald. [5] segl. i grønt lak, konserverede ved overdækning med japanpapir, derfor ulæselige. Påtegning på bagside: No-2. Nr. 3. 1571. Vitne paa Kircketorp .. lest tiil Hornum Hrs. ting mand. nest epther foyrmor wor fru dag. 1571. Afskrift i Viborg bispearkiv, C2-101, Stiftsbogen 1690, s. 75.

Christen Jenssen ij Suldrup, domer til Hornumherits ting, Søren Christensen i andrup, las tomesen ij Snordrup, Jens Jude i busted oc niels pouilssen, dieris schriffuer, aar mdlxxj man dag nest Epther Stj Lauris dag paa forne ting war skicket Hedrlig mand Hr. ands gied, der loglig finge iet fuld tings winne aff viij danne mend, som er las tamissen i Snordrup, Søren Christensen ij andrup, morthen jørinssen ij roekild, p gundissen ij busted, Jes Jude ij busted, Søren pssen ij guldbeck, niels franssen ij ordestrup Oc mats tamessen i Kalstrup Huilcke forne danne mend wonne paa theris rætte throu Sell oc Sanden, att thi Hørte oc saa the for en tingdom these Eptherschreffne mænd at Huer wonne wiid sin Eed oc mijndelse ther Epther følger Christen Seurensen ij løngsøe mijnds ij L aar, iens maessen ij xl aar, iens pouelssen ij astrup ij xl aar, Thomas hanssen ibm ij xliij aar, niels morthensen ij Hedts ij xxx aar, Søren Holck ij touldall ij xxxvij aar, iens Holck i xx aar, iens iensen i astrup ij xx Aar, iep Lødichssen ij wegerbøij ij xxx aar, niels simonsøn ij Klestrup i xxxx aar, morthen iensen ij løngsø ij xxxij aar, Christen mortenssen ij dalum ij xxxij aar, lars iensen ij Liungsø 20 aar Huilcke forne dannemend Huer winner wied sin tiid oc mindelse, oc som thennom Kand mijndes, att thet Er thennom witherligt ij guds sandhet, tha haffuer thet verit holdet for marckeskiæl, Emellom Kircketorp marck oc Høllested marck fran thet Engskiæl, som stander Emellom Kircketorp Eng oc Høllested Eng, oc saa lige wester ad til then liden wei, som Løber fran Høllested, oc tielh folding slet ther norden for hafuer thet wæret brugt, oc holdet for Kircketorps Endels Marck. frandelis wonne oc bestod iens poulssen ij astrup og Christen mortenssen, att the hafuerr hafddt samme Kier og Hiede i leij aff the mend, som haffuer bouet ij Kircketorp, Som war Ands mogenssen, Jens Holck og Hr. Hans, som boude i Kircketorp. Sammeledis wonde Søren Holck og iens Holck, att then stund theris fader boude ij Kircketorp, Tha kam ther ingen norden for the skiæl, Hr. Anders Gied wiedkiender, uden thee hafde thet i theris faders iens Holckes mijnde, som boude ij Kircketorp then tiidt. Thesligste wonne oc bestod Søren Holck og iens Holck, att Siden the kam tiill tuoldal att bou, Haffde the hafdt forne Kiær ij leije aff Hr. Hans som boude i Kircketerp, oc End nu Aarligen af Hr. Ands gied. Wdj lige made wonne oc bestod niels morthenssen ij Hiedts, oc Christen mortenssen i dallum, morthen povelssen ij Hiedts, att then stund the war ij war i tuoldal, Tha hafde the forne Kiær oc Hiede ij leije aff the mend, som boude ij Kircketorp, som war Ands Mogensøn, iens Holck. Wor frwe Susan Løcke til weijermols ting, ther thette winne wort wondet, Att saa er gangen winne wi meth woris Indsigegel.

25. oktober 1571

Tesents Rosenkrands til Gunderstedgaard skøder med hustruen Marine Lykkes samtykke til Niels Jonsen (Viffert) til Torstedlund en gård af hendes gods i Aarestrup, der bebos af Jep Jensen, skylder årlig 4 ørte korn, 3 pund smør, høns, gås, lam og skovsvin når olden er, med andre små beder. Han beder Christopher Lykke til Buderupholm og præsten Hr. Christen Madsen i Smorup i Aars herred at medbesegle. Dateret Gunderstedgaard.

RA, seddelregistratur, godsarkiver, Torstedlund nr. 114 med enkelte tilføjelser jf. originalen.

28. oktober 1571

Vidne af Viborg landsting af 27.8.1656, at landsdommerne har set og hørt læse et tingsvidne af Hornum herred udstedt Skt. Sørenns dag 1571 af Christen Jensen, herredsfoged, Mads Laursen, Christen Bonde, Jens Christensen, Lars Nielsen, Peder Christensen og Søren Olufsen, at Niels Jonsen (Viffert) til Torstedlunds fuldmægtige Jens Vognsen (i Byrsted), fik tingsvidne af otte dannemænd, Lars Ridemand, Niels Thulsen, Niels Sørensen, ... Poulsen i Estrup, Niels Vognsen, Christen Nielsen, Christen Sørensen og Lars Sørensen i Hornum, der vidnede, at sandmændene i Hornum herred kundgjorde deres tov mellem Aarestrup mark og Albæk mark, først fra Ersted mark til en sten, som de satte i overenden af en rød bæk, så frem efter bækken, hvor de satte en anden sten, så videre frem, hvor de satte den tredje sten i bækkens bred, så ned ad bækken til Adelvejen, hvor de satte en sten, så ad en gammel bæk "Rødenn" til Suldrup mark begynder. Det afsagde de for ret markskel mellem Albæk og Aastrup mark, undtagen for stug og særkøb.

NLA, Nørlund gods, G172-3. [3] ulæselige adelssegl på papiret. Påtegn. på bagside: No 205. No 70, 43 Marchschel emelom Ordestrup March och Albech March. Lest Paa Hornumherids ting den 13. October 1656.

Peder Lange thill Kiergaard, Lauridts Below thill Rollsøhgaard, Landsdommere wdj Nøriutland och Hendrick Jenssen Landstinghører Ibm. Giør Witherlig, att Aar effter Guds byrd 1656 thend 27. Augusti Paa Wiborig Landsting haffuer Wii seet och hørtt Læsse Ieth gammell Pergaments Sandmands breff med sex hengendes Indseigell forseiglet, och thrøchet udi huid Wox Liudendes som effter føllger: Christen Jensenn i Suldrup, dommer till Huornum herrids ting, Mads Laurssen, Christen Bund, Jens Christenssen, Lass Nielssen, Peder Christenssen och Sørenn Ollufssen Aar effter Guds biurdt Mdlxxj, mandag nest effter Sanchtte Sørenns dagh War schickit Erlig och Welbyrdig Mand Nielss Joenssen till Torstedlund, hans

fuldmøndigg Jens Wogenss Louglig finge it fuld tings Winde aff otte dan-
nemend, Som er Lass Reijmand, Niels Thullsenn, Niels Sørrensenn Pouel-
senn i Estrup, Niels Wogensen, Christen Niellsenn i Huornum, Christen
Sørensen Och Lass Sørensen Ibd. Thiese forne dannemend Wonde paa
dierris throu, Siell och Sandennn, at de hørte och Saa her for enn things-
domb forne Sandmend i Hoernum Herrit Kundgiorde dieris æd och
Thoug, som de War Loulig opkreffuett att giøre Mellom Aarestrup marck
och Albech march først fran Ersted march och saa till en Stenn som de
Saatte i Offuer Endenn aff enn Rød beck, saa framb mett ad samme bech-
ganh, som de Saatte enn Anden Steenn, och saa framb becken som de
Saatte end Thredie Steenn i bechbredenn och saa framdielles neder att
samme beckganh, som de opreiste enn steenn wed dend Adel weij och saa
gammellbeck Rødenn heden ad till Sulldrupmark wedtager aff rette: Det
Kundgiorde de for Ret marckschell emellom albechmarck och Orderstrup-
marck: Wndertagett Stug och Særkiøb, som friitt bør att Werre effter
Lougenn. Rett er: Winder forne Sandmend och Stadfester med dirres Ind-
sigell: Att Wii sligt itt breff heri dagh haffuer seett och hørt Leesse
Liudendes som forskreffuet Staar: Bekreffter Wij med Wores Zigneter her
Wnder Thrøchett. Datum ut Supra Hendrich Jensen.

31. oktober 1571

Jensendix Rosenkrantz til Gunderstædgaard, hans Skiøde til Velb.
Niels Joensøn paa Torstedlund, paa en Gaard i Aarestrup Bye med tillig-
gende Skov og Eyendom. Dato Dagen næst for Alle Helgens Dag.

*NLA, Restrup godsarkiv, G141-1, Designation på adkomstbreve
1763, Torstedlund nr. 54.*

1572 (1)

Thamis Christensen i Rodstedt Kallet pr Kierulff for .. tilfald ephther.

NLA, B24-34, Viborg landstings dombog 1571-72, s. 151a.

1572 (2)

I sag 18.8.1585 mellem Oluf Brochenhus til Sebbekloster og lens-
mand Oluf Lunge på Aalborghus ang. et bundgarnsstade i Limfjorden mel-
lem Valsted og Lundbæk fremlægges tingsvidne af Hornum herred, at 6
mænd havde synet bredningen syd for Sebbesund og havde da set ruser i
sejldybet, til hindring for sildens opgang og den menige mand til skade.

Ennd It winde tiill Huornumheritsting wdgiffuit wnder sin Datum

Mdlxxij otte mendt wondit haffr, att sex sions mendt tagen aff tingie, tiill Bredning sønden wid Sibersundtt Ath grandskie och forfarit thj Ad the stander nogen Ruser ij Segildybit och Sildsens Inndgang och then menige mandt tiill skade som haffr fiskende ther huos, med miere som same sionswinde medfør.

26. januar 1572 (1)

Viborg landsting. Anders Christensen i Estrup stævnes af Lars Sørensens, Christen Nielsen og Stig Nielsen i Sønderholm for hor begået overfor Stig Nielsens afdøde mor. Sagsøgerne mener, at han bør straffes på sin hals og fremlagde domkapitlets dom om opløsning af Anders Christensens ægteskab med Stig Nielsens mor. Da Anders Christensen har optinget for forseelsen hos herskab og lensmand, dømmer landstinget, at sagsøgerne ikke yderligere må forfølge ham.

Kgl. Bibl. Stockholm, C 92, nr. 102. Findes yderligere i 29 håndskrifter. *Danske Domme, bd. 3, s. 103.*

Enn dom om thenn som optinger for horsagh. Axell Jull tiill Willestrup, landtzdomer vdi Nøriuttlandt, och Gunde Schriffuer, lanndtztingshører ibidem, gjøre witheriigt, att aar affther Gudz byrdt Mdlxxij, leffuerdagenn post conuersionis Paulj, paa Wiburg lanndz-ting var skichitt Las Sørinssin y Holm, Chrestinn Nielsenn y Sønderholm och Sti Nielsenn paa thenn enne och hagde hiidt y retthe steffnitt Anders Chrestinssenn y Estrup paa thenn andenn side och hanom tiltalitt och beskyldt for, hanndt skull haffue bedreffuitt hoer, thenn stundt hanns ectug hustrue, Stie Nielsenns moder, leffuitt, och handt ther fore skulle haffue veritt klagett for hoersagh och att haffue tagitt schriff och affløfsseningh, och framlagde enn capitels dom, att Stie Nielssins moder och Anders Chrestinssenn for capitell war adtskildt, och hun motte haffue friehett atth giffte sig igienn, som thenn dom viider bemeller. Och saatte forne Lauriz Sørinssenn, Chrestinn Nielsenn och Stie Nielsenn wdi alle rette, om forne Anders Chrestinssenn icke samme gierning findis værlig att haffue giort, och om handt sin halss icki haffuer forbrøtt.

Sa møtte Anders Chrestinssenn och at berette, att thett icki skull hanom offuerbeussis trinde gang att haffue bødt for hoereri, som forne karle beskylder hanom fore, medin nogenn windisbyrdt haffuer hannom paa wonditt, att handt skull haffue bedreffuit hoer, och minte thenom wildige att haffue weritt. Och dog motte ephther the vindisbyrdt were wdi sin herskabs minde, och mintte sig innthet værligt att haffue giort, huor at fore handt borde att miste sin halss.

Medt fliere ordt och tale thenom ther om emellum war. Tha ephther tiltale, giennsuar och sagsens leglighedt, saa och ephtherthj att enndog forne Anders Chrestinssenn findis skyldig wdi samme huorsagh och findis ther

fore att haffue optingitt, sedt och bødtt till sinn herskab och lensmandt, epther som beuisligt er, tha wide wy forne Lauritz Sørinssenn, Chrestin Nielssenn och Stie Nielssenn icki att maa haffue ther emodt medt forne Anders Chrestinssenn ydermiere att gjøre, ey eller hanom viider ther om paa lyff eller ære att kunde foruinde emodt sug sedt och bødtt, som handt huos sin herschab och lennsmandt paa kon: Majs: vegne y saa maade ther for gjort och vdlagt haffuer. Jn cuius rej testimonium &c.

26. januar 1572 (2)

Kong Frederik II's brev til biskop Peder Thøgersen i Viborg, at han skal meddele sognepræst Jacob Sørensen i Nibe-Vokslev kald, at har han udsættelse til 1. maj. ang. en herredagsdom om straks at flytte fra præstegården Dalsgaard i Vokslev til Nibe.

NLA, udtagne breve nr. 169. Udtg. af Viborg bisp, C2-180, Nibe Vokslev kald. [1] segl. Påtegn. på forsiden: Med noget nyere hånd: 8^b 26/1 1572. Påtegn. på bagside: Oss Elsk hederliig och høglerde mandt Mester Peder tøggersen Superintendentt Wdj Wiiborig Stigt. 13. frid 2de tilladelse at Presten i Nibe maa boe i Dalsgaard om Winter offuer. Dat. 26. Januar 1572. lest paa nibe bircketing løffuerdagen som war thend 23. februarij aar 1572. lest paa nibe bircketing løffuerdag som war thend i. dagh martij aar 1572. Med noget nyere hånd: Viborg B. Nr. 43. 9b E. 4. Pk. Nr. 8^b. C2-180. 169. 31.10.1571. Kancelliets Brevbøger, s. 103.

frederik then anden mett gudts naade Danmark Norges Vendis och gottis Konning. Wor synderliig gunst tiillforn. Wiider att thene breffwiser, her Jacob Seurensøn, Sogenprest till woxløff Sogen, haffuer berett for oss, huorledis hand er tilldømppt att flytte till Nibe och ther att boe och haffuer hans boelse och effterthj wonithen nou er forhauden och thet ere fulldn hannem fast besuerligt, att begiuffe siig hiid nu strax, er hand wnderdanigst begierendis, att mue bliffen siddendis i thend gaardt, hand nu i boer till Store Philippi och Jacobi dag først kommendis och ther om att mue fange wor forskriff till eder. Thj Bede wij eder och begierer, attj wille thett saa bestelle och forskaffe att hand till Philip och Jacobi apostoles dag maa bliffue boendis wdj forne preste gaardt, och ther midler thid medt thenne hans fordr paa thett hand ther offuir icke skulle lide for megen Skade. Thermed skier wor willge. Schreffuitt paa wortt slott Koldinghuss thend 26 Januarij Aar Mdlxxij, Under wortt Signett.

10. maj 1572

Kongens retterting. Anders Ged i Kirketerp, præst i Veggerby og Bislev sogn og herredsprovst i Hornum herred fik 15, 10 og 5 dags breve over Poul Vognsen (Benderup) til Støttrup, at han skulle udlægge ham en søsterdel, som er en syvendedel i arvegods efter Kirstine Jensdr. til Skovbo, som er tre gårde i Skovbo og Skovbo skov, en endelsskov ved Bondal, en endels mark derved, en gård og et gadehus i Hørby, en gård i Tobberup, en syvendedel af et pund mel af Hofdals mølle, en gård i Støttrup, en syvendedel af tre gårde, en i Enslev og en i Gjerlev, som Poul Vognsen havde solgt og tidligere er blevet dømt til at medtage i hans arvepart mod betaling til medarvingerne, samt skifte af indbo, korn og andet løssøre samt kost, tæring, brevpenge og skadegæld og andet, som han ved sin forsømmelse har afstedkommet.

Anders Geds krav var lovligt forfulgt, hvilket bevistes med tingsvidne af Gislum herredsting og dom af Viborg landsting. Kirsten Jensdr. til Skovbo er uden tvivl Poul Vognsens mor, gift med Vogn Poulsen (Benderup), og Anders Ged må antages at have været gift med Poul Vognsens søster Anne Vognsdr.

RA, Kongens retterting, Rigens forfølgingsbog 1570-76, s. 56.

Hr. Anders gied wdi Kircketorp, herritsproust wdj Huornum herrit fick xv, x og v dags breffue offuer poul wogenssen till Støttrup for hand skulle wdligge och Registrere hanom en søsterlaade i alle affgangne hustru Kirstine Jens Dather till Skouffbye hindis guodts och Eijndom ij huor thet findis, som er thend siuffuende part wdj hindis guodts Eijndom, som er først Skouffbo iii gaarde och skouffbo skouff, En endiels skouff widt Bondall, Och en Endels marck ther hos. En gaard wdj Hørbye och et gadehus ibidem En gaard i Tubberup, thend siuffende part aff et pund Mell aff Hoffdals mølle. En gaard i Støttrup. Item wdj lige wdderleg for thend siuffuende part i thre gaarde, thend ene wdj Ensløff och thend anden wdj Gierløff liggendes wdj Gierløff herrit som forne Poul Wognssen hafde soldt och affhendt. Och er thil for tildømppt att thage samme thuende gaarde wdj sin laader. Och the andre sine metarffuinger i the andit hustru Kirsten guodts och gjør her for Wederligg. Thisligste att hand skull wdligge och Rigistrere hanom skyldt och Landgilde, Aaldengieldt och anden Opbørsell aff samme guodts mz Kost, Thering, Breff penche, skadegieldt och huis andit forsømmelse som hand ther for lidit haffuer, Wdj lige maade skiffte och Ieffning wdj boe och boeschaff, Korn och andit løssøre som hanom icke er sket fyllest aff offuer skiffthe. Och war loglig forfuldtt som beuist war mz breff aff Gislum heritsting och Wiborg Landsting. Actum L.....tld. 10 die Majj Ao. 1572 Nostro ad causas. Sub sigillo nostro. Hafnia Sabato misiricordia .....

Poul Wognsen thog Gienbreff i sagen Actum Hafnia 23. die Junij Ao. 72.

20. maj 1572

Kong Frederik bevilger, at sognepræst Jacob Sørensen til Vokslev må blive boende i Dalsgaard, men skal betjene beboerne i Nibe på tilbørlig vis.

NLA, udtagne breve nr. 10. Udtg. af Viborg bisp, C2-180, Nibe-Vokslev kald. [1] segl. Påtegn. bagside: Nr. 15, 15. 12. Frid.^{2di} bewilling adt Presten i Nibe Hr. Jacob Sørensen maa boe i Dalsgaard. Dater. 20 Maj = 1572. Ko. Ma. hiemils Breff att ieg maa Boe ij Dalsgrdt. Her. Jacob Seurrensen. Lest paa nibe bircke ting løffuerdagn som war then 7 ? Aær mdlxxij Viborg B. Nr. 43. 9^b E 4. Pk. No 15. 1 Pp. ad V 1483. 20/5 1572. Kanc. Brevb., s. 133.

Wij Frederik thennd anden med Guds naade Danmarkis Norgis Wennedis och Gottis Koning, hertuig wdj Slessuig, Holsten, Stormaren och Dijthmarsken, Greffue wdj Oldenburg och Delmenhorst, Giør alle witterligt, At wij aff wor Synderliig gunst och naade haffuer wndt och tilladt, Och nu med thette wort obne Breff, Unde och tillade, At thenne Breffuissær, Oss Elskle. hederlig Mannd Her Jacob Seurenssen Sogneprest til Woxløff Kircke, Maa och skall her effter Residere och Boo paa Dalsgaard, som hand nu selfff wdj boer, Och er rett Prestegaard, til forne Woxløff Sogenn. Dog skall hand were forpflicht, At giøre wore wndersotter wdj Niibe, som er Anexe til forne Woxløff Sogenn thend tilbørlig thieneste Inden Kircken och wider, som nu Sogneprest och Sielesørger sine Sognefolck plichtig er, och med rette bør at giøre. Thj forbyde wij alle Ehue the heldst nw eller vere Kunde, Serdelis voor fogitter, Embitsmend och alle anndre, forne Her Jacob Seuerrenssn, her mend epther som forskreffuit staar, At hindre eller i nogen maade for stanng att giør. Under wor hyldest och naade. Giffuitt paa Wortt Slott Frederikchborg thend xx Maj Aar Mdlxxij, Wnder wortt Signett. Frederich. R.

27. maj 1572

Rettertinget. Niels Jonsen (Viffert) til Torstedlund fik 15, 10 og 5 dags breve over Lars Pallesen i Nibe, birkefoged, for hovedgæld og faldsmål, fordi han ikke ville gøre udlæg og registrering for ham for 12 rdl for kost og tæring på to rejser til landstinget i en sag med ransnævninger.

RA, Kongens retterting, Rigens forfølgingsbog 1570-76, s. 57.

Niels Joensen till Tostelund fick xv, x og v dags breffue offuer Las pallissen i Nibe for hoffuitgielddt och faldsmaall hand schall wdligge och Registrere hanom for xij daler som hand Thuinde gange Therit fram och tilbage igen till Wiiborig landsting, som the Ransneffninger thenom steffnue haffr Eptherdj som the loughligen forfuld er eller som her for oss beuist war mz breff Nibe Bircketing och Wiborg Landsting. Datum Andvorskouff 27. die Majj Ao. 1572 Nostro ad causas. ...

17. juni 1572

Rettertinget, København. Poul Vognsen (Benderup, til Støttrup) indstævner Otte Krumpens enke, fru Anne Lykke, for 2 gårde i Erslev og Gravlev, som hun har givet sin broder, Jørgen Lykke, men som Poul Vognsen hævder tilhører ham. Anne Lykke oplyser, at hun har købt gårdene af Poul Vognsens hustru og betalt derfor og fået skøde, der er forsynet med Poul Vognsens segl, og at Poul Vognsen både ved herredsting og landsting er dømt til at holde dette skøde eller give Jørgen Lykke andet og lige så godt gods. Rettertinget dømte, at da der var gået dom til herreds- og landsting, og landsdommerne ikke var lovligt stævnet for rettertinget, skulle Poul Vognsen stævne landsdommerne, og imens skulle skødet stå ved magt.

Kgl. Bibl., NkS 835, 2° nr.51. Danske Domme, bd. 8, s. 474.

25. juli 1572

Borgerne i Nibe klager til kong Frederik II, at sognepræsten ikke bor der i byen men på præstegården i Vokslev og anmoder kongen, der ejer kirken og har kaldsretten, om at måtte få en kapellan i Nibe, indtil sagen har været for herredagsretten. Kongen befaler biskoppen i Viborg, Peder Thøgersen, at sende borgerne en kapellan, som de selv skal betale, indtil sagen er afgjort, ligesom sognepræsten skal have sædvanlig rente og rettighed.

NLA, Udtagne breve nr. 171. Udtg. af Viborg bisp, C2-180, Nibe-Vokslev kald. 1. segl. Påtegning på forsiden: 6. Påtegning på bagsiden: Nr. 6. 3. Oss Elskl. Hederlig oc høglærde mand Mester Peder Tøgersen Superintendent wdj Wiborg Stigt, At i Nibe maa holdes En Cappellan til Dom vpaa gangen der. Dat 25. Julii – 1572. Viborg B. Nr. 43. 9^b. E 4. Pk . Nr. 6. C2-180. 171. Omtalt i Kancelliets Brevbøger, s. 155.

frederik then anden, med Guds naade Danmark, Norg oc Gotte koning, Wor synderliig gunst tiillforn. Wiid att wore wndersotte wdj Nibe haffur ladett berettefor oss huorledes the begiffuer siig nogen trette och w-nighed emellom thennom oc theris Sogneprest ther samesteds, for att hand icke will boe oc Residere hos thennom ther wdj byen Men haffuer boe satt siig hoss thed Sogen hand haffuer paa landsbyen, oc therfor nu haffuer forhuerffuit wor steffning offuer same theris Sogneprest tiil almindelig herredag. Oc ere therfore wnderdanigst begerinds att thennom motte tiilstedes att antage en Capellan, som will bliffue i byen hos thenom oc giøre thenom tiilbørlig thieniste, tiill saa lenge Sagen kand bliffue ordelit oc kome tiill ende. The wille uære forpligtt selffue att løne hannom oc liguell giffue Sognepresten ald thend rente och rettighed, hannom for tiill aff byen bør oc hafd haffuer, huilke wij thenom naadist tiilladt haffuer. Thij Bede wij eder oc begere, attj tiill schiker thennom en Capellan, som duelig er same befaling att forestaa, tiill saa lenge Sagen haffuer werit wdj rette for Oss, oc

Dom er gangen, Dog saa att the Oss wden ald besueringe schulle thennom selffue løne, oc wbehendrett giffue oc tiil gode rede fornøgie theris rette Sogneprest ald thend deell rente oc rettighed, som the hannom for tiill aff byen giffuit haffur. Ther med gjør i Oss tiill wilge.

Schreffuitt paa wortt slott Kiøbenhaffn thend 25 Julij Aar Mdlxxij, Wnder wortt Signett. F.R.

10. august 1572

Bevilling fra kongen til Niels Jonsen (Viffert) til Torstedlund på kronens og kirkens part af korntienden af Aarestrup sogn.

FLA, Hverringe godsarkiv, Slægten Krabbe, Torstedlund, Adkomster, Retsakter, skelforretninger m.v. 1549-1693. [1] segl, på papiret, tabt. Påtegning på bagsiden: Niels Joensenn. Niels Joenssens stefne Breff paa Ordestrup Soghn Thiende, Kongins och Kierchens part. N:9.

Wij Frederich thend Anden met Guds Naade Danmarkis, Norgis, Wendis och Gottis Konning, Hertug wdj Slesuig, Holstenn, Stormarn och Ditmarskenn, Greffue wdj Oldenborgh Och Delmenhorst, Giøre alle witterligt, Att efftherthij Oss Elskle. Axel Jul Landtsdommer wdj wort Lannd Nørre Jutlandd, Och Laurits weffner, Befallingsmand Offuer wiborg Stigt, wore mand och thienner, Nu effther wor Befallinge haffuer Sted och Borttfest Til Oss Elskle. Niels Jonssenn til Thorstelund, wor mand och thiener, wor och Kronens saa och Kirckens partt aff Korntiendenn aff Aarestrup Sogn wdj Hornum Herrith, Tha haffuer wij aff wor synderlig gunst och naade wndt Och tilladt, Och nu meth thette wortt Obne breff wnde och tilladee, att forne Niels Joenssen Maa och skal Aarligen her effther Bekomme forne wor och Kronens saa och Kirckens partt aff Kirckethiendenn aff forne Aarestrup Sogenn, Och thend haffue, Nyde, Bruge och Beholde wdj hans Liffstiid och saa Lenge hand leffuer, Dog saa att hannd Aarligen til gode wnde skal giffue ther aff til Oss och Kronenn iij pundt rug Och ij pundt biug, Och the Indenn fastelaffuenn j the Aller Seneste yde och fornøige wor Stigt Leensmand wdj wiiborg Stigt, thennd som nu er eller her effther Kommendis worder paa wore weegne wdj wor Kiøbstad Houffbro, effther som hand hannom foruissar, sammeleds skal hannd giffue ther aff til Kirckenn iij pund rug och ij pund biug Och thett Aarligen til gode wnde, yde och fornøige Kirckewergerne til forne Aarestrup Kircke, Indenn thennd dag forneunit staar, Och ther som samme affgiffth Inden thend forsagt dag icke Aarligen wdkommer skal thette wortt Breff ther Offuer were forbrott, Bemelendis och Biudends Alle sognemend wdj forne Sogenn, Attj Retter ether effther Retferdeligen att thiende och samme thiende att yde wdj Kierffuen, Er ther nogen som wrettferdeligen thiender, Tha skal forne Niels Joenssen, wdj Lentsmandens eller hans fuldmechthiges Offueruerelse Maa Kaste theris Korn, Och the som theris brøstt tha j Saa maade finds,

skulle the ther fore Delis Och tiltallis Och Straffis effther Recessenn, Forbiudendis wore foggiter, Embitsmend och alle andre forne Niels Joensen, ther emod wdj hans Liffstiid paa forne wor Och Kronens saa och Kirckens partt aff Kornthiendenn aff Aarrestrup Sogn, Effther som fornit Staar att hindre eller j Nogle maade forfang att gjøre wonder wor fyldiste Och naade.

Giffuit paa wortt Slott Frederichsborg thend x dag Augustj Aar Mdlxxij. Wnder Wortt Signett. Frederich.

20. september 1572

I sag 18.12.1591 ved Nibe birketing mellem Niels Jonsen (Viffert) til Torstedlund og kronen om afgifter af huse på kronens jord i Nibe fremlægges et tingsvidne af Nibe birketing, at 8 mænd havde synet Hans Bartskaers hus, og da var det vel ved magt.

Itt Winde aff forne thinng Wnder Datum 1572 thend 20 September Otte mend Wonditt haffr, att thi War her huoss hans Bardskiers huss som hand haffde Boffuett wdj Epther som Di War Neffuennet aff forne thing thill sion thaa saa Di Adt thend samme huss ar Wed Macht.

1573

Mageskifte mellem kronen og Frants Banner til Kokkedal, der bl.a. får i Nibe birk 3 gårde og 3 gadehuse.

Kronens Skøder, s. 136. Org. mag. 250.

28. marts 1573

Viborg landsting. Niels Jonsen (Viffert) til Torstedlund stævner birkefoged Just Farsen i Nibe angående en dom han har afsagt i en trætte mellem hans fader Jon Madsen (Viffert) og Erik Madsen (birkeskriver) i Nibe om et hus i Nibe.

FLA, Hverringe godsarkiv, Slægten Krabbe, Torstedlund, Adkomster, Retsakter, skelforretninger m.v. 1549-1693. [3] adelssegl. 1. Lilje. 2. Stjerne. 3. utydeligt. Påtegning på bagsiden: lest paa nieb bierck thingh Løffuerdagen som war then 4 apprilj Aar 15..

Axell Jul, tiill Villestrup, Pallj Jull till Pallisbiereg, landsdomeer wdj Nøriutlandt och Gundj Schriffuer landstings hører ibm gjøre Witterligt, Att Aar effter Guds byrdt mdlxxiij løffuerdagen nest ept. paaske paa Wiborig

landsting war skickit Erlige och Welbyrdig mandt Niels Jogenssen till Torstedlund paa thenn ene sidj och hagde hid wdj rette steffnet Jost Farsen, Birckfogit wdj Nibe, paa then andr side for en dom hand till Nibe birckting dømpt haffuer emellom hans salig fader Erlig och Welbiørdige mand Jogen madssen, och Erick matsen ij Nibe om eet huss ij forne Nibe och forne Jogen madssen same huss fraadømpt emod sin egen dom, hand tilforn skulle haffue dømpt, och Mienthe hans siste dom weret auid, och hanom thr fore borde atuere feld. Sameledes hagde hand hid steffnet Erik matssen met same dom,

och først framlagde forne Jost farssens første dom aar mdlwj løffuerdag nest ephther S: woldborg udgiffuit wdj huilcken hand haffuer saa omsagt for rette, at forne Erick matssen och Rasmus lauridssen buorde at niude, bruge och beholde then egendom thr breffue paaliuder och forne Jogen madssen och hans arffuinger att niude, bruge och beholde the huss och egendom ept. hans windes liudelse.

Ther huos fremlagde eett Erlig och Welbyrdig mandt gregers Ulfstand till Estrup, Niels Brun till Kongesløff, tilltage ij Her Erich skrams stedt, met flere ther obne breff aar 1556 tisdag ept. stj Sørens dag haffr saa omsagt, att ephertj p christenssens arffinger haffde sold fler huss steder ved then Booll, som prioren aff Ø closter hannom undt och giffuit haffde, som liuder paa eet Buoll ij Nibe, som skylder et fiering sild, och the ther ofuer hagde sold S. niels Perssen ij husstedr och halff fierde faffn ij the tri die, tha kunde thenom ickj Sionis, att the skiøde, som saa wdgiffuit er, saa nøgactig atuere, att the Kunde Kome forne Jogen madssen till skalde paa hans iord och egendom, och the tuende dome, som forne birch fogit først hagde dømpt Jogen madssen the huss ij Nibe till ved hans breffuis liudelse och strax siden Dømpt Erik madssen och Rasmus lauridssen same hus till igien med theris skiøder stand vidt macht, Tha Kunde thenom ickj sionis att the dom war saa retteligt dømpt, att Then borde att bliffue vid macht epterdj same tuende skøder ickj skulle finds nøjagtig atuere for the skulle vid bemelle End hans gaffue som forne dom paa bemell, Och then siste dom, som forne birckfogit haffr dømpt wret atuere, och ickj Jogen Matssen till skade att Kome ij nogr made, och then først dom forne birckfogit haffr dømpt Jogen madsenn the huss och iord till the borde wid macht atuere saa Lengj Jogen madssens winisbyrd er wid macht.

Thisligste fremlagde itt Erlig och Welbyrdige Salig Hr. Erich Skram till Deijdbierglund, Gregs. Vlstands met fler ther grandskning Aff aar mdlvj Vdgangit, att the Var tagen aff Viborg landsting att skulle grandske och forfare om nogen hussteder ij Nibe, som Jogen Madssen, Erick madssen och rasmus lauridssen omtuiste, tha grandski, forfuore och saa the tho huss steder som Erick matssen och rasmus lauridssen sielf wid Kiend atuere the huss sted, som Var Komen fraa Ø closter, och atuere ... the huss och ejndom som Jogen madssen, Erick madssen och rasmus lauridssen omtretr, och ickj forne Erick madssen och rasmus lauridssen att Kunde beuisse met Priors aff Ø closters gaffuebreff och ickj hid met biscop stiigt aff borglum tilladelse ?boff at p becke biesp var fler huss sted giffuidh wedt ett huss

stedt, som maltj maurssens skiøde paa liuder,

Wdj lige made fremlagde forne Niels Jogenssen Jost farssens siste dom aar mdlvj then løffuerdag nest for sti. marie magdalenes dag wdgiffuid wdj huilcken handt haffuer sa omsagdt ept. breffue och beuisning, som tha til stede war ephertj Jogen madssen hagde ickj Klaffuith thr ept. recessens liudelse och wij skulle the anderleds tha beuisse end met ij iiij tings winder ij same aar tagit, att Erick matsen och rasmus lauridssen then stund the skiøder och wind stud wid mackt och ept. Kon maitts. recessis liudelse, tha buorde same husse och egendom att Her nielss Jonssens arffuinge wden Jogen madssen Kunde the anderleds beuisse, end som tha war beuist Er met nøjagtige och sand beuissning, som the dome och breffue ij thenom sielff ydermier indhold och wduisser.

Saa møtt en Karll och wilde haffue giordt Jost farssens skudsmoll hanom att ligge paa sin siuge seng, Thr til suarit Niels Jogenssen och mijnthethe skudsmoll ickj nochsom atuere, thisligste er ickj hellr Erick madssen møtt elr nogen hanom att forlad.

Tha effthr sadann leijlighedt att ephertj nu beuissis met oppschriff paa steffningen then paa poske afften sist war for begge thrs boephell lest atuere, och the er ickj indtet ept. steffnings liudelsse ellr noghen ther forfaldt loglig att gøre, Tha finde wij forne Jost farssen for same sin sist dom, handt wdgiffuith haffuer wret att were dømpt, och hanom ther for feld att bliffue.

Thisligste forne Erick madssen atthaffue giort wret och bør at stande Niels Joenssen thr for till rette Indtill saa lengj forne ij mendt steffner paa Nye Komend her och kandt thenom her emod logligen forlade och wndskylde. in cuij rej tsm. siga. nra. presentib. inf. appsa.

20. maj 1573 (1)

Rettertingsdom, Dronningborg. Peder Clausen og Hans Bartskeer i Nibe på egne og på vegne af andre beboere i Nibes stævner sognepræsten for Nibe og Vokslev menigheder, hr. Jakob Sørensen, der 20.5.1572 har fået kongebrev om at måtte blive boende på Dalsgaard, der er præstegård i Vokslev sogn, og ikke i Nibe. De mente, at det var i strid med et tilsagn, han havde givet dem, før han fik kaldet, og at han derfor burde flytte til Nibe, der oprindeligt var anneks til Vokslev. Jakob Sørensen nægtede at have givet det påståede tilsagn og oplyste, at beboerne i Nibe havde lukket kirkedøren for ham og slået ham blå og blodig, og at han havde måttet forrette sin tjeneste på kirkegården. Dommen lyder, at hr. Jakob Sørensen skulle bo på Dalsgaard, og den skade, der var gjort ham af sognemændene i Nibe, skulle lensmanden på Aalborghus, Erik Podebusk, forfølge og lade de skyldige straffe.

NLA, Udtagne breve nr. 172. Udtg. af Viborg bisp, C2-180, Nibe-Vokslev kald. [1] segl. Påtegninger på forside: Bilag F. Påtegninger på bagside: No. 32. 13. Ko. Ma. och Danmark Rads dom att ieg maa bo ij

dalsgrdt. 20. Maj i 1573. No. 20. N. 32. 1 Dp. ad V 1483. C2-180, 172. Her Jacob Søffrenssen. Omtalt i Erik Reitzel-Nielsen, Danske Domme, bd. 8, s. 475, der henviser til Kgl. Bibl. NKS 835, 2° nr. 55, men med dato 10. maj 1573. *Gengivet efter C. Klitgaard, Nibe Bys Historie indtil 1728, s. 184ff.*

Vi Frederik den anden, med Guds Naade osv., gjør vitterligt, at Aar 1573 den 20. Maj paa vort Retterting paa vort Slot Dronningborg, overværendes Os elskelige Peder Oxe osv..... var skicket Peder Clausen og Hans Badskjær udi Nibe paa sine egne og flere vore Undersaatters Vegne ibidem, og havde for Os udi Rette stævnet Hr. Jakob Sørensen, Sognepræst ibidem for et Brev, han nogen Tid siden forleden haver forhvervet hos os, at maa blive bosiddende udi det Sogn, som ligger paa Landsbyen og ikke udi Byen hos dennem ¹⁾, som de mente at være imod en Tilsagn, han dennem skulde have lovet, førend han fik fornævnte Sogner, og satte udi al Rette, om fornævnte Hr. Jakob Sørensen ikke burde at flytte til Nibe og bo hos dennem, eftersom hans. Løfte og Tilsagn, han dennem i saa Maade gjort havde;

dertil svarede fornævnte Hr. Jakob Sørensen, at han vidste sig ingen Tilsagn at have gjort, at skulle bo udi Nibe; men hvis Tjeneste, som en Præstemand eller en Guds Ords Tjener bør at gjøre sine Sognefolk, det lovede han at gøre dennem udi Nibe og hvert Aar imedens Fiskeriet paastaar, da vilde han til det mindste en Gang hver Dag lade sig finde udi Nibe hos dennem, som hans Tjeneste paa sit Embeds Vegne haver Behov, og udi Rette lagde et Vort Slot Frederiksborg d. 20. Maj Anno 1572 (udgivne Brev), som lyder, at Vi af Vor synderlig Gunst og Naade haver undt og tilladt, at fornævnte Hr. Jakob Sørensen maa og skal herefter residere og bo paa Dalsgaard, som han nu selv ibor, og er ret Præstegaard til Voxlev Sogn, og skal han være forpligtet at gjøre Vore Undersaatter udi Nibe, som er Annex til fornævnte Voxlev Sogn, den tilbørlige Tjeneste inden Kirken og uden, som en Sognepræst og Sjælesørger sine Sognefolk pligtig er, som samme Vort aabne Brev med flere Ord indeholder; og satte foreskrevne Hr. Jakob Sørensen udi al Rette, om han ikke bør at besidde og bo udi Dalsgaard Præstegaard efter foreskrevne Vort Brevs Lydelse med mere. Forskrevne Hr. Jakob beretter, at en Part af Sognemændene udi Nibe haver imod forskrevne Vort Brev tillukket Kirkedøren for hannem og stødt hannem blaa og blodig, og han maatte staa paa Kirkegaarden at gjøre sin Tjeneste for Sognefolkene, og samme Vort Brev udi saa Maade var ringeagtet for dennem, synderlig hos forskrevne Peder Clausen og Hans Badskjær, og beretter Os elskelige Erik Pødebusk, Vor Mand, Raad- og Embedsmand paa Vort Slot Aalborghus, at fornævnte Nibe Mænd ere forskrevne Hr. Jakob meget fortrædelige imod al Billighed, Skjel eller Ret.

med flere Ord dennem imellem var. Da efter Tiltale, Gjensvar og den Sags Lejlighed blev der afsagt for Rette, at forskrevne Hr. Jakob Sørensen maa og skal bo udi forskrevne Dalsgaard, saasom Vi hannem tilforn naadigst bevilget haver, og skal han paa sit præstelige Embeds Vegne være hos Vore Undersaatter udi Nibe og gjøre dennem den tilbørlige Tjeneste baade inden Kirken og uden, saasom forskrevet staar, og hvis Uret, hannem er

sket af Nibe Sognemænd, det skal fornævnte Erik Podebusk forfølge med Loven, som hannem saadan Udstyr og Uret gjort haver, og dennem derfor at straffe som vedbør. Datum Ut supra.

¹⁾ i afskriften står hannem.

20. maj 1573 (2)

Rettertinget, Dronningborg. Niels Mikkelsen (Tornekrannds) til Kyø indstævner Laurids Christensen i Taarup i Vokslev sogn ang. noget hø, som denne skulle have stjålet. Landsting havde 23.4.1573 dømt Laurids Christensen herfor, da hans hjemmel var bristet, hvorfor han måtte stilles som den, der har modtaget uhjemlet gods. Rettertinget stadfæstede landstingsdommen, men Niels Mikkelsen Tornekrannds tilgav ”for vor bøns skyld” Laurids Christensen sagen.

Kgl. Bibl., NkS 835, 2° nr.61b. Kun slutningen af dommen findes her. Danske Domme, bd. 8, s. 477.

20. maj 1573 (3)

Rettertinget, Dronningborg. Laurids Christensen i Taarup, Vokslev s. stævner Niels Mikkelsen (Tornekrannds) til Kyø ang. dennes dom over ham ang. et gælds brev på 700 daler, som Niels Mikkelsen skulle skyldte en Niels Nielsen, og som svigagtigt skulle være kommet Laurids Christensen i hænde. På grundlag af vidneudsagn havde Viborg landsting 25.4.1573 frifundet Niels Mikkelsen, og denne dom stadfæstedes af rettertinget.

Kgl. Bibl, NkS 835, 2° nr. 63. Danske Domme, bd. 8, s. 478.

24. juli 1573

Til Frantz Banner, Nils Rosenkrantz, Jørgen Høg, Henrich Guldenstiern, Christoffer Løcke og Nils Jonssen. Kongen har bragt i Erfaring, at der er Trætte om det rette Markeskel mellem Kronens Gaard Budsted og Kronens By Hietzmarck, og at der tidligere har boet en Selvejerbonde i Budsted, der ogsaa har ejet Størsteparten af Byen, hvilken Bonde før Gaardens og Godsets Forbrydelse til Kronen har indhegnet en Del af Byens Ejendom til sig og gjort Lavhævder og skaffet sig andre Breve derpaa. Da Byen derved er bleven meget fortrængt og Gaardene ikke have Fyldest i Marken i Forhold til deres Landgilde, og da alt Godset nu tilhører Kronen og de af Bonden gjorde og erhvervede Lavhævder og Breve ere udgaaede før Godsets Forbrydelse, har Kongen befalet Erich Podbusch, Embedsmand

paa Olborghus, at lade gøre ret Markeskel mellem Gaarden og Byen. Ovennævnte Mænd skulle derfor være til Stede, naar Sandemændene blive opkrævede for at sværge ret Markeskel, afsige Dom om, hvorvidt de af Bonden gjorde og erhvervede Lavhævder og Breve ere saa nøjagtige, at de kunne forhindre Markeskellet, og, hvis dette ikke er Tilfældet, da i Forening med Sandemænd ene gøre Markeskel med Sten og Stabel efter Gaardens og Byens Landgilde og Lejlighed.

Kancelliets Brevbøger, s. 305. J. T. 1, 94 b.

25. september 1573

Til Kapitlet i Viborg. Da Kongen har bevilget, at Nils Jonssen, Embedsmand paa Hald, maa faa 2 af Viiborg Hospitals Gaarde i Brauelstrup i Huornum Herred til Mageskifte for noget af hans Arvegods, skal det med det første bringe Mageskiftet til Afslutning og sørge for, at Hospitalet faar Fyldest.

Kancelliets Brevbøger, s. 333. J. T. 1, 104.

11. november 1573

Mageskifte mellem prælater, kannikker og menige kapitel i Viborg og Niels Jonsen (Viffert) til Torstedlund, høvedsmand på Hald, der får 2 af Viborg hospitals gårde i Braulstrup, den ene bebos af Niels Andersen, årlig skyld 1 ørte rug, 1 ørte byg, 1 ørte havre, 1 pund smør, 1 skovsvin, 1 lam, 1 gås, 1 fødnød, 1 mark gæsteri, den anden bebos af Lauge Sørensen, årlig skyld 1 ørte rug, 1 ørte byg, 1 ørte havre, et pund smør, 1 svin, 1 lam, 1 gås, 2 høns, 1 fødnød, 1 mark gæsteri, mod en gård i Brøndum by Hønborg herred, Salling og en gård, der kaldes Drøffuad i Gudum sogn, Hjerm herred.

RA, seddelregistratur, godsarkiver, Torstedlund nr. 115 med enkelte tilføjelser jf. originalen. Omtalt i NLA, Restrup gods, G141-1, Designation på adkomstbreve 1763, Torstedlunds gods, nr. 63 med teksten: Viborg Capitel's Skiøde til Velb. Niels Joensøn til Torstedlund ibm til Mageskifte er Skiødet fra Viborg Hospital tvende Gaarde i Braulstrup i Hornum herret. Dat. Martini Dag 1573.

17. juli 1574

Landstingsdom, at Jørgen Lykkes vidnesbyrd om Ravnkilde præste-

gård ikke bør komme sognepræsten til skade. I dommen fremlægges et åbent beseglet brev udstedt af Laurids Bertelsen til Vesterris (Bislev s.), at han i 4 år tjente Otte Brade og Erik Podebusk og var slotsfoged på Aalborghus og i disse år ydede Lars Brun i Ravnkilde præstegård ikke ægt eller arbejde til Aalborghus, men til præsten i Ravnkilde. Otte Brade var lensmand på Aalborghus 1555-67 og Erik Podebusk 1567-74. I samme sag fremlægges et brev udstedt af præsten Hr. Kristen Jensen i Sønderup. I samme sag er Tames Nielsen i Sønderup stævnet at møde for landstinget.

Jyske Saml. 1,10, s. 43. A. Heises artikel "Fra Viborgske Arkiver" med henv. til Viborg Bispearkiv, C2-101, Stiftsbogen 1690, Aars herred.

5. september 1574

Frederik II stadfæster et skøde fra fru Sofie Daa til hendes frænde Erik Rud til Fuglsang, rigsråd og lensmand på Aalborghus. Skødet drejer sig om gods i Thy, Vendsyssel, Fleskum herred samt i Hornum herred, nemlig i Moldbjerg 1 gård Mads Pedersen ibor, skylder årligt 1 ørte rug, 1 ørte byg, 1 ørte havre, 1 pund smør, 1 skovsvin, 1 daler gæsteri, 1 gård i Svenstrup, som Poul Lauridsen ibor, skylder årligt 1 ørte rug, 1 ørte byg, 1 ørte havre, 1 pund smør, 1 skovsvin, 1 daler gæsteri.

NLA, Restrup godsarkiv, konserveringsnr. 6-18. Udtg. af G141-1.

10. marts 1575

Til Erich Rud. Da Kongen nu har beskikket Christen Christensen til Salter paa Nybe, Sebersund, Stafuen, Øland, Gøll og Nørholm Fiskerlejer efter Bartel Stinger, skal Erich Rud paase, at alle Ned- og Vodkarle tilbyde ham alle de Sild, de fange paa Kongens Købedage, og lade dem straffe, der ikke ville komme i Land og optælle deres Sild, førend Købedagene ere til Ende. Han skal straks lade det Hus, som plejer at bruges til Kongens Salteri, tække og gøre i Stand og skaffe Salteren Ildebrændsel.

Kancelliets Brevbøger, s. 584. J. T. 1, 176 b.

11. marts 1575

Til alle, som besøge Fiskerlejerne Nibe, Sebersundt, Stafuendt, Øland, Gøl og Nørreholm. Kongen har befalet Erich Rud, Embedsmand paa Olborghus, og sin Salter Christen Christenssøn at salte 60 læster Sild og mere til Slottenes og Orlogsskibenes Behov og befalet, at alle Fisk, der fanges Mandag til Onsdag Aften, skulle sælges til dem til den sædv. Pris.

Kancelliets Brevbøger, s. 584. J.T. 1, 177.

12. april 1575

Christoffer Lykke har begæret 4 gårde i Støvring, 1 gård i Dodensig, 1 gård i Svenstrup, 1 gård i Rosted, 1 gård i Råkilde, 2 gårde i Hæsum, 1 gård kaldet Løndrup, Støvring mølle, 2 gårde, 1 bol og 2 gadehuse i Holmager i Bislev s. til magelæg med kronen mod at afgive gods på Sjælland.

Kancelliets Brevbøger, s. 599. J.T. 1, 179.

25. april 1575

Et tingsvidne af Hornum-herrets Ting ang.: er skeed lovlig Forbud at ey Nogen maa Bruge fiskerie paa Dannesøe: Dato 25. April:1575.

NLA, Restrup gods, G141-1, Design. på adkomstbreve 1763, nr. 10.

14. juni 1575

Brev fra kronen til Kristen Staphensen, præst ved Budolfi kirke i Aalborg på en gård i Hasseris.

RA, Aalborghus lens regnskab 1591-1604 jf. Jyske saml. 1,5, s. 69.

5. juli 1575

I sag 18.12.1591 ved Nibe birketing mellem Niels Jonsen Viffert til Torstedlund og kronen om afgifter af huse på kronens jord i Nibe fremlægges Niels Jonsens sendebrev til hans foged, Jens Vognsen, at Hans Bartskeer i Nibe har været hos ham og klaget over Jens Vognsens tiltale mod 4 mænd i Nibe, som er i restance med skyld af deres huse i Nibe. Tiltalen opgives, da Hans Bartskeer har erklæret sig tilfreds med høstsild.

Ther nest Iett Seendebreff som som lyder: Helse Med gud. Wide maa ij Jenns Wogenssen, Adt Hans Bardsker ij Niib haffuer Werid huoss mig och Beklaggen sig, huor ledis ij tallen Di fierre Mend thill for Di iij tdr. Vaar Sildt, som stander Igienn paa dieris breff, saa Beder ieg Adt i lade samme Dielle for farris, thi hand haffr loffuet mig, Adt hannd skall uere thill fredts med høst Sild, och samme iij mend dog i loffuett Att Were, her med Eder gud Beffallendis Ej. Iøgstøre thend 5 dag Julli Aar 1575 Niels Joenssen egen hand.

14. marts 1576 (1)

Aabent Brev til alle, som besøge Fiskerlejerne Nybe, Sebersund, Stafuendt, Øland, Gøl og Nørreholm, at Kongen har befalet Erich Rud, Embedsmand paa Olborghus, og sin Salter Oluf Matzen at salte 60 Læster Sild og mere til Kongens Slottes og Orlogsskibes Behov, hvorfor de fra Mandag Aften til Onsdag Aften skulle have Eneret paa at købe Sild; Lensmanden skal paase, at alle Ned-, Bundgarns- og Vodkarle tilbyde Kongens Salter alle de Sild, de fange i den Tid, og ikke, som tidligere, holde sig af Vejen med dem, og skal lade dem straffe, der ikke ville komme i Land med deres Sild og optælle dem, førend Købedagene ere forbi. Forser nogen sig herimod, skal han have forbrudt de Sild, han har med at fare, og desforuden straffes. Kongens Salter skal betale sædvanlig Pris for Sildene.

Kancelliets Brevbøger, s. 21. J. T. 1, 202 b.

14. marts 1576 (2)

Befaling til Erich Rud at "haandhæve" de to kgl. Sildesaltere, der nu sendes til Nybe og Molbjerg, og skaffe dem fri Ildebrændsel, saa længe de ere der, samt hvad andet de behøve til Fiskeriet.

Kancelliets Brevbøger, s. 21. J. T. 1, 201 b.

4. juni 1576

Tingsvidne af Hornum herred, at Jens Christensen i Svenstrup på vegne af lensmand på Aalborghus, Erik Rud til Fuglsang, har været på tinget og har taget Christen Nielsen i hånden og bekræftet hans brug af en eng kaldet Bosdal på samme måde, som Jens Jensen tidligere brugte engen. Omtalt i tingsvidne af 7.9.1646 i sag mellem præsten Niels Pedersen til Nibe og Vokslev kald og Anders Nielsen i Vokslev om engen Bosdal. Anders Nielsen er formodentlig fæster af præstegården Dalsgaard i Vokslev.

NLA, Viborg bispearkiv, Nibe-Vokslev kald 1484-1803, C2-180.

Jens Christensen i Suenstrup paa Erlige och Wellbyrdige Mand Erich Rud till foullsang och Høffuidts Mand paa Aalborg Huss och thog i forne Christen Nielssens hand och Waar hanns frj hiemell och thillstannd thill Noget Enng som kalldis Bosdaell och haffuer Sig saa wedt At bruge som Jens Jennssenn denn brugte thill foren.

1577 (1)

Et Tings Vidne af 1577. Er Indeholdende hvorledes at Sønderholm

Mark og Eng er Rebet. (Vidnet, der refereres til, er sikkert 14.10.1577).

NLA, Restrup gods, G141-1, Design. på adkomstbreve 1763, nr. 110.

1577 (2)

Jordebog over Jytte Podebusks efterladte gods, Sønderholm sogn og by: Michel Wognsen, Rug 1 ørte ?eller j td. 2 skp, Bug 1 ørte ?eller 2 td., smør 1 pund, gæsteri 3 heste eller 24 sk, tilbyttet for en gård i Vendsyssel.

RA, privatarkiv nr. 5502, Knud Henriksen Gyldenstjerne.

13. marts 1577

Aabent Brev til alle ind- og udlændiske Købmænd, der besøge Nibe, at Erich Ruud, Embedsmand paa Olborghus og Oluf Matsen, der skal være salter i Nibe og salte 60 Læster Sild og mere til Kongens Slottes og Orlogsskibes Behov, skulle have Eneret paa at købe Sild til Kongen Mandag, Onsdag og Torsdag og betale Sildene med den foregaaende Dags Pris osv.

Kancelliets Brevbøger, s. 150. J. T. 1, 231. K. (i Udt.).

23. marts 1577

Forleningsbrev for Hr. Chresten i Bordrup (Borup), Sognepræst til Orrestrup (Aarestrup) Kirke, paa Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Orrestrup Sogn i Hernom (Hornum) Herred.

Kancelliets Brevbøger, s. 154. Udt. i 3. R. 1, 380.

26. august 1577

Tingsvidne af Hornum herred, at Laurids Jensen i Binderup, foged på Restrup, på vegne af Hannibal Gyldenstjerne til Restrup stævnedes nogle mænd af Nibe, som havde drevet fæ, øg og svin i en eng kaldet Wass. Tingsvidnet læst på Nibe birketing 8.1.1597, se også denne dato.

NLA, Udtagne breve nr. 1234. Udtg. af Restrup gods, G141-1. Papir. [4] ulæselige segl. Talrige påtegninger på bagsiden om tinglæsninger bl.a på Nibe birketing 1578, 1623, 1631, 1633, 1634, 1637, Hornum herredsting

1597, 1598, 1630, 1663 og Nørholm birketing 1630, 1634. Vidisse af Nibe birketing 8.1.1597, også i G141. Omtalt i H&K 1939, s. 124.

Christen Jensen ij suldrup, fogett till hornumherrits tingh, søffren jeppsen ij guldbeck, Anders christensen i estrup og laurits Nielsen i Nørholm, skriff her samesteds, gjør Witttherligtt, att Anno die 1577 Mandaghen, som er thend 26. augusti, war skicket for oss och flere dandemend, thenne Breffwiser, las Jennssen ij bienderup, huilcke ther logligen eskett Beth och fick ett fullt standendis tings wittne aff otthe guode luffaste danemendtt, som er søffren perssen ij guldbeck, anders christensen ij estrup, søffren christensen ij Anderup, jens woghensen ij byrdstedtt, Niels Morthensen i hieds, Jens Jenssen ij syndholm, Jeppe nielsen ibid och Simon Madsen ij wolstrup, These forne otthe guode luffasthe dandemendtt alle Endretelige wotne paa theris guode naff, siell och Rettthe sandhed, athi saa och hørde same dagh her paa forne ting for them stande forne las Jensen paa Erlig och welbyrdige Mands haneball gyllenstienn till Restrup hans husbunds wegne och gaff last och klage paa thisse epherskr Mend ij Nibe, som er Niels Nøffling ij Nibe, søffren perssen, pouill Jensen, las Brun, michel grydstedtt, søffren thamissen, jøst handsen, lille las, Anders hiedgrdt., j Michel Suendtssen, søffrend stuub, thamis søffrensen, Jens assuzsen, Knud ippsen, Knud langhdall, Jens søffrenssen, søffren ytthsenn, Christen Nielsen och Niels lauridtt(sen) ibid, att thi haffuer ladett drøffen met theris fæe, øg och Suijnd med ganske hior ij hans hosbunds eng, som kaldes wass och giortt ham suor skade, och forbø forne las Jenssen paa forne Sind husbunds wegen Thisse forne Mend eller nogle andre att lade drijffue forne eng wonde haffur och suord, hvis som thi ther siden epher thenne dag fange noghen skade och affuend, haffuer skade for hieme gioldtt. och Bestod michel laurittsen y Nibe och las jepsen ibid, atthi loglig steffnitt forne Nibinge till thenntt Klage. In cuij rej.

14. oktober 1577

Tingsvidne af Hornum herred om en rebning af Sønderholm mark.

Chresten Jensen i Suldrup, herredsfoged, Jens Christensen i Svenstrup, Niels Andersen i Klæstruplund, Simon Madsen i Volstrup Niels Jensen i Svenstrup, Lars Buus og Peder Ibsen i Lere og Laurits Nielsen fisker i Nørholm vidner, at Thomes Brun og Lars Jensen i Binderup fik tingsvidne af 8 dannemænd, Anders Christensen i Estrup, Christen Nielsen i Hornum, Jens Vognsen i Byrsted, Niels Frandsen i Aarestrup, Jens Jensen i Lyngbjerggaard, Tames Tamesen i Rodstrup, Peder Poulsen og Niels Knudsen i Volstrup, der vidnede, at 12 rebsmænd, Jens Christensen og Niels Jensen i Svenstrup, Niels Andersen i Klæstruplund, Simon Madsen i Volstrup, Lars Buus, Peder Ipsen og Jacob Christensen i Lere, Mourits Madsen i Brasted, Christen Bonde i Sørup, Lars Pedersen i Moldbjerg, Niels Knudsen og Jens

Madsen i Hæsum bekendtgjorde, at de var på Sønderholm mark mandag efter Skt. Michels dag efter krav fra Hannibal Gyldenstjerne til Restrup for at afsætte den rebning, som Hannibal Gyldenstjerne og Sønderholms mænd var enedes om. Hver fik følgende antal favne, Kjeld Strangesen i Sønderholm, 8 favne, Iver Jensen 8, Christen Bugge 3, Jeppe Nielsen 10, Peder Pedersen 3, Christen Nielsen 8, Niels Pedersen 14 ½, Søren Andersen 3, Jørgen Sørensen 3, Niels Houmand og Niels Michelsen 3, Chresten Christensen 10, Jens Jensen 8, Peder Ipsens 8, hr. Jacob Jensen 12, Mogens Lauridsen 8, Poul Andersen 8, Knud Frost 8, Jens Nielsen 8, den anden Jens Nielsen 8, Willum Simonsen 5, Pier? Chr. 4 ½, Erik Jensen 6, Chresten Kjeldsen 8, Lars Lauridsen 8, Gjertrud 3. Til den gård Michel Christensen og Palle iboer 16, hver 8, Peder Nielsen 14 ½, Lars Nielsen 8, Niels Thamesen 5, Niels Simonsen 10, Thames Brun 4 ½, efter gammel skyld og landgilde efter Registret, undtagen kirkens jord, som er fri efter loven. Dette reb afsagde de på vegne af de menige bønder, med hver sin part af marken, som bønderne selv ville rebe.

NLA, Udtagne breve nr. 1232. Udtg. af Restrup gods, NLA, G141-1. Papir, [8] segl grønt lak. 1. ulæseligt, 2. Jens Christensen, 3. fingeraftryk, 4. Simon Madsen, 5. Niels Jensen, 6. fingeraftryk, 7. Per Ibsen i Lere, 8. fingeraftryk. Påtegning på bagside: No 127. Rebs Briff paa Sønderhollom marck. I udtagne breve nr. 1233 findes et noget ødelagt brev med samme dato og indhold, som må betragtes som en bekræftet afskrift. Brevet er på papir. [8] segl, ulæselige. Påtegning på bagsiden: No 110. Rebs breff paa Synderhollums Marck. et tings vithn att Sønderholm mark er Erlich och fornemde.. huer sin gaard sin skiffter i marck och eng. hanibald.

Chresten Jensen i Suldrup, fogitt till hornum heritsting, Jens Christensen ij Suenstrup, Niels Andersen i Lunden, Simon Madsen ij wolstrup Niels Jenssen ij Suenstrup, Las Buss i Liere, per ibssen ibid och laurits Niellssen ij Nørholm, fidskeer ther samesteds, gjøre alle witterligtt anno dm. 1577 Mandagen, som er thend 14 dag octobris, war skicket for oss och flere dannemendtt Thoms Bruffnitsen, las Jennssen ij binderup, huilcken these logligenn Eskitt, badt och fick ett fuldt standende tings witne aff otthe guode luffaste dandemendtt, som er Anders Christensen ij estrup, Christen Nielsen i huornum, Jens woghnsen ij Byrdstedtt, Niels frandsen ij ordestrup, Jens Jensen i Lyngbierrgdtt, Thamis Thamisen ij rostrup, per pouillssen i wolstrup och Niels Knudsen ibid. Thisse forne otthe guode luffaste dandemendtt alle Endreteligenn wonne paa theris guode Naff, Siell och Retthe sandhed, athj saa och hørde samme dag her paa forne ting. for them stande xij Rebsmendtt, som er Jens Christensen i Suenstrup, Niels Jensen ibid, Niels Andersen i Lunden, Simon Madtsen ij wolstrup, las Buss ij Liere, per ipssen, Jacob Christensen ibid, Mourits Madsen ij Bradstedt, Christen Bunde ij siørup, las piessen ij Moldberig, Niels Knudsen ij hersom och Jens madssen ibid, huilcke forne Rebsmendtt ther Kundgiorde och tillstode her for tingdom, atthj war paa syndholms mark mandaghen ephther Sct michaelij

dag epther som thend gode Mandtt hanniball gyllenstien till Restrup haffde ladet thedt op Kreffue epther lougenn, och thend Rebhe for gielde nogen, som forne hanniball gyllenstien och Menige syndholm mend ware forligtt om, først lagde thi Reb till Kiels strangissens giøde ij syndholm, otthe faugenn, Iffuer Ienssen otthe faugenn, Christen buggij iij faugenn, Jeppe nielsen x faugenn, per perseen iij faugenn, Christen Nielsen otthe faugenn, Niels per(sen) halffemten faugenn, søffren andersen iij faugenn, Jørgenn søffrensen iij faugenn, Niels houmandtt och Niels Michelsen xij faugenn, Chresten Chrestensen x faugenn, Jens Jensen otthe faugenn, per ipsen otthe faugenn, her Jacob Jensen xij faugenn mogens lauridsen otthe faugenn, pouill anderssen otthe faugenn, Knud frost otthe faugenn, Jens Nielssen otthe faugenn, thend anden Jens Nielsen otthe faugenn, willom simensen v faugenn, Pier ?Chr. halffierde faugenn, Erik Jenssen vj faugenn, Chresten Kieldssen otthe faugenn, las Lauridsen otthe faugenn, giertrud iij faug. Till thend gordt michell christensen och pallj iboer xvj faugenn, huer therj otthe faugenn, per Nielssen halffemthe faugenn, las nielsen otthe faugenn, Niels thamessen v faugenn, Niels simonsen x faugenn, thamis Brun halffemthe faugenn, epther gamal skyldtt och landgildtt epther thend Registhes Lydelse, som for therj Skreffuit lest och for Kynntt war, undtagen som och Kerckens jordtt, som Bør att were friij eptther loghen. Thisligste sagde thi for Reb paa weighen Meindenn Bynnd, huere sin anpartt ligge som thj have ij Markenn, huilcken Menige syndholmb selff wiidtoyr, att wilde laude therj selffuen emellom. In cuij rij testimonium.

2. Jens Christensen
i Svenstrup

4. Simon Madsen
i Volstrup

5. Niels Jensen
i Svenstrup

7. Per Ibsen
i Lere

17. november 1577

Forleningsbrev for Hr. Chresten Jenssen i Sønderup paa Afgiften af Kronens Part af Korntienden af Sønderup S. i Huornum Herred, kvit og frit.

Kancelliets Brevbøger, s. 267. Udt. i J. R. 1, 406.

1578

En Landstings Dom angaaende enn Eng udi Øster Hasseris Kiær.

NLA, Restrup gods, G141-1, Design. på adkomstbreve 1763, nr. 115.

16. januar 1578

Mageskifte mellem fru Karine Krabbe, salig Niels Skeels efterleverske til Nygaard, og Niels Jonsen (Viffert) til Torstedlund, der får en gård i Sønderup sogn kaldet Gammelholm, der bebos af Peder Ibsen, skylder årlig 1 ørte rug, 1 ørte byg, 1 ørte havre, 1 pund smør, 1 skovsvin, 1 lam, 1 gås, 2 høns og gæsteri, mod en gård i Rørbæk sogn og by, Gislum herred. Hun beder Lucas Krabbe til Vesløgsgaard, Palle Juel til Strandet og Otte Banner til Asdal medbesegle. Dateret Viborg.

RA, seddelregistratur over godser, Torstedlund nr. 116 med enkelte tilføjelser jf. originalen. Omtalt i Restrup gods, G141-1, Designation på adkomstbreve 1763, Torstedlunds gods, nr. 63, med teksten: Karine Krabbe til Nyegaard, hendes Mageskifte Skiøde til Velb. N. paa Torstedlund, paa Gammelholm i Hornum herret, Sønderup Sogn. Dat. 16. Janu 1578.

21. marts 1578

Aabent Brev til alle der besøge Nibe, at kongen har befalet Jens Kaas, Embedsmand paa Olborghus og Oluf Matsen, salter i Nibe, at de skulle salte 60 Læster Sild og mere til Kongens Slottes og Orlogsskibes Behov, skulle have Eneret paa at købe Sild til Kongen Mandag, Onsdag og Torsdag og beale Sildene med den foregaaende Dags Pris osv.

Kancelliets Brevbøger, s. 322. J. R. 2, 9b.

30. april 1578

Niels Jonsen (Viffert) til Torstedlund får i Sønderup sogn 1 gård kaldet Tøtterup. Se også 6.5.1578.

Kronens Skøder, s. 172. Org. Mag. 364. J.R. 2, 17b.

6. maj 1578

Aabent Brev, hvorved Kongen stadfæster den af Otte Brahe, davæ-

rende Lensmand paa Olborghus, foretagne Udlæggelse af Gaarden Totterup (Tøtterup) i Synderup Sogn i Huornum Herred til Niels Joenssen, Embedsmand paa Hald, i Stedet for den af ham til Kronen udlagte Gaard Hestkier i Hillersløf Herred.

Kancelliets Brevbøger, s. 352. J. R. 2, 17 b. Samme omtalt i NLA, Restrup gods, G141-1, Designation på adkomstbreve 1763, Torstedlund nr. 62. (Kronens Skøder, 30.4.1578).

8. maj 1578

Gavebrev til Jens Kaas, Embedsmand paa Olborghus, paa Kronens Rettighed i 1 jordeggen gaard i Hasseris i Huornum Herred, som Jørgen Knudssen i Olborg har udlagt ham som Betaling for Gæld.

Kancelliets Brevbøger, s. 353. J. R. 2, 20. Se også Kronens Skøder, s. 173.

1. juni 1578

Mageskifte mellem kronen og Bjørn Kaas til Staarupgaard, der får kronens rettighed i 1 jordeggen bondegård i Hasseris og 1 jordeggen bondegård i Vokslev med ret til at tilforhandle sig ejendomsretten.

Kronens Skøder, s. 173. Org. Mag. 363. Se også Frederik I's danske Registrant, s. 122.

9. september 1578 (1)

Til Nils Kaas, Peder Munck og Mandrup Parsberg. Da Nils Jonssen har begæret 1 Mariagger Klosters Gaard i Liere (Lere) i Suenstrup Sogn i Huorum Herred, 1 Gaard i Mosbeck, 1 Gaard i Sønderup, Halvparten af Tøtterup og Kronens Heftighed af følgende jordegne Bøndergaarde: 2 i Gifuer By og Sogn, 2 i Mosbeck, 1, kaldet Oufstrup, og 1 kaldet Skrabuadt, i Rindtz Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Olby (Ølby), 1 Gaard i Malle, Kiersgaard paa Mors, 1 Gaard i Høring i Rindtz Herred og 1 Gaard, kaldet Meels i Fleskum Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne det og indsende klare Registre derpaa.

Kancelliets Brevbøger, s. 465. Udt. i 3. T. 1, 311.

9. september 1578 (2)

Befaling til de samme (jf. 9.9.1578 (1)) at besigte i Gaard, kaldet

Thandschouf, i Hatz (Hids) Herred, som Nils Jonssen har bevilget Kronen til Mageskifte, samt 1 Gaard, kaldet Budstedt, i Huorum Herred og i 1 Bol kaldet Torsagger, i Meelsom Herred, som han begærer i Stedet.

Kancelliets Brevbøger, s. 465. Udt i J. T. 1, 311 b.

1. oktober 1578

Befaling til Jens Kaas at lægge 1 Gaard og 1 Bol i Bislef By og Sogn i Huorum Herred, 1 Gaard i Mellerup (Mjallerup) i Slet Herred og 1 Gaard i Ouderup, som Kongen har faaet til Mageskifte af Jomfru Birgitte Rosenkrantz, ind under Olborghus.

Kancelliets Brevbøger, s. 482. Udt. i J. T. 1, 324b.

2. oktober 1578

Mageskifte mellem kronen og Birgitte Rosenkrands til Høringholm, der får 1 gård i Bislev sogn og by.

Kronens Skøder, s. 184. Org. Mag. 367. Original (Kongens genbrev) i RA, Top. Saml. på pergament, Øster Lisbjerg Herred nr. 37. J.R. 2, 234.

27. oktober 1578

Mageskifte mellem kronen og Niels Jonsen (Viffert) til Torstedlund, der får i Veggerby sogn 1 gård i Busted, i Svenstrup sogn i Lere 1 gård, i Sønderup sogn og by 2 gårde.

Kronens Skøder, s. 185. Org. Mag. 369. J.R. 2, 259.

22. november 1578

Mageskifte mellem kronen og Laurids Skram til Hastrup, der afgiver bl.a. 1 gård i Binderup, Vokslev sogn.

Kronens Skøder, s. 188. Org. mag. 359. J. R. 2, 293.

25. november 1578

Kong Frederik II's brev, at forstanderen i Aalborg Almindelige Ho-

spital havde klaget over, at en del af dem, der skulle yde den kvægtiende som Christian III havde pålagt til underhold af de fattige i hospitalet, foreholdt ham denne under påskud af, at de betalte korntiende. Kongen pålægger de, der kun vil betale korntiende, at møde med deres breve herpå. Brevet udgik til de vedkommende i Kjær, Jerslev, Børglum, Vennebjerg, Horns, Han, Hillerslev, Hundborg, Haring, Refs, Fleskum, Hellum, Hindsted og Hornum herreder. Underskrevet Frederich.

RA, Byarkiver på papir, Aalborg Helligåndskloster, [1] segl. Påtegning: Olborg hospital 1. Talrige påtegn. om læsning på herredstingene, bl.a: Lest paa hornum herrits ting mandagenn thenn 14. Junij Ano 1590.

5. marts 1579

Forleningsbrev for Chrestoffer Michelssen til Lundbeck paa Kronens Part af Korntienden af Voxløfue Sogn, som er 6 Pd. Rug, 6 Pd. Byg og 1 ½ Pd. Havre, uden Afgift.

Kancelliets Brevbøger, s. 582. Udt. i J. R. 2, 395b.

1. maj 1579

Til Peder Gyldenstiern og Christen Skiel. Da Niels Rosenkrantz til Halkier har bevilget Kronen 1 Gaard i Vorcke og 2 Bol i Skierup i Koldinghus Len til Mageskifte for 2 Gaarde i Hollumagger i Bislø Sogn i Horum Herred og 1 Bol i Gundersted i Års Herred, som Bodel Smed i Vornstrup bebor, skulle de med det første besigte begge Parters Gods og indsende klare Registre derpaa.

Kancelliets Brevbøger, s. 633. Udt. i J. T. 2, 57.

15. maj 1579

Til samme (Peder Gyldenstiern og Christen Skiel jf. 1.5.1579). Da Kongen har bevilget, at Nils Jonssen, Embedsmand paa Hald, maa faa 1 Gaard, kaldet Raakeldt, i Elritzhyf Sogn i Huorum Hrd. til Mageskifte for 1 Gaard i Fylholm og, hvis den ikke forslaar, desuden Gods i Han Herred, skal han med det første besigte Godset og indsende klare Registre derpaa.

Kancelliets Brevbøger, s. 646. J T. 2, 60.

6. juli 1579

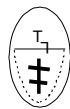
Peder Skriver, forstander i Helligåndsklosteret i Aalborg, fik på Hor-

num herreds ting skudsmål, at ingen sandemænds breve om Fløe, Albæk og Sørup heder var læste der af eller for velbyrdige mand Albert Maltesen Viffert til Møllerup og Anders Maltesen Viffert til Albæk.

RA, Byarkiver på papir, Aalborg Helligåndskloster. Ødelagt i foldningerne. [3] segl i grønt lak. 1. Ulæseligt. 2. Ulæseligt, måske fingeraftryk. 3. Las Tamesen i Snorup. Påtegning på bagside: peder Schriffuer i aalborg ... war nogen laughefd eller befaling paa eller stadfæstning emellem Albæk, Siørup og fløe heder. Omtalt i Kr. Værnfelt. H&K 1948, s. 257 med år 1582.

Jens Christensen i Suenstrup, fogitt till huornum herits ting, las thamesen ij Snorup, Christen (Nie)lsen ij huornum, och Laurits Nielsen i Nørholm, Schriffuer ther samesteds, gjør alle witterligtt. Ano dm. 1579 Mandaghen, som er thend 6. dag Julij, war skickett for oss och flere dandemendt Erlig och welffornumstige Mand peder Schriffuer, forstander wdj thend Helligaands Kloster ij aalborg, huilckij ther logligen esket Bed och fick ett fullt standends tings winne af (efterskrevne) louffaste dannemendt som er las thamsen i Snorup, Christen Niellsen ij huornum, Christen Bunde ij Suenstrup, Jens thamesen ij rostrup, Christen Buunde ij estrup, Las persen i moldbiereg, Niels peendtt ij graffle och Niels Brøst ibid. These forne otthe luffaste dannemend alle Eendreteligen wone paa theris guode truff, siell och Retthe sandn, atthj Saa och hørde same dag her paa forne ting, for them stande forne peder Schriffuer her for tingdom och lydeligen gjorde skodsmaall till Menighe Heritsmender, som tha till stede war, om ther war noghenn ther haffuer siett eller hørtt, ath Erlig och welbijurdige Mandtt albrett maltessen till mildrup eller anders maltessen till albech, eller nogen anden paa theris wegne, att haffue ladett lesse eller forkynde for nogen sandmends breffue laugheffd eller Kongelig stadfestning Emellom Albeck hiede, Siørup hiede och fløe hiede her for tingdom ij noghen Maade. Ther till Suare de Menige herits mendt som (till) stede ware atthj the ickj hørt eller siet haffuer siden forne anders malltissen och .... peder schriffuer nu Kamm ij thrette med hind anden inghen slig Breffue ..... Er lest her paa forne ting ij nogen moede. In cuij reij.

3. Las Tamesen i Snorup

16. juli 1579

Til Bjørn Anderssen, Axel Viffert og Niels Jonssen. Da Kongen har

bevilget, at Biørn Kaas maa faa noget Gods i Lyøngbye i Nørrejyland til Mageskifte for noget Gods i Hasserijs ved Olborg og, hvis det ikke forslaar, tillige Gods i Kallundborg Len, skulle de med det første besigte begge Parters Gods og indsende klare Registre derpaa.

Kancelliets Brevbøger, s. 687. K. Udt. i J. T. 2, 75.

25. juli 1579 (1)

I sag 18.12.1591 ved Nibe birketing mellem Niels Jonsen Viffert til Torstedlund og kronen om afgifter af huse på kronens jord i Nibe fremlægges et tingsvidne af Nibe birketing.

Iet thing Winde Aff Niibe bircke thing Wnder Datum 1579 thend 25 Julli Otte mend Wondit haffuer Adt thi haffr siet och hørt Las sørrensenn i Nibe thogt Wdi forne Jens ydis haandt, och Aff hendt fraa sig Och sinne Arffuinge och thill forne Niels Joenssen och hans Arffuinge, Enn hans huss wdj Niibe, som hand nu Wdi bour, ligendis nest Østenn Op thill the huss Jenns Anderssen nu Wdi Bour, Och Nest westen Op till Niels Simonssens Kolgaardt nest Norden Op til Inguord Michelssens grdt. Huilcke forne huss med sin Eijendom och Aldt sin rette thil legelse som the nu forfunden er, forne Niels Jogenssen och hans Arffuinge the at skall haffue, Niude, brugge och Adt Beholde till Euig Eijendom. Dog skall hand eller hans Arffuinge giffue ther aff thend Jordskyldt ther bør Aff Adt gange, som same skiøde Inndholder.

25. juli 1579 (2)

Nibe birketingsvidne fremlagt i sag 18.12.1591 mellem Niels Jonsen Viffert til Torstedlund og kronen om afgift af huse på kronens jord i Nibe.

Item Things Winnde Aff forne thing Wdgiffuet forne Aar och Dag (25.7.1579) Otte mend Wonndet haffr, the Peder Wissing dæl ij nib thoug i forne Jenns ydis hannd solde och skiøte och Affhendt fraa sig Oc sinne Arffuinge och thill forne Niels Joenssen Och hanns Arffuinger Enn hans huss her wij Niibe, som hannd Wdi Bouer legendis nest Norden op tiil Las Pallissens huss Och Koelgaardt, Och Nest sønden Las haresleffs huss och rett Østenn for Awll far Weijen huilcke forne huss med sin Eijndom Och Aldt sin rette thil Ligelse som thet for funden Er forne Niels Joenssen eller hans Arffuinge thet Adt skulle haffue, Niude Brugge och Adt Beholde for Euig egiendom. Dog skall hannd eller hans Arffuinge giffue ther Aff thend Jordskyldt ther bør aff Adt gange som Samme skiøde widre med fører.

12. oktober 1579

Vidne af Hornum hrd. om sandemændstov over Aastrup, Lyngsø,

Kirketerp og Hyllested marker givet Chr. Pedersen, foged i Aalb. Hospital.

RA, Byarkiver på papir, Aalborg Helligåndskloster. [10] segl i 2 rækker, grønt lak, meget ødelagte. 1. r nr. 1. Itu, utydeligt aftryk på modstående side, 1. r. nr. 6 Peder Abildgaard i Bonderup. 2. r. nr. 1 og 2 måske fingeraftryk. 2. r. nr. 3 Chresten Nielsen i Hornum. Påtegning: p. schriffuer for stander ij den hellig ands closter ij olborig. Om schel Angaaende hospitalet Eyendomb og gaarde i Hyllested. 14. På hovedet: 64.

Jens Christensen i Suenstrup, heres foget i huornumhr, anders chrestensen i Estrup, Chresten buund i Suenstrup, lars nielsen i grødsted, jep thamisen i hieds, per abiildgrd⁶. i bundrop, morten iørnsen i roekeldt, chresten Knudsen i guldbeck, Niels Knudsen i hersom, Aar effter gudts byrd mdlxxix mandag nest effter deonisii Som Er 12 Octobris war skeckett Chresten persen fogett i den hellig ands Closter ij Olborig loglig Esket bedis oc fick iett fuld tingswinne aff viij loufast danne mend, Som Er niels franssen i ordestrop, lars rymmer ij Elledshøff, Chresten Søffrenssen ij hornum, Chresten nielsen ibm., Chresten meckelssen i guldbeck, Chresten ?brønd ij Sørop, lau andersen i Ordestrop Oc lars persen i molbierig huilcke forne danne mend wonne paa theris trou, Sell oc Sanden, att de hørtt Oc Siett her paa forne ting forne Sandmend Kundgiorde foruiste Oc aff sagde dieris tou oc Ed, først fra den sten, som stander norden till høllested Siø i Kiarret, som den louheffd paa loijder, som bleff lest for dennom paa marcken, Oc Saa vester ad tiill den sten, Som de Satte mod Kiaret mod dett Enge skall de høllested mend wed Kiendis att haffue werett rett Enge skiell mellom Kircketorp Eng oc høllested Eng. Oc Saa fram ad till den sten de satte Sønden till de fladhøffue oc Seeden fraam ad Saa langt Kircketorp marck oc høllested marck følles ad mett rette Oc astrop marck wed tager. Oc Saa fram ad foldals Slette tiil den sten de Satte i foldals Slette, Oc Saa fram ad till den sten, der standir med løng och schoue effter den forne louheffdts lødelse, dett Kundgiord forne sandmend for rett marckskiell mellom Kircketorp marck Oc høllested marck mellom Kircketorp marck, astrop marck Oc løngsøe marck effter forne lauheffdts lødelse wnder taget stug oc Serkøb, som fritt bør att were effter lougen. Att the stadfeste forne Sand mend ens deris Indsegell.

1. r. nr. 6 Peder Abildgaard
i Bonderup

2. r. nr. 3 Chr. Nielsen
i Ø.Hornum

26. november 1579

Kronens skøde til Niels Jonsen (Viffert) til Torstedlund på Raakil-

degaard og en øde mark, som bruges til gården og kaldes Narup mark.

Kancelliets Brevbøger, Formodes afskrevet efter det originale mageskifte. Omtalt i Kronens Skøder, s. 220. Org. mag. 426. J.R. 2, 677b.

Wi Frederik gjør alle vitterligt, att efterdi Os elskelige Niels Joensen thil Tostelund, vor Mand, Thiener og Embedsmand paa Vort Slot Hald, nu for Magelæg og enige Ejendom haver underdanigst til Os og Kronen udlagt af hans Arvegods disse efterskrevne Gaarde og Gods herudi Vort Land Nørrejylland, som er først udi Vendsyssel udi Jerslev Herred udi Thiise Sogn udi Fiilholm: En Gaard Jens Christensen iboer, skylder aarlig 3 Pund Byg, 6 Tønder Havre, 1 Svin, i Gaas, 2 Høns, holder 1 Foderoxe, - udi Hannherred udi Tømmerby Sogn udi Frøstrup ett Boel, Jens Jellisen iboer, skylder aarlig 1 Pund Byg, - udi Tømmerby ett Boel, Niels Andersen iboer, skylder aarlig 1 Pund Byg, 1 Pund Smør, 1 Tønde Havre, med alle forskrevne Gaardes, Bolis og Gods is Rente og rette Tilliggelse, aldeles intet undertaget, eftersom det Brev, forskrevne Niels Joensen Os underdanigst derpaa givet haver ydermere og udviser. Da haver Wi derimod til Fyldest Vederlag naadigst igien udlagt til forskrevne Niels Joensen og hans Arvinger en Vor og Kronens Gaard og Gods her udi forskrevne Vort Land Nørrejylland udi Hornum Herred udi Elleshøis Sogn liggende, kaldes Raakiold, Morten Jørgensen, Bertel Jørgensen og Niels Jørgensen iboer, skylder aarlig samtlig tilhobe: 10½ Skp. Rug, 1 Ørt Byg, 1 ørt Havre, 1 Fjerding Smør, 1 Faar, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns, 12 Skilling Galtepenge, 6 Skilling Leding, 5 Tdr. Havre, 3½ Album Sildepenge, 2 Kander Honning og 16 Hestes Gæsten, - med en øde Mark, kaldes Norup Mark, hvilken forskrevne Gaard og Gods med al sin Rente og rette Tilliggelse Ager og Eng, Skov, Mark, Fiskevand, Fægang, Tørvegrøft og Lyngslet vaadt og tørt, aldeles intet undertaget, ved hvad Navn det helt er eller nævnes kan, som der nu tilligger og af Arilds Tid tilligget haver, og bør dertil at ligge med Rette, - forskrevne Niels Joensen og hans Arvinger være og skulle have, nyde, bruge og beholde for evendelig Ejendom. Og Wi Os eller vore Efterkommer Konninger udi Danmark og Kronen aldeles ingen ydermere Ret eller Rettighed at have udi eller til forskrevne Gaard og Gods efter denne Dag udi nogen Maade. - Thi bepligter Wi Os og Vore Efterkommer Konninger udi Danmark og Kronen at fri hjemle og fuldkommelig tilstaa forskrevne Niels Joensen og hans Arvinger forskrevne Gaard og Gods med al sin Rente og rette Tilliggelse for hver Mands Tiltale, som derpaa kan tale med Rette udi nogen Maade. Og dersom saa sker, at forskrevne Gaard og Gods eller nogen sin Ejendom, Rente eller rette Tilliggelse bliver forskrevne Niels Joensen eller hans Arvinger affvunden ud i nogen Rettergang for Vor Vanhjemmels Brøst Skyld, da forpligter Wi Os eller Vore Efterkommer Konninger udi Danmark og Kronen at vederlægge forskrevne Niels Joensen eller hans Arvingen saa godt Gods igien, baade paa Ejendom, Herlighed og Rente, og saa vel betryggeligen inden sex samfulde Uger dernæst efter, - og holde hannem og hans Arvingen det skadeløst i alle Maader. Actum Haufrballegaard, den 26.

Dag Novembnis 1579. Frederik.

1. december 1579

Til Chresten Skiel og Mouritz Stygge, Sekretær. Da Anders Maltisen til Albeck har begæret 2 Gaarde og Kronens Herlighed i 1 Kirkebol i Suldrup og 6 Gaarde i Hetze (Hjeds) i Vegerbye Sogn i Huorum Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Saxeld By og Sogn i Hadtz Herred, 2 Gaarde i Bilerup S. i Skanderup Birk, 1 Gaard i Liungbve i Gjern Herred og 1 Gaard i Nørho i Snee Sogn, skulle de med det allerførste besigtige begge Parters Gods og indsende klare Registre derpaa.

Kancelliets Brevbøger, s. 782. J. T. 2, 116b.

23. december 1579

Bestalling for Niels Krasse som Herredsskriver paa Huorum Herredsting med samme Rente, som hans Formænd have haft, saalænge han er duelig til Herredsskriver.

Kancelliets Brevbøger, s. 797. J. R. 2, 724. K.

1. januar 1580

Til Bjørn Andersen. Da Kongen har bevilget, at Christen Prip maa faa Fyldest af Kronens Gods i Hersom i Huorum Herred, saafremt det kan undværes fra Aalborghus og ikke er Skovgods, for det Gods, som Kongen har givet Claus Glambeck Ordre [af 31. Dec. 1579] til at besigte, skal Bjørn Andersen undersøge Godset i Hersom og, hvis det kan undværes og er Sletbogods, besigte det og indsende begge Besigtelser.

Kancelliets Brevbøger, s. 1. J. T. 2, 131.

31. januar 1580

I sag 23.8.1585 ved Hornum herreds ting ang. 4 enge i Øster Hasserris kær mellem hovedsmanden på Aalborghus, Ove Lunge til Odden, på kronens vegne og salig Bjørn Kaas efterleverske, fru Christense Rotfeld Nielsdatter fremlægges kongens skiftebrev, dateret Koldinghus 26.1.1580, til Bjørn Kaas på to gårde Skt. Bodulfi sogn, Aalborg birk, i Hasserris, undtagen den eng i Hasserris Østerkær som Christen Michelsen brugte. Samme tingsvidne omtales i Viborg landstings dom af 24.9.1586, men her mere detaljeret refereret. Her efter landstingsdommen. Skiftebrevet omtalt i Kro-

nens Skøder, s. 226, med teksten: Bjørn Kaas til Staarupgaard får i Sct. Bodils s., Aalborg birk i Hasseris 2 gårde, undtagen den eng i Østerkær, der bruges af en mand i Guldbæk. Henviſning til Org. Mag. 445. J.R. 3, 32b. jf. Kanc. Brevb.

Kon: Majs. skjiffthe breff Aar 1580 thenn 31 Januarij paa Kollinghuss Wdgiffuit, Som eblandt andet formeller forne Biørn Kaas, høgbemeld Kon: Majst.atthaffue tilskift Wdj haderis ij gaarde, then Enne Esben christensen ibouer, Skylder wij tønner byg, en skousuin, wj sk Leding, i thøndt haffuer siig Wndtagendis thend Eng som Legger Wdj Øster Kier, Christen Michilsen ij guldbeck bruger, then andin gaardt Jens Christensen ibouer epth. Som same magskiffth breff ij seg sielff Wider bemeller Och ther huos berethe forne Jens biørnsen, at forne Christen Michilsen brughe alle same fiere Engh skiffth ij øster Kier Tha forne skiffth giort er.

20. februar 1580

Oluf Hammer, Borger i Kiøpnehavn, der nogle Gange godvillig har ladet sig bruge ved Sildesaltenet ved Nibe og nu har lovet fremdeles at tjene som Sildesalter smstds., skal aarlig have 3 Pd. Rug, 3 Pd. Malt, ½ Td. Smør, 2 Slagtenød. 3 Svin, 2 Tdr. Sild, 1 Td. Torsk, 1 Td. Ærter, 12 gl. Dlr. og 6 Al. Engelst i Løn og Underholdning af Rentemesteren og være fri for Skat og Hold, saalænge han er Salter i Nibe.

Kancelliets Brevbøger, s. 32. Sj. R. 12, 86.

23. april 1580

Biørn Andersen fik Brev ang. Neringbro Mølle. (Ved Vesterå i Svenstrup). Oss elsk. Fru Margrethe Lange, Jens Koosis Efterleverske, den Tid hun havde vort Slot Aalborghus, har efter vor Befal. ladet om sætte en Mølle i Aalborg Len kaldet Neringbro Mølle, som for os er berettet at være for højt ansat for Log. og den nu af uildige Mænd er ansat for 4 Pd. Byg til aarlig Skyld, da beder vi Eder at efter her ann. forne Aalborg Slot og Len, da forne Mølle for forne Skyld Jordbogen lade forandre.

Jyske tegnelser II 1579-84, jf. afskrift i Klaus Gjerdings historiske samlinger, s. 56, Kgl. Bib. NKS 4° 868. Kanc. Brevb., s. 68. J. T. 2, 151.

28. april 1580

Mageskifte mellem Anders Maltesen (Viffert) til Albæk og kronen.

Kancelliets Brevbøger, s. 71. J.R. 3, 110. Se under 29.4.1580.

29. april 1580

Anders Maltesen (Viffert) til Albæk får i Hjeds by 6 gårde og i Suldrup sogn og by.

”vor og kronens rettighed og herlighed udi et kirkeboel. som Jens Nielsen påboer, yder til præsten i Sønderup. Præsten giver til os og kronen: 1 brendsvin, 1 ? gæsteri - ydes til Aalborghus, til Pandum 1/4 fedeko.

vor og kronens rettighed og herlighed i 2 jordegne bøndergårde og et bod, som er bygget af den ene gårds ejendom sammesteds: 1. Jost Christensen påboer, 3 sk leding, 1 brendsvin, 8 hestes gæsteri. 2. Af den anden gamle Jost påboer med det boel som deraf er bygdt og som Søren Mortensen i Teglgård tilhører og Anders Ibsen nu påboer 2 skp rug, 2 skp byg, 5 skp havre, 1 pd smør 1 får, 1 lam, 1 gås med 2 skp havre, 2 høns, 8 sk galtpenge, 4 alb sildepenge, 2 kander honning, ? hestes gæsteri

og bruges til samme tvende jordegne bøndergårde en øde gårds eje, kaldes Nerup, under samme skyld. hvilke fornævnte gårde og gods osv. 26. april MDLXXX.”

Kronens Skøder, s. 231.

30. april 1580

Befaling til Bjørn Andersen. Da Kronen ved et med Anders Maltisen til Albeck afsluttet Mageskifte er bleven denne 12 Tdr. ½ Skp. Hartkorns Landgilde skyldig og han i samme Mageskifte har faaet udlagt 2 jordegne Bøndergaarde og 1 Bol i Suldrup i Huorum Herred med en øde Gaard, Nerup, som bruges derunder, men ikke har gjort Kronen Fyldest for dette Gods, skulle de med det allerførste besigte Godset, ligne det med den Landgilde, Kronen blev ham skyldig, og indsende Besigtelse; hvis Godset. beløber sig til mere end ovennævnte Landgilde, skulle de begive sig til det Gods, han yderligere vil udlægge Kronen, besigte det og indsende Registre derpaa.

Kancelliets Brewvbøger, s. 74. J. T. 2, 152 b.

25. august 1580

Kongen eftergiver Anders Malthissen, der ved et Mageskifte med

Kronen har faaet udlagt 2 jordegne Bøndergaarde og 1 Bol i Suldrup med den øde Gaard Nerup og har forpligtet sig til at gøre Kronen Fyldest for Bondeejendommen i disse Gaarde, naar den blev besigtet, de 7 Tdr. 3 ½ Skpr. Hartkorn, som han efter Bjørn Anderssens Besigtelse kommer til at skyldte Kronen for ovennævnte Bondeejendom udover de 12 Tdr. ½ Skp. Hartkorns Landgilde, som Kronen var bleven ham skyldig ved Mageskiftet.

Kancelliets Brevbøger, s. 132. J. R. 3, 166.

1581 (1)

Et forbuds Vidne hvorved Aalborg, Hasseris, Eegholm, Nørholm, eller hvo være kand, forbydes at Bruge noget fiskeri ved Dannesøe. Dato Aar 1581 er.

NLA, Restrup gods, G141-1, Design. på adkomstbreve 1763, nr. 19.

1581 (2)

En Landstings Stævning, hvorved herrets fogden i Hornum herred bliver Indstævnet for at tilsvare en af hannem ved bem. herrets ting Afsagt Dom ang. en Eng i Øster Hasseris kiær af Aar 1581.

NLA, Restrup gods, G141-1, Design. på adkomstbreve 1763, nr. 62.

8. januar 1581

Til Bjørn Anderssen. Da Niels Kras har klaget over, at Landgilden af hans Gaard for nogen Tid siden er bleven forhøjet med 14 Heste Gæsteri, 3 ½ Kande Hønning, 1 Faar, 2 Lam og andre smaa Beder, skal Bjørn Anderssen undersøge Sagen og, hvis Landgilden er sat for højt, lade den nedsætte.

Kancelliets Brevbøger, s. 202. J. T. 2, 207 b.

10. april 1581

I sag 18.8.1585 mellem Oluf Brochenhus til Sebberkloster og lensmand Oluf Lunge på Aalborghus ang. et bundgarnsstade i fjorden mellem Valsted og Lundbæk fremlægges kongens skiftebrev på Sebberkloster.

Kon. Mats. skiftte breff wnder sin Datum Mdlxxxj Paa Kollinghus wdgiffuitt den x dag April formelends blannet Andit hanom (Oluf Brochenhus til Sebber Kloster) Attuere tiilskiffit alle the garnstader och fiskerij

som findis Emellom Sebersundt och Nibbe holm wdj Siberlaae Medt friethe same skiffte breff medfør.

29. april 1581

Vamdrupgaard. Aabent Brev, hvorved Kongen - der af Klager fra Borgerskabet i Olborg og anden troværdig Beretning har erfaret, at det gaar meget uskikkeligt til med Fiskeriet og Sildesaltningen ved Olborg og Nibe, idet baade indlændiske og udlændiske begive sig op for Nibe og andensteds, hvor Silden tilgaar, med deres Skibe og Baade, ligge paa Stranden og Strømmene ved Garnene og straks af Fiskerne opkøbe de Sild, disse fange, og indsalte dem, førend Fiskerne kunne komme i Land med dem, hvorved ikke alene Kronens Told og Rettighed lide Afbræk, men ogsaa Kongens Købmænd og Sildesaltere forsømmes og Borgerne i Olborg lide Skade paa deres Næring - strengelig forbyder alle, baade indlændiske og udlændiske, der besøge Sildefiskeriet ved Olborg eller Nibe, at opkøbe Sild til Forprang paa Strømmene og ved Bundgarnene og paalægger dem, der ville købe og salte Sild, først at gøre det, naar Fiskerne ere komne i Land med Sildene og der i Olborg eller andre lovlige Fiskerlejer og Havne er svaret Kronen dens tilbørlige Rettighed, og at drive deres Handel paa Landet paa lovlig Vis og ikke til Forprang i nogen Maade. Enhver, der handler herimod, skal have forbrudt hvad han har med at fare til Kronen og straffes for Ulydighed mod Kongens Befaling.

Kancelliets Brevbøger, s. 272. J.R. 3, 268 b.

12. august 1581

Viborg landsting. Dorthe Clausdr. (Dyre) til Rebstrup, enke efter Baltzer Maltesen Viffert, + 1579, stævner gårdmænd i Sønderup sogn for tingsvidner, de har udstedt i sag mellem Peder Mouritsen Ravn og sognefolket. Herredsprovst Anders Ged i Kirketerp har indkaldt sognefolket i kirken og spurgt, om Peder Mouritsen skulle være deres præst, hvilket de svarer nej til. Sagen henvises til lensmand, bisp og kapitel, da det er en gejstlig sag. Se også 23.9., 21.10, 18.11. og 2.12.1581.

NLA, B24-508, Viborg landstings dombog, s. 182a.

War skichit Erlig och wellbørdig frue Dorithj Clausdatther till Refstrup paa thend enne, och hagde hid wdj rette steffnith Jenns Jennssen ij Sønderup, Thames lauritssen ibij, peder Ibssen ij gamilhollum, Jenns Morthenssen ij Rodsted, Jenns lauritssen ibj., Chresten buodelssen ij Braffuelstrup och clemid Nielssen, som bouitt ij Holcke, paa then anden side for ett oben breff the Hr. P(eder) Raffn giffuit haffr, och wdj thend

breff i thenom med alle sogn mends wilge en skal wer sked, Endog thj ikj saa skal findes, fordj hunn ey vill the ander sogn mend sadan alne skall haffuer samtøcke Med fl. ther emod ordinantsen atuere oc fornegte.

itm Jes Olufssen ij Rodsted, chresten thamissen ibd, laurts sørinssen ij Søndrup och chresten trugelssen ij pleijlstrup theris wbne beseglit breff thet Aar wdgiff. wdj Holcki tha bekien De, at the tredie Søndag i aduent sist forleden wdj Sønderup Kirck ther prediken hagde niude. Tha war Anders Gied ~~the ij huf~~ provst thr ij hornum herret med mange stigdt mend wilge oc samtøcke att wdmelle wij mend paa Mienige herreds mends wegne att giffe forne Hr p(ede)r Raffn suart huad eller han skuld were thieres sielesørger eller ikj, och wed aff same wij mend the uklauitt Ver the forne mendt och the haffr the thennom be redsligne med flest parten aff sogne folck en giff hannom ~~saa~~ suar, tha haffuer the giffuit hannom en suar som the første were? at the huercken will Unde ..... wedgielde hanom for thieris sogn prest end sielsørger ij ingen made, thj en han er ikj therij for dulgit at the kunde nøges med hannom ~~for Prest.~~

Item famlagde ith chresten trogelssen ij pleijlstrup, wiffert sørinssen ibj, laurit sørenssen ij Søndrup med flire theris breff wdj huilcki the bekiend thenoms athaffue hørst paa huornumheris thing the F(orne) Hr. anders gied bestod thez at the første han war ij Søndrup kircke mez F(orne) Hr. p(ede)r epther brefres befaling, tha skal han haffr til spuordt menige sogn mend, om the ville nøgis med F(orne) hr H p(ede)r till theris sogn prest, tha skal the haffue sagdt neije, och att sae schelff bispenn neij till,

Item och Jens christenssen ij Suendstrup, ip christenssen lelezs borger ij Olborig theris breffu oc Indsegl Endelig wd ?Proust menige,

Ther huoss framlagde ~~et~~ eth thamis lauritsens ?Ritte wegne ij Sønderup obne beseglit breff inth huilcki the bekiender, at theris breff som han haffr giffit Hr p(ede)r Raffn, att ther sig thenom er rett giortt epther ordinantz, tha will han samtøcke then och were then bestendig, och huis ther er andet ehr fornøden, tha samtøcke han ickj then.

Item framlagde ith lars brunns ij Rodsted obne besiglit breff thr om then første Juni wdgiffuit wdj huilcken han bekiender eblantt andet att ther som same obne breff liuder saa forne Hr. p(ede)r løste for hanom att Forne frue Dorithj och menige sogn mendt och folck haffr forneckt hanom ....han løst for hanom tha will han gierne besegle thend, huilckit han och giorde, och the thr som then breff liude anderleds end the er ennd theris wilge, tha er the emod hans minde fordj hand kan huercken lesse ellr schriffe.

Ther nest framlagde ith Jens lauritsens ij Rodsted obne beseglit breff Liudinds ij samme menige Och thr nest fremlagde en landstings opsettelse at H(erreds)fogden haffr indsatt sagen for høgge rette, som thre offuen wndr liggendes er, Och epther s(agen)s liudelse Seter forne fru Doritthj ij alle rette, om forne obne breff liudelse ick fris med ordinantsen, och om then ikj fordj ikj borde magteløss atuere,

Saa møtt forne Hr P(ede)r och bede, att samme wij mend haffu theris ther breff forseglit och wdgiffuit meninds fordj thr ~~kunde~~ icke nu fra theris forsegling kunde træde, och nu samme breff ~~p~~ buorde wid magt atuere.

Med fler (ord thennem emellom war) Tha E(pther tiltal och giensuar) Saa och eptherthi thenne sag er en gijstlig sag finde wij then till lensmanden, superintendentenn och ingtill the domherre och Capitell att Komme, Och ther saa om saa møgett som loug och rett Kand findes. In cuij reij .....

Saa møtte Per M(ouritsen) Raffn och mijenne samme ~~winde breff~~ winde rett atuere, des at ~~For(ne)~~ ingen aff For(ne) winidsmend møtt theris winde att for antsuarde.

23. september 1581

Viborg landsting. Dorthe Clausdr. (Dyre) til Rebstrup, enke efter Baltzer Maltesen Viffert, + 1579 stævner gårdmænd i Sønderup sogn for et løgnagtigt tingsvidne, de har udstedt til fordel for præsten Peder Mouritsen Ravn i en strid om præstekaldet. Tingsvidnet kendes magtesløst. Se også 12.8., 21.10, 18.11. og 2.12.1581.

NLA, B24-508, Viborg landstings dombog, s. 217b.

War skichit Erlig och wellbørdig frue Dorithj Clausdatther till Rebstrup paa thend ene, och hagde hid wdj rette steffnith Chresten Lauritsen i sønderup, Niels Ientssen, p(ede)r Jennssen ibid, Chresten Jenssen ij braffuelstrup, anders christenssen, Chresten Ollufssen ibm Seuren perssen ij ~~Støttrup~~ tørttrup, Erik Nielssen P(ede)r Nielssen, Niels Erikssenn och Niels anderssen (i margin: paa then anden) att the aldrig skall haffue hørt fru dorithis thienner eller nogen skull haffuer clagit paa Hr P(eder)s thienist och mijnte thenom epther logen pligtig attsuare.

Sameledes hagde hid steffnuith Jens Morthenssen ij Rosted mejj samme winde.

Saa møtt chresten lauritsen ~~oeh~~ anders Christenssen saa och P(ede)r Nielssen ij tørttrup paa theris egenn och theris medbrødres wegne och berette, huorledes the hagde Wondit samme winde med the mend, som schreffit Hr. P(ede)r Raffn oben breff epther som the ther och the om tilspuorde, och will were thieris winde bestendig, nar the fram komme.

Ther nest møtt For(ne) Hr. p(ede)r paa Jenns Morthenssen Wegne och berette, att Jens Morthenssen samme winde dog wonnith Her ij rette fremborit och mijent, att hand icki var pligtig ther æt ydermere at framlege.

Ther till suarde Forne Frue Dorritth och mijnt, att same winde skal findes løgn och Jens Morthenssen the haffr ij rethe hid fremlagt och mijnitt fordj thr nu buorde ij rette att legis.

Tha eptherdj Forne Jens Morthenssen med samme winde atuere loglig steffnit och Klagit och ickj thj nu framlegis Tha finde wij thet magteløss attuere och ikj at kome Forne Frue Dorritth ellr hinders thienner till hinder ellr skade, førend same winde Her framlegis oc then kan ret fordeleth atuere. frue (et par tomme linier efter dette ord).

Sameleds till ~~Per~~ Jens Morthenssen for same winde han till wiborig

lantsting ij rette boret haffuer, och mijent han oc pligtig the att framlege, ellr stande til rette som forne the theris wont serdeles och ligeledes breff forhuerffit H(affuer).

26. september 1581

I sag 18.8.1585 mellem Oluf Brochenhus til Sebberkloster og lensmand Oluf Lunge på Aalborghus ang. et bundgarnsstade i Limfjorden mellem Valsted og Lundbæk fremlægges Albert Friis's åbne brev, at bundgarnsstadet, som Anders Rasmussen i Valsted en gang har sat garn i, og som Oluf Brochenhus og Laurids Bertelsen (Hørby) til Vesterris nu trættes om, fulgte med ved forleningen af Sebberkloster.

Albrett friisis obne beseglitt breff medt Egen hand wnderskreffuitt wnder Datum Mdlxxxj den xxvj Dag Septembris wdgiffuit lydendes: Kien-dis Jeg Albrith friis tiill Harritskier, Høffuitsmand paa Riberhus, Att thet bundgarnsstade wdj Siberlaae paa Dybit, som Anders Rasmussen wdj Waldsted En gangh haffde satt garnn wdj forne Erlig och Welbyrdig Mandt Oluff Brochenhuss Till Sibbergaard och Laurits Bertelssen tiill Westerris nu om trethe, thet fulde mig tiill Siber Kloster Enden Jeg haffde thet wdj forlening, Och Aldrig Jeg wdj nogen maade fornam, att Nogen gaff ther paa nogen Last eller Klauge, eller wilde sig det tilholde, och haffde Jeg mit Egitt bundgarnn staaendis ij same stade, buode denn thidt Jeg bleff affskeldt medt Seber Kloster, Och tiillforeng.

21. oktober 1581 (1)

Viborg landsting. Dorthe Clausdr. (Dyre) til Rebstrup, enke efter Baltzer Maltesen Viffert, + 1579 stævner gårdmænd i Sønderup sogn for et løgnagtigt vidne, de har udstedt for præsten Peder Mouritsen Ravn i strid om præstekaldet. Sagen opsat. Se også 12.8., 23.9., 18.11. og 2.12.1581.

NLA, B24-508, Viborg landstings dombog, s. 248a.

War skichit Erlig och wellbørdig frue Dorithj Claus dather till Rebstrup paa thend ene, och hage j rette steffnith Chresten Lauritssen i sønderup, pouel matssen ibm, Chresten Jenssen j braffuelstrup, anders christenssen, Chresten Ollufssen ibm, Søren pederssen ij töttrup, Erik nielsen, Peder nielsen, Niels Erikssenn och Niels anderssen ibm. (i margin: paa thend anden siide) for winde the haffr wondet met forne Hr Peders Raffen, att the aldrig skulle haffe hørd fru Dorthis thiernere eller nogen skulle haffue klagit paa forne Hr. peders tieniste och mijnte ther ... klage aldrig att were. Sameledes hage hid steffnuith Jens Morthenssen for samme winde han till wiborig lantsting fremboritt haffuer och miijente hannom pligtig

thez at fremlege.

Saa møtt ~~Jens Morthenssen ij Re~~ anders Christenssen ij braffuelstrup och Niels anderssen ij töttrup, som wonde med helgens eed och wpragte fingr the Forne Jens Morthenssen er ij hans husbuunds ..... forfald, att han nu icke Hr Kand møde, ephther forne begierer sagen nogen tid at motte wpsette, Tha ephther sagens lejlighed wpseter wij same sag till dag ..... och tha thenom saa møde och gav thenom hans ... oc en K... Pligtig. In cuij .... rij segg impressa. Saa och ephtherthj at .....skall (skriveren synes at have glemmt afslutningen). Endvidere en større ulæselig note i margin.

21. oktober 1581 (2)

Viborg landsting. Dorthe Clausdr. (Dyre) til Rebstrup, enke efter Baltzer Maltesen Viffert, + 1579 stævner gårdmænd i Sønderup sogn for et løgnagtigt tingsvidne, de har udstedt til fordel for præsten Peder Mouritsen Ravn i en strid om præstekaldet. Peder Ravn mener, at sagen er indbragt for kapitlet og bispen i Viborg. Se også 12.8., 23.9., 18.11. og 2.12.1581.

NLA, B24-508, Viborg landstings dombog, s. 248b.

War skichit Erlig och Wellbørdig frue Dorithj Clausdatter til Rebstrup paa thend ene, och hagne j rette steffnith Jens Jenssen j sønderup, tamis lauritssen ibm, peder Ibssen j gamilhollum, Jens Mortenssen j Rosted, Jens lauritssen, Chresten bus Palijsen j braffuelstrup, och Christen Nielssen som boed j Holckj paa thend anden side for ith breff och winde, the haffr giffuit och wondet mez Hr Peder Raffn, att the haffr kallit hanom til dieris Sogenprest, som skulle noch were miene Sogn folkis raadt och samtycke, och huilcke winde som thj som haffr wonditt med forne Hr. P. Raffn ephther menig sognfolck .... skull haffue forne Hr peder Raffens samtycke. Och miente forne frue Dorithj Clausdatter løgenagtig att haffue wonditt, som hun noksom miener thet att kandt ... beuise fordj thr som dj wonid .... winde j then sag, Saa sameleds haffuer hidt steffnit forne Hr. Peder Raffn medt same winde och hendis ander winder for then sag haffuer.

Saa møtt forne Hr. p(ed)e)r Raffn och bereth sameleds same hans obne breff till forne skull were hid steffnit och the tha indsatt till stigt legende Superintendentenen och the dom herrer ij wiborg Capitell for forne læst breff med same indsetelse breff, och mijenit fordj Hr nu borde the en att dømis.

Ther till suarit forne frue Dorthj, att hun hagne his steffnet same mend for the skull haffue wondit at same et .... skull were skeed med menige sogn folkis samtøcke Endog hun skull will the icke beuise the ikj saa atuere. Ther till suarit forne Hr. P(ed)e)r, at the artickell int hans obne breff anrørinde och ij breffuit indragit Minends fordj the ikj bourde stande eller at dømis, men till Capitell att umdielis som sagen er indfundit.

Med fl(ere) ord och thalle tennom emellom war). Tha (epther suar og giensuar och sagens lejlighed). Eens ephtherthj same obne (åben plads til 2-3

linier) tilholle will (åben plads til et par ord) for hand haffuer tildømt liuens naffill xl mark.

18. november 1581

Viborg landsting. Dorthe Clausdr. (Dyre) til Rebstrup, enke efter Baltzer Maltesen Viffert, + 1579, stævner gårdmænd i Sønderup sogn for et løgnagtigt tingsvidne, de har udstedt til fordel for præsten Peder Mouritsen Ravn i en strid om præstekaldet. Landstinget dømmer, at tingsvidnet, der tidligere er dømt magtesløst, fortsat skal være det, indtil andet er bestemt ved dom. Se også 12.8., 23.9., 21.10, og 2.12.1581.

NLA, B24-508, Viborg landstings dombog, s. 265b.

War skichit Erlig och Wellbørdig frue Dorithj Clausdather til Rebstrup med en wpsetelse Her aff landstinger idag warit wdgongiet liu-
dendis ther athaffue hid wdj rette steffnith Chresten lauritsen ij sønderup,
Niels nielsen, Chresten Jenssen, per nij=..... Christen Jenssen j braf-
fuelstrup, anders Christensen, Chresten Ollufssen ibm, Seuren perssen ij
tøttrup, Niels Anderssen for winder the haffuer wondet mez Hr Peder Raf-
fuen, att the aldrig skall haffe hørdt frue Dorithis thienere eller nogenn skall
haffuer clagit paa forne Her pe(de)rs thieniste och mijennte the winde løgn-
agtig atuere.

Sameldes hagde hid steffnit Jens Morthenssen for same winde han
till ~~wiborig~~ lannsting ij rette borit haffuer, och mijente han er pligtig the
at framlege eller stande til rette, som then ther wretferdig och løgenagtig
breff forhuerffuit haffuer. Sameleds hagde hid i ret stefnitt Forne Hr.
p(ede)r och Jens Morthenssen samme winder. Tha for nogen lelighez sig
then tid Hr winde begaff bleff same sag wpsatt till idag,

Saa møtt Jens Morthenssen och framlagde same breff, som the wo-
nith ij Sønderup, Niels Muhn, Chresten Jenssen med fliere wdgiffuit haf-
fuer, som forne med thj segell atuere forseglit wdj sønderup anden søndag
efter trinitatis sist war, wdgiffuit ~~war~~ wdj huilcke the bekiender at 2 søndag
epther trinitatis hørde och saa the Jens jensen wdj Sønderup, Thamis lau-
ritssen ibj, Jens Morthenssen ij Rodsted och Chresten Anderssen i
braulstrup athaffue tilspørt menige soken folck, om ther war nogen som
hagde forbuden thennom att und welle Forne Her p(ede)r till theris soken
prest, och om the wille und tha eller nøges med hannom, for thieris sielsør-
ger, Tha suarde alle som tilstede war, at the wille glede alsamill, som war
komen till tienist och tackit hannom gott sin thienist, wille och gierne nøges
med hanom, Mathe the hanom Niude och beholde, och ikj the hagde hørt
nogen kiere eller clage paa Hr. pe(de)rs thieniste anthen aff frue Doritthis
thienere eller Andre, men altid hørt thenom att beklage sig att frue Doritthi
Kom thenom till atuere Hr. p(ede)r ..... , som ther breff wider bemeller.

Ther huoss bleff framlagdt ith las sørenssen ij sønderup, p(ede)r

Jenssen ij gamilholum, Thamis lauritssen wdj sønderup, chresten Nielssen ibm med flere theris breff som findes med wij Segell atuere beseglitt wdgiffit schreffuit ij Sønderup mandag nest for lucie dag aar 1580, wdj huilck the bekiender, at thr som theris øffrighedt Forne Frue Dorith clausdather med menige sogen folckis wilge och samtøcke orgis och nøgis med Forne Hr. p. till theris sielsørger, tha ... och nøgis the paa theris sije med hanom till theris sielsørger, som the breffue wid(er) bemell. Ther nest møtt Hr p(ede)r och framlagde chresten lauritssen, Niels mogenssen ij sønderup och theris medbrødres winnde breff och Segill, at the er same theris breff bestendig.

Ther till suaritt Forne frue Dorithj och framlagde ith las sørensens ij sønderup weffertt sørensens ij plejlstrup och theris medbrødres breff och Segell Ther war then j6 Julj wdgiffuit wdj Huilcke the bekiender, at theris husbund Forne frue Dorithj aldrig bad thennm anthen at were Hr. P(ede)r Raffn und eller emod, Men the mend, som haffuer wondit suo thennom att the skall sige, at theris husbund skal kome thenom till atuere hanom emod thj haffuer the dirm och løgnit thenom paa Men bouit theris husbund xx miell fra thenom tha will ~~thenom~~ the hanom aldrig Niude eller wndgielde, huilckit the nochsom ther wdj bekiender, at the med menige sognmend affsagt samme, Thr nest framlagde en lanstingsdom at same ..... breff och winde tilforen er magtesløst Dømt och ickj at skall kome forne Dorith eller hindis thienere till nogen forhindring Indtill sagen bleff igien steffnit som then dom wider bemeller, och then foruigstes berete same dog ickj nu atuere igien steffnith.

Med Fl. Tha Saa och epherdj same nu med forne thieris breff och winde tilforen haffuer weret hid steffnt, och tha er fundit magtesløss Indtill sagen bleff steffnitt paa Nye, Och epher then dog endnu er igien steffnitt, Tha bør breff och winde magtesløss atuere, och ickj att kome forne frue Dorithj eller hindes thienere till nogen forhindring, indtil same Dom er igien kallit.

2. december 1581

Viborg landsting. Dorthe Clausdr. (Dyre) til Rebstrup, enke efter Baltzer Maltesen Viffert, + 1579, stævner gårdmænd i Sønderup sogn for et tingsvidne, de har udstedt til præsten Peder Mouritsen Ravn i en strid om præstekaldet. Tingsvidnet, der tidligere er dømt magtesløst, dømmes magtesløst indtil sagen rejses igen og den skal da føres for lensmand, samt kapi- tel og bisp i Viborg. Se også 12.8., 23.9., 21.10, og 2.12.1581.

NLA, B24-508, Viborg landstings dombog, s. 271a.

Løffuerdagenn, som er thend 2 Dag Decembris, Aar Mdlxxxj War skichit Erlig och Wellbørdig frue Dorithj till ~~Claushollem~~ Clausdather til Rebstrup paa thend ene, och hagde hid wdj rette steffnith chresten laurits- sen i Rodstrup(Fejl for Sønderup), Niels man?, Chresten jenssen, p(ede)r mogen(sen) ibd., Chesten jenssen wdj braffuelstrup, anders christenssen, chresten olluffssen ibm, Seuren Ienssen ij tømstrup, Erik Nielsen, p(ede)r

Nielssen, Niels Erikssen och Niels Anderssen for Winder the haffr wondit med Hr. p(ede)r Raffn, at the aldrig skull haffur hørt Frue Dorithis thienere eller nogen skull haffur Clagit paa Forne Hans thieniste Endog mange fulds iliegeuell the som skull were giortt, och berette samme breff och winde tilforene ~~tuende gange at were hid ste.~~ athaffue weret hid steffnit och er thuende dome thr paa wdgiffuit, och framlagde then siste dom Hr. aff lannthstingit then 18 Novembris wdgangen, som saa beslutis, at ephtherthj same menndt for theris breff och winde tilforen haffuer werit hidt steffnit, och tha er funditt magtesløss, Indtill sagen bleff steffnith paa Nye och ephtherthj thr dog ickj ~~end~~ end tha war igien steffnit, Tha er same breff och winde fundit magtesløss och ickj at skal kome forne fru Dorith eller hindis thienere till nogen forhindring enden same dom er igien kallit, huilket dj indholder forne winds breff tha atuere framlagt, som eblantt andit formeller, att ther ickj skull haffuer hørtt nogen kiere eller clage paa her p(eder)s thienist anthen aff frue doriths thienere eller andre, Meden altid hørtt thenom at beclage sig, att frue dorithj kom thenom till atuere Hr. p(ede)r vend,

Thr veed haffuer forne frue dorith thr tr(e)di(e) fremlagdt ith las sørensens ij Søndrup, Wiffert sørensens ij pleijlstrup oc theris medbrødrers breff och Segell the Aar then 16 Jullj wdgif. wdj huilck the bekiender at theris husbund Forne Frue dorithj aldrig bad thenom anthen attuere Hr. p(ede)r Raffen all vndt, Men the mend som haffuer wondit ~~med~~ wpaa then att the skall seije att theris husbund skull kome thenom till Atuere thenom venndt thj haffuer the Disli och løgn thenom suort, Meden louit theris husbund xx miell fra thenom, tha wille the hanom aldrig Niude eldr wndgielde huilckit the nochsom thr wdj bekiender, att the med mennige sogen menndt affsagde hannom, som the Winde wider bemeller Och forne frue Dorith wdj alle rette om same winde och breff ickj burde magtesløss atuere.

Saa møtt p(ede)r Christenssen och chresten Nielssen ij sønderup paa forne mends wegne med thieris fuldmagts breff finds mez wij Segell atuere forseglit at the er theris Winde bestendig, som the haffuer wondit med Jens Jenssen, ~~och~~ Jens Morthenssen och theris medbrødre.

Tha ephther sadan forne leilighed, och ephtherthj same Winde och breff tilforen haffuer werit hid steffnit, och tha er funditt magtesløss, Indtill sagen igien bleff steffnit och siden ather er fundit magtesløss Indtill Forne Dom bleff igien kallit ¹⁾ Tha ephther sadan leilighed bør Forne winde Och breff ephther Forne Doms liudelse magtesløss atuere, och om Forne Hr. p. s ~~one~~. Indsente wij till Capitellit ij Wiborg, som the tilforen er indsent.

1) I margin: och these forne mend haffuer hagt noggj loug wpsatt som the same dome hagde wile lade kalle.

